

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

LAPORAN TAHUNAN 2025

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

LAPORAN TAHUNAN 2025

KANDUNGAN

SIDANG PENGARANG	iv
CARTA ORGANISASI KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA	v
VISI DAN MISI	vi
BAB 1	STATUS KESIHATAN 1
BAB 2	PENGURUSAN 11
BAB 3	KEWANGAN 51
BAB 4	KESIHATAN AWAM 83
BAB 5	PERUBATAN 151
BAB 6	PENYELIDIKAN DAN SOKONGAN TEKNIKAL 207
BAB 7	KESIHATAN PERGIGIAN 265
BAB 8	PERKHIDMATAN FARMASI 283
BAB 9	KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN 297
BAB 10	KESIHATAN DIGITAL 311
BAB 11	TRANSFORMASI KESIHATAN 317
BAB 12	KOMUNIKASI KORPORAT 323
BAB 13	AUDIT DALAM 329
BAB 14	PENASIHAT UNDANG-UNDANG 333
BAB 15	INTEGRITI 339
BAB 16	PIHAK BERKUASA PERANTI PERUBATAN (MDA) 343
BAB 17	MAJLIS PERUBATAN MALAYSIA (MPM) 351
BAB 18	PROTECTHEALTH CORPORATION 357
BAB 19	MALAYSIA HEALTHCARE TRAVEL COUNCIL (MHTC) 365
BAB 20	CLINICAL RESEARCH MALAYSIA (CRM) 373
GLOSARI	381
JAWATANKUASA EDITORIAL	387
PENYELARAS LAPORAN TAHUNAN 2025	388

SIDANG PENGARANG

DATUK DR. MAHATHAR BIN ABD WAHAB (PENGURUSI)

Ketua Pengarah Kesihatan

DATO' SRI ZHRUL HAKIM BIN ABDULLAH

Timbalan Ketua Setiausaha (Kewangan)

DATUK AZAH HANIM BINTI AHMAD

Timbalan Ketua Setiausaha (Pengurusan)

DATO' DR. MOHD AZMAN BIN YACOB

Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Perubatan)

DR. ISMUNI BIN BOHARI

Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Kesihatan Awam)

DATUK DR. NOR FARIZA BINTI NGAH

Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Penyelidikan dan Sokongan Teknikal)

DR. FAUZIAH BINTI AHMAD

Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Kesihatan Pergigian)

DR. AZUANA BINTI RAMLI

Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Perkhidmatan Farmasi)

TS. ZAILINA BINTI ABDUL MAJID

Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Keselamatan dan Kualiti Makanan)

DR. ENNA BINTI MOHD HANAFIAH

Pengarah Bahagian Perancangan

DR. NURAIDAH BINTI MOHD MARZUKI (SEKRETARIAT)

Timbalan Pengarah Pusat Informatik Kesihatan (PIK)

```

graph TD
    A[MENTERI KESIHATAN] --> B[TIMBALAN MENTERI KESIHATAN]
    B --> C[KETUA SETIAUSAHA]
  
```


VISI

Negara menggembelng tenaga
ke arah kesihatan yang lebih baik

MISI

Misi Kementerian Kesihatan Malaysia adalah untuk
menerajui dan berusaha bersama-sama:

- Untuk memudahkan dan membolehkan rakyat:
 - mencapai sepenuhnya potensi mereka dalam kesihatan
 - menghargai kesihatan sebagai aset paling berharga
 - mengambil tanggungjawab dan tindakan positif demi kesihatan mereka
- Untuk memastikan sistem kesihatan berkualiti tinggi, iaitu:
 - mengutamakan pelanggan
 - saksama
 - tidak membebankan
 - cekap
 - wajar mengikut teknologi
 - boleh disesuaikan mengikut persekitaran
 - inovatif
- Dengan menekankan:
 - sifat penyayang, profesionalisme dan kerja berpasukan
 - sifat menghormati maruah insan
 - penglibatan masyarakat

BAB 1

STATUS **KESIHATAN**

PENGENALAN

Kesihatan yang baik membolehkan rakyat Malaysia mengecapi kehidupan yang sejahtera dan bermakna. Akses kepada perkhidmatan kesihatan yang berkualiti, pemakanan seimbang, amalan gaya hidup aktif serta tahap kesedaran kesihatan yang tinggi memainkan peranan penting dalam mengekalkan kesihatan yang optimum.

STRUKTUR PENDUDUK

Jumlah penduduk Malaysia pada tahun 2025 dianggarkan sebanyak 34.2 juta dengan kadar pertumbuhan penduduk tahunan sebanyak 0.49%. Jumlah penduduk pada tahun 2025 menunjukkan peningkatan sebanyak 168,400 berbanding dengan 34.1 juta pada tahun 2024. Taburan penduduk mengikut negeri menunjukkan bahawa Selangor mencatatkan jumlah penduduk paling ramai iaitu 7.4 juta, manakala Wilayah Persekutuan (WP) Labuan merekodkan jumlah penduduk terendah sebanyak 0.1 juta, seperti yang ditunjukkan dalam **Jadual 1.1**. Terengganu mencatatkan kadar pertumbuhan penduduk tahunan tertinggi sebanyak 1.15%, manakala Perlis mencatatkan kadar terendah, iaitu 0.07% seperti dalam **Rajah 1.1**.

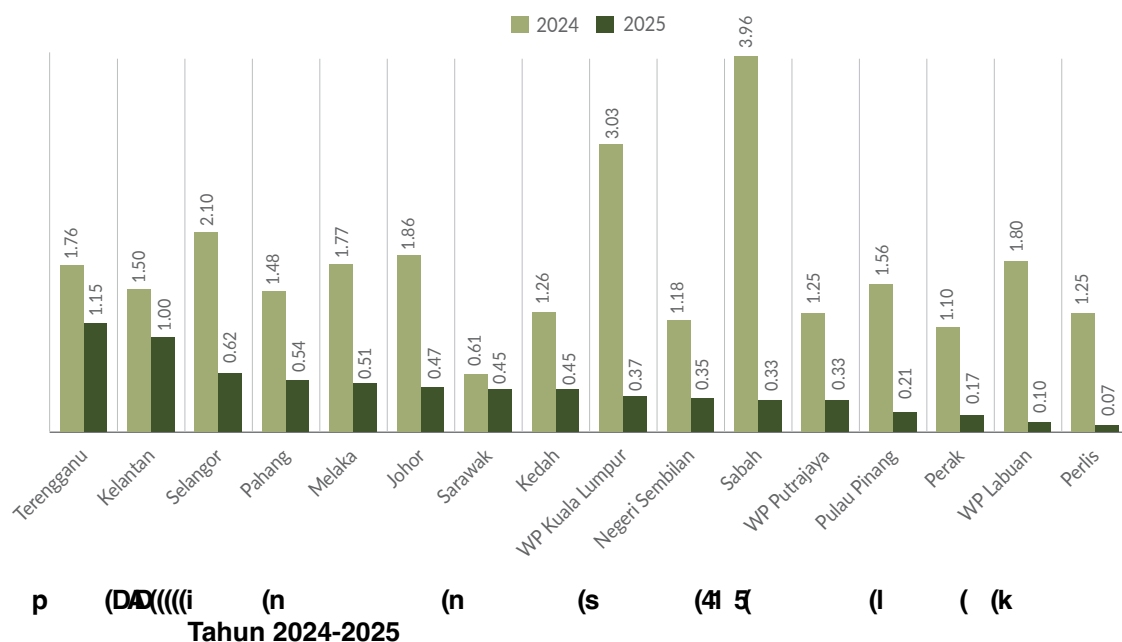
Jadual 1.1 Bilangan Penduduk mengikut Negeri di Malaysia Tahun 2024-2025

Negeri	U (n	(40005
	2024	2025
Johor	4,184.4	4,204.1
Kedah	2,217.1	2,227.1
Kelantan	1,887.9	1,906.9
Melaka	1,046.7	1,052.0
Negeri Sembilan	1,239.5	1,243.9
Pahang	1,667.7	1,676.8
Pulau Pinang	1,800.5	1,804.3
Perak	2,569.4	2,573.8
Perlis	296.8	297.0
Selangor	7,362.7	7,408.7
Terengganu	1,231.5	1,245.8
Sabah	3,742.0	3,754.5
Sarawak	2,517.5	2,528.9
WP Kuala Lumpur	2,067.5	2,075.2
WP Labuan	100.8	100.9
WP Putrajaya	120.3	120.7
MALAYSIA	34,052.1	34,220.5

Nota:

1. Anggaran penduduk pertengahan tahun 2024 dan 2025 berdasarkan data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020 (Banci 2020).
2. Jumlah keseluruhan mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran angka.

Sumber: Anggaran Penduduk Semasa, Malaysia 2025, Jabatan Perangkaan Malaysia

Nota:

1. Anggaran penduduk pertengahan tahun 2024 dan 2025 berdasarkan data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020 (Banci 2020).
2. Jumlah keseluruhan mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran angka.

Sumber: Anggaran Penduduk Semasa, Malaysia 2025, Jabatan Perangkaan Malaysia

Pada tahun 2025, penduduk lelaki di Malaysia melebihi penduduk perempuan, iaitu masing-masing berjumlah 17.95 juta dan 16.27 juta, dengan nisbah jantina sebanyak 110 lelaki bagi setiap 100 perempuan. Penduduk yang berada dalam kumpulan umur bekerja, iaitu penduduk yang berumur 15-64 tahun, mencatatkan jumlah 24.09 juta atau 70.4% daripada jumlah keseluruhan penduduk. Sementara itu, penduduk dalam kumpulan umur muda (0-14 tahun) dan tua (65 tahun dan ke atas) masing-masing merekodkan jumlah 7.39 juta (21.6%) dan 2.73 juta (8.0%).

Nisbah tanggungan merujuk kepada bilangan penduduk dalam kumpulan umur muda dan umur tua yang perlu ditanggung bagi setiap 100 orang dalam kumpulan umur bekerja. Nisbah tersebut terbahagi kepada nisbah tanggungan jumlah, nisbah tanggungan umur muda serta nisbah tanggungan umur tua. Pada tahun 2025, nisbah tanggungan jumlah mencatatkan 42.0, nisbah tanggungan umur muda sebanyak 30.7, manakala nisbah tanggungan umur tua ialah 11.4.

PENDUDUK MENGIKUT hTI sđ T(4CCC5

17,949.9
(52.5%)

Nisbah Jantina

110

lelaki bagi 100 perempuan

16,270.6
(47.5%)

nbl at at i (k bl eg t s(i t k nt j TI (t k t p(4CCC5

0-14
tahun

15-64
tahun

≥65
tahun

U	(41 5	Nisbah Tanggungan
74.8%		30.7
42.8%		42.0
22.4%		11.4

Rajah 1.2 Statistik Utama Penduduk Malaysia Tahun 2025

Nota:

1. Anggaran penduduk pertengahan tahun adalah berdasarkan data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020 (Banci 2020).
2. Jumlah keseluruhan mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran angka.

Sumber: Anggaran Penduduk Semasa, Malaysia 2025, Jabatan Perangkaan Malaysia

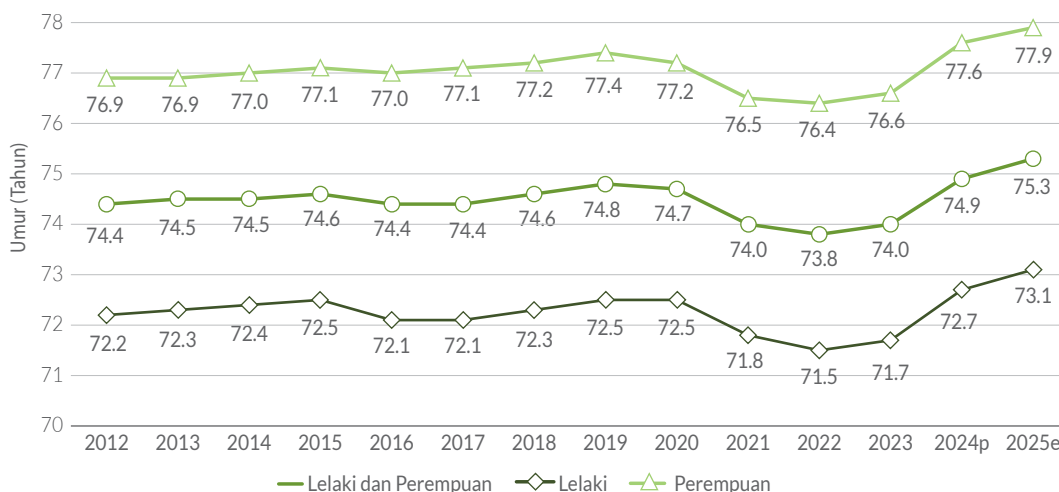
STATUS KESIHATAN

Status kesihatan diukur melalui keadaan kesihatan individu dan penduduk secara keseluruhan. Status ini boleh diukur melalui beberapa petunjuk kesihatan seperti jangkaan hayat ketika lahir, morbiditi dan mortaliti.

JANGKAAN HAYAT KETIKA LAHIR

Jangkaan hayat merupakan purata baki tahun seseorang dijangka hidup pada permulaan umur tertentu. Jangkaan hayat ketika lahir merupakan bilangan tahun seorang bayi yang baru lahir dijangka hidup, jika corak kematian pada masa kelahirannya kekal sama sepanjang hayat.

Pada tahun 2025, jangkaan hayat bayi ketika lahir ialah 75.3 tahun, meningkat berbanding dengan 74.9 tahun pada tahun sebelumnya. Trend yang sama turut dilihat bagi jangkaan hayat bayi lelaki dan perempuan ketika lahir, iaitu masing-masing 73.1 tahun dan 77.9 tahun, seperti dalam **Rajah 1.3**.

Rajah 1.3 Jangkaan Hayat ketika Lahir Malaysia Tahun 2012-2025

Nota:

1. ^p Data permulaan
2. ^e Data anggaran

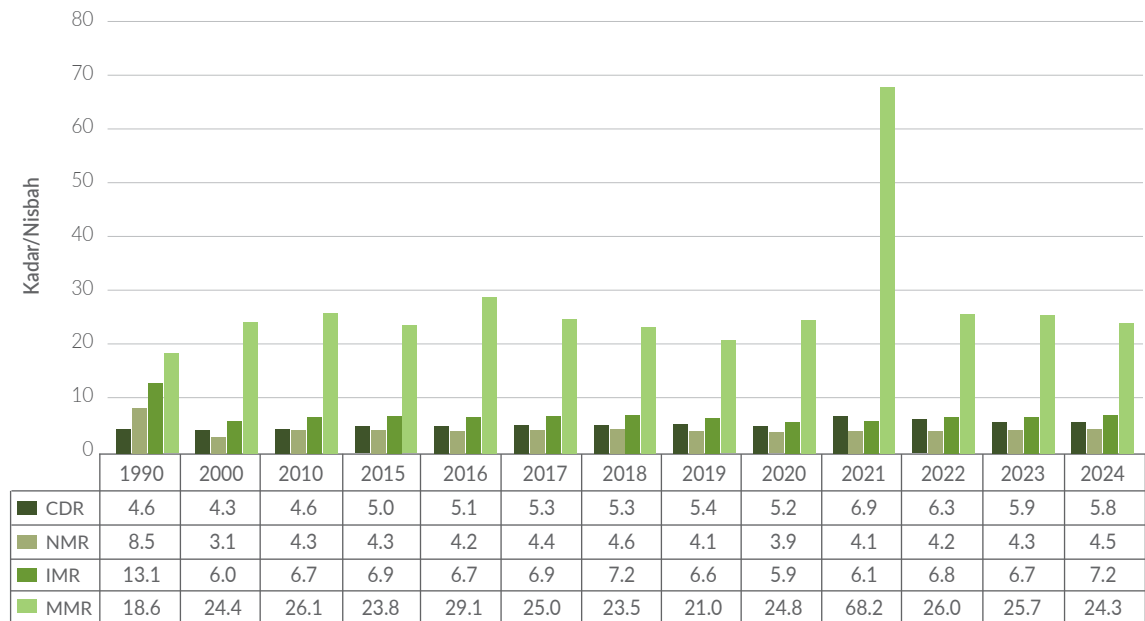
Sumber: Jadual Hayat Ringkas 2023-2025, Jabatan Perangkaan Malaysia

KEMATIAN

Data kematian merupakan sumber yang berguna dalam pengukuran tahap kesihatan. Data ini memaparkan tahap kesihatan komuniti secara komprehensif kerana data ini melibatkan setiap individu.

Trend bagi kadar kematian kasar (CDR), kadar kematian neonatal (NMR), kadar kematian bayi (IMR) dan nisbah kematian ibu bersalin (MMR) di Malaysia bagi tempoh 1990-2024 adalah seperti dalam **Rajah 1.4**. CDR telah merekodkan penurunan daripada 5.9 pada tahun 2023 kepada 5.8 bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun 2024. Trend menurun ini turut dilihat bagi MMR, dengan penurunan kepada 24.3 pada tahun 2024 berbanding dengan 25.7 bagi setiap 100,000 kelahiran hidup pada tahun 2023.

Walau bagaimanapun, NMR dan IMR menunjukkan trend yang bertentangan berbanding dengan tahun sebelumnya, iaitu NMR merekodkan peningkatan daripada 4.3 kepada 4.5 bagi setiap 1,000 kelahiran hidup, manakala IMR meningkat daripada 6.7 kepada 7.2 bagi setiap 1,000 kelahiran hidup pada tahun 2024. Trend bagi kadar kematian yang lain ditunjukkan dalam **Jadual 1.2**.

Rajah 1.4 Kadar Kematian di Malaysia Tahun 1990-2024

Sumber: Perangkaan Penting Malaysia 2025, Jabatan Perangkaan Malaysia

Jadual 1.2 Kadar Kematian di Malaysia Tahun 2016-2024

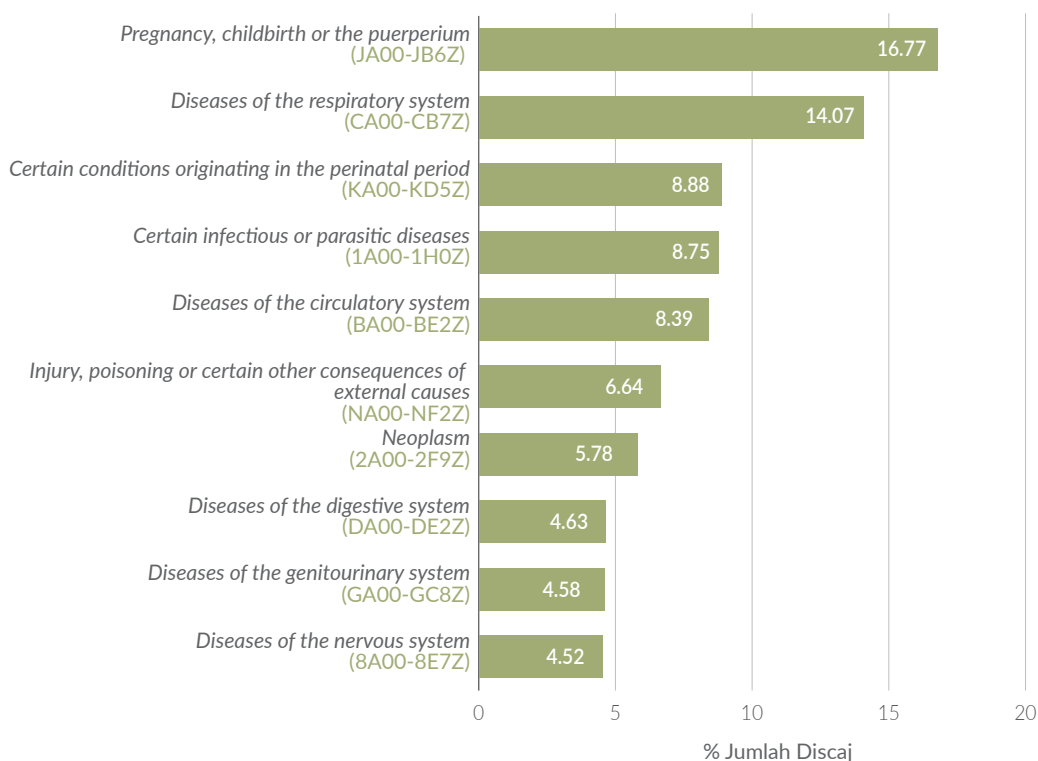
Petunjuk	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kadar kematian kasar (setiap 1,000 penduduk)	5.1	5.3	5.3	5.4	5.2	6.9	6.3	5.9	5.8
Kadar kelahiran mati (setiap 1,000 kelahiran)	5.2	5.4	5.5	5.3	5.1	5.0	5.0	4.8	4.5
Kadar mortaliti perinatal (setiap 1,000 kelahiran)	8.3	8.7	8.9	8.4	8.0	8.2	8.2	7.9	7.9
Kadar mortaliti neonatal (setiap 1,000 kelahiran hidup)	4.2	4.4	4.6	4.1	3.9	4.1	4.2	4.3	4.5
Kadar mortaliti bayi (setiap 1,000 kelahiran hidup)	6.7	6.9	7.2	6.6	5.9	6.1	6.8	6.7	7.2
Kadar mortaliti kanak-kanak (setiap 1,000 penduduk berumur 1-4 tahun)	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.4	0.4	0.3
Kadar mortaliti kurang daripada 5 tahun (setiap 1,000 kelahiran hidup)	8.1	8.4	8.8	8.1	7.3	7.4	8.6	8.3	8.7
Nisbah mortaliti ibu bersalin (setiap 100,000 kelahiran hidup)	29.1	25.0	23.5	21.1	24.8	68.2	26.0	25.7	24.3

Sumber: Perangkaan Penting, Malaysia 2025, Jabatan Perangkaan Malaysia

MORBIDITI

Status kesihatan sesebuah komuniti diukur berdasarkan morbiditi yang berfokus pada insiden atau prevalens penyakit.

Kemasukan pesakit ke hospital menunjukkan tahap keseriusan penyakit yang memerlukan rawatan lanjut, penstabilan pesakit atau keperluan pengasingan pesakit bagi mencegah penularan penyakit. Jumlah kemasukan pesakit ke hospital Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) mencatatkan sejumlah 2,602,443 kemasukan pada tahun 2025. Daripada jumlah tersebut, kategori *pregnancy, childbirth or the puerperium* merupakan sebab utama kemasukan ke hospital KKM, iaitu sebanyak 16.77%, diikuti dengan *diseases of the respiratory system* (14.07%) serta *certain conditions originating in the perinatal period* (8.88%) seperti dalam **Rajah 1.5**.

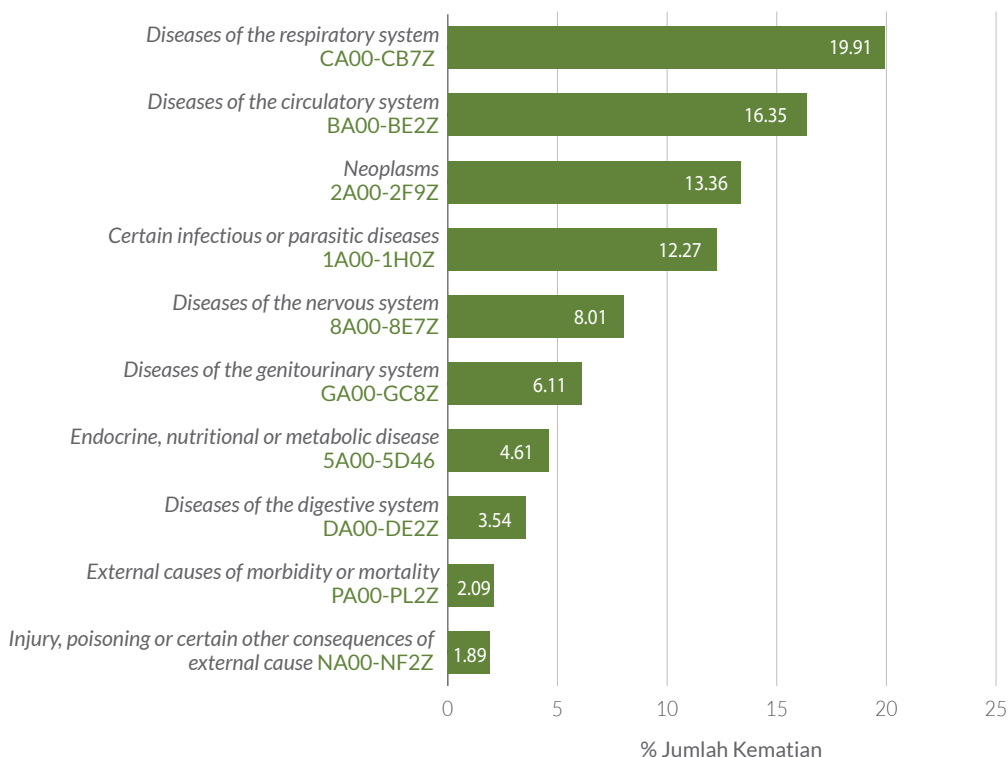

Rajah 1.5 10 Sebab Utama Kemasukan ke Hospital KKM Tahun 2025

Nota:

Senarai penyakit adalah berdasarkan chapter grouping, *International Classification of Diseases 11th Revision (ICD-11), Version 2022*.

Jumlah kematian yang direkodkan di hospital KKM pada tahun 2025 ialah sebanyak 69,759 dengan *diseases of the respiratory system* merupakan sebab kematian utama iaitu 19.91%. Kedudukan ini diikuti dengan *diseases of the circulatory system* (16.35%) serta *neoplasms* (13.36%) seperti dalam **Rajah 1.6**.

Rajah 1.6 10 Sebab Utama Kematian* di Hospital KKM Tahun 2025

Nota:

1. Senarai penyakit berdasarkan chapter grouping, *International Classification of Diseases 11th Revision (ICD-11), Version 2022*.
2. * Bermula pada tahun 2014, penentuan penyebab kematian di hospital KKM berdasarkan underlying cause of death seperti yang disarankan oleh Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO).

FASILITI KESIHATAN DAN PENGGUNAAN FASILITI

Bilangan hospital KKM yang menyediakan perkhidmatan pesakit dalam pada tahun 2025 ialah sebanyak 151, dengan jumlah keseluruhan sebanyak 47,789 katil. Jumlah ini terdiri daripada 140 hospital pelbagai jenis dan 11 institusi perubatan khas, dengan bilangan katil masing-masing sebanyak 42,143 dan 5,646. *Bed Occupancy Rate* (BOR) bagi hospital dan institusi perubatan khas KKM pada tahun 2025 ialah 72.73% seperti dalam **Jadual 1.3**.

Sehingga 31 Disember 2025, terdapat 1,140 klinik kesihatan (KK), 1,579 klinik desa (KD), 76 klinik kesihatan ibu dan anak (KKIA) dan 186 klinik komuniti (KKom) yang beroperasi di seluruh negara bagi menyediakan perkhidmatan perubatan asas untuk masalah kesihatan dan kecederaan ringan kepada komuniti.

Jadual 1.3 Fasiliti Kesihatan KKM mengikut Jenis, Bilangan Katil Rasmi dan BOR Tahun 2020-2025

Petunjuk	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bilangan Hospital	146	146	148	149	150	151
i. Hospital	135	135	137	138	139	140
ii. Institusi Perubatan Khas	11	11	11	11	11	11
Bilangan Katil Rasmi	44,117	44,849	45,167	45,964	46,885	47,789
i. Hospital	38,543	39,263	39,581	40,348	41,209	42,143
ii. Institusi Perubatan Khas	5,574	5,586	5,586	5,616	5,646	5,646
BOR ¹ (%)	64.72	77.52	69.01	73.25	72.61	72.73
Bilangan KK	1,051	1,057	1,077	1,095	1,131	1,140
Bilangan KD	1,752	1,749	1,722	1,716	1,656	1,579
Bilangan KKIA	87	86	83	80	77	76
Bilangan KKom	257	255	239	228	205	186

Nota:

¹Merujuk kepada BOR di hospital dan institusi perubatan khas KKM.

BAB 2

PENGURUSAN

PROGRAM PENGURUSAN

Program Pengurusan KKM bertanggungjawab dalam merancang dan membangunkan sumber manusia yang kompeten serta memastikan tadbir urus organisasi yang cekap, teratur dan berkesan. Sektor ini terdiri daripada enam (6) bahagian utama di bawah pemantauan Timbalan Ketua Setiausaha (Pengurusan) seperti yang berikut:

- i. Bahagian Sumber Manusia (BSM)
- ii. Bahagian Pengurusan Latihan (BPL)
- iii. Bahagian Khidmat Pengurusan (BKP)
- iv. Bahagian Perolehan dan Penswastaaan (BPPs)
- v. Bahagian Pembangunan Kompetensi (BPK)
- vi. Bahagian Dasar dan Hubungan Antarabangsa (BDHA)

BAHAGIAN SUMBER MANUSIA (BSM)

BSM melaksanakan skop fungsi pelantikan, pengurusan perkhidmatan, pembangunan organisasi, urusan perjawatan, elaun dan kemudahan di KKM. Peranan tersebut dilaksanakan menerusi tiga (3) cawangan seperti yang berikut:

- i. Cawangan Dasar, Saraan dan Perjawatan
- ii. Cawangan Pengurusan Perkhidmatan dan Sokongan
- iii. Cawangan Naik Pangkat, Penilaian dan Prestasi

SKIM PERKHIDMATAN

Susulan pelaksanaan Sistem Saraan Perkhidmatan Awam (SSPA), jumlah keseluruhan skim perkhidmatan di KKM telah diselaraskan kepada 86 skim, berbanding 100 skim di bawah Sistem Saraan Malaysia (SSM) yang terdahulu. Penambahbaikan skim perkhidmatan di bawah SSPA ini dicapai melalui penggabungan skim perkhidmatan sedia ada dan perubahan lantikan bagi skim yang digabungkan. Pecahan skim perkhidmatan mengikut kategori perkhidmatan ditunjukkan dalam **Rajah 2.1**.

Rajah 2.1 Skim Perkhidmatan Mengikut Kategori Perkhidmatan

KAPASITI SUMBER MANUSIA

KKM mempunyai sumber manusia kedua tertinggi selepas Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM), dengan 301,338 pegawai setakat 31 Disember 2025. Daripada jumlah itu, 273,857 (90.9%) adalah lantikan tetap dan 27,481 (9.1%) lantikan kontrak. **Rajah 2.2** menunjukkan perincian mengikut kumpulan perkhidmatan.

Rajah 2.2 Kapasiti Sumber Manusia KKM Mengikut Kumpulan Perkhidmatan Tahun 2025

Nota:

- Kumpulan Pengurusan dan Profesional adalah pegawai di gred 9 dan ke atas, termasuk pegawai dalam Kumpulan Pengurusan Tertinggi dan pegawai dalam skim perkhidmatan bersepadu.*
- Kumpulan Paramedik dan Aukiliari adalah pegawai di gred 1 hingga 8 meliputi skim perkhidmatan dalam bidang separa perubatan.*
- Kumpulan Pelaksana adalah pegawai dalam lain-lain skim perkhidmatan di gred 1 hingga 8.*

PENGISIAN PERJAWATAN TETAP

Pada tahun 2025, KKM mempunyai sebanyak 325,003 perjawatan tetap dengan pengisian perjawatan sebanyak 273,857 pegawai. Pengisian kekosongan jawatan di gred lantikan diteruskan menerusi kerjasama dengan Suruhanjaya Perkhidmatan Awam (SPA). Manakala bagi jawatan di gred kenaikan pangkat, pengisian dibuat menerusi perakuan pemangku dan diluluskan oleh Lembaga Kenaikan Pangkat. **Jadual 2.1** menerangkan perincian pengisian jawatan tetap di KKM pada tahun 2025.

Jadual 2.1 Pengisian Perjawatan Tetap KKM Tahun 2025

Skim Perkhidmatan	Pengisian Jawatan
Pakar Perubatan	8,674
Pakar Pergigian	499
Pegawai Perubatan	27,209
Pegawai Pergigian	4,679
Pegawai Farmasi	10,108
Jururawat	71,255
Penolong Pegawai Perubatan	17,576
Skim Perkhidmatan di bawah Profesion Kesihatan Bersekutu	27,017
Lain-lain Skim Perkhidmatan	106,840
Jumlah	273,857

PELANTIKAN PETUGAS KONTRAK UNTUK KESINAMBUNGAN PERKHIDMATAN

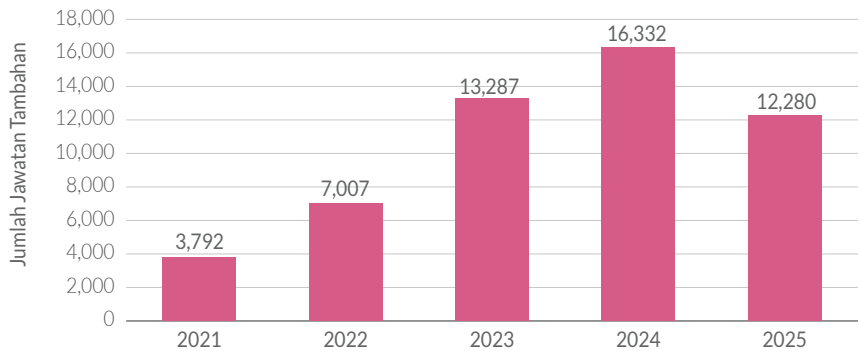
Pada tahun 2025, sebanyak 27,481 pegawai daripada pelbagai skim perkhidmatan telah dilantik secara kontrak. Pelantikan secara kontrak ini dibuat kerana obligasi KKM mengikut Akta Perubatan 1971 [Akta 50] bagi latihan siswazah atau khidmat wajib bagi keperluan perkhidmatan kepakaran dan kesinambungan perkhidmatan di fasiliti KKM. **Jadual 2.2** menerangkan perincian lantikan kontrak di KKM pada tahun 2025.

Jadual 2.2 Pelantikan Pegawai KKM Secara Kontrak Tahun 2025

Skim Perkhidmatan	Jumlah Lantikan
Pelantikan kerana Keperluan Perkhidmatan Kepakaran	
Pakar Perubatan	15
Pakar Pergigian	1
Pelantikan atas Keperluan Akta untuk Latihan Siswazah dan Khidmat Wajib	
Pegawai Perubatan	11,541
Pegawai Pergigian	2,586
Pegawai Farmasi	3,202
Pelantikan kerana Membantu Penyampaian Perkhidmatan Kesihatan	
Pegawai Psikologi (Kaunseling)	196
Pegawai Sains	105
Pegawai Kesihatan Persekitaran	59
Pegawai Optometri	14
Pegawai Penyelidik	1
Penolong Pegawai Perubatan	2,949
Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran	953
Juruteknologi Makmal Perubatan	749
Pembantu Pembedahan Pergigian	376
Juru-X-ray Perubatan (Diagnostik)	199
Jurupulih Perubatan (Carakerja)	117
Jurupulih Perubatan (Fisioterapi)	99
Juruteknologi Pergigian	75
Penolong Jurutera	48
Pembantu Awam	11
Pegawai <i>Contract of Service</i> di IPKKM	1
Personel MySTEP	4,184
Jumlah	27,481

PERTAMBAHAN PERJAWATAN TETAP

Pada tahun 2025, KKM telah menerima sebanyak 12,280 jawatan tambahan baharu. Dalam tempoh RMK12 (2021-2025), sebanyak 52,698 jawatan tambahan baharu meliputi pelbagai skim perkhidmatan telah diwujudkan di KKM. Pertambahan ini diterima berikutan terdapat keperluan tambahan perjawatan di fasiliti kesihatan sedia ada, fasiliti kesihatan yang dinaik taraf dan juga fasiliti baharu yang siap dibina. **Rajah 2.3** menerangkan perincian pertambahan jawatan KKM sepanjang tempoh lima (5) tahun.

Rajah 2.3 Pertambahan Jawatan Tetap KKM 2021-2025

PENEMPATAN PEGAWAI KKM DI KEMENTERIAN LAIN

KKM juga mempunyai komitmen untuk membantu kementerian lain menerusi perkhidmatan sokongan kesihatan yang dilaksanakan oleh agensi atau institusi di bawah kementerian tersebut. Sehingga 31 Disember 2025, KKM telah menempatkan sebanyak 2,734 pegawai jawatan kader di kementerian lain meliputi 93 pegawai dalam kumpulan pengurusan dan profesional, 20 pegawai dalam kumpulan paramedik dan auksiliari serta 2,564 pegawai dalam kumpulan pelaksana.

Jadual 2.3 Penempatan Pegawai Kader KKM di Kementerian Lain Tahun 2025

Kementerian	Pakar Perubatan	Pegawai Perubatan	Pegawai Pergigian	Penolong Pegawai Perubatan	Jururawat	Jururawat Masyarakat	Pembantu Perawatan Kesihatan	Lain-Lain Skim	Jumlah
Kementerian Pertahanan (MINDEF)	-	-	-	116	451	134	188	81	970
Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat (KPWKM)	-	-	-	8	25	64	744	56	897
Kementerian Dalam Negeri (KDN)	3	56	11	224	43	1	52	274	664

Kementerian	Pakar Perubatan	Pegawai Perubatan	Pegawai Pergigian	Penolong Pegawai Perubatan	Jururawat	Jururawat Masyarakat	Pembantu Perawatan Kesihatan	Lain-Lain Skim	Jumlah
Kementerian Sumber Manusia (KESUMA)	-	22	-	-	28	-	-	2	52
Jabatan Perdana Menteri (JPM)	-	1		2	-	-	-	46	49
Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM)	-	-	-	5	5	-	7	24	41
Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan (KPKT)	-	-	-	-	-	-	-	29	29
Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT)	-	-	-	17	-	-	-	-	17
Kementerian Belia dan Sukan (KBS)	-	-	-	4	-	0	3	1	8
Kementerian Sumber Asli dan Kelestarian Alam Malaysia	-	-	-	-	-	-	-	5	5
Kementerian Kemajuan Desa Dan Wilayah (KKDW)	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Jumlah	3	79	11	376	552	199	994	520	2,734

LIBAT URUS KESATUAN DAN PERSATUAN SEKERJA

Platform hubungan majikan-pekerja seperti Majlis Bersama Jabatan (MBJ) dan juga sesi libat urus dengan wakil kesatuan atau persatuan merupakan medium dua hala, di mana pihak pekerja diberi saluran untuk berkomunikasi dengan pihak pengurusan dalam menyuarakan pendapat, pandangan serta menyumbang idea yang bernas demi kepentingan dan kebaikan organisasi KKM.

KKM sentiasa memastikan komunikasi dua hala dilaksanakan secara berkala bagi menyantuni isu berbangkit yang dihadapi oleh pegawai. Antara sesi libat urus utama melibatkan persatuan dan kesatuan sekerja pada tahun 2025 adalah seperti yang berikut:

- Majlis Bersama Kebangsaan Perkhidmatan Pengurusan dan Profesional pada 29 Julai 2025 di Kuantan, Pahang
- Majlis Bersama Kebangsaan Perkhidmatan Am, Sains dan Teknologi pada 28 hingga 30 Oktober 2025 di Johor Bahru, Johor

- iii. Sesi *Luncheon* Ketua Setiausaha KKM bersama dengan Kesatuan pada 6 Ogos 2025 di WP Putrajaya
- iv. Konvensyen Kesatuan Sekerja di bawah KKM pada 10-11 November 2025 di Kota Kinabalu, Sabah
- v. Sesi libat Urus Waktu Bekerja Syif bersama Ketua Penyelia Jururawat Negeri/Hospital/ Institusi di Enam (6) Zon Seluruh Negara daripada 20 Januari hingga 21 Februari 2025
- vi. Sesi *Town Hall* Menteri Kesihatan bersama dengan Anggota Kesihatan KKM pada 27 Januari 2025 (Sabah), 4 Februari 2025 (Johor) dan 15 Februari 2025 (Terengganu)
- vii. MBJ di IPKKM, JKN, PKD dan Hospital pada Setiap Suku Tahun 2025

Imej 2.1 Sesi *Town Hall* Menteri Kesihatan bersama Warga KKM Tahun 2025

KENAIKAN PANGKAT DAN PENGURUSAN PRESTASI

KKM menghargai komitmen dan sumbangan pegawai dalam menyampaikan perkhidmatan kesihatan di setiap peringkat. Anugerah Perkhidmatan Cemerlang (APC) merupakan penghargaan kerajaan kepada pegawai KKM yang telah memberikan perkhidmatan cemerlang berdasarkan prestasi tahunan pegawai. Semua pegawai KKM dinilai menerusi Laporan Penilaian Prestasi Tahunan (LNPT) dan disaring bagi pemberian APC. Bagi tahun 2025, sebanyak 8% daripada keseluruhan pegawai KKM telah diberikan APC dan insentif bernilai RM1,000.

Selain APC, pegawai KKM yang sedang berkhidmat juga diberikan peluang kemajuan kerjaya menerusi pemangkuan dan kenaikan pangkat. Pada tahun 2025, sebanyak 25,774 pegawai terlibat dalam urusan pemangkuan dan kenaikan pangkat. **Jadual 2.4** menerangkan perincian urusan pemangkuan dan kenaikan pangkat pegawai KKM mengikut kumpulan perkhidmatan pada tahun 2025.

Jadual 2.4 Urusan Pemangkuan dan Kenaikan Pangkat KKM Tahun 2025

Kumpulan Perkhidmatan	Bil. Urusan	Bil. Pegawai		Jumlah
		Kenaikan Pangkat Hakiki	Kenaikan Pangkat Time-Based	
Pengurusan Tertinggi	193	193	-	193
Pakar Perubatan, Pegawai Perubatan, Pegawai Pergigian dan Pegawai Farmasi	139	-	7,742	7,742
Pengurusan dan Profesional	63	1,372	-	1,372
Pelaksana	347	7,168	9,299	16,467
Jumlah	742	8,733	17,041	25,774

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT INFORMATION SYSTEM (HRMIS)

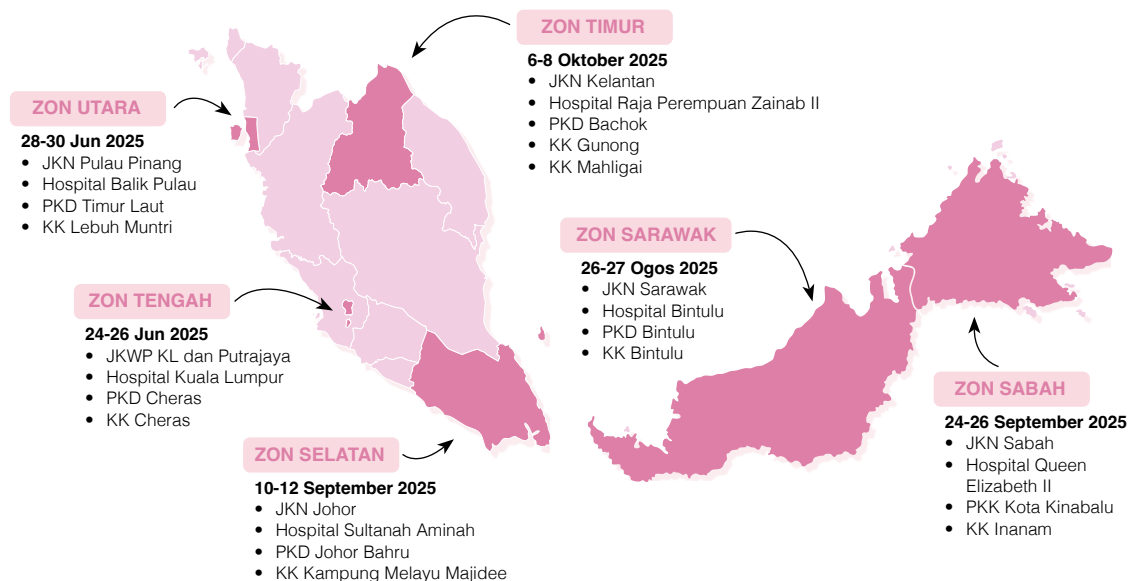
Bagi tahun 2025, KKM telah menerima penarafan lima bintang daripada JPA bagi KPI HRMIS dengan pencapaian 99.25%. HRMIS menyediakan platform terkini, terbuka dan fleksibel bagi memenuhi keperluan pengurusan sumber manusia di KKM. KKM sentiasa komited memastikan HRMIS digunakan di semua peringkat KKM, dari IPKKM ke fasiliti terkecil di kawasan luar bandar dan pedalaman.

NAZIRAN PEMATUHAN DASAR SUMBER MANUSIA KKM

Pada tahun 2025, BSM telah melaksanakan Naziran Pematuhan Dasar Sumber Manusia mulai 24 Jun 2025 – 8 Oktober 2025. Antara objektif naziran adalah untuk mengenal pasti keperluan penggunaan tenaga manusia yang optimum agar fasiliti kesihatan berfungsi dengan lebih efisien dalam menyediakan perkhidmatan terbaik kepada rakyat. Naziran ini meliputi empat (4) zon di Semenanjung Malaysia dan dua (2) zon di Sabah dan Sarawak. Skop naziran merangkumi pematuhan dasar seperti berikut:

- i. Pembangunan Organisasi
- ii. Ketidakseimbangan Agihan Kakitangan
- iii. Urusan Perkhidmatan
- iv. Elaun, Insentif dan Kemudahan
- v. Deskripsi Tugas Pegawai
- vi. Urusan Kenaikan Pangkat dan Laluan Kerjaya
- vii. Pengurusan Prestasi
- viii. Waktu Bekerja
- ix. Urusan Pasca Sistem Saraan Perkhidmatan Awam (SSPA)

Secara keseluruhannya, BSM telah melaksanakan naziran pematuhan dasar sumber manusia di 25 fasiliti KKM meliputi enam (6) JKN, enam (6) PKD, tujuh (7) KK dan enam (6) hospital.

Rajah 2.4 Naziran Pematuhan Dasar Sumber Manusia KKM 2025 Mengikut Zon

Imej 2.2 Naziran Pematuhan Dasar Sumber Manusia KKM 2025

BAHAGIAN PENGURUSAN LATIHAN (BPL)

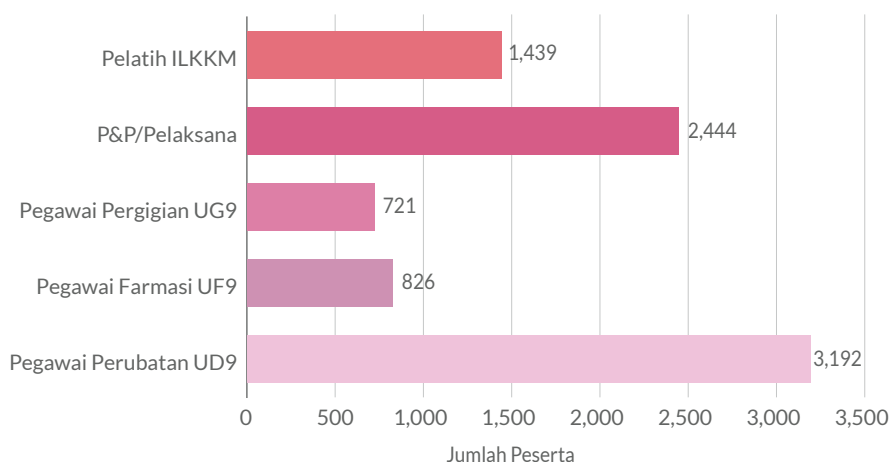
BPL memainkan peranan strategik dalam memperkukuh modal insan bagi KKM melalui rangka kerja latihan yang tersusun. Bahagian ini menguruskan pelbagai program latihan dalam perkhidmatan dan praperkhidmatan untuk meningkatkan kecekapan serta keupayaan profesional penjagaan kesihatan. Selain itu, bahagian ini juga mengendalikan peruntukan latihan dalam perkhidmatan di bawah bajet pembangunan.

LATIHAN DALAM PERKHIDMATAN (LDP)

BPL menguruskan peruntukan LDP bagi kursus generik dan fungsional dalam dan luar negara kepada kakitangan di IPKKM serta ILKKM. Sejumlah RM47,828,726.42 (99.29%) telah dibelanjakan daripada jumlah peruntukan RM48,171,000.00 yang disalurkan pada tahun 2025. BPL turut menguruskan pelaksanaan Program Transformasi Minda (PTM) bagi Jawatan Pegawai Perubatan (UD9), Pegawai Pergigian (UG9) dan Pegawai Farmasi (UF9) khusus kepada pegawai lantikan baharu di KKM.

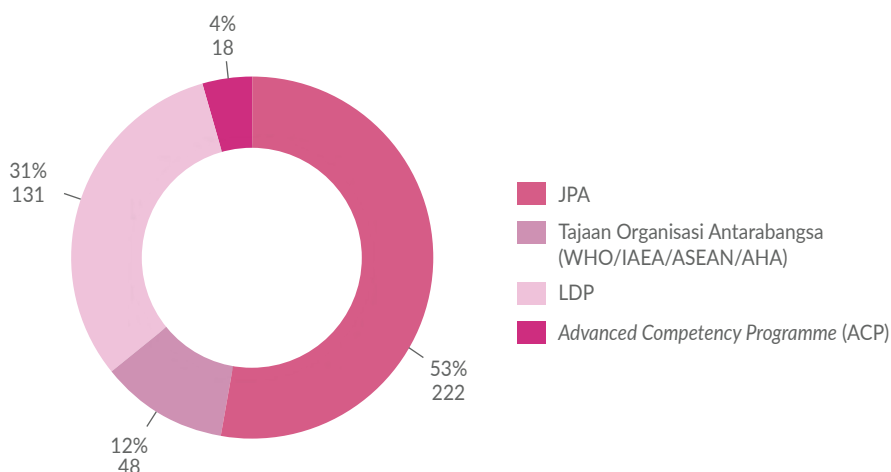
i. Program Transformasi Minda (PTM) Tahun 2025:

PTM yang telah dilaksanakan pada tahun 2025 melibatkan seramai 8,622 peserta dan perinciannya adalah seperti rajah di bawah:

Rajah 2.5 Pelaksanaan Program Transformasi Minda Tahun (PTM) 2025

ii. LDP Luar Negara, *Advanced Competency Programme* (ACP) dan Penajaan Latihan di Luar Negara Tahun 2025:

Rajah 2.6 Pelaksanaan LDP dan ACP Penajaan Latihan di Luar Negara Tahun 2025

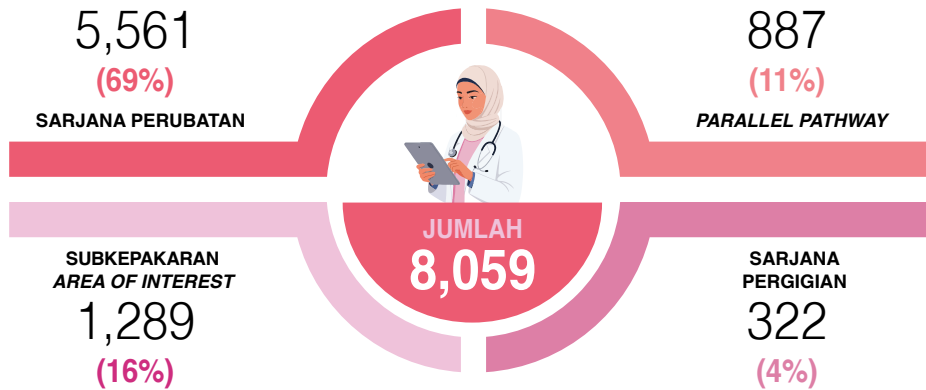
PROGRAM PENAJAAN PENGAJIAN DAN KEMUDAHAN CUTI BELAJAR

BPL bertanggungjawab mengurus tawaran dan kemasukan pegawai dalam program pengajian kepakaran dan bukan kepakaran untuk pelbagai skim perkhidmatan. Contohnya, program pengajian Sarjana Perubatan, Latihan Subkepakaran, *Parallel Pathway*, Sarjana, Ph.D (bukan kepakaran) dan Ijazah Sarjana Muda. Program ini bertujuan memastikan pengurusan program pendidikan lanjutan dilaksanakan secara berkesan selaras dengan objektif strategik untuk memperkukuh kepakaran dan pembangunan modal insan dalam sektor kesihatan. Kemudahan cuti belajar kepada semua pegawai Skim Bukan Gunasama lantikan KKM adalah menerusi program seperti dalam **Rajah 2.7**.

Rajah 2.7 Program Penajaan, Peringkat Pengajian dan Kumpulan Sasar

Bagi sesi 2025/2026, seramai 1,479 pegawai perubatan telah ditawarkan untuk mengikuti Program Sarjana Perubatan, manakala 240 pegawai ditawarkan untuk mengikuti Program *Parallel Pathway*. Seterusnya 99 pegawai pergigian ditawarkan mengikuti program Sarjana Pergigian manakala 118 pegawai KKM daripada pelbagai skim ditawarkan mengikuti program bukan kepakaran di peringkat Sarjana atau Ph.D. Bagi Kumpulan Pelaksana Skim Bukan Gunasama KKM, seramai 54 staf sokongan telah diluluskan kemudahan Cuti Belajar Separuh Gaji untuk mengikuti pengajian di peringkat Diploma atau Ijazah Pertama.

Rajah 2.8 Kemudahan CBBP dengan HLP kepada Pegawai Perubatan dan Pergigian

Kemudahan cuti belajar bagi pegawai bukan gunasama KKM adalah terdiri daripada kemudahan Cuti Belajar Bergaji Penuh dan Cuti Belajar Tanpa Gaji. Bagi program-program kepakaran KKM, pegawai yang berjaya dalam saringan dan temuduga akan di tawarkan kemudahan Cuti Belajar Bergaji Penuh (CBBP) Dengan HLP. Manakala, bagi program bukan kepakaran, pegawai boleh ditawarkan kemudahan CBBP Dengan HLP, CBBP Tanpa HLP atau Cuti Belajar Tanpa Gaji tertakluk kepada permohonan pegawai. Iklan bagi hebahan kemudahan cuti belajar tersebut dibuka pada bulan Oktober setiap tahun.

Iklan bagi cuti belajar berserta tajaan biasiswa untuk program Sarjana Perubatan, *Parallel Pathway* dan Subkepakaran bagi sesi 2024/2025 telah dihebahkan melalui Sistem eHLP KKM bermula 6 Oktober 2025 hingga 5 November 2025. Sebanyak 3,926 permohonan telah diterima bagi program Sarjana Perubatan, 566 permohonan bagi *Parallel Pathway* dan 672 permohonan bagi latihan Subkepakaran.

Imej 2.3 Sesi Taklimat Kemudahan Cuti Belajar dengan Tajaan Biasiswa Tahun 2025/2026

PROGRAM LATIHAN PRA PERKHIDMATAN

Pengambilan pelatih Program Latihan Pra Perkhidmatan dilaksanakan sebanyak dua (2) kali setiap tahun pada sesi Januari dan Julai di ILKKM. Seramai 5,516 pelatih telah melapor diri berbanding 4,942 pelatih pada tahun 2025 dengan peningkatan sebanyak 12%. Program ini bertujuan untuk meningkatkan pengetahuan dan kemahiran yang diperlukan dalam sektor kesihatan. Maklumat pengambilan pelatih Program Pra Perkhidmatan bagi tahun 2025 adalah seperti **Jadual 2.5**.

Jadual 2.5 Pengambilan Pelatih Program Latihan Pra Perkhidmatan Tahun 2025

Status	Januari (11 Program)	Julai (14 Program)	Jumlah
Bilangan tawaran	2,798	3,422	6,220
Bilangan pegawai yang melapor diri	2,507	3,009	5,516
Peratus pegawai yang melapor diri (%)	89.6	87.9	88.7

PROGRAM LATIHAN LANJUTAN

Program Lanjutan merupakan latihan dalam perkhidmatan yang ditawarkan kepada anggota paramedik dan auksiliari kesihatan daripada agensi kerajaan, badan berkanun dan juga institusi kesihatan swasta di peringkat Sijil Pos Basik dan Diploma Lanjutan bagi meningkatkan kompetensi pegawai dalam bidang pengkhususan atau kepakaran tertentu. Permohonan dan pengambilan pelatih Program Lanjutan pada tahun 2025 seperti dalam **Jadual 2.6**.

Jadual 2.6 Pengambilan Pelatih Program Lanjutan Tahun 2025

Perkara	Mac	September	Jumlah
Bilangan kursus	15	26	41
Bilangan tawaran	1,421	2,192	3,613
Bilangan pelatih yang berdaftar	1,306	2,061	3,367
Peratus pelatih yang berdaftar (%)	91.9	94.0	93.2

ISTIADAT KONVOKESYEN ILKKM TAHUN 2025

BPL telah menganjurkan Istiadat Konvokesyen ILKKM Tahun 2025 dengan bertemakan “Graduan ILKKM Berilmu, Pemangkin Kesihatan MADANI”. Tema ini mencerminkan aspirasi strategik KKM dalam memperkasa graduan ILKKM sebagai pemacu sistem kesihatan yang mampan, inklusif dan progresif. Istiadat konvokesyen telah berlangsung selama enam (6) hari bermula di Zon Semenanjung pada 22-25 September 2025 dengan jumlah 4,647 graduan. Seterusnya, Zon Sabah telah diadakan pada 11 Oktober 2025 melibatkan seramai 959 graduan dan penganturan berakhir di Zon Sarawak pada 18 Oktober 2025 dengan jumlah 710 graduan.

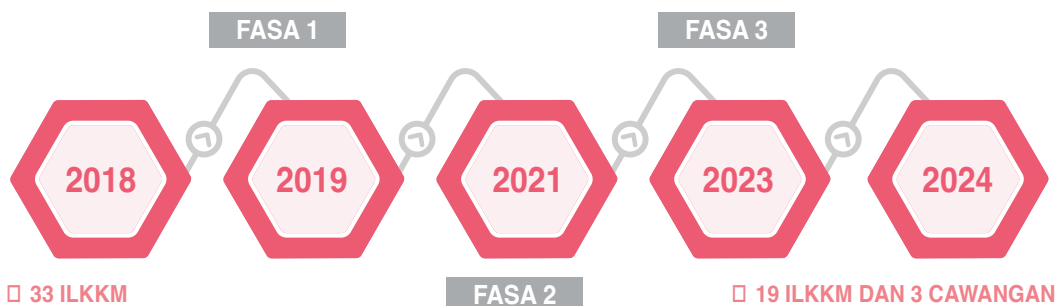
Imej 2.4 Sesi Penyerahan Anugerah Graduan Cemerlang Zon Sabah oleh TKPK (KA)

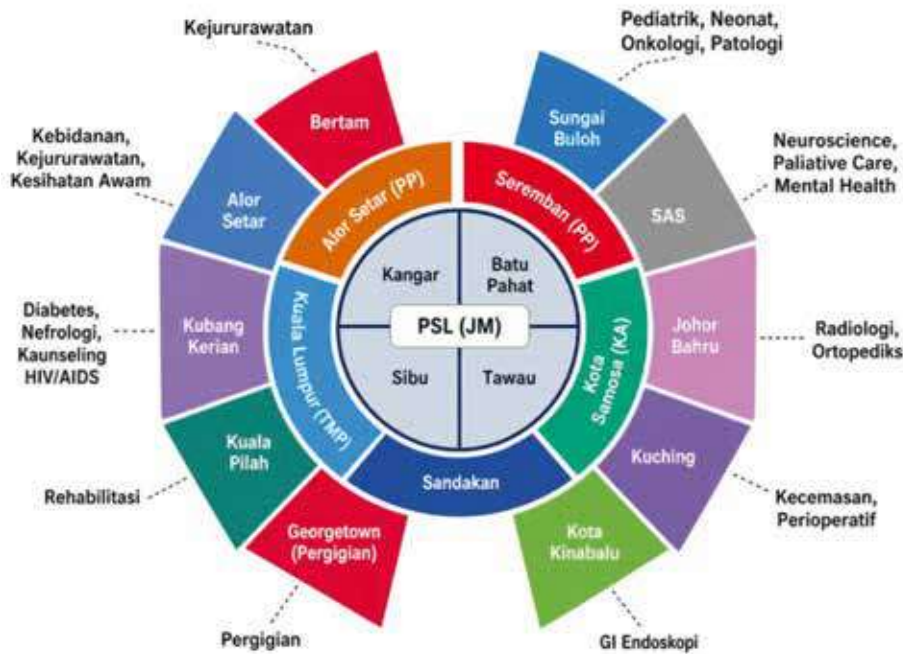
Imej 2.5 Penerima Anugerah Perdana, Wann Nur Khalishah Amirah binti Wan Nazre ILKKM Bertam (Kejururawatan)

TRANSFORMASI ILKKM SEBAGAI PUSAT KECEMERLANGAN (COE)

Transformasi ILKKM sebagai CoE merupakan inisiatif strategik jangka panjang untuk memperkukuh latihan berasaskan kompetensi melalui pembangunan bidang tujuhan. Pelaksanaan transformasi ini merupakan kesinambungan daripada pelan integrasi dan pengukuhan tadbir urus ILKKM yang bertujuan memperkukuh pengurusan, penyampaian latihan dan peranan strategik institusi latihan kesihatan di bawah KKM. Usaha ini dibangunkan berasaskan pencapaian sedia ada ILKKM serta keperluan untuk meningkatkan kualiti latihan, memperkukuh kompetensi modal insan kesihatan dan memastikan penyampaian perkhidmatan latihan yang lebih berfokus, mampan dan berimpak tinggi selari dengan hala tuju kementerian.

PELAN INTEGRASI DAN PENGUKUHAN TADBIR URUS ILKKM

PUSAT KECEMERLANGAN (CENTRE OF EXCELLENCE)

Rajah 2.9 Transformasi ILKCM sebagai CoE

Mulai tahun 2025, lima (5) ILKCM telah terlibat dalam projek rintis transformasi sebagai CoE dan pelaksanaan penarafan 1-Star Rating dalam tujuh (7) bidang tujuan seperti dalam **Jadual 2.7**.

Jadual 2.7 Senarai Bidang Tujuan yang Diiktiraf 1-Star Rating

ILKCM	Bidang Tujuan
ILKCM Johor Bahru	Musculoskeletal in Physiotherapy
	Paediatric Neurology
ILKCM Sultan Azlan Shah	Farmasi
ILKCM Sungai Buloh	Midwifery
	Computed Tomography
ILKCM Kota Kinabalu	Gastrointestinal Endoscopy
	Anaesthesia Care
ILKCM Kuching	Penjagaan Kesihatan Primer

Lima (5) projek rintis CoE ILKCM akan terus memperkukuh pelaksanaan aktiviti dalam bidang teras masing-masing bagi mencapai pengiktirafan CoE 2-Star Ratings. Sehubungan itu, peluasan transformasi CoE ke standalone ILKCM akan dilaksanakan secara berperingkat dengan mengguna pakai model CoE yang disesuaikan mengikut kapasiti dan kekuatan setiap institusi tersebut.

BAHAGIAN KHIDMAT PENGURUSAN (BKP)

PENGURUSAN KEWANGAN

BKP bertanggungjawab ke atas peruntukan Program Pengurusan IPKKM sebanyak RM2.085 bilion. Prestasi perbelanjaan bagi tahun kewangan berakhir pada 31 Disember 2025 adalah 100%. Jumlah peruntukan dan perbelanjaan mengikut aktiviti adalah seperti yang berikut:

Jadual 2.8 Peruntukan dan Perbelanjaan Mengikut Aktiviti bawah Program Pengurusan bagi Tahun Kewangan 2025

Aktiviti	Peruntukan (RM)	Perbelanjaan (RM)
Pengurusan IPKKM	913,095,950.43	913,095,950.43
Sumber Manusia	32,348,545.41	32,348,545.41
Kewangan	510,286,728.85	510,286,728.85
Latihan	573,930,146.78	573,930,146.78
Teknologi Maklumat	50,913,797.12	50,913,792.12
Pembangunan Kompetensi	5,087,386.59	5,087,386.59
Jumlah	2,085,662,555.18	2,085,662,550.18

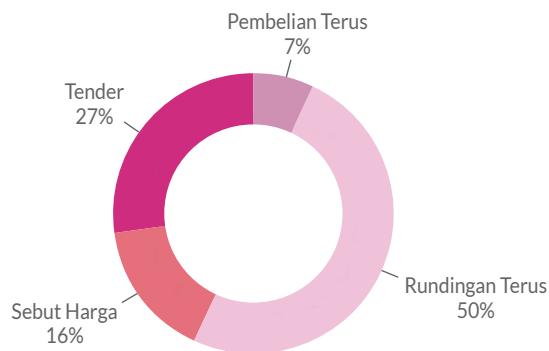
PEROLEHAN DAN PENGURUSAN ASET

BKP menguruskan perolehan dan pengurusan aset kerajaan bagi Pejabat Anggota Pentadbiran, Pengurusan Tertinggi, BKP, Pejabat Penasihat Undang-Undang (PUU), Unit Integriti (UI), Unit Komunikasi Korporat (UKK), Bahagian Kesihatan Digital, Health Performance Unit (HPU) dan Health Transformation Office (HTO). Sebanyak 3,085 unit didaftarkan dan 100% telah diperiksa. Pencapaian mengikut setiap aktiviti bagi tahun 2025 adalah seperti yang berikut:

Jadual 2.9 Jenis Perolehan dan Perbelanjaan

Perolehan	Bil. Perolehan	Amaun (RM)	Peratus Kos (%)
Pembelian Terus	1,009	5,500,507.65	7.2
Rundingan Terus	34	38,252,892.56	49.8
Sebut Harga	14	12,209,841.59	15.9
Tender	4	20,831,037.38	27.1
Jumlah	1,061	76,794,279.18	100

Perolehan

Pengurusan Aset

Pendaftaran Aset

3,085 Unit

Pemeriksaan Aset

100%

Penyelenggaraan Bangunan

Penyelenggaraan Bangunan IPKKM Kompleks E, Putrajaya

- Pengurusan Fasiliti
- Menaiktaraf Hiasan Dalam Lob Lobi Utama, Blok E7

Penyelenggaraan Bangunan IPKKM Jalan Cenderasari, Kuala Lumpur

- Penyelenggaraan dan Operasi Sistem Penyaman Udara serta Sistem Pencegah Kebakaran
- Penyelenggaraan dan Pembaikan Sistem Pemasangan Elektrikal Secara Berkala
- Perkhidmatan Landskap
- Perkhidmatan Kawalan Serangga Perosak dan Cucian Pejabat

Perkhidmatan Cucian Pejabat dan Kawalan Serangga Perosak

- IPKKM, Presint Diplomatik, Putrajaya
- IPKKM, Menara Prisma, Putrajaya
- IPKKM, PERKIM, Kuala Lumpur

Bilangan aduan yang diselesaikan di IPKKM, Kompleks E dan Jalan Cenderasari

1,949 aduan

Rajah 2.10 Aktiviti Perolehan, Pengurusan Aset dan Penyelenggaraan Bangunan bawah Seliaan BKP Tahun 2025

KESELAMATAN PERLINDUNGAN

Bertanggungjawab merancang, merumus, mengurus, menyelaras dan melaksanakan keselamatan perlindungan di KKM, di samping memberi khidmat nasihat, memantau dan menguatkuasakan undang-undang, peraturan serta arahan kepada jabatan dan fasiliti KKM. Pencapaian mengikut setiap aktiviti bagi tahun 2025 adalah seperti yang berikut:

Sistem Kawalan Keselamatan

- Sistem Kamera Litar Tertutup (CCTV)
- Sistem Pengurusan Kad Akses (CAMS)
- Sistem Pengurusan Pelawat (VMS)
- Perakuan Akta Rahsia Rasmi (Semakan dan Pindaan 2017) setiap tahun
- Penggunaan Laporan Sistem Pegawai Bertugas Secara Digital

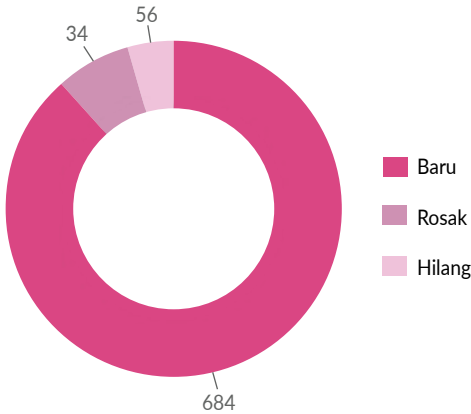
Pengeluaran Pelekat Kenderaan 2024-2026

BILANGAN PERMIT KERJA SERTA MEMASUKI KOMPLEKS E DAN JALAN CENDESARI:

284 Permohonan

Pengeluaran Pas Keselamatan 2025

Rajah 2.11 Aktiviti Keselamatan Perlindungan 2025

PENGURUSAN SUMBER MANUSIA

BKP menguruskan perkhidmatan pegawai Pengurusan dan Profesional serta Pelaksana di IPKKM termasuk aktiviti-aktiviti berikut:

56 persaraan (wajib/pilihan/terbitan)	227 pengesahan pelantikan, pengesahan dalam perkhidmatan dan pemberian taraf berpecen (wajib/pilihan/terbitan)	443 pemangkuan dan kenaikan pangkat
14,579 penyediaan dan perekodan Kew.8	523 penerima Anugerah Khidmat Cemerlang (APC) KKM 2024 1 penerima Pingat Perkhidmatan Cemerlang (PPC)	4,146 opsyen Sistem Saraan Perkhidmatan Awam (SSPA)

Rajah 2.12 Pengurusan Sumber Manusia Tahun 2025

PENGURUSAN PENTADBIRAN

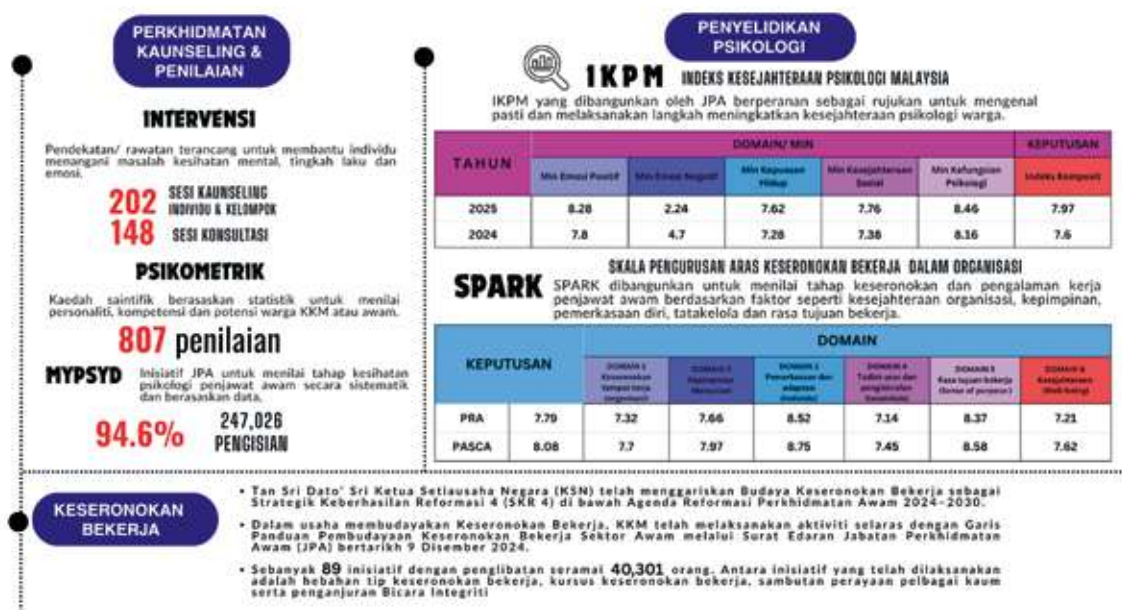
BKP bertanggungjawab ke atas pengurusan pentadbiran am dan penyelarasan bahagian, pengurusan kenderaan serta protokol. Sepanjang tahun 2025 aktiviti berikut telah dilaksanakan iaitu:

Amanat Tahun Baharu 2025 oleh Menteri Kesihatan	Perhimpunan Bulanan KKM Tahun 2025	Sambutan Hari Kebangsaan Hari Malaysia Tahun 2025 Peringkat KKM	Sambutan Tahun Baharu Cina
Ihya' Ramadan	Sambutan Hari Raya R	Sambutan Deepavali	Majlis Malam Mesra Kenangan
Pelaksanaan Sistem Kehadiran Berkomputer eTAMS secara sepenuhnya di IPKKM Kompleks E	Pelantikan Ahli Lembaga Pelawat Hospital: 2,408 orang	100% penyelesaian maklum balas SISPAW BKP	Penyediaan pengangkutan sempena 19 th Asean Senior Officials' Meeting on Health Development (SOMHD) & Related Meetings 2025 dan Malaysia International Healthcare (MIH Megatrends 2025)

Rajah 2.13 Aktiviti Pengurusan Pentadbiran Tahun 2025

PSIKOLOGI KAUNSELING

Menguruskan perkhidmatan psikologi kepada warga IPKKM. Sepanjang tahun 2025 aktiviti berikut telah dilaksanakan iaitu:

Rajah 2.14 Program dan Aktiviti Psikologi Kaunseling Tahun 2025

PENGURUSAN HAL EHWAL ISLAM

BKP juga berperanan menguruskan aktiviti keagamaan, penerapan nilai murni dan pengurusan kerohanian anggota kerja IPKKM seperti berikut:

Program Penghayatan Nilai-nilai Islam	Pengurusan	Kursus	Sinergi
□ Penghayatan Nilai-nilai Islam Sambutan Hari Kebesaran Islam □ Majlis Tilawah al-Quran Peringkat Kementerian Kesihatan Malaysia (MTA) Kali ke-3	□ Majlis Perjumpaan Pengurusan Tertinggi KKM bersama Petugas Haji Perubatan KKM □ Bacaan doa majlis rasmi KKM	□ Kursus Kompetensi Pegawai Hal Ehwal Islam □ Kursus Taranum Tilawah al-Quran peringkat IPKKM dan KKM	□ Program Pensijilan Hospital Mesra Ibadah □ Mesyuarat Lajnah Pengawalseliaan Pengubatan Islam (LAJPPI)

Rajah 2.15 Program dan Aktiviti Hal Ehwal Islam Tahun 2025

KUALITI DAN PETUNJUK PRESTASI UTAMA (KPI)

Bertanggungjawab menyelaras pelbagai program kualiti dan KPI kementerian seperti berikut:

□ Audit Pemantauan I SPK MS ISO 9001:2015 PP IPKKM □ Pertandingan Video Inovasi KKM (PVD Siri 2) □ Mesyuarat Jawatankuasa Panel Pemandu Inovasi Bil. 1/2025 □ Bengkel Juruaudit Sistem Pengurusan Kualiti MS ISO 9001:2015 PPIPKKM	□ Ujibakat Bersasar Inovasi INNOVATHON Musim ke 3 □ GovMedia Conference & Innovation Award 2025 □ Audit Dalaman SPK MS ISO 9001:2015 PP IPKKM □ Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu Inovasi (JPI) Bil. 1/2025
□ Mesyuarat Kajian Semula Pengurusan (MKSP) Bil. 1/2025 □ Lawatan Industri Inovasi ke TM Innovation Center □ Bengkel Pemurnian SPK MS ISO 9001:2015 PPIPKKM	□ Audit Pemantauan II SPK MS ISO 9001: 2015 PP IPKKM □ Majlis Sambutan Hari Inovasi Peringkat KKM 2025

Rajah 2.16 Program Inovasi dan Kualiti Tahun 2025

BKP, HTO, Bahagian Dasar dan Hubungan Antarabangsa (BDHA) serta Bahagian Perancangan telah dipertanggungjawabkan sebagai urus setia Bengkel Perancangan Strategik dan Hala Tuju KKM 2025 bersama Menteri Kesihatan. Bengkel ini merupakan platform kepada pihak pengurusan tertinggi KKM untuk memperincikan hala tuju pembiayaan kesihatan yang dirangka oleh pihak HTO, pelaksanaan digital kesihatan oleh Bahagian Kesihatan Digital, pemerkasaan pengurusan sumber manusia untuk kesihatan dan penyampaian perkhidmatan kesihatan di jabatan kecemasan dan trauma hospital.

Imej 2.6 Bengkel Perancangan Strategik dan Hala Tuju KKM 2025

Permukiman Pengurusan Tertinggi KKM bagi Kajian Separuh Tahun telah diadakan 17-19 Januari 2025 sebagai platform bagi *Task Force* Penyampaian Perkhidmatan untuk Kesihatan dan *Task Force* Sumber Manusia untuk Kesihatan bagi membentangkan hasil mesyuarat dan inisiatif yang telah dikenal pasti.

Imej 2.7 Permukiman Pengurusan Tertinggi KKM bagi Kajian Separuh Tahun

AKTIVITI TUGAS KHAS DAN EKOSISTEM KONDUSIF SEKTOR AWAM (EKSA)

BKP bertanggungjawab sebagai sekretariat induk peringkat KKM untuk Program MADANI Rakyat di lapan (8) zon seluruh Malaysia sepanjang tahun 2025 serta Program Rancangan MADANI Bersama Malaysiaku dan Konvensyen Nasional Reformasi Perkhidmatan Awam yang telah diadakan di Dataran Putrajaya pada 5-7 Disember 2025.

Imej 2.8 Program Rancangan MADANI Bersama Malaysiaku dan Konvensyen Nasional Reformasi Perkhidmatan Awam

Majlis Pentauliahkan dan Sesi Penyampaian Anugerah Juruaudit EKSA Peringkat IPKKM bagi tahun 2025 telah diadakan pada 14 Ogos 2025 dan disempurnakan oleh Timbalan Ketua Setiausaha (Pengurusan) di Dewan Serbaguna, KKM. Majlis tersebut bertujuan bagi mentauliahkan seramai 55 juruaudit yang telah berjaya menjalani Kursus Pentauliahkan Juruaudit EKSA KKM Tahun 2025.

Imej 2.9 Majlis Pentauliahkan dan Sesi Penyampaian Anugerah Juruaudit EKSA Peringkat KKM Tahun 2025

PENGURUSAN SUMBER MAKLUMAT

Perpustakaan IPKKM telah menyediakan perkhidmatan perpustakaan dan maklumat untuk kemudahan warga kerja KKM. Program dan aktiviti pengurusan sumber maklumat sepanjang tahun 2025 adalah seperti yang berikut:

Portal *Virtual Library* KKM
(<https://vlib.ovidds.com/>)

Langganan Pangkalan Data *AccessMedicine, ClinicalKey* for
Nursing, Emeraldnsight, OVID, LaNet dan eLaw

Lawatan Khidmat Nasihat
dan Naziran ke Perpustakaan
Perubatan KKM

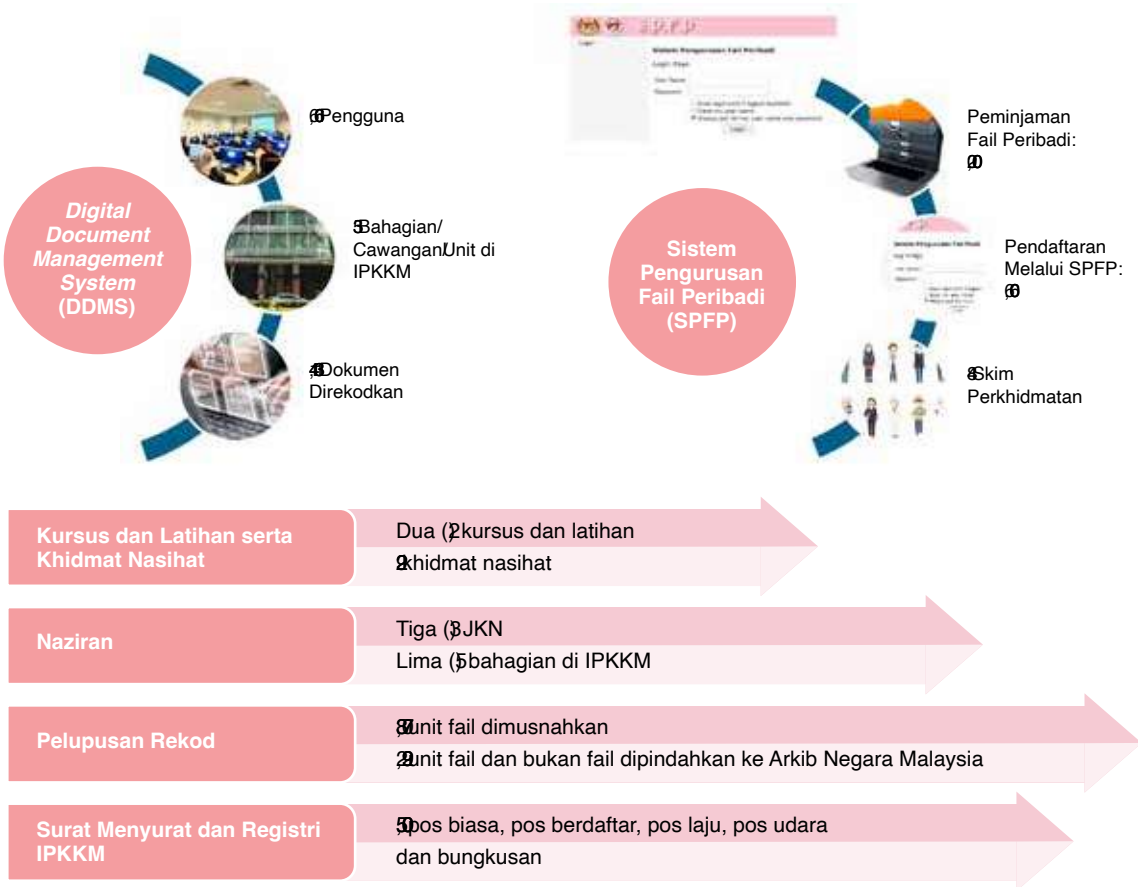
Program Galakan Membaca
dan Promosi Galak Guna
Perpustakaan

Khidmat Nasihat kepada 78
Perpustakaan Perubatan KKM

Rajah 2.17 Program dan Aktiviti Sumber Maklumat Tahun 2025

PENGURUSAN REKOD

BKP berperanan dalam pengurusan rekod di KKM termasuk memantau pelaksanaan *Digital Document Management System* (DDMS) serta fail peribadi warga kerja KKM. Ringkasan program dan aktiviti pengurusan rekod adalah seperti berikut:

Rajah 2.18 Pelaksanaan Program Pengurusan Rekod 2025

BAHAGIAN PEROLEHAN DAN PENSWASTAAN (BPPs)

BPPs merupakan bahagian yang bertanggungjawab dalam mengurus dan melaksanakan perolehan serta program penswastan untuk KKM. Bahagian ini berperanan sebagai urus setia induk bagi Lembaga Perolehan KKM (LPKKM). Ahli LPKKM yang dilantik adalah terdiri daripada pegawai kanan kerajaan dan wakil daripada agensi pusat serta agensi teknikal.

Bahagian ini juga bertanggungjawab mengurus program penswastan yang melibatkan perkhidmatan logistik bekalan perubatan, perolehan dan penyelenggaraan peralatan perubatan di klinik KKM, Perkhidmatan Sokongan Hospital serta Perkhidmatan Penyeliaan dan Pemeriksaan Kesihatan Pekerja Asing. Program penswastan ini adalah selaras dengan Dasar Penswastan Negara.

PRESTASI PEROLEHAN KKM

KKM telah melaksanakan perolehan tender berjumlah RM4,358,547,563.39 dan memperoleh penjimatan sebanyak RM971,549,224.81 pada tahun 2025 yang meliputi perolehan farmaseutikal, farmaseutikal (*off-take/reagen*), peralatan perubatan & kenderaan, teknologi maklumat & komunikasi (ICT), perkhidmatan, bekalan ayam, alat tulis, toner dan gas perubatan. **Jadual 2.10** menunjukkan pencapaian perolehan KKM pada 2025 mengikut jenis perolehan.

Selaras dengan dasar pengoptimuman sumber kerajaan, KKM telah memperoleh penjimatan dalam urusan perbelanjaan perolehan bagi memastikan peruntukan yang diterima mencukupi untuk menampung perkhidmatan utama dan keperluan penjagaan pesakit. Ini juga untuk memastikan perkhidmatan kesihatan tidak terjejas. Nilai penjimatan adalah berdasarkan kepada perbandingan antara anggaran harga jabatan dan nilai kontrak yang ditawarkan serta harga rundingan dengan syarikat.

Jadual 2.10 Pencapaian Perolehan KKM Tahun 2025

Jenis Perolehan	Nilai Perolehan (RM)	Penjimatan (RM)
Farmaseutikal	2,140,937,578.90	840,255,477.49
Farmaseutikal (<i>Off-Take/Reagen</i>)	859,594,055.79	60,803,495.79
Peralatan Perubatan dan Kenderaan	395,778,858.53	18,370,511.47
Perkhidmatan	348,574,547.60	17,079,169.44
ICT	344,566,853.39	13,521,569.62
Ayam	97,933,769.31	10,947,381.75
Alat Tulis	2,598,666.50	298,286.50
Toner	16,170,711.48	1,920,738.47
Gas Perubatan	149,958,061.99	8,352,594.28
Jumlah	4,356,113,103.49	971,549,224.81

Nota:

Nilai perolehan adalah berdasarkan perolehan yang dilaksanakan melalui kaedah tender terbuka/rundingan terus dan telah dikeluarkan Surat Setuju Terima.

PENSWASTAAN DAN PENYUMBERLUARAN

BPPs terus memperkasa pelaksanaan projek dan program di bawah inisiatif kerjasama awam swasta dan penyumberluaran. Sepanjang tahun 2025, BPPs telah menguruskan tiga (3) projek sedia ada seperti berikut:

a. Konsesi Perkhidmatan Logistik Bekalan Perubatan (Konsesi Logistik)

Konsesi Logistik merupakan satu kontrak konsesi antara KKM dan syarikat swasta yang dilantik untuk mengurus logistik bekalan perubatan bagi fasiliti kesihatan kerajaan bagi tahun 2023 hingga 2030 dalam memastikan kelangsungan rangkaian bekalan. Bagi sesi 2023-2026, sebanyak 1,301 produk telah dimuktamadkan dengan anggaran nilai kontrak sebanyak RM6,139,762,865.63 melibatkan 427 produk farmaseutikal dan 874 produk peranti perubatan.

Pembekalan produk perubatan melalui Konsesi Logistik telah ditetapkan kepada tujuh (7) hari bekerja kepada fasiliti KKM di Semenanjung Malaysia dan 10 hari bekerja bagi fasiliti KKM di Sabah, Sarawak dan WP Labuan.

Antara kelebihan membekalkan produk perubatan melalui Konsesi Logistik, syarikat konsesi dapat menguruskan inventori dan pesanan produk dengan lebih efisien dan menyimpan stok penimbal dalam gudang secara pukal bagi memastikan bekalan perubatan kepada fasiliti KKM tidak terjejas.

Melalui konsesi ini juga, sistem pemesanan dan inventori *Pharmacy Information System* (PhIS) telah dibangunkan bagi melancarkan proses pesanan bekalan perubatan secara berpusat dan lebih teratur bagi produk yang telah disenaraikan di bawah konsesi.

b. Konsesi Perkhidmatan Sokongan Hospital (PSH)

PSH merupakan perjanjian konsesi antara Kerajaan Malaysia (melalui KKM) dengan lima (5) buah syarikat konsesi yang dilantik untuk menyediakan perkhidmatan sokongan bukan klinikal di 153 hospital dan institusi KKM di seluruh Malaysia mulai tahun 2015-2025. Pada 27 Mac 2025, kementerian bersetuju Konsesi PSH dilanjutkan secara interim dengan syarikat konsesi sedia ada selama tiga (3) tahun bermula pada 1 April 2025 dengan opsyen pelanjutan selama satu (1) tahun dan tambahan satu (1) tahun tertakluk terma perjanjian konsesi sedia ada dengan perincian seperti di **Jadual 2.11**.

Jadual 2.11 Senarai Konsesi PSH

Syarikat Konsesi	Bil. Hospital dan Institusi	Zon
Edgenta Mediserve Sdn. Bhd. (Edgenta)	33	Kedah, Perak, Perlis dan Pulau Pinang
Radicare (M) Sdn. Bhd. (Radicare)	46	WP Kuala Lumpur dan Putrajaya, Selangor, Pahang, Kelantan dan Terengganu
Medivest Sdn. Bhd. (Medivest)	24	Melaka, Negeri Sembilan dan Johor
One Medicare Sdn. Bhd. (One Medicare)	24	Sarawak
o ~ ~ (o 7S 70 ~ ~ 1	26	Sabah dan WP Labuan
Jumlah	153	

Skop perkhidmatan PSH adalah seperti yang berikut:

- Perkhidmatan Penyelenggaraan Kejuruteraan Fasiliti (FEMS)
- Perkhidmatan Penyelenggaraan Kejuruteraan Biomedikal (BEMS)
- Perkhidmatan Linen dan Pendobian (LLS)
- Perkhidmatan Pengurusan Sisa Fasiliti Kesihatan (HWMS)
- Perkhidmatan Pembersihan (CLS)
- Perkhidmatan Pengurusan Fasiliti (FMS)

Selain itu, syarikat konsesi juga dikehendaki melaksanakan aktiviti-aktiviti di bawah skop yang berikut:

- i. *Sustainability Programme* (SP) yang merangkumi inisiatif *Energy Management*, *Indoor Air Quality* (IAQ) dan *Reduce, Reuse and Recycle* (3R)
- ii. *Reimbursable Works* (RW) yang melibatkan kerja-kerja pembaikan dan penggantian di luar skop kontrak penyelenggaraan
- iii. Pembangunan *Asset and Services Information System* (ASIS)

Pada tahun 2025, prestasi perbelanjaan PSH adalah sebanyak RM2,490,847,000.63 (97.5%) berbanding jumlah siling peruntukan berjumlah RM2,554,804,626.00. Selain daripada itu, sebanyak lima (5) perjanjian interim, perjanjian tambahan *Replacement Through Maintenance* (RTM) *Concession*, perjanjian tambahan *Sustainability Programme* dan perjanjian tambahan berkaitan hospital baharu telah dimuktamadkan.

c. *Metal Equipment Enhancement Tenure* (MEET)

MEET merupakan program perolehan dan penyelenggaraan peralatan perubatan dalam memastikan peralatan perubatan di KK sentiasa mencukupi, selamat digunakan dan berfungsi dengan baik melalui pengurusan secara kontrak jangka panjang. Jumlah klinik yang terlibat adalah sebanyak 2,954 KK melibatkan 1,941 KK dan 1,013 klinik pergigian meliputi negeri Selangor, Negeri Sembilan, Melaka, Johor, Pulau Pinang, Perak, WP Kuala Lumpur, WP Putrajaya, WP Labuan, Sarawak dan Sabah. Pada tahun 2025, prestasi perbelanjaan bagi Program MEET adalah sebanyak RM137,925,965.28.

Selain projek sedia ada, KKM juga sedang memperhalusi dua (2) projek penswastan baharu yang masih dalam pelaksanaan iaitu MEET 2 (melibatkan lima (5) negeri yang tidak terlibat dalam Program MEET sedia ada) dan Fraksinasi Plasma Darah Tempatan.

KKM juga sedang melaksanakan Program Perkhidmatan Pengawasan dan Penyeliaan Pemeriksaan Perubatan Pekerja Asing (FWMES) di bawah projek penyumberluaran. FWMES merupakan perkhidmatan yang dilaksanakan bagi memantau, menyelia dan memastikan pematuan pelaksanaan pemeriksaan kesihatan pekerja asing di Semenanjung Malaysia dan WP Labuan selaras dengan dasar, garis panduan dan keperluan yang ditetapkan oleh Kerajaan Malaysia. Program ini merupakan usaha sama antara KKM dan Kementerian Dalam Negeri (KDN) dalam usaha membendung penularan sebarang penyakit berjangkit di samping memastikan produktiviti dapat dipertingkatkan dengan bekalan tenaga kerja warga asing yang sihat dan sejahtera.

Pada tahun 2025, syarikat yang telah dilantik telah memberi perkhidmatan FWMES yang baik kepada seramai 2.2 juta pekerja asing dalam usaha mencegah penularan penyakit berjangkit serta memastikan intervensi yang tepat pada masanya untuk pengesanan penyakit tidak berjangkit (NCD).

SISTEM ePEROLEHAN (eP)

Penggunaan Sistem eP tahun 2025 telah mencatatkan nilai transaksi paling tinggi dalam tempoh lima (5) tahun berjumlah RM9,179,886,559.00. Pencapaian ini menunjukkan prestasi memberangsangkan di peringkat PTJ KKM yang melaksanakan perolehan sepenuhnya melalui Sistem eP daripada proses pengiklanan sehingga proses bayaran. **Jadual 2.12** merupakan pencapaian prestasi penggunaan Sistem eP dari tahun 2021 hingga 2025.

Jadual 2.12 Prestasi Penggunaan Sistem ePerolehan Tahun 2021-2025

Tahun	Jumlah Transaksi	Nilai Transaksi (RM)	Anggaran Peruntukan (RM)	Pencapaian (%)
2021	695,556	6,601,673,230.00	7,000,000,000.00	94.31
2022	776,779	7,465,679,863.00	6,000,000,000.00	124.43
2023	818,881	7,534,635,105.00	6,000,000,000.00	125.58
2024	841,773	8,302,665,831.00	7,000,000,000.00	118.61
2025	862,401	9,179,886,559.00	7,000,000,000.00	131.14

Nota:

Nilai Anggaran Peruntukan adalah seperti yang diisytiharkan kepada Kementerian Kewangan Malaysia (MoF) pada tahun tersebut.

Sumber: Sistem eP, MoF

Bagi memberi pemahaman yang lebih jelas, KKM telah melaksanakan pemakluman berterusan mengenai penggunaan Sistem eP melalui sesi taklimat secara dalam talian dan juga surat edaran kepada semua PTJ KKM. Maklumat mengenai pindaan terkini Sistem eP juga melalui sebaran dalam aplikasi WhatsApp.

REFORMASI PEROLEHAN

Reformasi Perolehan dilaksanakan berdasarkan saranan Perdana Menteri agar tatakelola pengurusan perolehan di seluruh kementerian diteliti dan diperkukuh, khususnya melibatkan perolehan produk farmaseutikal di KKM. Isu dominasi syarikat pembekal tertentu dalam tender ubat-ubatan yang menimbulkan persepsi monopoli atau kartel akan diberi perhatian serius melalui langkah pembetulan yang berlandaskan kepentingan awam, daya saing pasaran dan kelangsungan sistem kesihatan negara.

Dalam hal ini, kementerian telah melaksanakan reformasi perolehan melalui kaedah rundingan terus dengan pengilang atau syarikat prinsipal yang merupakan *Single Product Registration Holder* (SPRH) bagi 30 jenis produk farmaseutikal secara rintis untuk tempoh tiga (3) tahun.

Selain itu, dalam memastikan kerajaan terus komited dalam mereformasikan perolehan secara menyeluruh, inisiatif misi penyumberan juga telah dilaksanakan untuk meneroka dan mengenal pasti produk yang berpotensi sama ada untuk dikilangkan di Malaysia ataupun didaftarkan di Malaysia berdasarkan kepada keperluan keterjaminan perubatan negara.

PROGRAM PERJANJIAN *OFF-TAKE* (PPO) PLUS INISIATIF KETERJAMINAN BIOSEKURITI KESIHATAN NEGARA MELALUI KONSESI PERKHIDMATAN LOGISTIK BEKALAN PERUBATAN

Kerajaan akan melaksanakan dasar *off-take* atau perolehan khusus daripada syarikat yang membuat pelaburan dalam pengeluaran produk farmaseutikal dan peranti perubatan kritikal sebagai langkah strategik memperkukuh rantai bekalan negara.

Di samping itu, kerajaan juga akan menerajui pelaksanaan projek rintis usaha sama awam-swasta (PPP) bagi pengeluaran ubat-ubatan penting, dengan tujuan meningkatkan keterjaminan bekalan nasional, mengurangkan kebergantungan kepada sumber luar serta memperkasa daya saing dan keupayaan industri farmaseutikal tempatan secara mampan.

Bagi menyokong inisiatif tersebut, KKM telah mewujudkan PPO *Plus* sebagai usaha menjamin rantai bekalan ubat-ubatan dan peranti perubatan negara di bawah keterjaminan negara. Tumpuan pelaksanaan PPO *Plus* adalah seperti yang berikut:

- i. Penyertaan terbuka kepada syarikat yang membuat pelaburan bagi produk bersifat *Green Field* dengan komitmen pembekalan kepada kerajaan berdasarkan kesesuaian produk dan keperluan KKM.
- ii. Keutamaan kepada produk farmaseutikal di bawah Senarai Ubat-Ubatan Penting Kebangsaan (NEML) dan ke atas produk farmaseutikal atau peranti perubatan yang berstatus *Single Product Registration Holder* (SPRH).
- iii. Menggalakkan syarikat yang mendapat kontrak di bawah PPO *Plus* untuk memasarkan produk ke peringkat antarabangsa.
- iv. Polisi Graduasi (*Exit Policy*) akan dilaksanakan bagi mewujudkan persaingan yang lebih terbuka kepada syarikat lain yang berminat dan komited. Selepas tempoh komitmen yang diberikan oleh kerajaan, produk akan diperolehi melalui tatacara perolehan yang berkuat kuasa.

BAHAGIAN PEMBANGUNAN KOMPETENSI (BPK)

LATIHAN BERASASKAN KOMPETENSI

Pelaksanaan kursus yang dianjurkan oleh BPK adalah bertujuan untuk memastikan warga kerja KKM dilengkapi dengan kompetensi yang diperlukan untuk melaksanakan tugas dan tanggungjawab mereka dengan baik. Bagi tahun 2025, BPK telah melaksanakan sebanyak 111 kursus dengan penyertaan seramai 18,501 peserta. Pecahan penganjuran kursus berdasarkan unit di BPK adalah seperti dalam **Jadual 2.13**.

Jadual 2.13 Penganjuran Kursus oleh BPK pada Tahun 2025

Unit	Dalam Talian/Hibrid	Fizikal
Dasar dan Pembangunan	2	10
Pembangunan Eksekutif	10	4
Profesional dan Etika	17	9
Kepimpinan dan Pengurusan	2	13
Governan dan Integriti	3	12
Inovasi dan Kualiti	4	5
Digital dan Teknologi	4	10
Peperiksaan Subjek Jabatan	-	1
Pentadbiran dan Kewangan	-	5
Jumlah	42	69

TALENT DEVELOPMENT PROGRAMME (TDP)

Program TDP Kohort 7 pada tahun 2025 membawakan tema “*Where Leadership Meets Artificial Intelligence (AI): Transform, Adapt and Lead*” yang dipilih bagi menyokong kerangka *Environmental, Social and Governance* (ESG) dalam perkhidmatan awam. Program yang berlangsung secara modular dari 17 Februari – 10 Oktober 2025 melibatkan 30 peserta gred 9 dan 10 daripada 22 skim perkhidmatan berbeza. Secara keseluruhannya, program tahunan ini telah berjaya melahirkan 196 alumni merangkumi tujuh (7) kohort, yang terdiri daripada 90 peserta gred 9 dan 10 (Kohort 1, 3, 5) dan 93 peserta gred 12 dan 13 (Kohort 2, 4, 6) dengan penglibatan lebih 20 skim perkhidmatan di bawah KKM.

Imej 2.10 Pelaksanaan TDP Kohort 7

KURSUS COLOURED BRAIN COMMUNICATION (CBC)

BPK telah menganjurkan Kursus CBC sebanyak empat (4) siri dengan penyertaan seramai 119 pegawai daripada gred 5-15, melibatkan 12 skim perkhidmatan di KKM. Kursus ini adalah satu model pembangunan komunikasi bertujuan untuk meningkatkan kefahaman terhadap gaya pemikiran dan tingkah laku individu melalui pengelasan empat (4) warna

utama, iaitu merah (berorientasikan tindakan dan hasil), biru (berfokus kepada hubungan dan interaksi sosial), ungu (analitikal dan terperinci) serta hijau (kreatif dan berfikir secara holistik). Pendekatan ini membantu peserta mengenal pasti perbezaan corak komunikasi, seterusnya menggalakkan interaksi yang lebih berkesan, mengurangkan konflik serta meningkatkan keberkesanan komunikasi dalam persekitaran kerja harian.

KURSUS PENGURUSAN PEROLEHAN KERAJAAN DAN KURSUS PENGURUSAN KEWANGAN & PERAKAUNAN

BPK telah melaksanakan Kursus Pengurusan Perolehan Kerajaan KKM 2025 yang dilaksanakan secara dalam talian pada 12 dan 13 Februari 2025 dengan penyertaan seramai 2,819 kakitangan pelbagai gred bagi memperkukuh pengetahuan mengenai dasar, peraturan semasa dan Sistem eP. Program ini bertujuan memastikan proses perolehan barang, perkhidmatan dan kerja dilaksanakan dengan penuh ketelusan, akauntabiliti serta mematuhi garis panduan Kementerian Kewangan (MOF) demi mencapai nilai terbaik untuk kerajaan.

Dua (2) siri Kursus Pengurusan Kewangan dan Perakaunan KKM juga dilaksanakan untuk memperkasakan pemahaman peserta terhadap dasar, peraturan dan tatacara kewangan kerajaan secara sistematik bertujuan untuk mengurangkan teguran audit serta mengekalkan penarafan lima bintang dalam Pengauditan Pengurusan Kewangan Berasaskan Indeks Akauntabiliti oleh Jabatan Audit Negara Malaysia. Siri pertama yang berlangsung pada 15-17 April 2025 telah disertai oleh 40 peserta pelbagai gred, manakala siri kedua pada 11-13 November 2025 melibatkan 30 peserta gred 12-14, bagi memastikan pengurusan akaun di jabatan masing-masing berjalan dengan cekap dan berintegriti.

TAKLIMAT KONSEP MALAYSIA MADANI

Pada tahun 2025, seramai 9,916 warga KKM telah menyertai Taklimat Konsep Malaysia MADANI seperti yang berikut:

Jadual 2.14 Bilangan Peserta Taklimat Konsep Malaysia MADANI

Faciliti	Bil. Peserta
IPKKM	688
JKN (termasuk hospital/PKD/KK)	8,618
Institut Kesihatan	610
Jumlah	9,916

KURSUS KHAS BAGI TUJUAN PENGESAHAN KENAIKAN PANGKAT PEGAWAI GRED KHAS C

Sebanyak tiga (3) siri Kursus Khas bagi Tujuan Pengesahan Kenaikan Pangkat Pegawai-Pegawai Gred Khas C KKM telah berjaya diadakan dengan kehadiran keseluruhan seramai 109 peserta dan telah dijalankan selama empat (4) hari. Antara modul kursus ini adalah Tadbir Urus yang Baik dan Kenegaraan.

PROGRAM HEALTHCARE EXCELLENCE AND LEADERSHIP (HEAL)

BPK berjaya melaksanakan Program HEAL selama dua (2) hari dengan seramai 24 peserta yang terdiri daripada pegawai Gred 14 hingga Gred Khas C dari pelbagai skim jawatan yang bertugas di JKN, PKD dan beberapa fasiliti kesihatan KKM di sekitar Lembah Klang.

KURSUS LEAD LIKE A CEO

Kursus baharu yang diadakan pada tahun 2025 ialah kursus *Lead Like A CEO*. Kursus ini telah dijalankan selama dua (2) hari dengan seramai 23 peserta daripada pegawai Gred 14 hingga Gred Khas C dari pelbagai skim jawatan yang bertugas di JKN, PKD dan beberapa fasiliti kesihatan KKM di sekitar Lembah Klang.

PEMBANGUNAN EKSEKUTIF

Pada tahun 2025, BPK telah melaksanakan 14 kursus merangkumi modul Pembangunan Kendiri dan Pengurusan Kepimpinan, termasuk Pengurusan Strategik, Pemikiran Masa Hadapan, serta Konferens Kepimpinan Antarabangsa (ILCCKL) yang melibatkan 370 pegawai KKM daripada pelbagai gred yang dilaksanakan secara fizikal, dalam talian dan hibrid. Antara pengisian utama adalah Kursus Pengurusan Projek khusus untuk 20 pengarah hospital bagi menangani isu pelaksanaan projek kementerian. Siri latihan yang tersusun ini kritikal dalam menjamin kompetensi warga KKM sentiasa relevan dan selaras dengan Dasar Pembangunan Bakat Perkhidmatan Awam.

Imej 2.11 Pelaksanaan Kursus Pembangunan Eksekutif

KURSUS POWER OF GEN AI AND IoT IN HEALTHCARE

Kursus *Power of Gen AI & IoT in Healthcare* telah dilaksanakan pada 16-19 Jun 2025 dengan penyertaan 40 pegawai. Program ini bertujuan memperkasakan pegawai KKM dalam penggunaan teknologi AI dan IoT untuk meningkatkan kecekapan tugas harian. Latihan yang bersifat praktikal dan interaktif memberi pendedahan kepada aplikasi AI bagi mempercepatkan kerja serta meningkatkan ketepatan pelaporan, selain penggunaan IoT dalam pemantauan pesakit, pengurusan aset klinikal serta pengesanan suhu dan kelembapan dalam stor perubatan.

KURSUS CYBERSECURITY AND PERSONAL DATA PROTECTION ACT (PDPA) AWARENESS FOR HEALTHCARE PROFESSIONALS

Kursus *Cybersecurity and PDPA Awareness for Healthcare Professionals* telah dilaksanakan dari 24-26 November 2025. Kursus ini disertai oleh 30 pegawai KKM untuk memberi pendedahan berkaitan keselamatan siber dan patuhan kepada PDPA dalam konteks perkhidmatan kesihatan digital. Kursus ini bertujuan untuk memperkasakan peserta dalam

mengenal pasti risiko keselamatan siber, memahami keperluan pematuhan PDPA serta mengambil tindakan sewajarnya bagi menguruskan insiden yang berpotensi menjejaskan integriti dan kerahsiaan data pesakit.

PEPERIKSAAN SUBJEK JABATAN 2025

BPK telah melaksanakan sebanyak dua (2) siri Peperiksaan Subjek Jabatan bagi tahun 2025. Peperiksaan Subjek Jabatan Siri 1/2025 telah diadakan pada 13 Mac 2025 di pusat peperiksaan Institut Pendidikan Guru Kampus Bahasa Melayu, Kuala Lumpur. Peperiksaan bagi siri 2/2025 pula telah diadakan pada 25 September 2025 juga bertempat di Institut Pendidikan Guru Kampus Bahasa Melayu, Kuala Lumpur. Secara keseluruhannya, seramai 74 calon daripada 10 skim perkhidmatan telah menduduki Peperiksaan Subjek Jabatan pada tahun 2025. Daripada jumlah tersebut, seramai 70 calon telah lulus peperiksaan tersebut dengan kadar kelulusan sebanyak 94.6%.

Imej 2.12 Peperiksaan Subjek Jabatan Tahun 2025

BENGKEL PENGENALAN PEREKAYASAAN PROSES DAN PROSEDUR KERJA

Bengkel Pengenalan Perekayasaan Proses dan Prosedur Kerja bermula pada 20-22 Mei 2025 telah dihadiri oleh 57 peserta. Inisiatif ini bertujuan untuk memberikan pendedahan kepada pegawai KKM yang terlibat secara langsung dalam pengurusan organisasi kesihatan mengenai konsep serta kepentingan penambahbaikan proses kerja dengan sinergi swasta.

BENGKEL PROSES KERJA *BUSINESS PROCESS REENGINEERING (BPR)* - (AS-IS) DAN (TO-BE)

Bagi tahun 2025, BPK telah mengendalikan perekayasaan lima (5) proses kerja melalui dua (2) siri bengkel. Bengkel Proses Kerja BPR (As-Is) telah dilaksanakan pada 26-28 Ogos 2025, manakala Bengkel Proses Kerja BPR (To-Be) telah dilaksanakan pada 23-25 Oktober 2025.

Imej 2.13 Bengkel Proses Kerja BPR (As-Is) dan (To-Be) Tahun 2025

KEPENGKERUSIAN ASEAN 2025

Sempena Kepengerusian ASEAN 2025, BPK telah menerajui Jawatankuasa Kecil Pengurusan Acara bagi Mesyuarat Pegawai Kanan mengenai Pembangunan (SOMHD) ke-19 yang berlangsung dari 30 Jun – 4 Julai 2025. BPK bertanggungjawab menyelaras Majlis Pembukaan pada 30 Jun 2025 yang disempurnakan oleh Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Penyelidikan & Sokongan Teknikal) (TKPK P&ST) selaku Pengerusi Mesyuarat, serta Majlis *Gala Dinner* pada 3 Julai 2025. Majlis tersebut dihadiri oleh Menteri Kesihatan Malaysia, Timbalan Setiausaha Agung ASEAN (ASEAN *Socio Cultural Community* – ASCC) dan pegawai kanan serta delegasi negara anggota ASEAN.

Imej 2.14 Mesyuarat ASEAN SOMHD ke-19

KAMPUNG ANGKAT MADANI

Satu inisiatif utama kerajaan telah dilaksanakan di Kampung Santan Selatan, Kangar, Perlis melalui Program Satu Pemimpin Satu Kampung yang dikenali sebagai Santuni MADANI. Program ini berfungsi sebagai platform untuk mengenal pasti isu-isu setempat yang dihadapi oleh komuniti kampung. BPK berperanan sebagai penyelaras Program Kampung Angkat MADANI KKM di Kampung Santan Selatan. Sejumlah RM1 juta telah diperuntukkan daripada MOF untuk program ini sehingga Disember 2025. Dana ini telah digunakan sepenuhnya untuk memperkasa kesejahteraan komuniti melalui pelaksanaan 12 projek bagi menangani isu setempat yang telah dikenal pasti.

Imej 2.15 Projek Fizikal Kampung Angkat MADANI

SEKOLAH ANGKAT MADANI

BPK juga menyelaras Program Sekolah Angkat MADANI di Sekolah Kebangsaan Santan yang dipilih sebagai lokasi pelaksanaan program dengan peruntukan sebanyak RM100 ribu. Program ini memberi fokus kepada lima (5) bidang utama iaitu meningkatkan infrastruktur & kemudahan sekolah, memperkasa program akademik & bimbingan pelajar, memperkukuh latihan & pembangunan guru, menyediakan bantuan kewangan & biasiswa dan membangunkan siasah & kemahiran pelajar.

Imej 2.16 Program Sekolah Angkat MADANI

BAHAGIAN DASAR DAN HUBUNGAN ANTARABANGSA (BDHA)

BDHA terdiri daripada tiga (3) cawangan iaitu Cawangan Dasar & Perancangan Strategik, Cawangan Kabinet & Keurusetiaan dan Cawangan Kabinet dan Keurusetiaan serta Cawangan Antarabangsa. Bahagian ini bertanggungjawab mengurus hal-hal berikut:

- i. Penggubalan dan pelaksanaan dasar kesihatan awam semasa.
- ii. Sebagai *focal point* dalam hubungan antarabangsa dan pembangunan industri kesihatan.
- iii. Penyelarasan isu-isu perdagangan antarabangsa.
- iv. Memastikan kepentingan berkaitan kesihatan Malaysia disuarakan dan dilindungi secara diplomasi melalui mekanisme instrumen undang-undang antarabangsa.
- v. Penyelarasan Kertas Jemaah Menteri yang berkaitan KKM.
- vi. Penyelarasan Soalan Parlimen dan urusan berkaitan Parlimen.
- vii. Sekretariat Mesyuarat Peringkat Tertinggi KKM, termasuk Mesyuarat Pasca Kabinet KKM.

HAL EHWAL KABINET

BDHA telah menyelaras sejumlah 58 Kertas Jemaah Menteri, mengemukakan input bagi 90 ulasan untuk memorandum dan 55 maklum balas minit Mesyuarat Jemaah Menteri.

UNIT PARLIMEN

KKM telah menerima sebanyak 696 Soalan Parlimen atau isu daripada Dewan Negara dan Dewan Rakyat sepanjang tahun 2025 seperti dalam **Rajah 2.19**.

Nota:

Dewan Rakyat (DR), Dewan Negara (DN), Ministerial Question Time (MQT)

Rajah 2.19 Rekod Urusan Parlimen KKM Tahun 2025

MESYUARAT TERTINGGI PERINGKAT KKM

Mesyuarat Pasca Kabinet dan Mesyuarat Pengurusan KKM merupakan antara mesyuarat peringkat tertinggi yang diuruskan oleh BDHA.

Rajah 2.20 Mesyuarat Peringkat Tertinggi KKM Tahun 2025

BENGKEL PENGUKUHAN KEMAHIRAN PENYEDIAAN JAWAPAN PARLIMEN BAGI PEGAWAI PENYELARAS PARLIMEN KKM TAHUN 2025

Pegawai Penyelaras dan Penyedia Jawapan Parlimen KKM telah didedahkan dengan tatacara terkini penyediaan jawapan Parlimen semasa Bengkel Pengukuhan Kemahiran Penyediaan Jawapan Parlimen bagi Pegawai Penyelaras Parlimen KKM 2025 pada 22-24 Januari 2025 di Klang, Selangor.

Imej 2.17 Bengkel Pengukuhan Kemahiran Penyediaan Jawapan Parlimen bagi Pegawai Penyelaras Parlimen KKM Tahun 2025

BENGKEL SEMAKAN PERUNDANGAN KKM

BDHA telah menganjurkan Bengkel Persediaan Rang Undang-Undang pada 21-23 Januari 2025 di Selangor dan Bengkel Khas Semakan Perundangan KKM pada 29-30 April 2025 di Kuala Lumpur.

Imej 2.18 Bengkel Semakan Perundangan KKM

MESYUARAT JAWATANKUASA TINDAKAN BERSAMA PEMBANGUNAN KESIHATAN (JTBPB) SABAH DAN SARAWAK

KKM telah mengadakan libat urus bersama Kerajaan Sabah dan Sarawak melalui Mesyuarat Penyelarasan Perjanjian Malaysia 1963 (MA63) Mengenai Isu Pembangunan Pendidikan dan Kesihatan Negeri Sabah dan Sarawak pada 28 Ogos 2025. Mesyuarat JTBPB Sabah Bil. 1/2025 diadakan pada 5 Mac 2025 dan Mesyuarat JTBPB Sabah Bil. 2/2025 diadakan pada 12 Jun 2025 di Kota Kinabalu, Sabah. Manakala, Mesyuarat JTBPB Sarawak Bil. 1/2025 telah diadakan pada 11 Ogos 2025 di Kuala Lumpur.

Imej 2.19 Mesyuarat JBPTK Sabah dan Sarawak

MALAYSIA INTERNATIONAL HEALTHCARE (MIH) MEGATRENDS 2025

KKM dengan kerjasama KPJ Healthcare Berhad telah menganjurkan MIH *Megatrends* 2025, yang telah berlangsung dari 25-27 November 2025 bertempat di Pusat Konvensyen Kuala Lumpur (KLCC) dengan tema “*Innovating for a Healthier Sustainable Future*”. Majlis telah disempurnakan oleh Timbalan Perdana Menteri.

Imej 2.20 MIH Megatrends 2025

MESYUARAT JAWATANKUASA KOORDINASI EKSPORT (JK-X 2025)

BDHA berperanan sebagai penyelaras KKM bagi Jawatankuasa Koordinasi Eksport (JK-X) yang dianggotai oleh Ketua Setiausaha kementerian yang terlibat. Mesyuarat JK-X dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Negara dan telah bersidang sebanyak empat (4) kali sepanjang tahun 2025.

Imej 2.21 Mesyuarat JK-X 2025

PERJANJIAN PERSEFAHAMAN (MoU)

KKM mempunyai kerjasama dua hala strategik yang baik dengan pelbagai negara melalui MoU pada tahun 2025 seperti yang berikut:

- i. MoU di antara Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Republik Uzbekistan Mengenai Kerjasama dalam Bidang Kesihatan pada 5 Februari 2025.
- ii. MoU di antara Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Republik Maldives Mengenai Kerjasama dalam Bidang Kesihatan pada 28 April 2025.
- iii. MoU di antara Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Republik Kyrgyz Mengenai Kerjasama dalam Bidang Kesihatan pada 24 Jun 2025.
- iv. MoU di antara Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Republik Indonesia Mengenai Kerjasama dalam Bidang Kesihatan pada 29 Julai 2025.
- v. MoU di antara Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan dan Yang di-Pertuan Negara Brunei Darussalam Mengenai Kerjasama dalam Bidang Kesihatan pada 28 Ogos 2025.
- vi. MoU di antara Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Jordan bagi Kerjasama dalam Bidang Kesihatan pada 7 Oktober 2025.
- vii. MoU di antara Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Republik Demokratik Persekutuan Ethiopia Mengenai Kerjasama dalam Bidang Kesihatan pada 19 November 2025.
- viii. MoU di antara Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Republik Singapura Mengenai Kerjasama dalam Bidang Kesihatan pada 4 Disember 2025.
- ix. Perjanjian Tuan Rumah antara Kerajaan Malaysia dengan *Drugs for Neglected Disease initiative* pada 4 Disember 2025.

SUMBANGAN DARIPADA NEGARA LUAR

Pada tahun 2025, sumbangan yang telah diterima daripada negara luar adalah seperti yang berikut:

- i. Sumbangan bekalan perubatan dan bukan perubatan kepada Pasukan Doktor Udara Sabah oleh Kedutaan Besar Amerika Syarikat pada 29 Mei 2025.
- ii. Sumbangan peralatan perubatan kepada Pasukan Doktor Udara Sarawak oleh Kedutaan Besar Amerika Syarikat pada 25 Ogos 2025.

LAWATAN KERJA RASMI

BDHA telah menyelaraskan lawatan kerja rasmi antarabangsa pada tahun 2025 seperti yang berikut:

Jadual 2.15 Lawatan Kerja Rasmi Tahun 2025

Lawatan Delegasi Luar Negara ke KKM	
Lawatan Kerja Rasmi TYT Ong Ye Kung, Menteri Kesihatan Republik Singapura	26 Mei 2025
Lawatan Rasmi oleh <i>First Lady</i> Poland ke Hospital Putrajaya Sempena Lawatan Rasmi Presiden Republik Poland ke Malaysia	11 Jun 2025
Lawatan Delegasi KKM ke Luar Negara	
Lawatan Kerja Delegasi KKM ke Geneva, Switzerland bagi Menghadiri Mesyuarat Menteri-Menteri Kesihatan Komanwel ke-37 (CHMM37)	17 Mei 2025
Lawatan Kerja Menteri Kesihatan dan Delegasi ke Geneva, Switzerland bagi Menghadiri Perhimpunan Kesihatan Sedunia ke-78 (WHA78)	19-27 Mei 2025
Lawatan Kerja Delegasi KKM ke Nadi, Fiji bagi Menghadiri Mesyuarat Menteri-Menteri Kesihatan Islam Ke-8 di Amman, Jordan	20-24 Oktober 2025
Persidangan Menteri-Menteri Kesihatan Islam Ke-8 di Amman, Jordan	7-9 Oktober 2025
Penyertaan Delegasi Kementerian Kesihatan di dalam Mesyuarat Pertama Menteri-Menteri Kesihatan Pertubuhan Kerjasama Ekonomi Lapan Negara Membangun (D-8) di Kaherah, Mesir	17-19 November 2025

Imej 2.22 Lawatan Kerja Rasmi Tahun 2025

KUNJUNGAN HORMAT

BDHA juga bertanggungjawab menyelaras kunjungan hormat daripada pelbagai delegasi luar negara sepanjang 2025 seperti yang berikut:

Jadual 2.16 Kunjungan Hormat Tahun 2025

Kunjungan Hormat kepada Menteri Kesihatan	
Kunjungan Hormat TYT Niklas Wiberg, Duta Besar Sweden	23 Januari 2025
Kunjungan Hormat TYT Ajay Sharma, Pesuruhjaya Tinggi United Kingdom	23 Jun 2025
Kunjungan Hormat Delegasi <i>Drugs for Neglected Disease initiative</i> (DNDi)	14 Julai 2025 dan 4 Disember 2025
Kunjungan Hormat Yang Mulia Sheikhha Salama Bint Tahnoon Bin Mohamed Al Nahyan, Presiden Al Liwan <i>Foundation for Culture and Heritage</i> , Emiriah Arab Bersatu (UAE)	15 Julai 2025
Mesyuarat Dua Hala antara Prof. Dr. Mohamed Hassany, Pembantu Menteri Kesihatan bagi Projek dan Inisiatif Kesihatan Awam, Kementerian Kesihatan dan Penduduk, Mesir dan Menteri Kesihatan Malaysia	7 November 2025
Kunjungan Hormat TYT B. N. Reddy, Pesuruhjaya Tinggi Republik India	12 Disember 2025
Kunjungan Hormat kepada Pengurusan Tertinggi	
Kunjungan Hormat Dr. Rabindra Abeyasinghe, <i>WHO Representative to Malaysia, Brunei Darussalam and Singapore</i> ke atas KPK	10 Julai 2025
Kunjungan Hormat Ms. Vanessa Daniel, <i>Regional Director, DNDi South East Asia</i> ke atas KPK	21 Julai 2025
Kunjungan Hormat Dr. Revati Phalkey, Pengarah <i>United Nations University International Institute For Global Health</i> (UNU-IIGH) ke atas KPK	13 Ogos 2025
Kunjungan Hormat Encik Aymen Abdullah, Ketua Perwakilan Médecins Sans Frontières (MSF) ke atas KPK	26 September 2025
g ~ (c ~ (lvp(j ~ (S ä 5V ~ (S ~ (n ä (n ~ ~ (ke atas KPK	13 Oktober 2025
Kunjungan Hormat Cik Patricia Ongpin, <i>Joint United Nations Programme on HIV/AIDS</i> (UNAIDS) <i>Country Director</i> ke atas KPK	12 November 2025

Imej 2.23 Kunjungan Hormat KKM Tahun 2025

BAB 3

KEWANGAN

BAHAGIAN AKAUN (BA)

BA bertanggungjawab memberi khidmat perakaunan yang cekap dan berkualiti dalam memastikan semua urus niaga Pusat Tanggungjawab (PTJ) direkodkan dengan tepat dan lengkap dalam tempoh masa yang ditetapkan.

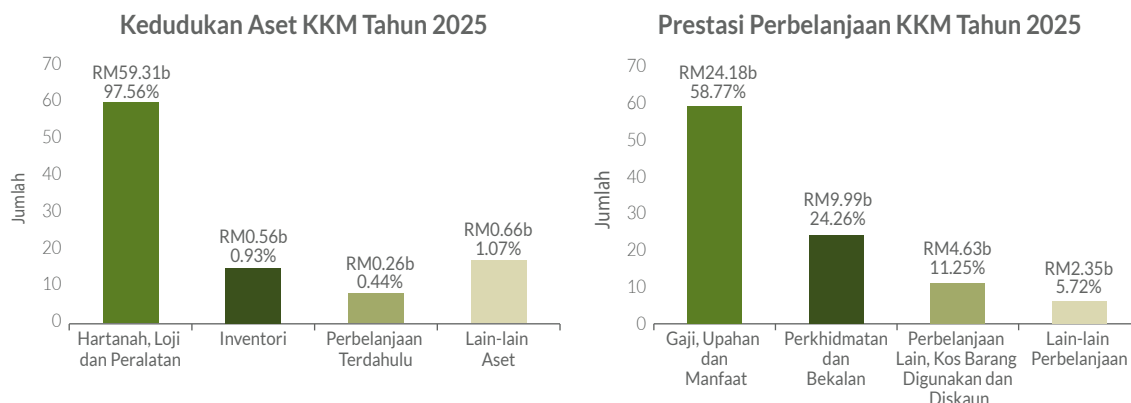
PENGURUSAN KEWANGAN

BA bertanggungjawab menyediakan Penyata Kewangan Kementerian (PKK) Tempoh Praperalihan (Lejar Akruan) pada setiap bulan dan PKK tahunan untuk dikemukakan kepada Jabatan Akauntan Negara Malaysia (JANM). PKK ini disediakan bertujuan bagi melaporkan Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Perubahan Nilai Bersih dan Nota kepada Penyata Kewangan. PPK juga mengandungi maklumat prestasi perbelanjaan dan kutipan hasil kementerian. Ringkasan Kedudukan dan Prestasi Kewangan KKM 2025 (Interim) adalah seperti dalam **Rajah 3.1**.

Penyata Kedudukan Kewangan 2025	Aset RM60.79 bilion	Liabiliti RM1.65 bilion	Ekuiti RM59.14 bilion Aset - Liabiliti = Ekuiti
Penyata Prestasi Kewangan 2025	Hasil RM1.08 bilion	Belanja RM41.15 bilion	

Rajah 3.1 Ringkasan Kedudukan dan Prestasi Kewangan KKM Tahun 2025 (Interim)

Berdasarkan Penyata Kedudukan Kewangan Kementerian, aset merekodkan jumlah tertinggi sebanyak RM60.79 bilion, di mana komponen aset Hartanah, Loji dan Peralatan merekodkan urus niaga tertinggi iaitu RM59.31 bilion (97.56%). Perbelanjaan pula merekodkan jumlah tertinggi dalam Penyata Prestasi Kementerian iaitu RM41.15 bilion. Komponen perbelanjaan tertinggi adalah Gaji, Upahan dan Manfaat sebanyak RM24.18 bilion (58.77%). Kedudukan Aset dan Prestasi Perbelanjaan KKM bagi 2025 adalah seperti dalam **Rajah 3.2**.

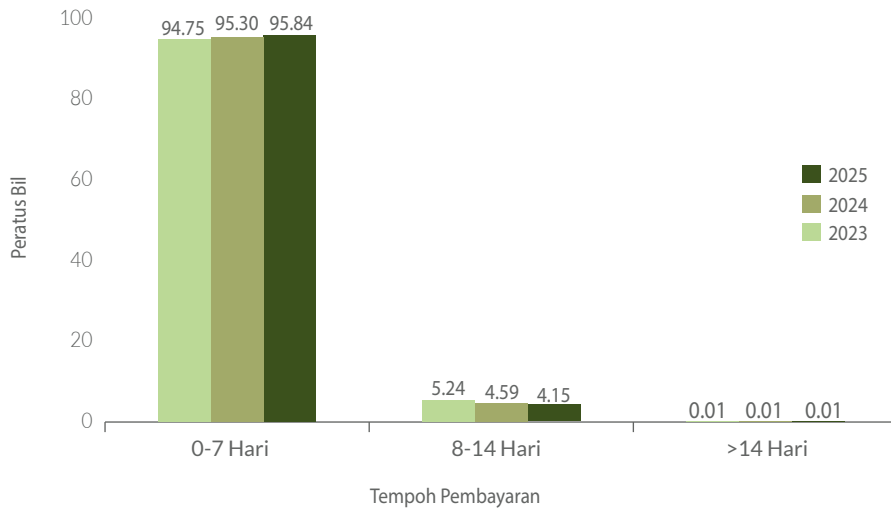

Rajah 3.2 Kedudukan Aset dan Prestasi Perbelanjaan KKM Tahun 2025

Secara keseluruhan, sehingga 31 Disember 2025, kedudukan kewangan kementerian dengan keseluruhan aset terkumpul ialah berjumlah RM60.79 bilion merangkumi liabiliti berjumlah RM1.65 bilion dan ekuiti bernilai RM59.14 bilion. Prestasi kewangan kementerian menunjukkan perbelanjaan melebihi hasil iaitu sebanyak RM40.07 bilion. Perbelanjaan terkumpul sehingga 31 Disember 2025 ialah sebanyak RM41.15 bilion, manakala hasil terkumpul berjumlah RM1.08 bilion.

PENGURUSAN PRESTASI BIL

Prestasi keseluruhan pembayaran bil dalam tempoh 14 hari bagi tahun 2025 mencatatkan kadar 99.99%, melibatkan 2,379,758 bil dengan jumlah pembayaran sebanyak RM16.998 bilion. Sebanyak 95.84% bil dibayar dalam tempoh 0-7 hari, meningkat berbanding 95.30% pada 2024 dan 94.75% pada 2023. Bil lewat melebihi tempoh 14 hari terus mencatat penurunan dengan hanya 97 bil bagi tahun 2025, bernilai RM901 ribu. Secara keseluruhan, prestasi pembayaran bil dalam tempoh 14 hari kekal konsisten pada kadar 99.99% dari tahun 2023-2025, seperti ditunjukkan dalam **Rajah 3.3** dan **Jadual 3.1**.

Rajah 3.3 Prestasi Pembayaran Bil dalam Tempoh 14 Hari Tahun 2023-2025

Jadual 3.1 Prestasi Pembayaran Bil dalam Tempoh 14 Hari Tahun 2023-2025

Tahun	0-7 Hari	RM	8-14 Hari	RM	>14 Hari	RM	Jumlah Bil	RM
2023	1,981,387	13,233,933,276.61	109,635	914,478,079.96	136	2,890,742.37	2,091,158	4,151,302,098.94
2024	2,125,403	14,753,411,088.57	104,654	934,416,019.36	131	2,172,968.30	2,230,188	15,690,000,076.23
2025	2,280,927	16,109,815,617.32	98,831	888,267,605.67	97	901,369.79	2,379,855	16,998,984,592.78

TADBIR URUS DAN PEMATUHAN

BA telah melaksanakan naziran ke atas 44 PTJ di bawah KKM pada tahun 2025 sebagai langkah pemantauan berterusan. Skop pelaksanaan meliputi 36 PTJ bagi Naziran Pematuhan Perakaunan Akruan dan lapan (8) PTJ bagi Naziran Pengurusan Terimaan. Verifikasi Dokumen Akaun Terimaan secara bulanan melalui Sistem *Integrated Audit Report and Feedback Management* (iAREF), juga dilaksanakan ke atas 442 Pejabat Pemungut Utama (PPU) KKM di seluruh Malaysia. Pemantauan ini dilaksanakan untuk memastikan prosedur pematuhan perakaunan akruan dan kawalan dalaman terhadap pengurusan hasil di PTJ dan PPU KKM mematuhi piawaian dan polisi perakaunan akruan.

Imej 3.1 Lawatan Naziran Pematuhan Perakaunan Akruan di Hospital Putrajaya

Imej 3.2 Lawatan Naziran Pengurusan Terimaan di Hospital Tawau

PERSIDANGAN PEGAWAI PERAKAUNAN KKM

Persidangan Pegawai Perakaunan KKM Tahun 2025 bertemakan “Sinergi Perakaunan: Meneroka Inovasi, Memacu Transformasi” telah diadakan pada 7-9 September 2025 di Genting Highlands, Pahang. Persidangan ini telah dirasmikan oleh Timbalan Ketua Setiausaha (Kewangan) dan telah dihadiri oleh 90 pegawai perakaunan daripada PTJ seluruh Malaysia.

Objektif persidangan ini adalah untuk membina rangkaian profesional dalam kalangan pegawai perakaunan, meningkatkan kompetensi serta kemahiran teknikal, menambah pengetahuan dan memperkukuh profesionalisme serta menjadi platform perbincangan strategik yang memberi nilai tambah kepada pengurusan kewangan dan akaun di KKM.

Imej 3.3 Persidangan Pegawai Perakaunan KKM Tahun 2025

SESI LIBAT URUS (SLU) PENGURUSAN PERAKAUNAN DAN KEWANGAN

BA telah melaksanakan tujuh (7) SLU Pengurusan Perakaunan dan Kewangan dengan PTJ KKM di negeri terpilih sepanjang tahun 2025, melibatkan penyertaan Ketua PTJ, Pegawai Perakaunan dan Pegawai Kewangan daripada PTJ terlibat. Sesi ini adalah platform untuk membincangkan prestasi perakaunan dan isu yang dihadapi semasa melaksanakan tugas perakaunan dan kewangan. Antara perkara yang dibincangkan dalam sesi ini termasuk pengurusan akaun amanah dan deposit; pengurusan dokumen audit terimaan; perakaunan aset; prestasi pembayaran bil dan pelaksanaan pengekoskan serta pengurusan bayaran, terimaan dan hasil penemuan naziran oleh JANM bagi setiap negeri yang terlibat. Sesi ini telah berjaya mencapai objektif dalam meningkatkan kefahaman serta keberkesanan pengurusan perakaunan dan kewangan di peringkat PTJ.

Imej 3.4 SLU Pengurusan Perakaunan dan Kewangan IPKKM

LATIHAN PERAKAUNAN DAN KEWANGAN

Sepanjang tahun 2025, sebanyak 36 sesi latihan perakaunan dan kewangan telah dilaksanakan dengan penyertaan 3,318 pegawai. Latihan ini merangkumi kursus dan bengkel yang berkaitan dengan pengurusan akaun amanah dan deposit serta perakaunan pengurusan, perakaunan aset, pengurusan emolumen, pengurusan bayaran pukat dan sistem iPayment.

Imej 3.5 Bengkel Latihan iPayment

BAHAGIAN PEMBANGUNAN

Bahagian Pembangunan bertanggungjawab untuk menguruskan aktiviti berkaitan dengan pengurusan, perancangan, pelaksanaan, pengawalan, pemantauan dan penilaian program serta projek pembangunan fasiliti kesihatan KKM yang dilaksanakan bawah RMK12. Melalui visi Pembangunan Fasiliti Kesihatan ke Arah Meningkatkan Taraf Kesihatan Rakyat dan misi Merancang Strategi yang Cekap serta Berkesan bagi Pembangunan Fasiliti Kesihatan di peringkat prapelaksanaan, pelaksanaan dan pascapelaksanaan, bahagian ini berperanan menggalas tanggungjawab bagi memenuhi tiga (3) objektif teras iaitu:

- i. Merancang dan menyelaraskan strategi pelaksanaan pembangunan fasiliti kesihatan.
- ii. Mengawal selia, memantau dan menilai hasil serta impak kemudahan kesihatan dengan cekap dan berkesan ke arah mencapai matlamat dan wawasan pembangunan negara.
- iii. Mengurus pelaksanaan projek pembangunan, kewangan, tanah, sumber manusia dan maklumat fasiliti pembangunan kesihatan mengikut prosedur dan peraturan yang ditetapkan.

AKTIVITI DAN PENCAPAIAN

PERMOHONAN PROJEK

Bahagian Pembangunan berperanan dalam menguruskan permohonan projek pembangunan KKM di bawah *Rolling Plan* RMK12. Permohonan projek berkenaan adalah seperti dalam **Rajah 3.4**.

Rajah 3.4 Proses Permohonan Projek Rolling Plan

PERUNTUKAN PEMBANGUNAN TAHUN 2025

Dalam *Rolling Plan* 5 RMK12 tahun 2025, peruntukan pembangunan KKM telah diluluskan sebanyak RM6.738 bilion untuk melaksanakan 688 projek pembangunan yang melibatkan 294 projek baharu dan 394 projek sambungan. Pencapaian prestasi perbelanjaan projek pembangunan sehingga 31 Disember 2025 ialah RM5.96 bilion iaitu 96.19% daripada peruntukan tahun semasa. Perincian prestasi perbelanjaan peruntukan pembangunan KKM seperti dalam **Jadual 3.2**.

Jadual 3.2 Prestasi Perbelanjaan Peruntukan Pembangunan KKM Tahun 2025

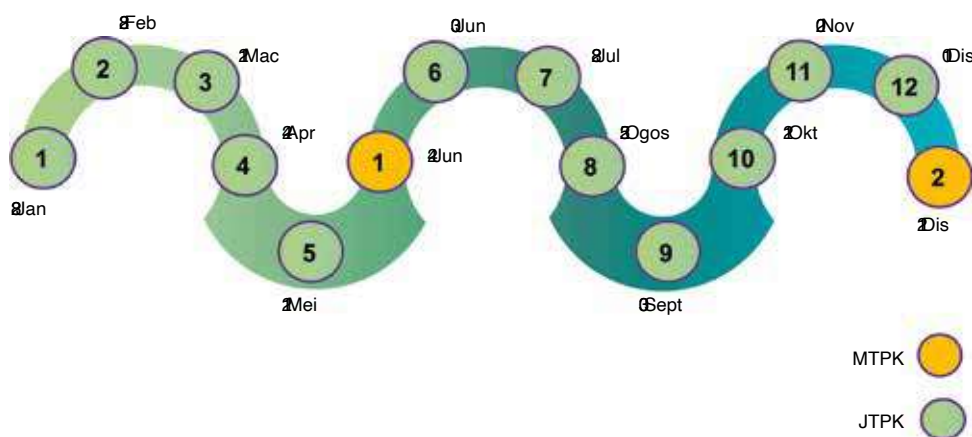
No. Projek	Nama Projek	Peruntukan 2025 (RM)	Peruntukan Dipinda 2025 (RM)	Perbelanjaan 2025	
				(RM)	(%)
00102	Naik Taraf Projek Latihan	11,764,000.00	11,504,346.00	11,167,881.79	97.08
00105	Latihan Dalam Perkhidmatan	59,971,000.00	58,171,000.00	57,819,584.61	99.40
00201	Perkhidmatan Kesihatan Luar Bandar	545,407,100.00	255,313,479.00	227,764,006.40	89.21
00202	Bekalan Air dan Kebersihan Alam Sekeliling (BAKAS)	8,649,000.00	8,399,400.00	7,941,577.74	94.55
00203	Perkhidmatan Kesihatan Bandar	243,745,000.00	205,240,006.00	194,199,549.73	94.62
00204	Klinik Bergerak	10,259,000.00	4,709,500.00	449,999.70	9.56
00300	Kemudahan Hospital	845,061,400.00	641,303,000.00	636,332,009.69	99.22
00400	Hospital Baharu	744,313,900.00	598,981,293.00	586,455,521.07	97.91
00500	Penyelidikan dan Pembangunan (R&D)	46,863,900.00	39,481,901.00	34,426,016.34	87.19
00600	Ubahsuai, Naik Taraf dan Pembaikan	407,000,000.00	391,296,024.00	373,015,912.39	95.33
00700	Perolehan dan Penyelenggaraan Tanah	76,060,000.00	67,785,140.00	64,979,763.06	95.86
00800	Kemudahan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (ICT)	194,553,600.00	105,120,961.00	93,265,503.55	88.72
00900	Penyelenggaraan Kuarters KKM	33,723,200.00	35,000,000.00	30,754,372.21	87.87
00901	Kemudahan Kuarters Luar Bandar	7,468,900.00	8,310,496.00	4,822,154.29	58.02
00902	Kemudahan Kuarters Bandar	62,820,500.00	32,260,798.00	28,813,990.65	89.32
00904	Pejabat dan Jabatan Kesihatan	550,000.00	1,752,624.00	1,632,849.60	93.17
01100	Peralatan dan Kenderaan	1,046,497,500.00	619,094,149.00	576,047,568.14	93.05
01200	Projek Public Private Partnership (PPP)	2,392,377,600.00	3,111,841,383.00	3,029,598,745.52	97.36
09000	Pelbagai Suntikal Modal	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	100.00
Jumlah		6,738,085,600.00	6,196,565,500.00	5,960,487,006.48	96.19

Sumber: Buku Bajet Anggaran Perbelanjaan Persekutuan 2025 yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan dan Laporan ZRFM022 Baki Belanjawan Pembangunan P42 pada 31 Disember 2025 yang dijana daripada sistem iGFMAS.

PEMANTAUAN PROJEK PEMBANGUNAN

Selaras dengan Arahan No. 1 2023: Mekanisme Penyelarasan Pelaksanaan Pembangunan Negara, Bahagian Pembangunan berperanan untuk menyelaras pelaksanaan Mesyuarat Majlis Tindakan Pembangunan Kementerian (MTPK) dan Mesyuarat Jawatankuasa Tindakan Pembangunan Kementerian (JTPK) di peringkat KKM.

Mesyuarat MTPK diadakan sebanyak dua (2) kali pada tahun 2025 dan dipengerusikan oleh Menteri Kesihatan. Mesyuarat MTPK berfungsi untuk memastikan semua keputusan Majlis Tindakan Pembangunan Negara (MTPN) dan Jawatankuasa Tindakan Pembangunan Negara (JTPN) dilaksanakan sepenuhnya di peringkat kementerian. Manakala Mesyuarat JTPK yang dipengerusikan oleh KSU bertujuan menangani isu atau masalah dasar serta strategi pelaksanaan projek telah diadakan sebanyak 12 kali pada tahun 2025. Mesyuarat MTPK dan JTPK yang telah diadakan pada tahun 2025 seperti dalam **Rajah 3.5**.

Rajah 3.5 Mesyuarat MTPK dan JTPK Tahun 2025

PENYERAHAN PROJEK SIAP FASILITI KESIHATAN

Penyerahan projek siap fasiliti kesihatan dilaksanakan melalui pemeriksaan bersama pihak *end user*, Jabatan Kerja Raya (JKR) dan pihak kontraktor yang terlibat. Setelah bangunan atau fasiliti kesihatan siap dibina dan segala proses berkaitan selesai dilaksanakan dengan sempurna, projek akan diserahkan kepada pihak *end user* sama ada JKN atau Institut Kesihatan. Pada tahun 2025, sebanyak 16 projek telah diserahkan kepada *end user* seperti dalam **Jadual 3.3**.

Jadual 3.3 Projek Siap Fasiliti Kesihatan Tahun 2025

Projek	Tarikh Serah
Naik Taraf Jabatan Perubatan Transfusi, Hospital Raja Permaisuri Bainun, Ipoh, Perak	24 Februari
Naik Taraf Unit Perkhidmatan Darah dan Transfusi Perubatan, Hospital Melaka	20 Mac
Pembinaan Klinik Kesihatan (Jenis 3) Air Tawar, Manjung (Gantian)	30 April
Pembinaan <i>Multi Storey Block</i> , Hospital Seberang Jaya	2 Mei
Pembinaan Hospital Pasir Gudang	29 Jun
Pembinaan Klinik Kesihatan (Jenis 2) Segamat (Gantian)	21 Julai
Pembinaan Blok Tambahan Hospital Jerantut, Pahang	23 Julai
Pembinaan Pusat Pakar Pergigian Seremban	7 Ogos
Pembinaan Hospital Parit Buntar	26 Ogos
Naik Taraf Jabatan Kecemasan dan Trauma serta Jabatan Pergigian Pediatrik Hospital Melaka	26 September
Pembinaan Klinik Kesihatan (Jenis 3) dengan Kuarters Langgar (Gantian)	27 Oktober
Pembinaan Klinik Kesihatan (Jenis 4) dengan Kuarters Simpang Bekoh, Jasin (Gantian)	28 November
Pembinaan Klinik Kesihatan (Jenis 4) Pulau Pangkor, Perak	3 Disember
Pembinaan Pusat Pakar Pergigian Sabah	5 Disember
Pembinaan Kuarters Klinik Kesihatan Aring, Gua Musang	17 Disember
Pembinaan Klinik Kesihatan (Jenis 3) Semenyih (Gantian)	7 Januari

Imej 3.6 Majlis Penyerahan Projek Tahun 2025**PENGURUSAN DAN PEMANTAUAN TANAH**

Bahagian Pembangunan juga bertanggungjawab untuk mentadbir pengurusan dan perolehan tanah dan bangunan mengikut Kanun Tanah Negara 1965, Akta Pengambilan Tanah 1960 [Akta 486] dan pekeliling perbendaharaan berkaitan untuk pembangunan fasiliti kesihatan. Semua proses pengambilan tanah di seluruh negara bagi tujuan pembangunan fasiliti kesihatan KKM perlu melalui kelulusan Jawatankuasa Pengurusan dan Pemantauan Tanah (JKPPT) yang dipengerusikan oleh KSU seperti dalam **Jadual 3.4**. Sejumlah 56 kertas permohonan perolehan tanah telah dikemukakan oleh pelbagai agensi bawah KKM dan dibentangkan dalam JKPPT.

Jadual 3.4 Mesyuarat JKPPT Tahun 2025

Mesyuarat	Tarikh	Jumlah Permohonan Pengambilan Tanah
Bil. 1/2025	21 April 2025	25
Bil. 2/2025	9 Julai 2025	12
Bil. 3/2025	2 September 2025	14
Bil. 4/2025	13 November 2025	5

PENGURUSAN TEKNIKAL DAN PEROLEHAN

Pengurusan teknikal dan perolehan di Bahagian Pembangunan melibatkan permohonan kenaikan kos projek pembangunan bawah Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) yang tidak melebihi kos yang diluluskan oleh Kementerian Ekonomi, menyelaraskan dan melaksanakan penilaian *Value At Entry Level* (VAE) terhadap projek fizikal baharu bagi permohonan projek *Rolling Plan*, mengesahkan lukisan pelan bangunan dan dokumen berkaitan selaku wakil pemilik fasiliti KKM bagi tujuan permohonan kelulusan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) serta mengemaskini status skor *Industrialised Building System* (IBS).

PEMBANGUNAN LATIHAN BAGI MENINGKATKAN KOMPETENSI PEGAWAI

Bahagian Pembangunan turut merangka, merancang dan melaksanakan Pelan Operasi Latihan bagi meningkatkan kompetensi pegawai dalam mengurus dan melaksanakan tugas terutamanya dalam pengurusan projek serta mengemas kini maklumat dalam Sistem Pemantauan MyProjek. Berikut merupakan aktiviti latihan pembangunan yang telah diadakan atau dihadiri sepanjang tahun 2025 seperti dalam **Jadual 3.5**.

Jadual 3.5 Aktiviti Latihan Kompetensi Pegawai Tahun 2025

Aktiviti	Tarikh
Bengkel Kajian Semula dan Pemantapan Kajian Sasaran Kerja Utama (SKU)	21-23 Januari
Bengkel Pengurusan Peruntukan Pembangunan KKM Tahun 2025	23-25 Jun
Kursus Profesionalisme Dalam Kerjaya	3 September
Bengkel Pemurnian Draf Garis Panduan Pengurusan Tanah Persekutuan KKM	23-25 September
Bengkel Pembangunan Modal Insan dan Pemantapan Budaya Kerja Bahagian Pembangunan Tahun 2025	31 Oktober – 2 November
Bengkel Penetapan Hala Tuju Pengurusan Peruntukan Pembangunan Tahun 2026	10-11 November
Bengkel Kajian Penilaian <i>Outcome</i> KKM Tahun 2025	13-15 November
Bengkel <i>Transfer of Knowledge</i> , Sistem MyProjek: Modul Pemantauan KKM Tahun 2025	26 November

Imej 3.7 Bengkel Penetapan Hala Tuju Pengurusan Peruntukan Pembangunan Tahun 2026

ANUGERAH DAN PENCAPAIAN TAHUN 2025

Bahagian Pembangunan telah dianugerahkan Anugerah Integriti, Governans dan Antirasuah (AIGA) KKM Tahun 2025. Anugerah ini merupakan satu pengiktirafan yang diberikan kepada kementerian atau agensi bagi menilai serta menggalakkan tahap integriti, tadbir urus (governans) yang baik dan amalan pencegahan rasuah dalam aspek pengurusan serta penyampaian perkhidmatan. Secara ringkasnya, objektif pelaksanaan AIGA adalah untuk meningkatkan budaya integriti dalam organisasi sektor awam; memperkukuh tadbir urus yang telus, berakauntabiliti dan berkesan; menggalakkan pelaksanaan langkah pencegahan rasuah yang sistematik dan berterusan serta berfungsi sebagai penanda aras prestasi integriti antara kementerian atau agensi.

BAHAGIAN PERKHIDMATAN KEJURUTERAAN (BPKj)

BPKj bertanggungjawab dalam perancangan dasar, pelaksanaan, pemantauan dan penyelarasan aspek kejuruteraan kesihatan serta pengurusan fasiliti kesihatan. Tanggungjawab bahagian ini merangkumi Kejuruteraan Kesihatan Umum, Kejuruteraan Fasiliti Kesihatan dan implementasi projek pembangunan, naik taraf serta inisiatif kelestarian bagi menyokong penyampaian perkhidmatan kesihatan yang berkualiti dan mampan. BPKj terdiri daripada tiga (3) cawangan:

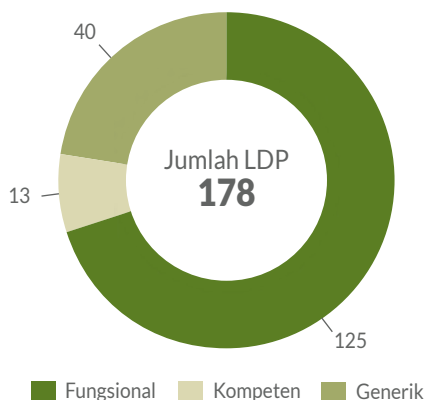
- i. Cawangan Dasar dan Perancangan Kejuruteraan Kesihatan
- ii. Cawangan Perundingan Kejuruteraan Kesihatan dan Implementasi Projek
- iii. Cawangan Kejuruteraan Fasiliti Kesihatan

PERKEMBANGAN KEJURUTERAAN

Setakat tahun 2025, 778 pegawai skim kejuruteraan KKM telah ditempatkan di seluruh negara sebagai penggerak utama perkhidmatan teknikal KKM. Peranan mereka merangkumi intervensi kejuruteraan kesihatan umum, perundingan projek serta pengurusan fasiliti dan peralatan perubatan. Bagi memperkukuh kompetensi dan profesionalisme, sebanyak 178 program latihan termasuk kursus fungsional, kompetensi dan generik telah berjaya dilaksanakan sepanjang tahun.

Rajah 3.6 Pegawai Skim Kejuruteraan KKM Tahun 2025

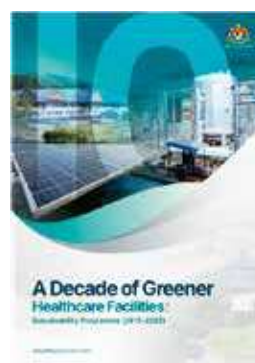

Rajah 3.7 Latihan Dalam Perkhidmatan (LDP) Dalam dan Luar Negara Tahun 2025

PROGRAM KELESTARIAN (SP)

KKM terus mengukuhkan komitmen terhadap kelestarian dan menyokong aspirasi negara sifar bersih (*net-zero country*) apabila menerima dua (2) pengiktirafan berprestij, iaitu Anugerah Khas Pensijilan *Malaysian Carbon Reduction and Sustainability Tool* (MyCREST) daripada CIDB serta Anugerah Khas Penarafan Hijau JKR (pHJKR) daripada JKR yang mencerminkan keberkesanan pelaksanaan inisiatif kelestarian di fasiliti kesihatan KKM.

Selain itu, *Green Healthcare Facilities Conference 2025* (GHFCon2025) yang julung kali diadakan pada 28-29 April 2025 dan dirasmikan oleh Timbalan Menteri Kesihatan telah menjadi platform strategik mengetengahkan pencapaian sedekad pelaksanaan program kelestarian. Dalam persidangan yang sama, turut diadakan majlis pelancaran buku *A Decade of Greener Healthcare Facilities: Sustainability Programme (2015-2025)*.

Imej 3.8 Pelancaran Buku *A Decade of Greener Healthcare Facilities: Sustainability Programme (2015-2025)*

Tahun 2025 turut menyaksikan mesyuarat pertama Jawatankuasa Pemandu Inisiatif Neutral Karbon pada 25 Ogos 2025 yang dipengerusikan oleh KSU bertujuan untuk menyelaraskan pengurusan karbon serta memastikan pelaporan gas rumah hijau (GHG) yang konsisten ke arah mencapai sasaran neutral karbon di fasiliti kesihatan seawal tahun 2045.

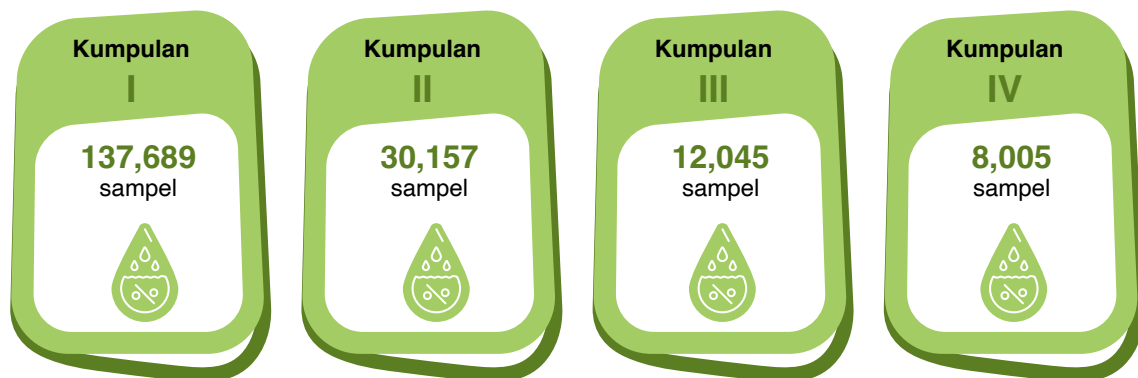

Rajah 3.8 Pencapaian SP bawah Perjanjian Konsesi PSH Tahun 2025

INTERVENSI KEJURUTERAAN KESIHATAN UMUM

KUALITI AIR

Pada tahun 2025, 97.21% (187,896) sampel kualiti air terawat telah dilaksanakan di seluruh Malaysia melalui program Kawalan Mutu Air Minum (KMAM) dengan pecahan mengikut kumpulan parameter seperti di **Rajah 3.9**.

Rajah 3.9 Bilangan Persampelan Kualiti Air Terawat mengikut Kumpulan Parameter

Bagi kawasan luar bandar, pelbagai projek kemudahan bekalan air luar bandar dan sanitasi telah berjaya dibina dalam usaha mengurangkan risiko penyakit bawaan air seperti dalam **Rajah 3.10**.

Rajah 3.10 Projek Bekalan Air Luar Bandar dan Sanitasi Tahun 2025

Pada masa yang sama, KKM komited memperkukuh kawal selia kualiti air minum melalui tata kelola pematuhan piawaian sebagai satu tanggungjawab perundangan di masa hadapan. Ini adalah langkah transformatif KKM bagi menjamin hak rakyat terhadap kualiti air minum yang memenuhi standard kesihatan antarabangsa secara berterusan. *National Standard for Drinking Water Quality* (NSDWQ) telah dikemas kini dan mula diguna pakai mulai Julai 2025 sebagai standard utama bagi penilaian, pemantauan dan pelaksanaan kawalan kualiti air minuman, menggantikan versi terdahulu merangkumi garis panduan terkini seperti dalam **Rajah 3.11**.

Rajah 3.11 National Standard for Drinking Water Quality Versi Terkini

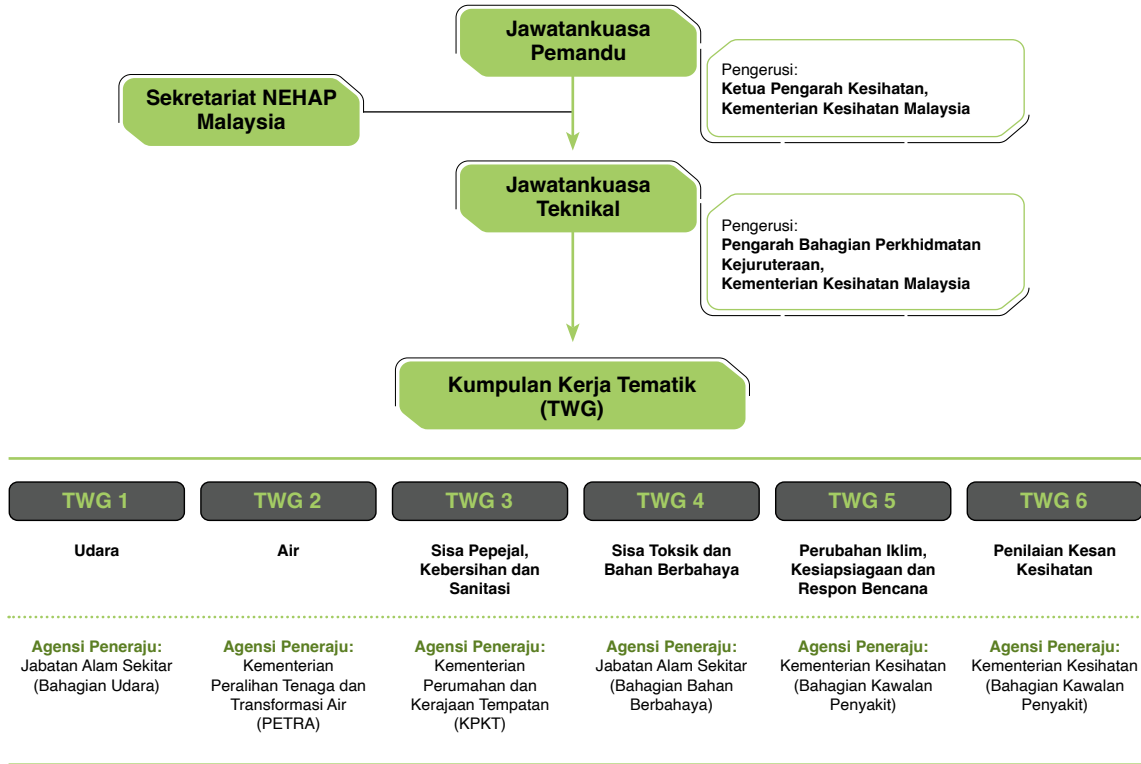
PENILAIAN RISIKO KESIHATAN ALAM SEKITAR

Sepanjang tahun 2025, aktiviti penilaian risiko kesihatan alam sekitar tertumpu kepada pengukuhan aktiviti *Environmental Health Risk Inventory* (EHRI) dan menyediakan 97 ulasan teknikal bagi Laporan *Environmental Impact Assessment* (EIA) yang diterima. Pencapaian tahun 2025 adalah seperti yang berikut:

- Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu serta Majlis Menandatangani Dokumen Projek Kerjasama antara Kementerian Kesihatan Malaysia dan Agensi Angkasa Malaysia (MYSA) bagi tempoh 2025 hingga 2030.
- Pemurnian Dokumen Penilaian Hazard Rating Mengikut Inventori Risiko Kesihatan Alam Sekitar dan Dokumen Pengurusan Risiko bagi Mukim Sangat Tinggi dan Tinggi.
- Melaksanakan audit bagi verifikasi data EHRI di Pahang, Perak, Johor, WPKL dan Putrajaya.

NATIONAL ENVIRONMENTAL HEALTH ACTION PLAN (NEHAP)

Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu NEHAP Malaysia 2025 yang dipengerusikan oleh KPK memberi fokus kepada pemantapan tadbir urus dan hala tuju strategik bagi tempoh 2026-2030 bagi memperkukuh agenda kesihatan persekitaran negara.

Rajah 3.12 Struktur Tadbir Urus NEHAP Malaysia

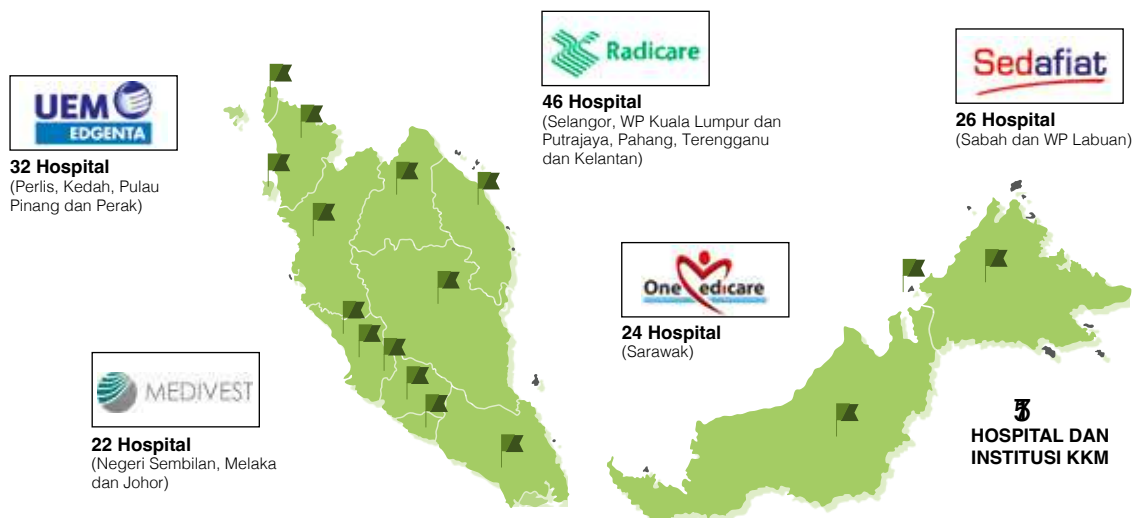
PENGURUSAN FASILITI KESIHATAN DAN PERALATAN PERUBATAN

PERKHIDMATAN SOKONGAN HOSPITAL (PSH)

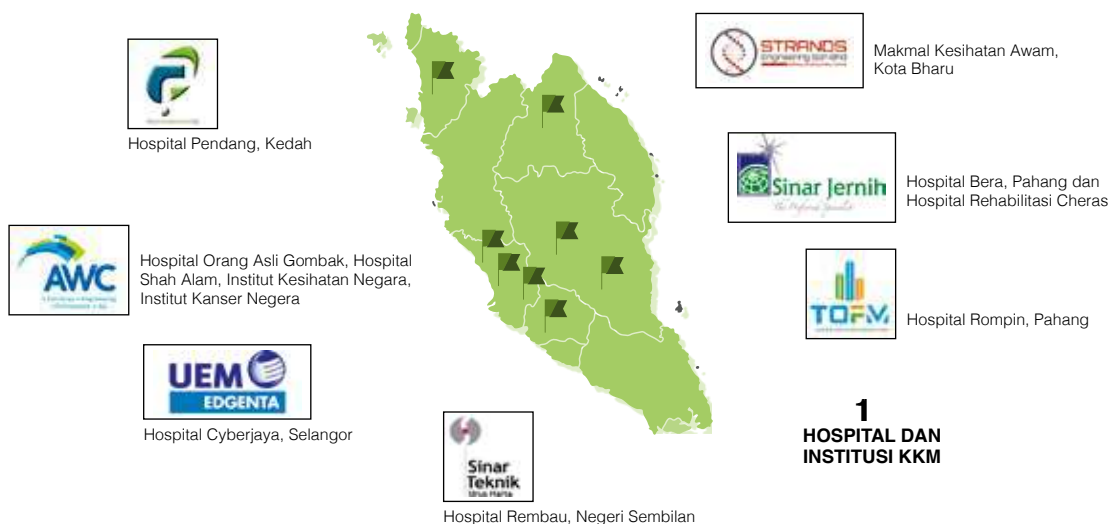
Program PSH merupakan satu inisiatif penswastan yang dimeterai melalui perjanjian kontrak bersama lima (5) syarikat konsesi dan tujuh (7) syarikat bukan konsesi. Pelaksanaan ini merangkumi enam (6) skop perkhidmatan utama, iaitu:

- Perkhidmatan Pengurusan Fasiliti (FMS)
- Perkhidmatan Penyelenggaraan Kejuruteraan Fasiliti (FEMS)
- Perkhidmatan Penyelenggaraan Kejuruteraan Biomedikal (BEMS)
- Perkhidmatan Pengurusan Sisa Penjagaan Kesihatan (HWMS)
- Perkhidmatan Pembersihan (CLS)
- Perkhidmatan Linen dan Dobi (LLS)

Dari segi liputan, kontrak konsesi PSH melibatkan 153 fasiliti hospital dan institusi dengan nilai kontrak mencecah RM2.54 bilion setahun. Sementara itu, kontrak bukan konsesi meliputi 11 fasiliti dengan nilai kontrak berjumlah RM743 juta.

Rajah 3.13 Bilangan Hospital dan Institusi mengikut Syarikat Konsesi

Rajah 3.14 Bilangan Hospital dan Institusi mengikut Syarikat Bukan Konsesi

PERKHIDMATAN SOKONGAN KLINIK (PSK)

Program PSK merupakan perjanjian kontrak yang melibatkan 14 syarikat di 201 klinik kesihatan, dengan peruntukan kos siling tahunan berjumlah RM150 juta. Program ini merangkumi tiga (3) skop perkhidmatan utama, iaitu:

- Perkhidmatan Penyelenggaraan Kejuruteraan Fasiliti (FEMS)
- Perkhidmatan Penyelenggaraan Kejuruteraan Biomedikal (BEMS)
- Perkhidmatan Pembersihan (CLS)

Rajah 3.15 Bilangan Klinik mengikut Kontraktor PSK

MEDICAL EQUIPMENT ENHANCEMENT TENURE (MEET)

Program MEET merupakan inisiatif yang diwujudkan bagi membekal dan menyelenggara peralatan perubatan di KK serta klinik pergigian KKM. Pelaksanaan program ini dikendalikan oleh syarikat konsesi, Quantum Medical Solutions Sdn. Bhd., melalui perjanjian selama 13 tahun yang bermula pada 17 April 2014. Melalui perjanjian ini, sebanyak 41,022 unit peralatan baharu telah berjaya dibekalkan ke fasiliti terpilih. Program ini meliputi negeri Pulau Pinang, Perak, Selangor, Negeri Sembilan, Melaka, Johor, Sabah, Sarawak serta WP Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan.

Penyelenggaraan peralatan secara komprehensif adalah penting bagi menjamin kualiti penyampaian perkhidmatan kesihatan. Sehingga 31 Disember 2025, sebanyak 138,325 unit peralatan perubatan di 2,945 KK dan pergigian sedang diselenggara di bawah program ini.

PENGURUSAN RISIKO FASILITI

BPKj berperanan menyelaras dan melaksanakan penilaian risiko terhadap sistem kejuruteraan di fasiliti kesihatan bagi memperkukuh keselamatan serta integriti sistem secara menyeluruh. Pelaksanaan strategi dimulakan melalui penilaian risiko di Unit Rawatan Rapi (ICU) serta sistem sokongan kejuruteraan di 16 hospital negeri.

Selain itu, bahagian ini turut memainkan peranan yang strategik dalam kesiapsiagaan menghadapi Monsun Timur Laut (MTL) 2025/2026 peringkat KKM menerusi penyelarasan maklumat dan penilaian teknikal pascabanjir bagi memastikan pemulihan sistem kritikal dilaksanakan secara pantas, efisien dan sistematik.

Imej 3.9 Mesyuarat Hasil Libat Urus Penilaian Risiko Sistem Kejuruteraan Fasiliti Kesihatan

PENGURUSAN ASET KERAJAAN

ASET TAK ALIH

BPKj bertanggungjawab menyelaras pelaksanaan berkaitan Dasar Pengurusan Aset Kerajaan melibatkan aset tak alih KKM selaras dengan Pekeliling Am Bil. 2 Tahun 2024: Tatacara Pengurusan Aset Tak Alih Kerajaan. Berikut merupakan aktiviti yang telah dijalankan sepanjang tahun 2025 seperti dalam **Jadual 3.6**.

Jadual 3.6 Aktiviti Pengurusan Aset Tak Alih bagi Tahun 2025

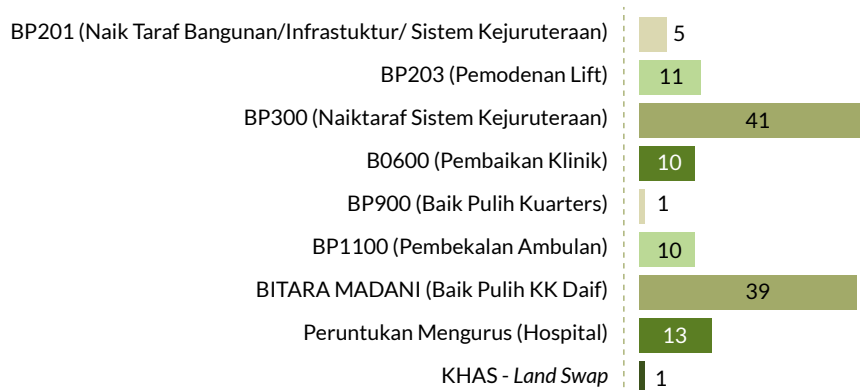
Aktiviti	Jumlah
Pendaftaran Daftar Premis Aset (DPA)	11
Pelaporan Penilaian Keadaan	319
Pelaporan Pelupusan	305
Pelaporan Kehilangan/Hapuskira	11

ASET ALIH DAN STOR

Sehingga 31 Disember 2025, jumlah kedudukan semasa aset alih KKM ialah sebanyak 3,191,128 unit dengan nilai perolehan asal berjumlah RM16,886,431,413.12. Nilai keseluruhan baki stok yang disimpan pada 31 Disember 2025 ialah RM896,588,805.94 dengan prestasi pengurusan stor tahun 2025 mencapai 7.75 Kadar Pusingan Stok (KPS). Pembentangan pelaporan pengurusan aset alih dan stor dilakukan pada setiap suku tahun untuk disahkan semasa mesyuarat JKPAK bagi memastikan pematuhan kepada tatacara yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan (MOF).

PELAKSANAAN PROJEK DI FASILITI KKM

BPKj merupakan salah satu agensi pelaksana bagi projek pembangunan KKM yang berperanan untuk merancang, menyelaraskan, melaksanakan, memantau dan memberi khidmat nasihat teknikal kepada projek KKM. Pada tahun 2025, bahagian ini telah melaksanakan sebanyak 131 projek menggunakan peruntukan pembangunan dan peruntukan mengurus seperti dalam **Rajah 3.16**.

Rajah 3.16 Bilangan Projek yang Dilaksanakan mengikut Kod Peruntukan Projek

Antara projek yang dilaksanakan pada tahun 2025 adalah melibatkan projek menaik taraf dan pembaikan bagi bangunan dan sistem kejuruteraan, projek ubah suai ruang pejabat, projek baik pulih kuarters, projek roboh dan bina klinik daif, projek perolehan ambulans serta projek pembinaan fasiliti baharu seperti pusat hemodialisis, tempat letak kereta bertingkat dan lain-lain fasiliti kesihatan. Sebanyak RM50,358,958.24 peruntukan pembangunan dan RM8,932,891.51 peruntukan mengurus telah dibelanjakan sehingga 31 Disember 2025.

Rajah 3.17 Status Pelaksanaan Projek yang Diuruskan Tahun 2025

AKTIVITI PELAKSANAAN PROJEK

Di sepanjang tahun 2025, antara aktiviti pelaksanaan projek yang dijalankan oleh cawangan ini adalah melibatkan lawatan tapak semasa peringkat pra-pembinaan oleh pasukan reka bentuk, taklimat tender bagi perolehan projek baru serta lawatan pemantauan kerja oleh pegawai penguasa projek atau pegawai penyelarasa projek bagi memantau kemajuan kerja kontraktor semasa di peringkat pembinaan.

Imej 3.10 Lawatan Pemantauan Kerja oleh Pengarah BPKj di Tapak Projek Bangunan Hemodialisis KK Chemomoi, Bentong dan Tapak Projek Pembinaan Tempat Letak Kereta Bertingkat di Hospital Sultanah Bahiyah, Alor Setar

Perolehan Ambulans di Fasiliti Kesihatan

Pada tahun 2025, bahagian ini telah diberi mandat sebagai agensi pelaksana bagi Perolehan Kenderaan Ambulans Fasa 2. Bagi memastikan kesiapsiagaan operasi yang optimum, setiap unit ambulans yang diperolehi di bawah projek ini dilengkapi dengan dua (2) komponen utama iaitu:

- i. Kenderaan Ambulans: Spesifikasi casis dan badan kenderaan yang memenuhi piawaian keselamatan.
- ii. Kelengkapan Perubatan dan Komunikasi: Integrasi peralatan perubatan kritikal serta sistem komunikasi terkini bagi menyokong penyampaian perkhidmatan kesihatan yang berkesan.

BPKj sebagai agensi pelaksana mencerminkan komitmen agensi dalam menguruskan perolehan berskala besar secara telus dan sistematik. Projek ini dilaksanakan bagi meningkatkan kapasiti perkhidmatan prahospital dan ambulans di seluruh negara selaras dengan aspirasi pembangunan infrastruktur kesihatan awam.

Imej 3.11 Penyerahan dan Latihan Asas Pengguna bagi Ambulans Baharu di Johor

KHIDMAT NASIHAT TEKNIKAL KEJURUTERAAN

KEMUDAHAN PERKHIDMATAN JAGAAN KESIHATAN SWASTA

BPKj berperanan memberikan input teknikal kepada Cawangan Kawalan Amalan Perubatan Swasta (CKAPS), Bahagian Amalan Perubatan serta fasiliti kesihatan swasta melalui aktiviti semakan lukisan kejuruteraan dan pemeriksaan fasiliti kesihatan mengikut pelaksanaan Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 [Akta 586] dan peraturan-peraturan di bawahnya.

Pada tahun 2025, 393 lukisan kejuruteraan telah disemak bagi permohonan lesen baharu, peluasan atau pengubahsuaian fasiliti kesihatan swasta, manakala 124 lawatan pemeriksaan teknikal bagi tujuan pelesenan telah dijalankan.

PEMBEKALAN PERALATAN PERUBATAN

BPKj bertanggungjawab menyediakan khidmat perundingan teknikal bagi pelaksanaan pembekalan peralatan perubatan berteknologi tinggi di fasiliti KKM. Antara skop tanggungjawab merangkumi penyediaan spesifikasi teknikal serta pemantauan pelaksanaan pembekalan pelbagai peralatan perubatan seperti *Digital Fluoroscopy*, *Computed Tomography Scan* (CT-Scan), *Magnetic Resonance Imaging* (MRI), *Blood Irradiator* dan lain-lain kategori peralatan perubatan.

Pada tahun 2025, 52 projek pembekalan peralatan perubatan yang telah dirancang di bawah *Rolling Plan 5* (RP5) Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMK12) masih dalam proses pelaksanaan dan dijangka siap sepenuhnya pada tahun 2026. Pelaksanaan ini menyokong pencapaian Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) khususnya SDG 3 melalui peningkatan kualiti perkhidmatan kesihatan dan SDG 9 melalui pemerkasaan infrastruktur kesihatan berteraskan teknologi serta inovasi, selaras dengan agenda pendigitalan sektor kesihatan bagi meningkatkan kecekapan perkhidmatan dan keselamatan pesakit.

Imej 3.12 Sesi Taklimat Tapak Projek Perolehan Peralatan Perubatan CT-Scan di Hospital Sultan Ismail, Johor dan Hospital Wanita & Kanak-Kanak Sabah

BAHAGIAN PENGURUSAN MAKLUMAT (BPM)

PELAN STRATEGIK PENDIGITALAN (PSP) KKM 2026-2030

PSP KKM 2026-2030 merupakan *blueprint* yang mengandungi hala tuju pendigitalan KKM untuk tempoh lima (5) tahun bermula pada tahun 2026-2030. Pelan ini merupakan pelan induk pendigitalan bagi rujukan pegawai KKM. Kandungannya sejajar dengan hala tuju kementerian seperti yang dinyatakan dalam RMK13, Kertas Putih Kesihatan dan Pelan Strategik KKM 2026-2030.

PSP KKM 2026-2030 telah dibangunkan melalui perkhidmatan *coaching* selama lima (5) bulan bermula Jun - November 2025. Sebanyak 10 bengkel telah diadakan bersama dengan pasukan projek yang terdiri daripada wakil bahagian, jabatan dan institusi bagi mendapatkan input berkenaan projek pendigitalan. PSP KKM 2026-2030 telah diluluskan oleh Jawatankuasa Pemandu PSP KKM 2026-2030 yang dipengerusikan KSU pada 19 November 2025. PSP KKM 2026-2030 telah dilancarkan oleh Menteri Kesihatan pada 10 Disember 2025 seperti dalam **Imej 3.13**.

Imej 3.13 Pelancaran PSP KKM 2026-2030

TRANSFORMASI DIGITAL DALAM MEMPERKASAKAN CAPAIAN MAKLUMAT DI PORTAL RASMI KKM

Portal rasmi KKM berperanan sebagai medium penyampaian maklumat perkhidmatan KKM yang tepat, telus dan mudah diakses oleh rakyat. Portal ini memuatkan maklumat mengenai program dan inisiatif yang dilaksanakan oleh KKM demi kepentingan awam. Selain itu, portal ini turut berfungsi sebagai platform bagi mendapatkan maklum balas daripada rakyat berkaitan inisiatif yang dijalankan oleh KKM.

Seiring dengan perkembangan teknologi terkini, aplikasi chatbot yang dilengkapi elemen AI telah dibangunkan bagi menawarkan pengalaman komunikasi dua hala yang lebih menarik serta penyampaian maklumat yang lebih efisien. Aplikasi ini mula dilaksanakan di portal rasmi KKM pada 10 November 2025 dengan pengenalan ikon Asisten Responsif Interaktif (ARIF) KKM. Skop carian maklumat bagi aplikasi ini dipaparkan seperti dalam **Rajah 3.18**.

Objektif pembangunan chatbot adalah untuk memudahkan capaian maklumat berkaitan kesihatan, dasar dan perkhidmatan KKM secara lebih pantas, tepat dan mesra pengguna. Selain itu, ia bertujuan mengurangkan pertanyaan berulang kepada pegawai serta meningkatkan kecekapan penyampaian maklumat secara masa nyata.

Pelaksanaan chatbot ini merupakan salah satu inisiatif di bawah Projek Reformasi Karenah Birokrasi (RKB) KKM 2025, iaitu Meningkatkan Kecekapan Penyampaian Maklumat Berhubung Perkhidmatan KKM melalui Aplikasi Chatbot di portal rasmi KKM. Inisiatif ini juga selaras dengan Pelan Strategik Pendigitalan Sektor Awam (PSPSA) serta aspirasi Malaysia MADANI, yang menekankan aspek kecekapan, ketelusan dan kemudahan akses perkhidmatan kepada rakyat.

Rajah 3.18 Carian Maklumat di Portal Rasmi KKM

PELAKSANAAN POLISI KESELAMATAN SIBER (PKS) KKM

Pelaksanaan PKS KKM telah dimaklumkan melalui Surat Pekeliling KSU KKM Bilangan 4 Tahun 2025 pada 3 Disember 2025 bagi memperkukuh tadbir urus dan keselamatan siber kementerian. Polisi ini merupakan penjenamaan semula Dasar Keselamatan ICT KKM selaras dengan dasar keselamatan siber nasional, Arahan Majlis Keselamatan Negara (MKN) No. 26 Tahun 2017, penubuhan *National Cyber Security Agency* (NACSA) serta keperluan Akta Keselamatan Siber 2024 [Akta 854].

PKS KKM Versi 1.0 telah dibangunkan berasaskan kerangka ISO/IEC 27001:2022 dan diluluskan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu ICT (JPICT) KKM Bil.10/2025 pada 22 Oktober 2025. Polisi ini juga telah dilancarkan semasa Hari ICT KKM pada 11 November 2025. Polisi ini terpakai kepada semua warga kementerian, kontraktor, pembekal dan pihak berkaitan dalam pengurusan, pemprosesan dan perlindungan aset digital serta sistem maklumat KKM.

Imej 3.14 Pelancaran PKS KKM

NAZIRAN PENGURUSAN KESELAMATAN MAKLUMAT

Naziran Pengurusan Keselamatan Maklumat di KKM Tahun 2025 bertujuan menilai dan memantau pematuan terhadap peraturan berkuat kuasa selaras dengan *Information Security Management System (ISMS) ISO/IEC 27001:2013*, serta meningkatkan kesedaran dan amalan terbaik keselamatan ICT, yang melibatkan lima (5) fasiliti terpilih iaitu JKN Negeri Sembilan, JKWP Labuan, JKN Kelantan, JKN Pulau Pinang dan Hospital Tuanku Fauziah, Perlis.

Imej 3.15 Naziran di JKN Negeri Sembilan

Imej 3.16 Naziran di JKWP Labuan

HARI ICT KKM 2025

Hari ICT KKM 2025 telah diadakan pada 11 November 2025 bertempat di Pusat Konvensyen Antarabangsa Putrajaya (PICC). Program ini telah disempurnakan oleh Menteri Kesihatan yang dihadiri oleh 628 peserta yang terdiri daripada warga KKM serta pihak berkepentingan dalam bidang teknologi maklumat dan kesihatan digital.

Hari ICT KKM 2025 telah dianjurkan dengan tema “AI.PINTAR - AI Pemacu Inovasi dan Keselamatan Teknologi Untuk Kesihatan Rakyat”. Menteri Kesihatan telah melancarkan Aplikasi Chatbot di portal rasmi KKM dan PKS. Selain itu, penghargaan turut diberikan kepada individu, pasukan dan fasiliti kesihatan yang telah menunjukkan inisiatif serta pencapaian cemerlang dalam pelaksanaan dan inovasi ICT.

Antara pengisian utama program ini merangkumi sesi *Tech Talk*, forum dan sesi perkongsian pengalaman. BPM telah menjemput wakil daripada universiti serta syarikat industri untuk berkongsi pengetahuan dan pengalaman berkaitan teknologi AI serta adaptasi AI dalam pelaksanaan program kesihatan di Malaysia.

Rajah 3.19 Hari ICT KKM Tahun 2025

BENGKEL DAN LATIHAN

PEMANTAPAN GARIS PANDUAN PENYELENGGARAAN ICT KKM

BPM memantapkan Tatacara Pengurusan Penyelenggaraan ICT selaras dengan Surat Pekeliling KSU KKM Bilangan 5 Tahun 2019. Bagi menjayakan inisiatif ini, satu Jawatankuasa Kerja telah ditubuhkan yang terdiri daripada pegawai berpengalaman dalam bidang penyelenggaraan ICT, mewakili pelbagai program, bahagian dan fasiliti kesihatan KKM.

Dua (2) siri Bengkel Pemantapan Garis Panduan Perkhidmatan Penyelenggaraan ICT bagi Fasiliti KKM telah dilaksanakan bagi menyemak dan menyediakan draf garis panduan agar kekal relevan serta selaras dengan dasar, pekeliling dan arahan semasa dan dijangka akan diterbitkan pada awal tahun 2026.

Imej 3.17 Bengkel Pemantapan Garis Panduan Perkhidmatan Penyelenggaraan ICT bagi Fasiliti KKM Tahun 2025

BENGKEL PEMURNIAN POLISI KESELAMATAN SIBER (PKS) KKM

Bengkel PKS KKM telah dijalankan di Port Dickson pada 29-31 Julai 2025. Bengkel ini bertujuan untuk menyemak, mempertingkatkan dan memastikan keselarasan polisi dengan arahan keselamatan siber nasional, piawaian ISO/IEC 27001:2022 serta keperluan Akta 854, bagi memastikan pelaksanaan dan penerimaan yang berkesan oleh semua warga kementerian serta pihak berkepentingan.

BENGKEL KAJIAN KEPERLUAN PUSAT DATA DAN PENGKOMPUTERAN AWAN KKM

Bengkel Kajian Keperluan Pusat Data dan Pengkomputeran Awan telah diadakan pada 19-21 Mei 2025 di Melaka, melibatkan 42 peserta daripada pengurusan kanan BPM, pegawai projek ICT dan pemilik sistem. Bengkel ini bertujuan mengenal pasti keperluan kapasiti pusat data dan pengkomputeran awan KKM, merangka strategi modenisasi sistem legasi serta menetapkan hala tuju dan tadbir urus infrastruktur awan KKM. Peserta turut didedahkan kepada perkhidmatan MyGovCloud@PDSA, MyGovCloud@CFA dan Cloud@KKM, selain sesi perkongsian pengetahuan bersama *Cloud Service Providers* (CSP) iaitu Amazon Web Services (AWS), Google dan Microsoft.

SESI *COACHING* PROFESIONAL PENGURUSAN TEKNIKAL PUSAT DATA DAN PENGKOMPUTERAN AWAN (CT-CLOUD+: COMPTIA CLOUD+)

Sesi *Coaching* Profesional Pengurusan Teknikal Pusat Data dan Pengkomputeran Awan telah dilaksanakan pada 29 September – 3 Oktober 2025 di Trainocate (M) Sdn. Bhd., Kuala Lumpur, melibatkan tiga (3) pegawai teknikal yang terlibat secara langsung dalam pengurusan pusat data dan infrastruktur awan. Program ini bertujuan meningkatkan kemahiran dalam pengurusan pusat data moden, keselamatan awan dan infrastruktur hibrid serta sebagai persediaan bagi pensijilan profesional CompTIA Cloud+. Latihan ini merangkumi 14 modul termasuk pelaksanaan penyelesaian awan, reka bentuk infrastruktur selamat dan pemulihan bencana.

SESI *COACHING* PENGURUSAN TEKNIKAL RANGKAIAN

Seiring dengan perkembangan pesat ICT, keperluan terhadap pengurusan rangkaian yang cekap dan berprestasi tinggi bagi menyokong operasi harian organisasi. Selaras dengan keperluan ini, sesi *coaching* pengurusan teknikal rangkaian dirangka bagi memberi pendedahan teori dan latihan praktikal kepada para peserta dalam tiga (3) sesi seperti yang berikut:

- i. *Cisco Certified Network Associate* (CCNA) telah diadakan pada 13-17 Oktober 2025 di Pusat Latihan IT Ofisgate Sdn. Bhd. bertujuan untuk meningkatkan kemahiran konfigurasi dan pengurusan peralatan rangkaian ICT.
- ii. *Network Performance Assessment* (NPA) telah diadakan pada 21-24 Oktober 2025 di Pusat Latihan IT Ofisgate Sdn. Bhd. bertujuan untuk meningkatkan kepakaran dalam mengurus infrastruktur rangkaian dan forensik ICT.
- iii. *Fiber Optic Splicing & Testing* telah diadakan pada 27-30 Oktober 2025 di Sinaran's Training Centre Sinaran Optik Sdn. Bhd. bertujuan untuk meningkatkan kepakaran dalam mengurus pengkabelan gentian optik.

BAHAGIAN KEWANGAN

Pengurusan kewangan KKM ditadbir urus oleh Bahagian Kewangan yang bertanggungjawab mengurus belanjawan dan hasil serta kepatuhan kepada dasar dan peraturan kewangan kementerian. Bahagian ini terdiri daripada tiga (3) cawangan iaitu Cawangan Dasar Kewangan, Cawangan Pengurusan Hasil dan Cawangan Pengurusan Belanjawan.

PENGURUSAN BELANJAWAN

KKM telah diperuntukkan sebanyak RM45.27 bilion pada tahun 2025 merangkumi RM38.53 bilion untuk Peruntukan Belanja Mengurus (B42) dan RM6.73 bilion untuk Peruntukan Belanja Pembangunan (P42).

PRESTASI BELANJA MENGURUS TAHUN 2025

Pada tahun 2025, KKM telah membelanjakan RM36.14 bilion (97.30%) daripada jumlah keseluruhan peruntukan. Peruntukan bagi Program Perubatan merupakan agihan peruntukan belanja mengurus tertinggi sebanyak RM15.21 bilion (40.96%). Peruntukan dan perbelanjaan mengikut program pada tahun 2025 adalah seperti dalam **Jadual 3.7**.

Jadual 3.7 Peruntukan dan Perbelanjaan Mengurus mengikut Program Tahun 2025

Program	Peruntukan (RM)	Perbelanjaan (RM)
Pengurusan	2,831,970,050	2,453,981,812
Perubatan	15,208,670,971	15,094,783,088
Kesihatan Awam	6,960,236,600	6,917,435,858
Kesihatan Pergigian	1,373,006,482	1,371,895,938
Perkhidmatan Farmasi	263,113,700	260,991,176
Penyelidikan dan Sokongan Teknikal	433,320,118	408,421,353
Keselamatan dan Kualiti Makanan	125,476,629	123,491,550
Program Khusus	7,677,932,650	7,380,796,685
Dasar Baru	200,560,000	61,304,679
One-Off	9,800,000	9,315,187
Komitmen Kewangan	2,050,000,000	2,048,841,450
Jumlah	37,134,087,200*	36,131,258,777

Nota:

* Amaun peruntukan yang dipinda pada 31 Disember 2025 sebanyak RM37,134,087,200 berbanding RM38,534,287,200 pada 1 Januari 2025 setelah mengambil kira pelarasan waran sekatan sebanyak RM1,400,200,000.

KEMUDAHAN PERUBATAN PESARA PERKHIDMATAN AWAM PERSEKUTUAN DAN VETERAN BERPENCIEN

Berkuat kuasa 1 Jun 2017, KKM telah mengambil alih fungsi pengurusan dan tanggungjawab berkaitan kemudahan perubatan bagi pesara perkhidmatan awam persekutuan dan veteran berpenCIen serta ahli keluarga yang berkeLayakan daripada JPA. Pengambilalihan fungsi ini turut melibatkan Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT) dan Kementerian Pertahanan (MINDEF) yang merangkumi peranan dan tanggungjawab yang berikut:

- Penyelarasan peruntukan rawatan perubatan pesara perkhidmatan awam persekutuan.
- Pemprosesan tuntutan bayaran balik ubat, alat perubatan dan rawatan kecemasan.
- Pelantikan panel dialisis untuk pesara.
- Urusan lain berkaitan kemudahan rawatan perubatan pesara perkhidmatan awam persekutuan dan veteran berpenCIen.
- Tuntutan perjalanan bagi pesara.

Bagi 2025, peruntukan berjumlah RM645.55 juta telah diagihkan bagi menampung perbelanjaan rawatan perubatan pesara di fasiliti kesihatan KKM, hospital universiti, Hospital Angkatan Tentera dan Kumpulan Wang Persaraan (Diperbadankan) (KWAP). Sebanyak 435 panel dialisis (swasta) telah dilantik pada 2025 dan ini menjadikan jumlah keseluruhan sebanyak 805 panel dialisis yang telah dilantik oleh KKM untuk rawatan dialisis pesara.

PENGURUSAN HASIL

Pada 2025, KKM telah merekodkan kutipan hasil keseluruhan sebanyak RM1.16 bilion. Kutipan fi perubatan adalah penyumbang terbesar kutipan hasil dengan RM565.75 juta atau 48.95% daripada jumlah keseluruhan hasil kutipan. Kutipan hasil mengikut klasifikasi seperti dalam **Jadual 3.8**.

Kod	h (FAK(((i (f ((i (s (ECEH	Amaun (RM)	(%)
71000	Lesen, Bayaran Pendaftaran & Permit	42,291,137.98	3.66
72000	(i) Kutipan Fi Perubatan	565,754,629.28	48.95
	(ii) Lain-lain (fi bukan perubatan)	66,178,468.46	5.73
73000	Perolehan dari Jualan Barang-barang	6,499,152.38	0.56
74000	Sewaan	53,744,063.18	4.65
75000	Faedah & Perolehan dari Pelaburan	395,365.28	0.03
76000	Denda & Hukuman	156,869,453.52	13.57
77000	Sumbangan dan Bayaran Ganti daripada Luar Negeri dan Sumbangan Tempatan	9,645,515.80	0.83
80000	Terimaan Bukan Hasil	254,419,018.86	22.01
Jumlah		1,155,796,804.74	100.00

Pada 2025, jumlah tunggakan fi perubatan ialah RM37.50 juta atau 6.63% daripada kutipan hasil fi perubatan berjumlah RM565.75 juta. 81.52% daripada jumlah keseluruhan tunggakan fi perubatan adalah tunggakan fi bagi pesakit bukan warganegara Malaysia. Rekod kutipan hasil dan tunggakan fi perubatan mengikut status kewarganegaraan seperti dalam **Jadual 3.9**.

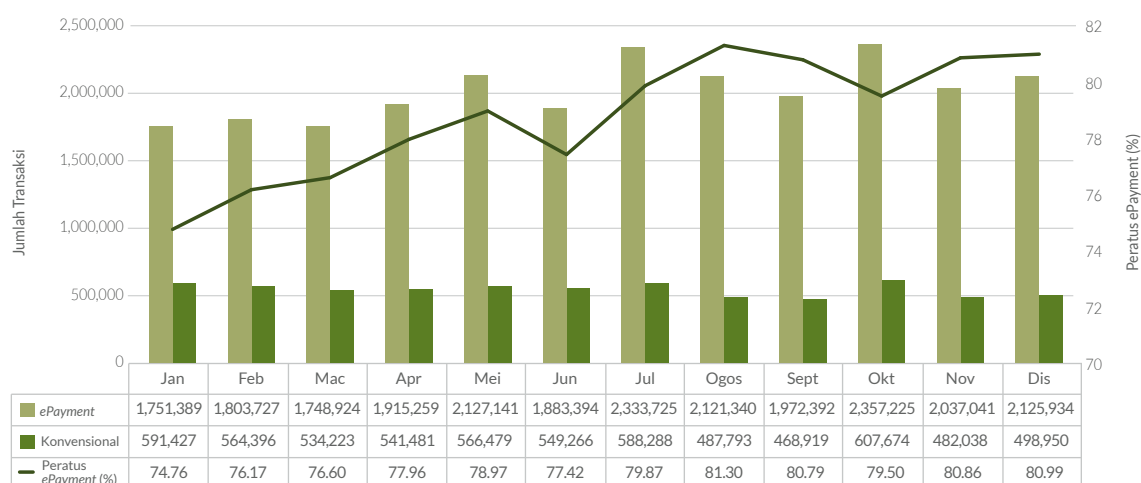
Jadual 3.9 Tunggakan dan Kutipan Fi Perubatan di bawah Perintah Fi (Perubatan) mengikut Status Kewarganegaraan Tahun 2025

Kewarganegaraan	Tunggakan Fi		Kutipan Fi	
	(RM)	(%)	(RM)	(%)
Warganegara Malaysia	6,930,714.14	18.48	289,876,318.39	50.10
Bukan Warganegara Malaysia	30,571,906.03	81.52	275,878,310.89	49.90
Jumlah	37,502,620.17	100.00	565,754,629.28	100.00

KEMPEN GO CASHLESS M

Inisiatif kempen pembayaran tanpa tunai KKM telah bermula pada Oktober 2022 dan diluaskan pada tahun 2025. Kempen *Go Cashless KKM* yang dilancarkan pada Jun 2023 yang melibatkan pelbagai aktiviti promosi dan sesi libat urus bersama dengan orang awam di fasiliti KKM seluruh negara, telah diteruskan pada tahun 2025 dengan pelaksanaan kempen *Go Cashless 3.0*. Hasilnya, KKM telah mencatatkan peningkatan yang signifikan dalam transaksi pembayaran tanpa tunai di semua fasiliti KKM pada tahun 2025.

Jumlah transaksi *ePayment* telah meningkat daripada 1.75 juta transaksi pada Januari 2025 kepada 2.12 juta transaksi pada Disember 2025 iaitu meningkat daripada 74.76% kepada 80.99%. Peningkatan jumlah transaksi *ePayment* berbanding transaksi konvensional (tunai dan cek) sepanjang tahun 2025 seperti dalam **Rajah 3.20**.

Rajah 3.20 Transaksi *ePayment* Berbanding Konvensional Tahun 2025

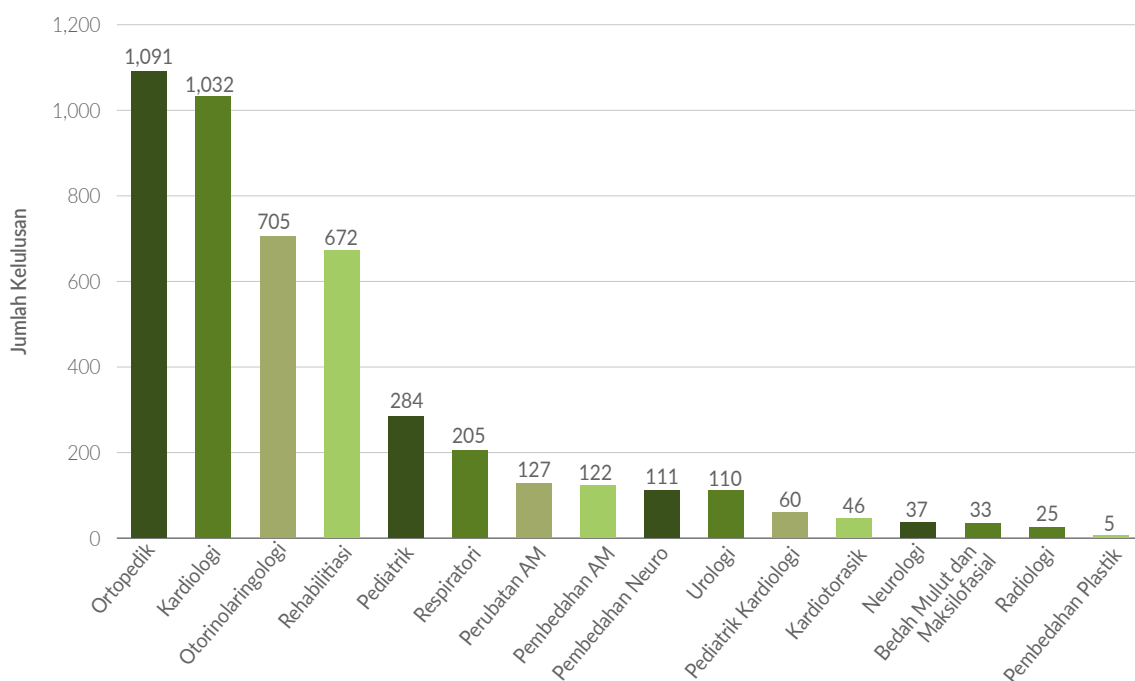
BANTUAN KEWANGAN DAN GERAN

TABUNG BANTUAN PERUBATAN (TBP)

TBP telah bermula sejak 2005 dan ditubuhkan di bawah Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan 1957 [*Akta 61*] serta ditadbir urus berdasarkan Surat Ikatan Amanah, Garis Panduan TBP dan peraturan semasa yang berkuat kuasa. Objektif TBP adalah untuk membantu pesakit kurang berkemampuan untuk membiayai sebahagian atau sepenuhnya kos rawatan dan peralatan perubatan termasuklah ubat-ubatan di hospital KKM dan hospital universiti awam. **Rajah 3.21** menunjukkan jumlah peruntukan TBP, bilangan pesakit dan jumlah kelulusan TBP dari tahun 2005-2025. Pada 2025, jumlah penerima manfaat TBP ialah 4,665 orang melibatkan 16 disiplin berbeza seperti dalam **Rajah 3.22**.

Rajah 3.21 Peruntukan TBP Tahun 2005-2025

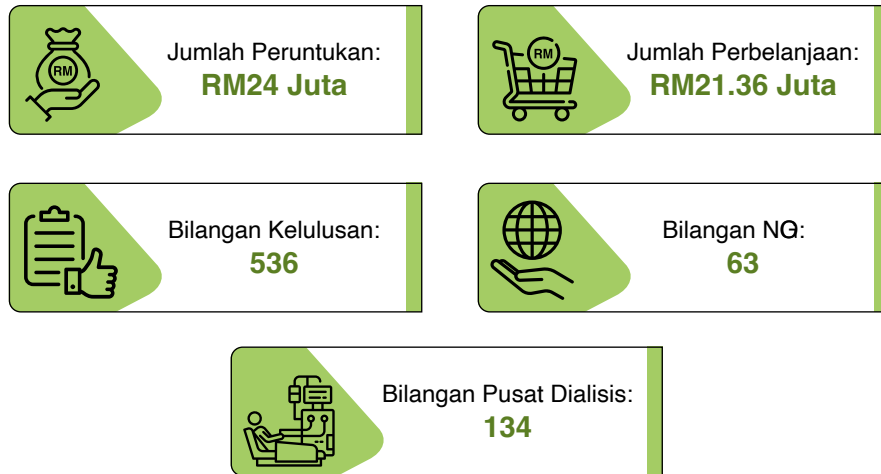

Rajah 3.22 Kelulusan TBP mengikut Disiplin Tahun 2025

PROGRAM SUBSIDI KOS RAWATAN HEMODIALISIS DAN SUNTIKAN ERYTHROPOIETIN (EPO)

Sejak diperkenalkan pada 1 April 2001, subsidi kos rawatan hemodialisis dan suntikan EPO telah diberikan kepada pesakit buah pinggang yang miskin dan kurang berkemampuan bagi mendapatkan rawatan di pusat hemodialisis milik NGO. Bantuan subsidi kos rawatan hemodialisis diberikan sebanyak RM100.00 bagi setiap rawatan hemodialisis manakala subsidi bagi setiap suntikan EPO adalah bernilai RM18.50.

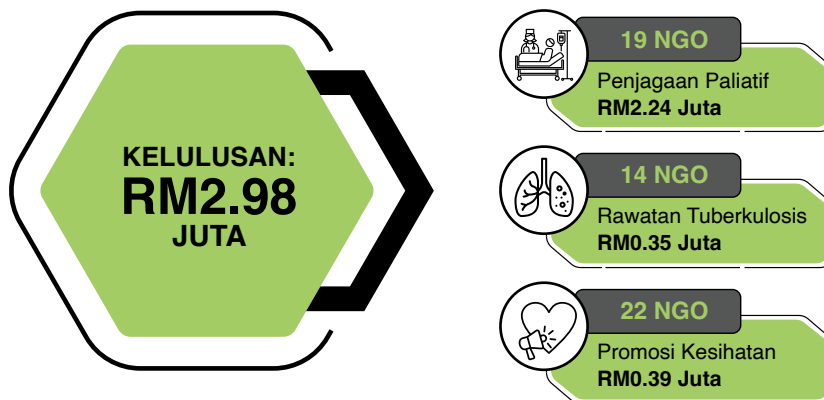
Jumlah subsidi rawatan keseluruhan bagi seorang pesakit yang merangkumi rawatan hemodialisis dan suntikan EPO ialah berjumlah RM1,640.50 sebulan. Jumlah kumulatif pesakit yang telah menerima bantuan subsidi rawatan pada tahun 2025 ialah seramai 1,673 pesakit. Jumlah peruntukan pada 2025 ialah sebanyak RM24 juta dengan jumlah perbelanjaan sebanyak RM21.36 juta. Jumlah bilangan NGO yang telah berdaftar di bawah subsidi ini ialah sebanyak 63 NGO melibatkan 134 pusat dialisis seperti dalam **Rajah 3.23**.

Rajah 3.23 Peruntukan dan Perbelanjaan Program Subsidi Kos Rawatan Hemodialisis dan Suntikan EPO Tahun 2025

BANTUAN KEWANGAN KEPADA NGO

Peruntukan bantuan kewangan kepada NGO ialah sebanyak RM2.98 juta dengan perbelanjaan keseluruhan tahun 2025 sebanyak RM0.39 juta yang melibatkan pemberian bantuan kepada 22 NGO untuk program promosi kesihatan. Manakala bagi penjagaan paliatif sebanyak 19 NGO (RM2.24 juta) dan 14 NGO untuk rawatan tuberkulosis (RM0.35 juta) telah diluluskan pada tahun 2025 namun akan disalurkan pada tahun 2026. Jumlah peruntukan dan perbelanjaan bantuan kewangan kepada NGO bagi tahun 2025 seperti dalam **Rajah 3.24**.

Rajah 3.24 Peruntukan dan Perbelanjaan Bantuan Kewangan kepada NGO Tahun 2025

Secara keseluruhannya, jumlah perbelanjaan bagi TBP, Subsidi Kos Rawatan Hemodialisis dan bantuan kewangan kepada NGO bagi 2021-2025 seperti dalam **Jadual 3.10**.

Jadual 3.10 Perbelanjaan dan Bilangan Penerima Manfaat Bantuan Perubatan KKM Tahun 2021-2025

Jenis Bantuan	Perbelanjaan dan Bilangan Pesakit/NGO				
	2021	2022	2023	2024	2025
Tabung Bantuan Perubatan (TBP)	RM44.2 juta (3,459 pesakit)	RM48.9 juta (3,812 pesakit)	RM63.5 juta (4,588 pesakit)	RM68.9 juta (4,667 pesakit)	RM69.7 juta (4,665 pesakit)
Subsidi Kos Rawatan Hemodialisis	RM36.44 juta (2,615 pesakit)	RM26.97 juta (2,881 pesakit)	RM24.63 juta (1,894 pesakit)	RM23.56 juta (1,661 pesakit)	RM21.36 juta (1,673 pesakit)
Bantuan Kewangan kepada NGO	RM3.13 juta (44 NGO)	RM4.83 juta (81 NGO)	RM2.31 juta (58 NGO)	RM2.4 juta (54 NGO)	RM0.39 juta (22 NGO)

BAB 4

KESIHATAN **AWAM**

PROGRAM KESIHATAN AWAM

Program Kesihatan Awam merupakan tunjang utama dalam sistem kesihatan negara yang berperanan memastikan kesejahteraan rakyat secara menyeluruh, berterusan dan mampan. Berlandaskan visi **“Malaysia Sihat, Pemacu Negara Maju”**, program ini menegaskan bahawa kesihatan rakyat adalah asas penting kepada pembangunan dan kemajuan negara. Kesihatan bukan sekadar keperluan individu, malah merupakan pelaburan strategik negara dalam melahirkan masyarakat yang produktif, berdaya saing dan sejahtera.

Sejajar dengan visi tersebut, misi Program Kesihatan Awam adalah untuk membangunkan bangsa Malaysia yang sihat sebagai asas kukuh kepada pembinaan negara maju. Misi ini diterjemahkan melalui usaha melahirkan masyarakat yang sihat dan produktif, memperkukuh sistem kesihatan bersepadu berkonsepkan *One Nation Health System*, serta memastikan sistem kesihatan yang mampan dan inklusif. Penekanan turut diberikan kepada pemantapan sistem surveilans dan kesiapsiagaan kesihatan, pengukuhan kelestarian alam sekitar melalui pendekatan *Healthy Setting*, pelaksanaan agenda reformasi kesihatan selaras dengan Kertas Putih Kesihatan, pengoptimuman sumber bagi memaksimumkan potensi perkhidmatan, serta pemerkasaan imej perkhidmatan kesihatan Malaysia di peringkat global.

Program Kesihatan Awam berteraskan konsep kesihatan awam yang menyeluruh, merangkumi pencegahan primordial, primer, sekunder dan tertier dalam memastikan kesejahteraan rakyat sepanjang kitaran hayat (*womb to tomb*). Pendekatan ini dilaksanakan secara komprehensif melalui pelbagai bahagian dan fungsi yang meliputi kawalan penyakit berjangkit dan tidak berjangkit, kesihatan persekitaran dan kesihatan pekerjaan, promosi literasi kesihatan serta perubahan tingkah laku, keselamatan dan kualiti makanan, perkhidmatan makmal dan surveilans, serta kesihatan mental.

Bahagian dan fasiliti di bawah Program Kesihatan Awam merangkumi:

- i. Bahagian Perkembangan Kesihatan Awam (BPKA)
- ii. Bahagian Kawalan Penyakit (BKP)
- iii. Makmal Kesihatan Awam Kebangsaan (MKAK)
- iv. Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga (BPKK)
- v. Bahagian Pemakanan
- vi. Bahagian Pendidikan Kesihatan (BPK)
- vii. Pusat Kecemerlangan Kesihatan Mental Kebangsaan (NCEMH)
- viii. Pejabat Kesihatan Daerah/Bahagian/Kawasan
- ix. Klinik Kesihatan
- x. Pintu Masuk Antarabangsa

Secara keseluruhannya, Program Kesihatan Awam memainkan peranan strategik dalam memastikan sistem kesihatan negara kekal relevan, responsif dan berdaya tahan dalam mendepani cabaran semasa dan akan datang. Melalui pendekatan bersepadu, reformasi berterusan serta penglibatan seluruh lapisan masyarakat, aspirasi untuk merealisasikan Malaysia yang sihat dan sejahtera diyakini dapat dicapai. Semangat **“Bersatu untuk Kesihatan, Bersama Membentuk Malaysia Sihat Sejahtera”** terus menjadi pemangkin kepada usaha kolektif dalam mencapai matlamat tersebut.

BAHAGIAN PERKEMBANGAN KESIHATAN AWAM (BPKA)

CAWANGAN DASAR DAN PERKHIDMATAN KESIHATAN AWAM

Orang Asli Sihat, Maju Jaya Berteraskan Budaya dan Kelestarian Alam Sekitar

KKM terus berusaha untuk meningkatkan status kesihatan masyarakat Orang Asli (OA) selaras dengan prinsip kesaksamaan kesihatan dan perlindungan kesihatan sejagat. Walaupun pelbagai inisiatif perkhidmatan kesihatan telah dilaksanakan, Tinjauan Kesihatan Orang Asli (OAHS) 2022 menunjukkan terdapat jurang kesihatan dalam kalangan OA yang bukan sahaja dipengaruhi oleh akses kepada perkhidmatan kesihatan, malah berkait rapat dengan faktor penentu sosial kesihatan seperti pendidikan, ekonomi, persekitaran fizikal, budaya dan jaringan sosial.

Tinjauan mendapati wujud jurang ketara dalam aspek pemakanan, penyakit berjangkit dan tidak berjangkit, literasi kesihatan serta tingkah laku mendapatkan rawatan, khususnya dalam kalangan komuniti OA di kawasan pedalaman. Bagaimanapun sebahagian besar faktor yang mempengaruhi status kesihatan ini berada di luar bidang tugas sektor kesihatan, sekali gus memerlukan pendekatan yang lebih menyeluruh dan bersepadu merentas kementerian dan agensi.

Mesyuarat Jemaah Menteri pada 25 September 2024 telah bersetuju dengan penubuhan mekanisme tadbir urus peringkat kementerian bagi menyelaraskan agenda penentu sosial kesihatan OA secara sistematik dan berkesan. Kerajaan telah bersetuju dengan penubuhan dua (2) jawatankuasa iaitu Jawatankuasa Pemandu Penentu Sosial Kesihatan OA dan Jawatankuasa Teknikal Penentu Sosial Kesihatan OA yang diterajui oleh KKM dan diselaraskan oleh BPKA.

Jawatankuasa Teknikal Penentu Sosial Kesihatan OA telah bersidang pada 18 April 2025 dan disusuli dengan Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu Penentu Sosial Kesihatan OA yang dipengerusikan oleh Menteri Kesihatan pada 23 September 2025. Kedua-dua jawatankuasa ini dianggotai oleh wakil dari 17 kementerian dan agensi berkaitan, wakil masyarakat OA serta jemputan khas daripada institusi akademik dan pertubuhan bukan kerajaan (NGO).

Secara keseluruhan, penubuhan Jawatankuasa Teknikal dan Jawatankuasa Pemandu Penentu Sosial Kesihatan Orang Asli mencerminkan komitmen berterusan KKM dalam memperkukuh agenda kesaksamaan kesihatan negara serta menyumbang kepada peningkatan status kesihatan dan kesejahteraan masyarakat OA ke arah "Orang Asli Sihat, Maju Jaya Berteraskan Budaya dan Kelestarian Alam Sekitar".

Penentu Sosial Kesihatan Orang Asli

Merujuk kepada keadaan ekonomi dan sosial yang mempengaruhi status kesihatan seseorang individu sejak dilahirkan, membesar, tinggal, bekerja dan menua.

80% faktor penentu sosial kesihatan terletak di luar bidang kuasa sektor kesihatan, justeru memerlukan pendekatan bersepadu merentas kementerian dan agensi.

Antara komponen utama penentu sosial kesihatan OA adalah:

- **Keadaan sosioekonomi:** Pendapatan, status pekerjaan dan tahap pendidikan.
- **Infrastruktur (MPP):** Perumahan, sumber air bersih, sanitasi dan keselamatan persekitaran.
- **Faktor budaya dan sosial:** Jaringan sokongan sosial, kepercayaan dan amalan budaya.
- **Akses:** Akses kepada fasiliti kesihatan, makanan berkhasiat dan aktiviti fizikal.
- **Tingkah laku mendapatkan rawatan.**

Rajah 4.1 Penentu Sosial Kesihatan OA

Imej 4.1 Persidangan Jawatankuasa Pemandu Penentu Sosial Kesihatan OA

Imej 4.2 Persidangan Jawatankuasa Teknikal Penentu Sosial Kesihatan OA

CAWANGAN PEMBANGUNAN PROFESION KESIHATAN AWAM

Cawangan Pembangunan Profesion Kesihatan Awam berperanan dalam pembangunan dan perkembangan profesion untuk Program Kesihatan Awam. Cawangan ini memastikan setiap penjawat awam di Program Kesihatan Awam mencapai taraf kompetensi yang telah ditetapkan di dalam penyampaian perkhidmatan yang terbaik kepada rakyat.

Sebagai langkah proaktif dalam memperkukuhkan perkhidmatan kepakaran perubatan kesihatan awam, Cawangan Pembangunan Profesion Kesihatan Awam telah berjaya menganjurkan Bengkel Kepakaran Perubatan Kesihatan Awam pada tahun 2025. Bertemakan “Memperkasakan Kepakaran Perubatan Kesihatan Awam di Malaysia ke Arah Malaysia Sihat: Latihan, Perkhidmatan dan Laluan Kerjaya”, bengkel ini bertujuan untuk memperincikan kompetensi teras serta menyemak semula keperluan latihan pakar perubatan kesihatan awam agar kekal relevan dengan cabaran masa hadapan. Selain itu, penganjuran bengkel ini menjadi platform penting dalam menyusun pelan strategik pembangunan sumber manusia dan memperkukuh kolaborasi antara pemegang taruh berkepentingan bagi memastikan kelangsungan pembangunan kepakaran perubatan kesihatan awam yang lebih teratur dan mampan.

Dalam perancangan latihan bagi anggota Program Kesihatan Awam, cawangan ini memantau perancangan latihan yang diperlukan dan yang dilaksanakan bagi anggota. Pada tahun 2025, sebanyak 6,506 kursus telah dijalankan dan disertai oleh kakitangan Program Kesihatan Awam di seluruh negara dengan perbelanjaan RM9.1 juta berbanding 6,712 kursus dengan perbelanjaan RM10.1 juta pada tahun 2024. Pada tahun 2025, 14 anggota telah mengikuti latihan jangka pendek luar negara dengan jumlah perbelanjaan RM221,604.95. Prestasi keseluruhan Program Latihan Dalam Perkhidmatan adalah seperti dalam **Jadual 4.1**.

Jadual 4.1 Prestasi Program Latihan dalam Perkhidmatan Program Kesihatan Awam bagi Tahun 2025

Latihan	Bil. Kursus yang Dihadiri	Perbelanjaan (% daripada Peruntukan Tahunan)
Dalam Negara	6,506	RM9,136,742.80 (99.85%)
Luar Negara	14	RM221,604.95 (96.35%)

Cawangan ini bertanggungjawab memantau permohonan dan penggunaan fasiliti kesihatan untuk tujuan latihan. Pada tahun 2025, sebanyak 26 permohonan penggunaan fasiliti telah diluluskan sama ada permohonan pembaharuan Memorandum Persetujuan (MoA) atau permohonan penambahan yang melibatkan tujuh (7) Program Kejururawatan, 10 Program Sains Kesihatan Bersekutu, dua (2) Program Penolong Pegawai Perubatan dan tujuh (7) Program Perubatan.

CAWANGAN KESIHATAN GLOBAL

Persidangan Kesihatan Sedunia ke-78 (WHA78)

Delegasi Malaysia ke WHA78 diketuai oleh Menteri Kesihatan bersama dengan TKPK (P&ST), TKPK (Kesihatan Pergigian) serta Pengarah Bahagian Kawalan Penyakit dan Timbalan Pengarah Kesihatan Global (BPKA). Selaras dengan tema *One World for Health*, WHA78 membincangkan pelbagai isu kesihatan global yang kritikal. Malaysia telah menyampaikan 19 nota intervensi yang merangkumi topik kesihatan seperti *Antimicrobial Resistance*, *Universal Health Coverage*, *Meningitis*, *the Health and Care Workforce*, *the Sustainable Development Goals*, *Poliomyelitis*, dan *Climate Change and Health*. Malaysia telah menerima Anugerah *World No Tobacco Day 2025*, yang mengiktiraf usaha negara dalam memperkukuh kawalan tembakau di peringkat global. Persidangan tersebut turut meluluskan resolusi yang diterajui Malaysia iaitu *Promoting and Prioritising an Integrated Lung Health Approach*, sekaligus memperkukuh momentum antarabangsa dalam melindungi dan meningkatkan kesihatan paru-paru di seluruh dunia.

Bengkel ASEAN 2025 *Shaping Dialogue: Drafting and Delivery of Effective Diplomatic Interventions*

Cawangan Kesihatan Global, BPKA dengan kerjasama Institut Diplomasi dan Hubungan Luar Negeri (IDFR) telah menganjurkan Bengkel ASEAN 2025 *Drafting and Delivery of Effective Diplomatic Interventions*. Bengkel ini bertujuan untuk memantapkan persediaan dan kemahiran teknikal dalam kalangan ASEAN *Health Focal Points* di KKM untuk penglibatan dalam program peringkat serantau bersempena Kepengerusian ASEAN-Malaysia, khususnya *Senior Officials Meeting on Health Development* (SOMHD) dan *ASEAN Health Ministers Meeting* (AHMM). Seramai 44 orang peserta daripada pelbagai program dan bahagian di bawah KKM telah terlibat dalam sesi yang dikendalikan oleh pakar, merangkumi teknik rundingan, panduan praktikal, serta latihan simulasi peranan yang berstruktur.

Mesyuarat Pegawai Kanan dalam Pembangunan Kesihatan ASEAN ke-19 (SOMHD) dan Mesyuarat yang Berkaitan

KKM telah menjayakan SOMHD ASEAN ke-19 dan mesyuarat berkaitan, dengan tema "*Healthy ASEAN, Prosperous ASEAN*". Mesyuarat telah dipengerusikan oleh TKPK (P&ST), manakala delegasi Malaysia diketuai oleh TKPK (KA), yang juga disertai oleh ASEAN Health Clusters 1-4 *Country Coordinators* dan *Focal Points* Malaysia secara bersemuka dan dalam talian. Acara utama merangkumi pembentangan hasil kesihatan di bawah SOMHD Malaysia, termasuk *Promote Good Nutrition and Healthy Diet*, *Enhance Regional Preparedness and Response to Public Health Emergencies*, *Implement the regional collaborative strategy towards ASEAN Drug Security and Self-Reliance (ADSSR)*, *Ensure food safety based on scientific evidence* dan *Enhance industry-sponsored clinical trial ecosystem in ASEAN*. Selain itu, KKM turut menganjurkan sesi sampingan dalam

pengenalan kepada Inisiatif Kesihatan Paru-paru bertujuan agar ia dipertimbangkan sebagai sebahagian daripada Keutamaan Kesihatan ASEAN Pasca-2025. Malaysia selaku Pengerusi Sektor Kesihatan ASEAN, berperanan untuk menyelaraskan pembangunan Program Kerja Sektor Kesihatan ASEAN 2026-2030.

Mesyyuarat Kumpulan Penyelaras Negara Peneraju ke-7 dan Sesi Jawatankuasa Pemandu Kesihatan ke-15 Pertubuhan Kerjasama Islam (OIC)

Malaysia telah menyertai Mesyyuarat Kumpulan Penyelaras Negara Peneraju OIC ke-7 dan Sesi ke-15 Jawatankuasa Pemandu Kesihatan OIC, diwakili oleh pegawai dari BPKK dan BPKA. Pencapaian Pelan Tindakan Strategik OIC dalam bidang Kesihatan OIC (SHPA) 2019–2021 telah dibincangkan, termasuk cabaran dan perancangan masa hadapan. Agenda penting termasuk lantikan Jordan sebagai Pengerusi SCH, pembentangan Laporan Teknikal Pelanjutan SHPA untuk tempoh interim 2025-2027 oleh SESRIC, kemajuan Portal Kesihatan OIC, Pusat Kecemerlangan Vaksin dan Bioteknologi OIC yang diketuai oleh Indonesia serta Ringkasan Laporan Mesyyuarat *National Medicines Regulatory Authorities* OIC ke-3 yang diadakan di Riyadh pada Disember 2024. Selain itu, Malaysia membentangkan rumusan pencapaian sebagai Ketua Penyelaras Bidang Tematik 3: Kesihatan Ibu, Neonatal, Anak dan Pemakanan (2019–2022), serta cadangan Inisiatif Kesihatan Paru-paru di bawah Bidang Tematik 2: Pencegahan dan Kawalan Penyakit. Secara kesimpulan, SCH ke-15 menekankan kepentingan memperkukuh tindakan kolektif dalam kalangan Negara Anggota OIC dan menyokong lanjutan SHPA yang lebih fokus dengan memberi keutamaan kepada liputan kesihatan sejagat, kesihatan digital, kesiapsiagaan kecemasan kesihatan awam, serta kemandirian vaksin dan ubat-ubatan.

Sesi Persidangan Menteri-Menteri Kesihatan Islam (ICHM) ke-8 OIC

Delegasi Malaysia ke ICHM yang bertemakan “*Health Is Our Shared Responsibility*”, telah diterajui oleh Menteri Kesihatan bersama dengan KPK serta pegawai KKM. Sorotan utama termasuk pemilihan Malaysia sebagai Naib Pengerusi Biro Persidangan dan Kenyataan Ketua-ketua Delegasi yang disampaikan oleh YBMK semasa Sesi Kerja Pertama. Malaysia juga dilantik sebagai Penyelaras Negara bersama dengan Mesir untuk mengetuai Bidang Tematik 2: Pencegahan dan Kawalan Penyakit. Di samping itu, Menteri Kesihatan telah dipilih sebagai penyampai pertama dalam Sesi Panel Persidangan, berkongsi pencapaian Malaysia yang membanggakan dalam Liputan Kesihatan Sejagat dan Penjagaan Kesihatan Primer. Persidangan diakhiri dengan sokongan Deklarasi Amman dan empat (4) resolusi utama yang mencerminkan komitmen Negara Anggota untuk memajukan usaha Islam bersepadu dalam sektor kesihatan.

Mesyyuarat Jawatankuasa Rantau Pasifik Barat Pertubuhan Kesihatan Sedunia ke-76 (RCM76)

Dalam RCM76, Malaysia telah diwakili oleh KPK bersama TKPK (KA) dan pegawai dari BPKA dan BDHA. Semasa mesyyuarat tersebut, Malaysia telah membentangkan 10 nota intervensi yang merangkumi keutamaan kesihatan serantau yang utama. Ini termasuk *Climate Change and Health System Safety and Resilience*, *Oral Health*, *Alcohol Control*, *Artificial Intelligence in Healthcare Systems*, *Safer Surgery*, *Hypertension*, dan *Tobacco Control*. Selain itu, Malaysia turut mengambil bahagian sebagai ahli panel dalam acara sampingan bertajuk “*Transforming Health Systems in a Changing Climate*”, dengan penekanan kepada usaha Malaysia menerusi Pelan Tindakan Kebangsaan bagi Kesihatan Persekitaran (NEHAP) serta menegaskan semula komitmen negara untuk memperkukuh sistem kesihatan yang berdaya tahan dan adaptif terhadap perubahan iklim.

SEKTOR INSPEKTORAT DAN PERUNDANGAN (SIP)

Penguatkuasaan dan Pendakwaan bagi Akta Kawalan Produk Merokok demi Kesihatan Awam 2024, Peraturan dan Perintah [Aka 8]

Akta ini dikuatkuasakan bermula 1 Oktober 2024 bagi menggantikan Peraturan-Peraturan Kawalan Hasil Tembakau 2004. Mempunyai skop lebih luas, ia mengawal selia pendaftaran, pengiklanan, serta urusan jual beli produk tembakau, bahan merokok dan pengganti tembakau. Bagi memperkasakan pelaksanaannya, “Operasi Selamat Paru-Paru 2025” (Ops Selamat PaPa) telah dilancarkan oleh Menteri Kesihatan pada 1 Ogos 2025.

Sepanjang pelaksanaan Ops Selamat PaPa, sebanyak 482 premis telah disita melibatkan 47,241 item produk tembakau dengan nilai rampasan berjumlah RM550,210.10. Pelaksanaan pendakwaan bagi tahun 2025, sejumlah 114 kes yang tidak boleh dikompau di bawah seksyen kesalahan Akta 852 telah didaftarkan dan dikendalikan di mahkamah majistret. Hasilnya, sebanyak 86 kes telah dijatuhkan hukuman denda dengan jumlah RM506,600. Ringkasan bilangan operasi dan notis bagi kesalahan boleh dikompau diperincikan dalam **Jadual 4.2**.

Jadual 4.2 Penguatkuasaan Akta 852

Tahun	Bil. Operasi	Premis Dilawati	Bil. Notis/Kompau Dikeluarkan	Nilai Amaun Ditawarkan (RM)
Oktober-Disember 2024	4,774	115,980	8,227	1.9 juta
2025	22,278	413,353	166,098	40.5 juta

Penguatkuasaan dan Pendakwaan Perundangan Kesihatan Awam

Sepanjang tahun 2025, sebanyak 111,600 premis makanan telah diperiksa dengan 3,340 premis diarahkan tutup di bawah subseksyen 10 dan 11, Akta Makanan 1983 [Akta 281]. Tindakan penguatkuasaan turut melibatkan pengeluaran notis dan kompau terhadap pengendali atau pemilik premis yang gagal mematuhi Akta 281 serta peraturan berkaitan. Perincian pencapaian aktiviti penguatkuasaan dipaparkan dalam **Jadual 4.3**.

Jadual 4.3 Penguatkuasaan Akta 281 dan Peraturan Berkaitan Tahun 2025

Tahun	Bil. Notis Seksyen 32B Dikeluarkan	Bil. Kompau Ditawarkan	Jumlah Amaun Kompau Dibayar (RM)	Denda Mahkamah (RM)
2025	53,236	61,685	16.3 juta	1.6 juta

Bagi menangani penularan demam denggi, sebanyak tujuh (7) siri “Ops Gempur Aedes” (OGA) peringkat kebangsaan telah dilaksanakan. Bermula Ogos, strategi penguatkuasaan diperkukuh melalui modus operandi baharu iaitu Operasi Bersepadu Kesihatan Awam (OSKA), selain pelaksanaan 11,456 operasi harian sepanjang tahun. Ringkasan pencapaian aktiviti penguatkuasaan di bawah Akta 154 diperincikan dalam **Jadual 4.4**.

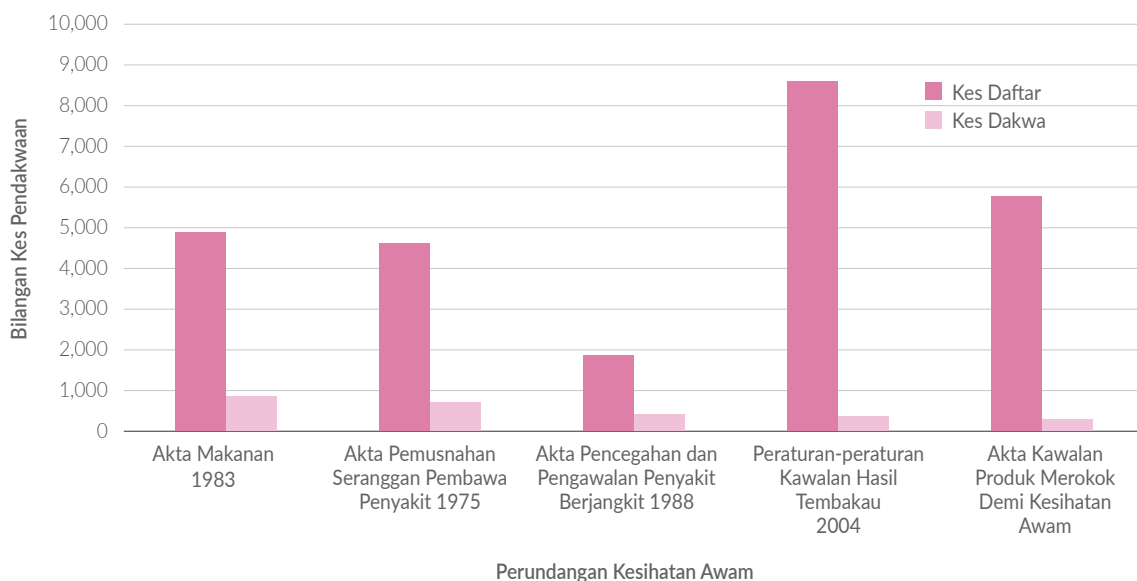
Jadual 4.4 Pencapaian Aktiviti Penguatkuasaan Akta Pemusnahan Serangga Pembawa Penyakit 1975 [Akta 852] Tahun 2025

Tahun	Bil. Premis Diperiksa	Bil. Premis Positif Pembiakan	Bil. Kompaun Dikeluarkan	Bil. Premis Ditutup	Jumlah Amaun Kompaun Dibayar (RM)	Denda Mahkamah (RM)
2025	4,656,094	173,890	32,627	78	5.7 juta	1.1 juta

Integrasi penguatkuasaan Akta 342 dalam Operasi Bersepadu Kesihatan Awam (OSKA) 2025 telah memperkasakan pengesanan kes gagal notifikasi segera, pelanggaran arahan rawatan, serta penutupan premis di bawah Seksyen 18(1) akibat wabak seperti Hand, Foot and Mouth Disease (HFMD). Sepanjang 2025, sebanyak 254 kompaun dikeluarkan bagi kegagalan melapor, lapan (8) kes didakwa kerana ingkar rawatan dan 2,976 premis diarahkan tutup.

Pada tahun 2025, sebanyak 16 Prosedur Operasi Piawai (SOP) telah disemak dan enam (6) SOP baharu dicadangkan bagi memperkukuh proses kerja penguatkuasaan di bawah Akta 852, Akta 154 dan Akta 342. Bagi memastikan pematuhan di lapangan, 15 audit teknikal penguatkuasaan dan perundangan kesihatan awam telah dilaksanakan di seluruh negara.

Bagi tahun 2025, sebanyak 25,698 kes pendakwaan undang-undang kesihatan awam telah didaftarkan dan dikendalikan di mahkamah majistret melibatkan Akta 281, Akta 154, Akta 342, PPKHT 2004 dan Akta 852. Daripada jumlah tersebut, 2,600 kes telah disabitkan dengan hukuman denda berjumlah RM3.5 juta manakala baki kes masih dalam proses tindakan mahkamah. Pecahan prestasi pengendalian kes mengikut perundangan diperincikan dalam **Rajah 4.2**.

Rajah 4.2 Bilangan Pendakwaan Kes di bawah Perundangan Kesihatan Awam Tahun 2025

Persidangan Penguatkuasaan dan Pendakwaan Undang-Undang Kesihatan Awam Tahun 2025

Pada 5-6 Ogos 2025, SIP, BPKA telah menganjurkan Persidangan Penguatkuasaan dan Pendakwaan Undang-Undang Kesihatan Awam sulung yang dirasmikan oleh TKPK (KA) dan dihadiri oleh 307 peserta dari KKM dan ILKKM. Persidangan ini menjadi wadah strategik bagi pakar dan penggubal dasar untuk memperkukuh sistem perundangan serta berkongsi amalan terbaik demi meningkatkan taraf kesihatan rakyat Malaysia.

Imej 4.3 Ucapan perasmian oleh TKPK (KA)

Imej 4.4 Pembentangan poster penyelidikan

SEKTOR FARMASI KESIHATAN AWAM

Penyediaan Panduan Pelaksanaan dan Pemantauan Perkhidmatan Langgan Telekomunikasi dan Pengkomputeran Awan (*Cloud*) bagi Peralatan *Digital Data Logger* di Fasiliti Kesihatan Primer, KKM

Program Kesihatan Awam telah menandatangani Perjanjian Perolehan Secara Rundingan Terus bagi Perkhidmatan Telekomunikasi dan Pengkomputeran Awan (*Cloud*) untuk *Digital Data Logger* oleh Pusat Tanggungjawab (PTJ) di Kesihatan Primer, berkuat kuasa dari 1 Ogos 2024 hingga 31 Julai 2028 dengan nilai RM1.2 juta. Penggunaan sistem ini membolehkan pemantauan suhu peti sejuk farmasi secara automatik dan berterusan, seterusnya memastikan kualiti dan keberkesanan ubat terpelihara. Teknologi *Internet of Things* (IoT) dan pengkomputeran awan turut meningkatkan kecekapan perkhidmatan farmasi di fasiliti kesihatan primer.

Satu (1) panduan bagi melaksanakan serta memantau langganan talian dan cloud tersebut perlu disediakan sebagai rujukan utama kepada semua pihak yang terlibat. Panduan ini perlu menggariskan tatacara pelaksanaan, kaedah pemantauan prestasi serta peranan setiap pihak bagi memastikan pelaksanaan yang seragam dan berkualiti di seluruh negara. Bagi tujuan tersebut, BPKA bersama BPKK telah menganjurkan satu (1) sesi mesyuarat pada 3-5 Jun 2025 bertempat di Kuala Lumpur. Mesyuarat ini melibatkan Pegawai Farmasi dan Penolong Pegawai Farmasi daripada BPKA, Program Perkhidmatan Farmasi dan 10 JKN, BPM, Cawangan Audit Dalam serta pihak pembekal. Panduan yang dimuktamadkan telah diedarkan kepada semua negeri terlibat pada 27 Ogos 2025.

Imej 4.5 Mesyuarat Penyediaan Panduan Pelaksanaan dan Pemantauan Perkhidmatan Langganan Telekomunikasi Digital Data Logger dan Pengkomputeran Awan (Cloud) dalam Perkhidmatan Primer

Perolehan dan Pengendalian Bekalan bagi Pelaksanaan Aktiviti Measles Rubella Supplementary Immunisation Activity (MR SIA)

MR SIA telah dilaksanakan di seluruh negara bermula 4 Ogos 2025 - 1 Disember 2025. Objektif utama MR SIA adalah untuk memperkukuh program imunisasi sedia ada. Pemberian vaksin Measles-Rubella (MR) kepada kumpulan sasaran, tanpa mengambil kira status imunisasi terdahulu, bertujuan untuk mengembalikan imuniti kelompok, terutamanya di komuniti berisiko tinggi. Langkah ini sekali gus dapat mengurangkan insiden kes dan penularan wabak dalam komuniti. Fasiliti kesihatan Angkatan Tentera Malaysia (ATM) turut terlibat dalam urusan pemberian vaksin measles. Sepanjang tempoh pelaksanaan MR SIA, seramai 1,187,091 kanak-kanak telah berjaya menerima vaksinasi tersebut.

Dalam aktiviti MR SIA ini, pihak farmasi di fasiliti kesihatan terlibat dengan pengurusan dan pengendalian bekalan. Sehubungan dengan itu, Sektor Farmasi Kesihatan Awam telah menyediakan garis panduan pengurusan dan pengendalian bekalan bagi vaksin Measles Rubella dan konsumabel. Garis panduan khas juga telah disediakan berhubung pembekalan vaksin Measles Rubella dan konsumabel kepada fasiliti kesihatan di bawah ATM, sebagai rujukan kepada kedua-dua pihak.

Dalam pelaksanaan aktiviti MR SIA ini, Sektor Farmasi Kesihatan Awam terlibat dalam pemantauan perolehan vaksin MR. Secara keseluruhan, syarikat pembekal menunjukkan prestasi dan kerjasama yang baik. Sebarang isu bekalan yang berbangkit sepanjang tempoh pelaksanaan MR SIA telah diselesaikan. Data perolehan vaksin MR mengikut negeri seperti dalam **Jadual 4.5**.

Jadual 4.5 Perolehan Vaksin MR Mengikut Negeri

Negeri	Jumlah Dipesan (Vial)	Perolehan (%)
Johor	18,300	100.00
Kedah	10,750	95.98
Kelantan	8,100	88.52
Melaka	4,650	100.00
Negeri Sembilan	4,550	79.13
Pahang	8,350	98.82
Perak	10,100	95.28
Perlis	1,250	100.00
Pulau Pinang	5,500	84.73
Selangor	24,550	79.32
Sarawak	11,300	100.00
Sabah	13,850	99.64
Terengganu	6,750	74.18
WP Kuala Lumpur dan Putrajaya	7,000	84.34
WP Labuan	550	100.00
Jumlah	135,600	90.40

BAHAGIAN KAWALAN PENYAKIT (BKP)

BKP merupakan entiti teras KKM dalam pengurusan risiko kesihatan awam negara, dengan mandat meliputi kesiapsiagaan, surveilan, pengesanan awal dan tindak balas terhadap krisis kesihatan awam. Skop tanggungjawab ini merangkumi penyakit berjangkit dan tidak berjangkit, termasuk penyakit endemik, baharu muncul dan muncul semula, serta kejadian kesihatan awam lain yang berpotensi mengancam keselamatan kesihatan penduduk.

PELAN TINDAKAN SEKURITI KESIHATAN NEGARA MALAYSIA (MYNAPHS) 2025-2030

Tahun 2025 menandakan satu pencapaian penting dalam usaha memperkukuh sekuriti kesihatan negara melalui peluncuran Pelan Tindakan Sekuriti Kesihatan Negara Malaysia (MyNAPHS) 2025-2030 pada 11 November 2025. Pelan ini dibangunkan sebagai kerangka strategik kebangsaan untuk memperkukuh keupayaan pencegahan, pengesanan, kesiapsiagaan dan respons terhadap ancaman kesihatan awam, selaras dengan keperluan *International Health Regulations* (IHR 2005). MyNAPHS merangkumi 19 bidang teknikal utama dengan objektif strategik, petunjuk prestasi serta penetapan agensi peneraju dan *focal point* yang jelas bagi memastikan pelaksanaan yang selaras dan dipantau secara jelas. Pelaksanaan pelan ini dipantau melalui mekanisme *Electronic State Parties Self-Assessment Annual Reporting* (eSPAR) dan *Joint External Evaluation* (JEE). Sasaran pencapaian skor eSPAR adalah sekurang-kurangnya 80%. Penilaian JEE pula dilaksanakan menggunakan sistem pemarkahan skala 1 hingga 5 oleh WHO bagi menilai tahap keupayaan negara di bawah IHR 2005.

JAWATANKUASA PEMANDU KEBANGSAAN INTERNATIONAL HEALTH REGULATIONS (IHR) □ NATIONAL IHR AUTHORITY (NIA)

Bagi memperkukuh tadbir urus pelaksanaan IHR di peringkat nasional, Jawatankuasa Pemandu Kebangsaan IHR (*National IHR Authority* - NIA) telah ditubuhkan secara rasmi melalui Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu IHR pada 25 November 2025 yang dipengerusikan oleh Menteri Kesihatan. Penubuhan NIA menyediakan platform tadbir urus tertinggi bagi penetapan hala tuju strategik, penyelarasan dan pemantauan pelaksanaan IHR merentas sektor. Mesyuarat ini turut memuktamadkan terma rujukan jawatankuasa, struktur pelaksanaan serta kekerapan mesyuarat, termasuk peranan MyNAPHS sebagai mekanisme pelaksanaan kebangsaan kepada IHR (2005).

PENERIMAAN PERJANJIAN PANDEMIK WHO SEMASA WHA78

Di peringkat global, Malaysia terus menunjukkan komitmen aktif dalam pengukuhan tadbir urus kesihatan antarabangsa melalui penyertaan dalam penerimaan Perjanjian Pandemik WHO semasa WHA78 pada tahun 2025. Perjanjian ini bertujuan memperkukuh kerjasama antarabangsa dalam pencegahan, kesiapsiagaan dan respons terhadap pandemik, dengan menekankan aspek tadbir urus, ketelusan, perkongsian maklumat dan solidariti global. Malaysia menegaskan kepentingan perlindungan kedaulatan negara, kesaksamaan dalam perkongsian manfaat serta keperluan mekanisme pelaksanaan yang jelas dan berdaya laksana secara konsisten, khususnya bagi negara membangun.

RUNDINGAN BERTERUSAN ANNEXPATHOGEN ACCESS AND BENEFIT-SHARING (PABS)

Sebagai kesinambungan kepada Perjanjian Pandemik WHO, Malaysia turut terlibat secara aktif dalam rundingan *Annex PABS* di bawah Artikel 12. Rundingan ini memberi tumpuan kepada mekanisme akses patogen dan perkongsian manfaat yang adil dan saksama. Pendirian Malaysia menekankan pemeliharaan kedaulatan negara, penghormatan terhadap prinsip *Prior Informed Consent* (PIC) dan *Mutually Agreed Terms* (MAT) serta keperluan agar sebarang obligasi yang dipersetujui adalah realistik, praktikal dan selaras dengan keupayaan pelaksanaan di peringkat nasional. Secara keseluruhan, penglibatan ini mencerminkan komitmen berterusan Malaysia dalam membangunkan sistem sekuriti kesihatan negara yang bersepadu, berdaya tahan dan mampan, selari dengan kerangka kesihatan global.

PENGURUSAN NOTIFIKASI LAPORAN BENCANA, WABAK, KRISIS DAN KECEMASAN

Pada tahun 2025, sebanyak 14,149 notifikasi kejadian bencana, wabak, krisis dan kecemasan dilaporkan melibatkan 13,631 notifikasi kejadian wabak dan 518 notifikasi kejadian bencana. Lima (5) kejadian wabak tertinggi ialah denggi (5,912), HFMD (5,521), influenza (902), keracunan makanan (462) dan chickenpox (205). Lima kejadian bencana, krisis dan kecemasan tertinggi ialah banjir (229), kebakaran (87), kemalangan jalan raya (46), ribut (24) dan penyakit berkaitan haba (18).

PENGAKTIFAN PUSAT KESIAPSIAGAAN DAN RESPONS KRISIS (CPRC) KEBANGSAAN

Sepanjang tahun 2025, CPRC Kebangsaan telah diaktifkan secara strategik bagi menyelaraskan kesiapsiagaan dan tindak balas. Pengaktifan empat (4) Bilik Gerakan CPRC Kebangsaan telah dilaksanakan melibatkan letupan di Putra Height (1-13 April 2025), Measles-Rubella Supplementary Immunization Activities (MR SIA) (4 Ogos – 2 Disember 2025), mpox (bermula 16 Ogos 2024) dan Monsun Timur Laut (bermula 24 November 2025).

PELAKSANAAN DAN PEMANTAUAN KAPASITI TERAS IHR (2005) DI PINTU MASUK ANTARABANGSA (PMA)

IHR 2005, khususnya Artikel 19, Annex 1B serta Artikel 6 hingga 10 menetapkan keperluan kapasiti teras, pengesanan awal, pelaporan dan tindak balas kesihatan awam di PMA. Penubuhan Agensi Kawalan dan Perlindungan Sempadan Malaysia (AKPS) adalah untuk memperkukuh keupayaan negara dalam pengesanan, penilaian, tindak balas dan rujukan insiden kesihatan awam rentas sempadan, sekali gus membolehkan pengurusan awal kejadian berpotensi *Public Health Emergency of International Concern* (PHEIC) di barisan hadapan negara.

Agensi yang terlibat dalam AKPS adalah KKM, Jabatan Imigresen Malaysia (JIM), Jabatan Kastam Diraja Malaysia (JKDM), Jabatan Perkhidmatan Kuarantin dan Pemeriksaan Malaysia (MAQIS), Jabatan Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara (PERHILITAN), Jabatan Pengangkutan Jalan (JPJ) dan Polis Diraja Malaysia (PDRM). Penglibatan pelbagai agensi dalam AKPS melambangkan *whole-of-government approach* dalam menangani insiden kesihatan awam rentas sempadan. Semua aktiviti kesihatan awam di PMA akan dilaksanakan oleh kader KKM di AKPS. Manakala pemantauan aktiviti kesihatan awam di PMA masih diteruskan oleh anggota kesihatan di PKD, JKN dan BKP.

PROJEK PEMBANGUNAN SISTEM *ELECTRONIC NATIONAL CENTRE FOR DISEASE CONTROL* (eNCDC)

Sehingga tahun 2025, projek Pembangunan sistem eNCDC telah berkembang secara berperingkat dan berstruktur daripada fasa permulaan sehingga ke perancangan. Pencapaian utama merangkumi penubuhan tadbir urus projek dan penyediaan *Enterprise Architecture*, pelaksanaan analisis jurang teknologi maklumat dan kajian pasaran.

Projek ini melibatkan penglibatan menyeluruh pihak berkepentingan termasuk konsultasi dengan Jabatan Digital Negara dalam penyediaan dokumentasi selaras garis panduan sedia ada, keperluan bisnes peringkat tinggi dan fungsian, *Function Point Analysis* (FPA), serta pelan integrasi dan migrasi. Projek turut melalui Penilaian Makmal Nilai kali kedua bersama dengan Kementerian Ekonomi bagi *Notice of Change* (NOC).

PROGRAM KAWALAN PENYAKIT BAWAAN VEKTOR

Tahun 2025 merupakan pencapaian penting dalam kawalan denggi di Malaysia apabila jumlah kes yang dilaporkan menurun dengan ketara berbanding tahun 2024. Sebanyak 55,399 kes denggi direkodkan, iaitu penurunan sebanyak 54.7% berbanding 122,423 kes pada tahun sebelumnya. Dari segi kematian, 47 kematian akibat denggi dicatatkan dengan kadar kematian kes (CFR) sebanyak 0.08%. KKM terus berjaya mengekalkan CFR di bawah 0.2% sejak tahun 2018, selaras dengan sasaran Pelan Strategik Pencegahan dan Kawalan Denggi Kebangsaan 2022-2026.

Malaysia berjaya mengekalkan status sifar malaria manusia indigenous sejak tahun 2018. Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMK12) (2021-2025), Program Eliminasi Malaria Kebangsaan beralih kepada Fasa Pencegahan Kemasukan Malaria pada tahun 2025 dan berjaya menurunkan jumlah kes malaria semua jenis daripada 3,688 kes pada tahun 2021 kepada 2,592 kes pada tahun 2025. Selain itu, Sektor Penyakit Bawaan Vektor telah membangunkan Garis Panduan Pengurusan Malaria Knowlesi pada tahun 2024 sebagai rujukan warga KKM. Program ini seterusnya akan memasuki Fasa Pencegahan Semua Jenis Malaria (ALL-Malaria) 2026-2030 dengan pelaksanaan pelbagai inisiatif strategik termasuk penerbitan garis panduan dan pengukuhan surveilan molekular malaria negara.

Pada tahun 2025, Program Eliminasi Filariasis Limfatik Kebangsaan (PEFLK) mencatat kemajuan memberangsangkan dalam mengurangkan prevalen filariasis limfatik di Malaysia. Di Semenanjung Malaysia, semua 81 (100%) mukim endemik mencapai prevalen kurang daripada 2%. Di Sabah dan Sarawak, 44 daripada 46 (98.4%) mukim endemik turut mencapai sasaran, manakala dua (2) mukim di Sabah masih menjalankan surveilan aktif dan pemberian ubat secara beramai-ramai menggunakan terapi tiga ubat.

KE ARAH ELIMINASI RABIES 2030

Sebanyak enam (6) kes rabies dalam kalangan manusia dilaporkan pada tahun 2025, menunjukkan penurunan sebanyak dua (2) kes (25%) berbanding tahun 2024. Kadar kematian kes bagi tahun 2025 kekal pada 100%, dengan semua kes dilaporkan di Sarawak melibatkan penularan tempatan. Kes rabies manusia terakhir yang dilaporkan di luar Sarawak adalah pada tahun 2022. Secara kumulatif, sebanyak 92 kes dengan 85 kematian (dengan CFR 92.39%) telah dilaporkan sejak wabak rabies diisytiharkan pada tahun 2017. Sebagai langkah pengukuhan ke arah eliminasi rabies, satu latihan simulasi rabies bersepadu telah dilaksanakan pada 6-8 Oktober 2025 di Kedah, melibatkan kolaborasi pelbagai agensi termasuk KKM, Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS), MAQIS dan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT).

INISIATIF ONE HEALTH

Pada tahun 2025, KKM telah mencapai kemajuan signifikan dalam memperkukuh kesiapsiagaan negara terhadap ancaman zoonotik, kerintangan antimikrob (AMR) dan risiko kesihatan iklim melalui pendekatan *One Health*. Pencapaian utama di peringkat kebangsaan adalah penubuhan Jawatankuasa *One Health* Kebangsaan (JOHK), mekanisme tadbir urus tertinggi yang menyelaraskan sektor kesihatan manusia, haiwan dan alam sekitar secara inklusif.

Di peringkat antarabangsa, Malaysia telah dilantik selaku Pengerusi ASEAN 2025 dengan memegang mandat sebagai Pengerusi Bersama Utama ASEAN One Health Network (AOHN). Melalui penganjuran Mesyuarat AOHN Pertama di Putrajaya, Malaysia telah menterjemahkan pelaksanaan Deklarasi Pemimpin One Health ASEAN (ASEAN Leaders' Declaration on One Health Initiative - ALD-OHI) dengan kerjasama rakan pembangunan antarabangsa dan pelbagai kementerian.

TB-SDG 2030 DAN STRATEGI MENAMATKAN TB TAHUN 2035

TB-SDG dan Strategi Menamatkan TB menetapkan sasaran untuk 2030 dan 2035 adalah mengurangkan insiden serta kematian akibat TB. Sasaran bagi 2025 adalah pengurangan 75% bilangan kematian TB dan pengurangan 50% kadar insiden TB (kes baharu bagi setiap 100,000 populasi) berbanding pada tahun 2015. Strategi ini juga menyasarkan agar tiada pesakit TB dan isi rumah mereka menghadapi kos bencana akibat penyakit TB. Malaysia masih belum mencapai sasaran bagi insiden dan kematian TB, seperti yang ditunjukkan dalam jadual di bawah. Bagi mencapai sasaran tersebut, usaha diperkukuh untuk meningkatkan pengesanan awal TB melalui diagnostik molekul pantas dan X-ray dada *ultraportable* memperkukuh rawatan TB melalui rejimen yang lebih singkat dan mesra pesakit, serta peluasan pelaksanaan *video-observed treatment* (VOT). Manakala, penilaian berkaitan kos bencana dalam kalangan pesakit TB sedang dijalankan.

Jadual 4.6 Bilangan Kes Baharu, Kadar Insiden dan Kematian TB Tahun 2015-2025

Tahun	Populasi	Bil. Kes Baharu	Kadar Insiden	Bil. Kematian TB
2015 (Tahun Rujukan)	31,186,100	23,565	75.56	1,696
2016	31,655,500	25,005	80.99	1,945
2017	32,022,600	25,466	80.78	2,098
2018	32,523,000	25,172	76.60	2,156
2019	32,523,000	25,565	78.47	2,205
2020	32,447,400	22,973	70.80	2,320
2021	32,576,300	21,186	65.04	2,363
2022	32,698,100	24,795	75.83	2,654
2023	33,401,800	26,149	78.29	2,597
2024	34,052,100	26,138	76.76	2,580
2025	34,231,700	26,745	78.13	2,115

SASARAN BAHARU ELIMINASI KUSTA MENJELANG 2030

Malaysia telah mencapai sasaran eliminasi kusta sebagai beban kesihatan awam pada tahun 1994 dengan kadar prevalen 0.9 kes bagi setiap 10,000 penduduk. Bilangan kes telah menurun secara konsisten sejak tahun 1994 dan sehingga kini kadar prevalen adalah masih kekal kurang daripada 1 bagi setiap 10,000 penduduk. Pada tahun 2020, WHO menetapkan sasaran baharu iaitu sifar kes kusta baharu tempatan menjelang tahun 2030. Selaras dengan sasaran baharu ini, usaha pencarian kes secara aktif telah dipertingkatkan bagi memutuskan sepenuhnya transmisi jangkitan kes.

Pada tahun 2025, bilangan kes kusta baharu tempatan yang dilaporkan adalah sebanyak 281 kes, peningkatan 89 kes (46%) berbanding 192 kes yang dilaporkan pada tahun 2024. Daripada jumlah tersebut, 243 kes merupakan kes baharu tempatan dewasa dan 38 kes kanak-kanak. Sebanyak 15 kes kusta baharu dengan Kecacatan Tahap 2 (G2D) telah didaftarkan dengan kadar 0.4 bagi setiap 1 juta penduduk.

PENYAKIT BAWAAN MAKANAN DAN AIR

Dalam konteks pemantauan petunjuk SDG 3.9.2 - *Mortality Attributable to Unsafe Water, Sanitation and Hygiene (Unsafe WASH Services)*, sasaran yang ditetapkan menjelang tahun 2030 adalah kadar kematian kurang daripada 6.0 per 100,000 penduduk. Berdasarkan pencapaian terkini tahun 2023 direkodkan pada 6.67 per 100,000, menunjukkan sasaran tersebut masih belum dicapai.

Sebanyak enam (6) Garis Panduan (GP) Wabak Penyakit-penyakit Bawaan Makanan dan Air telah dikemas kini dan diedarkan, merangkumi GP Umum Pengurusan Wabak Penyakit-penyakit Bawaan Makanan dan Air di Malaysia, GP Pengurusan Wabak Tifoid/Paratifoid di Malaysia, GP Pengurusan Wabak Kolera di Malaysia, GP Pengurusan Wabak Keracunan Makanan di Malaysia, GP Pengurusan Wabak Disenteri di Malaysia dan GP Pengurusan Wabak Hepatitis A di Malaysia. Manakala satu (1) GP baharu iaitu GP Pengurusan Wabak Keracunan Cendawan di Malaysia sedang dalam peringkat kelulusan.

PROGRAM PENCEGAHAN DAN KAWALAN PENYAKIT CEGAHAN VAKSIN

Kadar insiden kes measles di Malaysia mencatatkan penurunan ketara kepada 26.8 kes bagi setiap 1,000,000 penduduk pada tahun 2025, berbanding 109.3 kes pada tahun sebelumnya. Pencapaian ini merupakan impak positif daripada pelaksanaan MR SIA yang menyasarkan kanak-kanak berumur 6-59 bulan (lahir antara 1 Ogos 2020 hingga 31 Januari 2025).

Insiden pertusis di Malaysia menunjukkan penurunan ketara daripada 1.4 setiap 100,000 populasi pada tahun 2024 kepada 0.38 setiap 100,000 pada tahun 2025, mencerminkan keberkesanan langkah kawalan penyakit dan Program Imunisasi Kebangsaan. Namun, kebanyakan kes masih melibatkan bayi berumur lima bulan dan ke bawah yang belum melengkapkan imunisasi primer dan berisiko tinggi mengalami komplikasi. Sehubungan itu, pada 26 Mei 2025, KKM telah memperkenalkan vaksinasi Tdap kepada ibu mengandung bagi memberikan perlindungan pasif kepada bayi. Intervensi ini dijangka dapat mengurangkan beban penyakit, kemasukan ke hospital dan kematian akibat pertusis, selaras dengan pendekatan imunisasi sepanjang hayat.

Insiden Hepatitis B pada tahun 2025 kekal stabil pada kadar 24.7 kes bagi setiap 100,000 penduduk, hampir sama berbanding 24.6 kes bagi setiap 100,000 penduduk pada tahun 2024. Bagi memperkukuh usaha kawalan dan pencegahan, KKM telah memperluaskan saringan Hepatitis B dalam kalangan ibu hamil ke seluruh negara bermula 21 Julai 2025, selaras dengan pengedaran Garis Panduan Program Pencegahan Jangkitan Hepatitis B daripada Ibu kepada Anak pada 30 Oktober 2025.

Insiden Hepatitis B dalam kalangan kanak-kanak, yang kini dianggarkan sekitar 0.2 hingga 0.3 kes bagi setiap 100,000 penduduk, disasarkan untuk dikurangkan kepada kurang daripada 0.1 kes bagi setiap 100,000 penduduk menjelang tahun 2030. Sasaran ini hanya dapat dicapai melalui pengesanan awal status Hepatitis B dalam kalangan ibu hamil, rawatan antiviral kepada ibu yang dijangkiti, serta pemberian vaksin Hepatitis B dan *Hepatitis B Immunoglobulin* pada bayi berisiko secepat selepas kelahiran.

SDG 3.3.1: JANGKITAN HIV BAHARU DALAM KALANGAN PENDUDUK BERUMUR 15-49 TAHUN

Dalam konteks petunjuk SDG 3.3.1, iaitu bilangan jangkitan HIV baharu dalam kalangan penduduk berumur 15-49 tahun bagi setiap 1,000 individu yang tidak dijangkiti, petunjuk prestasi ini merupakan ukuran utama dalam usaha global untuk menamatkan epidemik HIV menjelang tahun 2030. Ia menjadi penanda aras kepada keberkesanan sistem kesihatan, tahap kesedaran masyarakat serta capaian program pencegahan kepada kumpulan berisiko.

Secara keseluruhannya, bilangan jangkitan HIV baharu kekal rendah di bawah sasaran iaitu 0.2 per 1000 individu yang belum dijangkiti dan stabil sepanjang 2021–2025. Trend ini menunjukkan keberkesanan intervensi pencegahan dan keupayaan sistem kesihatan dalam mengawal penularan.

Rajah 4.3 Kadar Jangkitan HIV Baharu bagi Setiap 1,000 Penduduk yang Tidak Dijangkiti Mengikut Jantina di Malaysia Tahun 2021-2025

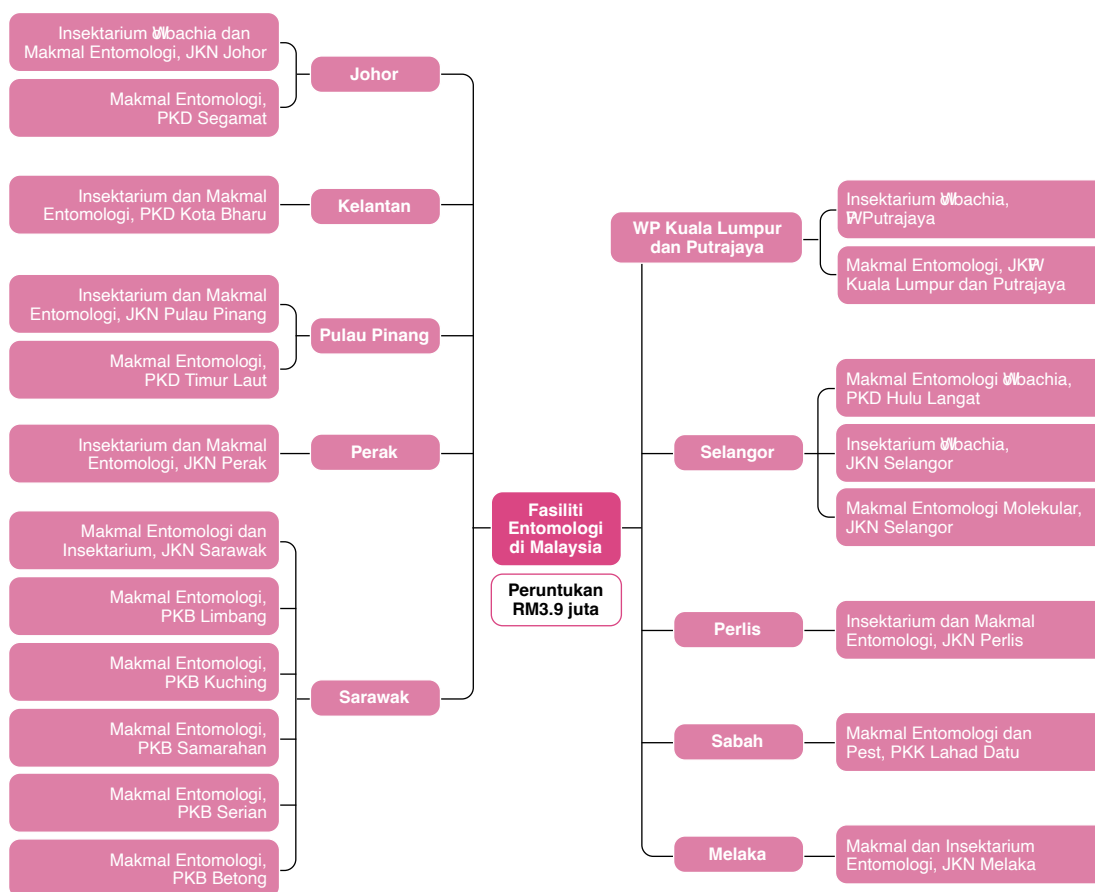
Beberapa isu dan cabaran dalam mencapai sasaran SDG 3.3.1 adalah:

- Stigma dan diskriminasi terhadap *key population* di fasiliti kesihatan.
- Kebergantungan kepada NGO dan komuniti yang berisiko terjejas jika dana berkurang.
- Akses intervensi yang tidak sekata di kawasan luar bandar dan lokasi berisiko.
- Kebimbangan terhadap privasi yang menjejaskan pengambilan ujian.
- Kekangan tenaga kerja terlatih dalam menyediakan perkhidmatan mesra komuniti.

Bagi memastikan petunjuk prestasi 3.3.1 terus menunjukkan prestasi positif, usaha peningkatan literasi dan pendidikan kesihatan masyarakat akan diteruskan bagi mengurangkan stigma serta menggalakkan saringan HIV. Penyampaian maklumat pencegahan melalui platform digital akan diperkukuh, di samping mempertingkat kerjasama dengan Majlis AIDS Malaysia dan NGO bagi memastikan intervensi pencegahan dilaksanakan secara lebih berfokus dan berterusan kepada kumpulan sasaran.

PEMBANGUNAN FASILITI BAGI PERKHIDMATAN PENGAWASAN ENTOMOLOGI DAN KAWALAN PEST (2020-2025)

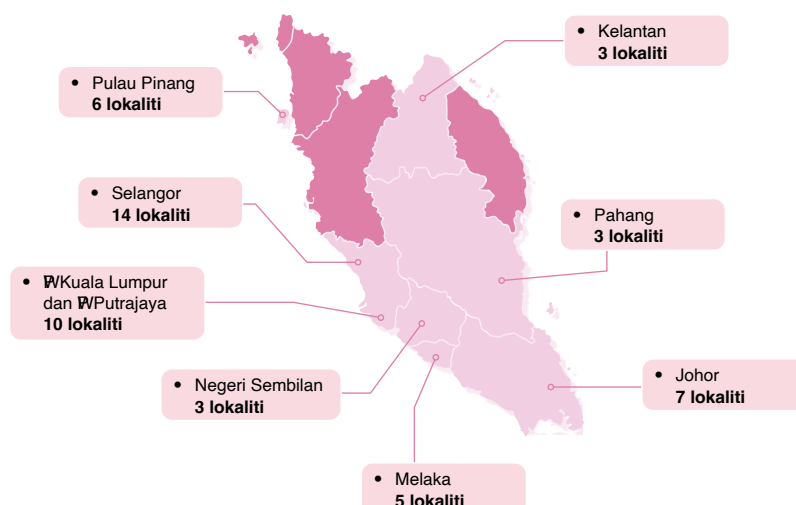
Sepanjang tempoh 2020-2025, KKM telah melaksanakan pengukuhan strategik perkhidmatan entomologi dan kawalan pest melalui pembangunan dan naik taraf fasiliti makmal entomologi serta insektarium di seluruh negara. Sebanyak dua (2) fasiliti baharu telah dibangunkan dan 18 fasiliti sedia ada telah dinaik taraf di peringkat negeri dan daerah, melibatkan peruntukan keseluruhan RM3.9 juta daripada pelbagai sumber kewangan.

Rajah 4.4 Insektarium dan Makmal Entomologi dan Pest di Malaysia

PENGOPERASIAN PELEPASAN NYAMUK *Aedes* BERWOLBACHIA

Pada tahun 2025, KKM telah memperluaskan pelepasan nyamuk *Aedes* ber*Wolbachia* dengan penambahan enam (6) lokaliti baharu di empat (4) negeri, menjadikan keseluruhan 51 lokaliti di lapan (8) negeri yang mempunyai beban kes denggi tinggi. BKP telah melaksanakan penyumberluaran perkhidmatan pembekalan nyamuk *Aedes* ber*Wolbachia* bermula Mei 2025 bagi tempoh tiga (3) tahun, merangkumi pengeluaran, pemantauan frekuensi *Wolbachia*, kepastian kualiti dan logistik, selaras dengan keperluan pelaksanaan di lapangan.

Rajah 4.5 Lokality Pengoperasian Pelepasan Nyamuk *Aedes Ber Wolbachia* di Malaysia

INISIATIF SARINGAN KESIHATAN KEBANGSAAN (NHSI)

Pada tahun 2025, seramai 1,800,676 individu telah berjaya disaring. Seramai 1,149,366 atau 82.1% individu daripada keseluruhan individu yang menjalani saringan di fasiliti kesihatan tidak mempunyai sejarah penyakit tidak berjangkit (NCD). Walau bagaimanapun, hasil saringan mendapati 205,538 (17.9%) individu mengalami tekanan darah tinggi, 103,117 (9.0%) paras glukosa tinggi dan 150,101 (32.9%) paras kolesterol tinggi. Seramai 353,580 (25.2%) mengalami obesiti dan 352,362 (25.2%) mengalami berat badan berlebihan. Klasifikasi risiko NCD menunjukkan seramai 23,990 (2.1%) individu berada dalam kategori sihat, manakala 228,256 (19.9%) individu diklasifikasikan sebagai sihat dengan mempunyai faktor risiko. Sebanyak 897,118 (78.9%) individu dikenal pasti berisiko menghidap NCD, iaitu mempunyai sekurang-kurangnya satu (1) faktor risiko NCD.

PENGIKTIRAFAN MALAYSIA DI PERINGKAT ANTARABANGSA SEMASA PERHIMPUNAN KESIHATAN SEDUNIA KE-78 (WHA78)

Malaysia menerima pengiktirafan antarabangsa semasa WHA78 pada Mei 2025 atas kepimpinan menerajui Resolusi *Promoting and Prioritizing an Integrated Lung Health Approach* bersama dengan 15 negara penaja yang lain. Resolusi yang dibawa ke peringkat WHA ini, sokongan oleh WHO kepada negara anggota akan lebih terancang untuk meningkatkan usaha global dalam pencegahan, diagnosis awal, rawatan dan kawalan penyakit paru-paru.

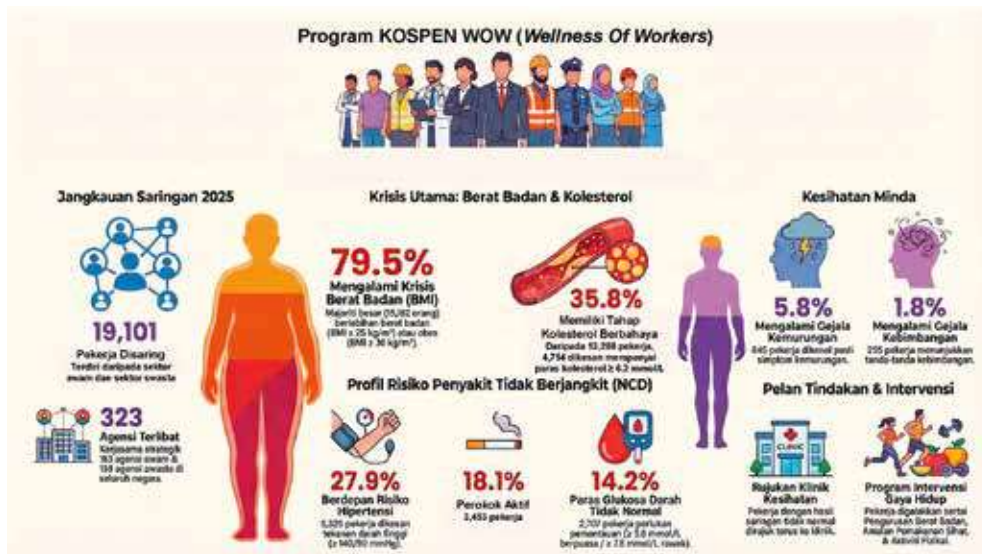
PELAKSANAAN INISIATIF KESIHATAN PARU-PARU KEBANGSAAN 2025-2030

KKM telah memperkenalkan Inisiatif Kesihatan Paru-Paru Kebangsaan 2025-2030 iaitu satu pelan komprehensif bagi menangani beban penyakit paru-paru melalui pendekatan pencegahan, saringan awal menggunakan X-ray dilengkapi teknologi kecerdasan buatan (AI), diagnosis dan rawatan dengan mengguna pakai konsep *whole-of-society approach* melibatkan terutamanya kerjasama pihak swasta dan NGO. Inisiatif ini memfokuskan kepada penyakit kanser paru-paru, asma, chronic obstructive pulmonary disease (COPD) dan TB. Pelaksanaan inisiatif ini menumpukan kepada tiga (3) faktor risiko utama iaitu merokok, pendedahan di tempat kerja dan pencemaran alam sekitar. Pelaksanaan inisiatif ini melibatkan tiga (3) *setting* iaitu di fasiliti kesihatan, sektor swasta dan melalui aktiviti jangkau luar. Tujuh

(7) KK yang terlibat dalam fasa awal pelaksanaan inisiatif ini adalah KK Pendang (Kedah), KK Seberang Jaya (Pulau Pinang), KK Batu 9, Cheras (Selangor), KK Kajang (Selangor), KK Kok Lanas (Kelantan), KK Beserah (Pahang) dan KK Luyang (Sabah).

PROGRAM KOSPEN WELLNESS OF WORKERS (WOW)

Pelaksanaan Program KOSPEN WOW pada tahun 2025 melibatkan 193 agensi awam dan 130 agensi swasta di seluruh negara, dengan penyertaan seramai 19,101 orang pekerja yang menjalani saringan kesihatan. Ringkasan dapatan utama saringan adalah seperti yang ditunjukkan dalam rajah di bawah.

Rajah 4.6 Dapatan Saringan Kesihatan Program KOSPEN WOW

SARINGAN KESIHATAN DI BAWAH INISIATIF PUTRAJAYA SIHAT SEJAHTERA TAHUN 2025

Saringan kesihatan merupakan antara fokus utama dalam Inisiatif Putrajaya Sihat Sejahtera. Saringan kesihatan dijalankan bagi pengesanan awal faktor risiko NCD. Seramai 38,988 (59.45%) individu telah menjalani saringan kesihatan daripada 65,584 penjawat awam di 26 kementerian di Putrajaya. Hasil saringan menunjukkan peratus berat badan berlebihan dan obesiti ($\text{BMI} \geq 25 \text{ kg/m}^2$) 74.6%, diikuti kolesterol tinggi ($\geq 6.2 \text{ mmol/L}$) 27.0%, tekanan darah tinggi ($\geq 140/90 \text{ mmHg}$) 18.0%, paras glukosa darah tinggi 9.9%, merokok 5.8%, kemurungan 2.0% serta kebimbangan 0.6% dalam kalangan individu yang disaring.

PENGUKUHAN KAWALAN PRODUK MEROKOK

Akta 852 yang digazet pada 2 Februari 2024, telah dilaksanakan secara berfasa mulai 1 Oktober 2024 dan kini berkuat kuasa sepenuhnya penuh sejak 1 Oktober 2025. Pelaksanaan akta ini disokong melalui pendekatan *whole-of-nation* yang melibatkan pelbagai kementerian, agensi kerajaan dan pihak berkuasa tempatan, termasuk pengukuhan saluran aduan awam seperti WhatsApp dan jomlapor.com. Survelan kesan kesihatan berkaitan penggunaan rokok elektronik turut diperkasakan, melibatkan 48 kes *E-Cigarette or Vaping Product Use-Associated Lung Injury* (EVALI) serta 63 kes non-EVALI sejak 2019.

ANUGERAH *WORLD NO TOBACCO DAY* 2025

Malaysia menerima pengiktirafan antarabangsa apabila tiga tokoh negara dianugerahkan Anugerah *World No Tobacco Day* 2025 oleh WHO sempena WHA78 di Geneva. YB Menteri Kesihatan, Datuk Seri Dr. Haji Dzulkefly Ahmad, Dr. Noraryana binti Hassan (BKP) dan Profesor Madya Dr. Murallitharan Munisamy daripada Malaysian Council for Tobacco Control (MCTC), diiktiraf atas sumbangan signifikan dalam memperkukuh agenda kawalan tembakau negara, khususnya melalui penggubalan dan pelaksanaan Akta 852.

JAWATANKUASA KERJA DEKRIMINALISASI DADAH

Jawatankuasa Kerja Dekriminalisasi Dadah, yang ditubuhkan pada 19 Jun 2024 dan dipengerusikan oleh Timbalan Menteri Kesihatan, berperanan menyelaraskan usaha reformasi perundangan serta pengukuhan sistem rawatan ketagihan. Dua (2) jawatankuasa kecil telah diwujudkan bagi memberi tumpuan kepada reformasi perundangan berkaitan dadah dan pemerkasaan sistem rawatan. Jawatankuasa ini bersetuju untuk mengangkat model rawatan berintegrasi yang melibatkan KKM, Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK) dan pusat pemulihan persendirian ke platform penyelarasan di peringkat lebih tinggi. Penelitian terhadap peruntukan perundangan utama, termasuk Akta Dadah Berbahaya 1952 [Akta 234], Akta Penagih Dadah (Rawatan dan Pemulihan) (Pindaan) 2024 [Akta 283] dan Akta Pendaftaran Penjenayah dan Orang-Orang Yang Tidak Diingini 1969 [Akta 7], terus dilaksanakan sebagai asas kepada pendekatan dekriminalisasi dadah yang lebih holistik di peringkat nasional.

SURVELAN KECEDERAAN DISEBABKAN TUSUKAN ALATAN TAJAM

Sebanyak 2,214 kes kecederaan oleh alatan tajam telah dinotifikasi kepada Sektor Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan, KKM bagi tahun 2025. Jumlah kes yang dilaporkan meningkat sebanyak 2.4% berbanding dengan 2,161 kes pada tahun 2024. Pada tahun 2025, daripada jumlah kes kecederaan alatan tajam, 1,688 kes adalah daripada tusukan jarum.

SURVELAN KEMALANGAN DAN KECEDERAAN, KEJADIAN BERBAHAYA, KERACUNAN DAN PENYAKIT PEKERJAAN DALAM KALANGAN ANGGOTA KKM

Jumlah kes kemalangan dan kecederaan (tidak termasuk kecederaan oleh alatan tajam klinikal) yang dilaporkan dalam kalangan anggota KKM pada tahun 2025 ialah 3,061 kes iaitu menunjukkan peningkatan sebanyak 4.7% berbanding tahun 2024. Kes keracunan pekerjaan ialah sebanyak 122 kes iaitu menurun 5.7% berbanding tahun 2024. Manakala bagi kes penyakit paru-paru pula, sejumlah 173 kes telah dinotifikasi pada tahun 2025 berbanding 209 kes pada tahun 2024.

PEMANTAUAN PENYAKIT BERKAITAN CUACA PANAS

Sektor Kesihatan Persekitaran dan Perubahan Iklim (SKPPI) telah menjalankan pemantauan penyakit berkaitan cuaca panas yang mana sebanyak 54 kes dengan satu (1) kematian direkodkan sepanjang tahun 2025.

ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT (EIA)

SKPPI sebagai agensi teknikal bagi penilaian impak kesihatan bagi projek pembangunan telah menyemak dan mengulas 23 laporan cadangan projek pembangunan yang tertakluk kepada EIA di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 [Akta 127].

PEMERIKSAAN KESIHATAN PERSEKITARAN RUTIN DI PENJARA, DEPOH TAHANAN SEMENTARA (DTS) DAN PUSAT JAGAAN HARIAN (PJH)

Pemeriksaan Kesihatan Persekitaran rutin di penjara, DTS dan PJH telah dijalankan sepanjang tahun. Sebanyak 19 DTS (100%), 1,110 PJH (100%) dan 42 penjara (100%) telah diperiksa pada kitaran pertama serta 42 penjara (100%) diperiksa di dalam kitaran kedua pada tahun lepas.

MAKMAL KESIHATAN AWAM KEBANGSAAN (MKAK)

Sepanjang tahun 2025, MKAK telah terus berusaha untuk meningkatkan keupayaan teknikal sebagai sebahagian daripada kesiapsiagaan dan respons makmal terhadap kecemasan dan krisis kesihatan awam. Antara pencapaian utama untuk tahun 2025 adalah seperti yang berikut:

PENINGKATAN BERTERUSAN PRESTASI KUALITI MAKMAL

MKAK berfungsi sebagai Penyedia Ujian *Proficiency* (PT) sebagai sebahagian daripada program Jaminan Kualiti Luaran (EQA) untuk beberapa aktiviti di bawah BKP dan BPKK. MKAK juga terlibat dalam aktiviti EQA yang diselenggarakan oleh agensi luar termasuk WHO.

WHO EQ bagi Makmal Measles dan Rubella

MKAK telah berjaya mengekalkan akreditasi penuh daripada WHO bagi measles dan rubella berikutan audit tahunan yang dijalankan pada 8 Ogos 2025. Akreditasi tersebut merangkumi ujian serologi, molekular dan isolasi virus. Audit ini dijalankan bagi memastikan kualiti ujian serologi, molekular dan isolasi virus sentiasa mematuhi piawaian tinggi yang ditetapkan oleh WHO, selaras dengan makmal rujukan antarabangsa lain. MKAK telah memperoleh markah melebihi 90% bagi semua komponen penilaian, sekali gus mengekalkan status akreditasi penuh.

n (boT(r (r

Program EQA Serologi Sifilis di bawah usaha Eliminasi Transmisi Ibu-ke-Anak telah mencapai satu lagi kejayaan di mana liputan klinik primer telah diperluas kepada 188 klinik yang dinilai melalui program ujian kecekapan, dan 245 klinik lagi dinilai melalui program pemeriksaan semula dengan liputan keseluruhan sebanyak 57.7%. Prestasi klinik-klinik ini adalah memuaskan dan satu lagi pencapaian daripada program EQA ini adalah pengenalan papan pemuka di mana semua maklumat, pelaporan dan perekodan keputusan tersedia di dalamnya, membolehkan akses segera kepada maklumat serta data untuk kedua-dua pihak penyedia dan peserta program.

Penerbitan *Atlas of Malaria Microscopy and Vectors in Malaysia*

MKAK telah menerbitkan buku bertajuk *Atlas of Malaria Microscopy and Vectors in Malaysia* sebagai rujukan untuk diagnosis mikroskopi dan pengurusan kawalan vektor bagi penyakit malaria manusia serta malaria zoonotik di Malaysia. Penerbitan ini merupakan hasil kolaborasi antara MKAK, BKP, Universiti Malaya (UM) dan International Medical University (IMU) dalam memperkukuh Program Eliminasi Malaria Kebangsaan.

Akreditasi dan Pensijilan Makmal Kesihatan Awam

MKAK telah berjaya memperoleh akreditasi dan pensijilan di bawah piawaian berikut: ISO/IEC 9001:2015, ISO 15189:2022, ISO 17025:2017 dan ISO 17043:2023.

PENGUKUHAN KAPASITI TEKNIKAL PENGUJIAN

Perkhidmatan Ujian *Pathogen Genomic Sequencing*

Pada tahun 2025, MKAK telah melaksanakan teknologi *Whole Genome Sequencing* (WGS) bagi *Mycobacterium tuberculosis* bagi memperkukuh penyiasatan kes kluster TB. Aliran kerja WGS telah berjaya dibangunkan dan dioptimumkan untuk isolasi kultur positif serta penjujukan terus daripada spesimen klinikal. Keupayaan ini membolehkan penyelesaian kes kluster TB yang sebelum ini tidak dapat dibezakan melalui kaedah MIRU-VNTR serta penjelasan kes rintangan ubat secara fenotip yang melibatkan mutasi gen jarang berlaku dan tidak dikesan oleh ujian molekular rutin. Bagi memastikan keberkesanan kos, pelaksanaan WGS dijalankan secara berasaskan *batch*. Seiring dengan itu, keupayaan WGS bagi *Mycobacterium leprae* sedang dibangunkan untuk menyokong penyiasatan kes kluster kusta dan memperkukuh surveilan epidemiologi molekul di peringkat kebangsaan. Selain itu, Seksyen Bakteriologi telah membangunkan keupayaan WGS secara dalaman bagi *Salmonella enteritidis*, *Burkholderia pseudomallei*, *Leptospira* spp. dan *Corynebacterium diphtheriae* untuk menyokong kesiapsiagaan wabak.

Saringan Kimia Produk Vape bagi Kes EVALI

Bermula Mac 2025, MKAK telah berjaya mewujudkan perkhidmatan saringan kimia bagi produk vape yang dikaitkan dengan kes disyaki EVALI. Analisis makmal telah mengenal pasti kehadiran bahan kimia yang membimbangkan dari sudut kesihatan awam, sekali gus menyediakan bukti saintifik yang penting bagi menyokong langkah kawalan penyakit berkaitan penggunaan produk rokok elektronik, aktiviti surveilan di bawah Akta 852, serta pelaksanaan inisiatif promosi kesihatan. Usaha penambahbaikan berterusan sedang dilaksanakan bagi memperkukuh kapasiti dan keupayaan makmal bagi memastikan penyampaian keputusan ujian yang berkualiti tinggi dan tepat pada masanya dalam menyokong respon kesihatan awam yang berkesan.

Ujian Kerentanan Nyamuk Terhadap Racun Serangga Serta Pemantauan Patogen dalam Nyamuk

Perkhidmatan yang ditawarkan oleh Seksyen Entomologi adalah seperti perkhidmatan insektarium bagi kolonisasi nyamuk *Aedes* baka makmal dan liar, ujian kerentanan nyamuk WHO, ujian pengesanan Arbovirus (denggi, chikungunya, zika, japanese encephalitis) dan parasit malaria dan mikrofilaria dalam nyamuk. Pencapaian pelan tindakan tahunan 2025 adalah 100% dengan semua sampel yang dihantar telah diuji kerentanan racun serangga dan pengesanan patogen. Pada tahun 2025, sejumlah 605 laporan ujian kerentanan racun telah diterima dan disahkan oleh Seksyen Entomologi, berbanding 615 laporan pada tahun 2024.

Latihan Teknikal Mikotoksin Makmal Rujukan Kebangsaan

MKAK merupakan Makmal Rujukan Kebangsaan untuk analisis mikotoksin. Mesyuarat Kumpulan Kerja Teknikal (KKT) Mikotoksin di bawah Jawatankuasa Analisis Makanan (JKAM) telah diadakan di Makmal Kesihatan Awam Veterinar Kebangsaan, Bandar Baru Salak Tinggi pada 16 Julai 2025. Mesyuarat ini telah dipengerusikan Ketua Bahagian Makanan, MKAK selaku Pengerusi KKT Mikotoksin. Pelbagai agensi dan Institusi Pengajian Tinggi telah hadir bersama di platform kolaborasi strategik ini untuk membincangkan isu analisis mikotoksin, penyelidikan dan sekaligus berkongsi kepakaran. Di antara agenda mesyuarat ini ialah latihan *Rida@Smart Box Device – Your Innovative Lateral Flow Imaging Unit for Quantitative Mycotoxin, Improving Precision and Accuracy in LCMSMS Multitoxin Analysis: The Cleanup Columns and Internal fi* , ,o , ,t ,f ,h , ,y ,i , *Methods*. Perkongsian maklumat ini dapat menyumbang kepada penambahbaikan dari segi aspek keselamatan makanan, khususnya dalam bidang analisis mikotoksin. Semoga kerjasama strategik antara agensi, institut pengajian tinggi dan pihak industri dapat terus diperkukuhkan pada masa hadapan, sebagai usaha berterusan dalam meningkatkan keupayaan analisis mikotoksin dan menyokong keperluan kawalan sedia ada.

Imej 4.6 Latihan Teknikal Mikotoksin

KERJASAMA ANTARABANGSA

A s n A A A A A A A

Mesyuarat *Establishment of the Asean Network on Laboratory, Biosafety and Biosecurity and the Development of the Plan of Action* kali pertama telah diadakan di Kuala Lumpur, dari 22-24 Julai 2025, dan dipengerusikan bersama oleh Malaysia dan Lao PDR sebagai negara peneraju bersama. Mesyuarat ini membincangkan jurang dalam rangka keselamatan kesihatan serantau ASEAN yang timbul daripada perbezaan kapasiti keselamatan biologi dan biosekuriti dalam kalangan negara serantau, terutamanya dalam konteks ancaman kesihatan global yang semakin meningkat dan hubungan serantau yang semakin pesat. Hasil utama mesyuarat termasuk penggubalan terma rujukan bagi rangkaian makmal, keselamatan biologi dan biosekuriti ASEAN serta penyediaan pelan tindakan untuk mengoperasikan Deklarasi Pemimpin ASEAN mengenai pengukuhan keselamatan biologi dan biosekuriti serantau.

Imej 4.7 Mesyuarat *Establishment of the Asean Network Laboratory, Biosafety and Biosecurity and the Development of the Plan of Action*

Mesyuarat Perundingan bagi Penubuhan Rangkaian Makmal ASEAN (ALN)

Mesyuarat perundingan mengenai draf terma rujukan (ToR) untuk ALN telah diadakan di Jakarta, Indonesia, dari 8-10 Disember 2025, di bawah projek *Strategic Support for the ACPHEED Preparation Phase* dan disokong oleh Kerajaan Australia. Mesyuarat ini menghimpunkan wakil daripada Negara Anggota ASEAN dan pelbagai agensi untuk mengkaji dan membincangkan ToR yang disediakan oleh Kementerian Kesihatan Indonesia sebagai hos bagi komponen *Detection and Risk Assessment (DRA)* ACPHEED. Draf ToR tersebut menerangkan struktur tadbir urus ALN, fungsi teras, skop teknikal serta penjajaran dengan keutamaan kesihatan ASEAN dan rangka kerja global, termasuk WHO IHR. Mesyuarat di Jakarta ini merangkumi sesi plenari, perbincangan kumpulan fokus, pembentangan teknikal dan latihan membina konsensus yang menghasilkan beberapa cadangan utama termasuk penyediaan nota konsep komprehensif dan penghantaran dokumen berkaitan kepada *ASEAN Health Cluster 2 (AHC2)* dan *Senior Officials' Meeting on Health Development (SOMHD)* untuk pertimbangan dan pengesahan selanjutnya.

Imej 4.8 Mesyuarat Perundingan bagi Penubuhan ALN

BAHAGIAN PEMBANGUNAN KESIHATAN KELUARGA (BPKK)

Tahun 2025 merupakan tahun kritikal dalam usaha memperkukuh sistem kesihatan primer negara, dengan penekanan terhadap transformasi infrastruktur serta pemantapan kualiti penyampaian perkhidmatan melalui pendigitalan dan kerjasama strategik di bawah Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMK12), Rolling Plan 5. Fokus ini mencerminkan komitmen berterusan KKM dalam memastikan perkhidmatan kesihatan primer yang mampan, responsif dan berorientasikan keperluan rakyat.

Dalam konteks ini, sektor penjagaan kesihatan primer telah diperkukuh melalui pelaksanaan agenda transformasi infrastruktur yang menyeluruh, termasuk kelulusan 15 projek pembinaan KK baharu berasaskan pelan piawai bagi meningkatkan akses penduduk setempat kepada perkhidmatan kesihatan yang lebih komprehensif. Inisiatif ini turut diperkasakan melalui pelaksanaan Projek Klinik Daif 2025 yang melibatkan kerja-kerja naik taraf 455 fasiliti kesihatan dengan peruntukan kewangan berjumlah RM300 juta. Hasil daripada pelaksanaan berterusan ini, rangkaian fasiliti kesihatan primer negara telah mencapai sebanyak 2,935 premis menjelang Disember 2025, meliputi 1,112 KK, 70 Klinik Kesihatan Ibu dan Anak (KKIA), 1,592 Klinik Desa (KD) dan 161 Klinik Komuniti (KKom).

Seiring pengukuhan kapasiti infrastruktur, KKM telah memulakan reformasi penjagaan kesihatan primer melalui Inisiatif Klinik Kesihatan Konsep *Cottage Hospital* (KKCH) pada 2025, bagi memperkukuh akses, kesinambungan penjagaan dan pengurusan kecemasan di peringkat primer, terutamanya di kawasan luar bandar. Inisiatif yang akan dirintis secara rasmi pada 2026 ini menempatkan klinik kesihatan terpilih sebagai pusat transit dan stabilisasi dengan katil pemerhatian 24 jam, membolehkan intervensi awal dilaksanakan dengan lebih selamat dan berkesan. Pendekatan ini dijangka mengurangkan risiko pemindahan pesakit, menyokong pengurusan NCD, memperkukuh kesiapsiagaan menghadapi populasi menua, serta berperanan sebagai pusat teras dalam rangkaian perkhidmatan kesihatan primer, selaras dengan RMK13 dan Tonggak 1 Kertas Putih Kesihatan.

KKM juga terus memperkukuh peranan strategiknya dalam menyokong pencapaian SDG 3 melalui pelaksanaan perkhidmatan kesihatan keluarga sepanjang kitaran hayat, dengan BPKK sebagai pemudah cara utama. Intervensi kesihatan ibu dan kanak-kanak yang dilaksanakan telah menyumbang kepada pengurangan kadar kematian ibu, neonatal dan kanak-kanak bawah lima tahun (SDG 3.1 dan SDG 3.2), manakala penyediaan perkhidmatan kesihatan seksual dan reproduktif serta peluasan akses kepada perkhidmatan kesihatan primer menyokong pencapaian SDG 3.7 dan SDG 3.8.

KEDATANGAN PESAKIT KESIHATAN PRIMER

Dari aspek prestasi klinikal, fasiliti kesihatan primer seluruh negara telah menguruskan sejumlah 101,567,551 kedatangan pesakit, dengan Selangor mencatatkan jumlah tertinggi diikuti oleh Johor dan Kelantan.

Walaupun berhadapan dengan jumlah kedatangan yang tinggi, 90% pesakit dilihat oleh Pegawai Perubatan dalam masa kurang 90 minit.

Rajah 4.7 Jumlah Kedatangan ke Fasiliti Kesihatan Primer mengikut Negeri Tahun 2021-2025

Nota: Jumlah kedatangan merujuk kepada semua pesakit/pelanggan sama ada kes baru, ulangan, rujukan atau walk-in yang datang untuk menerima sebarang rawatan/prosedur/perkhidmatan di fasiliti kesihatan primer dalam sehari, bermula dari proses pendaftaran sehingga pelanggan selesai menerima rawatan/prosedur/perkhidmatan/diujuk ke hospital pada hari tersebut, merangkumi skop klinik ibu dan anak serta skop jagaan pesakit luar.

PENDIGITALAN PERKHIDMATAN KESIHATAN PRIMER

Digitalisasi perkhidmatan kesihatan primer melalui aplikasi MySejahtera terus diperkukuh dengan sebanyak 2.88 juta slot janji temu telah digunakan, mewakili kadar penggunaan 18% daripada jumlah slot yang dibuka. KKM terus komited mempromosi penggunaan janji temu melalui aplikasi ini.

Perkhidmatan Konsultasi Maya telah dilaksanakan di 573 fasiliti kesihatan dengan hampir 299,000 sesi konsultasi direkodkan, melibatkan majoriti pengguna wanita (68%) dan kumpulan dewasa bekerja berusia 25-59 tahun sebagai pengguna utama. Perkhidmatan Kesihatan Ibu (Antenatal) mencatatkan penggunaan tertinggi, manakala Johor dan Selangor muncul sebagai negeri dengan jumlah janji temu tertinggi, mencerminkan penerimaan positif terhadap peluasan perkhidmatan kesihatan digital di peringkat primer.

Pendigitalan kad keahlian Panel Penasihat Klinik Kesihatan (PPKK) telah dilaksanakan bagi meningkatkan kecekapan pengurusan. Pendekatan digital ini juga disepadukan dalam pengurusan PPKK melalui platform MyCHAMPION bagi meningkatkan kecekapan pengurusan sukarelawan.

PELANJUTAN WAKTU OPERASI DAN PERKHIDMATAN KLINIK SELEPAS WAKTU PEJABAT (*EXTENDED HOURS*) DAN PERKHIDMATAN ATAS PANGGILAN SELEPAS WAKTU PEJABAT (*PASSIVE CALL*)

Pelaksanaan inisiatif ini merangkumi dua (2) pendekatan utama, iaitu perkhidmatan *Extended Hours* beroperasi dari jam 5.00 petang hingga 9.00 malam bagi menyokong penyuraian pesakit zon hijau kecemasan, serta perkhidmatan atas panggilan selepas waktu pejabat (*passive call*) dari jam 5.00 petang hingga 8.00 pagi bagi memastikan kesiapsiagaan berterusan terhadap keperluan kecemasan di luar waktu pejabat. Perkhidmatan *Extended Hours* merupakan inisiatif strategik KKM bagi meningkatkan akses perkhidmatan kesihatan primer serta memperkukuh pengurusan kecemasan di peringkat 44 KK di 12 JKN manakala perkhidmatan *Oncall* di 537 KK yang melibatkan 10 JKN.

PERKHIDMATAN KLINIK BERGERAK

Perkhidmatan Klinik Bergerak terus memainkan peranan kritikal dalam meningkatkan akses kepada perkhidmatan kesihatan komprehensif bagi penduduk luar bandar dan pedalaman melalui pendekatan jangkau luar bersepadu. Pada tahun 2025, perkhidmatan ini telah dilaksanakan di 10 negeri, melibatkan 241 pasukan pelbagai disiplin, merangkumi laluan darat (4WD), air (bot) dan udara (helikopter) dengan liputan meluas di 2,186 lokaliti.

Daripada jumlah ini, 70.1% lokaliti dicapai melalui laluan darat, 23.7% melalui laluan air dan 6.3% melalui laluan udara, mencerminkan keupayaan adaptasi perkhidmatan mengikut cabaran geografi. Sepanjang tempoh tersebut, 366,569 kedatangan pelanggan telah direkodkan melibatkan perkhidmatan pesakit luar (72.5%) dan ibu & kanak-kanak (27.5%), dengan majoriti kedatangan melalui laluan darat (80.1%), diikuti laluan air (11.3%) dan laluan udara (8.6%).

Perkhidmatan ini memberi manfaat signifikan kepada komuniti rentan, khususnya OA (32.6%) di Semenanjung serta penduduk pribumi Sabah dan Sarawak (52.7%), sekaligus memperkukuh ekuiti kesihatan. Daripada 12,080 lawatan yang dirancang, sebanyak 10,835 lawatan berjaya dilaksanakan, mencatatkan kadar pencapaian 86.7%. Bagi

menyokong kelangsungan dan peluasan perkhidmatan, peruntukan kewangan tahun 2025 telah ditingkatkan kepada RM17 juta, berbanding RM16.18 juta pada tahun 2024, mencerminkan komitmen berterusan kerajaan dalam memastikan akses kesihatan yang inklusif dan menyeluruh.

PERKHIDMATAN KECEMASAN DAN AMBULANS DI FASILITI PENJAGAAN KESIHATAN PRIMER

Sokongan terhadap perkhidmatan kecemasan juga diperkukuh melalui pengagihan 91 unit kenderaan ambulans baharu Jenis B ke negeri terpilih bagi menggantikan aset yang telah berusia. Daripada 890 unit ambulans sedia ada, sebanyak 768 unit (86%) masih berfungsi sepenuhnya. Cabaran yang dihadapi adalah sebanyak 43% daripada keseluruhan ambulans telah berusia melebihi 10 tahun.

Untuk kesiapsiagaan menghadapi kes kecemasan, aktiviti pemantapan kompetensi anggota dilakukan secara berterusan. Tiga (3) sesi latihan *Basic Life Support Instructor Course* (BLSIC) telah diadakan melibatkan Zon Timur, Tengah dan Sarawak. Seramai 220 pengajar baharu dilatih pada 2025, menjadikan jumlah keseluruhan 362 pengajar di bawah Program Kesihatan Awam.

Pencapaian peningkatan pensijilan BLS dalam kalangan Penolong Pegawai Perubatan (PPP) menunjukkan peningkatan kepada 85.7% berbanding 80.4% pada 2024. Pencapaian terbaik dari WP Labuan, Perlis, Negeri Sembilan, Selangor, Kelantan dan Terengganu melebihi 93%.

PERKHIDMATAN SOKONGAN KLINIKAL DI FASILITI PENJAGAAN KESIHATAN PRIMER

Sokongan klinikal di peringkat penjagaan kesihatan primer pada tahun 2025 telah mempamerkan pertumbuhan yang signifikan dalam memperkukuh ekosistem rawatan pesakit yang holistik. Perkhidmatan radiologi dan makmal diagnostik masing-masing mencatatkan peningkatan fasiliti kepada 268 KK dan 793 makmal, sekali gus mempercepatkan proses pengesanan penyakit di peringkat akar umbi. Kecekapan operasi makmal turut diperkukuh dengan pengisian jawatan juruteknologi makmal perubatan yang kini mencapai 96.49%, memastikan kualiti analisis perubatan yang lebih responsif dan tepat.

Peluasan perkhidmatan dietetik ke 639 KK melalui penambahan 190 perjawatan, manakala 366 pegawai sains pemakanan memastikan ketersediaan khidmat nasihat pemakanan yang menyeluruh. Perkhidmatan fisioterapi dan terapi cara kerja juga menunjukkan impak positif dengan penempatan seramai 574 ahli fisioterapi di 341 KK serta 466 ahli terapi cara kerja di 278 KK, meningkatkan kualiti hidup pesakit melalui akses rawatan pemulihan yang lebih dekat dengan komuniti.

Perkhidmatan kaunseling telah diperkukuh dengan sokongan 220 pegawai psikologi manakala perkhidmatan kerja sosial perubatan berjaya meluaskan impaknya melalui sistem lawatan ke 255 KK tambahan di luar penempatan statik. Walaupun perkhidmatan khusus seperti terapi pertuturan dan optometri masih berada dalam fasa perkembangan awal dengan tumpuan kepada pengisian baki perjawatan, peningkatan perjawatan optometri kepada 26 jawatan dan penempatan pegawai pemulihan pertuturan di empat (4) KK utama menandakan komitmen berterusan KKM dalam menyediakan penjagaan primer yang lebih inklusif dan pelbagai.

Jadual 4.7 Jumlah Perjawatan Perkhidmatan Sokongan Klinikal di Fasiliti Primer

Perkhidmatan Sokongan Klinikal	Jumlah Perjawatan	Status Pengisian (%)
Juruteknologi Makmal Perubatan (JTMP)	2,308	2,227 (96.49%)
Juru X-Ray (Diagnostik)	676	587 (86.83%)
Fisioterapi	621	574 (92.43%)
Terapi Cara Kerja	537	446 (83.05%)
Sains Pemakanan	366	366 (100.00%)
Psikologi (Kaunseling)	220	220 (100.00%)
Dietetik	190	143 (75.26%)
Kerja Sosial Perubatan	52	30 (57.69%)
Optometri	26	17 (65.38%)
Terapi Pertuturan	10	4 (40.00%)

PENGESANAN AWAL DAN PENGURUSAN RISIKO KESIHATAN SEPANJANG KITARAN HAYAT

Pengesanan awal serta pengurusan risiko kesihatan sepanjang kitaran hayat merupakan teras perkhidmatan kesihatan keluarga oleh KKM, meliputi penjagaan berterusan dari prakehamilan hingga warga emas dan orang kurang Upaya (OKU) dengan penekanan kepada pencegahan, pengesanan awal dan intervensi tepat pada masanya.

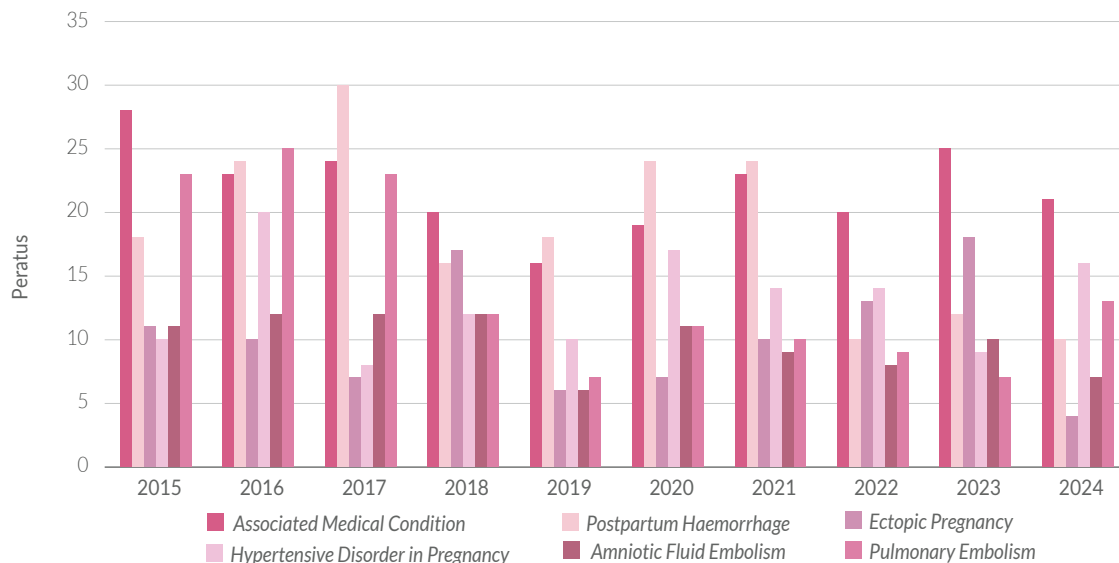
Kesihatan Ibu

Skop perkhidmatan kesihatan ibu merangkumi penjagaan antenatal, intrapartum dan postnatal termasuk perkhidmatan perancangan keluarga, yang dilaksanakan secara menyeluruh dan berterusan. Usaha pemantapan perkhidmatan ini telah diperkukuh melalui perluasan penjagaan prakehamilan sejak tahun 2003 dan seterusnya diperkasa pada tahun 2010 dengan penekanan khusus kepada wanita usia reproduktif yang mempunyai masalah perubatan bagi memastikan tahap kesihatan optimum sebelum kehamilan.

Pada tahun 2025, pencapaian perkhidmatan kesihatan ibu menunjukkan prestasi yang memberangsangkan dengan 72.20% wanita menerima sekurang-kurangnya satu lawatan penjagaan kesihatan ibu. Sebanyak 99.40% kelahiran direkodkan sebagai kelahiran selamat, manakala liputan lawatan ke rumah postnatal mencapai 100%. Purata lawatan antenatal juga mencatatkan lebih daripada 12 lawatan bagi setiap kehamilan.

Dalam aspek saringan kesihatan, aktiviti pengesanan Gestational Diabetes Mellitus (GDM) pada tahun 2025 berjaya mengenal pasti 22.10% ibu antenatal menghidap GDM, manakala 2.40% ibu GDM postnatal disahkan menghidap diabetes membolehkan intervensi awal dan pengurusan susulan dilaksanakan secara berkesan.

Selari dengan pengukuhan perkhidmatan kesihatan ibu, Nisbah Kematian Ibu Bersalin (MMR) menunjukkan penurunan daripada 25.7 bagi setiap 100,000 kelahiran hidup pada tahun 2023 kepada 24.3 pada tahun 2024. Punca utama kematian ibu hamil dikenal pasti melibatkan *associated medical conditions*, *hypertensive disorders of pregnancy*, *pulmonary embolism*, *postpartum hemorrhage* dan *amniotic fluid embolism*.

Rajah 4.8 Punca Utama Kematian Ibu di Malaysia Tahun 2015-2024

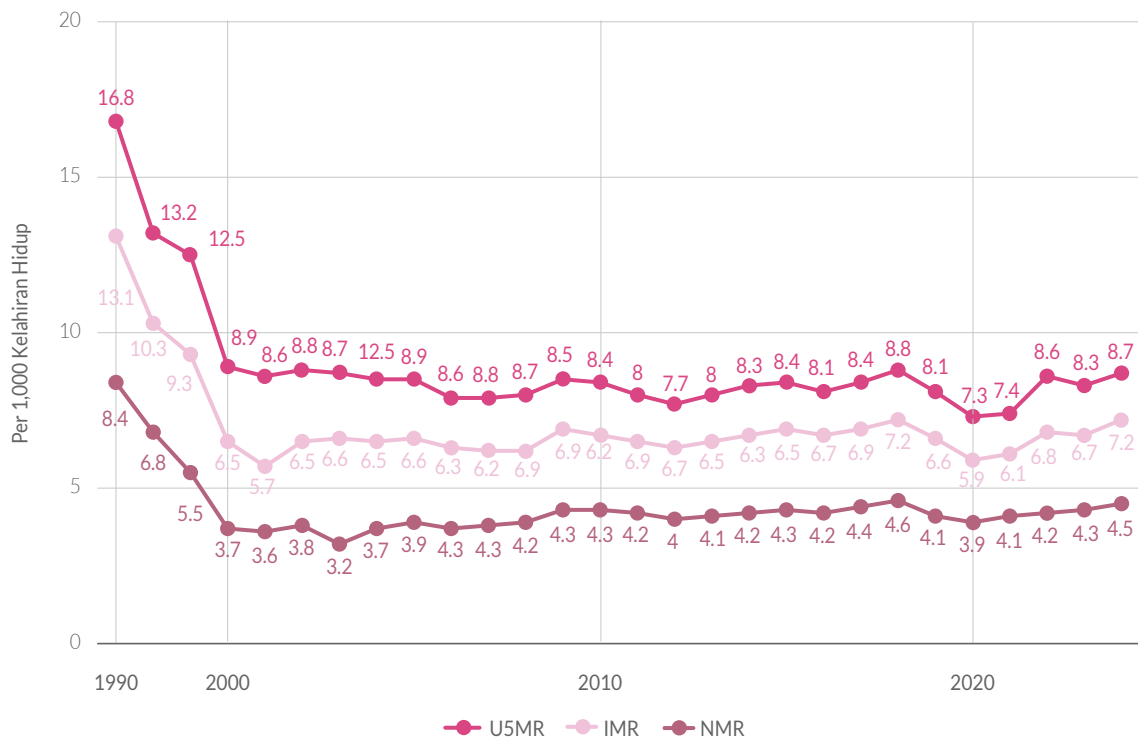
Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia, Oktober 2025

Kesihatan Bayi dan Kanak-Kanak

Di Malaysia, kadar kematian bawah lima tahun (U5MR) telah menunjukkan penurunan yang ketara bagi tempoh 1990 hingga 2000. Sejak tahun 2000, U5MR didapati kekal mendatar dalam julat 7.3 hingga 8.8 bagi setiap 1,000 kelahiran hidup.

Rajah 4.9 menunjukkan trend U5MR, kadar kematian bayi dan kadar kematian neonatal (IMR) dari tahun 1990 hingga 2024 seperti yang dilaporkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia. Pada tahun 2024, direkodkan sebanyak 8.7 bagi setiap 1,000 kelahiran hidup, manakala NMR adalah 4.5 bagi setiap 1,000 kelahiran hidup. Berdasarkan pengelasan *International Classification of Diseases, 11th Revision* (ICD-11), lima (5) punca utama kematian kanak-kanak bawah lima tahun bagi tahun 2024 adalah seperti yang berikut:

- Disorders of newborn related to slow fetal growth or malnutrition and short gestation or low birth weight, not elsewhere classified*
- Structural developmental anomaly of heart or great vessels*
- Chromosomal anomalies, excluding gene mutations*
- Respiratory disorders specific to the perinatal or neonatal period*
- Pneumonia*

Rajah 4.9 Kadar Kematian bawah 5 Tahun (U5MR), Kadar Kematian Bayi (IMR) dan Kadar Kematian Neonatal (NMR) di Malaysia Tahun 1990-2024

Nota:

- U5MR = Kadar Kematian bawah 5 Tahun
- IMR = Kadar Kematian Bayi
- NMR = Kadar Kematian Neonatal

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Di antara inisiatif KKM bagi menurunkan U5MR ini adalah membangunkan *Child Health 2021-2030: A National Framework to Reduce the Under-5 Mortality and Support Child Growth & Development*. Jawatankuasa Teknikal Kesihatan Kanak-kanak dipengerusikan oleh KPK dan dianggotai oleh bahagian-bahagian KKM, kementerian serta agensi luar yang mempunyai peranan dalam kesihatan kanak-kanak bagi melaksanakan strategi bersasar. Latihan berterusan anggota kesihatan dan promosi kesihatan bagi meningkatkan kesedaran dalam kalangan ibu bapa dan penjaga tentang penjagaan kanak-kanak yang sakit dan pengesanan tanda-tanda bahaya agar segera mendapatkan rawatan turut dilaksanakan.

Kesihatan Remaja

Sejumlah 282,201 remaja telah disaring, mewakili 5.28% daripada 5,345,200 populasi remaja Malaysia (berumur 10-19 tahun) bagi Januari hingga Disember 2025, dengan sasaran tahunan remaja disaring sekurang-kurangnya 5.0%. **Jadual 4.8** menunjukkan masalah kesihatan pemakanan kekal sebagai masalah kesihatan paling tinggi yang dikenal pasti dalam kalangan remaja bagi tahun 2023-2025. Masalah kesihatan fizikal dan tingkah laku berisiko didapati menunjukkan peningkatan sepanjang tempoh tersebut.

Jadual 4.8 Masalah Kesihatan Remaja Berdasarkan Saringan Kesihatan 2023-2025

Masalah Kesihatan	2023		2024		2025	
	Jumlah	%	Jumlah	%	Jumlah	%
Masalah Kesihatan Pemakanan	26,253	9.44	27,706	9.62	31,402	11.13
Masalah Kesihatan Fizikal	2,911	1.05	8,525	2.96	8,907	3.16
Masalah Tingkah Laku Berisiko	6,297	2.26	6,728	2.34	6,955	2.46
Masalah Kesihatan Mental	2,406	0.87	4,202	1.46	4,082	1.45
Masalah Kesihatan Seksual dan Reproduksi	2,205	0.79	2,768	0.96	2,632	0.93

Bilangan kes antenatal baharu dalam kalangan remaja (berumur 10 hingga 19 tahun) yang berdaftar di fasiliti kesihatan primer KKM adalah 8,208 kes pada tahun 2021 dan 7,392 kes pada tahun 2025 (**Jadual 4.9**). Bagi tahun 2025, 3,479 (47.06%) remaja hamil mempunyai status tidak berkahwin.

Jadual 4.9 Bilangan Remaja Hamil Kes Antenatal Baharu yang Berdaftar di Fasiliti Kesihatan Primer KKM Tahun 2021-2025

	2021	2022	2023	2024	2025
MALAYSIA	8,208	8,153	8,464	7,934	7,392

Dalam usaha memperkukuh perkhidmatan kesihatan remaja, inisiatif **BB** Perkhidmatan Kesihatan Mesra Remaja (PKMR) terus diperkasa. Sehingga tahun 2025, 118 daripada 124 KK telah menerima pengiktirafan. Selain itu, Taklimat Literasi Kesihatan Remaja turut dilaksanakan dengan penglibatan hampir 100 pelajar institusi pengajian tinggi awam dan swasta.

Kesihatan Warga Emas

Pada tahun 2025, seramai 197,297 warga emas telah menjalani saringan kesihatan di fasiliti kesihatan dan komuniti, melibatkan kira-kira 5% populasi warga emas negara. Seramai 18,462 warga emas (96%) di institusi jagaan telah disaring dan yang dikenal pasti berisiko dirujuk kepada pegawai perubatan untuk tindakan lanjut. Faktor risiko yang paling tinggi adalah berat badan berlebihan, hipertensi dan tidak aktif aktiviti fizikal.

Kanak-Kanak Berkeperluan Khas

Program Kanak-Kanak Berkeperluan Khas di KK memberi penekanan kepada pengesanan dan intervensi awal ketidakupayaan. Pencapaian pengesanan awal bagi kanak-kanak berumur 0 hingga 1 tahun adalah 0.14%, melebihi sasaran nasional. Saringan autisme menggunakan instrumen M-CHAT melibatkan seramai 266,300 kanak-kanak berumur 18 bulan dengan 1,214 kanak-kanak gagal dalam saringan dan 171 disahkan menghidap autisme.

Perkhidmatan Perawatan Domisiliari (PPD)

Liputan PPD menunjukkan peningkatan bilangan KK yang menyediakan perkhidmatan tersebut daripada 441 KK pada tahun 2024 kepada 589 KK pada tahun 2025, walaupun jumlah pesakit menurun kepada 4,344 orang. Majoriti pesakit terdiri daripada pesakit strok, diikuti pesakit kecederaan otak traumatik. Perkhidmatan PPD Paliatif pula berjaya diperluas ke seluruh negara dengan 454 KK menyediakan perkhidmatan berkenaan sehingga Disember 2025.

Advokasi dan Seminar Penjagaan Kesihatan OKU 2025

Seminar Penjagaan Kesihatan OKU Kebangsaan telah berjaya diadakan pada 29 November 2025 di Pusat Konvensyen Antarabangsa Putrajaya (PICC) yang telah dirasmikan oleh Menteri Kesihatan bertemakan *OKU Sihat, Masyarakat Sejahtera* sempena Sambutan Hari OKU Peringkat KKM. Seramai 380 peserta telah hadir mewakili lebih daripada 15 NGO OKU, Institusi Taman Sinar Harapan serta orang awam.

Program Saringan Kanser Serviks Kebangsaan

Program Saringan Kanser Serviks Kebangsaan telah melaksanakan transformasi ke arah penggunaan ujian HPV sebagai kaedah saringan utama, termasuk pemantapan aliran rujukan dan susulan kes, serta penyeragaman pelaporan data bagi menyokong sasaran eliminasi kanser serviks oleh WHO. Pelaksanaan saringan berasaskan ujian HPV DNA telah diperluas sebagai modaliti saringan primer di fasiliti kesihatan primer, meningkatkan pengesanan awal lesi prakanser dan memperkukuh kesinambungan rawatan. Program ini menyumbang kepada pengurangan risiko kanser serviks jangka panjang, mengurangkan beban rawatan kanser lanjutan serta menyokong agenda kesihatan wanita dan pembangunan modal insan negara.

Jadual 4.10 Petunjuk Pencapaian Program Saringan Kanser Serviks Tahun 2025

Petunjuk	2024 (%)	2025 (%)
Liputan saringan ujian HPV	9.8	7.6
Liputan saringan Pap smear	12.8	12.9
Liputan saringan kanser serviks (ujian HPV dan Pap smear)	22.6	20.5
Peratus HPV 16/18 positive	0.8	1.1
Peratus HPV non 16/18 positive	3.4	3.8
Peratus HPV positive	4.3	4.9
Peratus lesi prakanser dikesan (melalui kolposkopi)	0.08	0.1
Peratus kanser serviks dikesan (melalui kolposkopi)	0.01	0.01

PENGESANAN AWAL RISIKO KESIHATAN DAN PERKEMBANGAN KANAK-KANAK SEKOLAH

Program Kesihatan Sekolah yang dilaksanakan sejak tahun 1967 berperanan strategik dalam memastikan tahap kesihatan optimum murid dari peringkat prasekolah hingga Tingkatan 4 melalui pelaksanaan pendidikan kesihatan, saringan, pemeriksaan kesihatan, imunisasi serta rawatan dan rujukan awal. Sehingga Disember 2025, liputan Perkhidmatan Kesihatan Sekolah bagi murid Tahun 1 dan Tahun 6 adalah melebihi 90% manakala liputan murid Tingkatan 3 adalah melebihi 80%.

Pada tahun 2025, prevalens masalah ketajaman penglihatan tertinggi dalam kalangan murid Tahun 1 direkodkan di Selangor (9.3%), diikuti Johor (7.5%) dan Perak (6.6%). Dari aspek status pemakanan, Sarawak mencatatkan peratusan tertinggi murid Tahun 1 dengan berat badan berlebihan dan obes, manakala negeri Perak dan Perlis masing-masing merekodkan peratusan tertinggi bagi murid Tahun 6 dan Tingkatan 3.

Bagi saringan talasemia pada tahun 2025, seramai 348,492 pelajar Tingkatan 4 telah ditawarkan saringan untuk menentukan status pembawa, dengan 307,363 pelajar (96.80%) telah menjalani saringan tersebut. Hasil saringan menunjukkan seramai 77,316 pelajar (25.15%) disyaki sebagai pembawa talasemia dan memerlukan ujian pengesahan lanjut. Selain itu, seramai 40,300 pelajar (13.11%) dikenal pasti menghidap anemia kekurangan zat besi, manakala 4,078 pelajar (1.33%) mengalami anemia disebabkan oleh punca-punca lain. Seramai 185,669 pelajar (60.41%) pula disahkan bukan pembawa talasemia beta.

PENUAAN SIHAT DAN KESEJAHTERAAN WARGA EMAS

Perkhidmatan kesihatan warga emas telah dilaksanakan sejak tahun 1996 dan terus diperkukuh melalui aktiviti promosi kesihatan, saringan, intervensi, pencegahan penyakit termasuk vaksinasi influenza serta penglibatan komuniti.

Di peringkat penjagaan primer, semua KK melaksanakan perkhidmatan kesihatan warga emas. Walau bagaimanapun Inisiatif Penjagaan Bersepadu Warga Emas telah diperkenalkan di tujuh (7) KK yang mempunyai pakar perubatan keluarga terlatih dalam bidang geriatrik. Pakar Perubatan Keluarga menjalankan penilaian komprehensif dan menyediakan pelan penjagaan yang holistik.

Di bawah RMK12, Program Perluasan Peranan Jururawat Masyarakat di KD dilaksanakan bagi memperkukuh penjagaan kesihatan warga emas berasaskan komuniti, melibatkan 431 KD. Jururawat masyarakat melakukan aktiviti saringan dan intervensi awal kepada komuniti setempat.

Selain itu, lima (5) siri Webinar Kesedaran Demensia secara atas talian telah dianjurkan pada tahun 2025 dengan pelbagai topik menarik untuk memberi kesedaran dan meningkatkan pengetahuan tentang demensia. Seramai kira-kira 6,500 penyertaan yang terdiri daripada anggota kesihatan dan orang awam.

Sehingga Disember 2025, sebanyak 256 Kelab Warga Emas yang aktif ditubuhkan bagi menggalakkan penglibatan komuniti dan NGO dalam promosi dan saringan kesihatan warga emas.

PROGRAM IMUNISASI KEBANGSAAN: PERLINDUNGAN KESIHATAN SEPANJANG HAYAT

Bermula Jun 2025, setiap ibu hamil telah menerima suntikan imunisasi tetanus, diphtheria dan pertussis (Tdap) bagi setiap kehamilan sebagai langkah perlindungan awal terhadap jangkitan pertusis dalam kalangan bayi.

Pencapaian liputan imunisasi bagi Petunjuk Utama Kebangsaan Tahun 2025 menunjukkan penurunan berbanding tahun 2024 bagi setiap vaksin terutama dos kedua Pneumococcal Conjugate Vaccine (PCV) sebanyak 92.91%. dan dos kedua measles, mumps dan rubella (MMR) 84.27% dan dos ketiga DTaP-IPV-HepB-Hib 94.84%. **Rajah 4.10** menunjukkan pencapaian liputan imunisasi bagi petunjuk utama di peringkat kebangsaan pada tahun 2025.

Rajah 4.10 Pencapaian Liputan Imunisasi bagi Petunjuk Utama Kebangsaan Tahun 2025

Perkhidmatan imunisasi kesihatan sekolah dilaksanakan secara berjadual meliputi pemberian imunisasi DT kepada murid Tahun 1, HPV kepada murid Tingkatan 1 dan ATT kepada murid Tingkatan 3. Mulai tahun 2026, pemberian vaksin HPV akan diperluas kepada murid perempuan Tahun 6 atau remaja perempuan berumur 12 tahun di bawah Program Imunisasi HPV Kebangsaan.

Selain itu, program pemberian vaksin influenza kepada warga emas dengan sekurang-kurangnya satu (1) komorbid telah dimulakan pada 18 Februari 2025. Sepanjang tahun 2025, seramai 170,418 warga emas telah menerima vaksin influenza melalui inisiatif ini.

PENJAGAAN PERUBATAN PRIMER

Program *Cardiovascular Prevention Continuing Medical Education (CME)*

Pada tahun 2025, KKM melalui kerjasama strategik dengan Institut Jantung Negara (IJN) telah memantapkan Program *Cardiovascular Prevention CME* hasil MoU yang dimeterai pada November 2024, dengan pemuktamadan 10 modul CME komprehensif merangkumi pengurusan dislipidemia serta pendekatan multidisiplin bagi penyakit tidak berjangkit seperti diabetes dan hipertensi.

Program latihan berstruktur selama tiga tahun (3) ini dijangka dilancarkan pada tahun 2026 dan disasarkan kepada pakar perubatan keluarga, pegawai perubatan serta anggota paramedik di peringkat penjagaan primer bagi meningkatkan kualiti penjagaan pesakit kardiovaskular secara menyeluruh.

Primary Care Wound Care Leadership Summit

Penganjuran *Primary Care Wound Care Leadership Summit 2025* telah memperkukuh keupayaan klinikal penjagaan luka di fasiliti primer melalui perkongsian amalan terbaik dan inovasi, dengan pencapaian utama berupa pelancaran Garis Panduan Perkhidmatan Penjagaan Luka Edisi Kedua, sekali gus menyokong standardisasi perkhidmatan dan peningkatan hasil kesihatan pesakit.

Inisiatif *Enhanced Primary Health Care (EnPHC)*

Inisiatif *EnPHC* yang diperkenalkan sejak 2017 terus memperkukuh pengurusan NCD peringkat penjagaan primer melalui pendekatan pencegahan, pengesanan awal, rawatan individu dan penjagaan berterusan berasaskan *integrated care pathway*. Pada tahun 2025, peluasan *EnPHC* ke Kedah, Negeri Sembilan dan Johor menjadikan keseluruhan 90 KK di enam (6) negeri melaksanakan inisiatif ini dari 86 KK pada tahun 2024. Sehingga Disember 2025, lebih 748,551 individu dewasa telah disaring, membawa kepada pengesanan 107,990 kes hipertensi, 83,086 kes diabetes dan 118,534 kes dyslipidemia baharu. Peluasan ini membuktikan komitmen KKM dalam memperluas akses perkhidmatan kesihatan primer dan memperkukuh kawalan NCD secara mampan di seluruh negara.

PEMERKASAAN LITERASI KESIHATAN KELUARGA MELALUI PENDEKATAN PROMOSI BERSEPADU

Pelaksanaan aktiviti promosi bersepadu diperkukuh menerusi kerjasama strategik bersama Bahagian Pendidikan Kesihatan serta Unit Komunikasi Korporat bagi memastikan penyampaian mesej kesihatan awam yang konsisten, tepat dan berimpak tinggi kepada masyarakat.

Sepanjang tahun 2025, tumpuan promosi Unit Pembangunan Literasi Kesihatan (UPLK) merangkumi program teras Kesihatan Keluarga termasuk Program MR SIA, NIP, Program Kawalan dan Pencegahan Talasemia serta Program Imunisasi Influenza Warga Emas. Pendekatan promosi dilaksanakan secara holistik melalui penglibatan komuniti dalam sesi interaktif TikTok Live MyHealth, hebahan media konvensional seperti radio serta pelaksanaan Program *Sihat Itu Saya* bagi BPKK melalui aktiviti fizikal dan sukan rekreasi, selaras dengan usaha membudayakan amalan hidup sihat dan meningkatkan kefahaman masyarakat terhadap kepentingan kesihatan sepanjang kitaran hayat.

KUALITI DAN INOVASI

Dalam pencegahan dan kawalan infeksi, tahap kepatuhan terhadap *Standard Precautions* telah mencapai 97.3%, manakala kepatuhan amalan kebersihan tangan mencatatkan peningkatan ketara kepada 96% pada Fasa 2, melibatkan sebanyak 910 KK di seluruh negara.

Bagi Program *Antimicrobial Stewardship* (AMS), kadar preskripsi antibiotik yang wajar telah mencapai 95.8%, menunjukkan peningkatan sebanyak 4.8% berbanding tahun sebelumnya, mencerminkan pemantapan amalan preskripsi rasional dalam kalangan pengamal perubatan. Dari aspek transformasi lean, 107 KK telah berjaya melaksanakan projek lean sehingga akhir tahun 2025, bertujuan mengurangkan pembaziran proses serta meningkatkan nilai dan kecekapan penyampaian perkhidmatan kesihatan. Selain itu, prestasi masa menunggu pesakit telah mencapai 90% pesakit berjaya dilihat oleh pegawai perubatan kurang daripada 90 minit, melebihi sasaran kebangsaan 85%.

BAHAGIAN PEMAKANAN

Bahagian Pemakanan di bawah Program Kesihatan Awam, KKM berperanan sebagai peneraju utama dasar serta pelaksanaan perkhidmatan pemakanan negara. Sejak penubuhannya 16 tahun yang lalu, Bahagian Pemakanan telah berkembang secara signifikan daripada penyampaian perkhidmatan pemakanan merentas semua peringkat umur dan pelbagai tetapan kepada peranan strategik sebagai pemacu agenda pemakanan rentas sektor. Peranan ini diterjemahkan melalui pelaksanaan Pelan Tindakan Pemakanan Kebangsaan Malaysia III (2016-2025) di bawah Dasar Pemakanan Kebangsaan Malaysia 2.0, yang menekankan pendekatan bersepadu, berasaskan bukti dan mampan bagi menangani cabaran pemakanan semasa serta menyokong kesejahteraan dan pembangunan modal insan negara.

TADBIR URUS DAN REFORMASI KESIHATAN AWAM

Sepanjang tahun pelaporan, pelbagai inisiatif telah dilaksanakan bagi memperkukuh tadbir urus, perancangan dan pelaksanaan program pemakanan negara. Inisiatif ini merangkumi penyediaan input teknikal dalam pembuatan dasar, pengukuhan pemantauan dan penyelarasan pelaksanaan, serta pembangunan sistem data dan sokongan teknikal bagi memastikan agenda pemakanan negara dilaksanakan secara bersepadu dan berasaskan bukti, selaras dengan keutamaan pembangunan negara dan hala tuju RMK13.

Penggubalan Rang Undang-Undang (RUU) Pemakanan

Pada 8 Januari 2025, Jemaah Menteri telah meluluskan secara dasar Memorandum Jemaah Menteri bagi RUU Pemakanan. RUU ini bertujuan mewujudkan kerangka perundangan yang lebih tersusun untuk mengawal selia aktiviti pemakanan nasional yang sebelum ini bersifat sukarela, bagi memperkukuh pematuan dan pemantauan secara berkesan. Sebagai langkah awal, kerjasama strategik dengan UNICEF di bawah *Country Programme Document* (CPD) 2022-2025 telah dijalankan sepanjang tahun 2025 bagi menyokong penyediaan draf perundangan tersebut.

Imej 4.9 Bengkel Penggubalan RUU Pemakanan

Pembangunan Keutamaan Penyelidikan Pemakanan bagi RMK13

Pembangunan Keutamaan Penyelidikan Pemakanan Malaysia (NRP) bagi RMK13 (2026-2030) telah dimulakan bagi memastikan kesinambungan NRP RMK12. Dokumen ini bertujuan mengenal pasti bidang keutamaan penyelidikan bagi menyokong dasar dan intervensi pemakanan negara bermula tahun 2026. Melalui siri mesyuarat teknikal merentas agensi yang diadakan antara Julai hingga September 2025, kriteria dan bidang fokus utama telah berjaya ditetapkan. NRP RMK13 akan berfungsi sebagai rujukan utama penyelidikan pemakanan bagi semua agensi dan pemegang taruh di Malaysia.

Imej 4.10 Bengkel Pembangunan NRP bagi RMK13 (2026-2030)

PENGUKUHAN SISTEM DATA PEMAKANAN DAN KESIHATAN AWAM

Pengintegrasian Data Status Pemakanan Secara Berpusat

Rangka Kerja Integrasi Maklumat Pemakanan Anak Kebangsaan (IMPAK) telah berjaya dibangunkan sebagai inisiatif pengukuhan pengurusan data pemakanan. Beberapa sesi libat urus dengan agensi berkaitan telah dilaksanakan bagi menyelaraskan keperluan data dan petunjuk prestasi, manakala pemuktamadan modul dijadualkan pada tahun 2026.

Pengintegrasian Strategik Pangkalan Data Komposisi Makanan Malaysia (MyFCD)

Jawatankuasa Kabinet Mengenai Dasar Keterjaminan Makanan Negara yang dipengerusikan oleh Perdana Menteri pada 16 Jun 2025 telah meluluskan pengintegrasian strategik MyFCD dalam dasar nasional. Inisiatif ini diperkukuh melalui kelulusan projek pembangunan di bawah RMK13 (*Rolling Plan 1*) dengan penyelarasan bermula tahun 2026. Fokus utama projek merangkumi analisis nutrien makanan ruji alternatif, pemerkasaan pelaporan kalori sendiri oleh industri melalui teknologi kecerdasan buatan (AI), serta pengukuhan tadbir urus data antara sektor awam dan swasta. Langkah ini bertujuan menyediakan data nutrien tempatan yang tepat bagi menyokong penggubalan dasar berasaskan bukti dan meningkatkan status kesihatan rakyat selaras dengan agenda keterjaminan makanan negara.

Pembangunan Malaysia Nutrition Information System (MyNIS)

Tahun 2025 melakar sejarah dengan kelulusan pembangunan Malaysia Nutrition Information System (MyNIS) sebagai pusat rujukan digital bersepadu bagi perkhidmatan pemakanan negara, termasuk pengurusan inisiatif *Healthier Choice Logo* (HCL), *Healthier Dining Programme* (HDP) dan MyMeal. Bagi memastikan kelestarian sistem, siri libat urus strategik telah dilaksanakan merentas kementerian untuk memperkukuh tadbir urus data dan mengintegrasikan MyNIS dengan sistem sedia ada seperti MySejahtera dan *Food Safety Information System of Malaysia* (FoSIM) melalui platform *Malaysian Government Central Data Exchange* (MyGDX). Penerapan teknologi analitik data dan AI turut diberi penekanan bagi mewujudkan ekosistem pengurusan maklumat pemakanan yang holistik, selamat dan berkesan di peringkat nasional.

Imej 4.11 Mesyuarat Pembangunan MyNIS

MELESTARIKAN EKOSISTEM DAN STRUKTUR PEMAKANAN MAMPAN MELALUI KEMPEN WAR ON SUGAR

KKM telah menggerakkan strategi transformasi persekitaran makanan secara menyeluruh bagi membendung peningkatan NCD. Inisiatif ini berteraskan reformulasi produk, literasi pengguna dan penglibatan aktif rakan strategik daripada pelbagai sektor dan platform, termasuk industri makanan dan minuman, peruncitan dan perhotelan. Pelancaran Nasional Kempen *War on Sugar* yang telah dirasmikan oleh Perdana Menteri pada 8 September 2024 dan diperkukuhkan pada tahun 2025.

Pelaksanaan Pelan Strategik Mengurangkan Pengambilan Gula dalam Kalangan Rakyat Malaysia 2024-2030

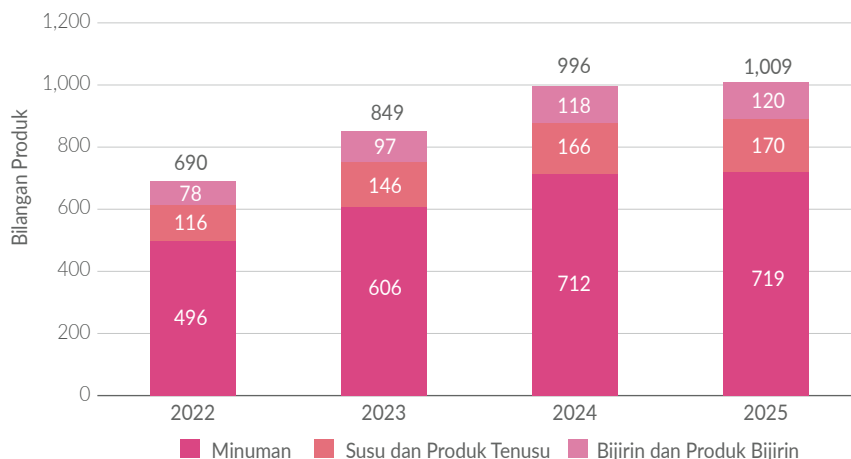
Pelan ini menjadi pemacu utama dalam mentransformasikan persekitaran makanan negara melalui pendekatan bersepadu yang melibatkan pelbagai pihak berkepentingan.

- i. **Sokongan Parlimen dan Program Dalam:** Ahli-ahli Parlimen Malaysia turut memberikan sokongan padu dan terlibat secara aktif dalam menjayakan aktiviti jangkau luar berkaitan pengurangan pengambilan gula di kawasan parlimen masing-masing.
- ii. **Kolaborasi dengan Industri Perhotelan dan Peruncitan:** Salah satu sasaran utama pelaksanaan War on Sugar bagi tahun 2025 adalah memperkukuh kerjasama dengan industri perhotelan melalui pelaksanaan aktiviti kesedaran dan advokasi. Satu sesi dialog awam yang mengumpulkan 100 hotel telah diadakan pada 4 November 2025 bagi mendapatkan kerjasama pihak hotel di dalam menyediakan pilihan makanan dan minuman yang lebih sihat termasuk rendah gula di samping meningkatkan kesedaran pelanggan terhadap nilai kalori makanan yang disajikan. Sesi libat urus bersama pihak peruncitan makanan di Malaysia turut diadakan pada 1 Disember 2025 bagi menggalakkan peranan mereka dalam mempromosikan pilihan makanan yang lebih sihat melalui struktur pemakanan yang menyokong dan menggalakkan amalan makan secara sihat.

Imej 4.12 Kolaborasi dengan Industri Perhotelan dan Peruncitan Tahun 2025

- iii. **Integrasi Strategik: HCL, HDP dan MyMeal:** Pelan Strategik Mengurangkan Gula dilaksanakan secara bersepadu melalui inisiatif HCL, *MyMeal* dan HDP bagi memperkukuh penyampaian mesej pemakanan sihat secara konsisten. Pada tahun 2025, terdapat 1,015 bilangan produk makanan dan minuman berbungkus telah diiktiraf dan peningkatan bilangan pengiktirafan ini menunjukkan komitmen industri terhadap reformulasi produk seperti dalam **Rajah 4.11**. Program *MyMeal* pula mencatatkan pertambahan 436 menu yang mendapat pengiktirafan, mencerminkan penerimaan dan penglibatan positif industri premis makanan dalam menyediakan pilihan yang lebih sihat kepada pengguna seperti dalam **Rajah 4.12**. Pada tahun 2025, sebanyak 174 menu yang memenuhi kriteria dan menerima logo HDP.

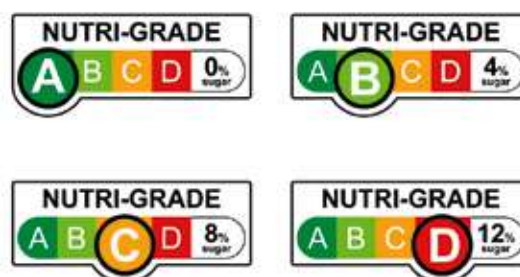
Rajah 4.11 Peningkatan Produk HCL bagi Tiga Kategori Utama (2022-2025)

Rajah 4.12 Taburan Pengiktirafan MyMeal di Malaysia Tahun 2025

Evolusi Pelabelan Pemakanan: Pelaksanaan Nutri-Grade

KKM akan melaksanakan sistem pelabelan pemakanan hadapan pek (*front-of-pack*, FOP) Nutri-Grade bagi produk minuman, sebagaimana diumumkan oleh Menteri Kesihatan pada 5 Ogos 2025. Nutri-Grade mengklasifikasikan produk minuman kepada gred tertentu berdasarkan kandungan gula melalui paparan visual standard bagi memudahkan fahaman pengguna. Pelaksanaan sistem mandatori ini bertujuan memperkukuh pengawalseliaan pasaran minuman bergula, menggalakkan reformulasi produk oleh industri serta menyokong usaha penambahbaikan kualiti pemakanan dan pencegahan NCD di peringkat populasi.

Rajah 4.13 Sistem Pelabelan Nutri-Grade

Pelaksanaan Cukai Terhadap Minuman Bergula

Sejak mula dilaksanakan pada tahun 2019, cukai terhadap minuman bergula telah dikenakan terhadap kategori minuman sedia diminum dan diperluas kepada kategori minuman pracampur pada 2024. Seterusnya, kadar duti eksais bagi minuman bergula telah dinaikkan daripada 50 sen kepada 90 sen seliter (kenaikan sebanyak 40 sen) bermula 1 Januari 2025. Kenaikan cukai ini dijangkakan akan meningkatkan harga runcit minuman bergula sebanyak 18.75% yang akan membawa kepada pengurangan pengambilan minuman manis bergula sebanyak 20.81%.

STRATEGI MENANGANI BEBAN BERGANDA MALPEMAKANAN DALAM KUMPULAN RENTAN DAN KITARAN HAYAT

Pengukuhan pemakanan pada peringkat awal kitaran hidup kekal sebagai agenda utama Bahagian Pemakanan dalam menangani isu malpemakanan yang merangkumi berlebihan berat badan dan obesiti, kekurangan berat badan, bantut, susut dan anemia pemakanan dalam kalangan individu, keluarga dan komuniti di Malaysia. Pelaksanaan Pelan Strategik Memerangi Masalah Beban Berganda Malpemakanan dalam Kalangan Kanak-kanak Malaysia, 2023-2030 yang merangkumi lima (5) Strategi, 31 Inisiatif berserta Pelan Komunikasi terus dilaksanakan secara sistematik sepanjang tahun 2025.

Rajah 4.14 Buku Pelan Strategik Memerangi Masalah Beban Berganda Malpemakanan dalam Kalangan Kanak-kanak Malaysia, 2023-2030

Pengukuhan Pemakanan Ibu, Bayi dan Kanak-Kanak: Memperkasa 1,000 Hari Pertama Kehidupan ke Arah Generasi Sihat

Pengukuhan pemakanan ibu, bayi dan kanak-kanak menjadi keutamaan KKM dalam membentuk generasi yang lebih sihat dan berkualiti melalui pendekatan dasar, persekitaran makanan serta literasi pemakanan yang bersepadu.

- i. **Pembangunan Rangka Pelan Strategik Anemia Kebangsaan (PSA):** Usaha pencegahan dan kawalan masalah anemia dalam kalangan wanita umur reproduktif dan kanak-kanak bawah lima (5) tahun dilaksanakan melalui pembangunan Pelan Strategik Anemia Kebangsaan. Pelan ini merangkumi sinergi rentas program kesihatan awam dan perubatan. Satu bengkel telah diadakan pada 14 hingga 15 April 2025 yang melibatkan pelbagai pakar dalam bidang perubatan dan kesihatan awam.

ii. Inisiatif Fortifikasi Tepung Gandum: Fortifikasi tepung gandum dengan zat besi dan asid folik secara mandatori merupakan intervensi kesihatan awam di peringkat populasi bagi mencegah dan mengawal masalah anemia serta kecacatan tiub neural (*Neural Tube Defect*, NTD) dalam kalangan bayi di Malaysia. Pada tahun 2025, satu (1) kajian kestabilan terhadap tepung gandum yang difortifikasi dengan asid folik dan zat besi telah dilaksanakan dari September hingga November 2025. Data teknikal yang dihasilkan menjadi asas pertimbangan jawatankuasa kerja pakar bagi memastikan pelaksanaan dasar selaras dengan mandat Kabinet 2022 dilaksanakan secara berkesan dan berasaskan bukti.

iii. Intervensi 1,000 Hari Pertama Kehidupan: Inisiatif 1,000 Hari Pertama Kehidupan diperkukuh sebagai strategi nasional bagi menangani bantut melalui projek rintis di Johor, Pahang, Perak dan Selangor. Projek rintis di Perak telah dilancarkan pada 5 Mei 2025 dan melibatkan intervensi selama enam (6) bulan yang menyasarkan ibu hamil, ibu selepas bersalin, wanita usia reproduktif dan kanak-kanak Orang Asli. Inisiatif ini menyokong Pelan Strategik Kebangsaan Menangani Beban Berganda Malpemakanan 2023-2030 melalui kerjasama strategik persekutuan dan negeri.

Imej 4.13 Majlis Perasmian Projek Rintis Pengukuhan Intervensi 1,000 Hari Pertama Kehidupan Negeri Perak

iv. Inisiatif Sekolahku Sihat, Stail Kita: KKM dan Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) telah memperkenalkan inisiatif ini pada tahun 2025 melalui kerjasama strategik sebagai program bersasar di sekolah terpilih bagi memupuk budaya hidup sihat dalam kalangan warga sekolah. Inisiatif ini merangkumi pengukuhan amalan pemakanan sihat, persekitaran yang menyokong dan aktiviti fizikal melalui 12 komponen intervensi, termasuk pelaksanaan kantin dan koperasi sihat.

Imej 4.14 Inisiatif Sekolahku Sihat, Stail Kita

- v. Pertandingan Komuniti Kreatif:** Inisiatif Menjayakan Program HiTS telah dianjurkan dari 10 Ogos hingga 30 September 2025 bagi meraih sokongan masyarakat terhadap penyediaan hidangan seimbang di sekolah. Pertandingan yang melibatkan hampir 600 penyertaan ini merangkumi kategori kanak-kanak dan dewasa bagi empat (4) format kreatif iaitu poster digital, video pendek (kurang 1 minit), video pendek (1-2 minit) dan animasi (2D/3D). Majlis penganugerahan telah berlangsung pada 13 November 2025 dengan meraikan 24 pemenang, sekali gus memperkukuh kesedaran komuniti dan ibu bapa dalam menjayakan agenda pemakanan sekolah yang lebih sihat.

Imej 4.15 Pertandingan Komuniti Kreatif: Program HiTS

Pemerkasaan Literasi Pemakanan Wanita

Usaha menangani beban malpemakanan yang meliputi masalah anemia dan obesiti dalam kalangan wanita berumur reproduktif (15-49 tahun) terus diperkukuh melalui inisiatif HER (*Healthy Eating Responsibility for Women, HER*). Inisiatif ini berfokus pada strategi untuk meningkatkan kecekapan pemakanan di bawah HERNutrition, pemerkasaan wanita dalam menjalankan pemeriksaan kesihatan sendiri menerusi HERSelfCare, serta jangkauan komuniti wanita yang tertumpu pada tempat kerja, institusi pengajian tinggi dan juga wanita dalam komuniti setempat. Pada tahun 2025, sebanyak 27 aktiviti HER@Work telah dijalankan, 67 aktiviti HER@Campus dan 138 aktiviti HERCommunity telah dilaksanakan di peringkat lapangan.

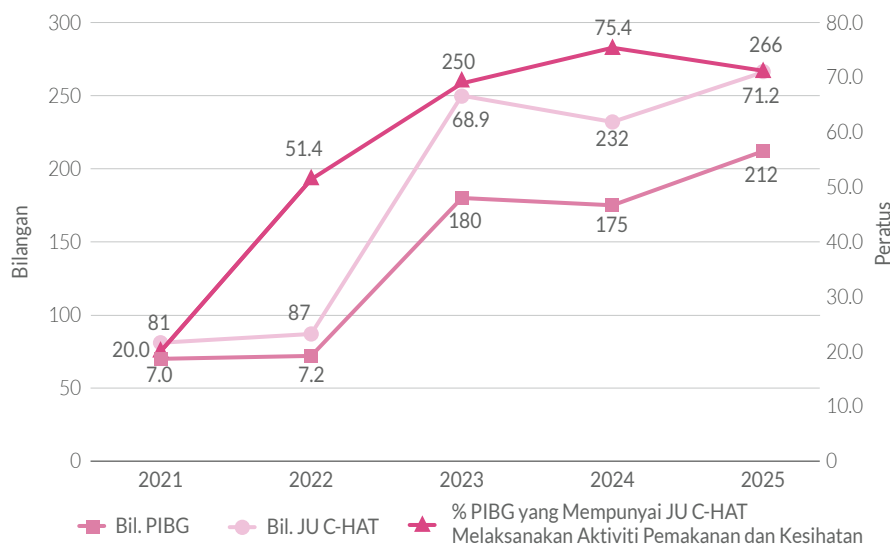
Imej 4.16 Inisiatif HER di Kedah

Transformasi Nutrisi Institusi: Memperkasa Persekitaran Makanan dari Prasekolah hingga Pengajian Tinggi

Institusi pendidikan merupakan platform strategik dalam membentuk tabiat pemakanan sihat sepanjang kitaran hidup. Bahagian Pemakanan KKM komited mentransformasi ekosistem makanan bermula dari peringkat prasekolah hingga pengajian tinggi. Usaha ini mengintegrasikan pengukuhan dasar, pemantauan pertumbuhan yang sistematik, serta kolaborasi strategik merentas kementerian bagi mewujudkan persekitaran yang kondusif ke arah melahirkan generasi masa depan yang bebas daripada beban malpemakanan.

Pencegahan Obesiti Bersepadu di Alam Persekolahan

Intervensi di peringkat sekolah dilaksanakan melalui kerjasama holistik antara KKM, KPM dengan komuniti sekolah. Antara inisiatif utama termasuk penyelarasan menu Rancangan Makanan Tambahan (RMT) dengan Garis Panduan Diet Malaysia 2022 serta pengukuhan Program C-HAT, dengan melantik ahli Persatuan Ibu Bapa dan Guru (PIBG) sebagai Jurulatih Utama (JU) untuk mempromosikan cara hidup sihat. Penyertaan sekolah dalam program ini menunjukkan peningkatan yang konsisten. Sebagai pengiktirafan, Konvensyen JU C-HAT Kebangsaan telah diadakan pada 5 Julai 2025 di Kuala Lumpur dengan sokongan strategik KPM dan UNICEF Malaysia.

Rajah 4.15 Statistik Program C-HAT Kebangsaan (2021-2025)

Imej 4.17 Majlis Konvensyen JU C-HAT Tahun 2025

Pembudayaan Persekitaran Sihat di Institusi Pengajian Tinggi (IPT)

Inisiatif *Supporting Healthy Food Intake and Nutrition Empowerment* (SHINE@IPT) diperkenalkan bagi memupuk amalan cara hidup sihat dalam kalangan awal dewasa di IPT awam dan swasta. Program ini berfokus pada pewujudan ekosistem kampus yang menyokong pemakanan sihat bagi pencegahan NCD melalui advokasi dan pengukuhan persekitaran. Bagi memastikan keberkesanan pelaksanaan, garis panduan SHINE@IPT telah dibangunkan sebagai rujukan utama dan disokong oleh siri webinar pendidikan serta pengedaran bahan advokasi secara meluas ke semua IPT di seluruh negara.

Advokasi Pemakanan melalui Penganjuran Pertandingan dalam Kalangan Pelajar IPT

Pertandingan Penghasilan Kandungan Kreatif Mobilisasi Belia Cakna Pemakanan 2025 telah dilaksanakan dari 18 Ogos hingga 7 September 2025 bagi menggalakkan advokasi pemakanan sihat dan kesedaran tentang isu Beban Berganda Malpemakanan dalam kalangan belia. Pertandingan ini mendapat sambutan hebat dengan penyertaan lebih daripada 1,000 pelajar IPT dan hampir 600 karya bagi kategori poster digital dan video pendek. Sebagai penghargaan, Menteri Kesihatan telah menyampaikan hadiah kepada 36 pemenang semasa Perhimpunan Bulanan KKM pada 13 November 2025 di Putrajaya.

Imej 4.18 Para Pemenang Pertandingan Penghasilan Kandungan Kreatif Mobilisasi Belia Cakna Pemakanan Tahun 2025

PENGUKUHAN PROMOSI, ADVOKASI DAN LITERASI PEMAKANAN

Sambutan Bulan Pemakanan Malaysia sebagai Platform Kesedaran Nasional

Sambutan Bulan Pemakanan Malaysia 2025 yang bertemakan “Makan Sihat, Giat Aktif, Utamakan Kesejahteraan” telah dirasmikan oleh Menteri Kesihatan pada 21 Jun 2025 di Perak. Program ini menekankan peralihan strategik daripada rawatan kepada pencegahan bagi menangani peningkatan faktor risiko NCD berdasarkan hasil dapatan Tinjauan Kebangsaan Kesihatan dan Morbiditi (NHMS) terkini. KKM memperkukuh komitmen ini melalui inisiatif seperti HCL, Nutri-Grade, *MyMeal*, HDP serta intervensi 1,000 Hari Pertama Kehidupan, di samping memperluas kerjasama strategik demi kesejahteraan rakyat dan generasi masa hadapan.

Imej 4.19 Majlis Perasmian Sambutan Bulan Pemakanan Malaysia Peringkat KKM Tahun 2025

r (l (a (ECEHk (n ((n (T (
Pemakanan

Majlis Sambutan *Nutritionists' Day* 2025 Peringkat KKM telah diadakan pada 25 Oktober 2025 di Auditorium Hospital Sultan Abdul Aziz Shah, UPM. Disambut secara rasmi setiap 4 September, acara ini bertujuan untuk menghargai peranan ahli pemakanan dalam mempromosikan cara hidup sihat serta memperkukuh kerjasama merentas sektor bagi menangani cabaran pemakanan negara. Kehadiran ahli pemakanan daripada sektor awam dan swasta dalam majlis ini mencerminkan komitmen padu profesion tersebut dalam menyokong agenda kesihatan awam nasional.

SUMBANGAN TEKNIKAL MALAYSIA DALAM AGENDA PEMAKANAN DAN KESIHATAN SERANTAU SERTA GLOBAL

Kerjasama dengan Pertubuhan-Pertubuhan Antarabangsa

Bahagian Pemakanan menerajui agenda pemakanan antarabangsa dengan menyumbang kepakaran teknikal dalam forum strategik seperti *World Health Assembly* (WHA), *WHO Acceleration Plan to Stop Obesity* dan *Universal Periodic Review* (UPR). Usaha ini diperkukuh melalui kolaborasi dengan UNICEF, WHO dan Food and Agriculture Organisation (FAO) bagi meningkatkan status pemakanan kanak-kanak. Kerjasama utama termasuk pelaksanaan UNICEF Country Programme Document 2021-2025 yang berfokus pada penambahbaikan hasil kesihatan dan pemakanan kanak-kanak secara global.

Kepimpinan di Peringkat Serantau

Kerangka kerja *ASEAN Health Cluster* (AHC) 1: *Promoting Healthy Lifestyle* (2021-2025), di bawah *Health Priority 7: Promotion of Good Nutrition and Healthy Diet*, Bahagian Pemakanan memainkan peranan penting dalam menyokong dan memperkukuh agenda pemakanan sihat serta sekuriti pemakanan di peringkat serantau. Projek ASEAN yang diterajui oleh Malaysia (Bahagian Pemakanan) adalah seperti yang berikut:

i. Establishment of the Framework on Healthy Central Kitchen for Childcare Centres and Kindergartens in ASEAN

Bersempena dengan Kepengerusian ASEAN-Malaysia 2025, Bahagian Pemakanan telah menganjurkan mesyuarat perundingan bagi membangunkan *Framework on Healthy Central Kitchen for Childcare Centres and Kindergartens* in ASEAN pada 24 Januari 2025. Malaysia bertindak sebagai negara peneraju dengan sokongan UNICEF Malaysia dan JICA. Kerangka kerja ini akan menjadi rujukan utama bagi negara-negara

ASEAN dalam penyediaan makanan di institusi pendidikan awal kanak-kanak, sekali gus berfungsi sebagai inisiatif strategik bagi menangani masalah beban berganda malpemakanan dalam kalangan kanak-kanak di rantau ini.

Imej 4.20 AHC 1 Consultative Meeting on the Development of Framework on Healthy Central Kitchen for Childcare Centres and Kindergartens in ASEAN

ii. Establishment of ASEAN Guidelines on Healthy Plate Concept

Bahagian Pemakanan telah menganjurkan *Consultative Meeting on the Development of ASEAN Guidelines on Healthy Plate Concept* pada 1-2 Oktober 2025 secara dalam talian. Malaysia sebagai negara peneraju dan Singapura sebagai rakan peneraju telah menghimpunkan wakil negara-negara ASEAN bagi membangunkan *Healthy Plate Guideline for ASEAN* bagi menggalakkan amalan pemakanan sihat di rantau ASEAN.

iii. Establishment of Model for Multi-Sectoral Approach to Sustain Food Systems in Ensuring Food and Nutrition Security in ASEAN

Malaysia, dengan kerjasama Indonesia dan sokongan teknikal FAO, telah menganjurkan *Multisectoral Consultation Meeting on Country-Specific Assessment and Analysis of Current Food Systems in ASEAN* pada 25-27 November 2025 di Putrajaya. Mesyuarat ini menghimpunkan delegasi pelbagai sektor (kesihatan, pertanian, pendidikan, ekonomi dan sosial) dari seluruh negara-negara ASEAN. Matlamat utama adalah mengenal pasti faktor pemacu status pemakanan serta menyelaraskan petunjuk prestasi pemakanan yang sensitif dan spesifik, yang akan menjadi asas kepada pembangunan *Model for Multi-Sectoral Approach to Sustain Food Systems* pada tahun yang akan datang.

Imej 4.21 Mesyuarat Pembentukan Model for Multi-Sectoral Approach to Sustain Food Systems in Ensuring Food and Nutrition Security in ASEAN

iv. Perkongsian Teknikal di Peringkat Antarabangsa

Pada 11 November 2025, Pengarah Bahagian Pemakanan telah menyampaikan ucpatama tentang keutamaan pemakanan dalam kesihatan awam semasa acara Biru-Putih-Hati Malaysia - *One Health*. Penglibatan antarabangsa diteruskan melalui penyediaan input teknikal dalam forum strategik seperti *BRICS Health Ministers' Meeting* dan *East Asia Summit* bagi menangani cabaran kesihatan global. Selain itu, Bahagian Pemakanan turut memulakan rundingan kerjasama melalui memorandum persefahaman (MoU) dengan negara-negara seperti Bahrain, Jerman, Singapura, Timor-Leste, Somalia dan Iran yang berfokus pada pemindahan kepakaran dan pembangunan sistem makanan sihat.

BAHAGIAN PENDIDIKAN KESIHATAN (BPK)

BPK merupakan salah satu Bahagian di bawah Program Kesihatan Awam, KKM yang mempunyai empat (4) cawangan utama iaitu Dasar dan Perancangan Strategik, Literasi Kesihatan, Kesejahteraan Populasi serta Mobilisasi Komuniti. BPK berperanan memperkukuh literasi kesihatan rakyat melalui pemeraksanaan dan penglibatan komuniti, pembangunan keupayaan serta kolaborasi pelbagai sektor bagi membudayakan hidup sihat menerusi 24 inisiatif di bawah Agenda Nasional Malaysia Sihat (ANMS). ANMS memberi tumpuan kepada empat (4) teras utama iaitu Memantapkan Promosi Pembudayaan Hidup Sihat, Memantapkan Perkhidmatan Kesejahteraan Kesihatan, Memperkasakan Kawalan Kesihatan Kendiri serta Memantapkan Kebersihan Persekitaran. Pelaksanaan ANMS turut diperkukuh melalui pembangunan dasar dan polisi serta sesi libat urus bersama-sama pihak berkepentingan secara berterusan.

PEMANTAPAN TADBIR URUS ANMS

Pengukuhan Dasar Literasi Kesihatan Kebangsaan (DLKK)

DLKK merupakan salah satu inisiatif yang menyokong ANMS. Pada tahun 2025, BPK dengan kerjasama pasukan perunding *HealthComm*, Universiti Kebangsaan Malaysia telah melaksanakan dua (2) sesi libat urus melibatkan Kluster Pendidikan serta Kluster Sosial dan Kesihatan. Sesi ini disertai oleh pelbagai agensi dan pihak berkepentingan bagi mendapatkan input serta cadangan untuk memperkukuh pelaksanaan pelan tindakan DLKK. Hasil daripada kedua-dua sesi tersebut, sebanyak 161 Tindakan Aktiviti telah dibangunkan.

Imej 4.22 Sesi Libat Urus Kluster Pendidikan serta Kluster Sosial dan Kesihatan

Pelaksanaan Inisiatif Penjawat Awam Sihat Sejahtera (i-PASS)

i-PASS di bawah ANMS bertujuan memperkukuh status kesihatan penjawat awam melalui intervensi berstruktur di tempat kerja. Fasa rintis bagi Putrajaya Sihat Sejahtera (PSS) telah dilaksanakan dari Jun 2024 – 31 Disember 2025. Empat (4) komponen utama telah dilaksanakan iaitu *Training of Trainers* (ToT), Pakej Intervensi Pengurusan Berat Badan, Jerayawara Putrajaya Sihat Sejahtera serta Bengkel Pembentukan Garis Panduan Intervensi Pengurusan Berat Badan dan program orientasi termasuk saringan awal peserta. Program orientasi dan saringan awal PSS telah dilaksanakan dari 8-10 Julai 2025 yang melibatkan seramai 846 peserta layak daripada 26 kementerian sebagai asas pelaksanaan intervensi dan pemantauan status kesihatan penjawat awam.

Bagi menyokong peluasan i-PASS ke seluruh negara bermula pada tahun 2026, enam (6) siri sesi libat urus telah dilaksanakan dari September hingga November 2025 yang melibatkan semua negeri dan Wilayah Persekutuan. Sesi ini turut melibatkan 283 peserta penyelaras daripada JKN dan Pejabat Kesihatan Daerah/Bahagian/Kawasan yang merangkumi Zon Selatan (38 peserta), Zon Timur (47 peserta), Zon Utara (58 peserta), Zon Sabah dan Wilayah Persekutuan Labuan (41 peserta), Zon Sarawak (55 peserta) serta Zon Tengah (44 peserta).

Imej 4.23 Sesi Libat Urus i-PASS Tahun 2025

Pelaksanaan Inisiatif Komuniti Sihat Sejahtera – Setting Pulau

Inisiatif Komuniti Sihat Sejahtera – *Setting* Pulau merupakan inisiatif ANMS berasaskan konsep *Healthy Islands* bagi membudayakan hidup sihat dan kelestarian persekitaran dalam komuniti pulau dengan pelaksanaan fasa rintis bermula pada tahun 2025. Antara aktiviti yang dilaksanakan sepanjang fasa rintis ini ialah Bengkel Pembentukan Garis Panduan Komuniti Sihat Sejahtera – *Setting* Pulau yang telah dilaksanakan pada 16-18 Julai 2025 di Tawau, Sabah melibatkan 50 rakan strategik daripada pelbagai kementerian, agensi negeri, badan bukan kerajaan (NGO) dan pemimpin komuniti.

Selain itu, aktiviti jangkau luar juga telah dilaksanakan di Pulau Mabul, Sabah bermula pada bulan Jun 2025. Pelaksanaan jangkau luar ini merangkumi aktiviti libat urus komuniti, kebersihan persekitaran, saringan kesihatan penduduk, aktiviti kecergasan, ceramah kesihatan, aktiviti sosial dan sukan, pelantikan sukarelawan komuniti MyCHAMPION, promosi media serta sesi pengiktirafan rakan strategik dan komuniti sebagai persediaan peluasan inisiatif ini ke pulau-pulau penempatan yang lain.

Kolaborasi Rakan Strategik ANMS

Pengukuhan ANMS melalui penglibatan strategik sektor awam, sektor swasta dan NGO bagi menyokong pembudayaan hidup sihat terus dilaksanakan sepanjang tahun 2025. Tiga (3) sesi libat urus telah dilaksanakan pada tahun 2025 iaitu bersama dengan Pos Malaysia, GDEX dan Persatuan Sukan Rekreasi Putrajaya. Kolaborasi rentas sektor ini turut diperkukuh melalui penganjuran Larian Majlis Amanat Perdana Perkhidmatan Awam XX 2025 pada 2 Ogos 2025 di Dataran Putrajaya bersama dengan KESKI INTAN Bukit Kiara, penganjuran Bengkel Pembangunan Garis Panduan Sumbangan dan Perolehan Pelaksanaan Perkhidmatan Kesejahteraan Kesihatan di *Wellness Hub* (WH) dan *Wellness on Wheels* (WoW) dari 8-9 Mei 2025, serta pelaksanaan Intervensi Pengurusan Berat Badan Putrajaya Sihat Sejahtera Edisi 2025 dengan penglibatan pelbagai kelab kecergasan seperti Kelab Sukan Kecergasan *Fit Nation*, Kelab Senamrobik ZGC, Kelab Senamrobik 3 Ceria, Kelab Sukan Kecergasan *Fit Champion*, Kelab Sukan Kecergasan *Aerodance* Saief, Persatuan Senamrobik Daerah Klang, Kelab Sukan Kecergasan Putrajaya Vavavoom, *Malaysian Association for the Study of Obesity* (MASO) dan Kelab Senamrobik Jelita 1.

Imej 4.24 Aktiviti Kolaborasi Rakan Strategik ANMS Tahun 2025

Tinjauan Pembudayaan Hidup Sihat di bawah Inisiatif PSS

Tinjauan ini bertujuan untuk mendapatkan data asas bagi menentukan prevalens status kesihatan dan tingkah laku kesihatan dalam kalangan penjawat awam di Putrajaya. Pengumpulan data melibatkan 25 kementerian dan satu (1) jabatan di Putrajaya. Dapatan tinjauan yang dijangka diperoleh pada tahun 2026 akan digunakan bagi pemantauan dan penilaian keberkesanan PSS.

Imej 4.25 Sesi Pengumpulan Data Asas Inisiatif PSS

TERAS 1: MEMANTAPKAN PROMOSI PEMBUDAYAAN HIDUP SIHAT MENERUSI MEDIA DAN AKTIVITI

Pembudayaan hidup sihat dan persekitaran yang menyokong merupakan elemen penting dalam meningkatkan kesejahteraan kesihatan. Bagi mempromosikan pembudayaan hidup sihat dan memperluas akses rakyat kepada maklumat kesihatan, pelbagai platform media telah dimanfaatkan dan aktiviti promosi kesihatan dilaksanakan bagi memastikan penyampaian mesej kesihatan yang tepat, berkesan dan relevan.

Pembudayaan Hidup Sihat Menerusi Media Sosial, Media Konvensional dan Media Luar

Sepanjang tahun 2025, promosi pembudayaan hidup sihat telah dilaksanakan secara berterusan melalui gabungan media sosial, media konvensional dan media luar bagi menyokong ANMS. Pelaksanaan ini bertujuan untuk memperkukuh keterlihatan (*visibility*) mesej kesihatan serta meningkatkan tahap kesedaran dan keterlibatan masyarakat. Antara inisiatif utama yang dilaksanakan ialah pengiklanan *body wrap* yang melibatkan 300 kenderaan *e-hailing* di seluruh negara serta aktiviti jangkau luar bersama-sama dengan 15 selebriti dan pempengaruh (*Key Opinion Leaders*, KOLs) daripada pelbagai latar belakang. Setiap KOL menghasilkan sekurang-kurangnya 25 hantaran media sosial yang mencatatkan tahap keterlibatan yang menggalakkan.

Bagi memperkukuh penyampaian mesej kesihatan, sebanyak 10 video berimpak tinggi telah diterbitkan dan 10 papan iklan digital (*Digital Out-of-Home*) telah dipasang di sekitar Lembah Klang. Pelaksanaan promosi turut diperluaskan melalui pengiklanan pawagam yang melibatkan 300 dewan tayangan di seluruh negara menerusi CineAD, termasuk rangkaian GSC dan TGV, dengan capaian sebanyak 200,000 *spot*. Selain itu, pengiklanan radio turut dilaksanakan melalui empat (4) stesen radio utama iaitu Kool FM, Hot FM, Sinar FM dan Suria FM.

Imej 4.26 Promosi Mesej Pembudayaan Hidup Sihat

Jelajah Agenda Nasional Malaysia Sihat (ANMS)

Pada tahun 2025, KKM telah menganjurkan dua (2) program utama di bawah Jelajah ANMS sebagai kesinambungan bagi Kempen Promosi Kesihatan Nasional ANMS 2024 iaitu Program *Jelajah ANMS: Moh Kita Sihat* yang dirasmikan oleh Timbalan Perdana Menteri merangkap Pengerusi Jawatankuasa Kabinet ANMS pada 23 November 2025 di Bagan Datuk, Perak dengan penyertaan seramai 6,542 orang. Sementara itu, Program “Festival Sihat Itu Saya” bersempena dengan Hari Bertemu Pelanggan KKM telah dirasmikan oleh Timbalan Menteri Kesihatan, pada 8 November 2025 di Sibuti, Miri, Sarawak dengan penyertaan seramai 5,607 peserta.

Kedua-dua program jelajah ini menawarkan pelbagai perkhidmatan kesejahteraan kesihatan berasaskan enam (6) mesej utama ANMS iaitu kekal aktif, pemakanan sihat dan selamat, jalani saringan kesihatan, jauhi rokok dan vape, bijak mengurus stres serta kebersihan persekitaran, dengan fokus khusus pada komuniti luar bandar. Pelaksanaan jangkau luar turut diperkukuh melalui penglibatan sukarelawan MyCHAMPION bersama-sama dengan WoW Zoomers, yang meliputi 500 lokaliti dengan penggunaan 15 unit kenderaan dan telah mencapai lebih daripada 78,519 peserta di seluruh negara.

Imej 4.27 Aktiviti Jelajah ANMS Tahun 2025

Sambutan Bulan Malaysia Sihat Sejahtera (BMSS) dan BMSS@HePiLi Tahun 2025

Sambutan BMSS pada tahun 2025 telah dilaksanakan di seluruh negara dengan penglibatan 2,372 rakan strategik, pelaksanaan 4,048 program atau aktiviti dan penyertaan fizikal seramai 518,449 peserta. Sambutan peringkat kebangsaan telah diadakan di AEON Mall AU2 Setiawangsa, Kuala Lumpur dari 19-21 September 2025 dan majlis perasmian telah disempurnakan oleh Menteri Kesihatan Malaysia pada 20 September 2025. Fokus utama sambutan ialah pelaksanaan Inisiatif *Healthy Living Mall*, yang menekankan peranan pusat beli-belah sebagai hab komuniti sihat melalui komponen kekal aktif, kitar semula, keselamatan dan kualiti makanan, bebas asap rokok dan vape, promosi media serta promosi HCL serta Bersih, Sihat dan Selamat (BeSS).

Penganjuran *Mall Walking Challenge* di semua cawangan AEON Mall dari 1-20 September 2025 juga telah menerima pengiktirafan *The Malaysia Book of Records* bagi "*Most Steps Accumulated in a Shopping Centre Walking Campaign*". Program lanjutan BMSS 2025 ini turut diperluaskan ke pusat beli-belah utama di beberapa negeri dan disokong oleh pelaksanaan Hari Terbuka WH di seluruh negara.

Sambutan BMSS juga turut diperluas ke institusi pendidikan melalui BMSS@HePiLi 2025 dengan penglibatan 322 institusi, merangkumi prasekolah hingga IPT, dengan jumlah penyertaan sepanjang September 2025 adalah seramai 116,198 peserta. BMSS@HePiLi 2025 memfokuskan enam (6) tingkah laku pembudayaan hidup sihat iaitu aktiviti fizikal, pemakanan sihat dan selamat, kebersihan diri, kebersihan persekitaran, minda sihat dan tingkah laku berisiko. Bagi mengukur impak BMSS@HePiLi 2025, penilaian melibatkan 11,512 responden mendapati tahap penerimaan mesej kesihatan adalah tinggi iaitu kekal aktif (96.9%), pemakanan sihat dan selamat (94.6%) serta jauhi rokok dan vape (96.7%). Dari segi amalan, peratusan peserta yang melaporkan amalan tingkah laku sihat pada tahap 'selalu' ialah bagi aktiviti fizikal (64.9%), pemakanan sihat (62.9%), kebersihan diri (86.7%) dan minda sihat (66.1%). Persepsi impak program juga sangat

positif dengan 99.4% bersetuju bahawa program meningkatkan kesedaran, mendorong pengamalan budaya hidup sihat (98.8%) dan bersetuju bahawa program mendorong mereka mengesyorkan pembudayaan hidup sihat kepada orang lain (98.1%).

Imej 4.28 Aktiviti Sambutan BMSS dan BMSS HePiLi Tahun 2025

Program Kembara Sihat Sejahtera HePiLi bersama Didi & Friends Zon Sabah dan Zon Pantai Timur

Program Kembara Sihat Sejahtera HePiLi bersama Didi & Friends 2025 bertemakan “Budayakan Hidup Sihat, Kukuhkan Imuniti Badan” telah dilaksanakan di dua (2) zon utama iaitu Zon Sabah dan Zon Pantai Timur. Bagi Zon Sabah, program berlangsung dari 21-23 Februari 2025 di Suria Sabah Shopping Mall dengan kehadiran seramai 28,414 pengunjung. Sempena program tersebut, sesi *Meet & Greet* Didi & Friends turut diadakan di Sekolah Kebangsaan (SK) Pekan Putatan dan SK Sembulan. Bagi Zon Pantai Timur pula, program dimulakan dengan sesi *Meet & Greet* di SK Seri Budiman, Kuala Terengganu dan SK Tengku Mahmud 2, Besut, sebelum acara kemuncak berlangsung dari 30 Mei – 1 Jun 2025 di KB Mall, Kota Bharu, Kelantan dengan penyertaan seramai 47,916 pengunjung. Program ini turut diserikan dengan pelancaran *Pakej HePiLi* di institusi pendidikan oleh Menteri Kesihatan. Pelaksanaan kedua-dua program merangkumi *showcase* interaktif HePiLi, permainan interaktif, persembahan pentas, serta kemunculan Didi & Friends secara langsung bagi mendidik dan menghiburkan kanak-kanak melalui lagu bertemakan kesihatan.

Imej 4.29 Aktiviti Sempena Program Kembara Sihat Sejahtera HePiLi bersama Didi & Friends Zon Sabah dan Zon Pantai Timur Tahun 2025

Cabaran Langkah Sihat Peringkat Ibu Pejabat KKM (IPKKM) dan Antara Kementerian

Cabaran Langkah Sihat 2025 telah dilaksanakan di peringkat dalaman dan antara kementerian sebagai inisiatif untuk memperkukuh pembudayaan hidup aktif dalam perkhidmatan awam. Di peringkat IPKKM, seramai 1,573 anggota menyertai cabaran yang berlangsung dari 1-28 Februari 2025, sebagai platform pemerkasaan awal sebelum penyertaan di peringkat Putrajaya.

Sementara itu, Cabaran Langkah Putrajaya Sihat Antara Kementerian 2025 merekodkan penyertaan seramai 13,448 penjawat awam, meningkat sebanyak 2.9% berbanding dengan tahun sebelumnya dan peningkatan penyertaan ini menunjukkan pengukuhan penglibatan penjawat awam dalam menyokong agenda pembudayaan hidup sihat secara berterusan. Pada cabaran kali ini, pemenang mengikut kategori adalah KKM (Kategori XL), Kementerian Pertanian dan Keterjaminan Makanan (Kategori L), Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup (Kategori M), dan Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi (Kategori S).

Imej 4.30 Cabaran Langkah Sihat Putrajaya Tahun 2025

TERAS 2: MEMANTAPKAN PERKHIDMATAN KESEJAHTERAAN KESIHATAN

Perkhidmatan kesejahteraan kesihatan berperanan sebagai faktor pemungkin (*enabling*) dalam mewujudkan persekitaran yang menyokong pembudayaan hidup sihat. Usaha ini dilaksanakan melalui pengukuhan perkhidmatan kesejahteraan kesihatan menerusi WoW dan WH.

Perkhidmatan *Wellness on Wheels* (WoW)

WoW merupakan perkhidmatan kesejahteraan kesihatan bergerak yang dilaksanakan melalui aktiviti jangkau luar bagi memperluas akses promosi kesihatan, memperkasa komuniti dalam pengurusan kesihatan sendiri dan menggalakkan pembudayaan hidup sihat. Pada tahun 2025, WoW telah melaksanakan sebanyak 4,612 aktiviti di 1,093 lokaliti di seluruh negara, dengan penyertaan seramai 356,011 orang. Sehingga Disember 2025, sebanyak 16 trak WoW ditempatkan di IPKKM dan semua JKN.

Perkhidmatan ini turut diperkukuhkan dengan tambahan aset enam (6) kenderaan 4WD WoW Zoomers di Terengganu, Kelantan, Melaka, Johor, Kedah dan Pulau Pinang. Penilaian *Take Home Messages* ke atas 67,690 pengunjung WoW mendapati 96.8% pengunjung melaporkan peningkatan pendedahan terhadap pembudayaan hidup sihat, 96.9% memperoleh kemahiran berkaitan pembudayaan hidup sihat bagi meningkatkan imuniti, manakala 97.1% menunjukkan peningkatan motivasi untuk membudayakan hidup sihat.

Imej 4.31 Aktiviti WoW Tahun 2025

Perkhidmatan Wellness Hub (WH)

WH merupakan pusat sehati perkhidmatan kesejahteraan kesihatan komuniti yang menyokong peralihan KKM daripada *sick care* kepada *health care*. Pada tahun 2025, sebanyak 33 WH beroperasi di seluruh negara dengan jumlah kehadiran pelanggan seramai 486,994 orang. Daripada 35,889 pelanggan baharu, 94.18% telah berjaya dirujuk ke sekurang-kurangnya dua (2) pakej intervensi budaya hidup sihat.

Pada tahun 2025 juga, Program *I Fit & Eat Right* (IFitER) di WH mencatatkan 5,010 penyertaan melibatkan 4,375 peserta berjaya menamatkan intervensi, 3,275 berjaya menurunkan berat badan, dan 2,192 berjaya meningkatkan tahap kecergasan. Sistem janji temu melalui MySejahtera pula mencatatkan sebanyak 64,151 kehadiran dari Januari hingga November 2025.

Bagi memperkukuh kualiti perkhidmatan di WH, dua (2) kursus pemerkasaan kompetensi perkhidmatan WH telah dilaksanakan dan tiga (3) WH baharu telah dirasmikan pada 2025, iaitu WH Seberang Perai Utara (8 Februari), WH Kulim (9 Februari) dan WH Kuala Langat (17 Ogos). Turut dilaksanakan ialah Pemeteraian Nota Kerjasama antara KKM dan Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia (JBPM) sebagai rakan strategik.

Pada tahun 2025 juga, peruntukan pembangunan bagi naik taraf WH ANMS 2.0 telah diberikan kepada tujuh (7) JKN yang merangkumi sembilan (9) projek dengan jumlah keseluruhan peruntukan sebanyak RM7 juta. Projek ini meliputi kerja bina baharu, naik taraf, ubah suai dan pembinaan semula fasiliti WH di Johor, Sabah, Perak, Pulau Pinang, Sarawak, Melaka dan Selangor.

Imej 4.32 Aktiviti WH Tahun 2025

TERAS 3: MEMPERKASAKAN KAWALAN KESIHATAN KENDIRI

Inisiatif ini bertujuan memperkasakan individu, keluarga, komuniti dan rakan strategik dalam pembudayaan hidup sihat bagi membolehkan mereka menguruskan kesihatan sendiri untuk kesejahteraan.

Program Jom Nak Sihat Kuala Selangor 2.0

Program Jom Nak Sihat Kuala Selangor 2.0 Tahun 2025 merupakan intervensi pengurusan berat badan berstruktur yang dilaksanakan selama 10 minggu, dari 17 Mei hingga 2 Ogos 2025, melibatkan empat (4) zon iaitu Bukit Melawati, Pasir Tuntong, Puncak Alam dan Ijok. Sebanyak 901 permohonan diterima dan 381 peserta terpilih selepas saringan kesihatan dan ujian kecergasan. Daripada jumlah tersebut, 325 peserta (85%) kekal hingga akhir program. Hasil intervensi menunjukkan pencapaian berikut 275 peserta (85%) meningkatkan tahap kecergasan, 256 peserta (79%) menurunkan berat badan lebih daripada 1 kg, 176 peserta (69%) berjaya menurunkan 10% berat badan asal, 224 peserta (88%) berjaya menurunkan 5% berat badan asal dan 68 peserta (21%) kembali ke BMI normal.

Imej 4.33 Aktiviti Jom Nak Sihat Kuala Selangor 2.0 Tahun 2025

Pemerkasaan Pakej HePiLI di Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah, Pakej Resilien bagi Program Ekspresi Anak Remaja Lestari (PEARL) dan Program Siswa Sihat (PROSIS) Politeknik

Aktiviti bina upaya Pakej HePiLI Institusi Pendidikan (Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah) telah dilaksanakan secara berperingkat di semua zon dari Jun hingga Julai 2025, meliputi Zon Utara dan Zon Tengah (11-13 Jun), Zon Pantai Timur dan Zon Selatan (18-20 Jun) serta Zon Malaysia Timur (2-4 Julai). Sesi ini melibatkan seramai 162 pegawai dan guru daripada 65 buah sekolah terpilih, termasuk pegawai Jabatan Pendidikan Negeri, Pejabat Pendidikan Daerah, guru penasihat Kelab Doktor Muda serta pegawai pendidikan kesihatan dari Jabatan dan Pejabat Kesihatan Daerah.

Bagi Pakej Resilien HePiLI iaitu PEARL, sesi bina upaya telah dilaksanakan dari Jun hingga awal Julai 2025 melibatkan Zon Utara dan Zon Tengah (9-11 Jun), Zon Pantai Timur dan Zon Selatan (16-18 Jun) serta Zon Malaysia Timur (30 Jun – 2 Julai). Program ini melibatkan 114 pegawai dan guru bimbingan dan kaunseling. Selain itu, satu (1) sesi pemeraksanaan PROSIS telah dilaksanakan dari 13-15 Ogos 2025 di Klang, Selangor melibatkan 36 politeknik dengan jumlah penyertaan seramai 108 pelajar dan penyelar.

Imej 4.34 Aktiviti Pemerkasaan HePiLi Tahun 2025

XBREAK: Inisiatif Senaman Ringan di Institusi Pendidikan

KKM dengan kerjasama KPM telah melancarkan Inisiatif Senaman Ringan (X-BREAK) di institusi pendidikan pada 20 Februari 2025 di Sekolah Menengah Kebangsaan Kiaramas, Kuala Lumpur. Program ini turut melibatkan sesi dalam talian bersama dengan 620 sekolah Kelab Doktor Muda di seluruh negara dengan penyertaan kira-kira 420,000 murid. Pelaksanaan awal inisiatif ini akan digerakkan melalui Kelab Doktor Muda di 3,530 sekolah rendah dan 900 sekolah menengah, disokong oleh penganjuran Klinik X-BREAK serta pengenalan Garis Panduan X-BREAK sebagai rujukan rasmi bagi pelaksanaan di sekolah.

Imej 4.35 Majlis Pelancaran XBREAK di Institusi Pendidikan

Pemerkasaan Komuniti melalui Geran Projek Promosi Kesihatan MyCHAMPION (GPPKM)

GPPKM merupakan inisiatif kerajaan untuk menyokong aktiviti pemerkasaan komuniti ke arah pembudayaan hidup sihat dan kelestarian persekitaran selaras dengan ANMS. Inisiatif ini menekankan penglibatan proaktif komuniti dalam perubahan tingkah laku positif berkaitan kesihatan. Pada tahun 2025, sebanyak 237 permohonan geran diterima dan 165 projek diluluskan oleh Jawatankuasa Induk GPPKM, dengan peruntukan berjumlah RM1,779,940.00. Pelaksanaan projek ini mencerminkan komitmen tinggi entiti komuniti dan NGO di bawah MyCHAMPION dalam mempromosi kesihatan di seluruh negara. Inisiatif ini juga memperkukuh peranan MyCHAMPION sebagai ejen pemangkin transformasi kesihatan komuniti serta menyokong peralihan paradigma sistem kesihatan negara ke arah pendekatan berasaskan kesejahteraan.

Imej 4.36 Majlis Penyerahan GPPKM Tahun 2025

Pemeriksaan Komuniti melalui MyCHAMPION COMBI

MyCHAMPION COMBI merupakan inisiatif KKM yang berasaskan strategi perubahan tingkah laku melalui mobilisasi sosial dan komunikasi, yang digerakkan oleh sukarelawan terlatih untuk memperkasakan komuniti serta membanteras penyakit bawaan vektor seperti denggi dan chikungunya.

Bagi memperkukuh penyelarasan program, Mesyuarat Penyelarasan Program MyCHAMPION COMBI 2025 telah diadakan dari 4-6 Julai 2025 di Hotel Maluri, Kuala Lumpur, yang melibatkan lebih 60 peserta dari peringkat kebangsaan dan negeri. Mesyuarat ini memberi tumpuan kepada penyelarasan pelaksanaan program, pengukuhan kepimpinan komuniti dan perancangan pelan tindakan pencegahan serta kawalan denggi.

Imej 4.37 Aktiviti Pemeriksaan MyCHAMPION COMBI Tahun 2025

Pengiktirafan dan Pembangunan Kapasiti Sukarelawan MyCHAMPION Peringkat Kebangsaan

Inisiatif MyCHAMPION di bawah ANMS adalah berperanan untuk memperkasakan komuniti, menggalakkan kawalan kesihatan sendiri serta menghubungkan komuniti dengan perkhidmatan kesejahteraan kesihatan melalui WH dan WoW. Pada tahun 2025, Majlis Anugerah MyCHAMPION Peringkat Kebangsaan telah berlangsung pada 24-26 Oktober 2025 di The Pearl Hotel, Kuala Lumpur, sebagai platform penghargaan kepada sukarelawan MyCHAMPION. Majlis ini mempertanding lapan (8) kategori melibatkan 98 penyertaan daripada semua negeri termasuk Wilayah Persekutuan, yang mencerminkan impak penglibatan sukarelawan di seluruh negara. Sehingga Disember 2025, seramai 19,910 ahli MyCHAMPION telah berdaftar termasuk 7,686 ahli di bawah entiti sukarelawan KKM dan 4,819 ahli berjaya dilatih sepanjang tahun 2025.

Imej 4.38 Majlis Pengiktirafan dan Aktiviti MyCHAMPION Tahun 2025

Pemeriksaan Komuniti menerusi Jelajah ANMSMyCHAMPION

Jelajah ANMS bersama MyCHAMPION merupakan inisiatif berterusan KKM yang menggunakan pendekatan jangkau luar komuniti untuk memperkukuh pembudayaan hidup sihat. Program ini menyampaikan intervensi promosi kesihatan secara langsung dengan MyCHAMPION berperanan sebagai pemudah cara dalam penyampaian maklumat, pemeriksaan kemahiran dan penggalakan budaya hidup sihat. Sepanjang pelaksanaan, jelajah ini meliputi 605 lokaliti di 201 kawasan parlimen, melibatkan 103,749 individu, sekali gus memperluas capaian promosi kesihatan dan memperkukuh kolaborasi antara agensi kerajaan, NGO dan komuniti setempat dalam menyokong aspirasi kesihatan negara.

Imej 4.39 Aktiviti Pemeriksaan Komuniti oleh MyCHAMPION Tahun 2025

TERAS 4: MEMANTAPKAN KEBERSIHAN PERSEKITARAN

Teras ini menekankan usaha bersepadu untuk memperkukuh tahap kebersihan persekitaran melalui amalan kebersihan yang mampan, pengurusan sisa yang berkesan serta penglibatan aktif komuniti dan agensi berkaitan bagi memperkukuh persekitaran yang sihat, selamat dan menyokong kesejahteraan kesihatan.

Aktiviti Kebersihan Persekitaran menerusi Program *One Hour Malaysia Clean Up* (1HMCU)

Program 1HMCU merupakan inisiatif advokasi dan mobilisasi sosial yang merangkumi aktiviti pemeriksaan komuniti dan pendidikan kesihatan, termasuk gotong-royong, kitar semula serta pencarian dan pemusnahan tempat pembiakan nyamuk Aedes. Program ini dilaksanakan secara berkala pada Sabtu minggu keempat setiap bulan kecuali di Johor yang dijalankan pada Sabtu minggu ketiga.

Pada tahun 2025, sebanyak 1,175 aktiviti telah dilaksanakan di seluruh negara dengan penyertaan 155,664 ahli komuniti dan edaran 140,457 bahan promosi kesihatan, sekali gus memperkukuh kesedaran serta penglibatan komuniti dalam pencegahan penyakit dan penjagaan kebersihan persekitaran.

Imej 4.40 Aktiviti Kebersihan Persekitaran Sempena 1HMCU Tahun 2025

PUSAT KECEMERLANGAN KESIHATAN MENTAL KEBANGSAAN (NCEMH)

NCEMH telah ditubuhkan pada 21 Oktober 2022 sebagai pusat peneraju dan koordinasi kebangsaan bagi pembangunan program dan perkhidmatan kesihatan mental secara bersepadu merangkumi sektor awam, swasta dan NGO. KKM melalui NCEMH menerajui pelaksanaan Dasar Kesihatan Mental Negara menerusi Pelan Strategik Kesihatan Mental Kebangsaan (NSPMH) 2020-2025 bagi menangani peningkatan beban masalah kesihatan mental dan memperkukuh sistem perkhidmatan kesihatan mental negara. Data NHMS 2023 menunjukkan peningkatan ketara prevalens kemurungan dalam kalangan individu berumur 16 tahun dan ke atas, daripada 2.3% pada tahun 2019 kepada 4.6% pada tahun 2023, dengan prevalens yang lebih tinggi dalam kalangan remaja dan belia, sekali gus menekankan keperluan pendekatan yang menyeluruh, bersepadu dan berasaskan bukti dalam usaha memperkukuh kesihatan mental di peringkat nasional. Lapan (8) teras strategik dalam NSPMH 2020-2025 merangkumi tadbir urus, perkhidmatan kesihatan mental yang komprehensif, promosi kesihatan mental, kesiapsiagaan perkhidmatan kesihatan mental semasa krisis, pencegahan tingkah laku bunuh diri, kolaborasi merentas sektor, pengukuhan sumber manusia dan sistem surveilans kesihatan mental.

PENGUKUHAN TADBIR URUS

Mesyuarat Majlis Penasihat Promosi Kesihatan Mental (MPPKM)

Mesyuarat MPPKM yang dipengerusikan oleh Menteri Kesihatan telah diadakan pada 15 Mei 2025 dan 1 Disember 2025 di IPKKM. Mesyuarat dihadiri oleh pengurusan tertinggi KKM, wakil kementerian, agensi, NGO dan aktivis yang bergiat aktif dalam program promosi dan advokasi kesihatan mental. Perkara yang dibincangkan termasuk hala tuju program, status pelaksanaan program dan isu berkaitan kesihatan mental. Hasil perbincangan membantu KKM membangunkan polisi bagi mempertingkatkan perkhidmatan kesihatan mental kepada masyarakat umum.

Mesyuarat Jawatankuasa Pilihan Kesihatan Parlimen Kelima Belas Bil. 27 Tahun 2025

Mesyuarat ini telah diadakan pada 17 November 2025, yang menyediakan platform kepada jawatankuasa untuk meneliti isu-isu berkaitan kesihatan mental di Malaysia dan menilai strategi KKM bagi memperkukuh usaha menangani cabaran kesihatan mental yang semakin kompleks.

PENINGKATAN PERKHIDMATAN KESIHATAN MENTAL YANG KOMPREHENSIF

Perkhidmatan Kesihatan Mental di Peringkat Primer dan Hospital

Pada tahun 2025, KKM telah memperkukuh kebolehcapaian perkhidmatan kesihatan mental di seluruh negara melalui 1,103 klinik kesihatan, 70 hospital psikiatri dan 40 Pusat Kesihatan Mental Komuniti (MENTARI).

Perkhidmatan Minda Sihat di Fasiliti Kesihatan Primer

Program saringan kesihatan mental di fasiliti kesihatan primer ini menggunakan instrumen *Whooley*, GAD-2, PHQ-9 dan GAD-7, telah dilaksanakan sejak tahun 2007 dan pada tahun 2025 tersedia di 1,103 klinik kesihatan di seluruh negara. Bagi tempoh Januari hingga September 2025, seramai 361,514 individu telah menjalani saringan kesihatan mental dan 29,420 individu telah dirujuk untuk intervensi lanjut.

Perkhidmatan Rawatan Susulan Kesihatan Mental di Fasiliti Kesihatan Primer

Perkhidmatan kesihatan mental bersepadu di klinik kesihatan membolehkan pesakit yang stabil menerima rawatan susulan dan pemantauan berterusan bagi mengurangkan risiko relaps. Bagi tempoh Januari hingga Disember 2025, sebanyak 26,194 kes dicatatkan, merangkumi 24,114 kes sedia ada, 6,187 kes baharu, 608 kes pindah masuk dan 4,715 kes keluar (discaj) manakala 950 kes cicir yang telah diambil tindakan susulan.

PENDIGITALAN PERKHIDMATAN KESIHATAN MENTAL

Talian HEAL (*Help with Emphy and Loss*) 15555

Talian HEAL 15555 merupakan Talian Bantuan Krisis Kesihatan Mental Kebangsaan yang beroperasi di NCEMH sejak 21 Oktober 2022. Jumlah panggilan meningkat setiap tahun, daripada 27,738 panggilan pada tahun 2023 kepada 42,990 panggilan pada tahun 2024, dan hampir dua (2) kali ganda kepada 90,981 panggilan pada tahun 2025, yang menunjukkan keperluan dan capaian sokongan telekaunseling yang semakin tinggi dalam kalangan masyarakat. Setakat tahun 2025, 77% pemanggil telah menerima bantuan sokongan emosi, manakala 23% diberikan intervensi khusus oleh pegawai psikologi (kaunseling) bertauliah. Sebanyak 451 kes merupakan krisis tingkah laku bunuh diri yang merangkumi 294 kes idea bunuh diri dan 157 kes cubaan bunuh diri, yang telah dirujuk ke hospital untuk mendapatkan rawatan lanjut.

Saringan MyMinda dalam Aplikasi MySejahtera

Perkhidmatan ini dilancarkan pada 22 Oktober 2023 dan dilaksanakan di fasiliti kesihatan primer di seluruh negara. Seramai 385,228 individu telah menjalani saringan MyMinda sejak dilancarkan, termasuk 177,577 individu pada tahun 2025.

PROMOSI KESIHATAN MENTAL DAN PROGRAM PENCEGAHAN

Kempen Bentikan Stigma, Kesihatan Mental Milik Semua□

Aktiviti kempen pada tahun 2025 merangkumi yang berikut:

- i. Lima (5) siri Jelajah Minda Sihat di Kedah, Melaka, Pahang, Selangor dan Kuala Lumpur dengan penyertaan seramai 11,000 peserta.
- ii. Konvensyen Kesihatan Mental Peringkat Kebangsaan Tahun 2025 dari 19-21 Februari 2025 di Bangi Avenue Convention Centre, Selangor.
- iii. Forum Perdana Hal Ehwal Islam bertajuk “Hentikan Stigma, Kesihatan Mental Milik Semua” yang telah diadakan di Masjid Bandar Seri Putra, Kajang dan disiarkan secara langsung menerusi RTM TV1 pada 17 April 2025.

Sambutan Bulan Kesihatan Mental Tahun 2025

Majlis Sambutan Bulan Kesihatan Mental Peringkat Kebangsaan Tahun 2025 telah diadakan pada 12 Oktober 2025 di Taman Tasik Cyberjaya, Selangor dan dirasmikan oleh Menteri Kesihatan. Majlis ini diadakan dengan kerjasama Jabatan Kesihatan Negeri Selangor dan bertemakan “Akses kepada Perkhidmatan: Kesihatan Mental dalam Krisis dan Bencana”.

Program Komuniti Minda Sejahtera (K-MindSet)

Pelaksanaan Program K-MindSet bermula pada tahun 2024 sebagai projek rintis di Melaka dan diperluas ke seluruh negara pada tahun 2025, yang melibatkan latihan kepada 1,463 ketua komuniti dan sukarelawan.

KESIAPSIAGAAN PERKHIDMATAN KESIHATAN MENTAL SEMASA KRISIS

Kesiapsiagaan kesihatan mental semasa kecemasan, krisis dan bencana diperkukuh melalui penyediaan *Mental Health and Psychosocial Support Services* (MHPSS) di peringkat daerah. Pasukan MHPSS mula ditubuhkan pada tahun 2013 dan diperkasa pada tahun 2020 sebagai sebahagian daripada respons kesihatan awam terhadap impak psikososial pandemik COVID-19. Pada tahun 2025, terdapat 247 pasukan MHPSS dengan seramai 3,676 anggota kesihatan yang menyediakan perkhidmatan saringan, *psychological first aid* (PFA), psikopendidikan dan kaunseling kepada individu yang memerlukan bantuan awal psikologi, termasuk petugas barisan hadapan semasa krisis dan bencana. Taburan pasukan MHPSS di seluruh negara adalah seperti dalam **Rajah 4.16**, manakala aktiviti MHPSS bagi tahun 2025 diringkaskan dalam **Jadual 4.11**.

Rajah 4.16 Taburan Pasukan MHPSS di Seluruh Malaysia

Jadual 4.11 Aktiviti MHPSS Mengikut Jenis Bencana Tahun 2025

Jenis Bencana	Bilangan Lokasi Dilawati	Bilangan Petugas MHPSS						Bilangan Individu/ Kumpulan yang Menerima Intervensi				Aktiviti MHPSS		
		Pakar Psikiatri	Pakar Perubatan Keluarga	Pegawai Perubatan	Pegawai Psikologi	Paramedik	Lain-Lain	Orang Awam	Petugas KKM	Petugas Agensi Lain	Sesi Berkumpulan	Relaksasi	Ekspresi Seni	Psiko Pendidikan
Banjir	1,548	13	58	1,061	572	2,064	1,290	44,072	1,091	1,162	2,078	16,206	8,940	27,279
Tanah Runtuh	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kebakaran	28	5	2	15	136	29	105	963	39	191	68	153	158	783
Kemalangan Jalan Raya	4	1	6	9	6	5	5	93	0	0	22	54	80	40
Jumlah	1,580	19	66	1,085	714	2,098	1,400	45,128	1,130	1,353	2,168	16,413	9,178	28,102

PENCEGAHAN TINGKAH LAKU BUNUH DIRI

Dekriminalisasi Cubaan Bunuh Diri

Dekriminalisasi Cubaan Bunuh Diri di Malaysia telah berkuat kuasa pada 10 September 2025 dengan pemansuhan Seksyen 309 Kanun Keseksaan dan pindaan kepada Akta Kesihatan Mental 2001 [Akta 615] dengan mewujudkan pegawai intervensi krisis yang terdiri daripada Polis Diraja Malaysia (PDRM), JBPM, Angkatan Pertahanan Awam Malaysia (APM), Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia (APMM) dan Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM).

Program MySAVE (*Malaysian Suicid Awareness and Voice of Hop*)

Program MySAVE telah dilancarkan pada 31 Julai 2023 yang bertujuan untuk mengukuhkan pelaksanaan aktiviti pencegahan tingkah laku bunuh diri di peringkat kebangsaan. Aktiviti pada tahun 2025 merangkumi yang berikut:

- i. Latihan kemahiran pengendalian kes bunuh diri serta kemahiran runding cara (*negotiation skills*) kepada 80 anggota petugas barisan hadapan termasuk PDRM, JBPM, APM, APMM, JKM dan KKM.
- ii. Program Latihan Prosedur Operasi Standard (SOP) Pasca Dekriminalisasi Cubaan Bunuh Diri dilaksanakan bagi menyokong usaha dekriminalisasi cubaan bunuh diri yang berkuat kuasa pada 10 September 2025. Seramai 100 pegawai intervensi krisis dan pegawai agensi yang bertugas di Pusat Kawalan Operasi dan Bilik Gerakan telah dilatih dalam dua (2) siri bengkel latihan pada November 2025.
- iii. Projek Pembangunan Sistem Registri Kebangsaan Bunuh Diri dan Kecederaan Fatal (NSFIRM) kini berada di fasa akhir pembangunan sistem dan dijangka selesai sepenuhnya pada tahun 2026.

Hari Pencegahan Bunuh Diri Tahun 2025

Majlis Sambutan Hari Pencegahan Bunuh Diri Peringkat Kebangsaan Tahun 2025 bertemakan “Ubah Tanggapan, Bina Harapan” telah diadakan pada 11 September 2025 di Kuching, Sarawak dan dirasmikan oleh Timbalan Menteri Kesihatan.

Pertandingan Ekspresi Emosi Menerusi Seni

Pertandingan anjuran KKM, KPM dan NGO Anjung Kaunseling Keluarga telah diadakan sempena Hari Pencegahan Bunuh Diri Peringkat Kebangsaan 2025, bertujuan untuk meningkatkan kesedaran tentang kesejahteraan mental serta memperkukuh mesej pencegahan bunuh diri melalui seni dan ekspresi kreatif. Pertandingan yang terbuka kepada pelajar berumur 10-17 tahun ini berlangsung dari 18 Ogos hingga 22 September 2025 dan telah disertai oleh 700 peserta. Penyampaian hadiah diadakan semasa Majlis Sambutan Bulan Kesihatan Mental Peringkat Kebangsaan Tahun 2025.

KERJASAMA DAN KOLABORASI ADVOKASI KESIHATAN MENTAL

Kerjasama dengan Kementerian dan Agensi Kerajaan

- i. NCEMH bekerjasama dengan WHO-UNICEF dan KPM bagi pelaksanaan *Helping Adolescents to Thrive (HAT) Module: Mei and Friends Comic* dalam latihan di Institut Pendidikan Guru (IPG) di seluruh negara, dan pada tahun 2025 seramai 5,000 guru telah dilatih.
- ii. Latihan Kesihatan Mental Fasilitator Kem Belia @ Rakan Prihatin 2025.
- iii. Latihan Kesihatan Mental Pelatih dan Jurulatih Latihan Khidmat Negara sempena Pelaksanaan Latihan Khidmat Negara 3.0 (PLKN 3.0).
- iv. NCEMH telah bekerjasama dengan KPWKM bagi pelaksanaan Latihan Pengukuhan Empati dalam Komunikasi bagi *call agent* Talian Kasih.

Kolaborasi dengan Badan Antarabangsa

- i. Kolaborasi bersama dengan *Orygen National Centre of Excellence for Youth Mental Health*, Australia bagi *ASEAN Youth Mental Health Fellowship Pitching Session and the Youth Mental Health Policy Lab*.
- ii. Kolaborasi bersama dengan WHO-UNICEF bagi:
 - a. Adaptasi Modul *Helping Adolescent Thrive (HAT) Module: Mei and Friends Comic*.
 - b. Pembangunan Pelan Strategik Kebangsaan bagi Kesihatan Mental Kanak-kanak dan Remaja beserta dengan Rangka Kerja Pemantauan dan Penilaian.
- iii. Kolaborasi bersama dengan UNICEF-WHO-Rain Barrel, Australia bagi pembangunan *Social Behavioural Change Framework for Mental Health and Psychosocial Support for Children and Adolescents*.
- iv. Kolaborasi bersama dengan WHO dan NGO *Angsana Health* bagi *Service Mapping and Strengthening of MHPSS and Referral for Children and Adolescents in Malaysia Research*.

Kolaborasi dengan Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGO)

Sebanyak 84 NGO kesihatan mental telah menerima bantuan kewangan pada tahun 2025 melalui inisiatif Bantuan Kewangan Yayasan Hasanah-NCEMH bagi menyokong pelaksanaan aktiviti advokasi kesihatan mental.

PENGUKUHAN SUMBER MANUSIA DALAM KESIHATAN MENTAL

- i. Advokasi kesihatan mental di tempat kerja merentas agensi.
- ii. Pelancaran Garis Panduan Pengurusan Buli di Tempat Kerja bagi Anggota KKM pada 12 Ogos 2025.
- iii. Kursus Pengukuhan Program Kesihatan Mental kepada Anggota Kesihatan di Hospital Orang Asli Gombak (HOAG).
- iv. Bengkel Pengukuhan Kemahiran Petugas Talian HEAL 15555 pada 13-15 Mei 2025.

PENGUKUHAN SISTEM SURVELAN KESIHATAN MENTAL

Pengukuhan sistem surveilan kesihatan mental penting bagi mengumpul data untuk pembangunan polisi, program dan kajian berkaitan kesihatan mental.

Penyelidikan Kesihatan Mental

Sebanyak lapan (8) penyelidikan telah dilaksanakan pada tahun 2025 dan status pelaksanaan seperti dalam **Jadual 4.12**.

Jadual 4.12 Senarai Penyelidikan Kesihatan Mental Tahun 2025

Tajuk Penyelidikan	Status Pelaksanaan	Catatan
Kajian Penilaian Kempen Media “Hentikan Stigma Kesihatan Mental” oleh Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan (IPTK)	Selesai	Telah dibentang semasa Mesyuarat MPPKM Bil. 1/2025 pada 15 Mei 2025
<i>Prevalence of Self-harm, Its Associated Risk Factors, W, f, w, y, Psychiatry and Mental</i>	Selesai	Telah dibentang semasa Mesyuarat MPPKM Bil. 1/2025 pada 15 Mei 2025
<i>Addressing Juvenile Mental Health Disorders and o, o, , o, , h, g, , Sekolah Henry Gurney</i>	Sedang dilaksanakan	Sasaran selesai: Mac 2026
<i>Mental Health Literacy (MHL) Survey & (STIG-9)</i>	Sedang dilaksanakan	Sasaran selesai: Mac 2026
<i>Behavioural Nudges to Enhance Mental Health Help-Seeking Behaviour Among Secondary School Student – A Pilot Study</i>	Sedang dilaksanakan	Sasaran selesai: Mac 2026
<i>Effect of Naltrexone Treatment Across Varied Patterns of Drug Dependence in Malaysia</i>	Sedang dilaksanakan	Sasaran selesai: Mac 2026
<i>Prevalence and Risk Factors of Depression Among Antenatal and Post Natal Women Attending Government Health Clinic in Selangor, Malaysia</i>	Sedang dilaksanakan	Sasaran selesai: Mac 2026
<i>The Effect of Psychoeducational Intervention (PEI) in Reducing Pain, Depression, Anxiety and Improving Quality of Life Among Patients with Endometriosis</i>	Sedang dilaksanakan	Sasaran selesai: Mac 2026

BAB 5

PERUBATAN

PROGRAM PERUBATAN

Program Perubatan bertanggungjawab bagi perkara berkaitan perkhidmatan perubatan yang disediakan di hospital. Ia diketuai oleh Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Perubatan). Program ini terdiri daripada lima (5) bahagian iaitu:

- i. Bahagian Perkembangan Perubatan (BPP)
- ii. Bahagian Sains Kesihatan Bersekutu (BSKB)
- iii. Bahagian Kejururawatan (BKj)
- iv. Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplimentari (BPT&K)
- v. Bahagian Amalan Perubatan (BAP)

BAHAGIAN PERKEMBANGAN PERUBATAN (BPP)

BPP bertanggungjawab dalam merancang, menyelaraskan dan memantau pembangunan perkhidmatan perubatan di bawah KKM. Bahagian ini menyokong penggubalan dasar, pembangunan piawaian dan garis panduan amalan klinikal berasaskan bukti, serta pengukuhan tadbir urus perkhidmatan bagi memastikan penyampaian penjagaan kesihatan yang berkualiti, selamat dan berkesan. Bahagian ini juga berperanan dalam memantau prestasi dan kualiti perkhidmatan perubatan, serta menyelaraskan kerjasama dengan pelbagai pihak berkepentingan dalam menyokong transformasi sistem kesihatan negara. Fungsi ini dilaksanakan melalui empat (4) cawangan dan dua (2) unit, iaitu:

- i. Cawangan Perkembangan Perkhidmatan Perubatan (CPPP)
- ii. Cawangan Perkembangan Profesion Perubatan
- iii. Cawangan Pengurusan Risiko dan Survelan Klinikal (CaPRISK)
- iv. Cawangan Penilaian Teknologi Kesihatan (MaHTAS)
- v. Unit Penilaian Teknikal Tabung Bantuan Perubatan (TBP)
- vi. Unit Penilaian Teknikal Saraan Perubatan (Saraubat)

CAWANGAN PERKEMBANGAN PERKHIDMATAN PERUBATAN (CPPP)

CPPP merupakan cawangan terbesar di bawah BPP dengan skop utama merancang, menyelaraskan dan memastikan akses kepada penyampaian perkhidmatan klinikal/kepakaran dengan meliputi aspek pengurusan hospital, 123 perkhidmatan kepakaran/subkepakaran dan pengurusan sumber perubatan. Pencapaian CPPP pada tahun 2025 seperti dalam **Jadual 5.1**.

Jadual 5.1 Pencapaian CPPP Tahun 2025

Aktiviti CPPP	Jumlah
Persidangan/Seminar Peringkat Antarabangsa	3
Persidangan/Seminar Peringkat Kebangsaan	12
Pembangunan Polisi/Garis Panduan/Manual dan Protokol	80
Penerbitan	33
Bengkel Teknikal/Kursus/Latihan	115
Projek <i>Public-Private Partnership</i> (PPP) dan Agensi Luar	53
Lawatan Pemantauan	336
Kolaborasi Antarabangsa	12
Penglibatan dalam Penyelidikan	43
Mesyuarat Teknikal/Kepakaran	554
Sambutan Hari Kesihatan	138
Penyediaan dan Pembentangan untuk Pengurusan Tertinggi	25
Integrasi Modaliti, Sistem dan Aplikasi Digital	59

PROGRAM PENYUMBERLUARAN PERKHIDMATAN HOSPITAL (HSOP)

HSOP bagi pesakit dari hospital KKM ke kemudahan dan perkhidmatan jagaan kesihatan swasta, termasuk pusat perubatan swasta di bawah hospital pengajar universiti dilaksanakan untuk mengurangkan tempoh masa menunggu pesakit, mengatasi kesesakan di hospital serta menambah baik perkhidmatan. Pada tahun 2024, empat (4) jenis perkhidmatan terlibat iaitu nefrologi, radiologi, kardiotorasik dan kardiologi, melibatkan 25,162 pesakit dengan kos RM58.5 juta. Bagi tahun 2025, program diperluas kepada perkhidmatan oftalmologi, pembedahan am, urologi, perubatan nuklear, pediatrik, radioterapi dan onkologi, menjadikan keseluruhan sepuluh perkhidmatan, melibatkan 41,837 pesakit dengan kos RM102.6 juta.

INISIATIF *SPECIAL INTEREST GROUP* (SIG) PERUBATAN DALAMAN DAN PSIKIATRI

Inisiatif ini dilancarkan pada tahun 2025 untuk menangani isu akses terhadap perkhidmatan kepakaran dan subkepakaran yang terhad di hospital KKM berpakar. Pelaksanaan inisiatif ini dapat meningkatkan kemahiran pakar perubatan, pegawai perubatan, jururawat dan penolong pegawai perubatan dengan menawarkan latihan dalam tempoh 3 hingga 12 bulan menggunakan modul latihan berstruktur. Terdapat tujuh (7) SIG di bawah inisiatif ini merangkumi *SIG Heart Failure Clinic*, *SIG Basic Palliative and End-of-Life Care*, *SIG Geriatrics Medicine*, *SIG Stroke Thrombolysis*, *SIG Peritoneal Dialysis Care*, *SIG Gastrointestinal Endoscopy* dan *SIG Mental Health Intervention & Network Development-MIND@GP*. Pada tahun 2025, seramai 42 pelatih telah tamat latihan, diberi pensijilan dan *privileged*, seterusnya dapat menambah akses perkhidmatan di 11 hospital KKM. Kolaborasi KKM bersama Pertubuhan Doktor-Doktor Islam Malaysia (PERDIM) dan klinik swasta menghasilkan 25 pelatih SIG MIND@GP yang menjalani latihan pada tahun 2025 dan akan menawarkan perkhidmatan kesihatan mental di 25 klinik swasta pada tahun 2026.

SARINGAN PENDENGARAN BAYI BARU LAHIR UNIVERSAL (UNHS)

UNHS merupakan ujian kritikal dan bukan invasif yang dilaksanakan ke atas bayi baru lahir untuk mengesan potensi masalah kehilangan pendengaran pada peringkat awal. Pengesanan awal ini membolehkan intervensi segera dilakukan bagi menyokong perkembangan pertuturan dan kognitif yang lebih baik. Program ini bermatlamat untuk mengenal pasti masalah pendengaran sebelum bayi berusia tiga (3) bulan dan memulakan rawatan sebelum berusia enam (6) bulan demi mencapai hasil yang optimum. Mula dilaksanakan pada tahun 2011, program ini telah diperluas dan setakat tahun 2025, ia sedang beroperasi di 95 hospital KKM.

LIPUTAN PERUBATAN SIDANG KEMUNCAK ASEAN KE-47

KKM telah diberikan mandat untuk mengetuai Jawatankuasa Perubatan dan Kesihatan yang bernaung di bawah Jawatankuasa Kesejahteraan Awam, Sekretariat Induk Logistik ASEAN semasa sidang Kemuncak ASEAN Ke-47 di Pusat Konvensyen Kuala Lumpur pada 26-28 Oktober 2025. Liputan perubatan kecemasan kepada Ketua Negara dan Ketua Kerajaan secara komprehensif, penyediaan bilik rawatan di lokasi persidangan dan setiap hotel rasmi delegasi persidangan, kemudahan hospital mini dan pasukan perubatan bergerak disediakan bagi menjamin kelancaran persidangan dengan 512 petugas kesihatan.

KOLABORASI KKM BERSAMA MSU MEDICAL CENTRE DAN HOSPITAL SWASTA DI BAWAH RANGKAIAN IHH HEALTHCARE MALAYSIA

Kerjasama ini telah dilaksanakan melalui memorandum persefahaman (MoU) untuk meningkatkan akses perkhidmatan pembedahan dan rawatan kanser, termasuk radioterapi dan rawatan *gamma knife* secara percuma, bermula tahun 2022 bagi IHH dan 2024 bagi MSU. Sehingga tahun 2025, seramai 358 pesakit telah mendapatkan pembedahan percuma manakala 1,115 pesakit telah menerima rawatan radioterapi dan *gamma knife*.

PROGRAM *MIRACLE BABY* DENGAN KOLABORASI BERSAMA UNIVERSITI TUNKU ABDUL RAHMAN (UTAR) DAN HOSPITAL SRI SATHYA SAI SANJEEVANI, INDIA

Program ini telah melaksanakan dua (2) misi pembedahan jantung di Hospital Pulau Pinang pada tahun 2022 dan 2025 berjaya menyelamatkan nyawa 40 pesakit kanak-kanak. Program ini memperkukuh kerjasama antarabangsa dan pembangunan rawatan jantung pediatrik di Malaysia.

NATIONAL POLICY FOR RARE DISEASES IN MALAYSIA

Polisi ini telah dilancarkan pada Ogos 2025 dengan jaringan kerjasama antara agensi kerajaan, profesional kesihatan, pertubuhan advokasi pesakit, institusi akademik dan institusi penjagaan jangka panjang. Polisi ini memastikan penyampaian perkhidmatan kesihatan dan rakan industri, bertujuan membantu menangani jurang kritikal dalam diagnosis, rawatan yang lebih inklusif, efektif dan responsif terhadap keperluan komuniti pesakit penyakit jarang jumpa.

KERJASAMA MENANGANI ISU PENUKARAN JANTINA BERSAMA PEMEGANG TARUH

Kerjasama ini telah dilaksanakan merangkumi pelbagai agensi berkepentingan termasuk Jabatan Pendaftaran Negara dan Jabatan Kemajuan Islam Malaysia, mengambil kira aspek perubatan, perundangan, agama dan sosial. Garis Panduan Pengurusan Pesakit *Differences of Sex Development* (DSD) di Fasiliti KKM juga diterbitkan sebagai usaha berskala besar dalam menangani isu kompleks bagi membolehkan pelaksanaan tatacara pengurusan pesakit DSD yang seragam, konsisten dan beretika di seluruh Malaysia.

CAWANGAN PERKEMBANGAN PROFESION PERUBATAN

Cawangan ini berperanan dalam perkembangan profesion pegawai perubatan di bawah KKM, selaras dengan dasar perkembangan profesion perubatan termasuk hal ehwal berkaitan kemahiran, kompetensi, latihan serta pengagihan pakar perubatan yang memberikan perkhidmatan kepakaran dan kepakaran lanjutan.

Jadual 5.2 Pencapaian dan Aktiviti Cawangan Perkembangan Profesion Perubatan Tahun 2025

Aktiviti	Jumlah
Konsultasi Teknikal	1,715
Program Survelan/Pemantauan	8
Laporan Teknikal	726
Garis Panduan/Modul/Polisi	6
Bengkel/Kursus/Latihan	15
Penyelidikan	4

PENGUATKUASAAN AKTA PERUBATAN 1971 [AKA ~~50~~ PINDAAN) 2024

Susulan pindaan Akta 50 pada Julai 2024, beberapa aspek kritikal telah dikenal pasti untuk diperkukuh dan dilaksanakan secara berfasa, merangkumi tindakan pra dan pascapenguatkuasaan yang bermula 1 Julai 2025. Satu sesi tandatangan penguatkuasaan Akta Perubatan (Pindaan) 2024 dan Peraturan-Peraturan Perubatan (Pindaan) 2025 oleh Menteri Kesihatan dan KPK telah diadakan pada 1 Julai 2025.

Bagi tindakan pascapenguatkuasaan, pelancaran format baru *Supervised Work Experience* (SWE) bagi keperluan pendaftaran *National Specialist Register* (NSR), pelancaran Elaun Bayaran Insentif Pakar PraWarta (BIPPW) bagi pegawai yang sedang menjalani SWE serta penyelarasan semula bidang subkepakaran berdasarkan Jadual Kelima Akta.

Imej 5.1 Pengisytiharan Penguatkuasaan Akta Perubatan 1971 [Aka 6] (Pindaan) 2024

HUBUNGAN ANTARABANGSA DAN KERJASAMA STRATEGIK DALAM LATIHAN KEPAKARAN LALUAN PARALLEL BIDANG OBSTETRIK DAN GINEKOLOGI BERSAMA ROYAL COLLEGE OF OBSTETRICIANS AND GYNAECOLOGISTS (RCOG)

Satu MoU antara RCOG UK, Academy of Medicine of Malaysia (AMM) dan Persatuan Obstetrik dan Ginekologi Kebangsaan (PROGEN) serta penganugerahan akreditasi kepada empat (4) pusat latihan di bawah KKM telah diadakan pada 9-14 Oktober 2025. Kerjasama ini memberi impak besar kepada pembangunan latihan kepakaran dan peningkatan standard penjagaan kesihatan wanita di Malaysia. Ia turut memperkukuh kerjasama strategik antara Malaysia dan RCOG UK dalam pelaksanaan Latihan Kepakaran Laluan Parallel bidang Obstetrik dan Ginekologi.

KONVENSYEN TADBIR URUS KLINIKAL 2025

Konvensyen Tadbir Urus Klinikal KKM 2025 bertemakan “Kepimpinan Strategik: Mendepani Cabaran, Mencorak Masa Depan” ini telah diadakan pada 21-23 Julai 2025 bertujuan untuk meningkatkan kefahaman, memperkukuh kapasiti kepimpinan serta menggalakkan perkongsian amalan terbaik dalam pelaksanaan tadbir urus klinikal dalam kalangan Pengarah Hospital dan Institusi Perubatan Khas KKM.

Para peserta telah didedahkan berkaitan aspek kepimpinan, integriti dan komunikasi berkesan. Selain itu, sesi dialog bersama barisan pengurusan tertinggi KKM turut diadakan, membuka ruang kepada peserta untuk membincangkan isu-isu semasa dan berkongsi pandangan secara langsung. KPK telah menyampaikan amanat dan menyempurnakan pelancaran buku *General Hospital Operational Policy 2025* serta menyampaikan Sijil Pengiktirafan Hospital Mesra Ibadah kepada 20 hospital yang telah berjaya mencapai piawaian ditetapkan.

Imej 5.2 Konvensyen Tadbir Urus Klinikal 2025

CAWANGAN PENGURUSAN RISIKO DAN SURVELAN KLINIKAL (CaPRiSK)

CaPRiSK berperanan mengukuhkan aspek keselamatan dan kualiti perkhidmatan perubatan melalui perancangan serta pemantauan klinikal yang berterusan. Pencapaian dan aktiviti CaPRiSK sepanjang tahun 2025 seperti dalam **Jadual 5.3**.

Jadual 5.3 Pencapaian dan Aktiviti CaPRiSK Tahun 2025

Aktiviti	Jumlah
Konsultasi Teknikal	58
Persidangan Antarabangsa	1
Program Survelan/Pemantauan	28
Laporan Teknikal	20
Garis Panduan/Modul/Polisi	32
Bengkel/Kursus/Latihan	67
Penyelidikan	6

WORLD ANTIMICROBIAL RESISTANCE AWARENESS WEEK (WAAW) 2025

Program WAAW merupakan kempen tahunan global yang disambut pada 18-24 November untuk meningkatkan kesedaran mengenai kerintangan antimikrobial (AMR) dan mempromosikan penggunaan antibiotik secara bertanggungjawab. Bagi sambutan peringkat kebangsaan tahun 2025 yang bertemakan “Act Now: Protect Our Present, Secure Our Future”, KKM bersama dengan WHO, European Union (EU), Malaysian Medical Association (MMA) dan Malaysian Society of Infection Control and Infectious Diseases (MylCID) telah menganjurkan tiga (3) program, iaitu *Media Workshop on Strengthening Health Reporting including Antimicrobial Resistance (AMR) in Malaysia*, *Roundtable Discussion on Antimicrobial Stewardship (AMS) Policy Dialogue* dan webinar “Smart Prescribing, Safer Patients”.

Imej 5.3 Kempen WAAW 2025

HARI KESELAMATAN PESAKIT SEDUNIA (WPSD) TAHUN 2025

Sambutan WPSD Peringkat Kebangsaan 2025 yang bertemakan “*Safe Care for Every Newborn and Every Child*” telah berjaya dianjurkan bagi menterjemahkan komitmen Malaysia dalam menjadikan keselamatan pesakit sebagai agenda utama kesihatan global. Acara tersebut dizahirkan dengan pencahayaan jingga di bangunan ikonik *Kadazandusun Cultural Association* (KDCA) pada 17 September 2025, diikuti dengan majlis perasmian dan seminar di Hospital Wanita dan Kanak-kanak Likas (HWKKL), Sabah pada keesokan harinya. Inisiatif ini mengetengahkan tumpuan KKM terhadap usaha mencegah kemudaratan dalam perawatan dan menyediakan penjagaan kesihatan berkualiti tinggi bagi kanak-kanak di seluruh negara.

Imej 5.4 Sambutan WPSD Peringkat Kebangsaan Tahun 2025

BENGKEL LATIHAN DAN PENTAULIAHAN PENYELARAS KESELAMATAN DAN KESIHATAN PEKERJAAN (OSH-C)

Unit Pengurusan Risiko Pekerjaan telah diiktiraf oleh Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (DOSH) sebagai pusat pengajar untuk melatih OSH-C berdaftar di fasiliti KKM pada 5 Mac 2025. Sebanyak lima (5) bengkel latihan dan pentauliahan berjaya dilaksanakan di Negeri Sembilan, Selangor, Perak, WP Kuala Lumpur dan Putrajaya serta Kelantan. Inisiatif ini bertujuan memperkasa OSH-C di fasiliti KKM demi menjamin persekitaran kerja yang selamat, sihat dan produktif.

Imej 5.5 Bengkel OSH-C Tahun 2025

ANUGERAH PENARAFAN LIMA BINTANG KAD LAPORAN HOSPITAL DAN INSTITUSI PERUBATAN KHAS KKM

Sesi Penyampaian Anugerah Penarafan Lima Bintang bagi Kad Laporan Hospital dan Institusi Perubatan Khas KKM Tahun 2024 telah berlangsung pada 13 November 2025. Majlis disempurnakan oleh Menteri Kesihatan, bagi mengiktiraf 15 fasiliti kesihatan yang mencapai standard kecemerlangan tertinggi. Penarafan ini dinilai secara komprehensif melalui petunjuk prestasi HPIA, Casemix, Hospital Kluster dan tahap kepuasan pelanggan. Inisiatif strategik ini membuktikan komitmen jitu KKM dalam memartabatkan tadbir urus klinikal yang cemerlang demi kesejahteraan rakyat.

Imej 5.6 Anugerah Penarafan Lima Bintang bagi Kad Laporan Hospital dan Institusi Perubatan Khas KKM Tahun 2024

CAWANGAN PENILAIAN TEKNOLOGI KESIHATAN (MaHTAS)

MaHTAS memainkan peranan dalam menyediakan laporan teknikal berasaskan bukti saintifik mengenai nilai teknologi baharu atau sedia ada, merangkumi aspek keselamatan, keberkesanan, kos serta impak terhadap organisasi, sosial dan etika bagi menyokong proses membuat dasar dan polisi di pelbagai peringkat di KKM. Laporan teknikal ini merangkumi laporan Penilaian Teknologi Kesihatan (HTA), Kajian Teknologi Kesihatan (*Technology Review*), *Information Brief*, *Horizon Scanning Report*, *TechScan*, *TechBrief*, Penilaian Ekonomi Kesihatan dan ulasan teknikal.

MaHTAS juga bertanggungjawab dalam pembangunan dan pelaksanaan *Clinical Practice Guideline* (CPG). Bagi tahun 2025, terdapat lapan (8) CPG yang telah diluluskan oleh Mesyuarat Majlis HTA-CPG iaitu:

- i. *Management of Abdominal Trauma in Adults*
- ii. *Comprehensive Conservative Care for Advanced Chronic Kidney Disease*
- iii. *Management of Myeloproliferative Neoplasms (Second Edition)*
- iv. *Dental Implant Maintenance for the Prevention of Peri-Implant Disease*
- v. *Management of Foreign Body Ingestion in Children*
- vi. *t , ,o ,g ,i*
- vii. *Management of Acute Coronary Syndromes*
- viii. *Management of Spontaneous Intracerebral Haemorrhage*

Selain itu, terdapat tiga (3) laporan HTA yang telah diluluskan iaitu *Unmanned Aerial Systems (UAS) for Dengue Surveillance*; *Ofatumumab, Rituximab, Ocrelizumab for Relapsing Multiple Sclerosis* serta *Use of TB Lipoarabinomannan (TB-LAM) Antigen Test for Diagnosing Tuberculosis*. Sebanyak 99 laporan teknologi kesihatan telah dihasilkan bagi tahun 2025 seperti dalam **Jadual 5.4**.

Jadual 5.4 Laporan Penilaian Teknologi Kesihatan Tahun 2025

Jenis Laporan	Jumlah
<i>Clinical Practice Guidelines</i>	8
Penilaian Teknologi Kesihatan	3
Penilaian Ekonomi Kesihatan	1
Kajian Teknologi Kesihatan	18
<i>Information Brief</i>	31
<i>Horizon Scanning Report</i>	1
<i>TechBrief</i>	8
<i>TechScan</i>	5
Ulasan Teknikal	24
Jumlah	99

MaHTAS telah menganjurkan lima (5) *CPG Training of Core Trainers and Training Module* serta menerbitkan lima (5) *Quick References*. Selain itu, MaHTAS telah melaksanakan tiga (3) *Training for Primary Care Providers* bagi meningkatkan pengetahuan pengamal perubatan di sektor awam dan swasta. Tajuk CPG bagi sesi *Training for Primary Care Providers* tersebut adalah *Management of Acne Vulgaris (second edition)*, *Management of Obstructive Sleep Apnoea* dan *Management of Erectile Dysfunction*.

MaHTAS juga telah menganjurkan sesi dialog awam di Pusat Konvensyen Antarabangsa Putrajaya (PICC) untuk membentangkan dapatan penyelidikan mengenai pembangunan rangka kerja nasional bagi Pakej Manfaat Kesihatan. Sesi yang dirasmikan oleh KPK ini menghimpunkan pelbagai pihak berkepentingan, termasuk pembuat dasar dan polisi dari KKM, agensi kerajaan, NGO dan wakil kumpulan pesakit bagi membincangkan penetapan keutamaan yang adil serta berasaskan bukti bagi sistem penjagaan kesihatan Malaysia. Sokongan pihak berkepentingan ini mengukuhkan komitmen bersama terhadap pakej manfaat bernilai tinggi dan telus, yang menjadi asas penting kepada Liputan Kesihatan Sejagat (UHC) dalam memastikan rakyat Malaysia mendapat akses kepada perkhidmatan kesihatan asas tanpa beban kewangan.

Pada tahun 2025, Unit Pembangunan Industri Kesihatan menumpukan pada inisiatif pengenalan teknologi kesihatan, perkhidmatan nasihat saintifik dan projek *Proof of Concept* (PoC) untuk memastikan kelancaran penggunaan dan kemampuan teknologi kesihatan termaju dalam sektor perubatan.

PERSIDANGAN NATIONAL HEALTH TECHNOLOGY ASSESSMENT 2025

Persidangan *National Health Technology Assessment 2025* bertemakan “*Malaysian HTA at 30: A Legacy of Evidence, A Commitment to Progress, A Vision for the Future*” telah dirasmikan oleh Menteri Kesihatan pada 30 Julai 2025 di PICC bersempena ulang tahun ke-30 MaHTAS. Menteri Kesihatan turut melancarkan tiga (3) panduan penilaian iaitu *HTA Framework for Digital Health Technologies in Malaysia*, *Public Health Intervention Framework for HTA* and *Guideline on the Use of Real-World Evidence (RWE) for HTA in Malaysia* dan *White Paper on Strengthening Medical Device Assessment in Malaysia* serta platform AskCPG bagi memperkukuh penilaian teknologi kesihatan dan penggunaan CPG di Malaysia.

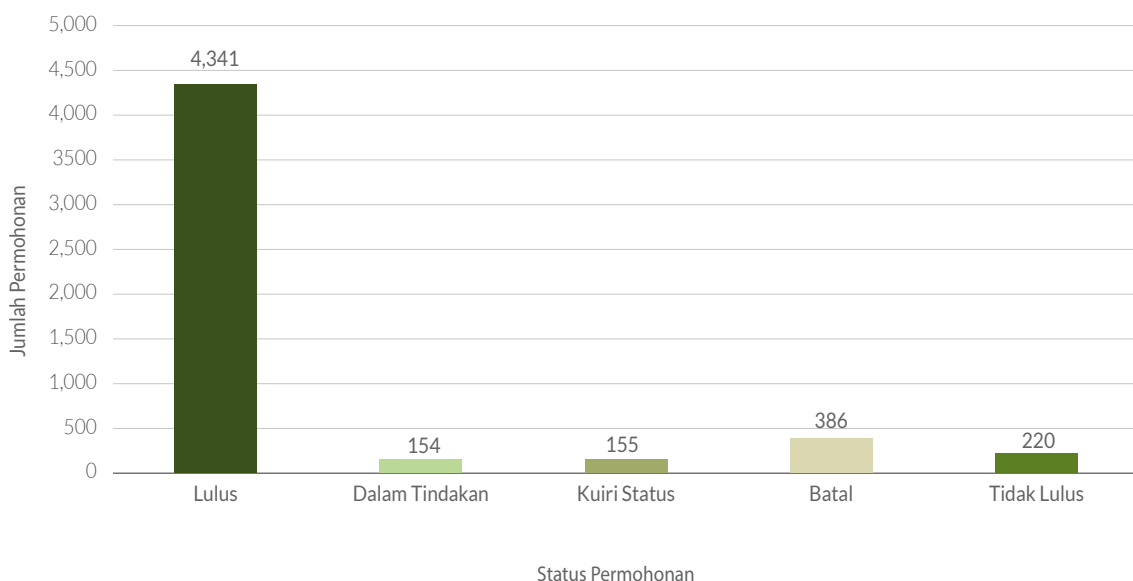

Imej 5.7 Persidangan *National Health Technology Assessment* Tahun 2025

UNIT PENILAIAN TEKNIKAL TABUNG BANTUAN PERUBATAN (TBP)

Unit Penilaian Teknikal TBP telah ditubuhkan pada 15 Januari 2005 yang bertujuan untuk membantu pesakit kurang berkemampuan di hospital KKM menjalani rawatan mengikut kriteria yang telah ditetapkan. Matlamat utama TBP ialah membantu pesakit untuk meningkatkan kualiti hidup serta berdikari seiring dengan batas keupayaan mereka.

TBP sentiasa prihatin terhadap permasalahan pesakit warganegara Malaysia yang kurang berkemampuan dalam menjalani proses rawatan dan pemulihan bagi meningkatkan kefungsi sosial dan seterusnya menambah baik kualiti hidup pada masa hadapan. Bantuan yang boleh dipertimbangkan di bawah TBP ialah alat perubatan, peralatan rehabilitasi dan rawatan.

Rajah 5.1 Permohonan TBP Tahun 2025

Unit ini bertanggungjawab memastikan permohonan di bawah TBP dinilai dari sudut sosioekonomi pemohon dan kesesuaian rawatan serta alat perubatan yang dimohon. Seterusnya melengkapkan perakuan sokongan untuk kelulusan Pegawai Pengawal. Permohonan diterima daripada seluruh negara iaitu meliputi 102 hospital KKM dan empat (4) pusat perubatan universiti terpilih.

Jadual 5.5 Permohonan TBP Mengikut Fasiliti Tahun 2025

Fasiliti	Bilangan Permohonan	Amaun (RM)
Hospital KKM		
Hospital	5,158	80,281,888.31
Institusi	TB	TB
Pejabat Kesihatan Daerah	TB	TB
Jumlah	5,158	80,281,888.31
Pusat Perubatan Universiti Awam		
Hospital Universiti Sains Malaysia	45	1,864,820.00
Hospital Canselor Tuanku Muhriz	26	1,104,319.00
Pusat Perubatan Universiti Malaya	25	1,109,760.00
Hospital Al-Sultan Abdullah	2	32,500.00
Jumlah	98	4,111,399.00
Jumlah Keseluruhan	5,256	84,393,287.31

Jadual 5.6 Permohonan TBP Berdasarkan Kos Peralatan/Rawatan mengikut Negeri Tahun 2025

Negeri	Kos Peralatan/Rawatan (RM)	Bilangan Permohonan	Peratus (%)
Selangor	14,898,419.56	707	13.45
Sabah	10,634,751.56	710	13.51
Sarawak	10,111,625.81	507	9.65
WP Kuala Lumpur	8,815,533.59	465	8.85
Kedah	8,759,254.60	539	10.25
Perak	7,715,068.14	633	12.04
Johor	6,379,999.75	495	9.42
Kelantan	5,792,703.16	415	7.9
Pulau Pinang	4,901,315.20	181	3.44
Terengganu	2,354,953.86	234	4.45
Pahang	2,323,850.37	219	4.17
Negeri Sembilan	679,298.80	63	1.2
Melaka	504,401.40	55	1.05
Perlis	412,330.50	22	0.42
WP Putrajaya	102,881.00	10	0.19
WP Labuan	6,900.00	1	0.02
Jumlah	84,393,287.30	5,256	100

UNIT PENILAIAN TEKNIKAL SARAAN PERUBATAN (SARAUBAT)

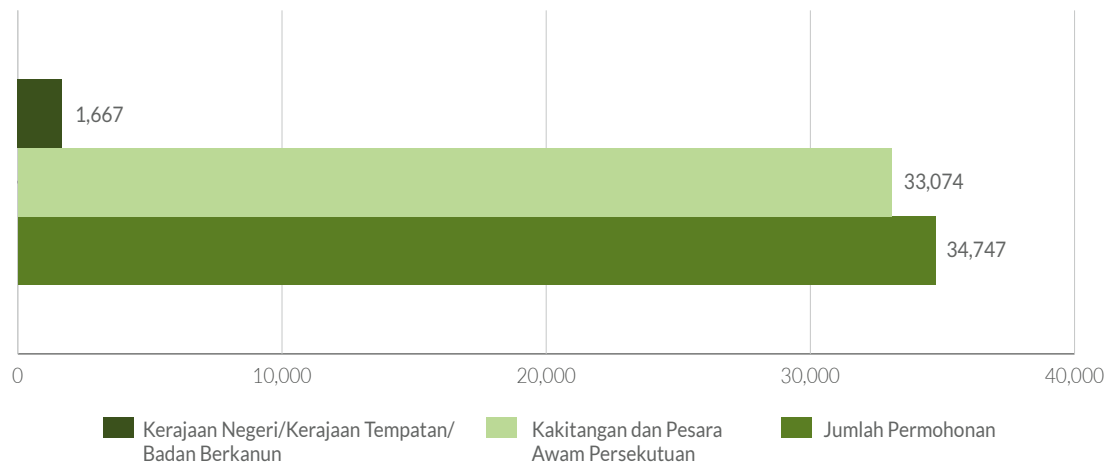
Unit Penilaian Teknikal Saraan Perubatan (Saraubat) bertanggungjawab untuk membuat penilaian dan sokongan terhadap permohonan perbelanjaan kemudahan perubatan mengikut Pekeliling Perkhidmatan Sumber Manusia Kemudahan Perubatan (PPSM) yang diperuntukan kepada pegawai dan pesara awam persekutuan serta ahli keluarga mereka yang berkecualan.

Perbelanjaan kemudahan perubatan yang layak dipertimbangkan terdiri daripada:

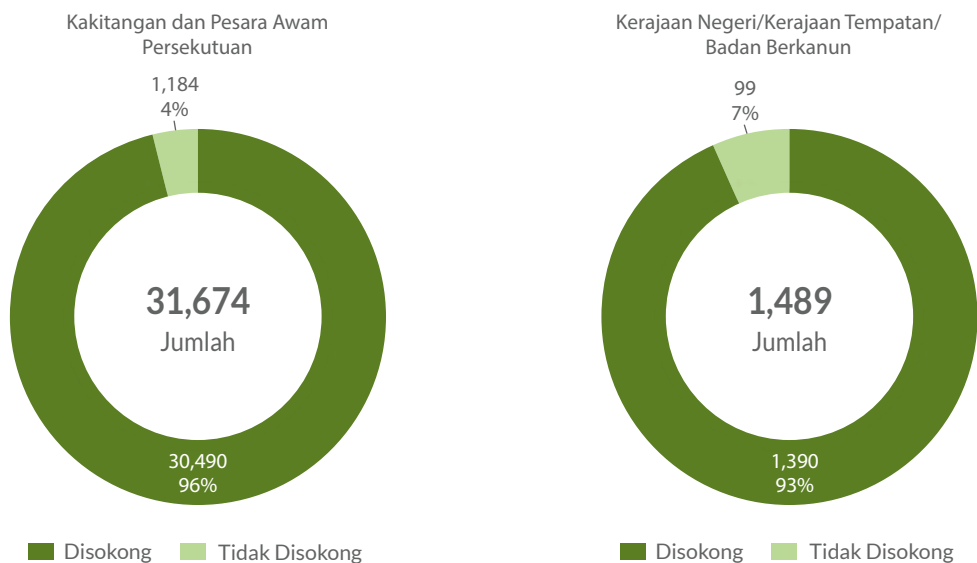
- i. Perbelanjaan bagi pembekalan ubat
- ii. Perbelanjaan bagi pembekalan alat
- iii. Perbelanjaan bagi perkhidmatan perubatan
- iv. Perbelanjaan bagi rawatan penyakit buah pinggang
- v. Perbelanjaan bagi rawatan kemandulan
- vi. Perbelanjaan bagi rawatan kepakaran
- vii. Perbelanjaan bagi rawatan di Institut Jantung Negara (IJN) Sdn. Bhd.
- viii. Perbelanjaan bagi rawatan kecemasan
- ix. Perbelanjaan bagi rawatan luar negeri

AKTIVITI DAN PENCAPAIAN

Jumlah permohonan diterima pada tahun 2025 dan jumlah sokongan perbelanjaan kemudahan perubatan bagi pegawai dan pesara awam persekutuan, kerajaan negeri, kerajaan tempatan dan badan berkanun seperti dalam **Rajah 5.2** dan **Rajah 5.3**.

Rajah 5.2 Jumlah Permohonan bagi Tahun 2025

Rajah 5.3 Jumlah Permohonan Disokong/Tidak Disokong Tahun 2025

BAHAGIAN SAINS KESIHATAN BERSEKUTU (BSKB)

BSKB bertanggungjawab ke atas 29 Profesion Kesihatan Bersekutu (PKB) di KKM yang merangkumi lebih 31,000 penjawat pada ketika ini. Fungsi utama BSKB adalah mengurus dan menyelaras pembangunan dasar kesihatan bersekutu, memantapkan perkembangan profesion dan perkhidmatan, kawalan kualiti, aktiviti penyelidikan, penetapan standard kompetensi dan latihan, serta mengurus keperluan sumber kesihatan. Fungsi ini merangkumi dua (2) cawangan, satu (1) sekretariat dan dua (2) unit iaitu:

- i. Cawangan Dasar dan Perkembangan (CDP)
- ii. Cawangan Amalan dan Penguatkuasaan (CAP)
- iii. Sekretariat Majlis Profesion Kesihatan Bersekutu Malaysia (MPKBM)
- iv. Unit Pentadbiran dan Kewangan
- v. Unit Teknologi Maklumat

SEKRETARIAT MAJLIS PROFESION KESIHATAN BERSEKUTU MALAYSIA (MPKBM)

MPKBM yang ditubuhkan di bawah Akta Profesion Kesihatan Bersekutu 2016 [Akta 774], bertanggungjawab mengawal selia 16 Profesion Kesihatan Bersekutu (PKB) di Malaysia. Sepanjang tahun 2025, sekretariat telah melaksanakan fungsi berkanun MPKBM termasuk pendaftaran pengamal dan pengeluaran perakuan amalan, mengambil alih penilaian dan akreditasi program kesihatan bersekutu daripada Agensi Kelayakan Malaysia (MQA).

STATUS PENGELUARAN PERAKUAN

Tempoh peralihan telah dilanjutkan sehingga 31 Disember 2026 bagi memastikan pelaksanaan pendaftaran dan pengeluaran perakuan amalan di bawah Akta 774 dapat dilaksanakan secara menyeluruh dan teratur, serta menyokong peralihan kepada penguatkuasaan penuh tanpa menjejaskan pengamal berdaftar.

Statistik Pendaftaran Pengamal Kesihatan Bersekutu

Sehingga 31 Disember 2025, jumlah pendaftaran terkumpul adalah 41,786 pengamal, dengan jumlah kutipan hasil keseluruhan sebanyak RM7,799,600.00. Statistik terperinci mengikut pecahan PKB seperti dalam **Jadual 5.7**.

Jadual 5.7 Statistik Pendaftaran Pengamal Kesihatan Bersekutu Tahun 2022-2025

Profesion	2022	2023	2024	2025
Ahli Audiologi	186	80	371	86
Ahli Dietetik	372	226	805	626
Ahli Entomologi (Kesihatan Awam)	6	127	19	25
Ahli Fisioterapi	1,715	652	1,937	1,575
Ahli Fizik Perubatan	59	117	233	71
Ahli Pemakanan	115	409	226	702
Ahli Psikologi Klinikal	73	330	177	204
Ahli Radiografi Diagnostik	1,755	1,084	1,518	1,624
Ahli Sains Makmal Perubatan	94	1,385	1,722	1,323
Ahli Terapi Cara Kerja	1,216	789	526	434
Ahli Terapi Pertuturan-Bahasa	160	197	150	77
Ahli Terapi Radiasi	105	217	150	32
Juruteknologi Makmal Perubatan	51	4,728	1,072	2,779
Juruteknologi Pergigian	899	223	147	261
Pegawai Kesihatan Persekitaran	17	919	279	4,081
Pegawai Pendidikan Kesihatan	18	20	85	125
Jumlah	6,841	11,503	9,417	14,025
Jumlah Kumulatif	41,786			

Pengeluaran Perakuan Amalan

Bermula 1 Jun 2025, MPKBM telah melaksanakan sepenuhnya pengeluaran perakuan amalan dengan jumlah permohonan yang diluluskan seperti dalam **Jadual 5.8**.

Jadual 5.8 Pengeluaran Perakuan Amalan

Kategori Perakuan	Permohonan Diluluskan
Perakuan Amalan (PC)	12,341
Perakuan Amalan Sementara (TPC) (<i>bukan warganegara</i>)	23

JAMINAN KUALITI DAN AKREDITASI

Pencapaian Lawatan Penilaian Akreditasi

Bagi memastikan pematuhan standard kualiti program pengajian kesihatan bersekutu yang ditawarkan oleh Pemberi Pendidikan Tinggi (PPT), penilaian akreditasi dilaksanakan sepanjang tahun 2025 berpandukan Standard Program Sains Perubatan dan Kesihatan, manakala Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal Bersama (JTB) meneliti laporan penilaian seterusnya mengemukakan syor akreditasi kepada MPKBM.

Jadual 5.9 Aktiviti Penilaian dan Mesyuarat Tahun 2025

Aktiviti	Jumlah
Lawatan Akreditasi Penuh	28
Lawatan Akreditasi Provisional	3
Mesyuarat JTB	6

Standard Program dan Jaminan Kualiti

MPKBM juga telah mengemas kini dan menerbitkan Standard Program Sains Perubatan dan Kesihatan 2025 bagi memperkukuh jaminan kualiti pendidikan kesihatan bersekutu. Penambahbaikan ini menekankan pendidikan berasaskan nilai, perluasan laluan pembelajaran fleksibel untuk pembelajaran sepanjang hayat serta penyelarasan kurikulum dengan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG).

SEKSYEN PENGUATKUASAAN

Seksyen Penguatkuasaan, BSKB bertanggungjawab dalam mentadbir urus, menyelaras, menambah nilai, memantau dan memberi khidmat nasihat dalam urusan pembangunan dan pelaksanaan aktiviti penguatkuasaan serta pematuhan Akta 774. Seksyen ini juga bertanggungjawab untuk memastikan setiap pengamal kesihatan bersekutu mengamal secara beretika, berintegriti, selamat dan mematuhi kehendak Akta 774 selaras dengan objektif penguatkuasaan akta iaitu peningkatan kualiti kesihatan dan kesejahteraan rakyat.

LAWATAN PENGUATKUASAAN BERPENDIDIKAN (LPB) DI BAWAH AKTA 774

Seksyen Penguatkuasaan, BSKB dengan sokongan pegawai penguat kuasa negeri, telah berjaya melaksanakan 168 Lawatan Pemeriksaan Bersepadu (LPB) di bawah Akta 774 sepanjang tahun 2025. Daripada jumlah keseluruhan LPB ini, sebanyak 147 premis (87.5%) merupakan premis swasta dan 21 premis (12.5%) adalah premis awam, seperti dalam **Rajah 5.4**. Pecahan bilangan LPB Akta 774 yang dilaksanakan mengikut negeri pula seperti dalam **Rajah 5.5**. Penemuan daripada LPB ini adalah penting untuk peruntukan sumber bagi aktiviti pemantauan dan perluasan penguatkuasaan penuh Akta 774. Setiap premis yang dilawati menawarkan sama ada satu atau lebih daripada satu perkhidmatan dari Perkhidmatan Kesihatan Bersekutu (PKB), sebagaimana yang ditunjukkan dalam **Rajah 5.6**. Tiga (3) perkhidmatan PKB yang paling kerap direkodkan semasa sesi LPB Akta 774 adalah Fisioterapi (68 premis), Juruteknologi Makmal Perubatan (37 premis), dan Terapi Cara Kerja (34 premis). Ini mencerminkan keperluan tinggi penduduk setempat terhadap perkhidmatan dari PKB, khususnya bagi rawatan rehabilitasi dan diagnostik perubatan.

Rajah 5.4 LPB mengikut Premis Tahun 2025

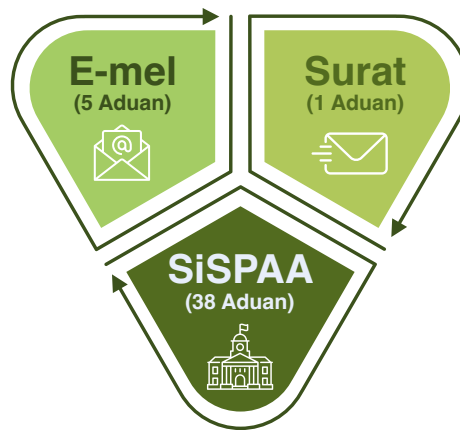
Rajah 5.5 Bilangan Premis yang Telah Dilawati Mengikut Negeri

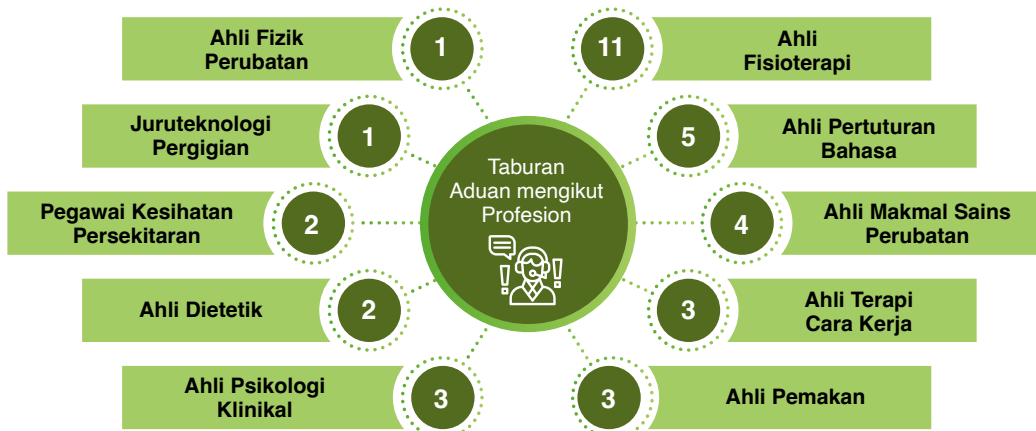
Rajah 5.6 Perkhidmatan yang Ditawarkan oleh PKB di Premis yang Dilawati

PENGURUSAN ADUAN DI BAWAH AKTA 774

Seksyen Penguatkuasaan, BSKB turut bertanggungjawab dalam pengurusan aduan, termasuk pertanyaan awam yang berkaitan dengan Akta 774. Sepanjang tahun 2025, sejumlah 44 aduan telah diterima dan diuruskan. Kebanyakan aduan ini disalurkan melalui SiSPAA, iaitu sebanyak 38 aduan, diikuti oleh saluran e-mel dengan lima (5) aduan dan satu (1) aduan diterima melalui surat seperti yang ditunjukkan dalam **Rajah 5.7**. Berdasarkan analisis, aduan yang melibatkan Ahli Fisioterapi mencatatkan rekod tertinggi, iaitu 11 aduan, diikuti oleh Ahli Terapi Pertuturan-Bahasa dengan lima (5) aduan, serta Ahli Sains Makmal Perubatan dengan empat (4) aduan. Perincian analisis aduan mengikut profesion ini boleh dirujuk dalam **Rajah 5.8**.

Rajah 5.7 Pecahan Saluran Aduan

Nota: Bukan P (3 aduan), Pengurusan BS (4 aduan)

Rajah 5.8 Taburan Aduan Mengikut Profesion

PENGUKUHAN KAPASITI PENGUATKUASAAN AKTA 774

Aktiviti pengukuhan ini dilakukan bagi memastikan pematuhan dan etika dalam kalangan pengamal di bawah Akta 774.

Penyelarasan Aktiviti Penguatkuasaan Akta 774

Aktiviti yang telah dilaksanakan pada tahun 2025 iaitu:

- i. Mesyuarat Penyelarasan Penguatkuasaan Akta Profesion Kesihatan Bersekutu 2016 [Akta 774] bersama dengan Agensi Luar pada 3 Februari 2025
- ii. Sesi Perbincangan Pra Persediaan ke Arah Penguatkuasaan Penuh Akta Profesion Kesihatan Bersekutu 2016 [Akta 774] pada 5 Februari 2025
- iii. Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Aduan Akta 774 pada 10 April 2025
- iv. Mesyuarat Membincangkan Isu Perkhidmatan Unit Sains Forensik, Jabatan Perubatan Forensik, Hospital Kuala Lumpur pada 31 Oktober 2025

Latihan dan Pembangunan Kapasiti

Aktiviti yang telah dilaksanakan pada tahun 2025 iaitu:

- i. Kursus Asas Penguatkuasaan (Kumpulan IV) melibatkan 33 peserta pada Oktober 2025
- ii. Penyediaan kad kuasa di bawah Akta 774
- iii. Penyediaan kertas kerja permohonan peruntukan bagi percetakan fail siasatan
- iv. Pelancaran Modul Latihan Pegawai Penguat Kuasa Akta Profesion Kesihatan Bersekutu 2016 [Akta 774]

PERMOHONAN SYOR DAN ULASAN BAGI PEMBUKAAN ATAU PEMBAHARUAN LESEN PREMIS KESIHATAN BERSEKUTU SWASTA *STANDALONE*

11 permohonan syor dan ulasan bagi pembukaan atau pembaharuan lesen premis kesihatan bersekutu swasta *standalone* telah diterima bagi tahun 2025. Syor dan ulasan ini diberikan berpandukan Garis Panduan Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Bersekutu Swasta *Standalone* untuk digunakan oleh Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) sebagai panduan meluluskan lesen premis.

SEKSYEN DASAR DAN PERANCANGAN STRATEGIK

Seksyen ini bertanggungjawab melaksanakan, menyemak dan mengemas kini dasar serta strategi BSKB. Ini bertujuan memastikan PKB dapat menyampaikan perkhidmatan penjagaan kesihatan yang selamat, efektif, efisien dan berkualiti tinggi selaras dengan perkembangan semasa dalam sektor kesihatan.

KERANGKA KERJA TADBIR URUS PKB YANG TIDAK TERTAKLUK KEPADA KAWAL SELIA BERKANUN

Pernyataan Impak Peraturan (RIS) bagi Rangka Kerja Tadbir Urus untuk Profesion Kesihatan Bersekutu yang Tidak Dikawal Selia telah mendapat kelulusan daripada Perbadanan Produktiviti Malaysia (MPC). Susulan itu, Laporan Teknikal: *Options for Regulation of the Unregulated Allied Health Professions* telah diterbitkan pada akhir Disember 2025 sebagai dokumen rujukan utama. Laporan ini mencadangkan pendekatan *co-regulation* bagi profesion teknologi kardiovaskular, *perfusion* dan sonografi, manakala *self-regulation* dicadangkan untuk terapi muzik, kaunseling genetik serta prostetik/ortotik. Dalam tahun yang sama, satu ketetapan telah dicapai untuk memperkukuh standard amalan sonografi melalui pengintegrasian penambahbaikan kepada *Guidelines on Ultrasound Usage in Medical Practice*. Garis panduan ini akan diterbitkan oleh Bahagian Kawalselia Radiasi Perubatan, selaras dengan keperluan amalan *ultrasound* yang melibatkan pelbagai disiplin dan pihak berkepentingan.

PELAN STRATEGIK BAHAGIAN SAINS KESIHATAN BERSEKUTU (BSKB) DAN PROFESION KESIHATAN BERSEKUTU (PKB) 2026-2030

Pembangunan Pelan Strategik BSKB dan PKB telah dilaksanakan melalui dua (2) bengkel dan beberapa sesi mesyuarat yang telah dijalankan sepanjang tahun 2025. Pembentangan Kanvas Inisiatif kepada pengurusan tertinggi BSKB telah dilaksanakan dan dimuktamadkan untuk dimasukkan dalam pelan strategik. Profesion Psikologi Kaunseling dan Psikologi Klinikal telah digabungkan di bawah satu Profesion Psikologi sementara Profesion Teknologi Makanan dan Profesion Penolong Pegawai Sains adalah dua (2) profesion baharu yang akan turut serta dalam pembangunan Pelan Strategik 2026-2030. Dokumen ini masih di peringkat draf dan dijangka akan diterbitkan dalam suku tahun pertama tahun 2026.

PELAN INDUK TENAGA KERJA KESIHATAN BERSEKUTU DI MALAYSIA 2026-2035

BSKB dengan kerjasama WHO sedang melaksanakan projek pembangunan Pelan Induk Tenaga Kerja Kesihatan Bersekutu di Malaysia 2026-2035. Projek ini bertujuan untuk membangunkan pelan induk yang menyeluruh dan komprehensif bagi memperkukuh pembangunan sumber manusia dan perkhidmatan kesihatan bersekutu di Malaysia, selaras dengan keperluan sistem kesihatan yang dinamik di peringkat kebangsaan dan antarabangsa. Tempoh pelaksanaan projek ini adalah selama satu (1) tahun, iaitu dari Jun 2025 hingga Ogos 2026. Bidang keutamaan yang telah ditetapkan ialah *Workforce Planning*, *Service Models*, *Scope of Practice*, *Career Development* dan *Public Health Security*. Manakala, *Cross-cutting Enablers* pula adalah *Leadership & Governance*, *Health Financing*, *Innovation & Digital Technology*, *Data & Research* dan *Participation & Partnership*. Sepanjang tahun 2025, dua (2) bengkel telah diadakan iaitu *Inception Workshop for Developing an Inclusive Allied Health Profession (AHP) Blueprint in Malaysia* dan Bengkel Konsensus bersama Pihak Berkepentingan Pelan Induk Tenaga Kerja Kesihatan Bersekutu di Malaysia 2026-2035. Pelan ini dijangka akan diterbitkan pada tahun 2026.

PETUNJUK PRESTASI BSKB DAN PKB

BSKB telah menyelaras dan memantau 42 petunjuk prestasi utama (KPI) sepanjang tahun 2025 yang terdiri daripada satu (1) TKPK (P), tujuh (7) Pengarah, tujuh (7) Timbalan Pengarah Kanan dan 27 PKB.

Selain itu, 13 objektif kualiti di peringkat BSKB dipantau bagi memastikan perkhidmatan terbaik kepada pelanggan. Di samping itu, empat (4) *National Indicator Approach* (NIA) yang melibatkan petunjuk prestasi peratusan perkhidmatan rehabilitasi kesihatan bersekutu dan meneruskan pemantauan projek *Quality Assurance* (QA) PKB yang melibatkan empat (4) profesion.

PENYELIDIKAN DAN PROJEK BERIMPAK TINGGI

Kajian *Burnout among Allied Health Professionals (AHP) in Ministry of Health (MOH) Malaysia* merupakan kajian berimpak tinggi di peringkat kebangsaan bagi menyokong kelestarian tenaga kerja PKB dan peningkatan kualiti perkhidmatan kepada orang awam. Kertas cadangan kajian ini telah mendapat kelulusan etika dan memperolehi geran penyelidikan RM100,372.00 pada 29 September 2025.

BSKB memantau projek *Reducing Childhood Blindness among Disadvantaged Children* yang dilaksanakan pada 2024 hingga 2026 bersama dengan *Brien Holden Foundation*, Australia dan Profesion Pegawai Optometri sebagai pelaksana utama. Projek ini mendapat sokongan geran antarabangsa *L'occitane Foundation* berjumlah RM600,000.00. Projek ini memberi manfaat langsung kepada kanak-kanak daripada golongan kurang berkemampuan melalui pelaksanaan saringan penglihatan awal dan intervensi yang bertujuan mengurangkan risiko kebutaan dalam kalangan kanak-kanak.

Selain itu, BSKB juga telah selesai menjalankan Kajian *Desk Review* Perkhidmatan Kesihatan Bersekutu di kesihatan primer. Hasil kajian ini mengukuhkan peranan signifikan PKB dalam perkhidmatan kesihatan primer di Malaysia. Perkhidmatan kesihatan bersekutu adalah penting terutamanya dalam promosi kesihatan, pencegahan penyakit dan kawalan komplikasi NCD dalam komuniti.

SEKSYEN PERKEMBANGAN

Seksyen ini memainkan peranan dalam menyelaraskan, menambah nilai, memantau dan memberi khidmat nasihat berkaitan urusan pembangunan PKB. Ini merangkumi pembangunan sumber, perjawatan dan kemajuan kerjaya. Pelbagai inisiatif strategik yang memfokuskan kepada pengukuhan tadbir urus profesional, penyeragaman amalan perkhidmatan, pengurusan sumber manusia dan penambahbaikan sistem sokongan serta pembangunan kerjaya bagi PKB di KKM telah dilaksanakan sepanjang tahun 2025. Pelaksanaan aktiviti dilaksanakan secara terancang melalui mesyuarat, bengkel, perbincangan teknikal dan pembentangan dasar yang melibatkan pelbagai pihak berkepentingan dalaman dan luaran. Antara pencapaian utama ialah:

PENGUKUHAN STANDARD SUMBER MANUSIA

Seksyen Perkembangan telah menjalankan Bengkel Pengemaskinian *Outfit* Perjawatan pada 28-30 April 2025 melibatkan 104 peserta daripada pelbagai profesion telah berjaya menghasilkan standard sumber manusia mengikut kaedah penetapan standard seperti *Workload Indicators of Staffing Need* (WISN), *Data Envelopment Analysis* (DEA) dan norma perjawatan. Selain itu, Mesyuarat Pewujudan Gred Tertinggi telah diadakan pada 4 Jun 2025 bagi 14 PKB yang belum mempunyai Gred 14.

NAZIRAN DAN PENILAIAN PERJAWATAN DI LAPANGAN

Seksyen ini terlibat secara aktif dalam menilai keperluan perjawatan di peringkat fasiliti melalui:

- (d) (U) (I) (s) (4m :m (ECEHBM Sesi naziran ke atas fasiliti yang telah diluluskan oleh agensi pusat, termasuk Hospital Cyberjaya, Pusat Jantung Hospital Sultan Idris Shah Serdang dan Hospital Bera bagi menilai agihan perjawatan dan mengenal pasti isu berkaitan.

PENDIGITALAN DATA PERJAWATAN

Seksyen Perkembangan bekerjasama dengan BPP untuk menggabung maklumat perjawatan PKB ke dalam *Medical Programme Information System* (MPIS). Mesyuarat dan taklimat bersama BPP dan *AHP Core Team* telah diadakan pada 11 Disember 2025 untuk membincangkan integrasi sistem eSumber ke dalam MPIS bagi pengurusan data perjawatan yang lebih efisien.

PENERBITAN SOP PKB DAN LAPORAN TEKNIKAL

Pembangunan, pemurnian dan semakan SOP bagi pelbagai profesion termasuk Pegawai Psikologi (Kaunseling), Pegawai Kerja Sosial Perubatan, Juru-X-Ray (Terapi), Pegawai Pemulihan/Jurupulih Perubatan (Cara Kerja), Pegawai Sains (Kaji Serangga) dan profesion di bawah perkhidmatan makmal telah dilaksanakan. Proses ini dijalankan melalui beberapa siri mesyuarat dan bengkel secara berfasa bagi memastikan SOP yang dibangunkan komprehensif, seragam serta selari dengan keperluan perkhidmatan semasa dan dasar KKM. Empat (4) SOP Perkhidmatan Psikologi Kaunseling dan *Technical Report Scoping Review: Career Pathways for Allied Health Professions* (AHPs) telah diterbitkan pada Januari dan Julai 2025.

KEMAJUAN LALUAN KERJAYA PKB

Seksyen Perkembangan memainkan peranan dalam pembangunan kerangka laluan kerjaya PKB dan bidang kepakaran PKB serta kajian penambahbaikan laluan kemajuan kerjaya bagi skim bersepadu Juru-X-Ray (Terapi), Juru-X-Ray (Diagnostik) dan Pegawai/ Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran. Inisiatif ini bertujuan menyediakan hala tuju kerjaya yang lebih jelas, progresif dan mampan sejajar dengan keperluan organisasi.

Di samping itu, beberapa siri perbincangan kriteria kecemerlangan bagi kenaikan pangkat tanpa kekosongan telah dilaksanakan, khususnya melibatkan skim Pegawai Sains. Perbincangan ini melibatkan pengurusan tertinggi BSKB, BSM serta jawatankuasa induk bagi memastikan kriteria yang dibangunkan adalah berasaskan kompetensi, prestasi dan prinsip ketelusan serta keadilan.

Pencapaian strategik lain termasuk pembentangan kertas cadangan penstrukturan semula BSKB dan pengukuhan sumber manusia kepada Pengurusan Tertinggi KKM dan JPA serta pembentangan berkaitan kertas cadangan pewujudan gred tertinggi PKB. Usaha ini mencerminkan komitmen berterusan unit dalam memperkukuh struktur perkhidmatan dan pembangunan profesional jangka panjang di KKM.

Secara keseluruhannya, pencapaian sepanjang tahun 2025 membuktikan peranan strategik Seksyen Perkembangan dalam menyokong agenda transformasi perkhidmatan kesihatan melalui pengukuhan standard profesional, pembangunan kerjaya yang sistematik dan pemantapan dasar berkaitan PKB. Seksyen ini juga menunjukkan komitmen yang tinggi dalam memastikan struktur perjawatan PKB sentiasa relevan dengan keperluan semasa perkhidmatan kesihatan di Malaysia.

SEKSYEN AMALAN

LATIH AMAL PELAJAR DI FASILITI KKM

Pada tahun 2025, 46 PPT yang terdiri daripada 11 PPT awam dan 35 PPT swasta telah memeterai Memorandum Persetujuan (MoA) dengan Kerajaan Malaysia melalui KKM bagi pelaksanaan latih amal pelajar di fasiliti KKM. Perjanjian ini merangkumi 128 Program Kesihatan Bersekutu serta melibatkan 585 fasiliti KKM yang telah diluluskan oleh Jawatankuasa Penggunaan Fasiliti (JKPF). Pelaksanaan ini membolehkan pelajar menjalani latihan secara sistematik dan berkualiti di pelbagai fasiliti kesihatan di seluruh negara.

PELANCARAN MODUL

Sempena penganjuran *14th Allied Health Scientific Conference* pada 9 September 2025 dua (2) modul baharu telah dilancarkan sebagai usaha memperkukuh kompetensi dan kualiti perkhidmatan kesihatan bersekutu.

i. Modul Latihan Pengendalian Masalah Menelan di Kalangan Warga Emas (E.M.A.S)

Modul ini diselenggarakan oleh Pegawai Pemulihan Perubatan (Pertuturan) dan berfungsi sebagai panduan latihan yang komprehensif dan seragam dalam pengurusan masalah menelan dalam kalangan warga emas. Modul ini menjadi rujukan multidisiplin melibatkan Pakar Geriatrik, Pegawai Pemulihan Perubatan (Pertuturan), Pegawai Pergigian, Pegawai Pemulihan/Jurupulih Perubatan (Cara Kerja), Pegawai Pemulihan/Jurupulih Perubatan (Fisioterapi), Pegawai Dietetik, Pegawai Farmasi, Jururawat serta profesion berkaitan. Ia turut digunakan bagi melatih penjaga warga emas selaras dengan amalan profesional semasa.

ii. Modul *Training of Parents with Speech-Language Delay Children* (TOPS)

Modul ini telah dibangunkan oleh Pegawai Pemulihan Perubatan (Pertuturan) sebagai panduan praktikal kepada ibu bapa. Ia memberi tumpuan kepada usaha memperkasakan ibu bapa dalam membantu kanak-kanak yang mengalami kelewatan pertuturan dan bahasa melalui rutin harian yang berstruktur dan penerapan strategi komunikasi interaktif di persekitaran rumah.

Pelancaran kedua-dua modul ini telah menyumbang kepada pengukuhan keupayaan anggota kesihatan serta peningkatan mutu penyampaian perkhidmatan. Usaha ini mencerminkan iltizam berterusan KKM dalam memperkasa sistem kesihatan negara ke arah perkhidmatan yang lebih berkualiti, holistik dan berdaya saing.

PEMBANGUNAN MODAL INSAN PKB

Pembangunan modal insan penting untuk membina tenaga kerja KKM yang mampan, berkemahiran tinggi dan cekap dalam menyampaikan perkhidmatan. Pada tahun 2025, 36 latihan pembangunan modal insan telah dilaksanakan meliputi 19 PKB dengan perbelanjaan sebenar sebanyak RM99,601.50 daripada peruntukan RM100,000.00. Di samping itu, Unit Latihan dan Kompetensi juga menguruskan Peruntukan Khas Modal Insan bagi PKB dengan menganjurkan beberapa kursus dan bengkel seperti **Rajah 5.9**.

Rajah 5.9 Pembangunan Modal Insan PKB Tahun 2025

Unit Latihan dan Kompetensi telah menguruskan sebanyak 67 permohonan Tawaran A Cuti Belajar dengan Hadiah Latihan Persekutuan (HLP) dan tanpa HLP bagi sesi 2024/2025. Daripada jumlah tersebut, 42 permohonan telah berjaya diluluskan dengan HLP, merangkumi 24 peringkat sarjana dan 18 peringkat kedoktoran, manakala empat (4) permohonan telah berjaya diluluskan tanpa HLP.

Selain itu, Latihan Sangkut Kompetensi bagi pegawai PKB lantikan baharu dilaksanakan untuk memastikan pegawai mencapai tahap kompetensi yang ditetapkan dalam amalan klinikal dan teknikal. Latihan ini menekankan penguasaan kemahiran asas, pemahaman terhadap SOP serta pembangunan nilai profesionalisme termasuk etika kerja dan komunikasi yang efektif. Sepanjang tahun 2025, BSKB telah menerima 90 permohonan untuk menjalani latihan sangkut kompetensi dan 346 sijil kompetensi telah dikeluarkan kepada pegawai yang berjaya menamatkan latihan.

UNIT PENGURUSAN MAKLUMAT SERTA UNIT PENTADBIRAN DAN KEWANGAN

PEMBANGUNAN MODAL INSAN BSKB

Pelbagai inisiatif telah dijalankan oleh Unit Pengurusan Maklumat dan Unit Pentadbiran dan Kewangan dalam memperkasa pembangunan modal insan BSKB pada tahun 2025. Peranan strategik Unit Pengurusan Maklumat menyokong transformasi digital BSKB melalui penggunaan dan adaptasi teknologi maklumat secara optimum. Kursus *Digitalised Office Management (Artificial Intelligence)* bagi meningkatkan kecekapan, keberkesanan operasi dan kualiti perkhidmatan telah dilaksanakan pada 18-19 Ogos 2025.

Di samping itu, Unit Pentadbiran dan Kewangan pula telah melaksana beberapa program latihan seperti Kursus Pengurusan Rekod dan Pelupusan, Bengkel Pemantapan Perancangan Aktiviti BSKB bagi Tahun 2026, Program Keseronokan Bekerja dan Program Dinamik Berpasukan BSKB.

PEMERKASAAN SAINTIFIK, ADVOKASI DAN PROMOSI

Persidangan Saintifik Kesihatan Bersekutu Ke-14 (AHSC) 2025

Persidangan AHSC 2025 telah dianjurkan pada 9-10 September 2025 dengan tema “*Innovate, Integrate, Inspire: Sustainable Healthcare Through Allied Health*”. Persidangan ini telah dirasmikan oleh Menteri Kesihatan dan menghimpunkan pakar tempatan serta antarabangsa bagi membincangkan inovasi, transformasi digital, penjagaan kesihatan bersepadu dan kelestarian perkhidmatan kesihatan melalui PKB. Penganjuran AHSC 2025 telah menyumbang kepada pemeraksanaan profesional kesihatan bersekutu melalui peningkatan pengetahuan, pertukaran idea serta pengukuhan jaringan kerjasama strategik. Persidangan ini turut menyokong agenda reformasi kesihatan negara dan pembangunan sistem penjagaan kesihatan yang lebih inovatif, bersepadu dan berfokuskan kelestarian.

Santai Sihat MADANI bersama dengan PKB 2025

Program Santai Sihat MADANI bersama dengan PKB 2025 telah dilaksanakan pada 26-27 April 2025 bertempat di AEON Nilai, Negeri Sembilan. Program bertemakan “Profesion Kesihatan Bersekutu: Teras Kesihatan Sejagat” ini telah disempurnakan oleh KPK. Objektif utama program ini adalah untuk memberi pendedahan kepada masyarakat mengenai kepelbagaian kerjaya dalam kesihatan bersekutu serta meningkatkan tahap pengetahuan awam mengenai isu kesihatan semasa melalui pameran interaktif dan khidmat nasihat. Secara keseluruhannya, program ini berfungsi sebagai platform holistik untuk mengoptimumkan perkhidmatan kesihatan berkualiti terus kepada masyarakat.

Imej 5.8 AHSC Ke-14 2025

Imej 5.9 Program Santai Sihat MADANI bersama dengan PKB Tahun 2025

Sesi Libat Urus BSKB bersama dengan JKN dan PKB Tahun 2025

Sesi libat urus ini menyediakan platform berstruktur bagi membincangkan isu berkaitan perjawatan, penyampaian perkhidmatan, latihan, peralatan, pelaksanaan Akta 774, pembangunan profesional, kualiti perkhidmatan serta keutamaan penyelidikan. Sesi ini mencerminkan komitmen kukuh KKM terhadap pendekatan libat urus yang inklusif, terselaras dan berfokus kepada penyelesaian dalam memperkukuh perkhidmatan kesihatan bersekutu di peringkat nasional.

Rajah 5.10 Sesi Libat Urus BSKB bersama dengan JKN dan PKB Tahun 2025

BAHAGIAN KEJURURAWATAN (BKj)

BKj bertanggungjawab ke atas dasar perancangan pembangunan profesion kejururawatan agar selari dengan aspirasi KKM serta mengurus perihai kejururawatan secara konstruktif dan produktif demi mengekalkan piawaian kualiti perkhidmatan kejururawatan.

Bahagian ini bertanggungjawab terus kepada Ketua Pengarah Kesihatan dan terdiri daripada dua (2) cawangan iaitu:

- i. Cawangan Dasar dan Amalan
- ii. Cawangan Regulatori

CAWANGAN DASAR DAN AMALAN KEJURURAWATAN

SEKTOR AMALAN (PERUBATAN DAN KESIHATAN AWAM)

Sektor ini mengawalselia amalan perawatan kejururawatan yang terdiri daripada Unit Amalan Kejururawatan (Perubatan) dan Unit Amalan Kejururawatan (Kesihatan Awam). Penilaian semasa lawatan adalah bagi mengenalpasti tahap penyampaian perkhidmatan mematuhi sasaran yang ditetapkan oleh BKj seperti dalam **Imej 5.10**.

Imej 5.10 Lawatan Penyeliaan dan Pemantauan oleh Sektor Amalan Tahun 2025

SEKTOR KUALITI DAN LATIHAN

Sektor ini menguruskan perkara berkaitan dengan dasar, polisi, kualiti, kajian, kompetensi, latihan dan aduan terdiri daripada Unit Aduan dan Maklum Balas, Unit Pembangunan Piawaian Kualiti Kejururawatan, Unit Pembangunan Profesion Kejururawatan (CPD), Unit Penyelidikan Kejururawatan dan Unit *Credentialing* dan *Privileging* (C&P).

UNIT PEMBANGUNAN PIAWAIAN KUALITI KEJURURAWATAN

Unit ini memantau (7) petunjuk utama di peringkat KKM dan Bahagian iaitu KPI Pengarah Kejururawatan, objektif kualiti, piagam pelanggan, program pementoran dan audit kejururawatan. Bagi peringkat kebangsaan, tiga (3) petunjuk dipantau iaitu *National Nursing Audit* (NNA) bagi program Perubatan dan Kesihatan Awam, *National Operating Room Nursing Audit* (NORNA) dan *National Nursing Indicator Approach* (NNIA). Berikut adalah pencapaian KPI Pengarah Kejururawatan seperti dalam **Jadual 5.10**.

Jadual 5.10 Pencapaian KPI Pengarah Kejururawatan Tahun 2025

Petunjuk	Sasaran (%)	Pencapaian (%)
% insiden <i>phlebitis</i> di kalangan pesakit dalam yang mempunyai kanulasi intravena (IV)	≤5	0.63
% jururawat yang bertugas di penempatan klinikal > 6 bulan diperakui lulus dan mendapat <i>privilege</i>	≥80	85.17
% jururawat berdaftar yang mempunyai sijil pengkhususan pos basik (sijil/diploma lanjutan) ditempatkan mengikut bidang pengkhususan	≥95	97.56
% ketidakpatuhan oleh jururawat terhadap prinsip 7R semasa pemberian ubatan	≤10	11.46
% liputan imunisasi MMR Dos 1 (MCV 1) di kalangan kanak-kanak 0 hingga 1 tahun dalam program Imunisasi Kebangsaan di fasiliti kesihatan	≥80	96.82
% lawatan pertama ibu hamil bawah 12 minggu ke fasiliti kesihatan	≥70	90.57
% jagaan dan perawatan ibu postnatal di rumah yang dilawati selepas notifikasi kelahiran dalam tempoh 24 Jam	≥70	82.48

Unit ini juga melaksanakan program pementoran kejururawatan yang bertujuan untuk membantu jururawat terlatih lantikan baru dan yang berpindah masuk dengan memberi bimbingan, tunjuk ajar dan membina kebolehan yang bersesuaian dengan tempat dan bidang tugas yang diberikan. Pencapaian program ini dinilai melalui tahap kompetensi sebelum dan selepas pementoran.

Imej 5.11 Aktiviti Unit Pembangunan Piawaian Kualiti Kejururawatan Tahun 2025

UNIT PEMBANGUNAN PROFESION KEJURURAWATAN

Bagi tahun 2025, sebanyak tujuh (7) program latihan, pembangunan pelan strategik tahun 2026-2036 dan program jati diri telah dianjurkan oleh BKj. Unit ini berfungsi sebagai badan regulatori dalam pemberian mata kredit CPD untuk penganjur yang menjalankan kursus. Unit ini telah menerima permohonan untuk kelulusan bagi 3,713 program daripada sektor kerajaan dan swasta. Sebanyak 3,198 (86.13%) program telah diluluskan manakala bakinya 515 (13.87%) telah ditolak kerana tidak memenuhi syarat permohonan.

Imej 5.12 Program oleh Unit Pembangunan Profesion Kejururawatan Tahun 2025

UNIT CREDENTIALING AND PRIVILEGING (C&P)

Terdapat 13 disiplin yang diberi pentauliahian sijil *credentialing* untuk tiga (3) tahun oleh NCC. Kelulusan permohonan daripada disiplin pediatrik adalah tertinggi, *credentialing* (326) dan disiplin *intensive care nursing* adalah tertinggi untuk *re-credentialing* (624) manakala, Jawatankuasa C&P peringkat hospital akan mengendalikan *privileging* di hospital masing-masing.

UNIT ADUAN DAN MAKLUM BALAS

Unit ini bertanggungjawab menyelaras, mengendalikan maklum balas dan penghargaan berkaitan perkhidmatan kejururawatan. Pada tahun 2025, kemahiran insaniah ialah punca utama aduan iaitu sebanyak 308 (37.6%) diikuti dengan sikap 239 (29.0%). Aktiviti penambahbaikan BKj seperti dalam **Imej 5.13**.

Imej 5.13 Program Penambahbaikan Aduan Kejururawatan Tahun 2025

UNIT PENYELIDIKAN KEJURURAWATAN

Unit ini bertanggungjawab merancang, menyelaras dan memantau aktiviti berkaitan dengan penyelidikan kejururawatan di kalangan jururawat. Pada tahun 2025 penganjuran program *5th National Nursing Research Colloquium* merupakan satu *platform* bagi pembentangan hasil kajian kejururawatan untuk dipertandingkan. Semua peserta akan berkongsi kajian kejururawatan dalam bentuk pembentangan lisan, poster, perkongsian inovasi dan penambahbaikan pengetahuan melalui sesi pleno seperti dalam **Imej 5.14**.

Imej 5.14 Program 5th National Nursing Research Colloquium

CAWANGAN REGULATORI

SEKTOR PENDAFTARAN DAN PENGUATKUASAAN

Sektor ini berfungsi menguruskan pendaftaran jururawat, mengkoordinasikan perhubungan profesional kejururawatan di peringkat antarabangsa, perantaraan dengan agensi luar, pengurusan lawatan delegasi luar negara ke Malaysia, penguatkuasaan, pematuhan, penggubalan Akta Jururawat dan Akta Bidan yang terdiri daripada Unit Pendaftaran APC, Unit Pendaftaran TPC & Perhubungan Antarabangsa dan Unit Penggubalan Akta & Penguatkuasaan.

UNIT PENDAFTARAN DAN PERAKUAN PENGAMALAN JURURAWAT TAHUNAN (APC)

Pada tahun 2025, seramai 5,287 jururawat telah berdaftar dengan Lembaga Jururawat Malaysia (LJM) yang terdiri daripada 4,034 jururawat berdaftar, 61 penolong jururawat, 247 jururawat kesihatan awam, 63 jururawat kesihatan jiwa dan empat (4) *Nurse Trained Overseas* (NTO) manakala 878 Jururawat Kebidanan Bahagian 1 telah berdaftar dengan Lembaga Bidan Malaysia (LBM).

Seramai 143,298 jururawat telah diberikan APC yang terdiri daripada 125,753 jururawat berdaftar, 1,028 penolong jururawat dan 16,517 jururawat masyarakat. Jumlah permohonan untuk berkhidmat di luar negara adalah 2,815 jururawat. Permohonan untuk berkhidmat di Arab Saudi (1,561) adalah yang tertinggi diikuti oleh Singapura (1,103).

UNIT PENDAFTARAN SIJIL PERAKUAN PENGAMALAN SEMENTARA (TPC) DAN PERHUBUNGAN ANTARABANGSA

Seramai enam (6) permohonan Jururawat Terlatih Warganegara Asing (JTWA) telah mendapat kelulusan kuota yang terdiri daripada empat (4) baharu dan dua (2) pembaharuan. Pada tahun 2025, terdapat 414 permohonan TPC bagi JTWA yang terdiri daripada 191 kelulusan baharu, 199 pembaharuan dan 24 elektif. Seramai enam (6) NTO telah lulus dan didaftarkan dalam LJM. Satu (1) permohonan *Letter of Good Standing* (LOGS) bagi tahun 2025 adalah dari Ireland.

Unit ini juga bertanggungjawab menyediakan tiga (3) ulasan MoU daripada negara Republik Kyrgyz, Somalia dan Myanmar serta satu (1) MRA daripada negara India. Penyediaan nota ikhtisar terdiri daripada lapan (8) negara iaitu Pakistan, Iran, Bahrain, Jordan, Egypt, Republik Kyrgyz, Singapura dan Romania.

Mesyuarat dan Pembentangan 40th *The Asean Joint Coordinating Committee on Nursing* (AJCCN) Pulau Pinang Malaysia telah dihadiri pada 10-11 Februari 2025 seperti dalam **Imej 5.15**. Manakala, Mesyuarat dan Pembentangan 41st *The Asean Joint Coordinating Committee on Nursing* (AJCCN) Nha Trang, Viet Nam pada 5-8 November 2025 juga dihadiri seperti dalam **Imej 5.16**.

Imej 5.15 40th *The Asean Joint Coordinating Committee on Nursing (AJCCN) Malaysia*

Imej 5.16 41st *The Asean Joint Coordinating Committee on Nursing (AJCCN) Viet Nam*

Delegasi BKj juga menghadiri *International Council of Nurses Congress 2025* Helsinki, Finland secara fizikal pada 9-13 Jun 2025 di Messukeskus Helsinki Expo & Convention Centre, Helsinki, Finland seperti dalam **Imej 5.17**.

Imej 5.17 *International Council of Nurses Congress 2025* Helsinki, Finland

Penglibatan di persidangan *Inaugural NHG Nursing Conference 2025 Held in Conjunction with 28th Joint Singapore-Malaysia Nursing Conference (JSMNC)* pada 1-3 Oktober 2025 di Centre for Healthcare Innovation Singapore. Panel perbincangan bagi sesi pembukaan persidangan terdiri oleh Pengarah Kejururawatan, dua (2) penceramah *breakout session*, lima (5) pembentang poster dan 22 sebagai peserta seperti dalam **Imej 5.18**.

Imej 5.18 *Inaugural NHG Nursing Conference 2025 Held in Conjunction with 28th Joint Singapore-Malaysia Nursing Conference*

Aktiviti dan kerjasama lain yang telah diadakan pada tahun 2025:

- i. Perbincangan LJM-KKM bersama PAPD PERKESO Siri 2 di Menara PERKESO Presint 2 Putrajaya pada 11 April 2025
- ii. Perbincangan bersama pegawai Majlis Produktiviti Malaysia (MPC) di Bilik Sumber BKj pada 5 November 2025
- iii. Bengkel Reformasi Karenah Birokrasi (RKB) bagi meningkatkan kecekapan pengambilan jururawat asing pada 3-5 Disember 2025 di Johor Bahru

Imej 5.19 Perbincangan LJM-KKM bersama PAPD PERKESO

Imej 5.20 Perbincangan bersama Majlis Produktiviti Malaysia (MPC)

Imej 5.21 Bengkel Reformasi Kerenah Birokrasi (RKB)

UNIT PENGGUBALAN AKTA DAN PENGUATKUASAAN

Unit ini bertanggungjawab menggubal atau meminda akta berkaitan jururawat dan bertindak sebagai sekretariat LJM dan LBM. Bagi tahun 2025, Mesyuarat LJM dan LBM telah diadakan empat (4) kali seperti dalam **Imej 5.22**.

Imej 5.22 Mesyuarat LJM dan LBM Tahun 2025

Pada tahun 2025 dua (2) bengkel pemurnian pindaan Akta Jururawat 1950 dan Akta Bidan 1966 telah dikendalikan oleh unit ini seperti dalam **Imej 5.23**.

Imej 5.23 Bengkel Pemurnian Pindaan Akta Jururawat dan Akta Bidan

Bengkel Pemurnian Pelan Antirasuah Organisasi (OACP) telah diadakan pada 20-22 Ogos 2025 bagi memperkukuhkan integriti kejururawatan dalam memberi khidmat penjagaan kesihatan kepada masyarakat seperti dalam **Imej 5.24**.

Imej 5.24 Bengkel Pemurnian Pelan Antirasuah Organisasi (OACP)

SEKTOR STANDARD DAN AKREDITASI

Sektor ini berfungsi menguruskan peperiksaan, kurikulum penilaian program dan pengurusan penggunaan fasiliti terdiri daripada Unit Peperiksaan, Unit Penilaian Kurikulum Kejururawatan dan Unit Pengurusan Penggunaan Fasiliti KKM bagi Pemberi Pendidikan Tinggi (PPT).

UNIT PEPERIKSAAN

Jumlah calon yang mendaftar peperiksaan LJM dan LBM bagi tahun 2025 adalah 5,484 calon dengan 5,476 (99.85%) menduduki peperiksaan. Jumlah calon yang mendaftar peperiksaan kelayakan LJM untuk JTWA adalah 386 calon dan jumlah menduduki peperiksaan adalah 361 (93.52%).

UNIT PENILAIAN KURIKULUM KEJURURAWATAN

Terdapat 90 fasiliti latihan kejururawatan iaitu 16 Institut Latihan KKM (ILKKM), 12 UA, 61 IPTS dan satu (1) Institut Latihan Kesihatan Angkatan Tentera (INSAN).

Jumlah program kejururawatan di fasiliti latihan kejururawatan adalah 41 program Ijazah Sarjana Muda Kejururawatan, 44 program Diploma Lanjutan Kejururawatan, 69 program Post Basik, empat (4) program *Teaching Methodology*, 63 program Diploma Kejururawatan dan tiga (3) program Sijil Penolong Jururawat.

Unit ini bertanggungjawab menguruskan 72 lawatan penilaian fasiliti dan sumber program kejururawatan bagi permohonan kelulusan akreditasi iaitu 10 program Ijazah Sarjana Muda Kejururawatan, 20 program Diploma Lanjutan Kejururawatan, 14 program Post Basik, 27 program Diploma Kejururawatan dan satu (1) program Sijil Penolong Jururawat.

Pada tahun 2025, 221 permohonan permit mengajar telah diproses dan 199 diluluskan iaitu 64 kelulusan bagi pengajar dan 135 bagi pengajar klinikal. Unit ini juga telah berjaya melancarkan *Standard Criteria for Accreditation of Nursing Programmes (2025)* pada 13 Mei 2025 di Auditorium Institut Kanser Negara (IKN) Putrajaya oleh Menteri Kesihatan seperti dalam **Imej 5.25**.

Imej 5.25 Pelancaran *Standard Criteria for Accreditation of Nursing Programmes*

UNIT PENGURUSAN PENGGUNAAN FASILITI KKM BAGI IPT

Pada tahun 2025, 51 PPT telah memeterai MoA dengan KKM untuk menjalani latihan di fasiliti KKM. Unit ini menjalankan pemantauan kepatuhan penggunaan fasiliti KKM bagi tujuan penempatan latih amal pelajar kejururawatan atau pelatih. Dari 125 fasiliti KKM yang menerima penempatan pelajar atau pelatih kejururawatan PPT yang menjalani program latih amal, jumlah fasiliti yang akur adalah sebanyak 110.

SEKTOR PENGURUSAN KORPORAT

Pada tahun 2025, Unit Teknologi Maklumat telah menganjurkan dua (2) latihan untuk warga BKj iaitu Kursus Penyelaras Sistem Pengurusan Maklumat Jururawat (SPMJ) sesi 2025-2026 dan Bengkel Penyediaan *User Requirement Specification* (URS) Sistem Pengurusan Maklumat Jururawat Malaysia (SPMJM).

BAHAGIAN PERUBATAN TRADISIONAL DAN KOMPLEMENTARI (BPTK)

BPTK bertanggungjawab dalam pembangunan polisi dan pengawalseliaan amalan dan pengamal perubatan tradisional dan komplementari (PT&K) di Malaysia. Bahagian ini terdiri daripada lima (5) cawangan iaitu:

- i. Cawangan Dasar dan Perkembangan
- ii. Cawangan Amalan PT&K
- iii. Cawangan Majlis PT&K
- iv. Cawangan Inspektorat dan Penguatkuasaan
- v. Cawangan Pembangunan Profesion

Pada tahun 2025, BPTK memberi tumpuan kepada pemerkasaan amalan perubatan tradisional dalam kalangan OA Semenanjung serta Anak Negeri Sabah dan Sarawak. Usaha utama ditumpukan kepada pengukuhan kerangka kawal selia serta peluasan kerjasama antarabangsa dan dua hala. Antara pencapaian penting termasuk pelaksanaan inisiatif kebangsaan bagi mendokumentasi dan menilai kesediaan pengiktirafan amalan perubatan tradisional peribumi di bawah Akta PT&K 2016 [Akta 775]. Selain itu, bahagian ini turut terlibat secara aktif dalam Sidang Kemuncak Global mengenai perubatan tradisional anjuran WHO dan Kerajaan India. Kerjasama strategik dengan negara rakan seperti India dan Republik Rakyat China turut diperkukuh, di samping peningkatan penguatkuasaan Akta 775 dan peluasan akses perkhidmatan PT&K di fasiliti KKM.

PEMERKASAAN PERUBATAN TRADISIONAL OA SEMENANJUNG SERTA ANAK NEGERI SABAH DAN SARAWAK

BPTK mengambil langkah proaktif dalam melaksanakan inisiatif menyeluruh bagi menilai dan mendokumentasi amalan perubatan tradisional OA Semenanjung serta Anak Negeri Sabah dan Sarawak, bagi menilai ketersediaan amalan ini untuk diiktiraf di bawah Akta 775. Sebanyak lima (5) program telah dilaksanakan sebagai langkah permulaan strategik bagi menyokong pelaksanaan inisiatif ini termasuk:

- i. Program kerjasama dua hala dengan *National Administration of Traditional Chinese Medicine* (NATCM), Republik Rakyat China mengenai dokumentasi modaliti perubatan tradisional peribumi (26-27 Mei 2025).
- ii. Program kerjasama antara Hospital Orang Asli Gombak dengan pengamal perubatan tradisional OA Semenanjung (4-7 Julai 2025).
- iii. Program Jalinan MADANI bersama Pengamal Perubatan Tradisional Anak Negeri Sabah, anjuran bersama KKM dan Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Sabah (25-30 Julai 2025).
- iv. Program Jalinan MADANI bersama Pengamal Perubatan Tradisional Anak Negeri Sarawak, dengan kerjasama Jabatan Premier Sarawak (18-23 Ogos 2025).
- v. Program Jalinan MADANI: Pemerkasaan Perubatan Tradisional OA Semenanjung serta Anak Negeri Sabah dan Sarawak (27-28 September 2025).

Sebagai inisiatif awal di peringkat nasional, pelaksanaan program-program ini diharap dapat menyediakan asas yang kukuh bagi mengenal pasti mekanisme terbaik ke arah pemerkasaan amalan perubatan tradisional OA Semenanjung serta Anak Negeri Sabah dan Sarawak, di samping menyokong usaha pemeliharaan warisan serta pembangunan dasar yang lebih inklusif dan lestari dalam landskap penjagaan kesihatan negara.

g (H&I ((((((n (h (k Ta TI g(h (n (s (mT(
Semenanjung serta Anak Negeri Sabah dan Sarawak

MENGAJI KETERSEDIAAN PENGIKTIRAFAN AMALAN PERUBATAN TRADISIONAL OA SEMENANJUNG SERTA ANAK NEGERI SABAH DAN SARAWAK DI BAWAH AKTA 775

Perubatan tradisional OA Semenanjung serta Anak Negeri Sabah dan Sarawak berpotensi untuk diintegrasikan ke dalam sistem kesihatan arus perdana. Selari dengan ini, satu inisiatif pendokumentasian dan pemetaan pengamal perubatan tradisional telah dilaksanakan melalui kolaborasi strategik bersama universiti-universiti tempatan iaitu Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Universiti Malaysia Kelantan (UMK), Universiti Malaysia Sabah (UMS) dan Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS). Kajian ini menyasarkan pengamal perubatan tradisional OA Semenanjung serta Anak Negeri Sabah dan Sarawak, selaras dengan usaha menilai ketersediaan pengiktirafan amalan perubatan tradisional ini di bawah Akta 775.

Hasil pelaksanaan kajian ini pada tahun 2025, sebanyak 1,018 sampel telah berjaya didokumentasikan di seluruh Malaysia. Data yang dikumpulkan merangkumi maklumat asas pengamal (termasuk jantina, umur, tahap pendidikan asas, kaum dan suku kaum), pengalaman mengamal, jenis amalan berdasarkan amalan tradisional setempat, yang seterusnya menyumbang kepada pemetaan awal pengamal perubatan tradisional masyarakat OA Semenanjung serta Anak Negeri Sabah dan Sarawak.

Dapatan ini menjadi asas penting dalam memahami aspek penawaran perkhidmatan perubatan tradisional dalam kalangan komuniti ini, di samping menyokong perancangan dasar, penambahbaikan kerangka pengiktirafan serta pembangunan strategi pemeliharaan warisan perubatan tradisional masyarakat OA Semenanjung serta Anak Negeri Sabah dan Sarawak.

Kajian ini juga akan menjadi rujukan utama kepada pihak berkepentingan dalam merangka langkah susulan ke arah pengiktirafan, pembangunan kapasiti dan pengawalseliaan amalan perubatan tradisional secara lebih tersusun dan bersepadu.

ASEAN VIRTUAL TRAINING ON INTELLECTUAL PROPERTY (IP) PROTECTION ON TRADITIONAL MEDICINE ACROSS ASEAN MEMBER STATES

The ASEAN Virtual Training on IP Protection on Traditional Medicine Across ASEAN Member States (AMS) telah dianjurkan oleh *Philippine Institute of Traditional and Alternative Health Care (PITAHC)* pada 12 Ogos 2025. Program ini bertujuan untuk memberikan gambaran menyeluruh mengenai rangka kerja IP berkaitan perubatan tradisional dan pengetahuan tradisional, menonjolkan cabaran serta peluang utama dalam melindungi pengetahuan perubatan tradisional dan pribumi merentasi AMS, memudah cara pertukaran amalan terbaik dan inisiatif yang berjaya serta menggalakkan kerjasama serantau ke arah pengiktirafan dan perlindungan yang lebih baik terhadap pengetahuan dan pengamal perubatan tradisional.

Delegasi Malaysia terdiri daripada wakil BPTK dan Pusat Penyelidikan Perubatan Herba (HMRC) di bawah KKM; ahli Jawatankuasa Penasihat Penyelidikan Perubatan Tradisional dan Komplementari (TRAC) dalam bidang Perubatan Tradisional Melayu (PTM), Perubatan Tradisional Cina (PTC) dan Perubatan Tradisional India (PTI); wakil Institut Penyelidikan Perhutanan Malaysia (FRIM) serta Perbadanan Harta Intelek Malaysia (MyIPO). MyIPO mewakili Malaysia menyampaikan pembentangan semasa sesi perkongsian amalan terbaik AMS dengan menggariskan pengalaman dan pendekatan negara dalam melindungi pengetahuan tradisional melalui mekanisme IP.

Secara keseluruhan, program ini telah berjaya mencapai objektifnya dengan meningkatkan kesedaran terhadap isu harta intelek berkaitan perubatan tradisional, menggalakkan pertukaran pengetahuan antara negara, serta mengukuhkan kepentingan IP sebagai instrumen dalam melindungi pengetahuan tradisional. Perbincangan yang berlangsung turut menegaskan tanggungjawab bersama AMS untuk melindungi dan mempromosikan pengetahuan perubatan tradisional sambil memastikan perkongsian manfaat yang adil serta pengiktirafan berterusan kepada komuniti dan pengamal.

MENERAJUI PERUBATAN TRADISIONAL MELALUI KERJASAMA GLOBAL DAN DUA HALA

Pada Disember 2025, KKM telah memperkasakan kerjasama strategik dalam bidang perubatan tradisional melalui penyertaan dalam platform antarabangsa dan dua hala yang diadakan di New Delhi, India.

Dari 17-19 Disember 2025, delegasi KKM seramai enam anggota yang diketuai oleh TKPK (P), telah menghadiri Sidang Kemuncak Global WHO ke-2 mengenai Perubatan Tradisional yang dianjurkan bersama oleh WHO dan Kerajaan India. Sidang kemuncak ini menghimpunkan kira-kira 800 delegasi secara fizikal dan lebih 20,000 peserta dalam talian dari lebih 100 negara.

Sidang kemuncak tersebut diakhiri dengan penerimaan Deklarasi Delhi, yang menggariskan Strategi Global WHO mengenai Perubatan Tradisional 2025-2034. Strategi ini memberi tumpuan kepada empat (4) bidang keutamaan iaitu memperkukuhkan penyelidikan berasaskan bukti; menambahbaik kerangka kawal selia bagi menjamin keselamatan dan kualiti; mengintegrasikan perubatan tradisional ke dalam sistem kesihatan kebangsaan termasuk penjagaan kesihatan primer dan Liputan Kesihatan Sejagat (UHC); serta mempromosi kerjasama global dan inovasi. Malaysia telah menyumbang secara aktif dalam sesi pleno

dengan berkongsi pengalaman nasional dalam tadbir urus, akses perkhidmatan yang saksama dan penggunaan sistem maklumat kesihatan bagi menyokong pembangunan dasar berasaskan bukti. Majlis penutupan sidang kemuncak tersebut disempurnakan oleh Perdana Menteri India dan Ketua Pengarah WHO. Sidang kemuncak ini menekankan komitmen kolektif global dalam memartabatkan perubatan tradisional sebagai komponen pelengkap yang penting dalam sistem kesihatan yang mampan.

Pada 18 Disember 2025, Mesyuarat Teknikal Dua Hala (BTM) ke-10 antara Kerajaan Malaysia dan Kerajaan India mengenai Kerjasama dalam Bidang Ayurveda dan Sistem Perubatan Tradisional Lain telah diadakan sebagai acara sampingan sidang kemuncak tersebut. Mesyuarat ini membincangkan kerjasama latihan dalam teknologi penyelidikan berkaitan Ayush, pertukaran profesional dan pembangunan kapasiti dalam PTI, penerokaan penanaman tumbuhan herba, potensi pengiktirafan bersama farmakopeia, serta penempatan pakar PTI di hospital KKM. Mesyuarat ini mengesahkan komitmen kedua-dua negara terhadap kerjasama yang berstruktur, berterusan dan saling menguntungkan, selaras dengan kerangka kawal selia dan keutamaan sistem kesihatan masing-masing.

Selain itu, wakil KKM juga menghadiri Mesyuarat Projek Teknikal WHO mengenai Pembangunan Set Kod Intervensi Perubatan Tradisional bagi *International Classification of Health Interventions* (ICHI) pada 20-21 Disember 2025. Mesyuarat ini melibatkan lebih 30 orang wakil dari lebih 10 negara, termasuk wakil daripada Ibu Pejabat dan Pejabat Serantau WHO, yang memberi tumpuan kepada semakan amalan negara masing-masing serta persetujuan prinsip bagi model kandungan perubatan tradisional dalam ICHI. Hasil mesyuarat ini akan menyokong pembangunan set kod intervensi perubatan tradisional yang diselaraskan di peringkat global untuk diintegrasikan ke dalam sistem maklumat kesihatan, set data minimum dan mekanisme pembayaran, selaras dengan penggunaan ICD-11 serta reformasi sistem kesihatan.

Imej 5.27 Sidang Kemuncak Global WHO ke-2 mengenai Perubatan Tradisional

Imej 5.28 BTM ke-10

Imej 5.29 *WHO Technical Project Meeting on TM Intervention Cod Set Development for ICHI*

MAJLIS MENANDATANGANI MOU ANTARA KERAJAAN MALAYSIA DENGAN UTAR EDUCATION FOUNDATION ATAS KERJASAMA DALAM PENAWARAN PERKHIDMATAN PT&K

Satu MoU antara Kerajaan Malaysia dengan *UTAR Education Foundation* atas Kerjasama dalam Penawaran Perkhidmatan PT&K telah dimeterai pada 26 April 2025 di Seremban, Negeri Sembilan.

Melalui kerjasama ini, pegawai perubatan di fasiliti KKM boleh merujuk pesakit yang memerlukan perkhidmatan PT&K ke *UTAR T&CM Centre*. *UTAR T&CM Centre* pula akan memberi potongan caj kepada pesakit rujukan KKM yang akan ditanggung oleh pesakit sendiri.

MoU ini telah ditandatangani oleh KPK bagi pihak Kerajaan Malaysia dan Pengerusi Lembaga Pengelola Hospital UTAR bagi pihak *UTAR Education Foundation*. Kerjasama antara KKM dengan *UTAR T&CM Centre* (yang dimiliki sepenuhnya oleh *UTAR Education Foundation*) dalam penawaran perkhidmatan PT&K merupakan langkah yang strategik dan pragmatik dalam memperluaskan akses dan memperkukuhkan penyampaian perkhidmatan PT&K yang selamat dan berkualiti kepada rakyat Malaysia. Langkah ini adalah selaras dengan Dasar PT&K Kebangsaan yang menekankan PT&K sebagai satu komponen yang penting dalam sistem penjagaan kesihatan negara dan akan menyumbang dalam usaha meningkatkan tahap kesihatan dan kualiti hidup rakyat Malaysia.

Imej 5.30 *Majlis Menandatangani MoU antara Kerajaan Malaysia dengan UTAR Education Foundation atas Kerjasama dalam Penawaran Perkhidmatan PT&K*

PENUBUHAN UNIT PT&K HOSPITAL PEKAN, PAHANG

Hospital Pekan merupakan hospital KKM ke-16 yang menawarkan perkhidmatan PT&K. Pemilihan Hospital Pekan sebagai lokasi penubuhan Unit PT&K adalah selaras dengan peranannya sebagai pusat rehabilitasi strok di negeri Pahang, yang bersesuaian dengan fungsi perkhidmatan PT&K sebagai rawatan sokongan dalam pengurusan pesakit pasca strok.

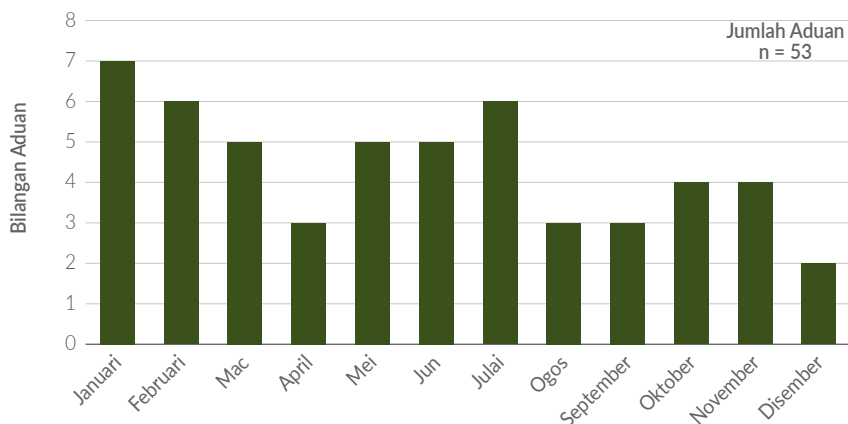
Unit PT&K Hospital Pekan menawarkan perkhidmatan Urutan Tradisional Melayu kepada pesakit lelaki dan perempuan, khususnya bagi kes kesakitan kronik dan pasca strok. Perkhidmatan PT&K ini telah mula ditawarkan sejak 3 November 2025, manakala Majlis Perasmian Unit PT&K Hospital Pekan akan berlangsung pada Januari 2026.

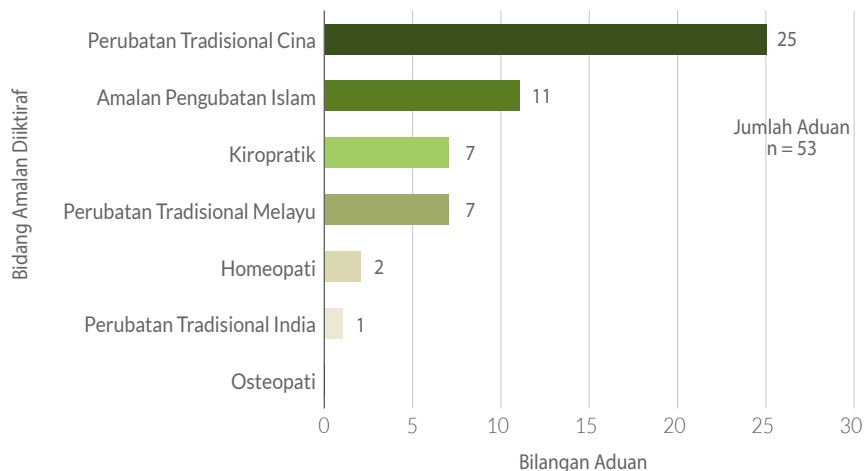
Imej 5.31 Unit PT&K dan Bilik Rawatan bagi Urutan Tradisional Melayu Hospital Pekan

ADUAN BERKAITAN PERKHIDMATAN PT&K

BPTK bertanggungjawab dalam mengendalikan penyiasatan aduan berkenaan pengamal dan perkhidmatan PT&K dalam bidang amalan diiktiraf di Malaysia berdasarkan peruntukan perundangan yang sedang berkuat kuasa. Pada 2025, sebanyak 53 aduan daripada pelbagai kategori telah diterima. Selain BPTK, Cawangan PT&K (CPT&K) negeri juga turut mengendalikan aduan mengikut zon masing-masing. **Rajah 5.11** dan **Rajah 5.12** menunjukkan bilangan aduan yang diterima pada tahun 2025.

Rajah 5.11 Jumlah Bilangan Aduan yang Diterima bagi Tahun 2025

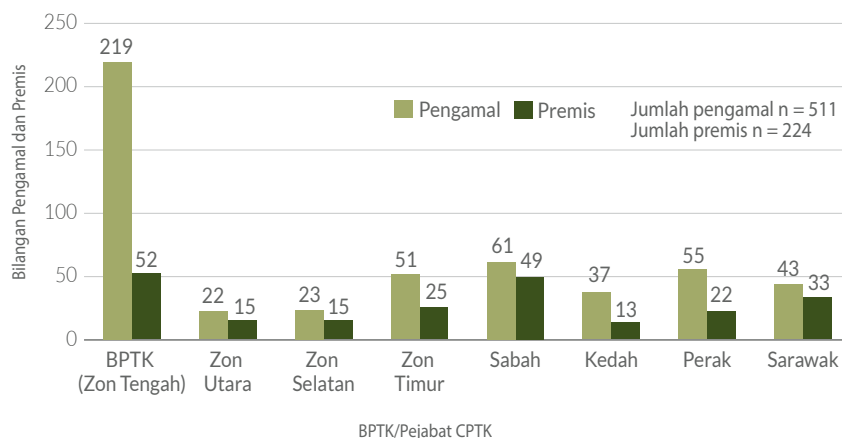
Rajah 5.12 Jumlah Bilangan Aduan Mengikut Bidang Amalan Diiktiraf pada Tahun 2025

LAWATAN PEMANTAUAN PENGAMAL PT&K

BPTK bertanggungjawab untuk menjalankan lawatan pemantauan ke atas pengamal PT&K yang menawarkan perkhidmatan PT&K dalam bidang amalan diiktiraf. Lawatan ini bertujuan untuk memantau tahap pematuhan kepada Akta PT&K 2016 [Akta 775] dan Akta Ubat (Iklan dan Penjualan) 1956 [Akta 290] dalam kalangan pengamal PT&K di seluruh negara.

Bermula 1 Mac 2025, pelaksanaan tindakan penguatkuasaan Akta 775 adalah lebih tegas dan diperkasakan dengan tindakan perundangan boleh dikenakan kepada pengamal PT&K dalam bidang amalan diiktiraf yang didapati melanggar peruntukan Akta 775. Bermula tahun 2025, lawatan pemantauan ini mula dilaksanakan untuk memastikan agar para pengamal PT&K di Malaysia mematuhi Akta 775.

Seramai 511 pengamal di 224 buah premis telah dilawati di seluruh Malaysia oleh BPTK dan pejabat CPTK. Statistik lawatan pemantauan pengamal PT&K tahun 2025 adalah seperti dalam **Rajah 5.13**.

Rajah 5.13 Jumlah Bilangan Premis yang Dilawati dan Pengamal yang dipantau Mengikut Zon pada Tahun 2025

SARINGAN IKLAN KEMAHIRAN DAN PERKHIDMATAN PT&K

Dalam usaha melindungi kepentingan awam dan memastikan standard perkhidmatan yang beretika, saringan iklan kemahiran dan perkhidmatan PT&K dilaksanakan sepanjang 2025. Aktiviti ini bertujuan untuk memastikan pematuhan di bawah seksyen 33 Akta 775 dan seksyen 4A Akta 290 yang mengawal selia pengiklanan dan promosi berkaitan kemahiran serta perkhidmatan PT&K yang mengandungi tuntutan rawatan, pencegahan atau diagnosis penyakit. Bahan pengiklanan dan promosi disaring secara strategik melalui tiga (3) platform utama iaitu penerbitan langganan, premis fizikal dan dalam media baharu (digital dan media sosial).

PENCAPAIAN TAHUN 2025

- **n** (Unsi M) Sebanyak 193 saringan iklan telah dilakukan dengan 61 tindakan penguatkuasaan yang merangkumi amaran lisan dan bertulis, siasatan rasmi serta rujukan kepada agensi penguatkuasaan berkaitan.
- **V** (r (k M) Pegawai penguat kuasa PT&K di CPTK berjaya menyaring lebih daripada 564 iklan di premis dan media baharu, dengan Zon Utara mencatatkan aktiviti tertinggi sebanyak 139 saringan.
- **i** (a M) Pemantauan konsisten terhadap media baharu mencerminkan komitmen BPTK dalam mengawal selia landskap digital yang berkembang pesat.

Sekiranya pelanggaran dikesan, BPTK akan mengambil tindakan penguatkuasaan tegas yang merangkumi pengeluaran surat amaran atau notis serta rujukan kes kepada agensi penguatkuasaan yang berkaitan. Langkah ini amat penting bagi melindungi orang awam daripada maklumat dan tuntutan terapeutik yang mengelirukan.

TRANSFORMASI KOMPETENSI BAGI MEMPERKASAKAN MODAL INSAN

Sepanjang 2025, BPTK telah melaksanakan siri program latihan strategik bagi memperkukuh kapasiti Pegawai Penguat Kuasa PT&K dalam menguatkuasakan Akta 775. Inisiatif ini bertujuan untuk memastikan tindakan penguatkuasaan dijalankan secara berstruktur, profesional dan selaras dengan peruntukan undang-undang. Antara program utama yang dilaksanakan termasuk:

- **j** (r (n M) Kursus Panduan dan Tatacara Pengendalian Siasatan dan Penyediaan Kertas Siasatan dan Kursus Pra Perbicaraan dan Teknik Pendakwaan di Akademi Perundangan Negara (APN) yang memfokuskan kepada penyediaan kertas siasatan berkualiti serta kemahiran pengurusan kes di mahkamah melalui simulasi *mock trial*.
- **n** (m M) Bengkel Penyelarasan Penguatkuasaan di Menara Penguatkuasa Dewan Bandaraya Kuala Lumpur dan Sesi Libat Urus Penguatkuasaan PT&K Se-Malaysia di Pulau Pinang bagi menyeragamkan SOP serta memperkenalkan teknik terkini seperti fotografi serbuan dan profil siber.
- **j** (r (n M) Sebanyak 22 sesi latihan sangkutan pendakwaan di mahkamah telah dihadiri oleh pegawai penguat kuasa PT&K di seluruh negara melalui kerjasama strategik dengan pelbagai agensi penguatkuasaan kesihatan seperti Program Farmasi dan Kesihatan Pergigian.

STATISTIK PENDAFTARAN PENGAMAL PT&K DENGAN MAJLIS PT&K BAGI TAHUN 2025

BPTK bertanggungjawab untuk memproses permohonan pendaftaran pengamal PT&K. Seperti di dalam **Jadual 5.11**, sebanyak 3,766 permohonan pendaftaran pengamal tempatan PT&K baru telah diluluskan dan 14,183 Perakuan Pengamalan Pengamal Berdaftar (PPPB) (Baharu dan Pembaharuan) telah dikeluarkan. Bagi permohonan pendaftaran pengamal PT&K warga asing, 59 Permohonan Perakuan Pengamalan Sementara (PPS) baru telah diluluskan dan 56 pembaharuan PPS telah dikeluarkan.

Jadual 5.11 Jumlah Pengamal PT&K Tempatan dan Warga Asing yang Berdaftar dengan Majlis PT&K bagi Tahun 2025

Bidang Amalan Diiktiraf	Pengamal PT&K Tempatan		Pengamal PT&K Warga Asing	
	Bilangan Permohonan Pendaftaran Baharu yang Diluluskan	Bilangan PPPB yang Dikeluarkan (Baharu dan Pembaharuan)	Bilangan Permohonan PPS Baharu yang Diluluskan	Bilangan Pembaharuan PPS yang Diluluskan
Perubatan Tradisional Melayu	1,828	4,595	Tidak berkenaan	Tidak berkenaan
Perubatan Tradisional Cina	1,249	7,221	54	31
Perubatan Tradisional India	124	339	4	6
Homeopati	112	419	1	2
Kiropraktik	156	467	0	11
Osteopati	1	3	0	6
Pengubatan Islam	296	1,139	Tidak berkenaan	Tidak berkenaan
Jumlah	3,766	14,183	59	56

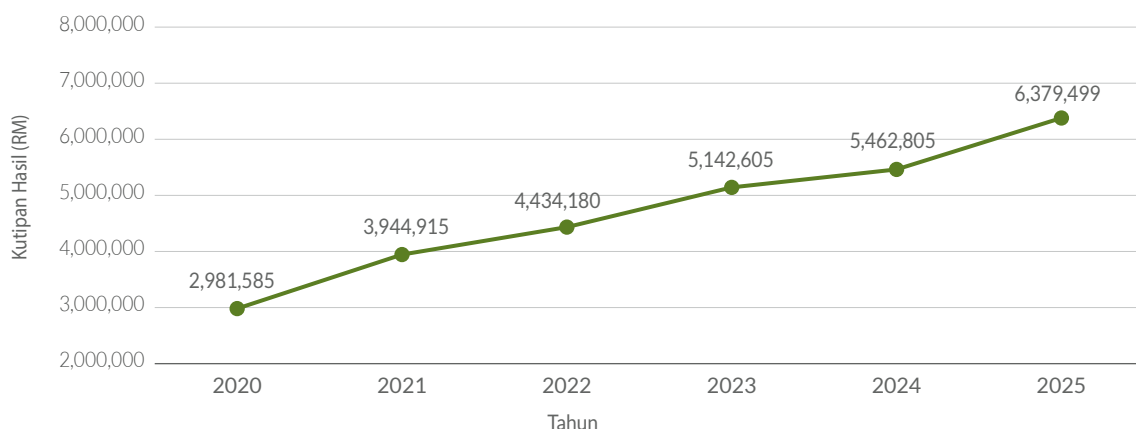
BAHAGIAN AMALAN PERUBATAN (BAP)

CAWANGAN KAWALAN AMALAN PERUBATAN SWASTA (CKAPS)

CKAPS bertanggungjawab menguatkuasakan Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 [Akta 586]. Peranan CKAPS adalah termasuk pendaftaran, kelulusan dan pelesenan kemudahan dan perkhidmatan jagaan kesihatan swasta (KPJKS), pengendalian aduan, penilaian kualiti, aktiviti penguatkuasaan serta aspek kawal selia lain berkaitan pelaksanaan Akta 586. Pada tahun 2025, sebanyak 17,150 KPJKS telah didaftarkan dan dilesenkan di bawah Akta 586.

KUTIPAN HASIL BAGI TAHUN 2025

Sejak tahun 2020, CKAPS telah mencatat peningkatan berterusan dalam kutipan hasil melalui fi pemprosesan, fi pengeluaran, fi pentadbiran dan pengkompaunan. Terdapat peningkatan 16% dengan kutipan sebanyak RM6,379,499.00 sepanjang tahun 2025 berbanding tahun 2024.

Rajah 5.14 Kutipan Hasil CKAPS 2020-2025

PROGRAM PEMBANGUNAN KAPASITI DAN KOMPETENSI

Program ini telah dianjurkan melibatkan pegawai daripada CKAPS IPKKM, JKN/WP dan Bahagian Kesihatan Pergigian seperti berikut:

Jadual 5.12 Program Pembangunan Kapasiti dan Kompetensi

Program	Tarikh
Bengkel Penyediaan dan Pemurnian MyPortfolio CKAPS	24-26 Februari 2025
Bengkel Pemantapan Pasukan dan Pengurusan Krisis	25-27 April 2025
Bengkel Pemantapan Projek Reformasi Kerenah Birokrasi	5-7 Mei 2025
Bengkel Kecekapan Pentadbiran dan Peningkatan Profesionalisme	24-26 Jun 2025
Bengkel Peningkatan Kecekapan dan Teknikal CKAPS	5-7 Ogos 2025
Kursus Fotografi kepada Pegawai Penguat Kuasa CKAPS	13-15 Oktober 2025

Objektif penganjuran program-program ini adalah seperti berikut:

- Memantapkan kompetensi dan profesionalisme pegawai CKAPS
- Memperkukuh keupayaan pengurusan pasukan dan pengendalian krisis
- Menyokong pelaksanaan agenda reformasi dan penambahbaikan proses kerja
- Meningkatkan keberkesanan penguatkuasaan dan tahap pematuan perundangan

INISIATIF PENDIGITALAN CKAPS

MyGeoCKAPS

Aplikasi MyGeoCKAPS yang merupakan peta interaktif bagi memaparkan taburan fasiliti kesihatan swasta di bawah Akta 586 terus dimanfaatkan sebagai platform pemantauan dan pengurusan data fasiliti kesihatan swasta secara interaktif bagi menyokong analisis serta perancangan strategik. Inisiatif ini telah menerima pengiktirafan daripada Pusat Geospasial Negara sempena Simposium Maklumat Geospasial Kebangsaan (NGIS) ke-10 pada 8 Oktober 2025 di Pusat Konvensyen Antarabangsa Putrajaya.

MyBRP@CKAPS

Sistem MyBRP@CKAPS merupakan sistem pelesenan KPJKS secara atas talian yang dibangunkan bagi menyokong proses permohonan dan pengeluaran lesen secara digital. Tahun 2025 menumpukan kepada pengukuhan pelaksanaan Sistem myBRP@CKAPS melalui penggunaan Modul Pembaharuan Lesen dan Modul Permohonan Kelulusan Menubuhkan atau Menyenggarakan KPJKS bagi Hospital Swasta sebagai modul teras yang dilaksanakan di seluruh negara. Dalam tempoh ini, modul sokongan turut dibangunkan bagi melengkapkan proses pengeluaran lesen secara menyeluruh dan bersepadu. Pelaksanaan sistem ini bertujuan meningkatkan kecekapan operasi, memperkemas aliran kerja serta memperkukuh tadbir urus, di samping menjadi asas kepada pembangunan modul seterusnya. Selaras dengan Agenda Reformasi Perkhidmatan Awam (ARPA), CKAPS turut diamanahkan untuk membangunkan Modul Permohonan Peluasan atau Pengubahan KPJKS (Borang 5). Modul *Auto-Renewal* juga akan dimasukkan dalam fasa pembangunan akan datang.

MyMedPCS

Sistem *Medical Practice Control System* (MyMedPCS) merupakan platform digital sedia ada yang dibangunkan bagi menyokong proses permohonan pendaftaran klinik swasta secara atas talian. Peningkatan Sistem MyMedPCS yang merupakan inisiatif di bawah Pelan Strategik Pendigitalan 2021–2025 (Teras Strategik 1) telah mencapai 77% setakat Disember 2025. Modul tandatangan digital dan pembayaran dalam talian pula dijangka dapat dilaksanakan sepenuhnya pada suku pertama tahun 2026.

PENAMBAHBAIKAN PROSES KERJA

Usaha penambahbaikan proses kerja diteruskan melalui beberapa inisiatif seperti berikut:

- i. Pelaksanaan *Business Process Reengineering* (BPR) bagi proses permohonan Borang 5 yang bertujuan memendekkan tempoh proses, mengurangkan kerumitan dan meningkatkan ketelusan serta konsistensi keputusan, di samping menjadi asas kepada perluasan pendigitalan proses kerja CKAPS secara berperingkat.
- ii. Melaksanakan Projek Pendigitalan Permohonan Kelulusan Menubuhkan atau Menyenggarakan KPJKS (Borang 1) melalui agenda Reformasi Karenah Birokrasi yang selesai dilaksanakan pada September 2025.

Secara keseluruhan, inisiatif pendigitalan dan penambahbaikan proses kerja telah meningkatkan tadbir urus, kecekapan dan keberkesanan penyampaian perkhidmatan kawal selia kesihatan swasta, di samping menyokong pematuhan perundangan serta pendekatan perkhidmatan yang lebih sistematik dan berfokuskan pelanggan.

CAWANGAN PERUNDANGAN PERUBATAN (CPP)

CPP terdiri daripada lima (5) sektor iaitu Sektor Gubalan, Sektor Fi Fasiliti Kesihatan Swasta, Sektor Amalan Perubatan Estetik, Sektor Globalisasi dan Sektor Pelancongan Kesihatan. CPP komited dalam memperkasakan standard penjagaan kesihatan melalui kerjasama dengan pelbagai pihak berkepentingan termasuk agensi kerajaan dan swasta.

SEKTOR GUBALAN

UNIT FASILITI

Tumpuan adalah terhadap inisiatif reformasi kawal selia melibatkan cadangan pindaan menyeluruh Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 [Akta 586]. Sebanyak 15 mesyuarat gubalan telah diadakan antaranya bersama Jawatankuasa Transfusi, Jawatankuasa Makmal Patologi, Jawatankuasa Bank Darah dan CKAPS bagi memperhalusi isu teknikal berkaitan kawal selia fasiliti kesihatan swasta untuk penyediaan draf pindaan Akta 586.

Beberapa siri lawatan kerja telah dilaksanakan ke Pusat Darah Negara, fasiliti darah tali pusat swasta serta Jabatan Standard Malaysia (JSM) bagi meningkatkan pemahaman terhadap perkhidmatan yang diberikan. Pada 9-10 Disember 2025, lawatan penanda aras ke Kementerian Kesihatan Singapura, *Health Science Authority Singapore*, *National University Hospital Singapore*, *IHH Gleneagles Hospital Singapore* dan *Raffles Medical Group* telah diadakan dengan kerjasama Perbadanan Produktiviti Malaysia (MPC). Aktiviti ini menyokong pembangunan dasar berasaskan bukti dan penerapan amalan terbaik antarabangsa bagi pemantapan rangka kawal selia sedia ada.

Health Science Authority (HSA) Singapore

Umbilical Cord Blood Centre (Cryocord)

Imej 5.32 Lawatan Kerja Unit Fasiliti CPP Tahun 2025

UNIT PROFESION

Bertindak sebagai sekretariat bagi penggubalan RUU Pengamal Paramedik dan cadangan pindaan Peraturan 17 Peraturan-Peraturan Pembantu Perubatan (Pendaftaran) 1979 di bawah Akta Pembantu Perubatan (Pendaftaran) 1977 [Akta 180]. Peraturan-Peraturan Pembantu Perubatan (Pendaftaran)(Pindaan) 2025 telah berjaya diwartakan pada 25 September 2025.

Cadangan penggubalan RUU Optometri pula telah dibentangkan kepada Jawatankuasa Pilihan Khas Kesihatan (JKPK) Parlimen Kelima Belas bil. 20 tahun 2025 pada 13 Oktober 2025 bagi tujuan penetapan dasar untuk meneruskan proses penggubalan undang-undang.

UNIT AMALAN

Akta Kesihatan Mental (Pindaan) 2023 telah dikuatkuasakan pada 10 September 2025 dengan Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2023 dan Kanun Keseksaan (Pindaan) 2023 untuk dekriminialisasi cubaan bunuh diri. Pengumuman ini dibuat bersempena dengan Hari Pencegahan Bunuh Diri Sedunia, menandakan anjakan strategik dalam pendekatan, beralih daripada tindakan punitif kepada tumpuan terhadap intervensi menyelamatkan nyawa.

Penyertaan pegawai dari unit ini ke *Community & Rehabilitation Psychiatry Conference 2025: Shifting Paradigm of Community Mental Health Care* di Pulau Pangkor pada 28-29 April 2025 bertujuan memperkukuh kefahaman mengenai penjagaan kesihatan mental berasaskan komuniti yang merupakan antara elemen untuk ditambah baik di dalam Akta Kesihatan Mental 2001.

SEKTOR FI FASILITI KESIHATAN SWASTA

Sektor ini berperanan dalam mengawal selia fi profesional pengamal perubatan swasta. Pada tahun 2025, sebanyak 350 pertanyaan berkaitan caj prosedur hospital swasta telah diterima dan 94% berjaya diselesaikan. Fokus turut diberikan terhadap usaha mencari mekanisme penyelesaian bagi mengawal kos perkhidmatan kesihatan swasta yang menjadi isu utama negara, melalui sesi libat urus antaranya dengan Pejabat Transformasi Kesihatan (HTO) KKM, Bank Negara Malaysia dan sektor insurans/takaful. Isu kawal selia Pentadbir Pihak Ketiga (TPA) turut diberi tumpuan dan dibincangkan bersama Suruhanjaya Persaingan, Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup dan syarikat TPA. Susulan daripada itu, Sektor ini telah menjalankan pengumpulan data syarikat TPA dan Organisasi Jagaan Yang Diuruskan (MCO) sebagai langkah permulaan penambahbaikan mekanisme kawal selia sedia ada.

Inisiatif semakan semula fi perundingan pengamal perubatan am swasta yang tidak pernah disemak semenjak tahun 2006, telah dipergiat sepanjang tahun 2025. Cadangan semakan fi telah dibentangkan ke Mesyuarat Tertinggi Majlis Tindakan Sara Hidup Negara yang dipengerusikan oleh Perdana Menteri. Kerajaan telah bersetuju menetapkan kadar fi perundingan baharu sebagaimana yang telah diumumkan dalam pembentangan Belanjawan 2026 pada 10 Oktober 2025.

Imej 5.33 Perbincangan dengan Menteri Kesihatan Berkenaan Semakan Fi Pengamal Perubatan Am Swasta

SEKTOR AMALAN PERUBATAN ESTETIK

Fokus utama pada tahun 2025 diberikan kepada pemantapan kualiti perkhidmatan serta pengukuhan kerjasama antara kementerian, pengamal perubatan dan masyarakat. Sepanjang tempoh tersebut, penganjuran bengkel gubalan soalan penilaian bagi *Letter of Credentialing & Privileging* (LCP) serta bengkel penambahbaikan garis panduan amalan perubatan estetik telah dilaksanakan. Empat (4) sesi mesyuarat Jawatankuasa C&P dan dua (2) semakan permohonan LCP *Chapter 1* juga telah dijalankan. Ujian bertulis *Chapter 1* telah dilaksanakan pada Februari dan Julai, diikuti penilaian lisan pada April dan Oktober. Sejumlah 189 LCP telah dikeluarkan kepada pengamal perubatan berkelayakan untuk menjalankan prosedur perubatan estetik.

Selain itu, sektor ini telah mempergiat aktiviti turun padang dan kempen kesedaran awam melalui Program Madani Rakyat (PMR) di lima (5) lokasi seluruh negara beserta Hari Bertemu Pelanggan KKM. Usaha ini secara langsung telah berjaya meningkatkan kefahaman masyarakat mengenai kepentingan mendapatkan perkhidmatan amalan estetik yang sah dan selamat.

Imej 5.34 PMR 2025 di Perak dan Sabah

SEKTOR GLOBALISASI

Tumpuan utama diberikan kepada aspek liberalisasi industri perkhidmatan kesihatan swasta, merangkumi perjanjian perdagangan bebas baharu mahupun sedia ada. Antara pencapaian utama tahun 2025 adalah menjayakan Kepengerusian ASEAN-Malaysia 2025, khususnya melalui persediaan rapi dan pelaksanaan mesyuarat *Senior Officials Meeting on Health Development* (SOMHD) ke-19.

Selain itu, pegawai CPP telah mewakili negara dalam *ASEAN Joint Coordinating Committee on Medical Practitioners* (AJCCM) yang telah diadakan di Pulau Pinang pada 11 Februari 2025, dan di Nha Trang, Viet Nam pada 6 November 2025. Mesyuarat tersebut telah membuahkan hasil signifikan menerusi penggubalan draf akhir Pelan Kerja AJCCM bagi tahun 2026-2030, sekali gus memacu matlamat Komuniti Ekonomi ASEAN terutamanya dalam pelaksanaan MRA bagi pengamal perubatan.

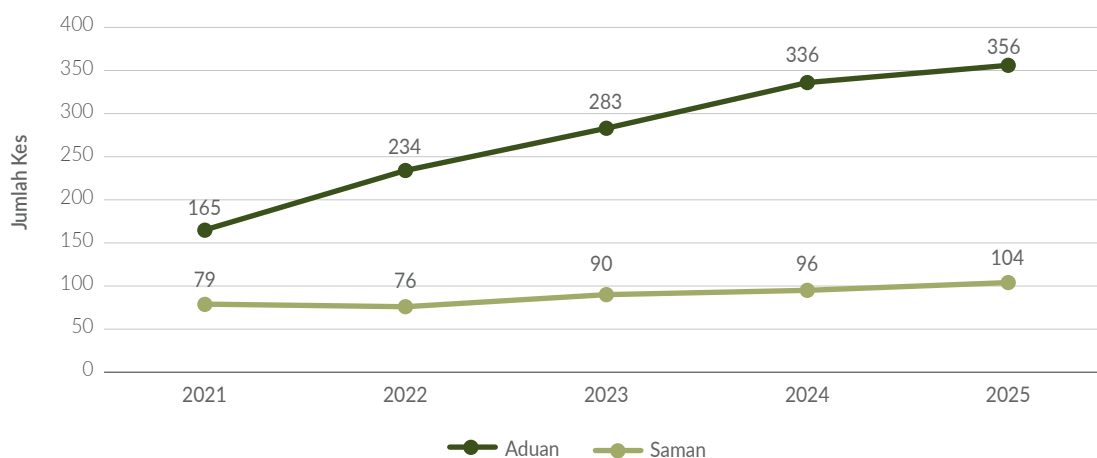
Imej 5.35 Delegasi Malaysia di Mesyuarat *Health Services Sector Working Group* (HSSWG), Nha Trang, Viet Nam

CAWANGAN MEDICO-LEGAL

Cawangan Medico-Legal (CML) bertanggungjawab mengendalikan kes medikolegal yang melibatkan perawatan terhadap pesakit di fasiliti KKM. Selain itu, CML turut berperanan memperkukuh kompetensi serta pengetahuan medikolegal dalam kalangan anggota kesihatan dan menangani kes medikolegal melalui kerjasama dengan pihak berkepentingan. Pada tahun 2025, CML memberikan keutamaan kepada usaha menangani peningkatan kes medikolegal di fasiliti KKM.

PENGENDALIAN KES MEDIKOLEGAL

Kes medikolegal yang dikendalikan oleh CML turut melibatkan kerjasama daripada Jabatan Kesihatan Negeri (JKN) dan penyelaras medikolegal di fasiliti KKM. CML juga bekerjasama dengan Jabatan Peguam Negara (AGC) dalam pengurusan kes saman medikolegal. Pada tahun 2025, sejumlah 356 aduan dan 104 saman melibatkan kes medikolegal di fasiliti KKM telah direkodkan.

Rajah 5.15 Statistik Medikolegal bagi Tahun 2021-2025

PEMANTAUAN DAN PENAMBAHBAIKAN

CML turut berperanan dalam memantau penambahbaikan bagi kes medikolegal dijalankan di semua peringkat bagi memastikan kes tidak berulang. Sepanjang tahun 2025, sebanyak 10 sesi libat urus diadakan bagi tujuan perkongsian kes dan saranan penambahbaikan susulan daripada penelitian kes medikolegal oleh jawatankuasa yang bersidang di peringkat KKM. Sesi libat urus tersebut melibatkan perkhidmatan Pediatrik, Psikiatri, Obstetrik dan Ginekologi, Perubatan Kecemasan dan Kesihatan Keluarga. Dua (2) audit bersasar di fasiliti KKM turut dilakukan untuk memantau perkhidmatan kesihatan yang diberikan agar mengikut standard yang telah ditetapkan.

INISIATIF PEMBANGUNAN KOMPETENSI

CML terus memperkukuh kompetensi dalam kalangan anggota kesihatan KKM melalui penganjuran pelbagai program latihan. Pada tahun 2025, sebanyak empat (4) Kursus Saksi Pakar (EWT) telah dilaksanakan dan dua (2) daripadanya dianjurkan secara kolaborasi bersama JKN Pahang serta Perkhidmatan Obstetrik dan Ginekologi. EWT telah disertai seramai 168 Pakar Klinikal daripada pelbagai disiplin. Selain itu, sebanyak 10 Kursus Asas Medikolegal telah dilaksanakan di seluruh negara secara kolaborasi bersama JKN. Program ini melibatkan anggota kesihatan KKM di pelbagai peringkat dan bertujuan untuk meningkatkan pemahaman serta penghayatan terhadap isu medikolegal di fasiliti kesihatan.

Kursus Saksi Pakar KKM

Kursus Asas Medikolegal

Imej 5.36 Program Pembangunan Kompetensi Tahun 2025

CAWANGAN PERKHIDMATAN PENOLONG PEGAWAI PERUBATAN (CPPPP)

PEMBANGUNAN *STANDARD PRACTICE GUIDELINES* (SPG) BAGI PENOLONG PEGAWAI PERUBATAN

Sepanjang tahun 2025, CPPPP memberikan tumpuan utama kepada pemerkasaan piawaian amalan klinikal melalui pembangunan secara berperingkat melibatkan 12 SPG yang telah dikenal pasti. Inisiatif ini melibatkan kolaborasi strategik antara Penolong Pegawai Perubatan (PPP) dan Pakar Klinikal merangkumi disiplin berikut iaitu Kardiologi, Kardiotorasik Perfusi dan Anestesiologi, Kardiotorasik Pembedahan, Urologi, Neurofisiologi, Obstetrik & Ginekologi, Perkhidmatan Ambulans, Forensik, Hemodialisis, Terapi Antibiotik Pesakit Luar, Unit Penyeliaan PPP dan Psikiatri.

Tiga (3) penerbitan telah berjaya dikeluarkan pada tahun 2025 iaitu SPG Ortopedik, SPG Kardio Perfusi, dan Buku Tugas dan Tanggungjawab Penolong Pegawai Perubatan meliputi 33 disiplin. Pelancaran SPG Ortopedik dan Buku Tugas dan Tanggungjawab PPP disempurnakan oleh Menteri Kesihatan bersempena Hari Pembantu Perubatan 2025, manakala peluncuran SPG Kardio Perfusi oleh KPK.

Imej 5.37 Majlis Pelancaran SPG Ortopedik dan Senarai Tugas dan Tanggungjawab PPP

Imej 5.38 Majlis Pelancaran SPG Kardiotoraksik Perfusi

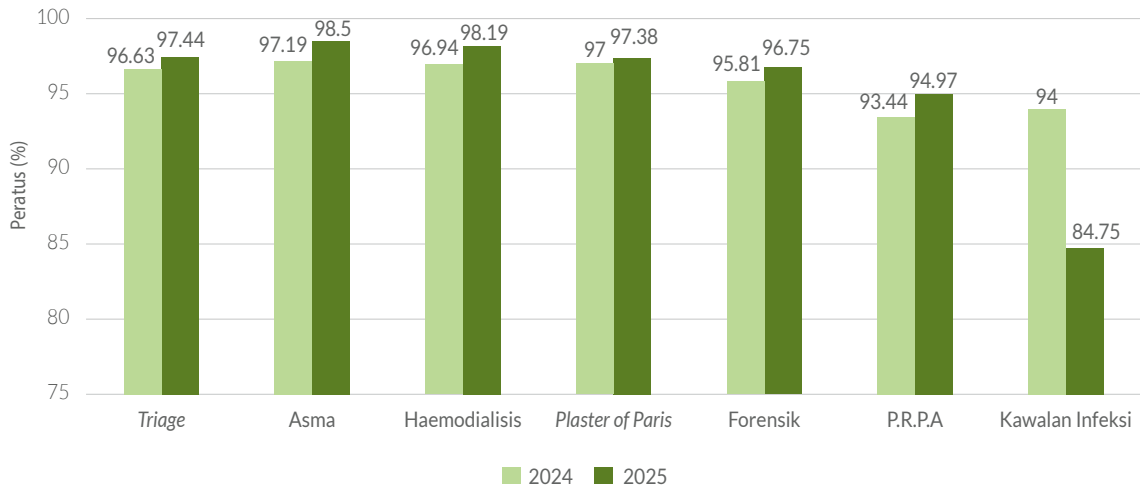
g g gsgl(UTf Tpt Mnbj Ti r TI TTI (r g sbk (nmpsbp(aTI (nbk UTI et l TI (k mat j (LATIHAN BAHARU UNTUK PEMBANTU PERAWATAN KESIHATAN (PPK)

Inisiatif Pembangunan Unit Porter dilaksanakan pada tahun 2025 bagi memperkasakan peranan serta mengimbangi kekurangan PPK di hospital KKM melalui sistem pengurusan tenaga kerja yang lebih sistematik. Unit ini berfungsi mengambil alih tugas rutin PPK di hospital bagi mengoptimumkan sumber manusia sedia ada. Pelaksanaannya diselaraskan melalui Surat Arahan KPK dan garis panduan bagi meningkatkan keberkesanan penyampaian perkhidmatan di hospital KKM.

Selaras dengan transformasi skim perkhidmatan di bawah Sistem Saraan Perkhidmatan Awam (SSPA), modul latihan baharu telah dibangunkan bagi memperkasakan peranan PPK dalam prosedur klinikal asas iaitu antaranya pengambilan tanda vital, penjagaan luka ringan dan pengurusan operasi kaunter. Inisiatif ini membolehkan PPP dan jururawat memberikan tumpuan sepenuhnya kepada tugas klinikal teras.

AUDIT KLINIKAL PENOLONG PEGAWAI PERUBATAN (PPP) 2.0

Pendigitalan Audit Klinikal PPP telah dilaksanakan pada tahun 2025 melalui peralihan kaedah pelaporan secara platform digital. Transformasi audit ini dijalankan secara berperingkat sepanjang tahun 2025 dengan pelaksanaan bengkel penyelarasan dan *audit trial* oleh Ketua Juruaudit Kebangsaan bagi memastikan keberkesanan semasa audit sebenar dijalankan. Audit Klinikal PPP telah berjaya dilaksanakan pada 1-31 Julai 2025 melibatkan 138 hospital dan 14 KK di seluruh negara.

Rajah 5.16 Pencapaian Audit PPP Kebangsaan Mengikut Aktiviti Tahun 2025

LAWATAN AKREDITASI MQA BAGI PROGRAM DIPLOMA DAN IJAZAH SAINS PERUBATAN DAN KESIHATAN

Lawatan akreditasi dilaksanakan secara berkala bagi memastikan institusi latihan yang menawarkan program Diploma dan Ijazah Sains Perubatan dan Kesihatan sentiasa mematuhi piawai yang ditetapkan oleh Agensi Kelayakan Malaysia (MQA). Lawatan ini merupakan komponen utama dalam penilaian sistem penyampaian pendidikan bagi menjamin graduan yang dihasilkan adalah kompeten. Sembilan (9) lawatan akreditasi telah dilaksanakan sepanjang tahun 2025 yang merangkumi enam (6) ILKKM dan tiga (3) kolej swasta.

Imej 5.39 Lawatan Lapangan dan Mesyuarat Penutup Akreditasi Penuh MQA di Kota Kinabalu, Sabah

PENDAFTARAN PPP

Pada tahun 2025 sebanyak 24,733 permohonan pendaftaran telah diterima dan semua permohonan telah diluluskan dalam tempoh 45 hari bekerja. Pencapaian 100% ini adalah hasil keberkesanan inisiatif pendigitalan proses permohonan selaras dengan sasaran KPI Pengarah BAP serta Piagam Pelanggan 2025.

Jadual 5.13 Bilangan Pendaftaran PPP Tahun 2024-2025

Tahun	Pendaftaran Baru	Jumlah Pembaharuan Perakuan Pendaftaran Tahunan	
		Sektor Awam	Sektor Swasta
2024	697	20,297	4,046
2025	845	20,107	4,626

MAJLIS OPTIK MALAYSIA (MOC)

MOC merupakan badan regulatori yang bertanggungjawab mentadbir dan mengawal selia amalan optometri di Malaysia selaras dengan Akta Optik 1991 [Akta 469] dan Peraturan-peraturan Optik 1994. MOC juga berperanan memastikan piawaian profesional, etika, skop amalan, kompetensi pengamal, penilaian dan pengiktirafan terhadap program optometri dan opticianri yang dikendalikan di Malaysia serta perkara lain yang terkait demi kepentingan awam dan profesion.

PENDAFTARAN PENGAMAL OPTOMETRI

Sebanyak 11 sesi taklimat telah dijalankan sepanjang tahun 2025 dan seramai 193 pengamal baharu telah didaftarkan.

Jadual 5.14 Jumlah Optometris dan Juruoptik Berdaftar Tahun 2025

Kategori	Pengamal Baharu	Pengamal Berdaftar	Mati dan Bersara
Juruoptik	57	3,552	237
Optometris	136	3,322	22
Jumlah	193	6,874	259

PERAKUAN PENGAMALAN TAHUNAN (APC)

Permohonan APC dibuat oleh pengamal melalui sistem Malaysian Healthcare Practitioners' System (MHPS). Bermula 1 Julai 2025, pengamal dibenarkan mencetak sendiri sijil APC sebagai langkah pendigitalan pelesenan. Satu Majlis Peluncuran Modul *Self-Print* APC telah dijayakan pada 15 Julai 2025. Seramai 2,767 optometris berdaftar dan 2,433 juruoptik berdaftar telah memperbaharui APC pada tahun 2025.

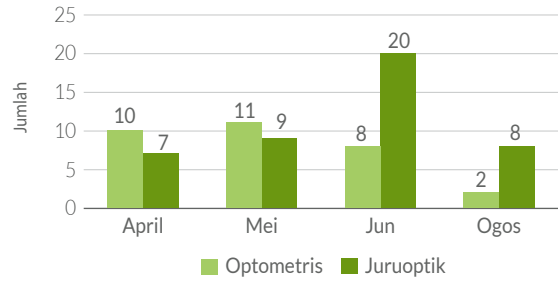
PROFESSIONAL QUALIFYING ASSESSMENT (PQA)

Pada tahun 2025, PQA juruoptik dan optometris telah dikendalikan oleh Pertubuhan Akademi Optometri Malaysia (PAOM) bertempat di Klinik Optometri UKM.

- 21 Jun 2025 – PQA Juruoptik: 2 calon terlibat
- 5-6 Mei 2025 – PQA Optometris (Komponen Teori): 1 calon terlibat
- 1 Julai 2025 – PQA Optometris (Komponen Amali): 2 calon terlibat

AUDIT SURVELANS OPTIK (ASO)

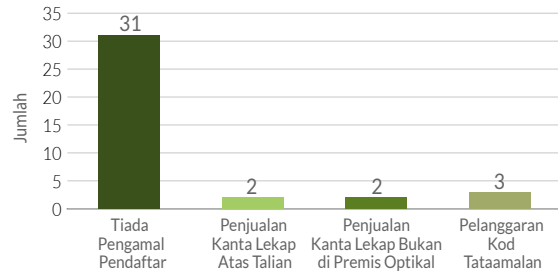
Pada tahun 2025, seramai 31 optometris berdaftar dan 44 juruoptik berdaftar telah berjaya diaudit yang melibatkan 78 premis optikal terpilih di sekitar Negeri Sembilan.

Rajah 5.17 Audit Survelans Optik Tahun 2025

ADUAN

MOC menerima aduan daripada pelbagai saluran termasuk melalui e-mel (eaduan.moc@moh.gov.my), surat dan telefon. Jumlah aduan yang diterima dan diuruskan adalah seperti dalam rajah berikut:

Rajah 5.18 Aduan Mengikut Kategori Tahun 2025

PEPERIKSAAN KANTA LEKAP UNTUK JURUOPTIK BERDAFTAR

Peperiksaan Teori Kanta Lekap untuk Juruoptik Berdaftar tahun 2025 telah dilaksanakan bertempat di Universiti Teknologi MARA (UiTM), selaku pengendali peperiksaan yang dilantik.

Jadual 5.15 Aktiviti Peperiksaan Kanta Lekap Tahun 2025

Jenis Peperiksaan	Tarikh	Calon Terlibat
Peperiksaan Teori	3 September 2025	21
Peperiksaan Amali	24 Oktober 2025	25

GARIS PANDUAN PERKHIDMATAN PENJAGAAN MATA PRIMER BAGI PROFESION OPTOMETRIS

MOC dengan kerjasama *Association of Optometrists* dan *College of Optometrists* telah mengeluarkan Garis Panduan Perkhidmatan Penjagaan Mata Primer Bagi Profesion Optometris yang telah dilancarkan oleh Menteri Kesihatan pada 22 Jun 2025 bertempat di Akademi Perubatan Malaysia. Garis panduan ini berfungsi sebagai panduan kepada optometris swasta dalam menjalankan pemeriksaan mata primer ke atas pesakit di semua fasiliti berkaitan dan mengandungi lima (5) topik utama iaitu:

- Garis Panduan Perkhidmatan Penjagaan Mata Primer bagi Profesion Optometris
- Garis Panduan Penggunaan Ubat Diagnostik yang Mengandungi Racun bagi Perkhidmatan Optometris Swasta

- iii. Modul Latihan Penjagaan Kesihatan Mata Dipertingkat (*Enhanced Eye Health Care*) bagi Optometrists
- iv. Garis Panduan *Credentialing & Privileging* Optometrists Swasta
- v. Buku Log *Credentialing* bagi Optometris Swasta

Rajah 5.19 Garis Panduan Perkhidmatan Penjagaan Mata Primer bagi Profesion Optometris

PENILAIAN AKREDITASI PROGRAM

Sepanjang tahun 2025, MOC telah melaksanakan penilaian akreditasi ke atas empat (4) program di IPT tempatan iaitu *Diploma in Opticianry*, Kolej Universiti Vision pada 29-31 Julai 2025, *Bachelor of Optometry (Hons.)*, Universiti UCSI pada 22-24 September 2025, *Bachelor of Science (Hons.) Optometry*, Universiti SEGi pada 14-16 Oktober 2025 dan Sarjana Muda Optometri (Kepujian), UKM pada 28-30 Oktober 2025.

ACCREDITATION OF PRIOR EXPERIENTIAL LEARNING FOR CREDIT AWARD, APEL (C)

Bagi memastikan laluan naik taraf pengamal optometri diperkasakan, MOC sebagai badan profesional telah diiktiraf oleh MQA sebagai pusat APEL (C) yang memberi peluang kepada Juruoptyk yang berdaftar di bawah Seksyen 18(1) dan 18(2) Akta Optik 1991 untuk melanjutkan pengajian ke program *Bachelor of Science (Hons.) Optometry* di Universiti SEGi. Program tersebut telah menerima perakuan akreditasi penuh oleh pihak MQA berkuat kuasa 14 November 2025. Seramai 21 calon yang lulus penilaian telah layak menyambung pengajian ke program berkenaan. Aktiviti APEL (C) telah dilaksanakan pada tahun 2025 seperti yang berikut:

- i. Taklimat borang penilaian sendiri oleh APEL (C) MOC *Advisor* pada 14 Mac 2025
- ii. Taklimat pengisian portfolio APEL (C) oleh APEL (C) MOC *Advisor* pada 18 Jun 2025
- iii. Mesyuarat Penilaian Portfolio Penilaian APEL (C) MOC pada 2-3 September 2025, 9-10 September 2025 dan 12 September 2025

BAB 6

PENYELIDIKAN DAN **SOKONGAN** **TEKNIKAL**

PROGRAM PENYELIDIKAN DAN SOKONGAN TEKNIKAL

Program ini bertanggungjawab dalam merancang dasar kesihatan yang strategik, membangunkan pelan kesihatan yang komprehensif serta meningkatkan kualiti perkhidmatan kesihatan seluruh negara dan diketuai oleh Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Penyelidikan dan Sokongan Teknikal (TKPK [P&ST])). Program ini terdiri daripada:

- i. Bahagian Perancangan
- ii. Bahagian Kawalselia Radiasi Perubatan (BKRP)
- iii. Institut Kesihatan Negara (NIH)

BAHAGIAN PERANCANGAN

Bahagian Perancangan memfokuskan kepada beberapa aktiviti penting seperti formulasi Pelan Transformasi Sektor Kesihatan, meningkatkan kualiti data kesihatan, implementasi standard informatik kesihatan di Malaysia serta merancang, membangun dan menilai program atau projek yang telah dirancang dalam Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMK12). Bahagian Perancangan terdiri daripada enam (6) seksyen, iaitu:

- i. Perancangan Dasar dan Pelan Kesihatan (PDPK)
- ii. Seksyen Perancangan, Pemantauan dan Penilaian Strategik (PPPS)
- iii. Malaysia National Health Accounts (MNHA)
- iv. Pusat Informatik Kesihatan (PIK)
- v. Perancangan Fasiliti Kesihatan (PFK)
- vi. Perancangan eHealth

SEKSYEN PERANCANGAN DASAR DAN PELAN KESIHATAN (PDPK)

KAJIAN JURANG PENAWARAN DAN PERMINTAAN (S&D) FASILITI KESIHATAN, PERALATAN DAN KAPASITI SUMBER MANUSIA UNTUK KESIHATAN DI MALAYSIA (DATA 2025)

Susulan pelaksanaan Kajian Jurang S&D Fasiliti Kesihatan, Peralatan dan Kapasiti Sumber Manusia untuk Kesihatan di Malaysia Tahun 2023-2024, Bahagian Perancangan telah mengemaskini data pada tahun 2025 bagi memastikan dapatan kajian kekal relevan dengan keperluan semasa sistem kesihatan negara. Pengemaskinian ini melibatkan data sekunder sehingga Disember 2024 daripada bahagian KKM, hospital pengajar universiti dan badan profesional berkaitan, merangkumi maklumat penawaran fasiliti kesihatan, peralatan perubatan serta sumber manusia kesihatan sektor awam dan swasta. Aktiviti ini diselaraskan melalui struktur tadbir urus yang melibatkan tiga (3) Mesyuarat Jawatankuasa Kerja, enam (6) Mesyuarat Jawatankuasa Koordinasi dan dua (2) Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal bagi penyelarasan, pemantauan kemajuan serta pengesahan dapatan analisis.

Dapatan menunjukkan peningkatan penawaran sumber manusia, fasiliti dan peralatan kesihatan berbanding tahun sebelumnya, namun ketidakseimbangan masih wujud, khususnya bagi profesion kesihatan kritikal dan di peringkat penjagaan kesihatan primer. Pendekatan S&D terus digunakan sebagai petunjuk proksi bagi menyokong perancangan berasaskan bukti, perancangan strategik, pemantauan berterusan serta pembuatan keputusan berasaskan data di peringkat kementerian.

SESI LIBAT URUS BERSAMA DENGAN WHO

Bahagian Perancangan telah mengadakan beberapa sesi libat urus bersama dengan WHO bagi menjalinkan kerjasama strategik untuk Kajian *Health Labour Market Analysis* (HLMA). Sesi ini bertujuan untuk membincangkan potensi kerjasama teknikal, skop kajian serta pendekatan pelaksanaan yang bersesuaian dengan keperluan dan konteks sistem kesihatan Malaysia.

Perbincangan tersebut turut merangkumi rangka kerja HLMA, termasuk aspek pengukuhan sistem kesihatan, tadbir urus, keutamaan dasar serta penyelarasan dengan inisiatif kesihatan global. Perkongsian pengalaman serta amalan terbaik antarabangsa oleh pihak WHO telah menyumbang kepada cadangan aktiviti kajian serta pengenaltastian *key policy questions* yang perlu ditangani bagi memperkukuh hala tuju perancangan kajian ini. Hasil perbincangan ini akan dijadikan asas kepada perancangan seterusnya bagi memastikan kajian yang dilaksanakan dapat menyokong penggubalan dasar dan tindakan peringkat tinggi yang berimpak kepada pembangunan sistem kesihatan negara.

Imej 6.1 Sesi Libat Urus bersama dengan WHO berkaitan Kajian HLMA

PELAN STRATEGIK KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA (PS KKM) 2026-2030

Rancangan Malaysia Ketiga Belas (RMK13) yang dibentangkan di Dewan Rakyat pada 31 Julai 2025 telah menetapkan hala tuju pembangunan negara sehingga tahun 2030, termasuklah reformasi sistem kesihatan, pendigitalan perkhidmatan awam dan pengukuhan sistem sosial berteraskan nilai MADANI. Semua kementerian ditetapkan supaya menyelaraskan Pelan Strategik Organisasi supaya selari dengan misi RMK13.

Berpandukan RMK13, Bahagian Perancangan telah membangunkan PS KKM 2026-2030 dengan mengambil kira dasar di peringkat antarabangsa (SDG & UHC, *One Health* ASEAN), dasar peringkat nasional (Malaysia MADANI, Kertas Putih Kesihatan), dasar kesihatan semasa (ANMS, DPKM, NPQH), Pelan Induk atau Strategik Program di KKM dan juga keutamaan Menteri Kesihatan serta pengurusan tertinggi KKM. Beberapa siri bengkel dan mesyuarat melibatkan semua program dan bahagian KKM telah diadakan bagi tujuan penyediaan dokumen ini yang menggariskan perancangan strategik KKM bagi tempoh lima (5) tahun.

Imej 6.2 Bengkel Pemurnian Dokumen PS KKM 2026-2030

MATLAMAT PEMBANGUNAN MAMPAN (SDG) DAN *UNIVERSAL HEALTH COVERAGE* (UHC)

KKM sebagai kementerian peneraju bagi SDG 3: *Ensure Healthy Lives and Promote Well-Being for All at All Ages* sentiasa komited dalam memantau kemajuan prestasi sektor kesihatan sejajar dengan Agenda 2030. KKM turut aktif mempromosikan aktiviti SDG melibatkan semua bahagian, termasuk Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal (April dan Disember 2025), Mesyuarat Jawatankuasa Kerja (Februari - Ogos 2025) dan Bengkel *Training of Trainers* (ToT) Zon Timur yang diadakan pada 8 April 2025.

Imej 6.3 Bengkel ToT SDG Sektor Kesihatan

SEKSYEN PERANCANGAN, PEMANTAUAN DAN PENILAIAN STRATEGIK (PPPS)

PENJENAMAAN SEMULA SEKSYEN

Seksyen Pembiayaan Kesihatan Nasional (NHF) telah dijenamakan semula sebagai Seksyen Perancangan, Pemantauan dan Penilaian Strategik (PPPS), susulan keputusan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Khas bagi Mengkaji Jawatan-Jawatan Tingkatan Tertinggi (JKTT) Bil. 10/2025 pada 29 Oktober 2025. Perubahan ini menyokong penubuhan Pejabat Transformasi Kesihatan (HTO), yang kini mengendalikan fungsi pembiayaan kesihatan. Seksyen PPPS pula memberi tumpuan dalam membina kapasiti organisasi untuk pemantauan dan penilaian strategik ke atas inisiatif baharu bagi memastikan pelaksanaan inisiatif KKM selaras dengan objektif organisasi.

JAWATANKUASA GOVERNANS, PEMANTAUAN DAN PENILAIAN (GMEC)

GMEC memastikan inisiatif ProtectHealth Malaysia (PHM) dan ProtectHealth Corporation Sdn. Bhd. (PHCorp) selaras dengan agenda sosial KKM. GMEC dipengerusikan oleh TKPK (P&ST) dengan keahlian oleh wakil daripada KKM, akademik dan agensi kerajaan berkaitan. Hasil pemantauan dan penilaian, serta cadangan penambahbaikan akan dilaporkan kepada Menteri Kesihatan.

Pada tahun 2025, GMEC telah mengadakan mesyuarat suku tahunan, Laporan Eksekutif Tahunan, Bengkel Pengukuhan dan lawatan ke PHCorp, mengemas kini petunjuk pemantauan serta menyiapkan laporan penilaian lima (5) tahun Skim PeKa B40. Pemantauan berterusan dilaksanakan bagi PeKa B40, SPIKPA, Skim Perubatan MADANI (SPM) dan Program Penyumberluaran Perkhidmatan Hospital (HSOP).

Imej 6.4 Aktiviti GMEC Tahun 2025

PENGLIBATAN ANTARABANGSA

ASEAN

Pada tahun 2025, Seksyen PPPS telah menyumbang kepada Kluster Kesihatan ASEAN 3 (AHC 3) iaitu Pengukuhan Sistem Kesihatan dan Akses kepada Penjagaan Kesihatan. Pengarah Bahagian Perancangan bertindak sebagai Penyelaras Bersama AHC 3, disokong oleh pegawai Seksyen PPPS yang akan meneliti kertas konsep dan memberikan input teknikal. Penglibatan utama termasuk *19th Senior Officials' Meeting on Health Development* (SOMHD), Mesyuarat Jawatankuasa Substantif Kepemimpinan ASEAN 2025 Malaysia dan Mesyuarat Serantau AHC 3.

Joint Learning Network (JLN)

Seksyen PPPS menyelaras *Joint Learning Network (JLN) Country-Core Group (CCG)*, yang dipengerusikan oleh Pengarah Bahagian Perancangan. Selain daripada peranan penyelaras, pegawai Seksyen PPPS juga merupakan ahli dalam Kolaboratif JLN. Peranan ini membolehkan wakil Malaysia menyumbang kepada pembangunan produk pengetahuan serta mengadaptasi amalan terbaik daripada negara lain bagi memperkukuh dasar kesihatan negara. Pada tahun 2025, kolaboratif utama termasuk *Health Emergency Preparedness, Climate-Smart Health Systems, PHC Foundational Reforms, Digital Health, and Primary Health Care Performance Management*.

AKTIVITI-AKTIVITI LAIN

Selain aktiviti yang dinyatakan di atas Seksyen PPPS turut melaksanakan tugas penting di peringkat nasional dan antarabangsa, termasuk penglibatan di peringkat antarabangsa pada tahun 2025.

Jadual 6.1 Kolaborasi Antarabangsa Tahun 2025

Kolaborasi Antarabangsa	Tarikh/Tempat	Bidang Kolaborasi
<i>Health Insurance Conference</i>	24-25 Februari 2025 Kesultanan Oman	Pembentangan " <i>Malaysia's Healthcare Transformation: Challenges and Future Directions</i> "
Sesi perkongsian ilmu bersama <i>Sultanate of Oman Social Protection Fund (SPF)</i> semasa lawatan kerja ke PERKESO	5-8 Mei 2025 Ibu Pejabat PERKESO	Pembentangan " <i>Malaysia's Health System: Policy, Financing, Workforce Health, And Reform Strategies</i> "
Lawatan delegasi dari Kerajaan Republik Uganda	18 Jun 2025 Bilik Gerakan KKM	Pembentangan " <i>Malaysia's Health System</i> "
Sesi perkongsian ilmu bersama Pelajar MBA HealthCare dari United States International University-Africa (USIU-Africa), Kenya	2 Julai 2025 Bilik Mesyuarat PIK, KKM	Pembentangan " <i>Health System in Malaysia</i> " dan " <i>Health Financing in Malaysia</i> "
Lawatan delegasi University of Puthisastra, Cambodia dalam bidang <i>medical laboratory technology</i> ke KKM	20 November 2025 Bilik Mesyuarat PIK, KKM	Pembentangan " <i>Health System in Malaysia</i> "

Imej 6.5 Lawatan Kerja *Sultanate of Oman Social Protection Fund (SPF)* ke PERKESO

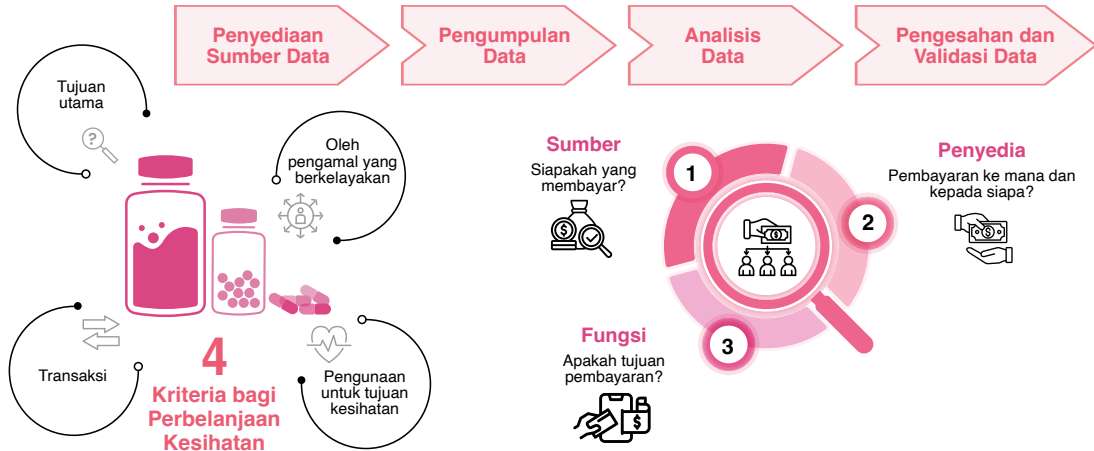

Imej 6.6 Lawatan Delegasi Universiti Puthisastra, Cambodia

SEKSYEN MALAYSIA NATIONAL HEALTH ACCOUNTS (MNHA)

Sejak penubuhannya pada tahun 2005, MNHA telah menyediakan rangka kerja yang menyeluruh bagi menjejaki dan menganalisis perbelanjaan kesihatan negara di sektor awam dan swasta. Melalui penghasilan pelaporan data perbelanjaan kesihatan negara yang terperinci, MNHA menyokong dasar berasaskan bukti, perancangan strategik dan membolehkan pembuatan keputusan yang bermaklumat bagi meningkatkan akses, kualiti dan kemampuan perkhidmatan penjagaan kesihatan. Selaras dengan piawaian

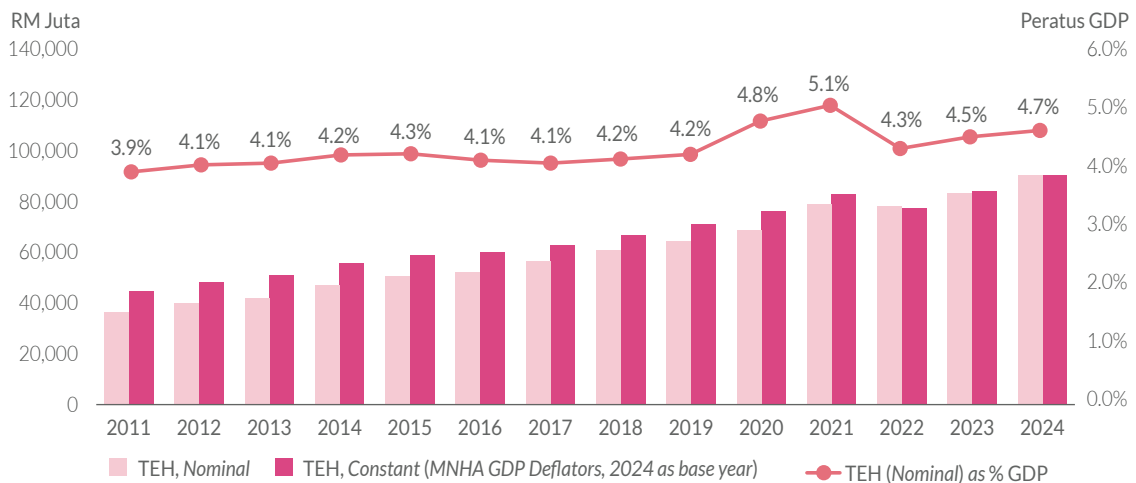
antarabangsa, MNHA memastikan konsistensi dan kebolehbandingan data dari semasa ke semasa serta dengan negara lain, membolehkan pembuat dasar mengambil kira trend perbelanjaan kesihatan nasional dan global dalam pembangunan serta penilaian dasar kesihatan.

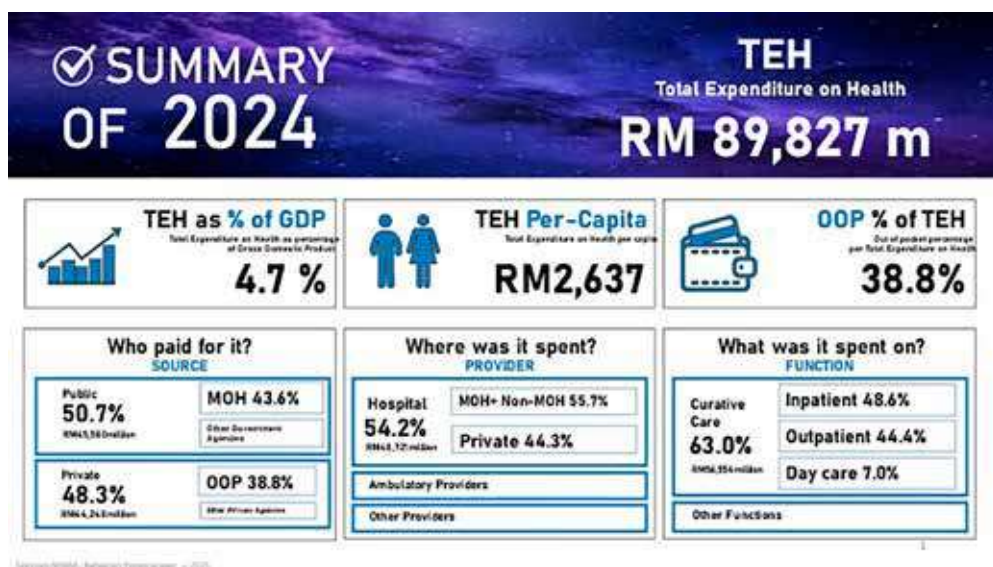
Rajah 6.1 Ilustrasi Metodologi MNHA

PERBELANJAAN KESIHATAN MNHA SIRI MASA 2011-2024

Pada tahun 2024, Jumlah Perbelanjaan Kesihatan (TEH) di Malaysia dianggarkan berjumlah RM89.8 billion, bersamaan dengan 4.7% daripada Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK), menunjukkan peningkatan dari tahun ke tahun. Pembiayaan kerajaan kekal terbesar iaitu hampir RM45.6 billion (50.7%), manakala perbelanjaan daripada wang saku (Out-of-Pocket, OOP) merupakan sumber pembiayaan kedua terbesar pada 38.8%. Peruntukan terbesar diperuntukkan kepada hospital iaitu RM48.7 billion (54.2% daripada TEH) manakala perkhidmatan rawatan kuratif mencatatkan perbelanjaan RM56.6 billion atau 63.0% daripada TEH.

Rajah 6.2 TEH 2011-2024

Rajah 6.3 Ringkasan Perbelanjaan Kesihatan Negara 2024

AKTIVITI KOLABORASI

Seksyen MNHA telah terlibat secara aktif dengan DOSM semasa bengkel MNHA *Methodology Refinement* yang berlangsung pada 24-28 Februari 2025. Bengkel ini mempelajari teknik statistik, pengurusan data digital dan berkongsi hasil penyelidikan daripada agensi tersebut. Seksyen ini juga telah menyiapkan migrasi penuh kepada MNHA Framework 2.0, yang selaras dengan SHA 2011 dan disesuaikan mengikut keperluan dasar nasional.

Bagi mendukung aspirasi Ketua Setiausaha untuk menggalakkan penambahbaikan kualiti penyampaian perkhidmatan melalui proses yang dikenali sebagai *Business Process Reengineering*, BPK telah menjemput MNHA untuk terlibat dalam mengemukakan cadangan proses kerja peringkat KKM pada 20-22 Mei 2025 di Putrajaya. Inisiatif ini selaras dengan prinsip Malaysia MADANI serta hasrat kerajaan dalam memperkukuh “ease of doing business” seterusnya meningkatkan kedudukan terbaik negara dalam *World Competitiveness Ranking* (WCR).

Rajah 6.4
MNHA Framework 2.0

Pada 18-23 Ogos 2025, wakil MNHA berpeluang menyertai kursus bertajuk *Measuring health spending and results to improve health sector performance and meet strategic objectives and inform policy reforms* di SSPH+ Lugano Summer School in Public Health Policy, Economics and Management (LSS). Program yang berprestij ini dianjurkan bersama oleh Swiss School of Public Health (SSPH+), Università della Svizzera italiana (USI), DEASS of The University of Applied Sciences and Arts of Southern Switzerland (SUPSI) dan the Swiss Tropical and Public Health Institute yang menghimpunkan para pengamal, penyelidik dan pelajar pascasiswazah dari seluruh dunia untuk pengalaman pembelajaran memfokuskan kepada impak kesihatan awam.

Pada 15 Disember 2025, Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu MNHA yang dipengerusikan oleh KPK, meluluskan pelaporan data perbelanjaan kesihatan MNHA dan memberi input strategik mengenai penggunaan data MNHA bagi penggubalan polisi dan pembangunan dasar kesihatan negara.

Imej 6.7 Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu MNHA Tahun 2025

Imej 6.8 SSPH Lugano Summer School in Public Health Policy, Economics and Management (LSS)

SEKSYEN PUSAT INFORMATIK KESIHATAN (PIK)

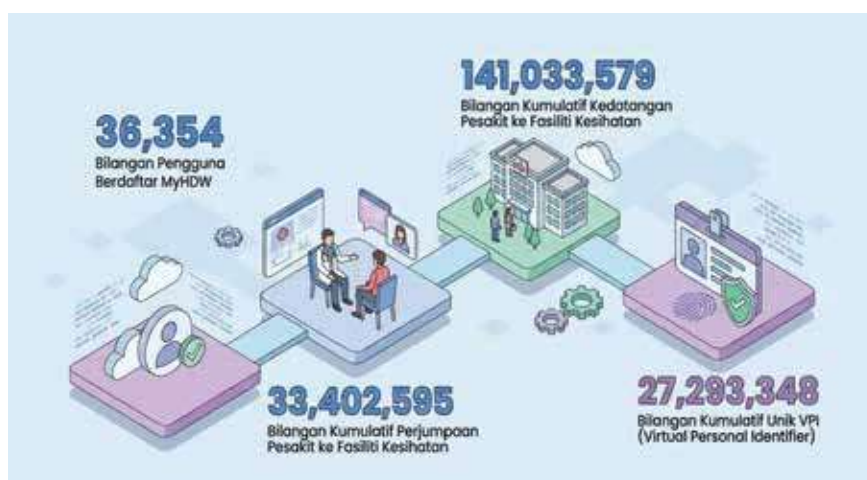
MALAYSIAN HEALTH DATA WAREHOUSE (MyHDW)

MyHDW telah dibangunkan pada tahun 2015 dan mula beroperasi secara rasmi pada tahun 2017 sebagai platform pengurusan data kesihatan berpusat yang penting bagi menyokong pembuatan keputusan berasaskan bukti serta perancangan kesihatan negara yang lebih efektif. Keberkesanan sistem ini terbukti semasa pandemik COVID-19 melalui penggunaan Sistem Maklumat Geografi (GIS) yang membolehkan analisis kluster dan mobilisasi sumber dilaksanakan secara tepat. Pada tahun 2023, MyHDW telah memperkukuh infrastrukturnya melalui Projek Penambahbaikan sistem yang merangkumi penambahan *save functionality*, pendigitalan proses pendaftaran pengguna, serta pelaksanaan *Security Posture Assessment*. Selain itu, pelaksanaan penuh pengekodan ICD-11 pada tahun 2024 telah meningkatkan tahap saling kendalian sistem serta kualiti pelaporan klinikal. Seiring dengan peningkatan integrasi fasiliti kesihatan dan selaras dengan Dasar Perkomputeran Awan Negara, MyHDW merancang untuk memindahkan pengoperasian ke persekitaran pengkomputeran awan bermula tahun 2026.

Rajah 6.5 Penambahbaikan Sistem MyHDW Tahun 2023-2026

Dari segi prestasi, tahun 2025 mencatatkan pertumbuhan keseluruhan dalam penggunaan sistem berbanding tahun 2024. Bilangan kumulatif kedatangan pesakit yang direkodkan meningkat daripada 112.2 juta kepada 141.0 juta (25.7%), manakala bilangan kumulatif perjumpaan pesakit yang direkodkan meningkat daripada 27.3 juta kepada 33.4 juta (22.3%). Bilangan unik *Virtual Personal Identifier* turut meningkat daripada 25.0 juta kepada 27.3 juta (9.2%), mencerminkan peluasan liputan populasi dalam repositori data kesihatan negara. Walaupun bilangan pengguna berdaftar menurun sedikit daripada 38,278 kepada 36,354 (5.0%), keseluruhan petunjuk penggunaan menunjukkan pengukuhan penerimaan sistem serta peningkatan aktiviti perkhidmatan kesihatan, sekali gus memperkukuh peranan MyHDW sebagai pemudah cara utama dalam pengurusan maklumat kesihatan negara.

Rajah 6.6 Rekod Penggunaan MyHDW 2025

Nota: Semua data adalah sehingga 31 Disember 2025

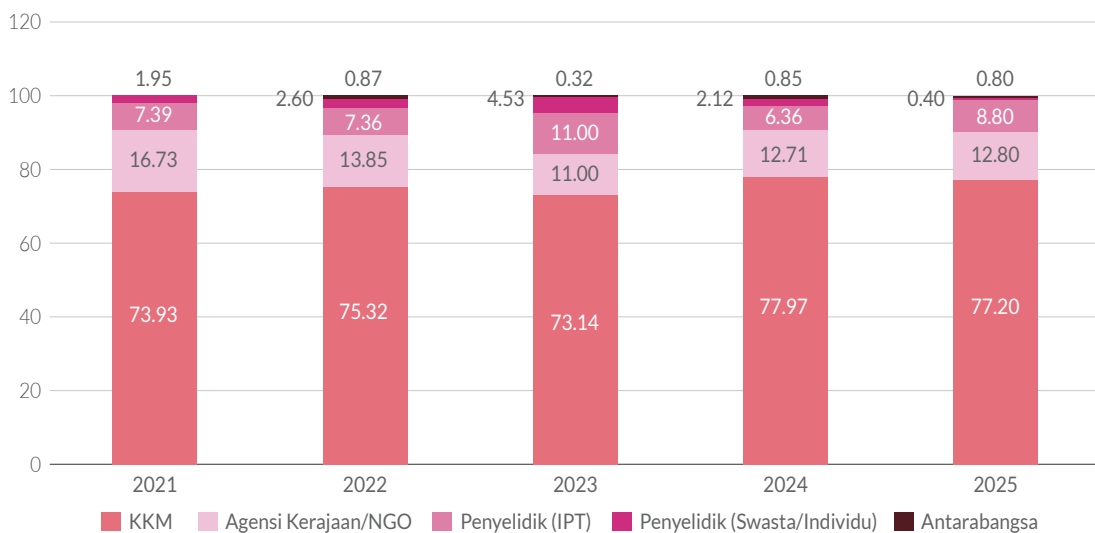
PRESTASI PERMINTAAN DATA KESIHATAN: MEMACU KETELUSAN DAN DASAR BERASAKAN BUKTI

KKM kekal sebagai penyumbang utama permohonan data, melebihi tiga perempat daripada jumlah keseluruhan setiap tahun. Peningkatan ketara direkodkan pada tahun 2024 (78.0%) dan kekal tinggi pada 2025 (77.2%). Corak ini menunjukkan kebergantungan besar KKM terhadap data kesihatan yang disediakan oleh PIK bagi tujuan pentadbiran, pemantauan dan penggubalan polisi.

Jadual 6.2 Permohonan Permintaan Data bagi Tahun 2021-2025

Tahun	2021		2022		2023		2024		2025	
Agensi	Bil.	(%)	Bil.	(%)	Bil.	(%)	Bil.	(%)	Bil.	(%)
KKM	190	73.9	174	75.3	226	73.1	184	78.0	193	77.2
Agensi Kerajaan Lain/ NGO	43	16.7	32	13.9	34	11.0	30	12.7	32	12.8
Penyelidik (IPT)	19	7.4	17	7.4	34	11.0	15	6.4	22	8.8
Penyelidik (Swasta/ Individu)	5	1.9	6	2.6	14	4.5	5	2.1	1	0.4
Agensi Antarabangsa	-	-	2	0.9	1	0.3	2	0.8	2	0.8
Jumlah	257	100	231	100	309	100	236	100	250	100

Agensi Kerajaan Lain/NGO pula kekal sebagai penyumbang kedua terbesar permohonan data kesihatan selepas KKM. Sumbangan mereka menunjukkan kepelbagaian penggunaan data kesihatan di luar KKM. Permohonan data turut diterima daripada kalangan penyelidik Institusi Pengajian Tinggi (IPT) antara 6.4% hingga 11.0%. Tahun 2023 mencatatkan jumlah permohonan diterima yang tertinggi, 34 permohonan (11.0%). Ini menandakan peningkatan minat penyelidikan akademik terhadap data kesihatan negara.

Rajah 6.7 Peratus Permohonan Data bagi Tahun 2021-2025

Dari segi subjek data, rekod menunjukkan data berkaitan Imunisasi, Kesihatan Keluarga dan Penyakit merupakan kategori jenis data yang mencatatkan permohonan tertinggi sepanjang tempoh 2021 hingga 2025. Bilangan permohonan meningkat daripada 64 (24.9%) pada 2021 kepada 96 (38.4%) pada 2025, dengan yang tertinggi direkodkan pada 2023 (112 permohonan, 36.25%). Trend ini menunjukkan peningkatan keperluan data kesihatan awam.

Corak permohonan data masa kini semakin tertumpu kepada kategori kesihatan, khususnya Imunisasi, Kesihatan Keluarga dan Penyakit serta Kemasukan atau Perkhidmatan Kesihatan. Ini mencerminkan keutamaan dalam pemantauan kesihatan awam dan prestasi sistem kesihatan. Sementara itu, permintaan terhadap data demografi kekal stabil, manakala kategori lain-lain pula semakin berkurangan akibat pengelasan data yang lebih sistematik.

Jadual 6.3 Permohonan Data Mengikut Kategori Tahun 2021-2025

Tahun	2021		2022		2023		2024		2025	
Kategori Data	Bil.	(%)	Bil.	(%)	Bil.	(%)	Bil.	(%)	Bil.	(%)
Fasiliti dan Profesion	50	19.46	37	16.02	65	21.04	39	16.53	41	16.40
Imunisasi, Kesihatan Keluarga dan Penyakit	64	24.90	64	27.71	112	36.25	92	38.98	96	38.40
Penduduk, Kelahiran dan Kematian	25	9.73	27	11.69	27	8.74	29	12.29	23	9.20
Kemasukan, Kedatangan, Discaj dan Perkhidmatan Kesihatan	67	26.07	48	20.78	73	23.62	71	30.08	77	30.80
Lain-lain	51	19.84	55	23.81	32	10.36	5	2.12	13	5.20
Jumlah	257	100.0	231	100.0	309	100.0	236	100.0	250	100.0

KEMAJUAN TRANSISI *INTERNATIONAL CLASSIFICATION OF DISEASES 1TH VERSION* (ICD-11) DI MALAYSIA TAHUN 2023-2025

Sejak tahun 2023, Malaysia telah mengukuhkan infrastruktur data kesihatan kebangsaan melalui pelaksanaan ICD-11. Inisiatif ini menandakan peralihan daripada sistem pengelasan ICD-10 kepada ICD-11 yang jauh lebih sesuai dengan keperluan yang kompleks pada masa ini.

Tempoh antara tahun 2023 hingga 2025 merupakan fasa transisi kritikal. Sepanjang tempoh ini, KKM telah menganjurkan dan terlibat dalam 164 aktiviti di seluruh negara, dengan fokus utama untuk menjayakan pelaksanaan ICD-11. Komponen utama usaha ini ialah program *Certification of Coders* (CoC), iaitu inisiatif latihan khusus yang dirancang untuk melengkapkan pengekod klinikal dengan kemahiran yang diperlukan dalam pengekodan lanjutan ICD-11. Fokus kepada pembangunan modal insan telah berjaya melatih seramai 900 kumpulan pengekod dan 20 pakar dalam kalangan anggota KKM di seluruh negara.

Selain latihan teknikal, KKM telah mengadakan sesi libat urus yang meluas bersama dengan pentadbir hospital, vendor IT dan penggubal dasar bagi memastikan pelaksanaan nasional yang komprehensif. Pencapaian utama sepanjang transisi ini adalah integrasi *ICD-11 Embedded Coding Tool* (ECT) ke dalam Sistem Maklumat Hospital (HIS) dan

Sistem Maklumat Rawatan Pelanggan (SMRP) sedia ada. Integrasi ini membolehkan pengkodan klinikal yang tepat dilakukan terus dalam sistem, yang mampu meningkatkan perincian data demi pengagihan sumber yang lebih cekap. Transisi ICD-11 di Malaysia turut disokong oleh fokus penyelidikan bagi memastikan semua strategi pelaksanaan adalah berasaskan bukti dan mampan. Sejak tahun 2023, sebanyak tujuh (7) penerbitan utama telah mendokumentasikan perjalanan ini. Senarai penerbitan adalah seperti yang berikut:

- i. *Digital transformation for sustainable healthcare education: Evaluating the impact of Moodle learning management system on ICD-11 training*
- ii. *Facilitators and challenges to ICD-11 implementation: a qualitative study using the consolidated framework for implementation science*
- iii. *The effectiveness of the ICD-11 training program among clinical coders in Malaysia*
- iv. *From data collection to downstream data use: Malaysia's experience with ICD-11*
- v. *Development and validation of the intention to use the ICD-11 questionnaire in the Malaysian medical records context*
- vi. *ICD-11 certification of coders training programme: experience sharing by the Ministry of Health Malaysia*
- vii. *Impact of ICD-11 implementation on medical record officers (MROs) and assistant medical record officers (AMROs) in Ministry of Health, Malaysia*

SEKSYEN PERANCANGAN FASILITI KESIHATAN (PFK)

Seksyen PFK menumpukan kepada dua (2) aspek utama: perancangan makro, yang melibatkan penyediaan pelan induk, norma perancangan fasiliti berdasarkan dasar perkhidmatan yang diluluskan serta garis panduan berkaitan dan mikro yang menjurus kepada penyediaan keperluan teknikal untuk pelaksanaan projek fasiliti kesihatan. Selain itu, seksyen turut terlibat dalam input teknikal dan kolaborasi antara Bahagian dan agensi dalam memantapkan penyampaian perancangan fasiliti kesihatan.

PERANCANGAN MAKRO

Pembangunan Pelan Induk Fasiliti Kesihatan Melalui *Dashboard* dan Visualisasi Data

Pada tahun 2025, SPFK telah menterjemahkan Pelan Induk Fasiliti KKM 2024-2045 kepada *dashboard* serta visualisasi data bagi menyokong perancangan, pemantauan dan penetapan keutamaan pembangunan fasiliti secara praktikal, bersepadu, telus dan berasaskan data. Inisiatif ini telah memperkukuh proses membuat keputusan strategik di peringkat pengurusan tertinggi KKM.

Input Teknikal bagi Penyediaan Kertas Dasar

SPFK telah menganjurkan Bengkel Penyediaan Kertas Dasar Pusat Latihan Simulasi dan Kemahiran (PULSIK) KKM pada 2-3 September 2025 bagi menyokong penyediaan kertas dasar yang diterajui oleh Bahagian Perkembangan Perubatan dan Bahagian Pengurusan Latihan dengan penglibatan pelbagai Bahagian dan Program KKM. SPFK bertindak sebagai penyelaras serta pemberi input teknikal perancangan fasiliti dan keperluan infrastruktur, bagi memastikan kertas dasar yang dibangunkan adalah berasaskan bukti, berdaya laksana dan menyokong pelaksanaan serta kelestarian PULSIK KKM secara mampan.

Templat *Meibal Brief of Requirement* (MBOR) KKBD

SPFK telah berjaya membangunkan Templat MBOR KKBD sebagai rujukan piawai bagi menyeragamkan skop, kapasiti dan keperluan ruang bagi permohonan projek KKBD oleh semua negeri. Templat ini dibangunkan melalui libat urus awal dengan program dan bahagian berkaitan serta Jabatan Kerja Raya (JKR) bagi memastikan kesesuaian keperluan operasi dan pelaksanaan projek. Ia akan menjadi rujukan asas dalam penyediaan dokumen keperluan projek KKBD di bawah Rolling Plan.

Post Occupancy Evaluation (POE) Hospital Rembau 2025

Pada 27 Februari 2025, SPFK telah melaksanakan kajian POE di Hospital Rembau untuk menilai kesesuaian reka bentuk dan kebolegunaan kemudahan fasiliti susulan perubahan perkhidmatan kepada hospital pakar minor. Dapatan kajian ini dimanfaatkan sebagai input berasaskan bukti untuk penambahbaikan perancangan fasiliti serta memperkukuh MBOR.

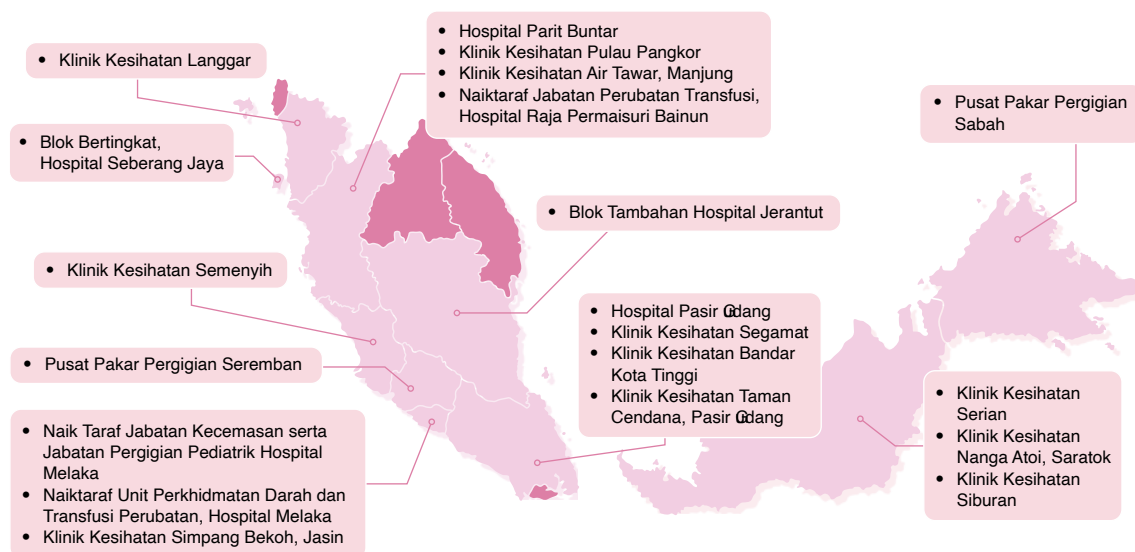
PERANCANGAN MIKRO

Projek yang Telah Lulus pada Tahun 2025

Pada tahun 2025, sebanyak 23 projek diluluskan, termasuk 15 KK baharu atau gantian dan lima (5) projek menaik taraf hospital serta projek lain, dengan 15 daripadanya memerlukan penyediaan MBOR.

Pelaksanaan Aktiviti *Room-To-Room* (R2r) *Inspection* bagi Projek yang Diserahkan pada Tahun 2025

Pada tahun 2025, aktiviti R2R telah dilaksanakan untuk 20 projek yang telah diserahkan untuk pengoperasian, termasuk dua (2) hospital baharu, lima (5) projek menaik taraf hospital, 11 klinik kesihatan baharu atau pengganti dan dua (2) projek pakar pergigian.

Rajah 6.8 Projek yang Diserahkan pada Tahun 2025

Bengkel Penyediaan *Statement of Need*(SON) KKM 2025

SPFK telah menganjurkan Bengkel Penyediaan SON pada 17-18 September 2025 di Putrajaya, dengan penyertaan 50 wakil daripada JKN, bahagian dan program KKM. Bengkel ini bertujuan untuk meningkatkan pemahaman dan memperbaiki kualiti penyediaan SON, yang merupakan komponen utama MBOR bagi projek pembangunan kesihatan di bawah *Rolling Plan* RMK13.

Imej 6.9 Bengkel Penyediaan SON KKM 2025

SEKSYEN PERANCANGAN eHEALTH

HEBAHAN *GUIDELINE ON ONLINE HEALTHCARE SERVICES (OHS) 2025*

KKM melalui Bahagian Perancangan telah menjalinkan kolaborasi strategik dengan Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (SKMM) menerusi Program Geran Digital Perusahaan Kecil, Mikro dan Sederhana (PKMS) MADANI (GDPM FEST 2025) bagi mempergiatkan hebahan *Guideline on Online Healthcare Services (OHS) 2025* di Johor (10 Ogos 2025) Pahang (17 Ogos 2025) dan Sabah (24 Ogos 2025).

Program ini memperluaskan hebahan dan memudahkan penyampaian garis panduan yang telah diedarkan pada 5 Mei 2025 melalui Surat Pekeliling Ketua Pengarah Kesihatan Bil. 16/2025, bagi memastikan maklumat disampaikan dengan jelas dan tepat kepada pihak berkepentingan serta masyarakat umum, khususnya syarikat penyedia perkhidmatan (OHS) berkaitan. KKM juga telah menyertai sesi perkongsian ilmu dan membuka reruai semasa GDPM FEST 2025 bagi mempromosikan garis panduan tersebut.

Imej 6.10 Program GDPM FEST 2025

BAHAGIAN KAWALSELIA RADIASI PERUBATAN (BKRP)

BKRP berperanan selaku sekretariat kepada KPK dalam mengawal selia penggunaan sinaran mengion bagi tujuan perubatan melalui penguatkuasaan Akta Perlesenan Tenaga Atom [Akta 304]. Bagi memastikan program kawalan sinaran perubatan memenuhi piawaian antarabangsa, BKRP bekerjasama dengan pelbagai agensi di peringkat kebangsaan dan antarabangsa. Carta organisasi BKRP adalah seperti di bawah:

Rajah 6.9 Carta Organisasi BKRP

AKTIVITI DAN PENCAPAIAN

AKTIVITI PENDAFTARAN DAN PERLESENAN

Sebanyak 2,613 permohonan lesen telah dikeluarkan kepada fasiliti perubatan swasta pada tahun 2025. **Rajah 6.10** menunjukkan ringkasan bilangan kelulusan lesen baharu dan membaharui kepada fasiliti perubatan swasta bagi tahun 2025 yang telah diluluskan oleh KPK.

Rajah 6.10 Bilangan Kelulusan Lesen Tahun 2025

Secara keseluruhannya, terdapat 7,295 fasiliti perubatan kerajaan dan swasta yang terdiri daripada 1,136 fasiliti perubatan kerajaan dan 6,159 fasiliti perubatan swasta masing-masing seperti yang dinyatakan secara terperinci dalam **Jadual 6.4**.

Jadual 6.4 Bilangan Fasiliti Perubatan Berdaftar (Kerajaan) dan Berlesen (Swasta) di bawah Akta 304

Jenis Premis	Fasiliti Perubatan		Jumlah
	Kerajaan	Swasta	
Klinik Pergigian	581	3,431	4,012
Klinik Pengamal Perubatan Am	TB	1,985	1,985
Hospital (Radiologi)	159	210	369
Klinik Kesihatan	309	TB	309
Klinik Veterinar	6	265	271
Klinik Pakar Bukan Radiologi	-	122	122
Klinik Radiologi	-	38	38
Fasiliti Kesihatan Angkatan Tentera (Hospital/Pusat Perubatan/Klinik Pergigian)	60	-	60
Pusat Perubatan Nuklear	7	40	47
Pusat Radioterapi	7	37	44
Perkhidmatan Penyinaran Darah	4	6	10
Klinik Perkhidmatan X-ray Bergerak	3	11	14
Syarikat Juruperunding Fizik Perubatan (Kelas H)	-	14	14
Jumlah	1,136	6,159	7,295

Sementara itu, sebanyak 13,467 penjana sinaran berdaftar atau berlesen di kedua-dua fasiliti perubatan kerajaan dan swasta seperti yang dinyatakan dalam **Jadual 6.5**.

Jadual 6.5 Bilangan Penjana Sinaran di Fasiliti Perubatan Kerajaan dan Swasta

Jenis Penjana Sinaran	Fasiliti Perubatan		Jumlah
	Kerajaan	Swasta	
ř (R 8 (R 8	1,441	2,999	4,440
Pergigian (<i>Intra Oral</i> /OPG/CBCT)	873	6,020	6,893
Fluoroscopi (Statik/Mudah Alih)	321	538	859
R	45	173	218
CT Scanner	107	223	330
i	74	212	286
Litotripter	18	26	44
Bone Densitometer	24	122	146
Pemecut Linear (LINAC)	18	54	72

Jenis Penjana Sinaran	Fasiliti Perubatan		Jumlah
	Kerajaan	Swasta	
LINAC-kV Imaging	17	53	70
Intraoperative Radiotherapy (IORT)	-	9	9
Gamma Knife-CBCT	-	4	4
Simulator	1	1	2
CT Simulator	10	22	32
Tomoterapi	2	7	9
PET-CT/SPECT-CT	14	36	50
Siklotron Perubatan	1	2	3
Jumlah	2,966	10,501	13,467

Imej 6.11 Pemeriksaan Pra Mengguna - Perkhidmatan Bergerak

Imej 6.12 Perbincangan Berkaitan Pemilikan Radas CBCT dan OPG di Klinik Pergigian Swasta

Selain penjana sinaran, sebanyak 1,612 punca bahan radioaktif terdiri daripada 1,382 punca terkedap dan 230 punca tak terkedap didaftarkan atau dilesenkan di fasiliti perubatan kerajaan dan swasta seperti dalam **Jadual 6.6**.

Jadual 6.6 Bilangan Punca Bahan Radioaktif di Fasiliti Perubatan Kerajaan dan Swasta

Jenis Punca	Perkhidmatan	Bilangan Punca Bahan		Jumlah
		Kerajaan	Swasta	
Punca Terkedap (Sealed Sources)	Radioterapi	6	812	1,382
	Perubatan Nuklear	259	287	
	Penyinaran Darah	11	5	
	Kelas H	TB	2	
Punca Tak Terkedap (Unsealed Sources)	Perubatan Nuklear	57	171	230
	Kelas H	TB	2	
Jumlah		333	1,279	1,612

Manakala, jumlah kutipan fi berkaitan bagi tahun 2025 adalah sebanyak RM1,406,665.00 seperti dalam **Jadual 6.7**.

Jadual 6.7 Jumlah Kutipan Hasil Mengikut Jenis Fi

	Jumlah (RM)
Fi Lesen	1,330,140.00
Fi Proses	76,525.00
Jumlah Keseluruhan	1,406,665.00

AKTIVITI PEMANTAUAN DAN PENGUATKUASAAN

Aktiviti lawatan pemeriksaan telah dijalankan bagi mengesahkan pematuhan terhadap keperluan peraturan di bawah Akta 304 berdasarkan syarat lesen yang telah ditetapkan. Pengesahan lawatan yang dijalankan adalah melibatkan pematuhan terhadap aspek peralatan, kemudahan, personel dan prosedur berkaitan. Manakala lawatan siasatan pula dijalankan terhadap premis berdasarkan aduan yang diterima serta premis yang dikhuatiri terdapat pelanggaran terhadap keperluan yang telah ditetapkan.

Sebanyak 1,225 fasiliti perubatan telah diperiksa yang merangkumi fasiliti perubatan kerajaan dan swasta. Hasil pemeriksaan mendapati 95.67% fasiliti perubatan mematuhi keperluan regulatori manakala 4.33% fasiliti perubatan tidak mematuhi seperti yang dinyatakan pada **Jadual 6.8**. Tindakan susulan telah diambil untuk memastikan pematuhan terhadap keperluan regulatori yang telah ditetapkan di bawah Akta 304.

Jadual 6.8 Statistik Lawatan Pemantauan Pemeriksaan

Kategori	Bilangan Lawatan	Status Pematuhan	
		Mematuhi	Tidak Mematuhi
Pematuhan fasiliti perubatan kerajaan dan swasta	1,225	1,172	53
Peratus Pematuhan (%)		95.67	4.33

Audit pematuhan ke atas 282 fasiliti perubatan kerajaan dan swasta telah dijalankan sepanjang tahun 2025. **Jadual 6.9** menunjukkan keputusan kajian ketidakpatuhan terhadap kriteria audit imej atau radiograf.

Jadual 6.9 Keputusan Laporan Audit Kualiti Radiograf

Status Audit	Jumlah Fasiliti
Memuaskan	231 (81.9%)
Tidak Memuaskan	51 (18.1%)

Ketidakpatuhan audit kualiti radiograf adalah berpunca daripada tidak menggunakan *primary marker*, teknik pemposisian yang tidak sempurna dan kolimatan imej yang tidak rapi. Premis yang tidak mematuhi audit kualiti radiograf akan dipantau dari masa ke masa sehingga mematuhi keperluan yang ditetapkan.

PENGURUSAN ADUAN DAN LAPORAN KETIDAKPATUHAN

Sepanjang tahun 2025, KKM telah menerima 12 kes notifikasi dedahan dos sinaran. Lapan (8) laporan siasatan penuh telah dikemukakan oleh pihak premis berkenaan dan BKRP berpuas hati dengan laporan dan penambahbaikan yang telah dilaksanakan. Daripada baki kes, dua (2) masih dalam tindakan manakala dua (2) lagi berada di bawah pemantauan berterusan seperti yang ditunjukkan dalam **Jadual 6.10**.

Perkara	Bilangan Kes
Kes melibatkan pekerja sinaran yang menerima dedahan dos melebihi had dos tahunan yang dibenarkan	3
Kes melibatkan dedahan yang tidak sewajarnya kepada pesakit	2
Kes melibatkan aduan melibatkan keselamatan fasiliti perubatan	3
Kes dedahan tidak sengaja yang melibatkan orang awam	1
Kes melibatkan kehilangan buku laporan perubatan	1
Kes kecuaiian tertinggal OSL	2

Dalam tempoh yang sama, KKM menerima 49 aduan berkaitan pelanggaran di bawah Akta 304 oleh fasiliti perubatan swasta. Daripada jumlah ini, 39 kes telah diselesaikan, sembilan (9) kes akan diambil tindakan pendakwaan dan satu (1) kes masih dalam siasatan. Majoriti ketidakpatuhan melibatkan pemilikan atau pengoperasian penjana sinaran tanpa lesen yang sah, pelanggaran syarat lesen dan kualiti imej radiografi yang rendah seperti yang ditunjukkan dalam **Jadual 6.11**.

Jadual 6.11 Aduan Berkaitan Pelanggaran di Bawah Akta 304

Perkara	Bilangan Aduan
Kes memiliki penjana sinaran tanpa lesen	11
Kes mengguna penjana sinaran tanpa lesen	4
Kes melanggar syarat-syarat lesen	23
Kes aduan FOMEMA	3
Kes melibatkan Kelas H	1
Kes lain-lain seperti aduan tidak berasas	7

Pada tahun 2025, sejumlah lima (5) tindakan undang-undang telah dijalankan di bawah Akta 304. Semua premis yang terlibat telah dikenakan denda oleh mahkamah dengan jumlah denda RM97,000.00.

KHIDMAT NASIHAT TEKNIKAL KEPADA FASILITI PERUBATAN KERAJAAN

Aktiviti utama bagi khidmat nasihat teknikal berkaitan sinaran mengion kepada fasiliti perubatan kerajaan adalah seperti dalam **Jadual 6.12**.

Jadual 6.12 Khidmat Nasihat Teknikal Berkaitan Sinaran Mengion

Aktiviti	Bil. Aktiviti
Istirahat (~) (~) (~) (~) (~) (~) (~) (~) (~)	28
Lawatan Tapak, Khidmat Nasihat dan Pengujian dan Pentauliahan (T&C):	
i. Penyemakan fl ,fi ,f (TSA)/lawatan tapak /penyediaan dokumen prabida/kick-off/T&C	92
ii. Pengesahan perisaian ketebalan keselamatan sinaran	6
Penyemakan pelan dan perlindungan sinaran untuk projek baharu atau sedia ada untuk klinik atau hospital kerajaan	29
Pelaksanaan Program Jaminan Kualiti (QAP) dalam Perkhidmatan Radiologi, Radioterapi, Perubatan Nuklear dan Pergigian meliputi aktiviti berikut:	
i. Mesyuarat Jawatankuasa Induk dan Jawatankuasa Kerja Pelaksanaan QAP	20
ii. Lawatan Pelaksanaan QAP	
iii. Sesi Libat Urus Program QAP	

Imej 6.13 Pemantauan Aras Keradioaktifan Sisa Abu Mayat Pesakit Seed Implant di Pusat Krematorium

Imej 6.14 Aktiviti Pelupusan Sisa Abu Mayat Pesakit *Seedmunt*

AKTIVITI PEMBANGUNAN GARIS PANDUAN/MANUAL/KERTAS TEKNIKAL

Penyediaan dokumen menyokong pembangunan kod dan standard dalam mempertingkatkan sistem regulatori di bawah Akta 304 bagi maksud perubatan. Bilangan dokumen berkaitan sinaran perubatan yang sedang dibangunkan pada tahun 2025 seperti berikut.

- i. *Guidelines of Internal Dosimetry Procedure in Nuclear Medicine*
- ii. *Guidelines on Ultrasound Usage in Medical Practice* (Pindaan 202X)

- iii. *Handbook of Internal Dosimetry in Nuclear Medicine*
- iv. *Guidance Document on Radiological Emergency Preparedness for Medical Physicists* (Pindaan 2024)
- v. *Standard Operating Procedure (SOP) for Unintended and Accidental Radiation Exposures in Medical Practice under Act 304*
- vi. *Guidelines on Magnetic Resonance Imaging (MRI) Safety for Medical Practice*
- vii. **Surat Pekeliling Ketua Pengarah Kesihatan Bil. 25/2025:** Keperluan Penggunaan Kelengkapan Sinar-X Berkuasa Kurang atau Melebihi 11 kiloWatt (kW) untuk Tujuan Radiografi Am di Bawah Akta Perlesenan Tenaga Atom 1984 [*Akta 304*]
- viii. **Surat Pekeliling Ketua Pengarah Kesihatan Bil. 8/2026:** Penetapan Personel Berkelayakan bagi Pengendalian Penjana Sinaran dalam Perkhidmatan Pergigian di bawah Akta Tenaga Atom 1984 [*Akta 304*]

AKTIVITI PEMBANGUNAN LATIHAN DAN MODAL INSAN

Pembangunan modal insan dan latihan adalah penting bagi sesebuah organisasi untuk melahirkan tenaga kerja yang berkualiti, produktif dan berkemahiran tinggi. Ringkasan aktiviti bagi latihan termasuklah sesi libat urus yang dijalankan pada tahun 2025 ditunjukkan dalam **Jadual 6.13**.

Jadual 6.13 Aktiviti Pembangunan Latihan

Aktiviti	Jumlah
Bilangan kelulusan penganjuran CME di bawah Akta 304 kepada agensi penganjur	434
Bilangan penyebaran maklumat melalui sesi CME di bawah Akta 304	241
Jumlah jam penyebaran maklumat oleh pegawai-pegawai BKRP melalui program CME	264
Bilangan personel KKM yang dilatih	880
Bilangan penganjuran program latihan/kehadiran kursus generik & fungsional pegawai BKRP	375
Bilangan Pusat Latihan yang diiktiraf di bawah Akta 304	
i. Perubatan Nuklear	3
ii. Pengamal Perubatan Am	3
iii. Pergigian OPG dan CBCT	3
iv. Pegawai Perlindungan Sinaran	1
Program Pembelajaran Profesional Berterusan (CPE): Teknologi/produk oleh pembekal tempatan dan antarabangsa	9
Bilangan pensijilan sebagai Pegawai Sains Fizik Terlatih di KKM dalam di IPKKM, JKN dan hospital (radiologi)	90

KERJASAMA TEKNIKAL BERSAMA AGENSI DALAM DAN LUAR NEGARA

BKRP sentiasa memastikan amalan kawal seliaan yang dijalankan adalah selaras dengan keperluan dan kehendak semasa terutamanya saranan daripada agensi antarabangsa. Antara aktiviti dan program kerjasama yang dilaksanakan pada tahun 2025 adalah seperti dalam **Jadual 6.14**.

Jadual 6.14 Aktiviti Kerjasama antara Agensi

Aktiviti	Perkara
Penyediaan maklum balas nota iktisar/ input percakapan/input kerjasama/nota kerjasama bagi hubungan dua hala antara BKRP dengan agensi dalam dan negara luar	Sepanjang tahun 2025, sebanyak 5 Maklum Balas Permohonan Ikhtisar dan Nota Percakapan (BSN) Berhubung Kerjasama Dua Hala dan Isu-Isu Berkaitan Kesihatan Antara Malaysia dan Negara-Negara Luar telah disediakan. Antara negara yang terlibat adalah: - Afrika Selatan - Jerman - Denmark - Amerika Syarikat - Republik Islam Iran
Pelaksanaan aktiviti dalam Program <i>Nuclear Security</i> berdasarkan perancangan dalam tahun semasa	<i>Workshop on Experience and Lesson Learned for the Implementation of Integrated Nuclear Security Sustainability Plan (INSSP)</i> - Ulasan Bagi Memorandum daripada Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi: Cadangan Penghantaran Punca Radioaktif Kedap Terpakai Radium-226 ke Makmal Nuklear Kanada di bawah Program Inisiatif Pengurusan Global Radium-226 anjuran Agensi Tenaga Atom Antarabangsa <i>Nuclear Security Awareness Day</i> di Kuala Lumpur pada 25 Julai 2025 - Penilaian Ancaman (<i>Threat Assessment</i>) bersama CGSO di Hospital Sultan Abdul Aziz Shah (HSAAS) Universiti Putra Malaysia, Hospital Wanita dan Kanak-Kanak Sabah (HWKKS) dan Hospital Tunku Azizah (HTA)
Aktiviti berkaitan <i>Nuclear Security Culture</i> yang dilaksanakan berdasarkan perancangan tahunan	- Sesi Libat Urus Pelaksanaan Program Penerapan Budaya Sekuriti Nuklear (<i>Nuclear Security Culture Establishment Programme</i>) - Kursus Pengukuhan dan Pemantapan Budaya Keselamatan Nuklear Peringkat Pusat Darah Negara - Pemantauan Pelaksanaan <i>Plan of Action</i> (POA) dan Laporan <i>Security Culture Enhancement Programme</i> bagi Pusat Darah Negara dan Hospital Ampang) - Pemantauan <i>POA Establishment Programme</i> bagi Hospital Canselor Tuanku Muhriz UKM (HCTM), HUSM, Hospital Gleneagles, HWKKS, HTA - Program Libat Urus Penerapan Pembudayaan Sekuriti Nuklear 2025 Peringkat HUSM
Aktiviti berkaitan <i>Nuclear Security Physical Protection</i> yang dilaksanakan berdasarkan perancangan tahunan	- Menguruskan Penerimaan Sumbangan bagi Naik Taraf dan Penyelenggaraan Sistem Sekuriti Fizikal di Fasiliti Perubatan KKM oleh v , , y , fi (ORS) bersama Bahagian Perolehan dan Penswastaan - Pengurusan Aduan Berkaitan Syarikat Penyelenggaraan bagi HTA dan Institut Perubatan dan Pergigian Termaju (IPPT) USM <i>Enhancing Insider Threat Mitigation Programs through Advanced Human Measures Workshop</i> di Putrajaya - Bengkel Site Response Training (SRT) di Kuala Lumpur

Aktiviti	Perkara
Aktiviti berkaitan Alternative Technology yang dilaksanakan berdasarkan perancangan tahunan	i. Menguruskan penyertaan fasiliti perubatan dalam <i>Alternative Technologies Programme</i> (ATP) oleh ORS ii. <i>Alternative Technology Awareness Programme</i> di Kuala Lumpur
Penglibatan dalam perancangan, pemantauan dan pelaksanaan <i>Country Programme Framework 2022-2027</i> berdasarkan pelan perancangan	i. Pemantuan Cadangan Pelaksanaan Projek TC IAEA MAL 9019 bagi Kitaran Tahun 2022 ii. Pemantuan Cadangan Pelaksanaan Projek TC IAEA MAL 9019 bagi Kitaran Tahun 2024 dan 2025
Pelaksanaan program kerjasama teknikal berkaitan <i>Safety dan Security</i> dengan agensi antarabangsa berdasarkan persetujuan	i. Lawatan Misi Pakar <i>Education and Training Appraisal in Radiation Protection and Safety</i> (EduTA)
Pencalonan pegawai BKRP dalam program anjuran agensi antarabangsa	i. <i>Third International Conference on Applications of Radiation Science and Technology</i> (ICARST-2025) di Vienna ii. <i>International Training Course on Regulatory Functions for the Security of Nuclear Material, Nuclear Facilities and Associated Activities</i> iii. <i>Technical Meeting on Disused Sealed Radioactive Sources Disposal Options in Near Surface Disposal Facilities</i> iv. <i>Fourth Training Course on the IAEA Safety Standards</i> v. <i>International Conference on Nuclear and Radiological Emergencies: Building the Future in an Evolving World</i>

Imej 6.15 Lawatan Kerja BKRP ke Jabatan Tenaga Atom

Imej 6.16 Sesi Libat Urus dengan Pembekal Sumber Sinaran yang Berlesen di bawah Akta 304

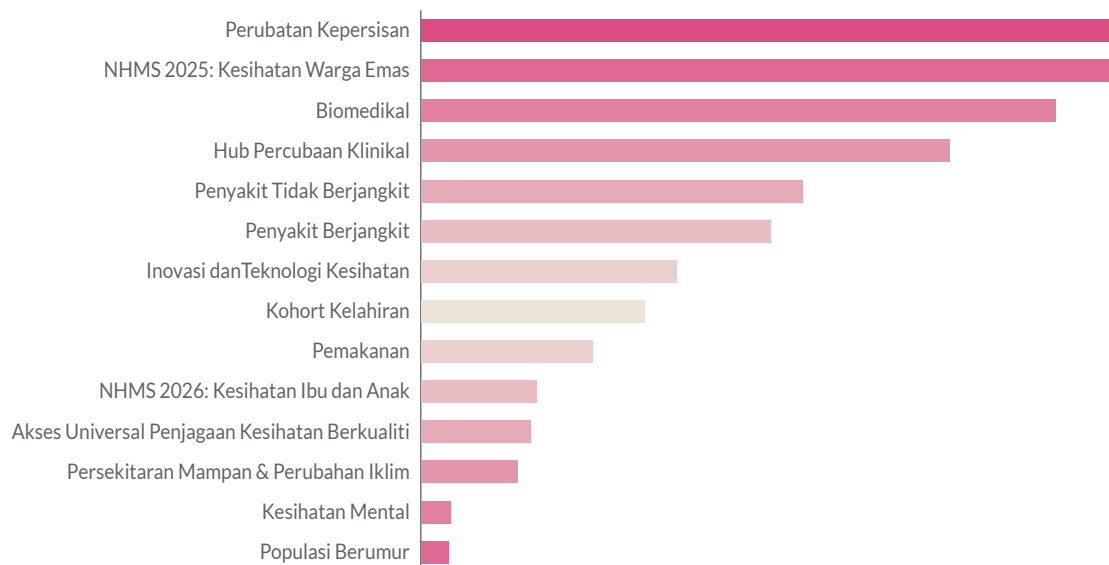
BKRP akan terus menyediakan kawalan yang berkesan dan cekap terhadap penggunaan sinaran mengion dalam bidang perubatan untuk memastikan keselamatan dan kesihatan pesakit, pekerja dan orang awam terjamin melalui pendekatan transformasi, berasaskan teknologi, inovatifi, berkualiti tinggi dan lestari serta memastikan semua aktiviti kawal seliaan mematuhi keperluan perkhidmatan KKM sepertimana yang telah ditetapkan dalam Pelan Strategik KKM.

INSTITUT KESIHATAN NEGARA (NIH)

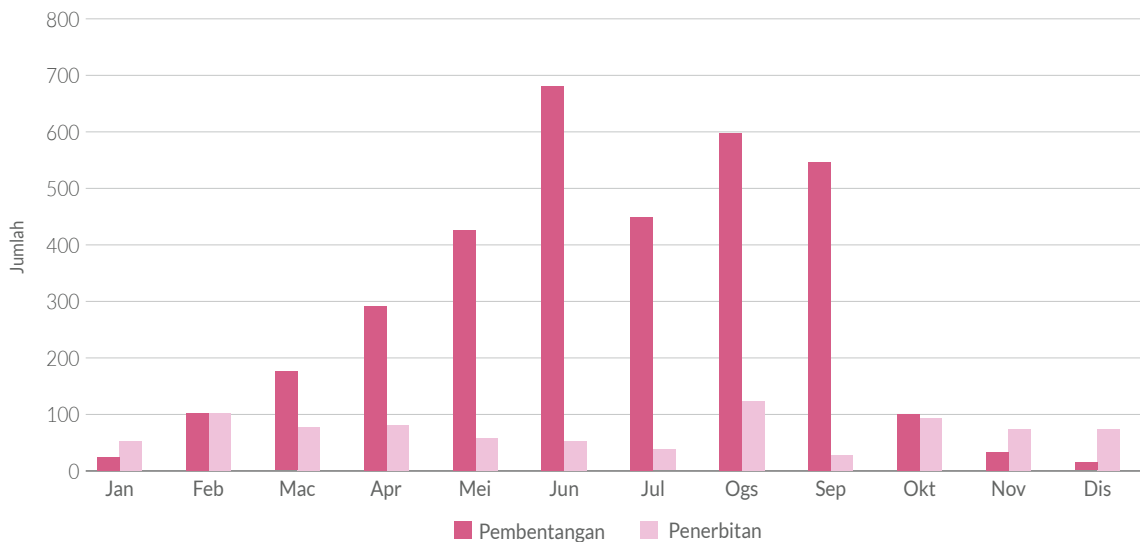
PEJABAT PENGURUS NIH

Pejabat Pengurus NIH bertanggungjawab menguruskan pelaksanaan penyelidikan kesihatan di KKM termasuklah perancangan penyelidikan, pengurusan dana penyelidikan dan penyebaran hasil saintifik penyelidikan. Ia memastikan program penyelidikan kesihatan KKM berjalan lancar dalam mencapai hasil dan keputusan penyelidikan yang menyokong pembangunan polisi kesihatan negara.

Unit Pengurusan dan Dana Penyelidikan memproses permohonan peruntukan penyelidikan daripada penyelidik NIH dan KKM, mengkoordinasikan mesyuarat Jawatankuasa Panel Penilaian Penyelidikan NIH (JPPNIH) dan Panel Penilaian Geran Penyelidikan KKM, mengurus proses pengagihan dan menjalankan pemantauan peruntukan penyelidikan. Pada tahun 2025, sejumlah RM37,232,104 telah diagihkan dengan 92% telah dibelanjakan untuk projek mengikut kluster seperti dalam **Rajah 6.11**.

Rajah 6.11 Peruntukan Penyelidikan di bawah Peruntukan Pembangunan dan Penyelidikan

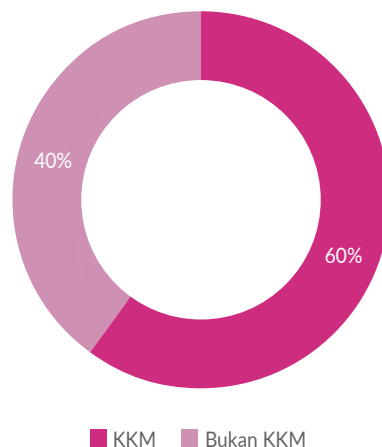

Rajah 6.12 Jumlah Permohonan Kelulusan Pembentangan dan Penerbitan Tahun 2025

Pada tahun 2025, Sektor Etika dan Pengawasan Penyelidikan (SEPP) memproses 4,349 pendaftaran di *National Medical Research Register* (NMRR) dan meluluskan 2,413 projek penyelidikan serta melaksanakan aktiviti pasca-kelulusan seperti pindaan protokol, pembaharuan kelulusan etika, penamatan projek penyelidikan serta penilaian laporan *Serious Adverse Event* (SAE) dan *Protocol Deviation* (PD). SEPP juga menjalankan semakan pematuhan *Good Clinical Practice* (GCP) bagi sembilan (9) projek penyelidikan kajian klinikal serta memperkukuh tadbir urus penyelidikan dengan menganjurkan Bengkel Pendaftaran NMRR dan menyediakan latihan melalui *Network of Ethics Committees in Malaysia* (NERCIM), sekali gus menyumbang kepada pengukuhan piawaian etika dan amalan terbaik penyelidikan di seluruh negara.

Selaras dengan PSP KKM 2021-2025, Sektor Biostatistik dan Repositori Data (SBDR) telah bekerjasama dengan Sektor Teknologi Maklumat untuk membangunkan Ekosistem dan *Platform Big Data Analytics* (BDA) NIH bagi menyokong aktiviti penyelidikan. Dengan memanfaatkan AI, platform ini membolehkan analisis data yang lebih pantas, tepat dan berkesan. Sehingga Disember 2025, sebanyak 13 projek penyelidikan dan analisis data telah dilaksanakan, meliputi kajian epidemiologi, penilaian vaksin, automasi analisis dan pemodelan ramalan. Dari tahun 2021 hingga 2025, sebanyak 15 sesi latihan dan program ToT telah dijalankan bagi meningkatkan kompetensi teknikal pegawai serta memastikan kelestarian pelaksanaan. Platform ini telah meningkatkan kecekapan analitik melebihi 70% dan turut diiktiraf melalui Anugerah Inovasi *AWS Public Sector Day Malaysia 2025* dengan penganugerahan *Data Driven Impact Category Award Winner*. Seiring pencapaian ini, BDA NIH akan diperluas kepada penyelidikan berasaskan AI, *machine learning* (ML), *Internet of Medical Things* (IoMT), *Large Language Models* (LLM), operasi penyelidikan serta repositori data berkaitan genomik serta memberi manfaat kepada para penyelidik, penganalisis data dan pembuat dasar di samping memperkukuh ekosistem penyelidikan kesihatan digital negara ke arah penyampaian perkhidmatan yang lebih cekap, bersepadu dan mampan.

Sektor *Evidence Based Healthcare* menyediakan perkhidmatan konsultasi berkaitan *systematic and scoping reviews*, *meta-analysis*, *evidence mapping* dan kajian saintifik lain. Sektor *Evidence-Based Healthcare* dengan kerjasama Cochrane Malaysia menganjurkan Bengkel *Cochrane Living Guidelines in Health 2025* pada 22-23 Mei 2025. Bengkel ini telah dirasmikan oleh Timbalan Menteri Kesihatan dan menampilkan penceramah antarabangsa dari Cochrane Australia. Inisiatif ini mencerminkan komitmen berterusan NIH dalam memperkukuh kapasiti negara dalam amalan penjagaan kesihatan berasaskan bukti melalui adaptasi *living guidelines* serta menyokong pembuatan keputusan yang tepat dan bermaklumat dalam sistem kesihatan yang dinamik.

Rajah 6.13 Konsultasi dan Latihan

Rajah 6.14 Delegasi dan Kolaborasi

Imej 6.17 Bengkel Cochrane Living Guidelines in Health 2025

Pada tahun 2025, Unit Biobank telah melaksanakan aktiviti utama selaras dengan Surat Pekeliling Ketua Pengarah Kesihatan Malaysia Bil. 12/2025: Penyelarasan Aktiviti Biobanking dan Pengurusan Biospesimen Manusia yang Dikumpul bagi Penyelidikan Masa Hadapan di Kementerian Kesihatan Malaysia dan Pelan Strategik Kebangsaan bagi Program Kawalan Kanser (NSPCCP) 2021-2025 dengan pemantauan oleh Jawatankuasa Pemandu dan Tadbir Urus Biobank KKM serta dipandu oleh Jawatankuasa Saintifik Biobank KKM.

Unit ini melaksanakan pengumpulan sampel serta data daripada pesakit yang memberi keizinan (*consent*) di hospital KKM di seluruh Malaysia dengan kolaborasi Perkhidmatan Patologi, Perkhidmatan Pembedahan dan Pusat Penyelidikan Klinikal (CRC), serta menyokong projek penyelidikan utama seperti *Langkawi Longitudinal Study* (LLS) dan MyGENOM. Pasukan ini turut bertindak sebagai jawatankuasa kerja utama dan mencapai kejayaan melalui penerbitan *Malaysian Guidelines on the Use of Human Biological Samples for Research* (Edisi Ke-2).

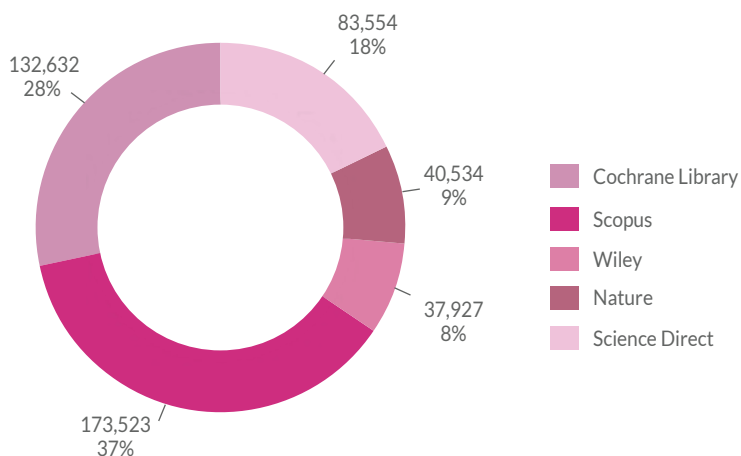
Di peringkat global, Dr. Hans Prakash Sathasivam telah dilantik sebagai *Regional Ambassador* bagi *International Society for Biological and Environmental Repositories* (ISBER), manakala pegawai unit Biobank mewakili Malaysia sebagai penceramah, pakar jemputan dan delegasi di China, India dan Pakistan.

Rajah 6.15 Garis Panduan Malaysia Mengenai Penggunaan Sampel Biologi Manusia untuk Penyelidikan Edisi Ke-2

Imej 6.18 *International Symposium on Cryobiology and Living Biobanking* di Changsha

Sektor Sumber Maklumat Penyelidikan (SSMP) atau Perpustakaan NIH menyokong aktiviti penyelidikan NIH dengan menyediakan sumber rujukan yang diperlukan oleh warga penyelidik. Pada tahun 2025, SSMP telah melanggan lima (5) pangkalan data e-Jurnal serta menganjurkan aktiviti rujukan penyelidikan bagi membantu pengguna menggunakan alat penyelidikan dan pangkalan data e-Jurnal. **Rajah 6.16** menunjukkan peratusan penggunaan berdasarkan hits bagi setiap pangkalan data.

Rajah 6.16 Statistik Penggunaan Pangkalan Data e-Jurnal Perpustakaan NIH Tahun 2025

INSTITUT PENYELIDIKAN PERUBATAN (IMR)

SEAMEO TROPMED Malaysia

Pada tahun 2025, SEAMEO TROPMED Malaysia telah menganjurkan mesyuarat *Southeast Asia Initiative in Developing Research Excellence and Mentorship* (SEA-DREAM) di bawah KKM, dengan kerjasama *SEAMEO Secretariat, Wellcome Trust and the Foreign, Commonwealth & Development Office* (FCDO). SEAMEO TROPMED Malaysia turut menyertai Majlis Pra-Pelancaran Inisiatif *SEA-DREAM: DREAM 4 Health Call for Proposals 2026* sempena *MIH Megatrends Conference* di Kuala Lumpur, bagi mempromosikan kecemerlangan penyelidikan, *mentorship*, pembangunan kepimpinan penyelidik dan tadbir urus penyelidikan di Malaysia dan rantau Asia Tenggara.

SEAMEO TROPMED Malaysia turut menyertai *SEAMEO Centres Policy Research Network* (CPRN) *Summit 2025* di Brunei Darussalam, bertemakan “*Building Bridges to a Sustainable Future: Inclusive Collaboration and Innovation in Education, Science, and Culture*”. Pengarah IMR, selaku Pengarah SEAMEO TROPMED Malaysia, membentangkan kajian bertajuk *Strengthening Quality Assurance in Postgraduate Training through Student Feedback: A Case Study from SEAMEO TROPMED Malaysia*, yang memberikan pandangan berasaskan bukti untuk meningkatkan kualiti latihan pascasiswazah.

SEAMEO TROPMED Malaysia juga menghadiri *International Conference 2025* yang dianjurkan oleh SEAMEO RETRAC, Viet Nam, bertemakan “*Internationalisation in Higher Education Leadership and Management: Perspectives, Innovations and Best Practices*”. Timbalan Pengarah SEAMEO TROPMED Malaysia membentangkan kajian bertajuk *Advancing Postgraduate Education in Tropical Medicine: Integrating Emerging Health Issues and Technology in Southeast Asia*.

SEAMEO TROPMED Malaysia juga berjaya melaksanakan dua (2) program pascasiswazah iaitu *Postgraduate Diploma in Applied Parasitology and Entomology* (DAP&E) dan *Postgraduate Diploma in Medical Microbiology* (DMM). Pada Majlis Konvokesyen yang diadakan pada 23 Oktober 2025, 11 graduan DMM dan empat (4) graduan DAP&E telah menerima diploma daripada Pengarah IMR.

Imej 6.19 SEAMEO Centres Policy Research Network (CPRN) Summit di Brunei Darussalam

INISIATIF MYGENOM: KEMAJUAN, STATUS DAN PERKEMBANGAN (TAHUN KEDUA)

Inisiatif MyGENOM merupakan pelaburan strategik negara dalam membangunkan infrastruktur genomik kebangsaan bagi menyokong peralihan Malaysia ke arah perubatan jitu. Kejayaan Fasa 1 pengambilan peserta pada tahun 2025, melibatkan 5,029 peserta daripada 83 tapak di seluruh negara, telah membolehkan pembentukan set data genomik asas yang kukuh dan mencerminkan kepelbagaian populasi Malaysia. Pelaksanaan *Model Dynamic Regional Recruitment* meningkatkan kecekapan operasi, mengoptimumkan penggunaan sumber manusia dan mengukuhkan penglibatan komuniti. Kerjasama dengan Universiti Malaysia Sabah (UMS), Pusat Perubatan Universiti Malaya (PPUM), Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA) serta integrasi dengan platform penjagaan kesihatan sedia ada seperti pusat derma darah, telah memainkan peranan utama dalam memastikan liputan geografi dan kepelbagaian genetik Malaysia.

Penjujukan awal bagi 2,400 peserta pertama telah berjaya diselesaikan dengan analisis genomik lanjutan sedang dijalankan. Analisis fenotip Fasa 1 telah menghasilkan dapatan kesihatan awam yang signifikan, termasuk kadar prevalens dislipidemia yang tinggi (73.6%) dan pradiabetes yang tidak didiagnosis (18.3%), menyerlahkan peluang untuk integrasi program saringan data genomik dan strategi kesihatan pencegahan.

MyGENOM akan menyokong objektif KKM dalam membuat dasar berasaskan bukti, pengesanan awal penyakit serta pengurusan kesihatan yang kos efektif. Integrasi data genomik dengan AI dan sistem kesihatan digital berpotensi membangunkan model ramalan risiko tempatan, mengurangkan ketidakpastian diagnosis serta memperkukuh penyampaian penjagaan kesihatan yang lebih *personalised*, saksama dan mampan.

Imej 6.20 MyGENOM Recruitment Core Team

Imej 6.21 Aktiviti Merekrut Peserta MyGENOM di Bintulu, Sarawak

SISTEM NEX-GENERATION SEQENCING (NGS) DAN BIOINFORMATIK

IMR menyediakan kemudahan teras bioinformatik dan genomik berprestasi tinggi yang merangkumi makmal bioinformatik, infrastruktur *High Performance Computing* (HPC) dan platform NGS terkini. Kemudahan ini menyokong proses *Whole Genome Sequencing* (WGS), *RNA sequencing* (RNA-Seq), kajian variasi genetik dan *Genome-Wide Association Studies* (GWAS). Aktiviti penjujukan ini menggunakan pelbagai mesin penjujuk seperti platform penjujukan *NextSeq 550*, *MiSeq* dan *Nanopore*.

Fasiliti teras bioinformatik dan genomik IMR turut menyokong penyelidikan kritikal negara termasuk analisis genom SARS-CoV-2 serta kajian pelbagai penyakit seperti *nasopharyngeal carcinoma*, *leukaemia* dan NCD lain.

Analisis ini menyumbang kepada pengesanan awal penyakit, pemahaman mekanisme patogenesis serta sokongan kepada rawatan perubatan jitu. Kemudahan ini juga menyokong pelaksanaan inisiatif kebangsaan seperti projek MyGENOM dan projek lain yang menggunakan pendekatan NGS. Selain penyelidikan, Unit Bioinformatik IMR turut berperanan sebagai pusat pembangunan kapasiti melalui penganjuran bengkel, latihan dan program pemindahan ilmu kepada penyelidik, pegawai KKM serta institusi akademik bagi menyokong pembangunan bakat tempatan dalam bidang bioinformatik dan genomik.

Imej 6.22 Bengkel Analisis NGS

Imej 6.23 Bengkel Computational Structural Biology

SPECIMEN MANAGEMENT INFORMATION SYSTEM (SMIS)

SMIS ialah sistem pengurusan spesimen dan keputusan ujian makmal bersepadu secara dalam talian yang pertama di Malaysia. Sistem ini telah dibangunkan oleh IMR bagi menyokong penyampaian perkhidmatan diagnostik dan penyelidikan yang cekap, sistematik dan berstandard di peringkat kebangsaan. Pembangunan projek ini selaras dengan Pelan Strategik Pendigitalan (PSP) 2021-2025 KKM.

Projek inovasi SMIS telah menerima pelbagai pengiktirafan di peringkat kebangsaan dan antarabangsa, termasuk Anugerah Khas Inovasi Perdana KKM 2021. Di peringkat antarabangsa, SMIS turut meraih *Gold and Outstanding Innovation Awards* di *Malaysia Technology Expo 2021*, beberapa anugerah emas di *World Invention Creativity Olympic ke-10* di Seoul, serta *DAVINCI Gold Medal Award* di *All American DaVinci International Innovation and Invention Expo, USA*.

Imej 6.24 Pengiktirafan SMIS

INTERNATIONAL MEDICAL RESEARCH JOURNAL (IMRJ)

IMRJ ialah sebuah jurnal terujuk dan akses terbuka yang diterbitkan dua kali setahun. Ditubuhkan pada tahun 1997, IMRJ merupakan antara platform terawal di rantau ini bagi penyebaran penyelidikan bioperubatan dan klinikal. Jurnal ini telah diperkasa semula dengan tumpuan baharu kepada agenda kebangsaan dan impak antarabangsa. IMRJ menerbitkan artikel penyelidikan asli, ulasan dan kajian kes merangkumi bidang bioperubatan seperti penyakit berjangkit dan tidak berjangkit, kanser, genomik, kesihatan awam serta disiplin berkaitan yang lain. Semua manuskrip yang diterima menjalani proses *peer-review* yang telus bagi memastikan kualiti saintifik dan integriti beretika.

Jurnal ini telah berjaya menerbitkan empat (4) edisi dan telah berdaftar dalam MySitasi. Usaha sedang dijalankan untuk pengindeksan ke dalam *Scopus* dan *Web of Science* bagi memperkukuh keterlihatan dan kredibiliti jurnal di peringkat antarabangsa. Edisi khas IMRJ bagi tahun 2025 menampilkan abstrak daripada *International Biomedical Conference* (IBC 2025) sekali gus mengetengahkan kemajuan terkini dalam penyelidikan dan inovasi bioperubatan. Laman web rasmi IMRJ yang baharu (imrj.nih.gov.my) telah dilancarkan secara rasmi pada 21 Februari 2025 oleh Pengarah IMR yang menawarkan platform moden dan mesra pengguna, disokong oleh *Open Journal System* (OJS). Transformasi digital ini meningkatkan kebolehcapaian, mempercepat penyebaran hasil penyelidikan serta sejajar dengan amalan penerbitan yang lestari.

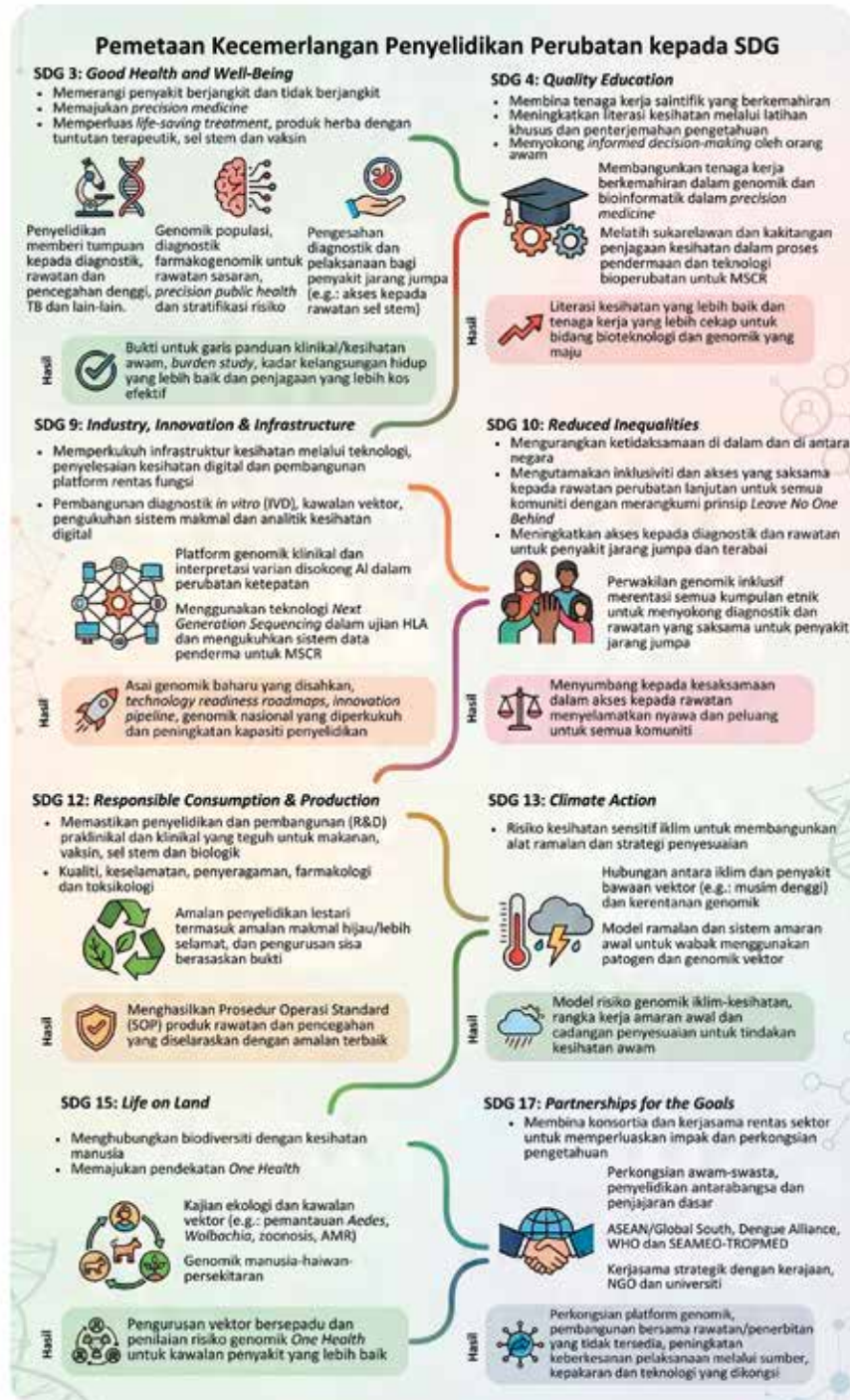
Imej 6.25 Majlis Perasmian Laman Web IMRJ

BIOMEDICAL RESEARCH AND INNOVATION MANAGEMENT SYSTEM (BRIMS)

BRIMS merupakan inisiatif strategik IMR yang bertujuan memperkukuh tadbir urus penyelidikan bioperubatan melalui pembangunan sistem pengurusan dalaman yang bersepadu, sistematik dan mampan. Ini selari dengan peranan IMR sebagai institusi penyelidikan bioperubatan terkemuka negara dalam mengurus pelbagai spektrum projek penyelidikan serta kolaborasi strategik bersama dengan agensi kerajaan, institusi akademik, industri tempatan dan rakan antarabangsa.

BRIMS dibangunkan bagi melancarkan pengurusan dan pemantauan keseluruhan kitaran hayat projek penyelidikan, daripada fasa perancangan dan kelulusan, pelaksanaan projek, pengurusan geran dan kewangan, pemantauan kemajuan, hingga ke pelaporan akhir dan penilaian hasil. Sistem ini dilengkapi dengan peranti ciri keselamatan yang mencukupi dan diselenggara secara dalaman dari semasa ke semasa. Melalui platform digital berpusat, BRIMS membolehkan pemantauan status projek secara *real-time*, pengurusan data yang tersusun serta penyeragaman proses kerja merentas pelbagai bidang dan unit penyelidikan di IMR. Pendekatan ini meningkatkan kecekapan operasi, ketelusan, akauntabiliti serta pematuhan terhadap keperluan tadbir urus dan etika penyelidikan.

Sejajar dengan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG), IMR mengintegrasikan inovasi biomedikal bagi menangani cabaran pengurusan penyakit, jurang kesihatan, dan daya tahan alam sekitar. Pendekatan menyeluruh ini memastikan penyelidikan perubatan terkini diselaraskan dengan amalan bertanggungjawab serta kerjasama global demi memupuk masa depan yang lebih saksama, berdaya tahan dan mampan.

Rajah 6.17 IMR dan SDG: Memacu Inovasi Perubatan demi Masa Depan Mampan

INSTITUT KESIHATAN UMUM (IKU)

Pencapaian IKU pada tahun 2025 merupakan manifestasi sokongan padu terhadap RMK12, khususnya dalam memperkuat sistem kesihatan negara melalui data yang berkualiti. IKU telah berjaya melaksanakan 35 kajian penyelidikan sama ada secara sendiri atau kolaborasi bersama agensi dalam dan luar negara. Hasil kajian ini menjadi rujukan utama KKM untuk mengenal pasti jurang kesihatan dalam populasi. IKU juga telah menyumbang sebanyak 61 penerbitan sitifik, termasuk 54 daripadanya diterbitkan dalam jurnal peringkat antarabangsa, serta sebanyak 148 pembentangan saintifik (lisan dan poster) telah dibentangkan di peringkat tempatan dan antarabangsa bagi menyebarkan dapatan terkini kesihatan awam. Selain itu, IKU telah menerbitkan 109 bahan hasil penyelidikan yang merangkumi laporan teknikal, infografik dan ringkasan dasar. Sebanyak 329 perkhidmatan konsultasi teknikal telah diberikan kepada pelbagai agensi untuk menyokong agenda kesihatan negara.

KAJIAN BEBANAN PENYAKIT DAN FAKTOR RISIKO DI MALAYSIA TAHUN 2023

Kajian Bebanan Penyakit dan Faktor Risiko di Malaysia Tahun 2023 yang dijalankan oleh Pusat Penyelidikan Bebanan Penyakit untuk menilai bebanan penyakit, termasuk anggaran *Years of Life Lost* (YLL), *Years Lived with Disability* (YLD) serta *Disability-Adjusted Life Years* (DALY). Analisis bagi 162 jenis penyakit dan kecederaan telah dilaksanakan dan beberapa siri bengkel diadakan bagi memurnikan dapatan kajian. Hasil kajian ini menyumbang kepada SDG 3.4.1, seterusnya menyokong perancangan kesihatan berasaskan bukti dan menghasilkan penilaian menyeluruh tahap kesihatan penduduk.

Imej 6.26 Bengkel Pemurnian Data Kematian bagi Kajian Bebanan Penyakit dan Faktor Risiko 2023

KAJIAN TREND KEMATIAN PRAMATANG DI MALAYSIA: ANGGARAN DAN ANALISIS PERINGKAT NASIONAL DARI 2017-2023

Kajian Trend Kematian Prematang di Malaysia: Anggaran dan Analisis Peringkat Nasional dari 2017 hingga 2023 meneliti trend penyebab utama kematian prematang. Bengkel penilaian data dan analisis trend telah dijalankan pada 13-15 Oktober 2025 untuk menilai penyebab kematian prematang bagi penyakit berjangkit, NCD dan kecederaan mengikut jantina dan kumpulan umur. Dapatan kajian ini menyokong SDG 3.4.1 dengan mengenal pasti keutamaan, memantau kemajuan dan menyokong ke arah penggubalan dasar bagi mengurangkan kematian prematang di Malaysia.

Imej 6.27 Bengkel Penilaian Data dan Trend Analisis bagi Kajian Trend Kematian Prematang di Malaysia: Anggaran dan Analisis Peringkat Nasional dari 2017-2023

TINJAUAN KEBANGSAAN KESIHATAN DAN MORBIDITI (NHMS) 2025: KESIHATAN WARGA EMAS

NHMS 2025 merupakan tinjauan kesihatan peringkat kebangsaan yang dijalankan oleh IKU bertujuan mengumpul data mengenai status kesihatan, morbiditi serta faktor yang mempengaruhinya dalam kalangan populasi di Malaysia. Pada tahun 2025, NHMS dilaksanakan oleh Pusat Penyelidikan Kesihatan Keluarga, dengan fokus utama diberikan kepada warga emas berumur 60 tahun ke atas di Malaysia. Tinjauan ini bertujuan untuk menilai status kesihatan warga emas, mengenal pasti jurang dalam perkhidmatan kesihatan serta menambah baik program kesihatan berasaskan bukti agar lebih berkesan. NHMS 2025 turut menyokong perancangan pengagihan sumber, pembangunan infrastruktur dan perancangan tenaga kerja dalam sektor kesihatan bagi memenuhi keperluan populasi yang semakin menua.

NHMS 2025 telah dilancarkan oleh Timbalan Menteri Kesihatan. Pengumpulan data dijalankan di seluruh Malaysia dari Julai hingga September 2025 melalui temu ramah bersemuka, pengukuran fizikal, pengambilan darah secara tusukan jari dan penilaian klinikal. Dapatan kajian ini dijangka dapat menyokong pembangunan dasar selari dengan Agenda Rangka Tindakan Penuaan Nasional, Pelan Tindakan Perkhidmatan Kesihatan Warga Emas 2023-2030 dan Pelan Tindakan Demensia 2023-2030.

Imej 6.28 Majlis Pelancaran NHMS 2025: Kesihatan Warga Emas

Imej 6.29 Aktiviti Pengumpulan Data NHMS 2025

TINJAUAN KESIHATAN DAN MORBIDITI KEBANGSAAN (NHMS) 2024: PEMAKANAN

NHMS merupakan satu kajian kesihatan kebangsaan yang penting dan dilaksanakan secara berkala oleh IKU, bagi mendapatkan maklumat menyeluruh berkaitan status kesihatan, morbiditi serta faktor risiko dalam kalangan penduduk Malaysia. Pada tahun 2024, NHMS memberi tumpuan khusus kepada aspek pemakanan sebagai komponen kritikal kesihatan awam dan diterajui oleh Pusat Penyelidikan Epidemiologi Pemakanan. Tinjauan ini bertujuan mengumpul data berasaskan populasi mengenai status pemakanan penduduk Malaysia berumur lima (5) tahun dan ke atas.

Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu NHMS telah diadakan pada 10 Mac 2025 bagi meluluskan penyebaran hasil dapatan NHMS 2024. Penyebaran dapatan NHMS 2024: Pemakanan telah dilaksanakan secara berperingkat bermula dengan Majlis Pelancaran Rasmi Dapatan NHMS 2024: Pemakanan yang disempurnakan oleh Menteri Kesihatan, bersama siaran media pada 24 April 2025, yang menyasarkan pembuat dasar, pihak pemegang taruh dan orang awam. Penyebaran dapatan diteruskan melalui Webinar Dapatan NHMS 2024: Pemakanan pada 16 Jun 2025, diikuti Seminar Dapatan NHMS 2024: Pemakanan kepada anggota KKM di NIH pada 23 Jun 2025.

Usaha penyebaran ini seterusnya diperluas melalui *Dissemination Ceremony of the NHMS 2024: Nutrition Findings* pada 5 Ogos 2025 yang disasarkan kepada Ahli Parlimen. Sebagai rujukan awam, Laporan Teknikal NHMS 2024: Pemakanan telah dimuat naik ke laman web rasmi IKU pada 8 Disember 2025.

Secara keseluruhannya, NHMS 2024 merupakan satu usaha penting dalam menyediakan bukti kukuh bagi menyokong perancangan dasar, pelaksanaan intervensi kesihatan awam serta pemantauan kemajuan negara ke arah pencapaian status pemakanan dan kesihatan yang lebih baik.

Imej 6.30 NHMS 2024: Pemakanan

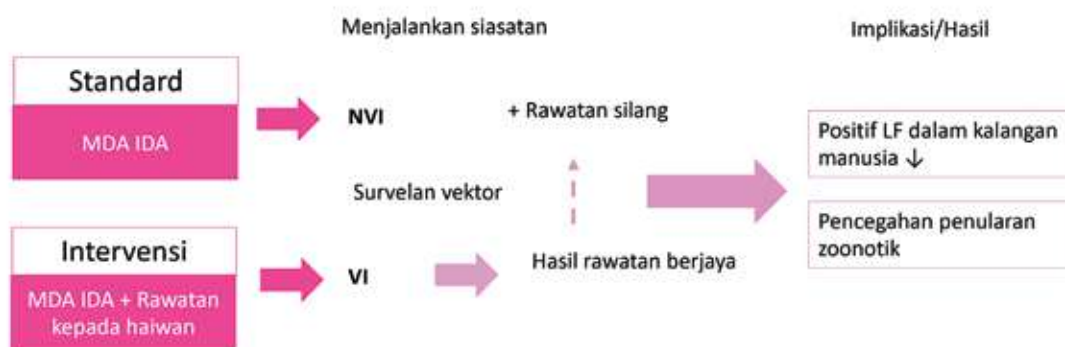
DARI PENYELIDIKAN KEPADA POLISI: INTERVENSI VETERINAR KOMUNITI BAGI MENGEKANG ZONOTIK FILARIASIS LIMFATIK (LF)

Pusat Penyelidikan Epidemiologi Penyakit Berjangkit dengan kerjasama Unit Filariasis, BKP telah menjalankan Kajian Kluster Rawak Keberkesanan Intervensi Veterinar (VI) untuk Program Eliminasi Filariasis Limfatik Kebangsaan (Sabah-VI). Kajian ini sebahagian daripada aktiviti standard *Mass Drug Administration* (MDA) dalam program kawalan LF terutamanya di kawasan di mana keberkesanan MDA adalah suboptimum dan kawasan yang masih tinggi kes LF yang mungkin disebabkan transmisi jangkitan LF secara zoonotik.

Kajian ini telah dijalankan di daerah Beluran dan Pitas, Sabah melibatkan lapan (8) kampung yang telah ditetapkan kepada kawasan VI dan kawasan bukan-intervensi veterinar (NVI). Pengumpulan data telah dilaksanakan untuk tiga (3) fasa masa iaitu pada T0 (garis dasar), T12 (setelah selesai sekali pemberian ubat melalui MDA) dan T18 (setelah selesai dua kali pemberian ubat melalui MDA).

Pengambilan sampel darah telah dijalankan untuk menguji antibodi IgG4, dan calitan darah tebal telah diperiksa untuk mikrofilaria. Sampel darah seterusnya diambil melalui tusukan vena daripada individu yang positif antibodi IgG4 dan diuji untuk DNA *Brugia*. Semua penduduk yang tinggal di tapak kajian, tanpa mengira status penyertaan mereka, menerima Ivermectin, Diethylcarbamazine dan Albendazole (IDA) sebagai sebahagian daripada program MDA standard merentas semua cabang kajian. Manakala bagi kawasan VI, tambahan rawatan pemberian ubat Ivermectin diberikan secara oral kepada haiwan peliharaan selama enam (6) minggu, manakala persilangan rawatan kepada haiwan di kawasan NVI hanya diberikan kepada haiwan peliharaan selepas tempoh rawatan di VI selesai.

Pensampelan nyamuk juga dijalankan sepanjang kajian untuk memantau larva filaria (L3) yang beredar di dalam kawasan kajian. Hasil kajian akan memberikan bukti penting untuk menyokong program LF kebangsaan dalam mengawal LF zoonotik dan mencapai sasaran pembasmian LF di Malaysia. Kajian ini dibiayai sepenuhnya oleh *Bill and Melinda Gates Foundation* dengan kerjasama *Coalition for Operational Research on Neglected Tropical Diseases* (COR-NTD), IMR, makmal kesihatan awam serta Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Universiti Putra Malaysia (UPM) dan Universiti Malaysia Sabah (UMS).

Rajah 6.18 Carta Alir Kajian Kluster Rawak Keberkesanan VI

Imej 6.31 Pensampelan Darah pada Waktu Malam

Imej 6.32 Pensampelan Nyamuk

Imej 6.33 Rawatan Haiwan dengan MDA

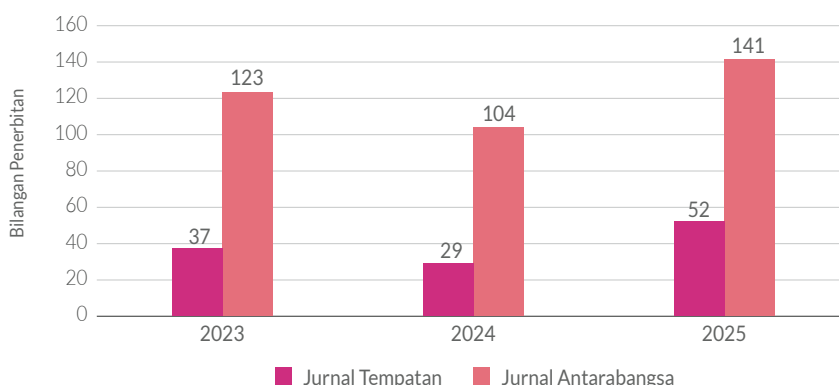
Imej 6.34 Pensampelan Darah Haiwan

INSTITUT PENYELIDIKAN KLINIKAL (ICR)

ICR bersama dengan rangkaian 37 Pusat Penyelidikan Klinikal (CRC) di seluruh negara kekal komited dalam menjalankan dan menyokong penyelidikan klinikal berkualiti tinggi yang memberi manfaat kepada pesakit serta memaklumkan dasar, disokong oleh aktiviti pembangunan kapasiti dan khidmat perundingan penyelidikan.

Pada tahun 2025, sebanyak 509 projek *Investigator-Initiated Research* (IIR) termasuk 56 kajian klinikal, serta 334 projek *Industry-Sponsored Research* (ISR) telah dijalankan. Output penerbitan kekal stabil sebanyak 193 manuskrip, dengan majoriti diterbitkan dalam jurnal antarabangsa (73%) seperti dalam **Rajah 6.19**.

Sepanjang tahun tersebut, ICR dan rangkaian CRC telah menganjurkan 338 kursus, bengkel dan seminar di seluruh negara dengan penyertaan 16,480 peserta. Sebagai sekretariat *Good Clinical Practice* (GCP), ICR telah merekodkan 71 bengkel GCP yang melibatkan 3,393 peserta dan 2,173 (64%) telah memperoleh pensijilan GCP. Selain itu, ICR dan rangkaian CRC telah menyediakan sebanyak 5,479 sesi perundingan penyelidikan kepada kakitangan KKM (4,318), penyelidik bukan KKM (787) serta rakan kerjasama antarabangsa (374). Rangkaian ini turut memajukan penyelidikan fasa awal melalui pengiktirafan *Clinical Trial Unit* (CTU) di Hospital Ampang dan CRC Hospital Umum Sarawak sebagai pusat Ujian Pertama ke atas Manusia (FIH). Sehingga 31 Disember 2025, sebanyak 21 CRC telah mencapai akreditasi *Malaysian Society for Quality in Health* (MSQH).

Rajah 6.19 Trend Penerbitan ICR dan Rangkaian CRC Tahun 2023-2025

PUSAT KOMUNITI KECERDASAN BUATAN (AICC)

AICC merupakan inisiatif terbaharu KKM bagi mempercepat pembangunan dan penerimgunaan AI dalam sektor penjagaan kesihatan. Selaras dengan penubuhan Pejabat AI Kebangsaan (NAIO) pada Disember 2024, AICC telah dicadangkan oleh TKPK (P&ST) dan dilancarkan secara rasmi oleh Ketua Setiausaha pada 23 September 2025 di NIH. AICC bertujuan untuk menyelaras serta memberi panduan kepada pengamal profesional penjagaan kesihatan KKM yang ingin melaksanakan projek penyelidikan AI. AICC menyediakan sokongan menyeluruh bagi inisiatif AI, termasuk metodologi penyelidikan, pengenaltipastian sumber pembiayaan, pengurusan data, sokongan infrastruktur serta pembangunan kapasiti.

Pada 29 Oktober 2025, Menteri Kesihatan telah mengadakan lawatan ke AICC dan menyatakan penghargaan terhadap pusat fizikal tersebut serta produktivitiinya dalam menghasilkan

pelbagai inovasi kesihatan berasaskan AI yang memenangi anugerah. Susulan itu, pada 6 November 2025, AICC telah menganjurkan sesi libat urus pertama bersama dengan wakil Agensi Regulatori Farmaseutikal Negara (NPRA) bagi membincangkan penerimgunaan model AI agen dalam kawal selia regulatori. Input bernilai telah dikemukakan bagi menambah baik cadangan penerapan AI agen tersebut.

Seterusnya, pada 8 Januari 2026, AICC telah menganjurkan mesyuarat penting yang melibatkan lebih 20 wakil yang diketuai oleh Pengarah Bahagian Penguatkuasaan Farmasi. Dalam sesi tersebut, pasukan daripada Unit Penyelidikan dan Inovasi Kesihatan Digital (DHRi), ICR telah membentangkan proses penyelidikan AI serta sokongan pembiayaan yang tersedia, di samping mengetengahkan aspirasi kerajaan untuk menjadikan Malaysia sebagai Negara AI menjelang tahun 2030.

Imej 6.35 The Artificial Intelligence Community Centre (AICC)

NIH AI DAY

NIH AI Day merupakan persidangan tahunan yang dianjurkan secara bersama oleh DHRi, ICR serta STM, NIH. Persidangan ini menyediakan platform yang kondusif bagi kolaborasi dalam pembangunan dan aplikasi teknologi AI dalam bidang perubatan. Ia menghimpunkan para profesional penjagaan kesihatan, penyelidik, inovator serta syarikat teknologi kesihatan untuk berkongsi pengalaman dan mempamerkan penyelesaian AI, sekali gus mewujudkan kerjasama berterusan dalam kalangan pemegang taruh.

Pada 23 September 2025, *NIH AI Day* telah diadakan dengan tema “*Igniting the Future and Building with Generative AI*” dan berjaya menarik penyertaan lebih daripada 500 peserta. Persidangan ini merangkumi aspek utama AI generatif daripada potensi dan janji teknologi kepada pelaksanaan dalam amalan sebenar serta menampilkan pelbagai kisah kejayaan penggunaan AI generatif dalam mempertingkatkan perkhidmatan penjagaan kesihatan. Lebih daripada 12 agensi dan syarikat teknologi telah menyertai persidangan ini sebagai rakan strategik untuk mempamerkan penyelesaian AI terkini dalam bidang penjagaan kesihatan.

Imej 6.36 NIH AI Day

FORUM SUKARELAWAN SIHAT 2025

Forum Sukarelawan Sihat 2025 telah berjaya dilaksanakan pada 15 Oktober 2025 di Hospital Ampang, dengan objektif utama untuk meningkatkan kesedaran dan kefahaman orang awam mengenai kajian klinikal berasaskan sukarelawan sihat. Forum ini berperanan sebagai platform strategik bagi menggalakkan penyertaan bermakluman, amalan beretika serta keselamatan peserta dalam ekosistem kajian klinikal di Malaysia. Inisiatif ini telah menyatukan 155 peserta termasuk pegawai perubatan penjagaan kesihatan, pemegang taruh penyelidikan, sukarelawan yang sihat dan orang awam.

Forum ini telah dirasmikan oleh TKPK (P&ST) yang menzahirkan komitmen kukuh KKM terhadap pelaksanaan kajian klinikal yang beretika dan berteraskan peserta serta mengiktiraf peranan penting sukarelawan sihat dalam memacu inovasi perubatan.

Program ini menampilkan barisan penceramah pelbagai disiplin, merangkumi pakar bioetika, penyiasat Fasa 1, profesor serta pakar bioetika antarabangsa dari Nepal. Sesi ini telah memberikan kefahaman menyeluruh mengenai kitaran kajian klinikal, perlindungan etika dan kawal selia, strategi pengurangan risiko serta peranan pelbagai pihak berkepentingan dalam memastikan kebajikan peserta dan integriti penyelidikan terpelihara. Penyertaan perspektif antarabangsa turut memperkukuh perbincangan mengenai amalan terbaik di peringkat serantau dan global dalam tadbir urus kajian klinikal.

Forum ini merupakan satu inisiatif untuk menghargai sumbangan sukarelawan sihat dan menjadi pemangkin untuk menggalakkan lebih ramai rakyat Malaysia menyertai kajian klinikal demi kesihatan yang lebih baik dan kemajuan perubatan.

Imej 6.37 Forum Sukarelawan Sihat 2025

BENGKEL MEDICAL DESIGN 2025

Bengkel *Medical Design Workshop: "From Idea to Innovation: Translating Clinical Insights into Market-Ready Solutions"* telah dianjurkan bersama oleh Persatuan Penyelidikan Klinikal Malaysia (ACRM) dan *Taiwan Medical Design Association* serta diselenggarakan oleh *Chang Gung University*, *Chang Gung Memorial Hospital*, CRC Hospital Rehabilitasi Cheras dan Unit DHRi, ICR. Bengkel ini bertujuan untuk melengkapkan peserta dengan pengetahuan dan kemahiran praktikal untuk transformasi pemerhatian klinikal kepada teknologi penjagaan kesihatan yang inovatif dan sedia pasaran. Penekanan diberikan kepada memanfaatkan rangka kerja berstruktur dalam reka bentuk perubatan, robotik dan pembangunan peranti perubatan. Bengkel ini merangkumi perkongsian ilmu daripada

pakar antarabangsa dan tempatan daripada Taiwan Medical Design Association, Chang Gung University, Chang Gung Memorial Hospital, MRANTI, ECRI Asia Pacific Regional Office dan Hospital Rehabilitasi Cheras.

Bengkel ini telah menarik hampir 100 peserta, terdiri daripada profesional kesihatan, penyelidik klinikal, jurutera, inovator, ahli akademik dan rakan industri daripada KKM, universiti, institusi penyelidikan serta sektor swasta. Menerusi ucap tamsil, perbincangan panel pakar dan pameran teknologi, para peserta memperoleh pendedahan mengenai rangka kerja reka bentuk perubatan, teknologi baharu seperti robotik dan AI, serta pendekatan praktikal dalam menterjemahkan keperluan klinikal kepada prototaip dan penyelesaian yang boleh diskalakan, di samping mengukuhkan kerjasama merentas sektor.

Imej 6.38 Bengkel Medical Design 2025

MEMORANDUM PERSEFAHAMAN (MoU) ANTARA ICR DAN PUSAT PERUBATAN SUNWAY

ICR telah menandatangani MoU dengan Pusat Perubatan Sunway. Kerjasama ini merupakan langkah penting dalam mengukuhkan kolaborasi awam swasta untuk memajukan keupayaan penyelidikan klinikal Malaysia, terutamanya dalam percubaan fasa awal dan FIH. Dengan komitmen bersama ke arah inovasi dan kecemerlangan, kerjasama ini menggabungkan kemahiran sektor awam dan swasta untuk membina ekosistem penyelidikan yang mampan dan berkualiti tinggi. Inisiatif ini bertujuan untuk mengembangkan keupayaan FIH, memupuk penyelidik muda dan membawa rawatan yang lebih baik dan harapan yang lebih besar kepada pesakit di Malaysia.

Imej 6.39 MoU antara ICR dan Pusat Perubatan Sunway

INSTITUT PENYELIDIKAN SISTEM KESIHATAN (IHSR)

IHSR menyokong KKM dengan menyediakan bukti dalam penggubalan dasar, perancangan dan pelaksanaan program. Tumpuan penyelidikan merangkumi pengenalan jurang sistem, pemantauan kemajuan, penilaian intervensi serta cadangan penambahbaikan bagi memperkukuh prestasi sistem kesihatan. Melalui penterjemahan dapatan penyelidikan kepada tindakan yang praktikal, pemupukan inovasi dan pembangunan kapasiti, IHSR membantu memastikan dasar dan program kesihatan dilaksanakan secara berkesan, cekap, serta selaras dengan keutamaan nasional, seterusnya meningkatkan hasil kesihatan penduduk.

PUSAT PENYELIDIKAN POLISI KESIHATAN (CHPR)

CHPR telah mengetuai penilaian amalan penjagaan kesihatan bersepadu, dengan menggunakan Pulau Langkawi sebagai lokasi kajian kes untuk memahami bagaimana penjagaan kesihatan yang berfokuskan pesakit dilaksanakan sepanjang perjalanan pesakit dalam sistem kesihatan Malaysia. Tumpuan diberikan kepada penyelarasan penjagaan antara perkhidmatan kesihatan primer, hospital dan komuniti, termasuk mekanisme kesinambungan penjagaan, penyelarasan rujukan serta kolaborasi pelbagai disiplin.

Dapatan kajian ini menyokong aspirasi Kertas Putih Kesihatan dan selari dengan Model Penjagaan Kesihatan Bersepadu, inisiatif penting di bawah Pejabat Transformasi Kesihatan (HTO). HTO menyediakan platform bagi mengukuhkan pelaksanaan model tersebut merentas program dan peringkat perkhidmatan. Penilaian ini mengenal pasti kekuatan serta jurang pelaksanaan berkaitan kesinambungan penjagaan dan sokongan sistem, yang mempunyai implikasi penting terhadap perancangan dasar dan pengukuhan penyampaian perkhidmatan kesihatan bersepadu.

Imej 6.40 Sesi Perkongsian Dapatan Kajian dan Validasi Amalan Penjagaan Kesihatan Bersepadu

PUSAT PENYELIDIKAN KEBERHASILAN KESIHATAN (CHOR)

Sejajar dengan keutamaan KKM untuk memperkukuh penuaan sihat, Seminar Penuaan Sihat dan Aktif 2025 telah diadakan pada 24 Februari 2025 untuk meningkatkan kerjasama dalam pembinaan komuniti penyayang bagi warga emas. Seminar ini selari dengan RMK12, SDG dan Pelan Strategik Pendigitalan (PSP) KKM 2021-2025 dengan penekanan kepada perkhidmatan bersepadu yang berfokuskan rakyat. Seminar ini menghimpunkan pelbagai pihak berkepentingan merentas sektor, termasuk JKM, rakan strategik dari Sarawak, serta Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya.

Para peserta menekankan peningkatan permintaan yang lebih tinggi terhadap penyelarasan perkhidmatan kesihatan dan sosial serta kerjasama antara agensi bagi mengurangkan pemecahan perkhidmatan, menyelaraskan penyampaian dan mewujudkan proses rujukan yang jelas. Seminar ini mencerminkan komitmen KKM kepada strategi yang boleh dilaksanakan, bagi menyokong warga emas menjalani kehidupan yang sihat, aktif dan bermaruah, diperkasa oleh komuniti penyayang serta perkhidmatan bersepadu.

Imej 6.41 Seminar Penuaan Sihat dan Aktif Tahun 2025

PUSAT PENYELIDIKAN PERKHIDMATAN KESIHATAN (CHSR)

Pada 2025, CHSR menyokong keutamaan KKM dalam menangani NCD dan meningkatkan prestasi penyampaian perkhidmatan melalui kerjasama rentas pusat di IHSR serta penglibatan pihak berkepentingan. Usaha ini memberi tumpuan kepada dua (2) bidang berkaitan, iaitu susulan saringan kanser kolorektal daripada saringan hingga diagnosis dan sintesis kerjasama awam swasta (PPP) serta pengaturan kolaboratif dalam penjagaan kanser.

Kajian kanser kolorektal menilai trend kebangsaan dan negeri sepanjang proses saringan hingga diagnosis, bermula daripada ujian iFOBT, rujukan dan kolonoskopi. Kajian ini mengenal pasti variasi proses perkhidmatan serta jurang susulan selepas keputusan iFOBT positif. Dapatan kajian telah dibincangkan dalam sesi libat urus yang melibatkan pihak berkepentingan di peringkat fasiliti, daerah dan negeri, dengan input daripada penjagaan primer, kesihatan awam, serta perkhidmatan endoskopi hospital dan mengenal pasti pilihan tindakan yang praktikal untuk pertimbangan setempat dalam kekangan perkhidmatan sedia ada.

Pada masa yang sama, semakan dokumen telah mensintesis PPP dan pengaturan kolaboratif berkaitan dalam penjagaan kanser, termasuk kanser kolorektal dan kanser lain. Semakan ini menghuraikan jenis inisiatif yang dikenal pasti serta bidang perkhidmatan yang diliputi merentas kesinambungan penjagaan kanser serta membantu memperjelas peranan pengaturan ini dalam melengkapi perkhidmatan sektor awam dan mengenalpasti ruang penambahbaikan untuk memperkukuh penjagaan kanser merentas sektor.

Imej 6.42 Pembentangan Dapatan Utama kepada Pihak Berkepentingan Semasa Sesi Libat Urus Projek Saringan Kanser Kolorektal

PUSAT PENYELIDIKAN KUALITI KESIHATAN (CHQ)

Sejajar dengan *National Policy for Quality in Healthcare* (NPQH), khususnya Keutamaan Strategik 6 (SP6) yang menekankan pemerkasaan pengukuran kualiti dan penambahbaikan berasaskan data, CHQR telah membangunkan pendekatan pengukuran kualiti penjagaan kesihatan berasaskan konsep kualiti penjagaan kesihatan merangkumi tujuh (7) domain utama, iaitu Selamat, Tepat Masa, Berkesan, Cekap, Saksama, Berfokuskan Rakyat dan Boleh Diakses (STEEPA). Rangka kerja ini menyediakan struktur yang konsisten bagi menilai prestasi kualiti merentas program dan perkhidmatan kesihatan.

Melalui kolaborasi strategik bersama wakil pelbagai program KKM, indikator kualiti sedia ada telah dikenal pasti, dihipunkan ke dalam matriks dan disaring berdasarkan kriteria yang telah ditetapkan. Sesi libat urus pakar secara berstruktur menggunakan pendekatan *Modified Delphi Technique* ini mengutamakan petunjuk prestasi yang dipersetujui bersama dan dipetakan mengikut domain STEEPA. Data prestasi untuk tahun 2023 dan 2024 telah dikumpulkan dan dianalisis. Kaedah *Analytic Network Process* (ANP) digunakan untuk membangunkan indeks komposit bagi setiap domain di peringkat kebangsaan, negeri dan fasiliti serta membolehkan penilaian prestasi yang holistik serta perbandingan merentas masa. Dapatan berkaitan prestasi indikator dan domain telah dibentangkan kepada pemegang taruh untuk mengenal pasti jurang prestasi dan keutamaan penambahbaikan, seterusnya menyokong pemantauan kualiti penjagaan kesihatan secara strategik dan berasaskan data.

Imej 6.43 Perbincangan Saringan Indikator Kualiti

PUSAT PENYELIDIKAN EKONOMI KESIHATAN (CHeER)

CHeER telah menjalankan beberapa kajian berorientasikan dasar yang menumpukan kepada pembiayaan kesihatan, penyampaian perkhidmatan dan ekuiti. Kajian SPM-FOCUS menilai faktor pemudahcara, halangan dan strategi bagi meningkatkan penyertaan Skim Perubatan MADANI, inisiatif PPP yang bertujuan memperluas akses penjagaan primer bagi golongan B40. Selaras dengan SDG 3 dan RMK12, kajian ini mengenal pasti jurang dari segi liputan, penerimaan dan kelestarian program termasuk penggunaan yang tidak seimbang, cabaran operasi dan koordinasi pihak berkepentingan yang terhad. Penemuan ini memberi panduan bagi memperkukuh penyampaian perkhidmatan primer awam-swasta secara bersepadu.

CHeER juga menjana bukti berkaitan kos perkhidmatan di fasiliti penjagaan kesihatan primer, menyediakan anggaran kos asas yang menyokong perancangan bajet, reka bentuk pakej manfaat dan pengagihan sumber selaras dengan Kertas Putih Kesihatan Malaysia. Selain itu, penilaian kos keberkesanan penempatan peranti defibrilator automatik

luaran (AED) di lokasi awam terpilih di Pulau Pinang menunjukkan bahawa AED yang mudah diakses, disokong oleh penyelarasan tempatan yang berkesan, meningkatkan kadar kelangsungan hidup akibat henti jantung di luar hospital, sambil kekal sebagai intervensi yang kos efektif.

Imej 6.44 Pembentangan Penemuan Utama kepada ProtectHealth Corporation

Imej 6.45 Pembentangan Hasil Kajian kepada Pemegang Taruh termasuk BPKK, Program Kesihatan Pergigian dan TKPK (KA)

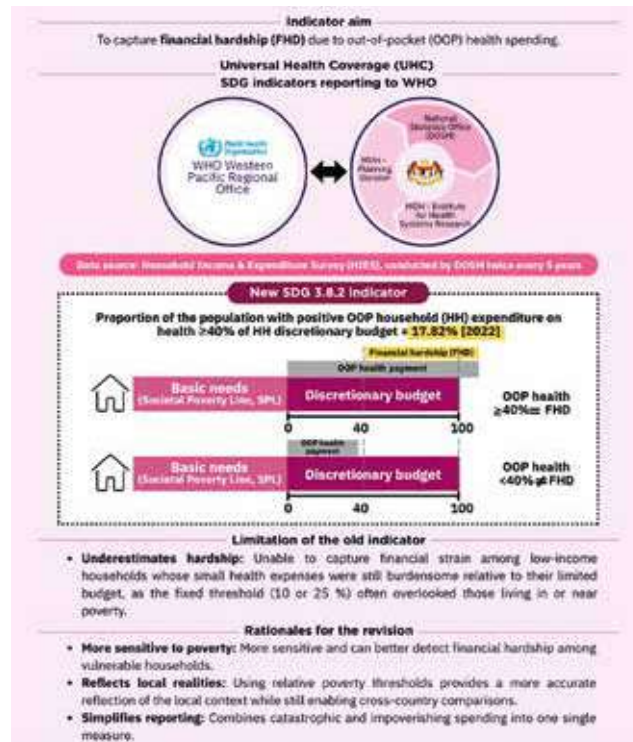
Imej 6.46 Pembentangan Penemuan Utama kepada Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri Pulau Pinang (Belia, Sukan dan Kesihatan), Pengarah JKN Pulau Pinang, Wakil Majlis Bandaraya Pulau Pinang dan NGO

PUSAT PENYELIDIKAN EKUITI KESIHATAN (CHER)

CHER telah menyumbang kepada pelaporan nasional SDG 3.8.2 berkaitan perlindungan kewangan, yang diselaraskan oleh Pusat SDG Negara di bawah Kementerian Ekonomi. Kerja ini melibatkan analisis data longitudinal Survei Pendapatan dan Perbelanjaan Isi Rumah (HIES) bagi tempoh 2014 hingga 2022, dengan kerjasama DOSM dan Bahagian Perancangan KKM.

Selaras dengan prinsip “tiada sesiapa yang tertinggal”, pendekatan terkini WHO-World Bank bagi SDG 3.8.2 telah diguna pakai bagi mengukur perbelanjaan kesihatan secara *out-of-pocket* (OOP) yang besar dan menyebabkan kemiskinan, dengan menilai peratusan individu yang menanggung perbelanjaan OOP melebihi 40% daripada bajet boleh guna isi rumah terutamanya dalam kalangan golongan termiskin.

Satu kajian khusus melibatkan populasi B40 turut dilaksanakan bersama dengan pihak pemegang taruh utama daripada KKM dan ProtectHealth Corporation. Dapatan kajian ini akan menyokong penambahbaikan dasar dan pembangunan langkah perlindungan yang lebih bersasar bagi isi rumah berpendapatan rendah, serta menyumbang kepada agenda reformasi kesihatan di bawah RMK13.

Rajah 6.20 Perbandingan Indikator SDG 3.8.2 bagi Semakan Semula Perlindungan Kewangan 2025

INSTITUT PENGURUSAN KESIHATAN (IPK)

PENGIKTIRAFAN ANTARABANGSA TALENT GROOMING PROGRAMME FOR TECHNICAL HEALTHCARE PROFESSIONALS (TGP)

TGP telah mencapai kejayaan yang membanggakan di peringkat antarabangsa apabila dinobatkan sebagai *Malaysia Human Resource Development of the Year – Health* di GovMedia Awards 2025 yang berlangsung di Singapura pada 19 Jun 2025. TGP dibangunkan oleh IHM sebagai inisiatif utama pembangunan kepimpinan KKM pada tahun 2014 untuk meningkatkan keupayaan kepimpinan dan memastikan bakal pemimpin KKM akan sentiasa memimpin dengan berkesan meskipun berhadapan dengan sistem kesihatan yang kompleks dan sentiasa berubah.

Pelbagai pengiktirafan rasmi telah diterima oleh TGP seperti harta intelek KKM untuk platform digital TGP (MyTGP), Anugerah Inovasi Pentadbiran (2016) dan Finalis Anugerah Inovasi Perdana Menteri (2017) serta anugerah GovMedia 2025 ini turut menampilkan inovasi, impak dan kemampanan TGP dalam memperkasakan barisan kepimpinan masa hadapan bagi sistem kesihatan Malaysia.

Imej 6.47 Sekretariat TGP Menerima Anugerah GovMedia Awards 2025

ANUGERAH INTEGRITI, GOVERNANS DAN ANTIRASUAH (AIGA) 2025

Pada tahun 2025, TGP turut disenaraikan sebagai salah satu pencapaian utama KKM di bawah kategori Inisiatif Governans dalam AIGA 2025, yang menyaksikan KKM telah menerima Anugerah Emas (Sektor Awam). Pengiktirafan ini mencerminkan komitmen berterusan pihak IHM dan KKM dalam memperkukuh tadbir urus dan integriti melalui penambahbaikan program secara berterusan termasuk TGP 2.0 dan pembangunan platform digital MyTGP secara dalaman, selaras dengan prinsip tadbir urus sektor awam antarabangsa.

Rajah 6.21 AIGA 2025

TGP INSPIRATIONAL LEADERSHIP PODIUM

Pada 7 Ogos 2025, IHM telah menganjurkan TGP Inspirational Leadership Podium 2025 bertemakan *“Balancing Authority, Hope, Fear and Compassion in Leadership”*. Acara ini dianjurkan secara bersama oleh TGP Talent Cohort 14, Sekretariat TGP dan Sektor Teknologi dan Maklumat (STM), NIH. Penceramah undangan, Dato’ Farshila binti Emran, Ketua Pegawai Eksekutif Hanan Medicare Sdn. Bhd. dan bekas Pengarah Urusan Pharmaniaga Berhad telah berkongsi perjalanan kepimpinan beliau daripada dunia akademik ke kepimpinan korporat, termasuk mengasaskan Idaman Pharma, menerajui Pharmaniaga Berhad dan kini memimpin Hanan Medicare.

Sesi ini menekankan kepimpinan yang berasaskan integriti dan keberanian, terutamanya dalam situasi kritikal. Berdasarkan pengalaman beliau dalam sektor penjagaan kesihatan korporat, beliau berkongsi pengalaman tentang cara menggunakan harapan untuk menyatukan dan memotivasi ahli pasukan, penerapan nilai empati bagi menyuntik kepercayaan dan kesetiaan serta cara untuk mengubah ketakutan kepada pandangan yang jelas dan tindakan yang tegas. Acara tersebut telah meraih lebih 3,000 tontonan dalam talian dari seluruh negara melalui platform YouTube NIH, serta mencerminkan peningkatan minat warga KKM terhadap inisiatif pembangunan kepimpinan berteraskan nilai-nilai penting dan berimpak tinggi.

Imej 6.48 TGP *Inspirational Leadership* Podium

PENDEKATAN ACTION RESEARCH (AR) DALAM PENAMBAHBAIKAN PERKHIDMATAN KESIHATAN DAN PELAKSANAAN HOSPITAL KLUSTER

IPK meneruskan penganjuran Bengkel AR di NIH bagi memperkukuh kapasiti warga KKM dalam melaksanakan projek penambahbaikan perkhidmatan. AR merupakan pendekatan berasaskan amalan yang menekankan penyelesaian masalah secara sistematik melalui kitaran perancangan, pelaksanaan, pemerhatian dan refleksi di tempat kerja. IPK juga menyokong pelaksanaan konsep kluster baharu, yang bertujuan mengintegrasikan perkhidmatan antara hospital dan klinik kesihatan, melalui penglibatan dalam bengkel anjuran Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya serta memberikan latihan kepada petugas Hospital Kluster Klang Valley 1 (HKKV1). Selain itu, IHM turut mengendalikan latihan dalam Bengkel *Refresher Liaison Officer (LO)* yang dianjurkan oleh BPP bagi memperkukuh penggunaan AR dalam menyokong pelaksanaan konsep kluster secara berkesan dalam KKM.

Imej 6.49 Bengkel *AR for Healthcare* di NIH

2ND INTERNATIONAL LEAN HEALTHCARE CONFERENCE

KKM melalui IPK, BPP dan JKN Pulau Pinang telah menganjurkan *2nd International Lean Healthcare Conference 2025* di Pulau Pinang, dengan kerjasama Universiti Kuala Lumpur (UniKL) dan *Medical Development Society*. Persidangan yang bertemakan “*Driving the Future of Health Transformation*”, telah dirasmikan oleh Pengarah BPP. Ia menampilkan sesi pleno dan simposium berkaitan inisiatif *Lean Healthcare*, forum perbincangan serta pertandingan poster dan oral yang mempamerkan kejayaan pelaksanaan Lean.

Sebanyak 59 poster dipertandingkan dan 20 daripadanya telah memenangi pingat emas. Dalam kategori oral, 20 projek Lean dibentangkan dan enam (6) daripadanya menerima pingat emas. Persidangan ini turut menyampaikan anugerah berkaitan Lean dengan

kerjasama *Asia Lean Centre of Excellence*, UniKL dan KKM. Pensijilan *Lean Six Sigma* (LSS) *Black Belt* menandakan kepakaran memimpin projek kompleks, manakala *LSS Green Belt* menunjukkan keupayaan menerajui projek dan menganalisis data setempat. UniKL menganugerahkan 10 *LSS Black Belt* kepada pegawai KKM, termasuk dua (2) dari IPK dan tiga (3) pegawai menerima pensijilan *LSS Green Belt*. Anugerah lain seperti *Lean Champion* dan *Lean State Flying Squad* turut disampaikan.

Dr. Sichon Luerithipong
(Hospital Siriraj, Thailand)

Profesor Robert Padbury
(Flinders Medical Centre,
Australia)

Pg Dr. Md Khairul Asmiss
Pg Sabtu
(Kementerian Kesihatan Brunei)

Imej 6.50 Sesi Pleno dan Simposium *Lean Healthcare*

Imej 6.51 Penerima Anugerah *LSS BlackBelt* dan *LSS Green Belt*

LEAN HEALTHCARE SUSTAINABILITY: A GUIDE FOR IMPLEMENTERS

Lean Healthcare Sustainability: A Guide for Implementers diterbitkan sebagai rujukan strategik bagi menyokong pengurus kualiti dan pengamal Lean dalam memastikan kelestarian pelaksanaan inisiatif Lean serta memperkukuh keupayaan organisasi kesihatan untuk mengekalkan amalan Lean secara berterusan. Panduan ini merupakan hasil kajian komprehensif selama tiga (3) tahun yang berasaskan bukti empirikal dan pengalaman pelaksanaan sebenar dalam persekitaran penjagaan kesihatan. Ia telah didaftarkan secara rasmi dengan MyIPO, sekali gus mengiktiraf nilai intelektual dan sumbangannya kepada penambahbaikan sistem kesihatan.

Rajah 6.22 *Lean Healthcare Sustainability: A Guide for Implementers*

PROGRAM PENGUKUHAN LATIHAN TADBIR URUS

Program Latihan Tadbir Urus bagi Bakal Pengurus Fasiliti Kesihatan KKM telah melengkapkan modul latihan dan strategi pelaksanaan dengan penyertaan seramai 33 peserta. Kandungan teknikal dan keperluan pelaksanaan latihan telah berjaya dimuktamadkan secara kolaboratif. Program ini turut dihadiri oleh TKPK (KA), TKPK (Kesihatan Pergigian) dan wakil TKPK (P) yang menunjukkan sokongan pengurusan tertinggi KKM.

Penemuan awal daripada kajian *Exploring Barriers and Facilitators in Leading Ministry of Health, Malaysia Facilities among Healthcare Managers* turut dibentangkan dan diintegrasikan dalam pembangunan modul bagi memastikan kandungan latihan berasaskan bukti dan relevan dengan keperluan sebenar pengurusan fasiliti KKM.

Imej 6.52 Program Latihan Tadbir Urus bagi Bakal Pengurus Fasiliti Kesihatan KKM

MODUL LATIHAN TADBIR URUS BAKAL PEMIMPIN FASILITI KESIHATAN KKM (KOHORT PERINTIS)

Latihan Tadbir Urus bagi Bakal Pemimpin Fasiliti Kesihatan KKM menggunakan modul yang dibangunkan telah dilaksanakan oleh IPK kepada 31 peserta daripada kohort perintis pada 6 Oktober hingga 7 November 2025. Latihan ini memberi tumpuan kepada pengukuhan ICT, pengurusan rekod dan dokumentasi, pengendalian dokumen ubat, penilaian teknologi kesihatan serta pengurusan bencana dan kecemasan. Modul telah disampaikan melalui ceramah, kajian kes dan kerja berkumpulan. Peserta turut didedahkan kepada perancangan strategik, kepimpinan berasaskan bimbingan, kerjasama, nilai empati dan integriti serta kemahiran penyelesaian masalah dan komunikasi berkesan.

Imej 6.53 Modul Latihan Tadbir Urus Bakal Pemimpin Fasiliti Kesihatan KKM (Kohort Perintis)

Majlis penutup bengkel ini telah dihadiri oleh wakil program dan pengurusan NIH. Majlis ini menampilkan pembentangan refleksi peserta, diikuti dengan ceramah personaliti oleh penceramah dari JPA berkenaan dapatan ujian psikometrik. Kemuncak majlis diakhiri dengan amanat KPK yang menekankan peranan peserta sebagai bakal pemimpin fasiliti kesihatan KKM. Modul latihan ini dijangka menjadi asas kukuh kohort akan datang.

Imej 6.54 Majlis Penutup Modul Latihan Tadbir Urus

INSTITUT PENYELIDIKAN TINGKAHLAKU KESIHATAN (IPTK)

IPTK berperanan untuk menjalankan penyelidikan, latihan dan menyediakan perkhidmatan perundingan dalam bidang tingkah laku kesihatan. IHBR telah memainkan peranan penting dalam menyokong dasar KKM melalui pelaksanaan penyelidikan yang mempromosikan gaya hidup sihat, pencegahan penyakit tidak berjangkit serta pengurusan tingkah laku berisiko.

PENYELIDIKAN

Menyedari kepentingan memahami tingkah laku kesihatan dalam menangani isu kesihatan awam dan meningkatkan kesejahteraan masyarakat, IPTK telah menjalankan 27 kajian berkaitan tingkah laku kesihatan. Dapatan kajian tersebut telah disalurkan kepada pihak pemegang taruh yang berkaitan bagi menyokong pembentukan polisi berasaskan bukti.

Jadual 6.15 Penyelidikan Mengikut Bidang Keutamaan Penyelidikan Tahun 2025

Kluster	Jumlah
Sains Tingkah laku	12
Komponen Gaya Hidup Sihat	6
Teknologi Digital Dalam Menilai Tingkah Laku Berisiko	1
Penyakit Tidak Berjangkit	2
Tingkah Laku Pencegahan	1
Penyakit Berjangkit	4
Keselamatan dan Keterjaminan Makanan	1

ANUGERAH PERINGKAT ANTARABANGSA

Kajian bertajuk *Empowering Women for Zoonotic Malaria Prevention: A Protocol for a Community-Based Participatory Cluster Randomized Controlled Trial* telah mendapat pengiktirafan GovMedia Conference and Awards 2025 di Singapura sebagai satu pencapaian dalam penyelidikan tingkah laku kesihatan di Malaysia. Kajian ini bertujuan untuk memperkasakan wanita dalam pencegahan malaria zoonotik melalui pendekatan komuniti.

PENERBITAN

Sebanyak 15 artikel berjaya diterbitkan dalam jurnal tempatan dan antarabangsa pada tahun 2025 seperti yang ditunjukkan dalam **Jadual 6.16**.

Jadual 6.16 Artikel dalam Jurnal Berimpak Tinggi sebagai Pengarang Utama pada Tahun 2025

Artikel	Jurnal
<i>Noteworthy Trends in Maladaptive Coping Strategies and Hindrances to Help-Seeking Behaviour among Adolescents Living in Malaysia's People's Housing Project (PPR) during the Covid-19 Pandemic: A Qualitative Study</i>	<i>PLoS ONE</i> 20(3): e0318381. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0318381
<i>Cross-Limb Transfer during Isometric Plantar Flexion Familiarisation</i>	<i>Springer Nature</i> https://doi.org/10.1038/s41598-025-93626-w (2025)
<i>Technostress and Its Associated Factors: Burnout and Fatigue among Malaysian Healthcare Workers (HCWs) in State Hospitals</i>	<i>PLoS ONE</i> 20(3): e0319506. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0319506
<i>Voices of Healthcare Providers: Overcrowding and Treatment Delays in Emergency Department Green Zones</i>	<i>Journal of Healthcare in Developing Countries</i> , 5(1). 10.26480/jhcdc.01.2025.29.34
<i>Beyond Fear Appeals: Exploring Nostalgia-Evoked Mental Simulation as a Persuasive Strategy for Smoking Cessation</i>	<i>World Journal of Advanced Research and Reviews</i> , 26(2), 825–832. https://doi.org/10.30574/wjarr.2025.26.2.1636
<i>Salt Intake in Malaysia: A Population-Based Study of Knowledge, Attitudes and Practices among Adults</i>	<i>The Journal of Health Care Organisation, Provision, and Financing</i> Volume 62: 1–10, https://doi.org/10.1177/00469580251375866
<i>Association between Health Information Seeking Behaviour and Health Literacy among People with Type 2 Diabetes: A Cross-Sectional Study</i>	<i>International Journal for Multidisciplinary Research</i> . Volume 7, Issue 1, January-February 2025. 10.36948/ijfmr.2025.v07i01.34988
<i>Development and Validation of the Malaysian Healthy Lifestyle Index.</i>	<i>International Journal for Multidisciplinary Research</i> . Volume 7, Issue 6
<i>A Review of Mental Health Stigma among Adolescents in Malaysia: Understanding and Addressing Key Issues</i>	<i>Malaysian Mental Health Journal (MMHJ)</i> , 4(2): 61-66

Artikel	Jurnal
<i>Evaluating Nudge-Based Strategies to Promote Physical Activity: Insights from a Workplace 10,000 Steps Challenge</i>	<i>Malaysian Journal of Health Promotion (MJHP) Volume 9, 2025</i>
<i>Surveillance: A Case Study of Putrajaya Civil Servants and Associated Data Collection Challenges</i>	<i>Malaysian Journal of Health Promotion (MJHP), Volume 9, 2025</i>
<i>Empowering Women as Catalysts for Zoonotic Malaria Prevention: Systematic Development of a Community-Based Intervention Module in Rural Sabah, Malaysia. A Pilot Result</i>	<i>Malaysian Journal of Health Promotion (MJHP), Volume 9, 2025</i>
<i>Zoonotic Diseases Related to Pets at Home in Children: A Pilot Result</i>	<i>Malaysian Journal of Health Promotion (MJHP), Volume 9, 2025</i>
<i>Programme: Quantitative Findings from a Community-Based Health Promotion Intervention in Malaysia</i>	<i>Malaysian Journal of Health Promotion. Volume 9 2025. ISSN: 2710 – 6330</i>
<i>Civil Servant's Health: Bibliometric Analysis</i>	<i>Malaysian Journal of Health Promotion (MJHP), Volume 9, 2025</i>

SESI KONSULTASI

Sepanjang tahun 2025, sebanyak sesi 96 aktiviti konsultasi telah dilaksanakan seperti ditunjukkan dalam **Jadual 6.17**.

Jadual 6.17 Konsultasi yang telah Dilaksanakan oleh IPTK

Konsultasi	Bilangan
Kakitangan KKM	54
Bukan Kakitangan KKM	34
Antarabangsa	8

PUSAT KOMPETENSI DAN PENDIDIKAN LANJUTAN PROMOSI KESIHATAN

Kajian Halangan dan Pendorong bagi Mengakses Perkhidmatan Kesihatan Mental dalam Kalangan Pelajar Sekolah Menengah Malaysia

Kajian ini dijalankan dengan kerjasama KPM dan NCEMH. Seramai 6,264 pelajar sekolah menengah berumur 13-18 tahun dari kawasan bandar dan luar bandar telah terlibat dalam kajian ini bagi menilai faktor-faktor yang mempengaruhi pencarian bantuan kesihatan mental, mengenal pasti halangan dan pendorong utama berkaitan dengan stigma, literasi dan akses perkhidmatan. Dapatan kajian menunjukkan bahawa 72.1% responden mempunyai tahap pengetahuan kesihatan mental yang baik, manakala hanya 28.1% menunjukkan sikap yang positif untuk mendapatkan perkhidmatan kesihatan mental apabila diperlukan. Selain itu, seramai 77.9% responden melaporkan menghadapi tahap halangan sederhana hingga tinggi dalam usaha mendapatkan perkhidmatan kesihatan

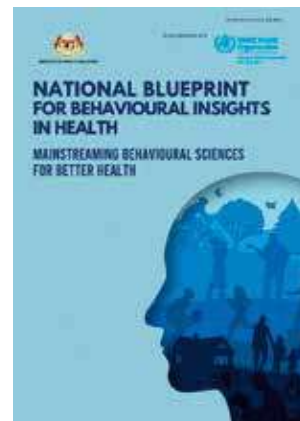
mental. Hasil kajian ini memberi panduan penting dalam perancangan intervensi kesihatan mental di sekolah serta usaha meningkatkan akses perkhidmatan kesihatan mental yang lebih saksama untuk golongan remaja.

Imej 6.55 Sesi Pembentangan Dapatan Utama Kajian Halangan dan Pendorong bagi Mengakses Perkhidmatan Kesihatan Mental dalam Kalangan Pelajar Sekolah Menengah Malaysia

Penghasilan Pelan Tindakan Kebangsaan bagi *Behavioural Insights* (BI) dalam Kesihatan

Pelan Tindakan Kebangsaan BI dalam Kesihatan dibangunkan melalui kerjasama antara Unit BI dan Pejabat Perwakilan WHO bagi Malaysia, Brunei Darussalam dan Singapura. Sebagai kerangka nasional pertama yang mengintegrasikan sains tingkah laku ke dalam dasar dan amalan kesihatan di Malaysia, pelan tindakan ini bertujuan untuk memahami serta mempengaruhi tingkah laku kesihatan secara lebih berkesan berasaskan bukti. Pelan tindakan ini menyokong pembangunan intervensi kesihatan yang lebih berkesan, mampan dan berpusatkan rakyat, di samping menggalakkan kerjasama rentas sektor serta penglibatan komuniti. Secara keseluruhannya, Pelan Tindakan BI Nasional ini menjadi asas untuk memperkukuh penerapan pendekatan BI dalam kesihatan awam, memacu inovasi dasar dan meningkatkan hasil kesihatan negara ke arah sistem kesihatan yang lebih inklusif dan berdaya tahan.

Imej 6.56 Majlis Pelancaran Pelan Tindakan Kebangsaan bagi BI untuk Kesihatan

PUSAT PENYELIDIKAN SURVELAN TINGKAH LAKU BERISIKO

Kajian Malaria di Sabah Menumpukan kepada Pencegahan Malaria Zoonotik

Pendekatan penyertaan berasaskan komuniti telah digunakan dengan penekanan kepada pemerksaan wanita sebagai agen utama dalam pencegahan malaria di peringkat isi rumah dan komuniti. Intervensi yang dilaksanakan merangkumi pendidikan kesihatan, komunikasi risiko serta promosi amalan pencegahan yang disesuaikan dengan faktor risiko persekitaran dan pekerjaan setempat. Hasil pemerhatian awal menunjukkan peningkatan penglibatan komuniti, tahap kesedaran yang lebih baik mengenai malaria zoonotik serta perubahan positif dalam tingkah laku pencegahan. Dapatan kajian ini dijangka dapat memaklumkan pembangunan strategi kawalan malaria zoonotik yang berasaskan bukti dan boleh diperluaskan pelaksanaannya di Sabah serta kawasan endemik lain yang mempunyai ciri serupa.

Imej 6.57 Sesi Taklimat kepada Responden Kajian Malaria di Sabah bagi Pencegahan Malaria Zoonotik

Kajian Memahami Gangguan Kesihatan Mental Remaja dan Kesan Terhadap Tingkah Laku Jenayah: Satu Kajian Kaedah Campuran di Sekolah Henry Gurney

Kajian di Sekolah Henry Gurney ini bertujuan untuk menilai tahap dan jenis gangguan kesihatan mental dalam kalangan remaja yang sedang menjalani proses pemulihan, serta meneliti pengaruh gangguan tersebut terhadap penglibatan responden dalam tingkah laku jenayah. Kajian ini dijalankan di beberapa institusi Sekolah Henry Gurney terpilih di Malaysia dan melibatkan pelatih berumur antara 13-18 tahun yang sedang menjalani pemulihan secara institusi. Kajian ini dijangka dapat menghasilkan bukti yang kukuh bagi menyokong pengukuhan perkhidmatan kesihatan mental, meningkatkan keberkesanan program pemulihan, serta memaklumkan pembangunan dasar berkaitan sistem keadilan juvana dan kesihatan mental di Malaysia.

Imej 6.58 Kajian Kaedah Campuran di Sekolah Henry Gurney

PUSAT PENYELIDIKAN PENENTUAN TINGKAHLAKU KESIHATAN

The Relationship between Community Participation and Preventive Behaviour in the Wolbachia-Aedes Mosquito Project in Desa Mentari, Petaling Jaya, Selangor

Kajian ini merupakan kerjasama dengan BKP dan BPK. Dapatan kajian menunjukkan bahawa petugas kesihatan (61.1%) dan aktiviti kemasyarakatan (58.8%) merupakan sumber maklumat utama yang paling dipercayai, dengan tahap kepercayaan masing-masing mencatatkan 69.1% dan 61.7%. Sebaliknya, kiosk maklumat dan platform digital didapati kurang digunakan serta kurang dipercayai. Kajian juga menunjukkan bahawa memperkukuh komunikasi secara bersemuka, dapat meningkatkan pemahaman mengenai Wolbachia dan mengurangkan kebergantungan berlebihan terhadap *fogging* adalah keutamaan utama bagi kejayaan Projek Nyamuk Aedes-Wolbachia.

Development and Validation of a Shortened Version of the Diabetes Behavioral Diagnosis Instrument (DBDI) for Patients with Type 2 Diabetes

Kajian ini telah dibentangkan kepada JKN Selangor untuk mendapatkan kebenaran penggunaan fasiliti kesihatan di bawah pengurusan JKNS untuk menjalankan aktiviti penyelidikan kutipan data. Setelah mendapat kebenaran, aktiviti kutipan data kajian dijalankan dari November – Disember 2025 di enam (6) KK di sekitar daerah Klang dan Petaling, melibatkan pesakit diabetes jenis 2 yang hadir untuk janji temu atau rawatan susulan.

Imej 6.59 Sesi Kutipan Data bagi Kajian Validasi Versi Pendek Soal Selidik DBDI

PUSAT PENYELIDIKAN KOMUNIKASI DAN INFORMATIK KESIHATAN

Malaysia Mental Health Literacy Survey (MyMHL)

Kajian ini dijalankan dengan kerjasama NCEMH untuk menentukan tahap literasi kesihatan mental dalam kalangan orang dewasa Malaysia berumur 18 tahun dan ke atas. Seramai 9,319 orang dewasa menyertai tinjauan selama tiga (3) bulan ini. Dapatan kajian akan digunakan untuk memperkukuh program kesihatan dan pada masa ini kajian berada di peringkat analisis data.

Sociocultural Influences in Shaping Perspectives toward Health Information and Health Seeking Behaviour among the Malaysian Population

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji persepsi komuniti terhadap kesihatan, amalan kesihatan dan tingkah laku mendapatkan rawatan dalam kalangan pelbagai kumpulan etnik di Malaysia, termasuk Melayu, Cina, India dan Bumiputera dari Sabah dan Sarawak. Kajian ini meneliti bagaimana etnik, gaya hidup dan persekitaran mempengaruhi persepsi serta tingkah laku. Data dikumpulkan melalui 44 sesi Perbincangan Kumpulan Fokus (FGD) yang melibatkan 274 responden di Kuala Lumpur, Kota Kinabalu, Kuching, Kuantan, Seberang Jaya, Kuala Terengganu dan Johor Bahru.

PUSAT PENYELIDIKAN INTERVENSI PROMOSI KESIHATAN

Tinjauan Mengenai Pasti Status Kesihatan dan Tingkah Laku Gaya Hidup Sihat dalam Kalangan Penjawat Awam Putrajaya

Kajian ini menilai status kesihatan dan tingkah laku gaya hidup sihat dalam kalangan penjawat awam tetap dari 25 Kementerian di Putrajaya. Kajian keratan rentas telah dijalankan melibatkan 1,932 responden. Data yang dikumpulkan merangkumi literasi kesihatan, tahap aktiviti fizikal, corak gaya hidup sedentari, tabiat pemakanan serta amalan pemeriksaan kesihatan oral dan pergigian. Data dianalisis menggunakan kaedah statistik deskriptif. Dapatan kajian dijangka dapat menyokong perancangan dan pelaksanaan intervensi kesihatan di tempat kerja serta memperkukuh pembudayaan kesihatan dalam kalangan penjawat awam.

Assessing the Impact of Educational Materials among Non-Urgent Cases in the Emergency Department (ED)

Kajian ini bertujuan untuk menilai keberkesanan intervensi pendidikan dalam meningkatkan pengetahuan, sikap, amalan, niat, serta kelestarian tingkah laku kesihatan berkaitan penggunaan ED yang sesuai. Kajian ini menggunakan reka bentuk *quasi-experimental* yang melibatkan kumpulan intervensi dan kumpulan kawalan. Peserta dalam kumpulan intervensi menerima sesi pendidikan berstruktur manakala kumpulan kawalan menerima penjagaan standard. Data dikumpulkan sebelum dan selepas intervensi menggunakan soal selidik yang telah disahkan bagi menilai pengetahuan, sikap, amalan dan niat tingkah laku.

Dapatan kajian menunjukkan peningkatan ketara dalam semua domain bagi kumpulan intervensi. Hasil utama termasuk pemahaman yang lebih baik mengenai perbezaan antara kes kecemasan dan bukan kecemasan, sikap lebih positif terhadap penggunaan penjagaan primer bagi penyakit ringan serta kecenderungan untuk mendapatkan rawatan di klinik sebelum ke ED. Skor niat dan kelestarian menunjukkan amalan ini dapat dikekalkan bagi tempoh panjang manakala kumpulan kawalan tidak menunjukkan sebarang perubahan. Kesimpulannya, intervensi pendidikan berstruktur merupakan kaedah berkesan dan kos-efisien untuk mengurangkan kedatangan ke ED yang tidak perlu serta mengoptimumkan penggunaan perkhidmatan kesihatan.

BAB 7

KESIHATAN **PERGIGIAN**

PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN (PKP)

Program Kesihatan Pergigian (PKP) sentiasa komited dalam memperkukuh dan meningkatkan tahap kesihatan mulut ke arah kualiti kehidupan rakyat Malaysia yang lebih baik. PKP diterajui oleh TKPK (Kesihatan Pergigian) dan turut merangkumi Majlis Pergigian Malaysia (MDC) dan Lembaga Juruterapi Pergigian Malaysia (LJPM). Tiga (3) bahagian iaitu Bahagian Dasar dan Perancangan Strategik Kesihatan Pergigian, Bahagian Penjagaan Kesihatan Pergigian serta Bahagian Amalan dan Perkembangan Kesihatan Pergigian ini disokong oleh tiga belas cawangan yang bekerjasama secara bersepadu bagi memastikan pencapaian KPI PKP demi kesejahteraan kesihatan pergigian rakyat.

MATLAMAT PEMBANGUNAN MAMPAN (SDG)

PKP terlibat secara langsung dalam satu indikator SDG, iaitu SDG 3.C, yang menekankan usaha meningkatkan secara signifikan pembiayaan kesihatan serta pengambilan, pembangunan, latihan dan pengekalan tenaga kerja kesihatan. Bagi tahun 2025, pencapaian bagi petunjuk prestasi SDG 3.C adalah seperti dalam **Jadual 7.1**.

Jadual 7.1 Petunjuk Prestasi SDG di bawah PKP

Sasaran	Pencapaian 2025
Jumlah pengamal pergigian (sehingga 31 Disember 2025)	15,477
Nisbah pengamal kepada penduduk (1:1,500)	1:2,211
Kadar pengamal kepada 10,000 penduduk (5:10,000)	4.5:10,000

MALAYSIA KEDUA BELAS (RMK12)

Terdapat beberapa strategi utama RMK12 yang melibatkan PKP. **Jadual 7.2** menunjukkan strategi bagi pencapaian petunjuk prestasi yang telah dicapai sepanjang tahun 2025.

Jadual 7.2 Pencapaian Petunjuk Prestasi RMK12 Tahun 2025

Strategi	Inisiatif	Sasaran	Pencapaian
Memperkemas perkhidmatan penjagaan kesihatan	Memperkenalkan Dasar Penjagaan Kesihatan	Mewujudkan Dasar Kesihatan Pergigian Kebangsaan	Dasar Kesihatan Pergigian Kebangsaan telah dilancarkan oleh Timbalan Perdana Menteri
Memerangi NCD	Peratusan liputan saringan kanser mulut	97%	98.51%

Strategi	Inisiatif	Sasaran	Pencapaian
Memastikan kualiti dan kebolehcapaian kepada perkhidmatan penjagaan kesihatan	Peningkatan dalam bilangan pasukan pergigian domisiliari di perkhidmatan pergigian primer yang dilatih oleh Kepakaran Pergigian Penjagaan Khas	50 pasukan	118 pasukan
	Peratusan liputan penjagaan kesihatan pergigian kepada masyarakat Orang Asli dan Orang Penan	15.25%	26.57%
	Bilangan Perkhidmatan Kluster Kepakaran Pergigian <i>Hospital Based</i> dan <i>Non-Hospital Based</i> yang beroperasi	30 (kumulatif)	39 (kumulatif) 30 <i>Hospital Based</i> 9 <i>Non-Hospital Based</i>
	Bilangan Klinik Pergigian Sekolah (KPS) yang memberi perkhidmatan kepada guru, warga kumpulan pelaksana dan keluarga menerusi Program Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Sekolah (PPKPS)	250 sekolah	233 sekolah

PELAN STRATEGIK PENDIGITALAN KKM 2021-2025

PEMERKASAAN PERKHIDMATAN KESIHATAN DIGITAL BERSEPADU DAN INKLUSIF

Sistem *Dental Information System* (DIS) Modul Klinikal sebagai platform pendigitalan operasi klinik pergigian primer merangkumi Modul Pendaftaran, Pengguna dan Pentadbir telah diperkenalkan pada tahun 2024. Di bawah Modul Pengguna, terdapat Submodul eLP8 yang membolehkan pencartaan pergigian dan dokumentasi klinikal direkodkan secara digital. Sehingga Disember 2025, Submodul eLP8 telah diperluaskan ke 120 klinik pergigian primer manakala bagi fungsi penjaan pelaporan telah mula diperluas kepada perkhidmatan kepakaran pergigian *Non-Hospital Based*. Pelaksanaan sistem ini bertujuan untuk meningkatkan kecekapan operasi, pengurusan rekod pesakit bersepadu serta menyokong pemantauan data dan pembuatan keputusan berasaskan data.

Imej 7.1 Sesi Latihan Sistem DIS Modul Klinikal

PERKHIDMATAN DIGITAL YANG MAMPAN DAN SELAMAT

Pengukuhan infrastruktur digital merupakan keutamaan strategik dalam memastikan kesiapsiagaan perkhidmatan pergigian terhadap transformasi digital. Sehubungan dengan itu, pengukuhan perkakasan ICT di 711 klinik pergigian (KP) adalah dalam fasa pra-pelaksanaan dijangka akan dilaksanakan pada Julai 2026. Usaha ini menjadi asas utama kepada peluasan penggunaan sistem digital, integrasi data klinikal serta adaptasi teknologi baharu bagi meningkatkan kecekapan perkhidmatan dan kualiti penyampaian perkhidmatan kesihatan pergigian secara berterusan.

KAJI SELIDIK KEBANGSAAN KESIHATAN MULUT KANAK-KANAK PRASEKOLAH 2025 (NOHPS 2025)

NOHPS 2025 merupakan kajian kebangsaan keempat Malaysia yang menilai status kesihatan pergigian kanak-kanak berumur lima tahun meliputi seluruh negeri dan Wilayah Persekutuan. Seramai 15,660 kanak-kanak prasekolah telah diperiksa, mewakili hampir keseluruhan populasi kanak-kanak berumur lima tahun di peringkat nasional. Kajian ini juga menandakan penggunaan pertama secara kebangsaan DIS modul Survey, yang meningkatkan ketepatan data dan kecekapan operasi melalui pengumpulan dan pengesahan data digital secara berstruktur. Dapatan kajian ini menyediakan data asas penting bagi memantau trend kesihatan pergigian negara dan merangka strategi pencegahan awal, selaras dengan Pelan Strategik Kesihatan Pergigian Kebangsaan (NOHSP) 2022-2030, khususnya sasaran mencapai 50% kanak-kanak berumur enam tahun bebas karies. Selain itu, NOHPS 2025 turut memperkukuh sistem surveilans kesihatan pergigian, meningkatkan pemahaman terhadap faktor penentu kesihatan awal kehidupan serta kesihatan umum jangka panjang yang lebih baik.

Imej 7.2 Pengumpulan Data NOHPS 2025

Imej 7.3 Pasukan Kaji Selidik NOHPS 2025

PUSAT PAKAR PERGIGIAN PERTAMA DI MALAYSIA

KKM telah menerima penyerahan rasmi dua (2) Projek Pembinaan Pusat Pakar Pergigian (PPP) daripada Kementerian Kerja Raya (KKR) pada tahun 2025, iaitu:

- i. Pusat Pakar Pergigian Negeri Sembilan pada 7 Ogos 2025
- ii. Pusat Pakar Pergigian Sabah pada 5 Disember 2025

Kedua-dua PPP ini merupakan yang terawal di Malaysia yang diluluskan di mana PPP Negeri Sembilan diluluskan pada tahun 2019 di bawah RMK11, *Rolling Plan* 4, manakala PPP Sabah diluluskan pada tahun 2010 di bawah RMK10, *Rolling Plan* 3. Tumpuan perkhidmatan bagi fasiliti ini adalah inisiatif perluasan kepakaran pergigian berasaskan komuniti (*non-hospital based*). Ia dilengkapi dengan 18 kerusi pergigian di bilik rawatan, sistem pengimejan digital, makmal pergigian dan *skilled laboratory*.

Imej 7.4 Pusat Pakar Pergigian Negeri Sembilan

Imej 7.5 Pusat Pakar Pergigian Sabah

PROJEK PEMBANGUNAN DENGAN KOMPONEN KESIHATAN PERGIGIAN BAWAH RANCANGAN MALAYSIA

Selain itu, pada tahun 2025 terdapat 10 projek pembangunan dengan komponen kesihatan pergigian telah siap dibina, antaranya:

Imej 7.6 KK (Jenis 3) Ayer Tawar, Perak

Imej 7.7 KK (Jenis 4) Pulau Pangkor, Perak

Imej 7.8 KK (Jenis 2) Segamat, Johor

Imej 7.9 Blok Baharu di Hospital Seberang Jaya, Pulau Pinang

Imej 7.10 Blok Baharu di Jabatan Pergigian Pediatrik, Hospital Melaka

SESI LATIHAN *TRAINING OF TRAINERS* (ToT) UNTUK GARIS PANDUAN AMALAN KLINIKAL (CPG)

Sesi ToT pada tahun 2025 untuk dua (2) CPG, iaitu *Management of Early Childhood Caries* (Edisi Ketiga) dan *Antibiotic Prophylaxis in Oral and Maxillofacial Surgery for Prevention of Surgical Site Infection* (Edisi Ketiga) telah diadakan pada 27 Mei dan 1 Oktober 2025 di PKP yang melibatkan pakar pergigian dari semua negeri. Sesi ini berjaya memperkukuh pengetahuan dan kemahiran pakar pergigian untuk melaksanakan garis panduan serta menjalankan latihan susulan di peringkat daerah dan negeri.

Imej 7.11 Sesi *Training of Trainers* (ToT)

MAJLIS PELANCARAN GARIS PANDUAN AMALAN KLINIKAL (CPG)

Majlis Pelancaran CPG yang diadakan pada 5 November 2025 di Kuala Lumpur mencatat sejarah dengan pelancaran rasmi tiga (3) CPG Kesihatan Pergigian secara serentak melalui platform hibrid. Garis panduan yang dilancarkan ialah *Management of Early Childhood Caries* (Edisi Ketiga), *Antibiotic Prophylaxis in Oral and Maxillofacial Surgery for Prevention of Surgical Site Infection* (Edisi Ketiga) dan *Dental Implant Maintenance for Prevention of Peri-Implant Disease*. Majlis ini telah disempurnakan oleh TKPK (KP) serta dihadiri oleh pihak berkepentingan utama. Kejayaan pelancaran tiga (3) CPG ini merupakan satu langkah signifikan dalam meningkatkan kualiti, keseragaman dan kecemerlangan perkhidmatan kesihatan pergigian di negara ini.

Imej 7.12 Pelancaran CPG Baru Tahun 2025

LIBAT URUS BERSAMA DENGAN KLINIK PERGIGIAN DI PUSAT KESIHATAN UNIVERSITI (PKU)

PKP telah memulakan kerjasama strategik bersama KPT melalui sesi libat urus dengan Pusat Kesihatan Universiti (PKU) bagi menangani jurang data kesihatan pergigian populasi universiti yang sebelum ini tidak diliputi oleh pelaporan KKM. Sehingga September 2025, tiga (3) sesi libat urus telah dilaksanakan bagi menambah baik dan mengukuhkan pengumpulan data NOHSP 2022-2030. Bagi tempoh Januari hingga Disember 2025 menunjukkan seramai 68,467 pesakit telah menerima perkhidmatan pergigian di 16 daripada 18 PKU seluruh negara. Inisiatif ini mengukuhkan kerjasama rentas kementerian dan menyumbang kepada pemantapan Dasar Kesihatan Pergigian Kebangsaan.

Imej 7.13 Sesi Libat Urus bersama dengan PKU Tahun 2025

KURSUS PRAPEWARTAAN PAKAR PERGIGIAN TAHUN 2025

Kursus Prapewartaan Pakar Pergigian Tahun 2025 telah berjaya memperkukuh kefahaman dan kesiapsiagaan Pakar Pergigian Prawarta yang melapor diri di KKM pada tahun 2024 dan 2025. Melalui pendedahan kepada pekeliling terkini, keperluan perkhidmatan kepakaran dan proses pewartaan pakar, kursus ini memastikan penyampaian maklumat yang selaras dengan hala tuju pengurusan tertinggi PKP.

Imej 7.14 Kursus Prapewartaan Pakar Pergigian Tahun 2025

BENGKEL PENGUKUHAN TADBIR URUS BAGI PEGAWAI PERGIGIAN DAERAH (PPD) TAHUN 2025

Bengkel Pengukuhan Tadbir Urus Bagi PPD Tahun 2025 berjaya memperkukuh kapasiti PPD sebagai pengurus pertengahan dalam tadbir urus perkhidmatan pergigian di peringkat daerah. Bengkel ini meningkatkan kefahaman kepimpinan, pelaksanaan Pelan Tindakan Kesihatan Pergigian Global (GOHAP) 2023-2030 dan NOHSP 2022-2030, serta kemahiran pengurusan konflik, kewangan dan fasiliti. Perkongsian hasil audit dalaman dan kes *medico-legal* turut menyokong penambahbaikan berterusan perkhidmatan. Aktiviti ini dilaksanakan pada 28-30 Mei 2025 di Kuala Lumpur.

Imej 7.15 Bengkel Pengukuhan Tadbir Urus bagi PPD Tahun 2025

DIGITALISASI PROSES RUJUKAN DAN PEMANTAUAN KEHADIRAN PESAKIT BAGI SARINGAN ORAL POTENTIALLY MALIGNANT DISORDERS (OPMD)

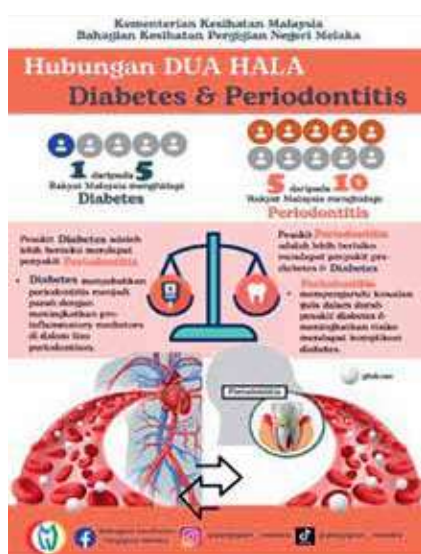
Bermula 1 September 2025, proses rujukan OPMD telah didigitalkan melalui Submodul Kanser Mulut dalam DIS modul Klinikal. Integrasi kod QR dalam borang rujukan merupakan ciri utama submodul ini. Setelah kod QR diimbas oleh petugas di klinik pakar dan kehadiran pesakit disahkan, status kehadiran pesakit akan dikemas kini secara masa nyata dalam submodul tersebut. Transformasi digital ini meningkatkan kecekapan penyampaian perkhidmatan serta memastikan perkhidmatan kesihatan pergigian KKM kekal relevan, berdaya saing dan memberi impak positif kepada kepentingan serta kesejahteraan pesakit.

Imej 7.16 Latihan bagi Penggunaan Submodul Kanser Mulut dalam DIS Modul Klinikal

PERLUASAN INISIATIF RUJUKAN PESAKIT DIABETES MELLITUS JENIS 2 (T2DM) UNTUK PENGESANAN DAN PENCEGAHAN AWAL PENYAKIT PERIODONTIUM

Selaras dengan CPG Pengurusan Diabetes Mellitus Jenis 2 (Edisi Keenam) yang menggalakkan rujukan daripada perkhidmatan perubatan kepada perkhidmatan pergigian bagi penjagaan holistik, Program Saringan Kesihatan Pergigian bagi Pesakit T2DM telah diperluaskan pada tahun 2025. Sebanyak 24 KP tambahan telah menyertai inisiatif ini, menjadikan keseluruhan 101 klinik pergigian terlibat di seluruh negara. Melalui kerjasama ini, seramai 7,124 pesakit T2DM telah dirujuk oleh penyedia perkhidmatan kesihatan dan menerima saringan kesihatan pergigian dengan penekanan kepada pengesanan awal penyakit periodontal. Program ini memperkukuh integrasi antara perkhidmatan pergigian dan kesihatan awam di peringkat negeri, sekali gus memudah cara rujukan daripada fasiliti kesihatan KKM yang berhampiran.

Imej 7.17 Saringan Periodontium kepada Pesakit Diabetes di KKM

PROGRAM MYBRUSHHOUR 2025

Program *mybrushhour* peringkat Kebangsaan 2025 telah dirasmikan oleh YB Pengerusi Jawatankuasa Kesihatan dan Alam Sekitar Negeri Johor, pada 24 Jun 2025 di SMK Datuk Menteri, Ayer Hitam, Batu Pahat, Johor. Bahagian Kesihatan Pergigian Negeri Johor bertindak sebagai tuan rumah peringkat kebangsaan, dengan penyertaan daripada semua negeri melalui pelbagai aktiviti termasuk pameran kesihatan, demonstrasi memberus gigi, aktiviti *Plaque Free Space*, persembahan pantomim, sesi audio siar bersama pakar pergigian dan kuiz interaktif. Program ini merekodkan 239,736 peserta termasuk siaran langsung melalui TikTok dan laman facebook rasmi PKP.

Imej 7.18 Program MyBrushHour 2025

KEMPEN 6020: CECAH UMUR 60 TAHUN, 20 BATANG GIGI SEKURANG-KURANGNYA

Kempen 6020 telah dilancarkan di peringkat kebangsaan oleh Menteri Kesihatan sempena Program MADANI Afiat di Kelantan pada 26 April 2025. Selaras dengan NOHSP 2022-2030, KKM menyasarkan lebih 50% warga emas berumur 60 tahun ke atas memiliki sekurang-kurangnya 20 batang gigi kekal menjelang tahun 2030 bagi memastikan kelestarian kesihatan mulut rakyat. Sepanjang tempoh pelaksanaan kempen di seluruh negara, sebanyak 16,246 aktiviti telah dilaksanakan merangkumi ceramah, pameran, permainan interaktif dan pertunjukan multimedia dengan penyertaan seramai 117,888 peserta.

Imej 7.19 Majlis Perasmian Kempen 6020

PELUASAN SISTEM DIS MODUL KLINIKAL DALAM PERKHIDMATAN KEPAKARAN NON-HOSPITAL BASED (NHB)

KKM telah memulakan transformasi digital bagi pelaporan data Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Kepakaran dengan menggunakan Sistem DIS Modul Klinikal khususnya kepada perkhidmatan kepakaran NHB. Langkah ini dilaksanakan bagi memodenkan sistem pengurusan pesakit dan melancarkan pelaporan data perkhidmatan Kepakaran NHB yang merangkumi Ortodontik, Periodontik, Pergigian Restoratif dan Kesihatan Awam Pergigian. Projek rintis telah dijalankan dari 1 September – 30 November 2025 untuk menilai sistem yang merangkumi modul klinikal.

Fasa rintis ini telah menunjukkan impak positif, khususnya dalam pengurangan kesilapan kemasukan dan pengiraan data. Klinik pergigian juga mampu melaksanakan kaunter pendaftaran bersepadu yang mengintegrasikan proses pendaftaran, meja bantuan dan pembayaran di satu lokasi bagi pesakit primer dan kepakaran yang mengangkat imej dan meningkatkan kualiti perkhidmatan. Sesi latihan telah diadakan pada 15-18 Disember 2025 bertujuan untuk melatih semua anggota pergigian yang bertugas di perkhidmatan kesihatan kepakaran pergigian sebagai persediaan ke arah pelaksanaan Sesi *Go-Live* pada 1 Januari 2026.

PENCAPAIAN PERUNDANGAN DAN PENGUATKUASAAN PERGIGIAN

Sejajar dengan pelaksanaan Akta Pergigian 2018 [Akta 804] yang berkuat kuasa sejak 1 Januari 2022, PKP telah menganjurkan Program *Intelligence Gathering* bagi Pegawai Diberi Kuasa dari 14-16 Julai 2025. Program ini berfungsi sebagai platform pertukaran pengetahuan dan perkongsian amalan terbaik berkaitan aktiviti risikan serta penguatkuasaan di peringkat negeri, melalui perkongsian pengalaman bersama rakan strategik penguatkuasaan, termasuk Program Perkhidmatan Farmasi, serta penglibatan SPRM bagi memperkukuh aspek integriti dan tadbir urus. Secara keseluruhan, penganjuran ini mencerminkan komitmen berterusan PKP dalam memperkasa keupayaan penguatkuasaan bawah Akta 804 secara profesional, telus dan berintegriti.

Imej 7.20 Program *Intelligence Gathering* bagi Pegawai Diberi Kuasa bawah Akta 804

Rajah 7.1 Pencapaian Penguatkuasaan Pergigian

BENGKEL *DUE DILIGENCE*: MEMPERKASAKAN INOVASI DALAM SEKTOR KESIHATAN

Bengkel *Due Diligence*: Memperkasakan Inovasi Dalam Sektor Kesihatan telah diadakan pada 15-17 Julai 2025 di Selangor merupakan hasil kolaborasi PKP bersama dengan NIH dan *Malaysian Research Accelerator for Technology and Innovation* (MRANTI). Tujuan bengkel diadakan adalah untuk memperkasa penyelararas inovasi negeri dan inovator dengan kefahaman tentang aspek-aspek teknikal berkaitan inovasi seperti *Technology Readiness Level* (TRL) yang menjadi kayu ukur utama yang digunakan untuk menilai tahap kesiediaan suatu inovasi yang dibangunkan sehingga berada pada tahap yang sesuai untuk dipasarkan.

Imej 7.21 Bengkel *Due Diligence* Tahun 2025

KURSUS *PRECISION IN PAIN RELIEF: ENHANCING PATIENT COMFORT IN DENTISTRY*

Kursus *Precision in Pain Relief: Enhancing Patient Comfort in Dentistry* telah diadakan pada 9-11 September 2025 di Selangor. Kursus ini bertujuan meningkatkan pengetahuan dan kemahiran pegawai perigian di lapangan dalam pengurusan kesakitan semasa memberi rawatan perigian, dengan menampilkan penceramah pakar daripada pelbagai kepakaran perigian di samping pakar psikologi klinikal, bertujuan untuk terus meningkatkan kesejahteraan pesakit serta kualiti penjagaan perigian.

Imej 7.22 Kursus *Precision in Pain Relief Enhancing Patient Comfort in Dentistry* Tahun 2025

PENAMBAHAN JAWATAN TETAP SKIM PEGAWAI PERGIGIAN DAN PAKAR PERGIGIAN

MOF telah meluluskan 1,500 jawatan tambahan pegawai perubatan, pegawai pergigian dan pegawai farmasi di bawah Waran Perjawatan S50 bagi menyokong operasi fasiliti kesihatan sedia ada KKM. Daripada jumlah tersebut, 400 jawatan diperuntukkan kepada skim pegawai pergigian, termasuk tambahan 113 jawatan bagi fasiliti pergigian baharu dan yang dinaik taraf yang mula beroperasi pada tahun 2025. Selain itu, di bawah Waran Perjawatan S61 Tahun 2025, 70 jawatan pakar pergigian telah diluluskan, dengan tambahan 14 jawatan diperuntukkan bagi menyokong fasiliti pergigian baharu yang mula beroperasi pada tahun 2025.

Jadual 7.3 Penambahan Jawatan Pakar Pergigian dan Pegawai Pergigian Tahun 2025

Jawatan	Fasiliti Pergigian					Jumlah
	Hospital	Pusat Pakar Pergigian	Klinik Pergigian	UTC	Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah	
Pakar Pergigian	35	6	35	0	8	84
Pegawai Pergigian	35	10	440	28	0	513
Jumlah (per fasiliti)	70	16	475	28	8	
Jumlah Keseluruhan						597

PENAMBAHAN JAWATAN AUKSILIARI PERGIGIAN

Pada tahun 2025, MOF telah meluluskan pewujudan jawatan baharu dan tambahan merentasi pelbagai skim perkhidmatan dan gred melalui empat (4) waran perjawatan bagi menyokong keperluan operasi fasiliti KKM baharu dan yang dinaik taraf yang dijadualkan siap pada tahun berkenaan. Sebanyak 361 jawatan baharu anggota sokongan pergigian telah diluluskan untuk penempatan di fasiliti tersebut, dengan peruntukan mengikut skim perkhidmatan yang telah diluluskan seperti yang berikut:

Jadual 7.4 Penambahan Jawatan Mengikut Skim Perkhidmatan Tahun 2025

Jawatan	Fasiliti Pergigian			Jumlah
	Pusat Pakar Pergigian	Klinik Pergigian	UTC	
Juruterapi Pergigian	4	53	0	57
Juruteknologi Pergigian	4	22	0	26
Pembantu Pembedahan Pergigian	44	121	12	177
Pembantu Perawatan Kesihatan	6	49	3	58
Pembantu Tadbir	5	13	1	19
Pembantu Khidmat Am	1	23	0	24
Jumlah (per fasiliti)	64	281	16	
Jumlah Keseluruhan				361

MESYUARAT *TECHNICAL WORKING GROUP ON ASEAN DENTAL EDUCATION* (TWG-ADE) KE-14

PKP telah menganjurkan Mesyuarat TWG-ADE ke-14 pada 10 Februari 2025 di Pulau Pinang, merupakan penganjuran kedua oleh Malaysia sejak tahun 2017. Mesyuarat yang diadakan di bawah Jawatankuasa Penyelarasan Bersama ASEAN bagi Pengamal Pergigian (AJCCD) dalam *Healthcare Services Sectoral Working Group* (HSSWG) ini berfungsi sebagai platform utama kerjasama antara Negara Anggota ASEAN. Mesyuarat ini memudah cara pertukaran kepakaran, perkongsian maklumat berkaitan dasar perkhidmatan pergigian serta perkembangan inisiatif di bawah Perjanjian Pengiktirafan Bersama (MRA) Pengamal Pergigian untuk memperkukuh kerjasama serantau dalam pendidikan pergigian ASEAN.

Imej 7.23 Mesyuarat TWG-ADE ke-14

KOD AMALAN AKREDITASI PROGRAM PENGAJIAN IJAZAH PERGIGIAN PASCASISWAZAH (COPPA PG-DENTAL)

COPPA PG-Dental Versi 2.2 telah diperakui oleh Majlis Pergigian Malaysia (MDC) dalam Mesyuarat ke-21 pada 24 November 2025. Piawaian ini menetapkan keperluan latihan, penyeliaan dan penilaian pakar pergigian di Malaysia serta menjadi panduan kepada Panel Penilai (PoA) dalam proses akreditasi program kepakaran pergigian. Antara penambahbaikan utama termasuk peruntukan baharu berkaitan artikulasi pelajar pascasiswazah dan pemindahan kredit, garis panduan penilaian peningkatan kuota pelajar (Seksyen VII), serta kemas kini terhadap prosedur penilaian program (Seksyen IV), semakan kurikulum (Seksyen VI), pengiraan *Student Learning Time* (SLT), kriteria staf akademik fleksi-masa, templat laporan PoA dan rubrik penilaian.

Imej 7.24 Mesyuarat Pemurnian Dokumen COPPA PG-DENTAL

MAJLIS PERGIGIAN MALAYSIA (MDC)

MDC yang ditubuhkan di bawah Akta Pergigian 2018 [Akta 804], merupakan badan regulatori utama dalam memacu kecemerlangan amalan pergigian di Malaysia. Sejak penguatkuasaan Akta 804 pada 1 Januari 2022, MDC kini diberi mandat bagi menggalas tanggungjawab lebih besar yang merangkumi pendaftaran pengamal pergigian, pengiktirafan kelayakan serta kawal selia standard etika dan profesionalisme yang ketat.

PENDAFTARAN DAN PERAKUAN PENGAMALAN

Akta 804 menggariskan piawaian pendaftaran bagi memastikan hanya pengamal bertauliah dan profesional diberi hak untuk mengamal, demi memelihara keselamatan pesakit dan kualiti perkhidmatan di Malaysia. Ringkasan permohonan yang telah diluluskan oleh MDC bagi tahun 2025 adalah seperti dalam **Jadual 7.5**.

Jadual 7.5 Permohonan yang Diluluskan MDC pada Tahun 2025

Jenis Permohonan	Jumlah Diluluskan
Pendaftaran Doktor Pergigian	869
Pendaftaran Pakar Pergigian (12 kepakaran)	193
Perakuan Pengamalan Tahunan	15,477
Perakuan Pengamalan Sementara	166
<i>Letter of Good Standing</i>	105
Jumlah Keseluruhan	16,810

SOROTAN MDC TAHUN 2025

Tahun 2025 menandakan fasa baharu dalam kepimpinan MDC melalui pengundian dan pemilihan ahli MDC baharu bagi penggal 2025-2028 yang dilaksanakan dengan telus. Mandat kepimpinan baharu ini menjadi tunjang dalam memastikan kesinambungan tadbir urus yang mantap, seterusnya memperkasa integriti dan martabat profesion pergigian di Malaysia.

Imej 7.25 Ahli MDC Penggal 2025-2028 bersama Yang Dipertua, Pendaftar Pergigian dan Pengamal Undang-undang MDC

Pada tahun 2025, MDC terus memperkukuh hubungan antarabangsa melalui kerjasama strategik dengan rakan global melalui kunjungan rasmi daripada Interim Dental Committee, Kementerian Kesihatan Brunei Darussalam, Faculty of Dentistry University of Adelaide dan Faculty of Dental Surgery (FDS) Royal College of Surgeons (RCS) Edinburgh yang telah membuka ruang perkongsian dalam aspek pengawalseliaan dan standard profesional pergigian peringkat global.

Imej 7.26 Lawatan Kerja daripada Kementerian Kesihatan Brunei Darussalam, University of Adelaide and FDS RCS Edinburgh

Penamatan tempoh peralihan tiga tahun bagi penguatkuasaan Akta 804 telah mencetuskan evolusi penting dalam kerangka regulatori pergigian kebangsaan. MDC kini telah melaksanakan sepenuhnya kriteria pendaftaran pakar pergigian melalui senarai kelayakan yang dikemas kini bagi memastikan piawaian latihan selaras dengan keperluan semasa dan turut melaksanakan penguatkuasaan sepenuhnya bawah Akta 804, yang membawa perubahan signifikan terhadap syarat perakuan pengamalan. Selain itu, MDC telah mempergiatkan persiapan bagi pelaksanaan Peperiksaan Kelayakan Profesional (PQE) untuk memastikan proses penilaian berkualiti tinggi dan berteraskan integriti.

Imej 7.27 Mesyuarat Panel Penyedia Soalan PQ

LEMBAGA JURUTERAPI PERGIGIAN MALAYSIA (LJPM)

Pada tahun 2025, sejumlah 2,921 juruterapi pergigian aktif yang menjalankan amalan pergigian dan 278 daripada jumlah tersebut ialah juruterapi pergigian pos basik.

Jadual 7.6 Jumlah APC Juruterapi Pergigian dan Juruterapi Pergigian Pos Basik Tahun 2025

Kategori	Sektor Kerajaan			Sektor Swasta	Jumlah
	KKM	Bukan KKM	Jumlah		
Juruterapi Pergigian	2,566	73	2,639	4	2,643
Juruterapi Pergigian Pos Basik	266	10	276	2	278
Jumlah Keseluruhan	2,832	83	2,915	6	2,921

Selaras dengan Perenggan 1(2) Jadual Pertama Akta Pergigian 2018 [Akta 804], 14 ahli lembaga daripada penggal pertama telah dilantik semula oleh Menteri Kesihatan bagi penggal kedua, berkuat kuasa dari 1 Jun 2025 hingga 31 Mei 2028. Selain itu, Menteri Kesihatan turut melantik dua (2) ahli lembaga baharu bawah Seksyen 18(1)(e) dan (i) Akta 804.

Imej 7.28 Pelantikan Ahli Lembaga Baharu

BAB 8

PERKHIDMATAN **FARMASI**

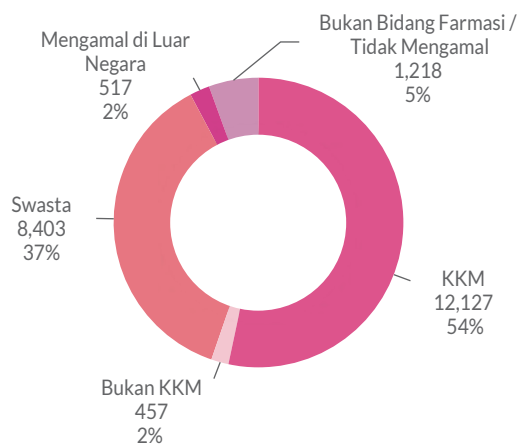
PROGRAM PERKHIDMATAN FARMASI

Program Perkhidmatan Farmasi merupakan sebuah program bawah KKM yang bertanggungjawab untuk memastikan orang awam mendapat produk farmaseutikal yang selamat, berkesan dan berkualiti bagi melindungi kepentingan mereka melalui penguatkuasaan undang-undang yang berkaitan serta memastikan ubat-ubatan digunakan oleh penyedia perkhidmatan kesihatan dan juga pesakit secara rasional. Program ini terdiri daripada lima (5) bahagian bawah pimpinan TKPK (PF) seperti yang berikut:

- Bahagian Dasar dan Perancangan Strategik Farmasi (BDPSF)
- Bahagian Amalan dan Perkembangan Farmasi (BAPF)
- Bahagian Penguatkuasaan Farmasi (BPF)
- Bahagian Regulatori Farmasi Negara (NPRA)
- Bahagian Lembaga Farmasi Malaysia (BLFM)

AHLI FARMASI BERDAFTAR DI MALAYSIA

Jumlah keseluruhan ahli farmasi yang membaharui sijil tahunan bagi tahun 2025 merekodkan jumlah seramai 22,722 mengikut sektor amalan seperti yang berikut:

Rajah 8.1 Ahli Farmasi Berdaftar Mengikut Sektor Amalan Tahun 2025

FORMULARI UBAT KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA (FUKKM)

FUKKM merupakan senarai ubat-ubatan yang telah diluluskan untuk digunakan di semua fasiliti KKM dan berfungsi sebagai panduan kepada anggota kesihatan KKM dalam menentukan ubat-ubatan yang digunakan untuk rawatan pesakit. Permohonan penyenaraian atau pindaan kepada FUKKM diputuskan dalam Mesyuarat Panel FUKKM yang bersidang sebanyak tiga (3) kali setahun. BAPF bertanggungjawab untuk memproses dan menilai permohonan penyenaraian atau pindaan terhadap FUKKM.

Sehingga Disember 2025, sebanyak 1,675 sediaan yang merangkumi 875 entiti kimia telah disenaraikan dalam FUKKM. Jumlah ubat-ubatan yang tersenarai dalam FUKKM bagi tahun 2021-2025 diringkaskan seperti dalam **Rajah 8.2**.

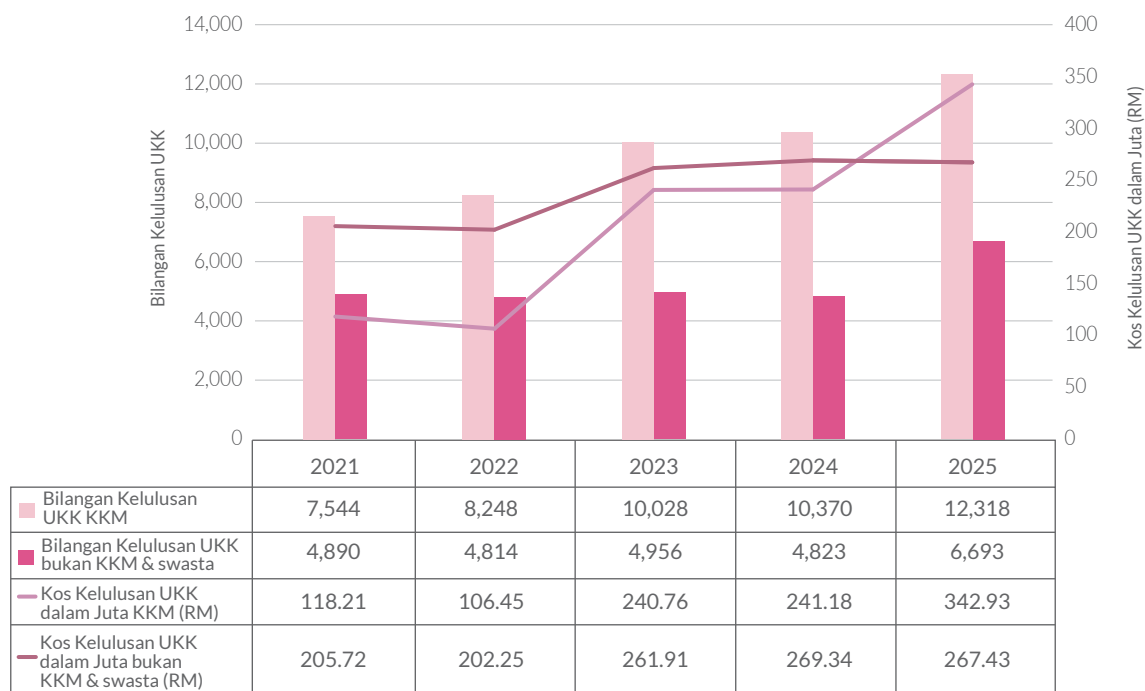
Rajah 8.2 Ubat-ubatan yang Tersenarai dalam FUKKM Tahun 2021-2025

UBAT KELULUSAN KHAS (UKK)

Kelulusan khas diperlukan bagi perolehan dan penggunaan ubat-ubatan di fasiliti KKM yang melibatkan ubat berdaftar atau indikasi yang tidak tersenarai dalam FUKKM dan ubat yang tidak berdaftar dengan Pihak Berkuasa Kawalan Dadah (PBKD). Permohonan UKK ini dipertimbangkan sebagai pilihan rawatan alternatif, namun keutamaan tetap diberikan kepada penggunaan ubat-ubatan berdaftar yang sedia ada dalam FUKKM.

Sepanjang tahun 2025, sebanyak 13,951 permohonan UKK telah diterima bagi kegunaan di fasiliti KKM termasuk ubat *Approved Products Purchase List* (APPL) dan kontrak KKM. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 12,318 permohonan (88.29%) telah diluluskan dengan anggaran kos sebanyak RM342.93 juta. Selain itu, BAPF turut memproses permohonan UKK daripada fasiliti kesihatan bukan KKM, merangkumi institusi di bawah KPT, Kementerian Pertahanan Malaysia (MINDEF), Institut Jantung Negara (IJN) dan institusi kesihatan swasta. Bagi kategori ini, sebanyak 7,474 permohonan telah diterima dengan 6,693 permohonan (89.55%) telah diluluskan, melibatkan anggaran kos kelulusan sebanyak RM267.43 juta.

Bilangan permohonan UKK daripada fasiliti KKM dan bukan KKM yang diluluskan bagi tahun 2021-2025 serta anggaran kos yang terlibat diringkaskan seperti dalam **Rajah 8.3**.

Rajah 8.3 Kelulusan UKK bagi Fasilitas KKM dan Bukan KKM serta Anggaran Kos Tahun 2021-2025

PEROLEHAN DAN PERBELANJAAN UBAT-UBATAN

Nilai perolehan ubat-ubatan di semua fasilitas KKM pada tahun 2025 adalah sebanyak RM3,860.23 juta. Nilai perbelanjaan ini 11.7% lebih tinggi berbanding dengan nilai perbelanjaan pada tahun 2024. Ubat-ubatan APPL yang diperoleh melalui syarikat konsesi adalah sebanyak RM1,717.17 juta (44.5%), kontrak KKM sebanyak RM1,037.24 juta (26.9%) serta pembelian terus dan sebut harga sebanyak RM1,105.82 juta (28.6%).

MALAYSIA ADVANCED CLINICAL PHARMACY PROGRAMME (MyACPP)

Program latihan sangkutan pegawai farmasi diwujudkan bagi memastikan penyampaian perkhidmatan penjagaan farmaseutikal yang berkualiti dan mematuhi piawaian yang ditetapkan oleh BAPF. Sehingga Disember 2025, terdapat 207 pusat latihan merangkumi 56 fasilitas dengan penambahan lima (5) pusat latihan baharu pada tahun 2025.

MyACPP yang diperkenalkan pada tahun 2024 merupakan program latihan kompetensi klinikal lanjutan Tahap 2 dan 3 bagi meningkatkan kepakaran serta profesionalisme pegawai farmasi klinikal. Sehingga Disember 2025, seramai 23 pelatih telah mengikuti program ini merangkumi sembilan (9) bidang pengkhususan iaitu *Antimicrobial Stewardship*, Farmasi Kardiologi, Farmasi Diabetes, Farmasi Nuklear, Farmakokinetik Klinikal, Farmasi Pediatrik, Farmasi Respiratori, Farmasi Hemofilia dan Farmasi Onkologi. Perluasan bagi bidang pengkhususan lain dijadualkan bermula pada tahun 2026.

PROGRAM SANTUNI ORANG KURANG UPAYA (OKU): KENALI UBAT ANDA (KUA)

Dalam usaha memastikan akses rakyat kepada perkhidmatan penjagaan kesihatan yang berkualiti, pelbagai strategi telah dirancang di peringkat kementerian yang menitikberatkan kebajikan dan kesihatan rakyat termasuk golongan OKU. Program Santuni OKU: Kenali Ubat Anda telah dirasmikan oleh Menteri Kesihatan di Putrajaya pada 25 September 2025. Program ini menegaskan komitmen KKM untuk memastikan golongan OKU mendapat akses kepada penjagaan kesihatan yang inklusif serta maklumat ubat-ubatan yang sahih dan mudah difahami.

Terdapat enam (6) inisiatif utama bawah program ini:

- i. Label Ubat Mesra OKU Penglihatan
- ii. Kajian *Quality Use of Medicines Among Visually Impaired Population*
- iii. Penambahbaikan Perkhidmatan Pendispensan Ubat untuk Golongan OKU
- iv. Lantikan Duta KUA dalam Kalangan OKU
- v. Penambahbaikan *Guide to Good Dispensing Practice*
- vi. Penambahbaikan Akses Maklumat Ubat untuk OKU

Usaha KKM dalam menyantuni golongan OKU turut mendapat pengiktirafan antarabangsa antaranya:

- i. Projek Inovasi OKMedi (Label Ubat Mesra OKU Penglihatan dalam tulisan Braille) oleh Bahagian Perkhidmatan Farmasi, JKN Pahang yang telah memenangi Pingat Emas di *International Convention of Quality Control Circles (ICQCC)* ke-48 di Beijing, China.
- ii. Projek Bridge-D'Gap oleh Bahagian Perkhidmatan Farmasi, JKN Negeri Sembilan yang memperkasa akses maklumat ubat untuk komuniti OKU dan telah mendapat pengiktirafan di *World Summit on the Information Society (WSIS) Prizes 2025* di Geneva, Switzerland, sebagai antara 360 projek digital terbaik dunia.

Imej 8.1 Perasmian Program Santuni OKU: Kenali Ubat Anda (KUA)

OPERASI PANGEA XII: MEMERANGI JENAYAH FARMASEUTIKAL DALAM TALIAN

Operasi Pangea ialah inisiatif global INTERPOL untuk membanteras jenayah farmaseutikal dalam talian. Melalui penyelarasan operasi tahunan bersama pihak berkuasa di seluruh dunia, inisiatif ini telah merampas jutaan produk tidak sah, menumpas sindiket terancang serta menutup ribuan pautan penjual produk haram, di samping meningkatkan kesedaran awam mengenai bahaya membeli ubat secara dalam talian.

Operasi Pangea XVII berlangsung selama enam (6) bulan (16 Disember 2024 – 31 Mei 2025) melibatkan 90 negara. Sepanjang operasi ini, 50.4 juta unit produk farmaseutikal tidak sah bernilai sekitar USD65 juta dirampas di peringkat global. Sebanyak 13,000 pautan berkaitan jenayah farmaseutikal disekat atau diturunkan dan Malaysia menyumbang 56% daripada tindakan tersebut, iaitu peratusan tertinggi antara semua negara.

Operasi di Malaysia diketuai oleh BPF dengan kerjasama PDRM, Jabatan Kastam Diraja Malaysia (JKDM), Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (SKMM) dan CyberSecurity Malaysia. Operasi ini telah diperluas melalui penglibatan rakan strategik sektor swasta termasuk TikTok Malaysia, Shopee, Lazada dan Ninja Logistics Sdn. Bhd. Kerjasama ini telah memperkukuh keberkesanan penguatkuasaan dalam mengekang penjualan produk farmaseutikal haram secara dalam talian melalui tindakan pengawalseliaan dan kolaborasi bersama platform digital. Aktiviti Pangea di Malaysia adalah seperti yang berikut:

i. SARINGAN PENJUALAN PRODUK FARMASEUTIKAL DALAM TALIAN

Sepanjang tempoh operasi, sebanyak 8,410 pautan internet telah dipantau, disiasat dan dicadangkan untuk tindakan sekatan atau penurunan kandungan. Daripada jumlah tersebut, kira-kira 45% melibatkan ubat-ubatan yang memerlukan preskripsi atau produk farmaseutikal yang dicampur dengan bahan terlarang seperti ubat penahan sakit, perangsang seks dan bahan psikotropik yang dijual oleh individu yang tidak berkeelayakan. Sementara itu, 38% lagi melibatkan suplemen kesihatan dan produk tradisional yang tidak berdaftar.

ii. PEMERIKSAAN DI PINTU MASUK ANTARABANGSA

Sebanyak 7,425 bungkusan pos telah diperiksa dan 739 daripadanya dirampas kerana mengandungi produk farmaseutikal yang tidak berdaftar. Pemeriksaan di pintu masuk antarabangsa turut menyumbang kepada rampasan lebih 500,000 unit bernilai hampir RM1.7 juta. Rampasan di hab pos kebanyakannya melibatkan suplemen kesihatan, produk tradisional, perangsang seks dan ubat terkawal.

iii. SERBUAN PREMIS

BPF turut menjalankan operasi serbuan bersepadu yang menasarkkan penjual dan premis perniagaan yang terlibat dalam penjualan produk farmaseutikal tidak sah secara dalam talian. Lebih daripada 500 premis termasuk rumah kediaman, farmasi dan premis perniagaan telah diserbu atas kesalahan menjual produk farmaseutikal yang tidak berdaftar dengan rampasan sejumlah hampir 800,000 unit bernilai melebihi RM12 juta. Hasil daripada operasi ini, sebanyak 529 kertas siasatan telah dibuka untuk tujuan pendakwaan.

iv. AKTIVITI KESEDARAN

Inisiatif kesedaran awam turut dilaksanakan secara menyeluruh sebagai komponen penting dalam Operasi Pangea XVII. Aktiviti kesedaran ini merangkumi ceramah, dialog dan pameran serta pendekatan digital menerusi penggunaan media sosial, portal rasmi KKM dan penyebaran mesej dalam bentuk infografik, video kesedaran serta kandungan digital interaktif seperti *reels*. Kit kempen TOBaTS – Tolak Ubat Tidak Sah turut diedarkan kepada orang ramai sebagai bahan advokasi utama sepanjang tempoh pelaksanaan operasi.

Imej 8.2 Pemeriksaan di Pintu Masuk Antarabangsa

MENUTUP RUANG PENGEDARAN UBAT TIDAK SAH

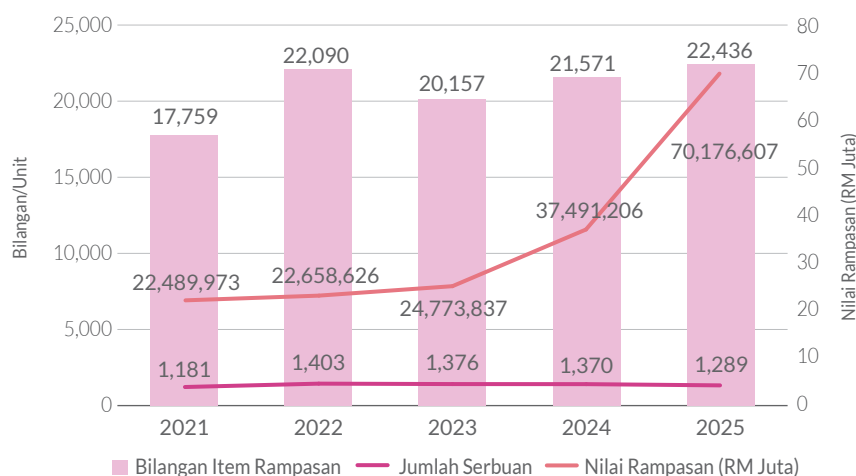
Dalam tempoh tahun 2021-2025, landskap penguatkuasaan farmaseutikal di Malaysia telah menunjukkan perubahan yang ketara selari dengan evolusi pasaran produk farmaseutikal tidak sah dan pengedarannya, khususnya dalam konteks pasca-COVID-19 dan pertumbuhan pesat e-dagang. Walaupun jumlah serbuan tahunan secara relatifnya kekal stabil selepas tahun 2022, nilai rampasan meningkat secara signifikan, dengan mencecah RM70.2 juta pada tahun 2025. Trend ini mencerminkan keberkesanan pendekatan penguatkuasaan yang semakin berasaskan risikan serta memberi tumpuan kepada sasaran bernilai tinggi dalam rantai pembekalan ubat yang tidak sah.

Berdasarkan statistik rampasan, nilai keseluruhan rampasan menunjukkan peningkatan yang ketara sepanjang tempoh ini. Komposisi rampasan produk yang tidak berdaftar kekal sebagai ancaman utama kepada kesihatan awam, dengan menyumbang kepada hampir keseluruhan nilai rampasan setiap tahun. Antara produk tidak berdaftar yang dirampas, produk suplemen kesihatan menunjukkan peningkatan yang ketara dengan mencecah hampir RM34 juta pada tahun 2025, sekali gus mencerminkan kemunculan pasaran haram berskala besar yang beroperasi melalui platform digital dan infrastruktur logistik moden.

Profil rampasan turut memperlihatkan perubahan yang ketara. Pada tahun-tahun awal, rampasan lebih tertumpu kepada produk berskala kecil di peringkat jualan runcit, namun tempoh terkini merekodkan peningkatan rampasan ubat tidak sah melibatkan simpanan pukal di gudang, stor dan premis tersembunyi. Peralihan ini mencerminkan usaha berterusan KKM bagi memutuskan rantai pengedaran secara menyeluruh dan bukan sekadar mengekang pelanggaran di peringkat jualan akhir.

Keberkesanan penguatkuasaan diperkukuh melalui kerjasama strategik merentas agensi penguat kuasa yang lain dalam perkongsian risikan, operasi bersepadu dan tindakan susulan perundangan. Pendekatan bersepadu ini membolehkan serbuan dilaksanakan dengan lebih terancang, meningkatkan ketepatan sasaran serta memaksimumkan impak rampasan terhadap aktiviti pengedaran ubat tidak sah.

Secara keseluruhannya, tempoh 2021 hingga 2025 membuktikan bahawa keberkesanan penguatkuasaan tidak lagi diukur berdasarkan bilangan serbuan semata-mata, tetapi melalui impak sebenar setiap operasi. Peningkatan nilai dan kuantiti rampasan, disokong oleh kerjasama antara agensi, mencerminkan komitmen berterusan KKM dalam melindungi kesihatan awam dan memastikan integriti pasaran terus terpelihara.

Rajah 8.4 Bilangan Serbuan dan Item Dirampas serta Nilai Rampasan Tahun 2021-2025

Imej 8.3 Pemeriksaan dan Pengesahan Produk Semasa Operasi Penguatkuasaan di Sebuah Premis Penyimpanan Ubat Tidak Sah

INISIATIF PEMAPARAN HARGA UBAT DI KEMUDAHAN JAGAAN KESIHATAN SWASTA DAN FARMASI KOMUNITI

Inisiatif Pemaparan Harga Ubat di Kemudahan Jagaan Kesihatan Swasta dan Farmasi Komuniti telah diwartakan pada 1 Mei 2025 melalui Perintah Kawalan Harga dan Antipencatutan (Penandaan Harga Bagi Ubat) 2025 di bawah Akta Kawalan Harga dan Antipencatutan 2011 [Akta 723]. Inisiatif ini merupakan komitmen Kerajaan dalam memperkukuh ketelusan harga ubat di pasaran dan memastikan pengguna diberikan maklumat harga yang jelas dan mudah diakses. Langkah ini sekali gus membolehkan rakyat mengetahui harga yang perlu dibayar, membuat perbandingan harga serta membuat pilihan terbaik dalam mendapatkan ubat-ubatan pada harga yang munasabah dan mampu milik.

SESI LIBAT URUS BERSAMA PIHAK PEMEGANG TARUH

Selaras dengan pewartaan Perintah ini, KKM telah melaksanakan beberapa siri sesi libat urus bersama dengan pihak pemegang taruh yang melibatkan persatuan pengguna, penyedia insurans, industri farmaseutikal, farmasi komuniti dan penyedia perkhidmatan kesihatan (termasuk klinik perubatan, klinik pergigian dan hospital swasta) serta pihak berkaitan. Sesi libat urus ini bertujuan untuk memberikan penerangan berhubung keperluan pematuhan terhadap Perintah yang telah diwartakan, mendapatkan maklum balas berkaitan pelaksanaan di peringkat lapangan, serta mengenal pasti isu dan cabaran yang berpotensi timbul bagi membolehkan langkah penambahbaikan dan sokongan pelaksanaan diambil secara lebih berkesan.

Imej 8.4 Sesi Libat Urus bersama dengan Pihak Pemegang Taruh

MESYUARAT KONSULTATIF ASEAN MENGENAI KETERJAMINAN DAN KEMANDIRIAN UBAT-UBATAN ASEAN (ADSSR)

Malaysia telah menganjurkan Mesyuarat Konsultatif ASEAN mengenai ADSSR: Pembangunan Pelan Tindakan Strategik dan Pelaksanaan pada 23-25 September 2025 di Putrajaya. Mesyuarat perundingan ini telah diadakan susulan Deklarasi Komitmen Pemimpin ASEAN mengenai Keterjaminan dan Kemandirian Ubat-ubatan ASEAN (ADC ADSSR) pada Sidang Kemuncak ASEAN ke-46 pada 26 Mei 2025 di Kuala Lumpur. Mesyuarat ini telah dirasmikan oleh KPK, manakala ucapan alu-aluan telah disampaikan oleh TKPK (PF), mencerminkan sokongan dan komitmen penuh terhadap inisiatif ADSSR.

Hari pertama mesyuarat merangkumi lapan (8) sesi pembentangan oleh penceramah jemputan serta pembentangan negara oleh *ASEAN Member States* (AMS) dan Timor-Leste. Mesyuarat ini telah dihadiri oleh wakil dari Brunei Darussalam, Kemboja, Indonesia, Malaysia, Filipina, Singapura, Thailand dan Timor-Leste serta Sekretariat ASEAN. Penceramah jemputan telah berkongsi pandangan, pengalaman dan maklumat terkini berkenaan keterjaminan ubat-ubatan berpandukan kitaran hayat farmaseutikal, bermula daripada penemuan ubat-ubatan sehingga diterima oleh pesakit. AMS dan Timor-Leste telah membentangkan isu dan cabaran berkaitan keterjaminan ubat-ubatan di negara masing-masing serta langkah mengatasinya.

Hari kedua dan ketiga mesyuarat merupakan sesi tertutup yang dipengerusikan oleh Malaysia. Tumpuan utama mesyuarat adalah untuk membangunkan Pelan Tindakan Strategik dan Pelaksanaan serta Kerangka Pelaksanaan Inisiatif ADSSR. Satu draf pelan tindakan telah dihasilkan dan akan diangkat ke peringkat Kluster Kesihatan 3 ASEAN (AHC3) dan Mesyuarat Pegawai-Pegawai Kanan Pembangunan Kesihatan ASEAN (SOMHD) untuk disahkan dan diterima pakai.

Imej 8.5 Mesyuarat Konsultatif ASEAN mengenai ADSSR: Pembangunan Pelan Tindakan Strategik dan Pelaksanaan

3RD MALAYSIA-JAPAN SYMPOSIUM (MJS) ON PHARMACEUTICAL REGULATORY SYSTEM

NPRA dengan kerjasama *Pharmaceuticals and Medical Devices Agency* (PMDA) Jepun serta *Malaysian Pharmacists Society* (MPS) telah menganjurkan 3rd MJS on *Pharmaceutical Regulatory System* pada 31 Julai 2025 di Kuala Lumpur Convention Centre (KLCC).

Simposium ini telah menghimpunkan seramai 232 peserta yang terdiri daripada wakil pihak berkuasa regulatori, pembuat dasar, institusi akademik serta industri farmaseutikal dari Malaysia dan Jepun. Penganjuran simposium ini bertujuan memperkukuh dialog dua hala, meningkatkan kefahaman bersama serta memperkasa kerjasama strategik dalam bidang regulatori farmaseutikal antara kedua-dua negara.

Perbincangan simposium memfokuskan kepada empat (4) segmen utama, iaitu penggunaan *Real World Data* bagi menyokong penentuan keputusan regulatori berasaskan bukti, pelaksanaan Pelan Pengurusan Risiko dalam memastikan keselamatan produk, penggunaan *Facilitated Registration Pathway* bagi mempercepat proses pendaftaran produk tanpa menjejaskan aspek keselamatan dan keberkesanan serta penambahbaikan kerangka Ujian Klinikal selaras dengan piawaian etika dan antarabangsa.

Penganjuran simposium ini mencerminkan komitmen berterusan NPRA dalam memperkukuh Amalan Regulatori Baik melalui perkongsian amalan terbaik dan pengalaman bersama rakan strategik antarabangsa, selaras dengan aspirasi KKM untuk memastikan akses kepada produk farmaseutikal yang berkualiti, selamat dan berkesan, sekali gus menyumbang kepada peningkatan tahap perlindungan dan kesejahteraan kesihatan awam di peringkat nasional dan serantau.

Imej 8.6 3rd MJS on Pharmaceutical Regulatory System

MESYUARAT DUA HALA DENGAN PMDA JEPUN

Mesyuarat dua hala antara NPRA dan PMDA Jepun telah diadakan pada 1 Ogos 2025 sebagai platform strategik bagi memperkukuh kerjasama regulatori antara Malaysia dan Jepun. Mesyuarat ini diadakan secara berkala bagi menyokong usaha berterusan dalam memastikan kualiti, keselamatan dan keberkesanan produk farmaseutikal melalui proses regulatori yang efisien dan selaras dengan amalan antarabangsa.

Perbincangan mesyuarat memfokuskan potensi kolaborasi bersama dengan *National Cancer Center* (NCC) Jepun dan PMDA *Asia Office*, serta pelaksanaan NPRA-PMDA *Workplan FY2026*. Antara agenda utama termasuk cadangan inisiatif *regulatory reliance* bagi permohonan ujian klinikal dan pengukuhan kerjasama dalam aspek farmakovigilans di peringkat serantau. Inisiatif ini bertujuan memudah cara akses tepat pada masanya kepada produk farmaseutikal yang selamat, berkesan dan berkualiti bagi menyokong keperluan kesihatan awam.

Mesyuarat ini mencerminkan komitmen berterusan NPRA dan PMDA dalam memperkukuh perkongsian strategik serta meningkatkan kecekapan regulatori melalui pertukaran kepakaran, pengalaman dan amalan terbaik antara kedua-dua agensi.

Imej 8.7 Mesyuarat Dua Hala antara NPRA dan PMDA Jepun

MEMORANDUM PERSEFAHAMAN (MoU) DENGAN NATIONAL INSTITUTES OF BIOTECHNOLOGY MALAYSIA (NIBM)

NPRA telah memeterai MoU bersama dengan NIBM pada 15 Oktober 2025 di Institut Farmaseutikal dan Nutraseutikal Malaysia (iPHARM), Pulau Pinang. Pemeteraian MoU ini merupakan satu langkah strategik dalam memperkuat keupayaan regulatori negara bagi memastikan keselamatan, kualiti dan keberkesanan vaksin yang dikilangkan di Malaysia.

Kerjasama ini adalah kesinambungan kepada siri perbincangan teknikal dan dasar antara NPRA dan NIBM sejak April 2024 yang memfokuskan kepada pelaksanaan pengujian *Lot Release* vaksin. Pelaksanaan *Lot Release* merupakan fungsi kritikal *National Regulatory Authority* (NRA) dan juga antara keperluan utama bawah penilaian WHO *Global Benchmarking Tool* (GBT) bagi menyokong pencapaian kematangan sistem kawal selia pada *Maturity Level 3* (ML3).

Sejajar dengan peranan tersebut, NPRA mengekalkan tanggungjawab sepenuhnya terhadap penilaian keputusan ujian, penentu keputusan regulatori serta pengeluaran sijil *lot release*. Melalui MoU ini, NIBM melalui iPHARM menyediakan sokongan teknikal terpilih bagi pengujian *lot release* yang melibatkan penggunaan haiwan. Sokongan teknikal ini dilaksanakan secara terkawal dan tertakluk kepada pematuhan perundangan, pengurusan konflik kepentingan serta jaminan integriti dan kerahsiaan data, dengan NPRA kekal sebagai pihak berkuasa yang membuat keputusan akhir untuk *lot release* vaksin.

Kerjasama ini turut menyokong keutamaan RMK13 dan Pelan Hala Tuju Pembangunan Vaksin Negara, khususnya dalam pembangunan kapasiti regulatori, pengukuhan infrastruktur makmal dan kesiapsiagaan negara. Secara keseluruhan, MoU ini menyokong pengukuhan fungsi teras NRA serta peningkatan kematangan sistem regulatori vaksin selaras dengan penanda aras WHO.

Imej 8.8 Pemeteraian MoU antara NPRA dan NIBM

PROGRAM EMPOWERING PATIENTS LIVING WITH DIABETES (ERAT)

Majlis Pelancaran Program ERAT telah disempurnakan oleh Menteri Kesihatan pada 4 November 2025 di Putrajaya. Program ERAT merupakan inisiatif kolaboratif antara Program Perkhidmatan Farmasi, MPS dan Novo Nordisk Malaysia. Program yang bermula pada tahun 2025-2027 mensasarkan kepada pemerksaan pesakit dan keluarga melalui *Self-Monitoring of Blood Glucose* (SMBG) dengan pengagihan 3,000 set *glucometer* kepada pesakit *Diabetes Medication Therapy Adherence Clinic* (DMTAC) serta peningkatan kompetensi pegawai farmasi DMTAC melalui bengkel dan latihan yang berstruktur.

Imej 8.9 Majlis Pelancaran Program ERAT

HARI FARMASI SEDUNIA PERINGKAT KEBANGSAAN 2025

Sambutan Hari Farmasi Sedunia Peringkat Kebangsaan 2025 telah diadakan pada 25 September 2025 di IPKKM dan dirasmikan oleh Menteri Kesihatan. Tema “*Think Health, Think Pharmacist*” menekankan kepentingan farmasi sebagai tunjang sistem kesihatan. Majlis sambutan ini diadakan untuk menghargai dedikasi dan profesionalisme ahli farmasi dalam penyampaian perkhidmatan farmaseutikal negara yang inklusif, inovatif dan berintegriti dalam memacu pembangunan sistem kesihatan negara. Turut dilancarkan bersama sambutan ini adalah Program Santuni OKU: Kenali Ubat Anda.

Majlis tersebut telah dimeriahkan dengan persembahan koir yang terdiri daripada sembilan (9) orang kanak-kanak OKU (pendengaran) yang berpakaian tradisional rakyat Malaysia menyanyikan lagu Negaraku dalam terjemahan bahasa isyarat.

Sambutan Hari Farmasi Sedunia ini telah dihadiri oleh wakil dari KKM, Jabatan Kesihatan Negeri, *Pharmaceutical Association of Malaysia* (PhAMA), *Malaysian Organisation of Pharmaceutical Industries* (MOPI), MPS, *Malaysian Community Pharmacy Guild* (MCPG), *Malaysian Academy of Pharmacy* (MAP) dan Rakan Strategik OKU daripada KKM, persatuan dan syarikat farmaseutikal.

Imej 8.10 Majlis Sambutan Hari Farmasi Sedunia Peringkat Kebangsaan Tahun 2025

MyUBAT: ANUGERAH KHAS INOVASI (AKI)

Aplikasi MyUBAT telah dinobatkan sebagai penerima Anugerah Khas Inovasi (AKI) bagi Tahun 2023 sempena Majlis Penyampaian Anugerah Inovasi Kementerian Kesihatan Malaysia (AIKKM) yang telah diadakan pada 4 November 2025 bertempat di Auditorium Perdana NIH, Shah Alam.

Aplikasi MyUBAT yang dibangunkan sepenuhnya secara dalaman dengan memanfaatkan kepakaran sedia ada telah dilancarkan secara rasmi oleh Program Perkhidmatan Farmasi pada April 2020. Pembangunan MyUBAT merupakan satu inisiatif strategik Program ini dalam usaha mendigitalkan penyampaian perkhidmatan farmasi, sejajar dengan aspirasi dan agenda kerajaan digital.

Pelaksanaan MyUBAT bermula dengan pendigitalan perkhidmatan nilai tambah bagi memudahkan urusan pesakit mendapatkan bekalan ubat susulan daripada fasiliti kesihatan tanpa perlu beratur atau menunggu lama. Melalui aplikasi ini, pesakit diberikan pilihan untuk mendapatkan perkhidmatan farmasi mengikut keperluan masing-masing, termasuk perkhidmatan janji temu di kaunter farmasi, penghantaran ubat melalui perkhidmatan kurier, pengambilan ubat secara pandu lalu serta pengambilan bekalan ubat melalui lokar simpanan yang ditetapkan.

Secara keseluruhannya, inovasi MyUBAT telah berjaya menyumbang kepada pengurangan kadar kedatangan pesakit ke fasiliti kesihatan sebanyak 2%, di samping peningkatan pendaftaran pengguna baharu sebanyak 10% setiap tahun. Selain itu, melalui PPP bersama Pos Malaysia Sdn. Bhd., sejumlah RM1.03 juta dana sumbangan telah berjaya dikumpulkan dan disalurkan bagi menyokong rawatan pesakit kanser dengan sokongan inisiatif MyUBAT.

Imej 8.11 Penerimaan AKI oleh Aplikasi MyUbat sempena Majlis Penyampaian AIKKM

HALA TUJU

Program Perkhidmatan Farmasi menzahirkan komitmen yang berterusan dan teguh dalam memastikan penyampaian perkhidmatan farmasi yang cemerlang, selamat dan berfokuskan rakyat. Matlamat program diselaraskan sepenuhnya dengan aspirasi kementerian dan negara dalam memperkukuh tahap kesihatan awam serta mempertingkatkan literasi kesihatan masyarakat. Seiring dengan itu, Program Perkhidmatan Farmasi sentiasa proaktif dalam memantapkan kerjasama bersama-sama rakan strategik sektor kesihatan bagi menjamin kelestarian dan kemampunan sistem penjagaan kesihatan negara.

BAB 9

KESELAMATAN DAN **KUALITI** **MAKANAN**

PENGENALAN

Program Keselamatan dan Kualiti Makanan (PKKM) merupakan peneraju kawalan keselamatan dan kualiti makanan negara yang bertanggungjawab di sepanjang rantai bekalan makanan. PKKM bertanggungjawab melindungi rakyat terhadap bahaya dari segi kesihatan dan penipuan pada penyimpanan, penyediaan, pemprosesan, pembungkusan, pengangkutan, penjualan dan penggunaan makanan serta memudahkan perdagangan makanan melalui mandat yang diberikan di bawah Akta Makanan 1983 [*Akta 281*] dan peraturan-peraturan di bawahnya. Program ini diketuai oleh TKPK (K&KM) yang terdiri daripada:

- i. Bahagian Dasar, Perancangan Strategik dan Standard Codex
- ii. Bahagian Pematuhan dan Pembangunan Industri
- iii. Pusat Keselamatan Makanan Negara
- iv. Majlis Juruanalisis Makanan Malaysia

Aktiviti utama PKKM antaranya adalah pemantauan dan penguatkuasaan ke atas makanan import, domestik dan premis makanan, kawalan makanan eksport, *pre-market approval*, pensijilan keselamatan makanan, pencegahan keracunan makanan, penilaian risiko dan surveilans makanan, kajian dan pembangunan peraturan dan standard, perkhidmatan makmal, khidmat nasihat pelabelan dan sistem jaminan keselamatan makanan.

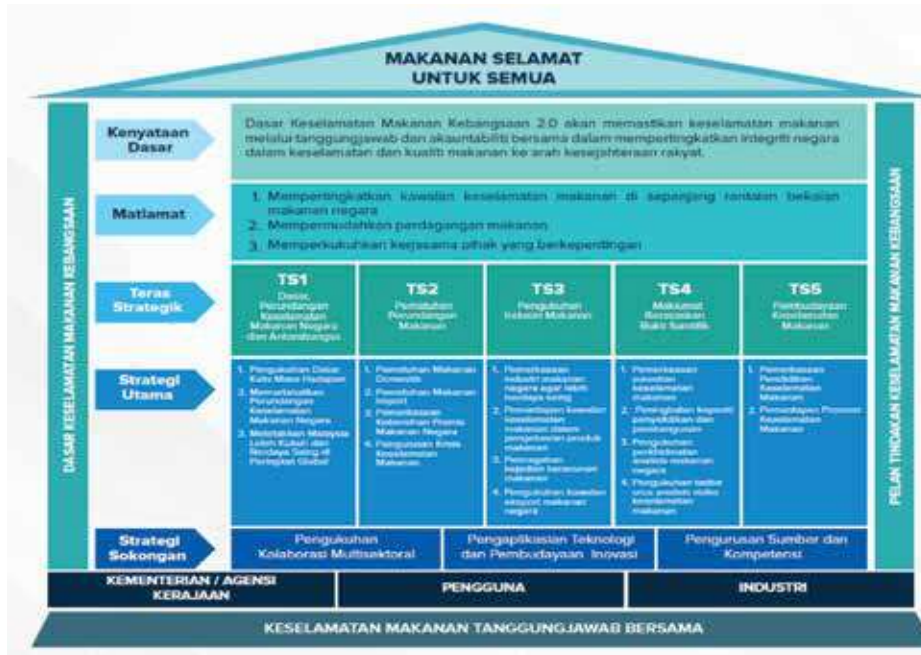
PELANCARAN DASAR KESELAMATAN MAKANAN KEBANGSAAN (DKMK) 2.0

Pada 26 September 2025, Menteri Kesihatan telah melancarkan DKKM 2.0 yang merupakan komitmen Kerajaan bagi mentransformasikan kawalan keselamatan makanan selari dengan perkembangan global. DKKM 2.0 akan mempertingkatkan kawalan keselamatan makanan di sepanjang rantai bekalan makanan negara yang merentasi pelbagai sektor melalui kerjasama semua pihak berkepentingan yang lebih kukuh dan mantap di samping turut mempermudah perdagangan makanan.

Imej 9.1 Pelancaran DKKM 2.0

Pelaksanaan DKKM 2.0 digerakkan berlandaskan lima (5) teras strategik melalui Pelan Tindakan Keselamatan Makanan Kebangsaan (PTKMK) 2024-2030 dengan 17 strategi utama dan tiga (3) strategi sokongan dengan petunjuk prestasi yang akan dicapai menjelang tahun 2030. Melalui komitmen pelaksanaan DKKM 2.0 dan PTKMK 2024-2030, kawalan keselamatan makanan negara akan terus dapat diperkukuh dalam menangani pelbagai isu secara holistik seterusnya meningkatkan tahap kesejahteraan dan kesihatan rakyat Malaysia.

Rajah 9.1 Rangka Kerja DKMK 2.0

PENGOPERASIAN PUSAT KESELAMATAN MAKANAN NEGARA (NCFS)

NCFS merupakan cabang saintifik di bawah PKKM dan pembangunan NCFS telah diluluskan di bawah RMK10 bagi fasa pembangunan infrastruktur dan fasiliti NCFS secara berperingkat.

Imej 9.2 NCFS di Bandar Baru Salak Tinggi, Sepang

Projek pembinaan NCFS bermula pada April 2018 dan satu majlis penyerahan sijil perakuan serahan kerja siap bangunan NCFS oleh JKR Selangor kepada KKM telah diadakan pada 19 Disember 2024 dengan disaksikan Menteri Kesihatan dan Menteri Kerja Raya.

Imej 9.3 Majlis Penyerahan Projek NCFS

Dalam memastikan kesiapsiagaan operasi dan pengaktifan fungsi teras, NCFS juga telah melaksanakan aktiviti pengujian dan pentauliahan (T&C) peralatan secara berperingkat. Pelaksanaan ini disusuli dengan pengoperasian serta latihan penggunaan peralatan pemprosesan makanan merangkumi sistem retort komersial dan perintis, sistem *Ultra High Temperature* (UHT), *Thermal Decontamination System* (TDS) dan *High-Pressure Processing* (HPP). Di samping itu, latihan penggunaan peralatan analitikal berteknologi tinggi turut dilaksanakan, termasuk *Nuclear Magnetic Resonance* (NMR), *Matrix-Assisted Laser Desorption/Ionisation Time-of-Flight* (MALDI-TOF), *Gas Chromatography-Mass Spectrometry* (GC-MS/MS) dan *Liquid Chromatography-Mass Spectrometry* (LC-MS/MS).

Pada tahun 2025, antara inisiatif utama yang telah dilaksanakan adalah *inter-laboratory comparison* (ILC) bagi parameter asid benzoik dan asid sorbik dalam jem nanas dan *Vibrio parahaemolyticus* dalam makanan laut. Secara keseluruhan, inisiatif yang dilaksanakan sepanjang tahun 2025 telah menyediakan asas penting ke arah pengoperasian NCFS yang lebih tersusun dan menyeluruh pada tahun seterusnya.

ON-SITE EVALUATION FOR MALAYSIA'S PARTICIPATION IN THE ASEAN SECTORAL MUTUAL RECOGNITION ARRANGEMENT FOR INSPECTION AND CERTIFICATION SYSTEM ON FOOD HYGIENE FOR PREPARED FOODSTUFF PRODUCTS (MRA ON PF) DI MALAYSIA

Malaysia merupakan negara pertama ASEAN yang dipilih bagi penilaian MRA on PF pada 17-20 November 2025 yang melibatkan beberapa fasiliti iaitu PKKM, BKMM JKN Selangor, PKD Klang, PKD Pelabuhan Klang, MKKM Selangor, Westport Malaysia Sdn. Bhd. dan Ramli Food Industries Sdn. Bhd. Penilaian ini bertujuan membolehkan pengiktirafan bersama sistem pemeriksaan dan pensijilan mengenai kebersihan makanan berkaitan dengan pengeluaran, import dan eksport *prepared foodstuff products* untuk memudahkan perdagangan di ASEAN dan juga melindungi kesihatan pengguna.

Imej 9.4 Mesyuarat Pembukaan MRA on PF

MESYUARAT KE-18 MAJLIS KESELAMATAN MAKANAN DAN PEMAKANAN KEBANGSAAN (MKMPK)

MKMPK adalah badan penasihat utama negara dalam menangani semua perkara berkaitan keselamatan makanan dan pemakanan. Mesyuarat ini telah diadakan pada 26 September 2025, dipengerusikan oleh Menteri Kesihatan dan melibatkan ahli dari pelbagai kementerian, agensi, persatuan industri makanan, persatuan pengguna, badan profesional dan akademik. MKMPK sentiasa bekerjasama rapat dengan pelbagai pihak berkepentingan dalam negara bagi memastikan rakyat menerima makanan yang selamat, sihat dan berkhasiat.

Imej 9.5 Mesyuarat MKMPK Ke-18

MESYUARAT KLUSTER KESELAMATAN MAKANAN DAN PEMAKANAN

Kluster Keselamatan Makanan dan Pemakanan yang diterajui oleh KKM dan diselaraskan oleh Sekretariat MKMPK merupakan salah satu daripada lima (5) kluster yang dibentuk dalam mendukung pelaksanaan Dasar Keterjaminan Makanan Negara yang diselaraskan oleh Kementerian Pertanian dan Keterjaminan Makanan. Mesyuarat Kluster Keselamatan Makanan dan Pemakanan telah diadakan pada tahun 2025 iaitu pada 11 April 2025 dan 14 Oktober 2025.

Imej 9.6 Mesyuarat Kluster Keselamatan Makanan dan Pemakanan

PROGRAM PREMIS BERSIH, BEBAS ASAP (WALKABOUT BeBAs)

Objektif utama program *Walkabout* BeBAs adalah untuk meningkatkan tahap kesedaran masyarakat, menggalakkan sokongan yang padu serta memastikan pematuhan sepenuhnya terhadap aspek kebersihan premis dan keselamatan makanan serta kepatuhan larangan merokok di premis makanan di seluruh Malaysia.

Imej 9.7 Program *Walkbut* BeBAs

Program ini telah dilaksanakan di 15 buah negeri di Malaysia dan pengiktirafan Bersih dan Selamat (BeSS) diangkat sebagai lambang komitmen terhadap komponen pematuhan standard kebersihan premis makanan dan keselamatan makanan. Sehingga 2025 sebanyak 16,003 premis makanan telah mendapat pengiktirafan BeSS.

EKSPLO MAKANAN SELAMAT (EMAS) DAN SAMBUTAN HARI KESELAMATAN MAKANAN SEDUNIA PERINGKAT KEBANGSAAN (WFSD) 2025

eMAS dan sambutan WFSD yang telah dirasmikan oleh Menteri Kesihatan pada 5 Julai 2025 merupakan salah satu inisiatif advokasi bagi meningkatkan kesedaran masyarakat tentang kepentingan membudayakan amalan keselamatan makanan dalam kehidupan seharian. Tema pada tahun ini adalah "*Food Safety: Science in Action*" yang menekankan kepentingan sains sebagai reformasi dalam penetapan standard makanan serta keperluan penilaian risiko bagi kawalan keselamatan makanan, untuk melindungi kesihatan pengguna dan mempermudah perdagangan makanan antarabangsa.

Imej 9.8 Sambutan eMAS dan WFSD Tahun 2025

PELANCARAN MODUL PENGAJARAN LATIHAN PENGENDALI MAKANAN KHAS BAGI PENGENDALI MAKANAN KATEGORI ORANG KURANG UPAYA (OKU)

Bersempena majlis perasmian eMAS dan sambutan WFSD 2025, Menteri Kesihatan juga telah melancarkan Modul Pengajaran Latihan Pengendali Makanan Khas bagi Pengendali Makanan Kategori OKU Berkeperluan Khas Khususnya Masalah Pembelajaran Termasuk Autisme dan Disleksia. Modul ini membantu pengendali makanan golongan istimewa menguasai pengetahuan keselamatan makanan selaras dengan Peraturan-peraturan Kebersihan Makanan 2009.

Imej 9.9 Pelancaran Modul Pengajaran Latihan Pengendali Makanan Khas bagi Pengendali Makanan OKU

KERJASAMA RAKAN STRATEGIK

Program BeSS terus diperkukuh sebagai inisiatif utama PKKM dalam meningkatkan standard premis makanan nasional, merangkumi sektor restoran, kafe, premis rangkaian dan Industri Kecil dan Sederhana (IKS). Tahap pematuhan industri dan keyakinan pengguna dapat dipertingkatkan melalui penambahbaikan garis panduan, audit serta bimbingan teknikal yang progresif. Majlis Penyampaian Simbolik Kerjasama Rakan Strategik seperti Zuspresso, Secret Recipe, Petronas Dagangan dan PLUS Malaysia telah diadakan bersempena eMAS 2025 bagi menghargai komitmen penggiat industri dalam memastikan seluruh rangkaian premis mereka mencapai status pengiktirafan BeSS.

Imej 9.10 Majlis Penyampaian Simbolik Kerjasama Rakan Strategik BeSS

Food Safety for Young Generation (FooYoo) atau Keselamatan Makanan Era Generasi Baru merupakan inisiatif yang diperkenalkan adalah bertujuan memperkasa generasi baru atau muda dalam membudayakan keselamatan makanan. Kolaborasi turut dilaksanakan bersama dengan Universiti Sultan Azlan Shah (USAS) melalui pelaksanaan modul keselamatan makanan 'FooYoo' dalam program kokurikulum universiti.

Imej 9.11 Kolaborasi Rakan Strategik bersama dengan USAS

APRON WALK SEMPENA SAMBUTAN WFSD TAHUN 2025

Penganjuran *Apron Walk* 2025 Peringkat Kebangsaan pada 13 September 2025 di Pulau Pinang di mana buat pertama kali diadakan di luar Putrajaya. Program ini dilaksanakan dengan kerjasama JKN Zon Utara dan penyertaan melebihi 2,000 peserta. Acara ini merupakan acara kemuncak sempena Sambutan WFSD yang disambut pada 7 Jun setiap tahun dan telah dirasmikan oleh Menteri Kesihatan.

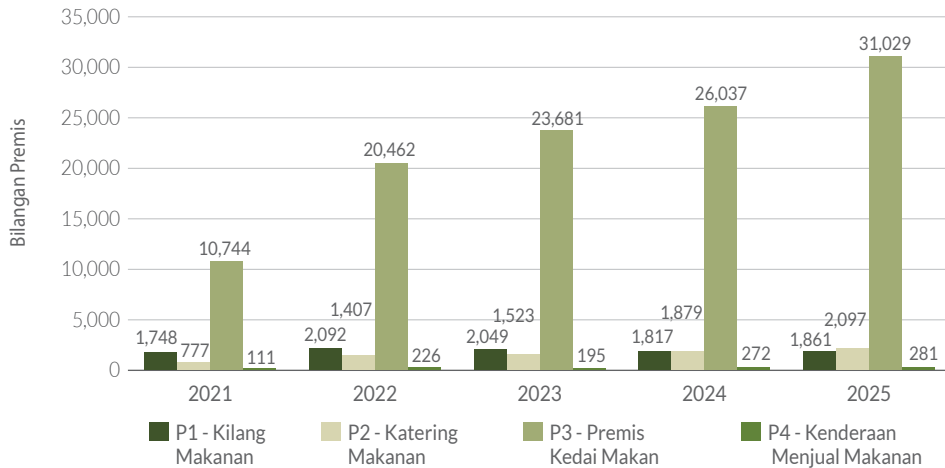

Imej 9.12 Apron Walk Sempena Sambutan WFSD Tahun 2025

KAWALAN DAN PEMATUHAN DOMESTIK

PENDAFTARAN PREMIS MAKANAN

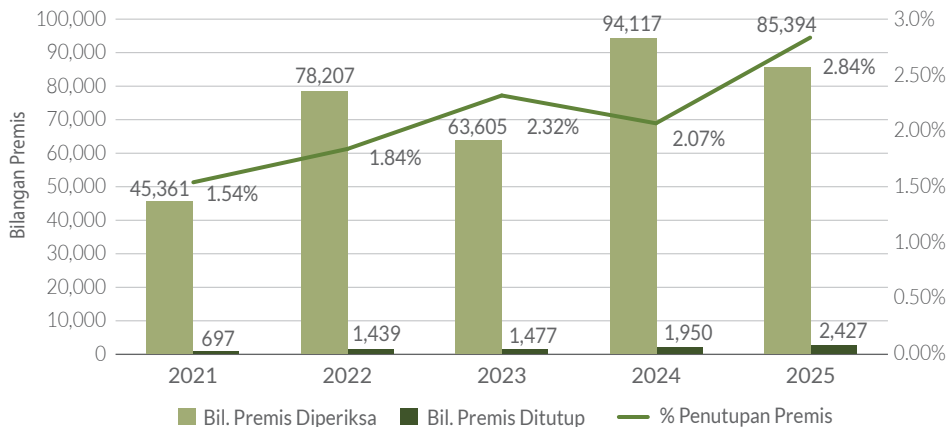
Semua premis makanan wajib berdaftar dengan KKM seperti yang diperuntukkan bawah Peraturan-peraturan Kebersihan Makanan 2009. Pada 2025, sejumlah 35,268 premis makanan baharu telah berdaftar yang meliputi kilang makanan (kategori P1), perkhidmatan katering makanan (kategori P2), premis kedai makan (kategori P3) dan kenderaan yang menjual makanan (kategori P4).

Rajah 9.2 Pendaftaran Premis Makanan mengikut Kategori Tahun 2021-2025

PEMATUHAN STANDARD KEBERSIHAN DI PREMIS MAKANAN

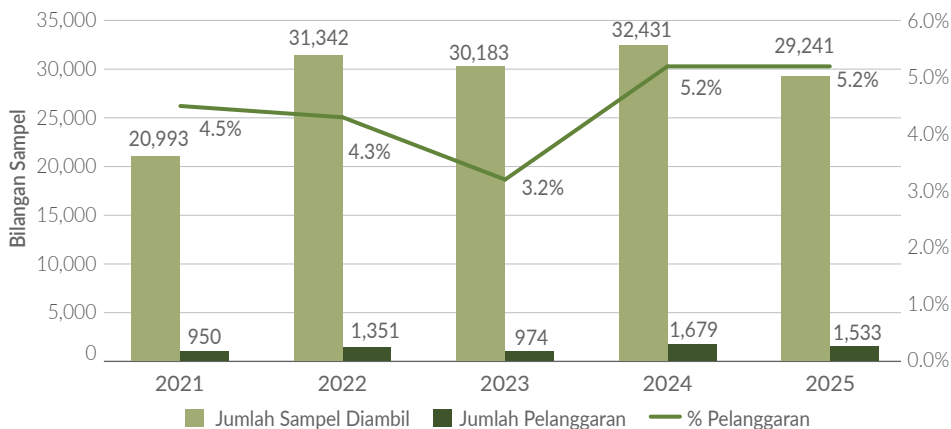
Pemeriksaan premis makanan adalah untuk memastikan pemilik dan pengusaha premis makanan mematuhi keperluan Akta 281 dan Peraturan-Peraturan Kebersihan Makanan 2009 termasuk standard kebersihan premis makanan, amalan pengendali makanan dan juga pengendalian makanan yang selamat. Aktiviti pemeriksaan dan tindakan penutupan premis makanan yang tidak mematuhi perundangan makanan berkaitan bagi tempoh 2021-2025 adalah seperti di **Rajah 9.3**.

Rajah 9.3 Pemeriksaan dan Penutupan Premis Makanan Tahun 2021-2025

PENSAMPELAN MAKANAN DOMESTIK

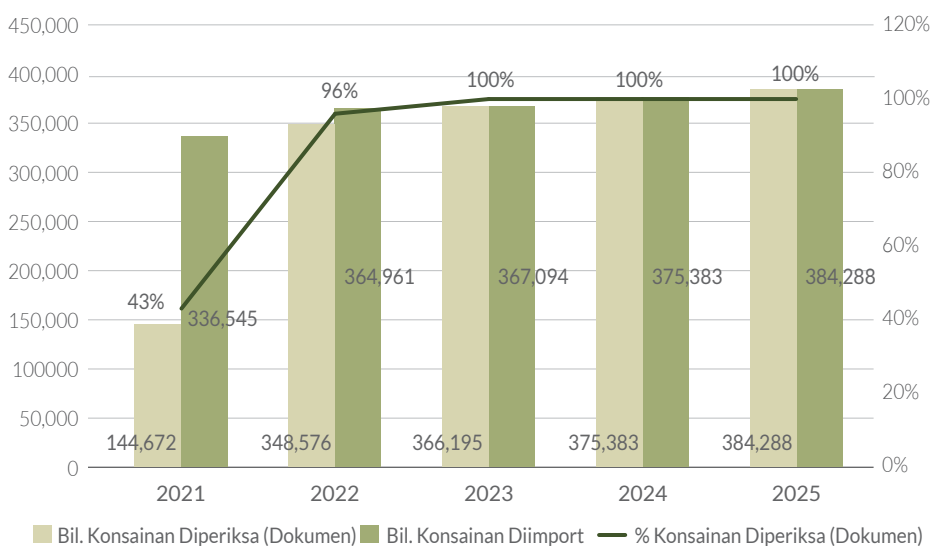
Pensampelan makanan berdasarkan penilaian risiko dijalankan bagi memastikan makanan yang disedia atau dijual di pasaran domestik mematuhi keperluan Akta 281 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985. Trend aktiviti pensampelan makanan domestik dan pelanggaran sampel yang dikesan hasil analisis dari tahun 2021-2025 adalah seperti dalam **Rajah 9.4**.

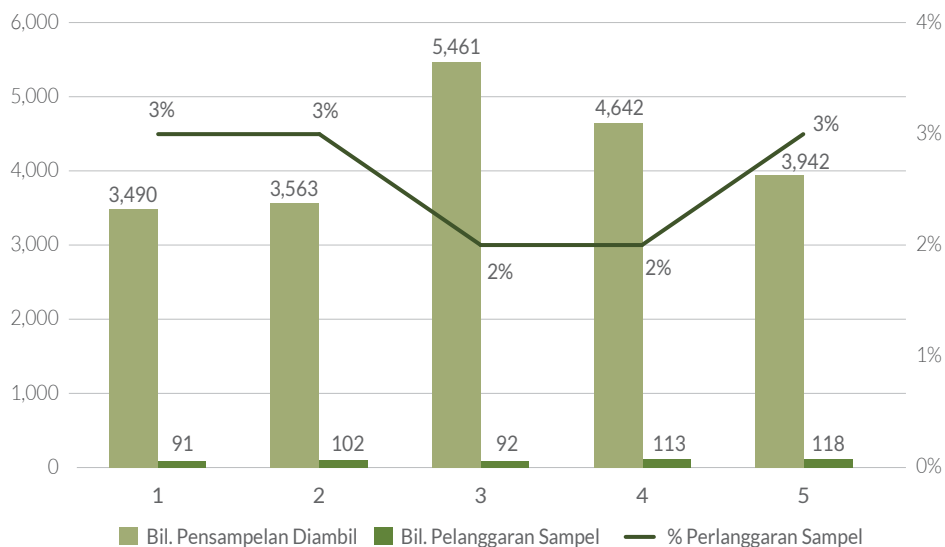
Rajah 9.4 Bilangan Pensampelan Makanan dan Peratus Pelanggaran Sampel Tahun 2021-2025

KAWALAN MAKANAN IMPORT

Aktiviti kawalan makanan import dilaksanakan melalui 143 PMA di seluruh Malaysia melalui enam (6) tahap pemeriksaan. Trend lima (5) tahun bagi jumlah pengimportan konsainan makanan, pemeriksaan dokumen dan pensampelan makanan berdasarkan penilaian risiko dan pelanggaran sampel yang dikesan adalah seperti dalam **Rajah 9.5** dan **Rajah 9.6**.

Rajah 9.5 Jumlah Pengimportan Konsainan Makanan dan Pemeriksaan Dokumen Tahun 2021-2025

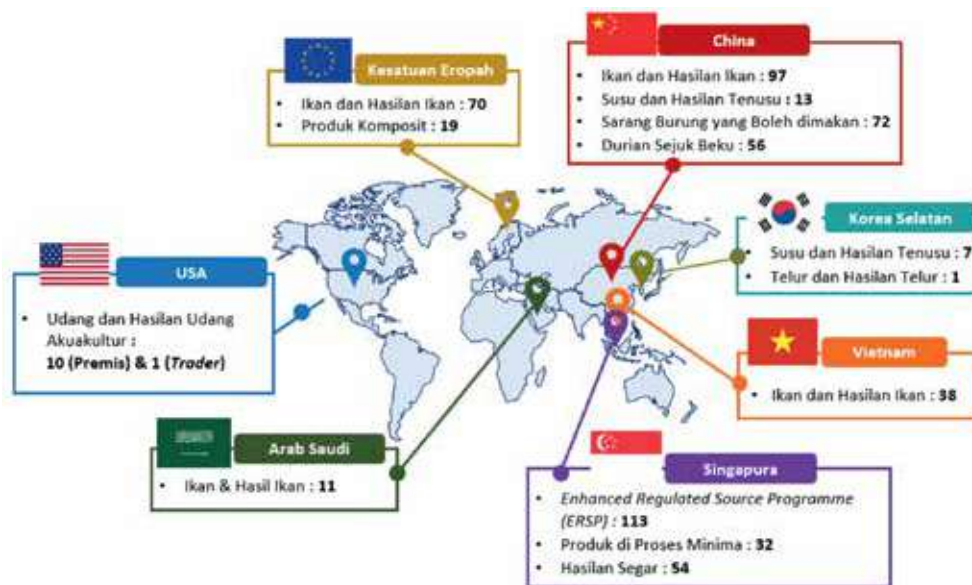

Rajah 9.6 Jumlah Pensampelan Makanan dan Perlanggaran Sampel Tahun 2021-2025

KAWALAN MAKANAN EKSPORT

PENYENARAIAH EKSPORT

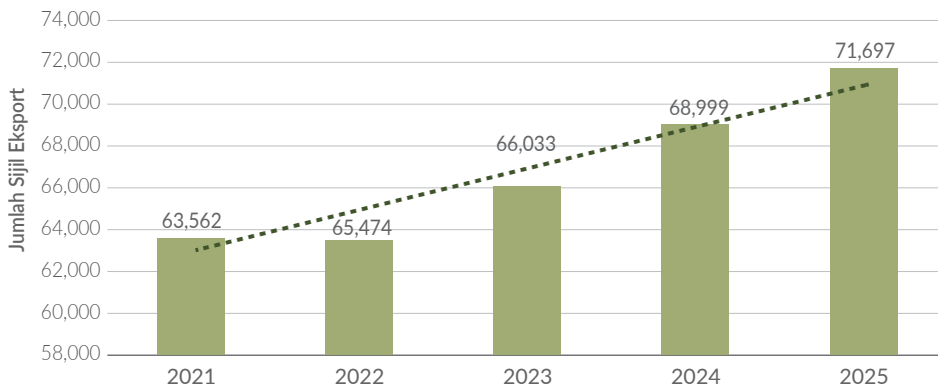
Program pemantauan eksport merupakan kawalan rasmi yang dibangunkan secara spesifik mengikut komoditi dan keperluan negara pengimport. PKKM juga telah menyenaraikan fasiliti makanan eksport yang diluluskan oleh negara pengimport.

Rajah 9.7 Fasiliti Makanan Eksport Disenaraikan KKM

PENGELUARAN SIJIL EKSPORT

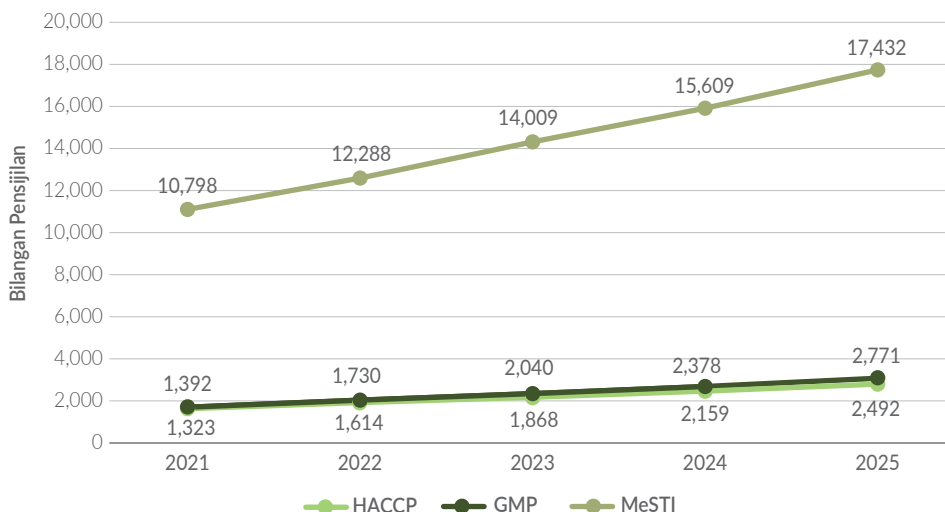
Pengeluaran sijil eksport oleh PKKM diberikan kepada pengeksport berdasarkan keperluan yang ditetapkan oleh negara pengimport. Jumlah keseluruhan pengeluaran sijil eksport bagi tahun 2021-2025 adalah seperti dalam **Rajah 9.8**.

Rajah 9.8 Pengeluaran Sijil Eksport Tahun 2021-2025

PENSIJILAN JAMINAN KESELAMATAN MAKANAN (PJKM)

PKKM memperkukuh kawalan keselamatan makanan melalui PJKM yang merangkumi piawaian *Good Manufacturing Practice* (GMP), *Hazard Analysis and Critical Control Points* (HACCP) dan Makanan Selamat Tanggungjawab Industri (MeSTI). Pelaksanaan yang holistik dan disokong audit pematuhan, bimbingan teknikal serta pengukuhan kapasiti pengeluar makanan bertujuan meminimumkan risiko pencemaran, peningkatan kualiti produk makanan, meningkatkan kebolehpercayaan produk tempatan serta memperkasakan daya saing industri makanan Malaysia di pasaran domestik dan antarabangsa.

Rajah 9.9 PJKM Tahun 2021-2025

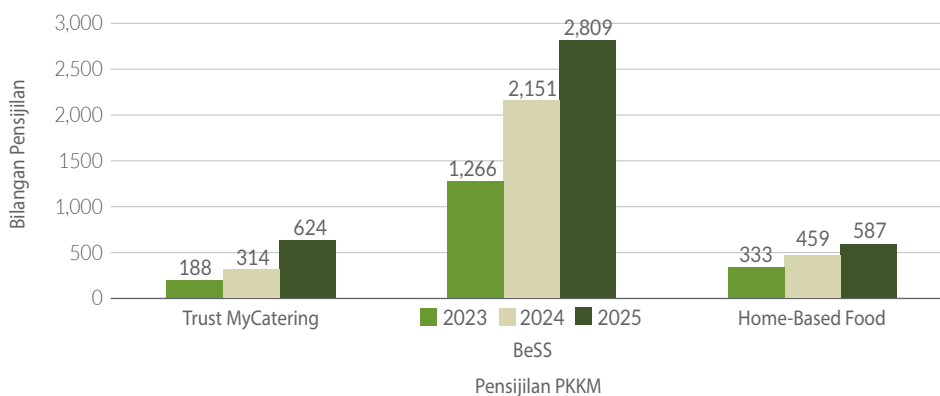
Selain itu, terdapat juga pelbagai pensijilan lain yang telah diperkenalkan dan sehingga tahun 2025, jumlah bagi pensijilan berkaitan keselamatan makanan adalah seperti yang berikut:

			
10 pensijilan	4 pensijilan	8 pensijilan	3 pensijilan

Rajah 9.10 Pensijilan Lain Berkaitan Keselamatan Makanan

PROGRAM RINTIS PELAKSANAAN PENSIJILAN PKKM, KKM SEBAGAI PRASYARAT PEMBEKALAN MAKANAN DALAM PEROLEHAN KERAJAAN (BEKAL)

PKKM dengan kerjasama MOF telah melaksanakan projek rintis syarat mandatori pensijilan keselamatan makanan sebagai prasyarat pembekalan makanan dalam perolehan kerajaan. Projek BEKAL mewajibkan pengiktirafan BeSS, Trust MyCatering atau Penyenaraian Home-based Food bagi pembekal di WP Kuala Lumpur dan Putrajaya pada tahun 2025. Inisiatif ini bertujuan memperkasa kawalan sendiri pembekal dan menetapkan penanda aras memastikan pembekalan makanan yang selamat dan berkualiti di fasiliti Kementerian. Pelaksanaan BEKAL Fasa 2.0 pada tahun 2026 diperluas secara berperingkat ke PTJ di WP Labuan, Selangor, Negeri Sembilan, Melaka serta institusi Kementerian terpilih di seluruh Malaysia bagi memastikan ketersediaan agensi dan industri. Sehingga Disember 2025, jumlah keseluruhan bagi ketiga-tiga pensijilan PKKM adalah 8,731.

Rajah 9.11 Pensijilan PKKM Tahun 2023-2025

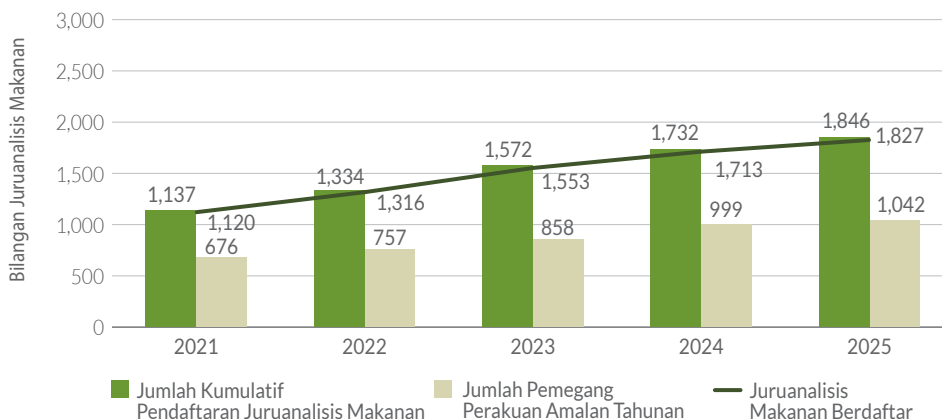
MAJLIS JURUANALISIS MAKANAN MALAYSIA (MJMM)

MJMM ditubuhkan sejak 2014 bawah Seksyen 4 Akta Juruanalisis Makanan 2011 [Akta 727] dan dianggotai oleh 11 ahli dan seorang Setiausaha Majlis. Majlis ini bertanggungjawab terhadap pelaksanaan Akta 727 dan Peraturan-Peraturan Juruanalisis Makanan 2013 yang melibatkan pendaftaran juruanalisis makanan, mengawal selia amalan juruanalisis makanan berdaftar dan menguruskan mesyuarat MJMM serta jawatankuasa di bawahnya.

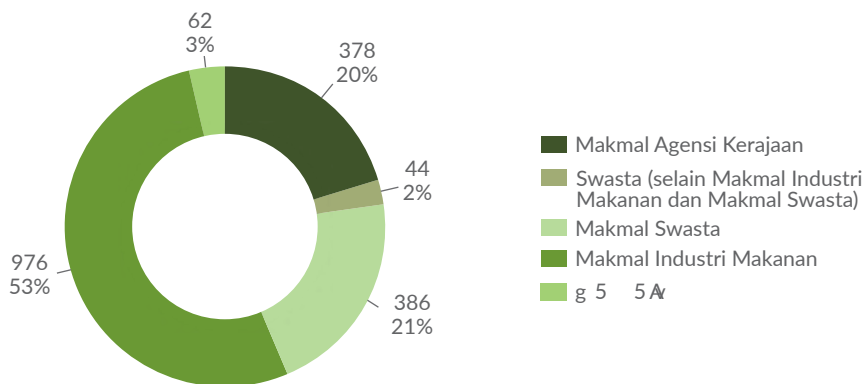

PENDAFTARAN JURUANALISIS MAKANAN DAN PERAKUAN AMALAN TAHUNAN (APC)

Juruanalisis makanan hendaklah berdaftar bawah Akta 727 dan mempunyai APC yang sah bagi menjalankan amalan di Malaysia. Sehingga 31 Disember 2025, jumlah keseluruhan juruanalisis makanan berdaftar adalah 1,846. Jumlah pemegang APC bagi tahun 2021-2025 adalah seperti dalam **Rajah 9.12**.

Rajah 9.12 Juruanalisis Makanan Berdaftar dan Pemegang APC Tahun 2021-2025

Rajah 9.13 Pendaftaran Juruanalisis Makanan Mengikut Sektor

INTERNATIONAL FOOD SAFETY TRAINING CENTRE (IFSTC)

IFSTC berperanan menganjurkan latihan kepakaran kepada pihak berkepentingan yang terdiri daripada industri makanan, pengamal undang-undang, pensyarah dan pelajar universiti, penguatkuasa, pegawai kerajaan serta individu atau ahli persatuan yang berminat untuk mendalami pengetahuan mereka mengenai bidang keselamatan dan kualiti makanan. Sepanjang tempoh tahun 2016-2025, sebanyak 126 latihan telah dianjurkan dan disertai oleh 4,529 peserta termasuk daripada negara ASEAN.

HALA TUJU

PKKM akan sentiasa komited untuk memperkukuh kawalan keselamatan dan kualiti makanan dalam seluruh rantai bekalan makanan melalui akauntabiliti dengan pihak berkepentingan untuk memastikan rakyat mendapat makanan yang selamat dan berkualiti.

BAB 10

KESIHATAN **DIGITAL**

KESIHATAN DIGITAL

PELAKSANAAN ELECTRONIC MEDICAL RECORD (EMR) MELALUI CLOUD-BASED CLINIC MANAGEMENT SYSTEM (CCMS)

Pelaksanaan EMR melalui CCMS merupakan inisiatif strategik KKM dalam memperkukuh pendigitalan fasiliti kesihatan primer. Sehingga kini, CCMS telah berjaya dilaksanakan di 412 fasiliti kesihatan primer di seluruh negara sebagai langkah bagi meningkatkan kecekapan operasi, memperkukuh tadbir urus data serta mengurangkan kebergantungan terhadap rekod manual. Inisiatif ini selari dengan hala tuju transformasi digital sektor kesihatan dan menyokong visi nasional 1 Individu, 1 Rekod.

Daripada aspek penyampaian perkhidmatan, pelaksanaan CCMS telah memberikan impak yang ketara terhadap pengurangan masa menunggu pesakit. Data pemantauan menunjukkan sebanyak 70% pesakit dapat berjumpa dengan pegawai perubatan dalam tempoh 30 minit. Peningkatan kecekapan ini dicapai melalui pendigitalan proses pendaftaran, *triage* dan pengurusan aliran pesakit yang lebih sistematik, sekali gus mengurangkan kesesakan di fasiliti kesihatan serta memberi pengalaman yang lebih baik kepada pesakit.

Tambahan pula, pelaksanaan EMR melalui kerangka sistem CCMS telah memperkukuh pengurusan klinikal dengan meningkatkan ketepatan data klinikal serta memudahkan perkongsian maklumat pesakit yang lancar antara fasiliti bagi menjamin kesinambungan rawatan. Daripada sudut keselamatan, data pesakit dilindungi sepenuhnya melalui penstoran berasaskan awan yang mematuhi piawaian keselamatan siber kerajaan yang tertinggi. Selain itu, integrasi masa nyata dengan platform MySejahtera dan penubuhan pangkalan data berpusat membolehkan analisis corak penyakit dilakukan secara lebih strategik, sekali gus menjadikan sistem kesihatan negara lebih cekap, selamat dan mampan.

Rajah 10.1 Pendigitalan Penjagaan Kesihatan Primer di Malaysia

PERKHIDMATAN KONSULTASI MAYA DI KLINIK KESIHATAN

Sejajar dengan usaha mentransformasikan perkhidmatan kesihatan negara, 573 KK telah berjaya menjalankan Perkhidmatan Konsultasi Maya pada tahun 2025 bagi meminimumkan keperluan kehadiran fizikal. Inisiatif ini bukan sahaja mempercepat akses rakyat kepada kepakaran perubatan dan menjimatkan kos perjalanan, malah memperkukuh pengurusan penyakit kronik secara digital. Penggunaan platform MySejahtera dan Google Meet sebagai medium utama telah mencatatkan 311,366 sesi konsultasi sehingga Disember 2025, sekali gus mencerminkan tahap penerimaan rakyat yang amat memberangsangkan terhadap pendigitalan kesihatan.

Secara keseluruhan, 15 kategori perkhidmatan telah ditawarkan, merangkumi pesakit luar, kesihatan ibu, sains kesihatan bersepadu, farmasi serta pasukan pelbagai disiplin. Data menunjukkan perkhidmatan bagi penyakit berjangkit mencatatkan penggunaan tertinggi dengan 141,877 sesi, diikuti oleh NCD sebanyak 59,798 sesi serta kes antenatal sebanyak 33,486 sesi. Daripada aspek demografi, perkhidmatan ini dimanfaatkan secara meluas oleh golongan dewasa berumur 25 hingga 59 tahun dengan catatan 119,502 pesakit, manakala warga emas berumur 60 tahun dan ke atas merangkumi 28,646 pesakit. Keberkesanan sistem janji temu maya ini turut dibuktikan melalui kadar keciciran yang sangat rendah, iaitu hanya 4.4% (14,590 kes) daripada keseluruhan 330,816 janji temu yang telah dijadualkan.

Bagi memastikan kelestarian dan kualiti penyampaian perkhidmatan ini, BPKK telah menganjurkan Bengkel Kemas Kini Garis Panduan Perkhidmatan Konsultasi Secara Maya pada 15-16 Oktober 2025. Penganjuran bengkel ini bertujuan untuk menyelaraskan piawaian pengoperasian perkhidmatan konsultasi maya menggunakan platform MySejahtera selaras dengan hala tuju pendigitalan KKM.

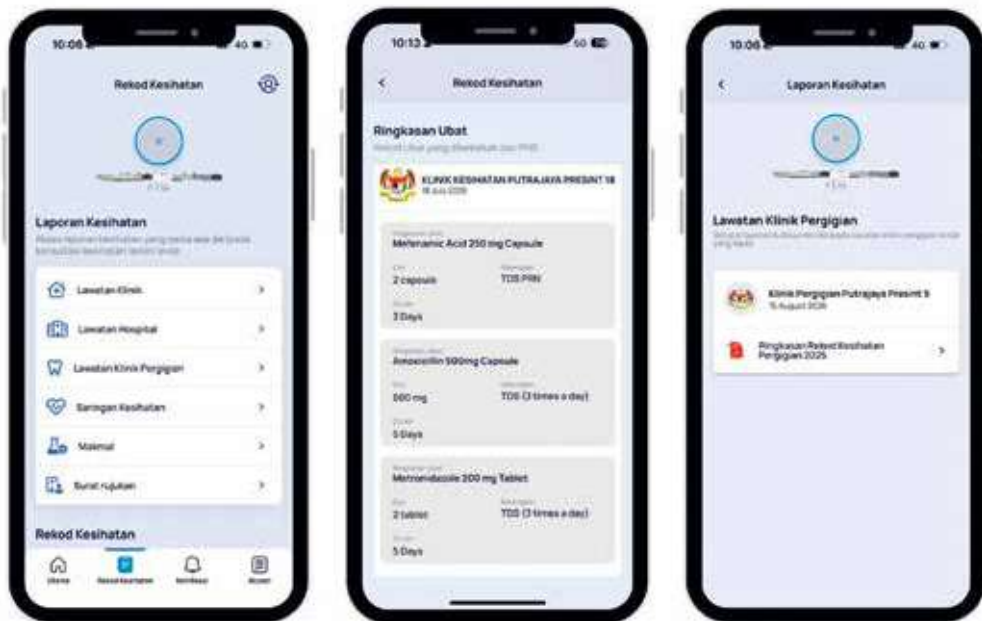

Rajah 10.2 Laporan Perkhidmatan Konsultasi Maya di Klinik Kesihatan Tahun 2025

FASA PERTAMA REKOD KESIHATAN SEPANJANG HAYAT (LHR) MELALUI APLIKASI MYSEJAHTERA

Pelaksanaan fasa pertama LHR melalui aplikasi MySejahtera merupakan langkah strategik ke arah merealisasikan visi 1 Individu, 1 Rekod. Inisiatif ini telah berjaya mengintegrasikan data kesihatan rakyat secara meluas, dengan 30 juta individu kini mempunyai rekod imunisasi, diikuti dengan 7 juta rekod ubat, 3 juta rekod pergigian dan 2.8 juta rekod perubatan KK.

Inisiatif ini menjamin setiap individu memiliki rekod kesihatan digital yang selamat dan mudah diakses, sekali gus memacu penyampaian perkhidmatan yang lebih cekap serta bersepadu di seluruh negara. Inisiatif ini turut memperkasa saling kebolehkendalian sistem bagi memastikan akses kesihatan berkualiti yang saksama kepada seluruh rakyat tanpa mengira lokasi dan status sosioekonomi.

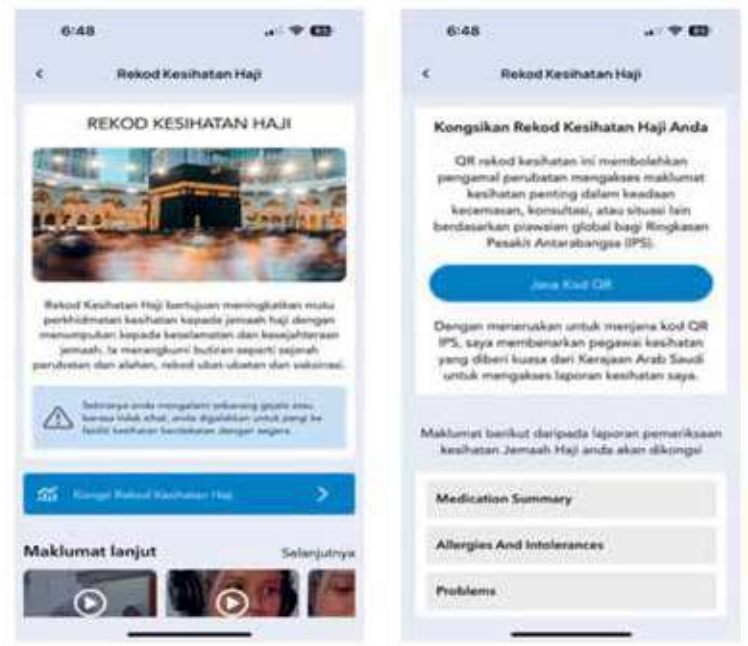

Rajah 10.3 Rekod Kesihatan Digital melalui Aplikasi MySejahtera

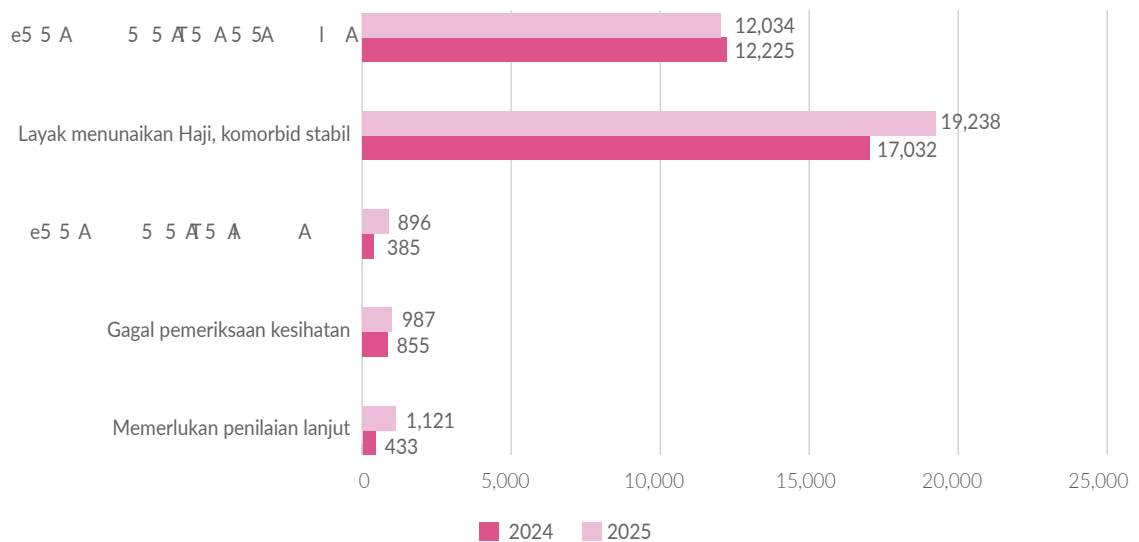
REKOD KESIHATAN HAJI MELALUI APLIKASI MYSEJAHTERA

Malaysia merupakan pelopor di peringkat global dalam saling kebolehkendalian data kesihatan merentas sempadan (Kerajaan Malaysia – Kerajaan Arab Saudi) melalui integrasi Rekod Kesihatan Haji dalam aplikasi MySejahtera. Inisiatif kerjasama ini membolehkan bakal jemaah haji berkongsi maklumat kesihatan penting mereka secara lancar melalui kod QR. Sistem ini menggunakan standard *International Patient Summary* (IPS) daripada *Global Digital Health Certification Network* (GDHCN), WHO, yang memastikan perkongsian data kesihatan kekal selamat dan cekap.

Kejayaan integrasi digital ini dibuktikan melalui peningkatan jumlah rekod pemeriksaan kesihatan bakal jemaah haji daripada 32,384 pemeriksaan pada tahun 2024 kepada 34,279 pemeriksaan pada tahun 2025. Dengan menggunakan piawaian antarabangsa ini, Malaysia terus mempertingkatkan pengalaman ibadah haji sambil mengekalkan tahap keselamatan klinikal yang tertinggi serta ketepatan pentadbiran yang optimum.

Rajah 10.4 Rekod Kesihatan Haji melalui Aplikasi MySejahtera

Rajah 10.5 Keputusan Pemeriksaan Kesihatan Haji

ANUGERAH TRANSFORMASI KESIHATAN DIGITAL

Anugerah Transformasi Kesihatan Digital telah disampaikan kepada JKN, PKD, fasiliti kesihatan, pasukan teknikal serta individu yang telah menunjukkan iltizam, kreativiti dan kepimpinan dalam memacu agenda kesihatan digital negara demi kesejahteraan rakyat dan kemajuan negara.

Anugerah ini telah disampaikan bersempena dengan Hari ICT KKM 2025 pada 11 November 2025 di PICC. Penganugerahan ini juga merupakan satu pengiktirafan rasmi kepada semua pihak yang terlibat supaya terus komited dalam memperkukuh ekosistem kesihatan digital yang mampan, berdaya tahan dan selamat demi kesejahteraan seluruh rakyat Malaysia.

Imej 10.1 Hari ICT KKM 2025

Imej 10.2 Anugerah Transformasi Kesihatan Digital 2025

BAB 11

TRANSFORMASI **KESIHATAN**

PEJABAT TRANSFORMASI KESIHATAN (HTO)

HTO mula beroperasi (secara interim) sejak Februari 2024 dan ditubuhkan secara rasmi pada 1 November 2025 sebagai pemacu utama meneruskan agenda reformasi sistem kesihatan negara berlandaskan Kertas Putih Kesihatan yang melibatkan transformasi pembiayaan kesihatan, penyampaian perkhidmatan kesihatan, promosi kesihatan dan pencegahan penyakit serta tadbir urus sistem kesihatan.

Pendekatan yang digunakan adalah berasaskan bukti, berpaksikan rakyat dan mengambil kira kemampuan fiskal jangka panjang negara. Tahun 2025 merupakan tahun yang signifikan bagi HTO apabila beberapa inisiatif strategik utama telah memasuki fasa awal pengoperasian terperinci, kajian kebolehlaksanaan serta pengukuhan kerjasama antara kementerian, agensi dan rakan antarabangsa.

PENGGUBALAN RANCANGAN MALAYSIA KETIGA BELAS (RMK13)

KKM telah memainkan peranan yang aktif dalam proses penggubalan RMK13 bagi tempoh 2026-2030, selaras dengan arahan dan keperluan yang ditetapkan oleh urus setia RMK13, Kementerian Ekonomi (KE). HTO berfungsi sebagai penyelarar teknikal bagi *Technical Working Group* (TWG) Reformasi Kesihatan, termasuk lima (5) kumpulan fokus, serta melaksanakan penyelarasan tugas antara HTO dan KE bagi memastikan penyediaan input strategik sektor kesihatan dilaksanakan secara bersepadu, sistematik dan selari dengan hala tuju pembangunan negara.

Penglibatan KKM dalam *Inter-Agency Planning Group* (IAPG) *on Growth Enablers* turut menekankan cadangan strategi dan inisiatif yang bersifat *bold and radical*, khususnya dalam reformasi pembiayaan dan tadbir urus kesihatan, pengukuhan promosi dan sekuriti kesihatan, pemerkasaan ekosistem penyampaian perkhidmatan kesihatan, pendigitalan pengurusan maklumat kesihatan serta keterjaminan ubat dan peranti perubatan.

Proses penyediaan input RMK13 telah dilaksanakan secara berfasa dan inklusif melalui siri mesyuarat IAPG, mesyuarat TWG Reformasi Kesihatan, pembentangan kepada pengurusan tertinggi KKM dan Menteri Kesihatan, serta sesi libat urus bersama program, bahagian dan pemegang taruh sepanjang tahun 2024-2025. Input yang dikemukakan merangkumi cadangan keberhasilan dan sasaran strategik sehingga tahun 2030, termasuk pengurangan perbelanjaan kesihatan *out-of-pocket*, pengukuhan peranan penjagaan kesihatan primer, perluasan pendigitalan rekod kesihatan serta cabaran NCD. Pendekatan bersepadu ini mencerminkan komitmen KKM untuk membolehkan rakyat Malaysia memperoleh akses yang saksama kepada perkhidmatan kesihatan yang berkualiti, di samping meningkatkan daya tahan dan kelestarian sistem kesihatan negara.

INISIATIF RESET BAWAH JAWATANKUASA BERSAMA PERINGKAT MENTERI BAGI KOS PENJAGAAN KESIHATAN SWASTA (JBMKKS)

RESET ialah pendekatan nasional untuk memacu pembaharuan bagi menangani punca sebenar inflasi tuntutan perubatan. RESET mengutamakan penjagaan kesihatan berasaskan nilai, yang memberikan tumpuan pada hasil keseluruhan bagi pesakit, mengoptimumkan perkhidmatan penjagaan kesihatan yang menjimatkan kos dan meningkatkan akses kepada penjagaan kesihatan yang berkualiti.

Imej 11.1 Mesyuarat JBMKKS

Usaha ini menggembeng pemegang taruh utama, yang merangkumi KKM, Kementerian Kewangan (MOF), Bank Negara Malaysia (BNM), Pengendali Insurans dan Takaful (ITO), hospital dan klinik swasta, doktor, kumpulan pengguna dan pemegang taruh lain untuk melaksanakan pelbagai inisiatif yang berpandukan lima (5) teras strategik.

HTO juga bekerjasama dengan pelbagai bahagian di KKM seperti Bahagian Perkembangan Perubatan (MaHTAS, UPPH), Program Perkhidmatan Farmasi, Bahagian Kesihatan Digital, Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga, Bahagian Pengurusan Maklumat, Bahagian Perancangan (Seksyen NHF dan PIK), Bahagian Amalan Perubatan, Pusat Kecemerlangan Kesihatan Mental Kebangsaan, Bahagian Perkembangan Kesihatan Awam dan ProtectHealth Corporation.

Pada tahun 2025, HTO bertanggungjawab secara langsung terhadap reka bentuk dan kebolehlaksanaan dua (2) inisiatif teras bawah RESET seperti inisiatif Rakan KKM dan pembangunan produk *Base Medical and Health Insurance/Takaful* (Base MHIT).

BASE MEDICAL AND HEALTH INSURANCE/TAKAFUL (BASE MHIT) DAN DIAGNOSIS RELATED GROUP (DRG)

Bagi menangani isu inflasi perubatan, HTO telah menyelaras pembangunan Pelan *Base MHIT* yang berteraskan prinsip penjagaan kesihatan berasaskan nilai. Usaha ini merangkumi penetapan pakej manfaat, mekanisme pembelian strategik, serta penggunaan instrumen berasaskan bukti seperti *Health Technology Assessment* (HTA), pembangunan senarai ubat kanser dan perkembangan *interoperability* rekod perubatan elektronik.

Pada tahun 2025, HTO juga telah menyelaras salah satu komponen teknikal utama ialah pembangunan mekanisme pembayaran berasaskan DRG bagi sektor swasta. Pendekatan ini bertujuan meningkatkan ketelusan mekanisme pembayaran, mengurangkan kebergantungan kepada caj item demi item serta mewujudkan asas pembiayaan yang lebih konsisten dan boleh diramal.

Pada 2025, HTO telah melaksanakan lebih daripada 60 sesi libat urus dan perbincangan teknikal bersama dengan hospital dan klinik swasta, NGO, pengendali insurans dan takaful (ITO) serta rakan strategik antarabangsa termasuk Bank Dunia dan WHO.

Di samping itu, HTO juga menyokong peranan ProtectHealth Corporation sebagai pembeli strategik dan pelaksana projek DRG bagi pihak KKM, termasuk latihan berkaitan pengkodan ICD-11 dan ICD-9-CM melibatkan hospital swasta sebagai persediaan kepada pelaksanaan pengumpulan data DRG melalui sistem *Price, Admission and Clinical Electronic Datahub* (PACED).

Imej 11.2 Latihan Penggunaan Sistem PACED

RAKAN KKM

Rakan KKM merupakan satu inisiatif strategik KKM dengan objektif utama untuk mengekalkan petugas penjagaan kesihatan berpengalaman dalam sektor perkhidmatan awam, seterusnya menyediakan pilihan tambahan kepada rakyat untuk mendapatkan perkhidmatan kesihatan, menjadi penanda aras kos perubatan bagi sektor swasta dan menyokong kemampanan pembiayaan kesihatan negara.

HTO berperanan sebagai inkubator dasar yang menyokong dan memudahkan pembangunan inisiatif Rakan KKM melalui penyediaan dasar, rangka kerja dan panduan awal. Pendekatan ini bertujuan untuk memangkin, mengupayakan dan membolehkan bahagian lain serta syarikat Rakan KKM Sdn. Bhd. (RKSB) meneruskan dan melaksanakan inisiatif ini secara berperingkat. HTO terlibat dalam perbincangan awal dengan pihak GEAR-up, MOF, Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) dan pemegang taruh lain, termasuk penganjuran sesi libat urus dan dialog awam serta penyediaan Kertas Jemaah Menteri yang telah diluluskan pada 18 Jun 2025.

LAPORAN STRATEGIC ENGAGEMENT GROUP ON HUMAN RESOURCE IN HEALTHCARE (SEG HRH)

Sumber manusia untuk kesihatan merupakan tulang belakang kepada sistem kesihatan untuk berfungsi dengan berkesan. Menyedari cabaran struktur dan jangka panjang dalam pengurusan tenaga kerja kesihatan, HTO telah menyelaras penubuhan dan menyokong SEG HRH.

SEG HRH dianggotai oleh sekumpulan pakar luar dalam bidang pengurusan sumber manusia, dasar kesihatan, ekonomi kesihatan serta pentadbiran awam. Kumpulan bebas ini telah menjalankan analisis menyeluruh terhadap isu berkaitan perancangan, pengambilan, pengekalan, pembangunan kerjaya dan kebajikan tenaga kerja kesihatan.

Majlis Penyerahan Laporan SEG HRH kepada Menteri Kesihatan telah diadakan pada 24 Jun 2025 yang turut dihadiri oleh pengurusan tertinggi KKM. Laporan ini menjadi dokumen rujukan penting yang berasaskan bukti bagi perancangan reformasi sumber manusia sektor kesihatan secara berperingkat dan syor laporan ini diambil kira dalam RMK13.

Imej 11.3 Majlis Penyerahan Laporan *The Future of Health Workforce in Malaysia: A Strategic Roadmap*

KURSUS *FACING THE MEDIA*

Pada 27 Februari 2025, HTO bersama dengan Unit Komunikasi Korporat KKM telah menganjurkan kursus *Facing the Media* kepada barisan kepimpinan kementerian, termasuk Pengarah Kesihatan Negeri. Kursus yang disampaikan oleh pakar luar ini bertujuan melengkapkan barisan pimpinan KKM dengan kemahiran melaksanakan sidang akhbar dan temu bual serta menyelaras objektif komunikasi agar sejajar dengan matlamat kementerian dalam memperkukuh imej KKM dan menyokong pelaksanaan transformasi sistem kesihatan negara.

Imej 11.4 Kursus *Facing the Media*

KERJASAMA DUA HALA ANTARA MALAYSIA DAN SINGAPURA DALAM BIDANG KESIHATAN

Kerjasama yang melibatkan bidang kesihatan ini terus diperkukuh pada tahun 2025 melalui MoU yang ditandatangani pada 4 Disember 2025 di antara Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Singapura. Usaha ini diterajui oleh HTO dengan penyelarasan daripada Bahagian Dasar dan Hubungan Antarabangsa.

Memorandum ini bertujuan memperkukuh kerjasama dua hala dalam sektor kesihatan dengan memanfaatkan hubungan erat sedia ada serta keupayaan dan kekuatan unik kedua-dua negara. Ia membuka ruang kepada pertukaran kepakaran, pengetahuan dan amalan terbaik secara lebih tersusun bagi menangani cabaran kesihatan bersama dalam persekitaran global. HTO juga turut telah menerajui beberapa siri perkongsian pembelajaran dan mengadakan lawatan kerja teknikal dalam bidang promosi kesihatan dan pencegahan penyakit, pembiayaan kesihatan, kesihatan digital dan penyelarasan industri makanan berkaitan kandungan gula dan garam.

HALA TUJU

Tahun 2025 menandakan satu fasa penting dalam perjalanan transformasi sistem kesihatan Malaysia. Melalui peranan yang dimainkan oleh HTO, pelbagai inisiatif strategik telah dirangka dan diperkukuh bagi memastikan sistem kesihatan negara kekal mampan, adil dan berorientasikan rakyat. HTO akan terus komited untuk bekerjasama dengan semua pemegang taruh termasuk kementerian, agensi, sektor swasta, rakan antarabangsa dan orang awam, dalam menjayakan agenda reformasi kesihatan demi kesejahteraan rakyat Malaysia.

BAB 12

KOMUNIKASI KORPORAT

UNIT KOMUNIKASI KORPORAT (UKK)

UKK bertanggungjawab menyelaras publisiti, liputan media dan dokumentasi teknikal bagi setiap acara utama KKM di seluruh negara bagi memastikan naratif kejayaan kementerian disebarluaskan secara berkesan melalui pelbagai platform media. Pada tahun 2025, UKK telah mempergiat penghasilan kandungan kreatif dan promosi program rasmi bagi memacu kecemerlangan penyampaian perkhidmatan demi kesejahteraan masyarakat.

PELANCARAN BLOK BANGUNAN BAHARU HOSPITAL TAWAU SABAH

Projek pembangunan blok bangunan baharu Hospital Tawau dengan pertambahan 154 katil serta fasiliti moden telah dirasmikan oleh Perdana Menteri dengan kehadiran Menteri Kesihatan serta KSU.

Imej 12.1 Pelancaran Blok Bangunan Baharu Hospital Tawau

PROGRAM JELAJAH WIRA MADANI

Pada tahun 2025, UKK telah menyelaras liputan media bagi dua (2) program Jelajah Wira MADANI yang dirasmikan oleh Menteri Kesihatan seperti yang berikut:

- i. Majlis Sambutan Hari Jantung Jelajah Wira MADANI 2025 yang diadakan pada 4 Oktober 2025 di Hospital Sultan Idris Shah (HSIS) Serdang. Sambutan ini memberi fokus kepada usaha meningkatkan kesedaran mengenai kesihatan kardiovaskular di samping meraikan wira barisan hadapan kesihatan.
- ii. Jelajah Wira Madani @ 25 Tahun Hospital Putrajaya yang diadakan pada 15 November 2025. Sambutan ini bertujuan untuk memberikan penghargaan kepada wira barisan hadapan sepanjang 25 tahun penubuhan Hospital Putrajaya. Selain itu, Hospital Putrajaya juga telah menerima pengiktirafan sebagai salah sebuah *World's Best Hospitals 2025* oleh *Newsweek* dan *Statista*.

**Imej 12.2 Program Jelajah Wira MADANI
25 Tahun Hospital Putrajaya**

**Imej 12.3 Majlis Sambutan Hari Jantung
Jelajah Wira MADANI 2025 HSIS**

PROGRAM MADANI RAKYAT

Agenda Reformasi Kesihatan MADANI terus dipergiat melalui siri jelajah Program MADANI Rakyat yang bermula di beberapa negeri. Inisiatif ini memfokuskan perkhidmatan penjagaan kesihatan rakyat melalui perkhidmatan Klinik Pergigian Bergerak, unit WOW serta pameran interaktif KKM. KKM mendapat pengiktirafan reruai ketiga terbaik di siri jelajah Terengganu dan reruai terbaik di Dataran Nilai, Negeri Sembilan. Program ini diakhiri dengan Program Rancangan MADANI di Putrajaya pada 5-7 Disember 2025.

Imej 12.4 Program MADANI Rakyat Terengganu

PROGRAM SANTUNI MADANI DAN KARNIVAL PARU-PARU & MINDA SIHAT

Program Santuni MADANI beserta Karnival Paru-Paru dan Minda Sihat telah diadakan di Kampung Jeram, Kuala Selangor pada 2 November 2025 dan dirasmikan Menteri Kesihatan. Program ini bertujuan meningkatkan kesejahteraan penduduk luar bandar melalui pelaksanaan saringan awal penyakit TB menggunakan teknologi *TB-LAMP bus* dengan keputusan kurang dua (2) jam. Selain itu program ini turut melancarkan agenda Minda Sihat menerusi talian HEAL 15555.

Imej 12.5 Program Santuni MADANI dan Karnival Paru-paru & Minda Sihat

PROGRAM KAMPUNG ANGKAT MADANI KKM

Pada 18 Ogos 2025, KSU telah merasmikan Majlis Pelancaran Program Kampung Angkat MADANI KKM di Kampung Santan dengan peruntukan sebanyak RM1 juta bagi pembangunan komuniti dan infrastruktur setempat. Program ini berperanan sebagai pemudah cara dalam mengenal pasti dan menyelesaikan isu penduduk.

Imej 12.6 Majlis Pelancaran Program Kampung Angkat MADANI KKM Kampung Santan, Perlis

MALAYSIA INTERNATIONAL HEALTHCARE (MIH) MEGATRENDS B

Majlis MIH *Megatrends* 2025 telah disempurnakan oleh Timbalan Perdana Menteri pada 25 November 2025 di Pusat Konvensyen Kuala Lumpur yang berlangsung selama tiga (3) hari. Majlis ini dihadiri 1,500 peserta daripada pelbagai sektor kesihatan global dan 92 pempamer inovasi teknologi perubatan terkini serta menyediakan aktiviti interaktif melalui MIH *Megatrends Live+*.

Imej 12.7 MIH Megatrend 2025

JUMLAH PENGIKUT MEDIA SOSIAL RASMI KKM

Rajah 12.1 Jumlah Pengikut di Media Rasmi KKM

Jadual 12.1 *Post-Engagement* Tertinggi Tahun 2025

Kandungan	Capaian
Kenyataan Rasmi	
Kenyataan Media KKM Situasi Semasa Influenza di Malaysia	115,331
Kenyataan Media KKM Penjelasan Berhubung Kes Kematian Seorang Kanak-Kanak Yang Dikesan Positif Influenza di Klang	64,615
Infografik	
MySejahtera: Janji Temu Digalakkan, Walk-In Diterima	275,905
KKM Melakar Sejarah: Kejayaan Implantasi Pertama <i>Left Ventricular Assist Device</i> (LVAD)	41,458
2 Tahun Reformasi Kesihatan MADANI	33,064

HARI BERTEMU PELANGGAN

KKM telah menganjurkan Hari Bertemu Pelanggan Siri 1 Tahun 2025 pada 27 Februari 2025 di IPKKM, Putrajaya, bertemakan “*A Happy Mouth is...A Happy Mind*”. Siri seterusnya telah diadakan di Baling, Kedah dan Miri, Sarawak dengan anjuran bersama program ANMS yang merangkumi perkhidmatan saringan kesihatan, kempen derma darah, perkhidmatan Klinik Pergigian Bergerak, *pocket talk*, forum dan *Expressive Art Gallery*.

Imej 12.8 Hari Bertemu Pelanggan Miri, Sarawak

Imej 12.9 Hari Bertemu Pelanggan Baling, Kedah

KAJIAN KEPUASAN PELANGGAN 2025

KKM terus memperkasakan kualiti penyampaian perkhidmatan awam melalui pelaksanaan Kajian Kepuasan Pelanggan di IPKKM yang diselaraskan oleh UKK. Kajian komprehensif selama empat (4) bulan bermula Jun – September 2025 ini didasarkan kepada Kamus KPI Tier 3 (Pengurusan). Kajian ini telah disertai oleh 484 responden yang terdiri daripada 79.1% responden wanita dan 20.9% responden lelaki. Secara keseluruhannya, 92.8% berpuas hati terhadap perkhidmatan disediakan di IPKKM melebihi sasaran 85%.

PRESTASI PENGURUSAN RESPONS AWAM

Pada tahun 2025, sebanyak 54,300 maklum balas telah direkodkan melalui Sistem Pengurusan Aduan Awam (SISPAA), di mana kategori Bukan Aduan mencatatkan angka tertinggi iaitu 38,359 (70.6%) rekod. Trend ini mencerminkan peningkatan kepercayaan rakyat yang signifikan, khususnya melalui kategori Penghargaan yang menyumbang sebanyak 24,515 maklum balas. Bagi kategori Aduan, sebanyak 15,941 kes telah diuruskan secara telus dan responsif bagi memastikan setiap isu diselesaikan dengan berkesan.

Jadual 12.2 Jumlah Penerimaan Maklum Balas Awam Tahun 2025

Jenis Maklum Balas	Kategori	Terima	Jumlah
Aduan	Biasa	13,684	15,941
	Kompleks	2,257	
Bukan Aduan	Penghargaan	24,515	38,359
	Pelaporan	10,377	
	Pertanyaan	1,726	
	Permohonan	884	
	Cadangan	857	
			54,300

KKM merangkul Anugerah Emas (Sektor Awam) dalam Majlis Anugerah Integriti, Governans dan Antirasuah (AIGA) 2025. Anugerah berprestij ini telah diterima oleh KSU, sebagai pengiktirafan kementerian dalam membudayakan amalan antirasuah yang telus dan berakauntabiliti. Pencapaian strategik ini bukan sahaja meletakkan KKM sebagai suri teladan dalam sektor awam, malah menyokong Amanat Perdana Integriti Nasional yang disampaikan oleh Perdana Menteri untuk berada dalam kelompok 25 negara terbaik dunia bagi Indeks Persepsi Rasuah (CPI) menjelang tahun 2033.

Imej 12.10 Majlis Anugerah Integriti, Governans dan Antirasuah (AIGA) Tahun 2025

BAB 13

AUDIT DALAM

CAWANGAN AUDIT DALAM (CAD)

CAD telah ditubuhkan pada tahun 1980 selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1979. Peranan dan tanggungjawab CAD telah dimantapkan melalui Pekeliling Perbendaharaan PS 3.1 (Pindaan 2024), iaitu Pelaksanaan Audit Dalam di Kementerian atau Jabatan Persekutuan dan Kerajaan Negeri. CAD yang diketuai oleh Ketua Audit Dalam telah diberi kuasa untuk menjalankan pengauditan secara bebas, adil dan saksama serta bertanggungjawab terus kepada KSU.

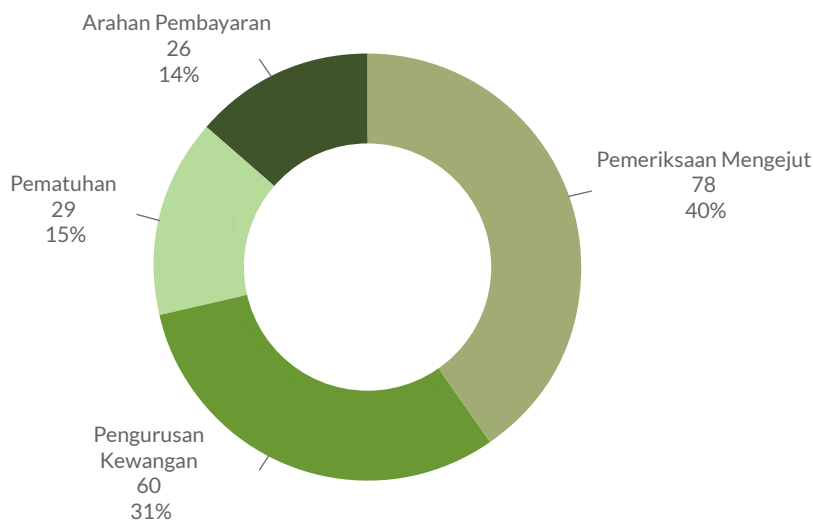
AKTIVITI

Selaras dengan PS 3.1 serta standard pengauditan, iaitu *The International Organisation of Supreme Audit Institutions* (INTOSAI) dan *The Chartered Institute of Internal Auditors*, CAD telah melaksanakan lima (5) program pengauditan sepanjang tahun 2025, iaitu:

- i. Pengauditan Kewangan
- ii. Pengauditan Prestasi
- iii. Pengauditan Risiko
- iv. Penilaian Risiko
- v. Penyataan Kawalan Dalaman

PENGAUDITAN KEWANGAN

Pengauditan Kewangan meliputi pelbagai aspek, termasuk pengauditan terhadap kawalan dalaman, pematuhan terhadap peraturan kewangan atau perundangan, rekod kewangan serta sistem kewangan yang diwujudkan di Pusat Tanggungjawab (PTJ). Pada tahun 2025, CAD telah melaksanakan empat (4) jenis aktiviti di bawah Pengauditan Kewangan, merangkumi Pengauditan Pengurusan Kewangan, Pengauditan Pematuhan, Pengauditan Arahan Pembayaran dan Pemeriksaan Mengejut.

Rajah 13.1 Pengauditan Kewangan Tahun 2025

PENGAUDITAN PRESTASI

CAD telah menjalankan pengauditan prestasi untuk menilai sama ada aktiviti kementerian dilaksanakan dengan cekap, berhemat dan berkesan serta mencapai objektif yang ditetapkan. Pengukuran input, output dan keberhasilan akan diteliti bagi menentukan pengurusan dan pencapaian program atau aktiviti tersebut. Pada tahun 2025, sebanyak 12 pengauditan prestasi telah dilaksanakan, yang melibatkan pengurusan perolehan, pengurusan program atau aktiviti dan projek ICT. Senarai topik pengauditan prestasi adalah seperti yang berikut:

- i. Pengurusan Aktiviti Penyewaan Premis Demis di Hospital KKM
- ii. Pengurusan Aktiviti Penyewaan Premis Demis di Hospital KKM
- iii. Pelaksanaan Aktiviti bagi Agenda Nasional Malaysia Sihat (ANMS) di KKM
- iv. Pengurusan Bantuan kepada NGO bagi Subsidi Kos Rawatan Hemodialisis
- v. Perolehan Penggantian Kenderaan Bukan Ambulans bawah Program Kesihatan Awam, KKM
- vi. Perolehan Peralatan Perubatan di Hospital KKM bawah Program Kesihatan Awam, KKM
- vii. Perolehan Peralatan Perubatan di Fasiliti Kesihatan Primer bawah Program Kesihatan Awam, KKM
- viii. Perolehan Peralatan Perubatan di Pusat Jantung Negara dan Hospital KKM
- ix. Perolehan Reagen di Hospital Negeri
- x. Pengurusan Perolehan Peralatan ICT (Komputer Peribadi dan Komputer Riba) secara Sewa Milik bagi IPKKM dan Zon Utara di BPM, KKM
- xi. Pengurusan *Blood Bank Information System* Versi 2 (BBISv2)
- xii. Pengurusan Perkhidmatan Penyelenggaraan Perisian dan Aplikasi Sistem QUEST 3+ di NPRA

VERIFIKASI DATA BAKI AWAL ASET DAN LIABILITI (PERAKAUNAN AKRUAN)

CAD perlu melaksanakan pengesahan terhadap baki awal aset dan liabiliti bagi penyata kewangan kementerian yang meliputi item-item dalam Penyata Kedudukan Kewangan bagi tujuan perakaunan akrual kerajaan. Pada tahun 2025, CAD telah melaksanakan dua (2) aktiviti verifikasi baki aset dan liabiliti terhadap item-item penyata kewangan sejajar dengan pelaksanaan Perakaunan Akrual Kerajaan Persekutuan.

Verifikasi audit yang telah dilaksanakan melibatkan pengesahan data baki awal Aset Tak Alih (Tanah dan Bangunan), Aset Dalam Pembinaan, Aset Alih, Hartanah Pelaburan dan Akaun Belum Terima bagi tempoh migrasi data Fasa 1 dan Fasa 2 pada tahun 2025.

h (DFA) (u (a (U (T (T ((j (s (ECEH

Item	d (Dk 5	d (E4k 5
Aset Tak Alih (Tanah dan Bangunan)	1,451,904,837.96	2,824,481,055.78
Aset Dalam Pembinaan	30,663,668.77	7,901,019.32
Aset Alih	200,880,672.82	-
Hartanah Pelaburan	385,420.00	670,000.00
Akaun Belum Terima	4,302,705.81	-

PENILAIAN RISIKO DAN PENYATAAN KAWALAN DALAMAN

CAD bertanggungjawab memberikan jaminan dan khidmat perundingan kepada organisasi seperti yang telah digariskan dalam PS 3.1. CAD perlu melaksanakan penilaian risiko pengurusan kewangan yang melibatkan empat (4) elemen utama iaitu Kawalan Kutipan Hasil, Pengurusan Aset, Pengurusan Perbelanjaan dan Pengurusan Perolehan.

Pada tahun 2025, CAD telah melaksanakan dua (2) pengauditan penilaian risiko, iaitu Pengurusan Pusat Kawalan Kusta Negara, Sungai Buloh dan Perolehan Darurat di Program Perkhidmatan Farmasi.

CAD telah mengeluarkan Penyataan Kawalan Dalaman berdasarkan pengauditan penilaian risiko yang telah dilaksanakan untuk menilai keberkesanan kawalan dalaman sedia ada serta mengemukakan syor penambahbaikan.

MESYUARAT JAWATANKUASA AUDIT

Hasil pengauditan dan penemuan yang dibangkitkan dalam laporan audit telah dibentangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Audit selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan PS 3.1 (Pindaan 2024). Sesi pembentangan tersebut menghasilkan tindakan penambahbaikan terhadap proses dan prosedur bagi memperkukuh kawalan dalaman. Mesyuarat ini juga (6 (~ (h ~ (g ~ (R (j ~ ~ (~ ~ (~ ~ 7

HALA TUJU

Peranan dan fungsi audit dalaman yang dijalankan oleh CAD dapat dicapai dengan sokongan daripada pelbagai peringkat pengurusan di KKM dan PTJ. Segala usaha yang diambil oleh warga KKM untuk menangani kelemahan, menambah baik proses dan prosedur serta memantapkan tadbir urus telah membantu KKM meningkatkan sistem penyampaian perkhidmatan kesihatan kepada rakyat.

BAB 14

PENASIHAT **UNDANG-UNDANG**

PEJABAT PENASIHAT UNDANG-UNDANG (PUU)

PENGENALAN

Pejabat PUU berada di bawah seliaan Bahagian Penasihat, Jabatan Peguam Negara (AGC) dan pegawai yang berkhidmat di Pejabat PUU merupakan pegawai daripada AGC. Pejabat PUU terdiri daripada seorang PUU, tujuh (7) Peguam Kanan Persekutuan, enam (6) Peguam Persekutuan, dua (2) Penolong Pegawai Undang-Undang serta 13 staf sokongan.

Pejabat PUU memainkan peranan yang amat penting dalam pengukuhan tadbir urus kesihatan melalui pelaksanaan fungsinya iaitu memberikan nasihat perundangan secara lisan atau bertulis, menyemak dan menggubal draf undang-undang, menyemak dan meluluskan dokumen perundangan seperti perjanjian, MoU, instrumen perundangan domestik dan antarabangsa serta mewakili KKM berhubung dengan tindakan sivil.

PENCAPAIAN PEJABAT PUU

Secara amnya, jumlah dan skop kerja yang dikendalikan oleh Pejabat PUU tertakluk pada permohonan yang dikemukakan oleh KKM. Bagi tahun 2025, Pejabat PUU telah menyemak sebanyak 1,731 perjanjian dan instrumen perundangan (seperti MoU dalam dan luar negara serta perjanjian perolehan), menyediakan 499 nasihat perundangan bertulis serta menghadiri sebanyak 835 mesyuarat, termasuk memberikan pandangan perundangan secara lisan dalam mesyuarat yang dihadiri tersebut. Berhubung dengan semakan dan penggubalan undang-undang, sebanyak 27 undang-undang (termasuk perundangan utama dan subsidiari) telah disemak dan diluluskan oleh AGC.

Selain itu, Pejabat PUU juga telah memfailkan sebanyak 89 kes tuntutan sivil di mahkamah dan membantu AGC menguruskan 57 kes tuntutan sivil terhadap KKM. Sepanjang tahun 2025, jumlah wang yang berjaya dikutip melalui tuntutan sivil adalah RM2,020,338.82, iaitu peningkatan sebanyak 42.65% berbanding dengan jumlah kutipan pada tahun 2024 yang berjumlah RM1,416,404.21. Pejabat PUU turut menguruskan dokumentasi bagi 56 kes kemalangan jalan raya untuk tindakan lanjut AGC.

AKTIVITI

PENGGUBALAN UNDANG-UNDANG

Pejabat PUU memainkan peranan penting dalam penggubalan undang-undang iaitu memastikan draf undang-undang dan perundangan subsidiari yang digubal oleh KKM adalah teratur dan selaras dengan peruntukan undang-undang sebelum diangkat kepada Bahagian Gubalan, AGC untuk semakan dan kelulusan.

Sesi Menandatangani Peraturan-Peraturan Perubatan (Pindaan) 2025

Akta Perubatan (Pindaan) 2024 [Akta A1729] telah diluluskan oleh Dewan Rakyat pada 22 Julai 2024 dan Dewan Negara pada 29 Julai 2024 serta diperkenan oleh Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong untuk siaran warta pada 17 Oktober 2024. Akta A1729 telah dihasratkan oleh KKM untuk dikuatkuasakan secara serentak dengan Peraturan-Peraturan Perubatan (Pindaan) 2025 yang disediakan oleh BPP.

Berhubung dengan Peraturan-Peraturan Perubatan (Pindaan) 2025 tersebut, Pejabat PUU telah membuat semakan semasa ianya di peringkat draf bagi memastikan keteraturan peruntukan-peruntukan di dalamnya sebelum diangkat kepada Bahagian Gubalan, AGC untuk semakan dan kelulusan. Pada 26 Jun 2025, Pejabat PUU telah dijemput oleh BPP untuk bersama-sama menyaksikan Menteri Kesihatan menandatangani dokumen Peraturan-Peraturan Perubatan (Pindaan) 2025 yang telah disemak dan diluluskan oleh Bahagian Gubalan, AGC.

Imej 14.1 Sesi Menandatangani Peraturan-Peraturan Perubatan (Pindaan) 2025 oleh Menteri Kesihatan

Rang Undang-Undang Racun (Pindaan) 2025

Rang Undang-Undang Racun (Pindaan) 2025 [D.R. 17/2025] (RUU) telah diluluskan oleh Dewan Rakyat pada 28 Julai 2025 dan Dewan Negara pada 10 September 2025. RUU ini bertujuan untuk meminda Akta Racun 1952 [Akta 366] bagi memperkukuh penguatkuasaan Akta 366 terhadap aktiviti haram yang melibatkan penyalahgunaan racun dan bahan psikotropik dan seterusnya, meningkatkan keberkesanan serta kelancaran tindakan agensi penguatkuasaan yang berkaitan, khususnya PDRM.

RUU ini melibatkan pindaan seksyen 2 Akta 366 dalam takrif '*authorised officer*' untuk memasukkan pegawai polis daripada apa-apa pangkat dan orang yang dilantik oleh Menteri Kesihatan bawah seksyen 31A sebagai pegawai diberi kuasa. Skop takrif '*premises*' juga diperluas bagi merangkumi mana-mana tanah, bangunan atau bahagian mana-mana bangunan, apa-apa pemasangan di atas tanah, pemasangan luar pesisir atau pemasangan lain sama ada di atas dasar atau yang terapung di atas mana-mana air dan mana-mana struktur boleh alih atau tidak, dan takrif itu hendaklah terpakai bagi keseluruhan Akta 366. Selain itu, seksyen 31A yang baharu dimasukkan bagi memberikan kuasa kepada Menteri Kesihatan untuk melantik mana-mana orang sebagai pegawai diberi kuasa di bawah Akta 366.

Imej 14.2 Pembentangan D.R. 17/2025 di Dewan Rakyat dan Dewan Negara

AKTIVITI PEMANTAPAN PENGETAHUAN DAN KEMAHIRAN PERUNDANGAN

Pejabat PUU telah mengambil langkah proaktif melalui penganjuran beberapa bengkel bagi meningkatkan kemahiran setiap pegawai dan staf sokongan untuk memastikan penyampaian penyelesaian perundangan yang terbaik dan menyeluruh demi kepentingan kerajaan.

Bengkel Pengenalan kepada Kontrak Kerajaan dan Instrumen Perundangan Lain Pejabat PUU Tahun 2025

Bengkel ini telah diadakan pada 12-14 Jun 2025 di Cameron Highlands dan turut dihadiri oleh 13 pegawai serta 10 staf daripada Pejabat PUU. Bengkel ini bertujuan meningkatkan pengetahuan peserta berkenaan dengan kontrak kerajaan dan instrumen perundangan lain, memberikan pendedahan kepada peserta berkenaan dengan komunikasi berkesan dan menetapkan hala tuju bagi memperkasa hal ehwal pentadbiran dan pengurusan Pejabat PUU. Sesi ceramah bertajuk 'Pengenalan kepada Kontrak Kerajaan' telah disampaikan oleh Puan Noor Akmal binti Mustafa Kamal, Peguam Kanan Persekutuan daripada Pejabat PUU.

Imej 14.3 Bengkel Pengenalan kepada Kontrak Kerajaan dan Instrumen Perundangan Lain Pejabat PUU Tahun 2025

Bengkel Penyemakan dan Pemukiman Kontrak Kerajaan Pejabat PUU Tahun 2025

Bengkel ini telah diadakan pada 30 September – 2 Oktober 2025 di Cyberjaya dan dihadiri oleh 13 pegawai dan tiga (3) staf daripada Pejabat PUU. Objektif bengkel ini adalah untuk menyelesaikan semakan kontrak kerajaan tertunggak yang telah ditugaskan kepada pegawai Pejabat PUU. Sebarang isu yang timbul semasa semakan dibuat sepanjang bengkel ini telah dibincangkan dan diselesaikan bagi memastikan kontrak dapat ditandatangani dalam tempoh masa yang sepatutnya serta bayaran dapat dibuat kepada kontraktor mengikut jadual pembayaran yang telah dipersetujui.

Imej 14.4 Bengkel Penyemakan dan Pemukiman Kontrak Kerajaan Pejabat PUU Tahun 2025

Bengkel Kajian Semula Petunjuk Prestasi Utama (KPI) dan Sasaran Kerja Utama (SKU) Pejabat PUU Tahun 2025

Bengkel ini telah diadakan pada 16-18 Oktober 2025 di Pulau Pangkor dan dihadiri oleh 13 pegawai dan 11 staf daripada Pejabat PUU. Bengkel ini bertujuan memberikan pendedahan kepada peserta berkenaan dengan pengetahuan dan kemahiran yang mendalam berhubung dengan aspek pengurusan kontrak kerajaan secara berkesan dan telus serta meningkatkan pengetahuan peserta dalam mematuhi peruntukan undang-undang, dasar kerajaan dan tatacara kewangan atau perolehan yang berkaitan. Taklimat utama yang telah disampaikan merangkumi status KPI Pejabat PUU bagi tahun 2025, permasalahan dan penetapan semula sasaran dalam mencapai KPI dan SKU bagi tahun 2026. Selain itu, aktiviti sukan turut dilaksanakan bagi mengeratkan silaturahim dalam kalangan pegawai dan staf Pejabat PUU.

Imej 14.5 Bengkel Kajian Semula KPI dan SKU Pejabat PUU Tahun 2025

BAB 15

INTEGRITI

UNIT INTEGRITI (UI)

UI ditubuhkan pada 10 Februari 2014 berdasarkan Pekeliling Perkhidmatan Sumber Manusia, Ceraian SP.1.2.1 Penubuhan Unit Integriti di Semua Agensi Awam. Penubuhan unit ini adalah untuk mengintegrasikan semua pengurusan yang berkaitan dengan integriti di bawah sebuah unit yang khusus supaya inisiatif penginstitution integriti, pencegahan, pemuatan, pengesanan salah laku serta tindakan punitif dapat dilaksanakan secara lebih berfokus, terancang, efisien dan mencapai keberhasilan yang optimum. Secara umumnya, terdapat enam (6) seksyen di bawah unit ini, iaitu Seksyen Tadbir Urus, Seksyen Pengukuhan Integriti, Seksyen Pengesanan dan Pengesanan, Seksyen Pengurusan Aduan, Seksyen Pemuatan dan Seksyen Tatatertib.

AKTIVITI DAN PENCAPAIAN

Penyertaan KKM dalam Anugerah Integriti, Governans dan Antirasuah (AIGA) tahun 2023, telah membawa kejayaan dalam memperoleh Anugerah Emas. Pada 2025, KKM sekali lagi telah dianugerahkan Anugerah Emas bagi kategori Sektor Awam. Sebanyak 202 organisasi telah menyertai anugerah ini yang terdiri daripada 131 agensi awam dan 71 agensi swasta. Anugerah berprestij tersebut telah disampaikan oleh Ketua Setiausaha Negara dalam Majlis Amanat Perdana Integriti Nasional (MAPIN) serta Majlis Anugerah AIGA 2025 pada 22 Oktober 2025.

Imej 15.1 Anugerah Emas AIGA Tahun 2025

Seminar Integriti dan Tatatertib KKM 2025 telah dirasmikan oleh Menteri Kesihatan pada 19 November 2025 dengan tema 'Integriti Teras Kesejahteraan' *Negara* sebagai usaha untuk memantapkan tadbir urus, integriti dan antirasuah warga KKM melalui sistem penyampaian perkhidmatan dan tatakelola terbaik.

Pengisian program termasuk Ikrar Integriti, pelancaran Pelan Pencegahan Rasuah KKM 2026-2028, penyampaian Sijil Penghargaan AIGA 2025 dan sesi perkongsian Pemerhatian Lembaga Rayuan Tatatertib Suruhanjaya Perkhidmatan Awam (SPA): Isu-Isu Surat Pertuduhan dan Hukuman Lembaga Tatatertib oleh Penasihat Undang-Undang SPA.

Kemuncak acara bagi program tersebut adalah sesi forum eksekutif bertajuk Mendepani Cabaran Kepimpinan Integriti di KKM yang dikendalikan oleh Pengarah Bahagian Amalan Perubatan selaku moderator dan disertai oleh tiga (3) panel khas iaitu Menteri Kesihatan, KSU KKM dan mantan Ketua Pengarah Pusat Pencegahan Anti-Jenayah Kewangan Nasional.

Imej 15.2 Seminar Integriti dan Tatatertib KKM Tahun 2025

UI menghebahkan mesej integriti melalui 14 siri poster mesej integriti dan video pendek dan turut menganjurkan tiga (3) siri Program Bicara Integriti seperti yang berikut:

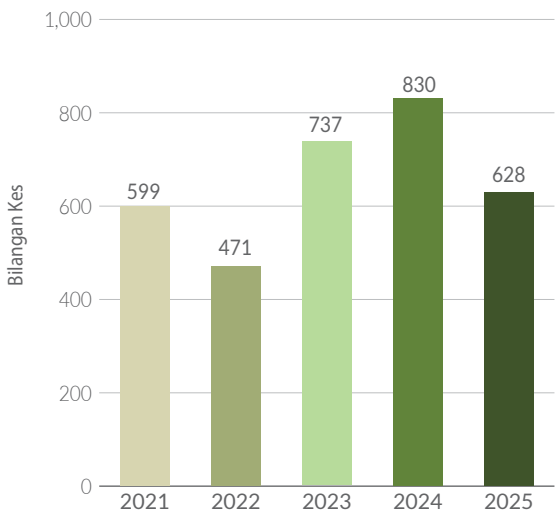
- i. Bicara Integriti Siri 1/2025: Integriti Digital Etika di Alam Siber oleh Timbalan Pengarah Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (SKMM) Wilayah Persekutuan, Ts. Katirawaan Rajadran
- ii. Bicara Integriti Siri 2/2025: High Sementara Derita Selamanya oleh Ketua Penolong Pengarah, Bahagian Pencegahan, Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK), Encik Mahadzir bin Elias
- iii. Bicara Integriti Siri 3/2025: Bila Tempat Kerja Jadi Medan Buli oleh Pensyarah Universiti Pendidikan Sultan Idris, Prof Dr. Mohammad Aziz Shah bin Mohamed Arip

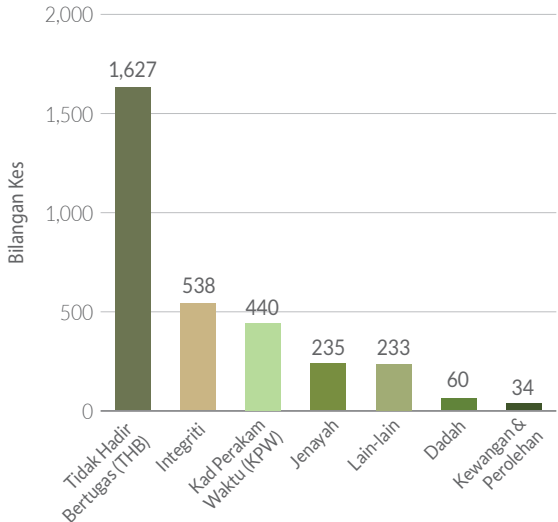
Imej 15.3 Program Bicara Integriti Tahun 2025

STATISTIK PENGURUSAN UI

Sepanjang tempoh lima tahun (2021-2025), sebanyak 3,265 kes tatatertib telah didaftarkan di KKM. Khusus bagi tahun 2025, sebanyak 628 kes telah direkodkan, menunjukkan trend penurunan yang ketara berbanding 830 kes pada tahun 2024.

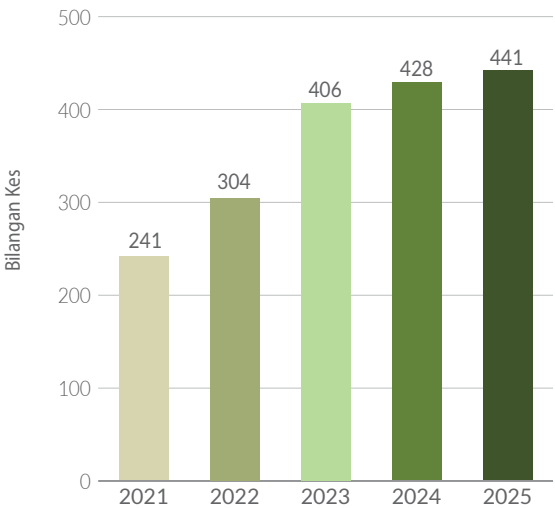

Rajah 15.1 Kes Tatatertib KKM Tahun 2021-2025

Rajah 15.2 Jenis Kesalahan Tatatertib KKM Tahun 2021-2025

Sepanjang tempoh lima tahun (2021-2025), UI telah menerima sebanyak 1,820 aduan secara keseluruhan. Bagi tahun 2025, sebanyak 441 aduan telah direkodkan sebagaimana perincian di **Rajah 15.3** dan **Jadual 15.1**.

Rajah 15.3 Bilangan Aduan Integriti KKM Tahun 2021-2025

Jadual 15.1 Pecahan Aduan Integriti KKM Mengikut Kategori Tahun 2025

Kategori Aduan Integriti	Jumlah Aduan
Jenayah	19
Pelanggaran Etika / Organisasi	144
Pelanggaran Tatakelakuan	278
Jumlah Keseluruhan	441

BAB 16

PIHAK BERKUASA **PERANTI PERUBATAN** (MDA)

PIHAK BERKUASA PERANTI PERUBATAN (MDA)

MDA merupakan badan berkanun persekutuan bawah KKM yang berperanan dalam memastikan peranti perubatan yang dipasarkan di Malaysia adalah selamat dan berkesan. MDA juga mencegah kemasukan peranti perubatan yang tidak memenuhi standard melalui penguatkuasaan Akta Peranti Perubatan 2012 [Akta 737] dan peraturan-peraturan di bawahnya.

PENDAFTARAN PERANTI PERUBATAN

Jadual 16.1 menunjukkan bilangan permohonan pendaftaran peranti perubatan yang diterima secara keseluruhan berjumlah 17,413 permohonan. Daripada jumlah tersebut, terdapat 9,407 permohonan baru yang merangkumi 1,815 permohonan semula dan 6,191 permohonan notifikasi perubahan. Manakala, jumlah permohonan yang diluluskan adalah sebanyak 14,446.

Jadual 16.1 Permohonan Pendaftaran Peranti Perubatan yang Diterima dan Diluluskan Tahun 2025

Bulan	Permohonan Diterima			Permohonan Diluluskan		
	Pendaftaran Baru	Pendaftaran Semula	I (Perubahan	Pendaftaran Baru	Pendaftaran Semula	I (Perubahan
Januari	624	105	387	658	135	425
Februari	590	127	429	460	85	308
Mac	600	125	502	550	116	435
April	626	111	460	545	113	477
Mei	745	122	446	382	104	414
Jun	558	101	426	625	109	382
Julai	845	187	681	734	159	606
Ogos	831	145	621	658	132	632
September	572	153	490	484	125	482
Oktober	679	161	528	723	160	519
November	1,010	178	433	666	141	468
Disember	1,727	300	625	691	186	557
Jumlah	9,407	1,815	6,191	7,176	1,565	5,705
Jumlah Keseluruhan	17,413			14,446		

PELESENAN ESTABLISMEN

Pada tahun 2025, MDA telah menerima sebanyak 4,008 permohonan pelesenan establismen bagi pelbagai aktiviti. Kelulusan permohonan yang telah dikeluarkan adalah sebanyak 3,710. Permohonan berkaitan aktiviti pelesenan yang diterima adalah seperti dalam **Jadual 16.2**.

Jadual 16.2 Permohonan Berkaitan Aktiviti Pelesenan Diterima Tahun 2025

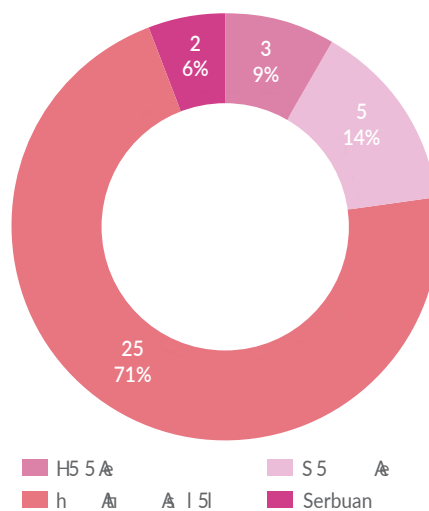
Jenis Permohonan	Permohonan Diterima	Permohonan Diluluskan
Permohonan Lesen Baru	1,644	1,506
Permohonan Lesen Pembaharuan	682	658
Permohonan Pindaan Major	395	347
Permohonan Pindaan Minor	385	352
Pertukaran Hak Milik	824	790
Permohonan Penyerahan Kembali	7	3
Permohonan Penarikan Balik	71	54
Jumlah	4,008	3,710

PENGUATKUASAAN

Pada tahun 2025, Bahagian Penguatkuasaan MDA telah menerima dan menguruskan 331 aduan penguatkuasaan yang disalurkan melalui pelbagai platform seperti e-mel, SISPA, surat rasmi, Sistem Aduan Berpusat MDA, *Feedback Management System* (FEMES), hasil maklumat pengawasan pasaran serta borang aduan.

Bahagian ini telah melaksanakan 431 tindakan susulan yang sewajarnya meliputi aktiviti pemeriksaan di lapangan, risikan, uji beli, pengeluaran surat tunjuk sebab, arahan penurunan iklan peranti perubatan, mengenakan tindakan penggantungan lesen dan pembatalan lesen serta pelaksanaan tindakan serbuan atau sitaan. Tindakan ini seterusnya membawa kepada siasatan lanjut termasuk pendakwaan di mahkamah. Susulan siasatan aduan yang telah diselesaikan serta disokong dengan bukti kukuh, tindakan penguatkuasaan termasuk penggantungan dan pembatalan lesen telah diambil.

Pada tahun 2025, lima (5) notis gantung lesen dan tiga (3) notis batal lesen telah dikeluarkan oleh MDA. Manakala, bagi pelanggaran yang serius, dua (2) operasi serbuan telah dilakukan dan 25 notis tunjuk sebab juga telah dikeluarkan ke atas individu dan syarikat yang terbabit seperti dalam **Rajah 16.1**.

Rajah 16.1 Aktiviti Penguatkuasaan Tahun 2025

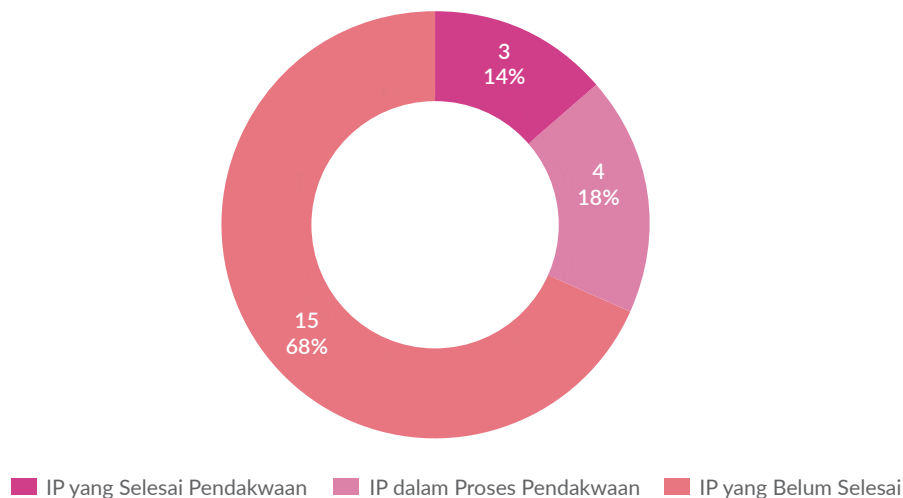
Operasi serbuan telah berjaya dijalankan terhadap dua (2) syarikat yang telah melanggar peruntukan bawah Akta 737 seperti dalam **Jadual 16.3**. Hasil pemeriksaan mendapati satu (1) establismen telah melakukan pelanggaran bawah Akta 737, Seksyen 5(1) dengan nilai sitaan peranti perubatan berjumlah RM10,022.50.

Selain itu, satu (1) establismen juga didapati melanggar Akta 737, Seksyen 5(1) dan Seksyen 25(1) melibatkan sitaan peranti perubatan bernilai RM10,278.30. Tindakan sitaan telah diambil selaras dengan peruntukan undang-undang yang berkuat kuasa bagi tujuan siasatan lanjut dan untuk memastikan tahap pematuhan terhadap Akta 737 dipatuhi demi melindungi keselamatan dan kepentingan pengguna.

Jadual 16.3 Operasi Serbuan Tahun 2025

Pelanggaran Akta	Nilai Sitaan (RM)
Seksyen 5(1) Akta 737	10,022.50
Seksyen 5(1) dan 25(1) Akta 737	10,278.30

MDA juga berjaya mendaftarkan empat (4) kertas siasatan (IP) di mahkamah pada tahun 2025. Empat (4) IP masih dalam proses pendakwaan dimana satu (1) IP tersebut didaftarkan pada 2024 dan tiga (3) IP didaftarkan pada tahun 2025. Manakala tiga (3) IP telah selesai pendakwaan pada tahun 2025 dimana dua (2) IP tersebut didaftarkan pada tahun 2024 dan satu (1) IP yang didaftarkan pada 2025. Jumlah denda yang telah dikenakan adalah sebanyak RM55,000.00 seperti dalam **Rajah 16.2**.

Rajah 16.2 Status Siasatan dan Pendakwaan di Mahkamah 2021-2025

Jadual 16.4 IP yang Telah Selesai Tahun 2025

Kesalahan	Denda (RM)	Status	Bil. Kes
Seksyen 5	10,000.00	Selesai Mengaku Bersalah (PG)	1
Seksyen 5 dan 15	30,000.00	Selesai Mengaku Bersalah (PG)	1
Seksyen 25	15,000.00	Selesai Mengaku Bersalah (PG)	1

Nota:

Pada tahun 2025, sebanyak tiga (3) IP telah berjaya diselesaikan seperti yang diperincikan dalam Jadual 16.4, melibatkan satu (1) establismen yang didapati bersalah di bawah Akta 737, Seksyen 5, iaitu kesalahan peletakan dalam pasaran peranti perubatan tidak berdaftar, dan telah dikenakan denda sebanyak RM10,000.00. Selain itu, satu (1) establismen telah disabitkan kesalahan di bawah Akta 737, Seksyen 5 dan Seksyen 15, iaitu kesalahan peletakan dalam pasaran peranti perubatan tidak berdaftar serta tanpa lesen establismen, dengan jumlah denda sebanyak RM30,000.00. Seterusnya, satu (1) establismen lagi telah disabitkan kesalahan di bawah Akta 737, Seksyen 25, iaitu kesalahan peletakan dalam pasaran peranti perubatan berdaftar semasa lesen digantung, dan telah dikenakan denda sebanyak RM15,000.00. Kesemua kes tersebut telah diselesaikan sepenuhnya, dan tindakan pendakwaan telah dilaksanakan dengan jayanya selaras dengan peruntukan di bawah Akta 737.

PAMERAN PERANTI PERUBATAN DAN HEBAHAN MEDIA

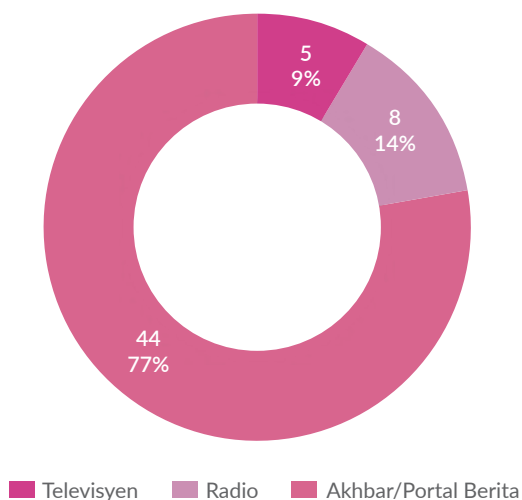
Penganjuran pameran merupakan inisiatif strategik untuk memperkukuh pemahaman, kolaborasi dengan pelbagai pihak berkepentingan dalam industri. Manakala hebahan media menjadi medium utama MDA dalam menyampaikan maklumat berkenaan aktiviti MDA kepada orang awam.

Pameran peranti perubatan menampilkan sesi taklimat teknikal, perbincangan panel dan demonstrasi produk. Sebanyak 15 pameran peranti perubatan telah berjaya dilaksanakan seperti di bawah:

- i. Pameran *International Society for Pharmaceutical Engineering* (ISPE) di Selangor
- ii. Pameran Hari Bertemu Pelanggan di IPKKM
- iii. Pameran *SEA Healthcare and Pharma Show 2025* di WP Kuala Lumpur
- iv. Pameran Santai Sihat MADANI di Negeri Sembilan
- v. Pameran *APHM International Healthcare Conference and Exhibition* di WP Kuala Lumpur
- vi. Pameran *International Healthcare Week (IHW) WHX - WHX LABS* Kuala Lumpur di WP Kuala Lumpur
- vii. Pameran *Nuclear Security Awareness Day and Alternative Awareness Programme* di WP Kuala Lumpur
- viii. Pameran *GS1 Malaysia Summit 2025* di WP Kuala Lumpur
- ix. Pameran *Public Health Emergency Response Campaign 2025* di Selangor
- x. Pameran Program Kesedaran Awam Peranti Perubatan Akta 737 (2012) di University of Cyberjaya

- xi. Pameran *2nd Malaysia Pharma and Healthcare Expo 2025* di Selangor
- xii. Pameran *Selangor International Care Summit 2025*
- xiii. Pameran Hari Interaksi *Malaysian Science, Technology and Innovation (MySTI) 2025* di WP Kuala Lumpur
- xiv. Pameran *Malaysia International Healthcare (MIH) Megatrends* di WP Kuala Lumpur
- xv. Pameran Hari Profesion Teknikal Negara 2025 (HPTN25) di Johor

Sepanjang tahun 2025, MDA telah berjaya mendapatkan 58 liputan media bagi aktiviti-aktiviti MDA merangkumi sesi wawancara, program kesedaran awam, aktiviti serbuan dan lain-lain. Taburan liputan media mengikut platform adalah seperti dalam **Rajah 16.3**.

Rajah 16.3 Hebahan Media Tahun 2025

HUBUNGAN ANTARABANGSA

Bahagian Hubungan Antarabangsa dan Industri memainkan peranan strategik dalam memperkukuh kerjasama di peringkat antarabangsa dan industri melalui pemeteraian pelbagai instrumen kerjasama. Sepanjang tempoh pelaporan, bahagian ini telah memeterai kerjasama dan MoU bersama dengan rakan strategik. Pencapaian ini mencerminkan komitmen berterusan Bahagian dalam menyokong agenda pemerkasaan ekosistem peranti perubatan dan kedudukan Malaysia di peringkat antarabangsa. Pencapaian utama Bahagian ini adalah seperti yang berikut:

- i. *Reliance dengan National Medical Products Administration (NMPA) China*

Kerjasama strategik antara MDA dan NMPA menandakan pencapaian penting dalam pengawalseliaan peranti perubatan antarabangsa dan meletakkan Malaysia sebagai peneraju global di bawah kerangka GHWP. *Malaysia – China Medical Device Regulatory Reliance Programme (Pilot Phase I)* yang dilaksanakan dari 30 Julai – 30 September 2025 membolehkan pengiktirafan bersama bagi peranti *In Vitro Diagnostic (IVD)* melalui laluan mudah dengan memendekkan tempoh kelulusan, mengurangkan pertindihan semakin dan mempercepatkan akses pesakit kepada teknologi perubatan yang selamat dan inovatif.

ii. *Reliance dengan Health Sciences Authority (HSA) Singapura*

MDA dan HSA telah menandatangani MoU pada 22 Ogos 2025 bagi melancarkan program rintis *Medical Device Regulatory Reliance Programme* dari 1 September 2025 – 28 Februari 2026, bertujuan memperkemas pendaftaran peranti perubatan Kelas B, C dan D melalui kebergantungan kawal selia, pengurangan pertindihan semakan serta penjimatan masa dan kos. Program ini memperkenalkan laluan semakan dipermudahkan, dengan tempoh semakan dipendekkan kepada 30 hari bekerja di Malaysia dan pengurangan 30% daripada bilangan hari penilaian pematuhan penuh di Singapura.

HALA TUJU

Sebagai badan pengawalseliaan peranti perubatan, MDA bertekad menjadi rakan strategik kepada industri dalam memastikan peranti perubatan yang selamat, berkualiti dan mudah diakses oleh rakyat. MDA akan terus menyokong pembangunan industri melalui proses pendaftaran dan pensijilan yang cepat, cekap dan bersepadu, selaras dengan perkembangan teknologi terkini termasuk AI. Bagi mencapai matlamat ini, MDA akan:

- i. Memperkukuh kapasiti organisasi melalui latihan berterusan kepada warga kerja dan peningkatan infrastruktur teknologi maklumat.
- ii. Menambah baik saluran perkhidmatan pelanggan untuk memastikan proses yang mesra, pantas dan berkesan.
- iii. Menjalin kerjasama strategik dengan badan kawal selia antarabangsa seperti WHO dan ASEAN *Medical Device Committee* bagi mematuhi piawaian global dan memudahkan akses industri tempatan ke pasaran antarabangsa.

MDA komited untuk memperkukuh tadbir urus, mempercepat akses kepada peranti perubatan penting dan menyokong penyelarasan kawal selia serantau demi kesejahteraan kesihatan masyarakat.

BAB 17

MAJLIS PERUBATAN **MALAYSIA** (MPM)

MAJLIS PERUBATAN MALAYSIA (MPM)

MPM berperanan sebagai pengawal selia dalam memastikan pematuhan terhadap standard amalan dan profesionalisme perubatan di Malaysia. Selaras dengan moto “Melindungi Pesakit dan Membimbing Doktor” usaha berterusan ini bertujuan menjamin penyampaian perkhidmatan kesihatan yang selamat, berkualiti dan berkesan demi kepentingan pesakit, orang awam dan profesion perubatan.

Pada tahun 2025, MPM telah melaksanakan pelbagai inisiatif strategik bagi memperkukuh kualiti pendidikan, latihan dan pembangunan profesionalisme pegawai perubatan. Usaha ini bertujuan memastikan graduan perubatan serta pegawai perubatan berdaftar memenuhi piawaian kebangsaan dan keperluan sistem kesihatan negara, di samping berkeupayaan memberikan perkhidmatan kesihatan yang selamat, berkualiti dan berkesan. Ringkasan permohonan pendaftaran yang telah diluluskan oleh MPM bagi tahun 2025 seperti dalam **Jadual 17.1**

Jadual 17.1 Permohonan Pendaftaran yang Diluluskan oleh MPM Tahun 2025

Permohonan	Jumlah
Pendaftaran Sementara (seksyen 12 dan 13)	3,172
Pendaftaran Penuh Tanpa Syarat (seksyen 14[1])	3,191
Pendaftaran Penuh Bersyarat (seksyen 14[2A] & 14[3])	214
Pendaftaran Pakar (seksyen 14C)	1,866
Perakuan Amalan Sementara (seksyen 16[1])	287
<i>h, ,m, fi</i>	1,244
Perakuan Amalan Tahunan (seksyen 20[1])	77,093

Peningkatan bilangan permohonan APC pada tahun 2025 menunjukkan tahap kesedaran dan pematuhan yang semakin baik dalam kalangan pegawai perubatan terhadap keperluan undang-undang dan amalan profesional. Trend ini mencerminkan keberkesanan pelbagai inisiatif advokasi dan pendidikan berterusan yang dilaksanakan oleh MPM, termasuk Program Pembangunan Profesionalisme Perubatan yang dijalankan dua (2) kali pada tahun 2025 dengan kerjasama KKM melalui JKN serta Persatuan Perubatan Malaysia (MMA) serta taklimat bertajuk *o, f wh* yang disampaikan oleh wakil ahli majlis semasa majlis perhimpunan bulanan JKN.

Imej 17.1 Program Pembangunan Profesionalisme Perubatan

Imej 17.2 Taklimat Importance of APC di JKN Selangor

Selain itu, penyertaan MPM dalam platform kerjasama serantau ASEAN juga telah menyumbang kepada pengukuhan penyelarasan dasar, mobiliti dan profesionalisme pengamal perubatan di peringkat serantau. Mesyuarat *f f i k f u , p , h , h , , t , w* (AJCCM) ke-111 dan *n , fi , fi , m* (HSSWG) serta mesyuarat berkaitan telah diadakan pada 5-9 November 2025 di Viet Nam bagi membincangkan pelbagai isu berkaitan amalan perubatan dan perkhidmatan kesihatan. Perbincangan ini telah memberikan penekanan kepada pengukuhan kerjasama serantau, penyeragaman amalan perubatan serta usaha meningkatkan mobiliti dan profesionalisme pengamal perubatan bagi negara anggota ASEAN.

Imej 17.3 Mesyuarat AJCCM dan HSSWG Tahun 2025

Latihan siswazah merupakan fasa kritikal dalam pembangunan kompetensi dan profesionalisme pegawai perubatan. Pegawai perubatan perlu menjalani latihan siswazah di hospital latihan siswazah dalam tempoh dua (2) tahun sebelum layak mendapatkan pendaftaran penuh. Pelaksanaan program yang melibatkan pihak *n , k , fi* (HEC), *t , x , h* (MQC) dan KKM serta penyelaras latihan siswazah hospital pengajar universiti telah menyumbang kepada penambahbaikan sistem latihan siswazah secara menyeluruh, termasuk pemurnian sistem penempatan dan orientasi, pengukuhan ToT serta penambahbaikan garis panduan hospital latihan siswazah bagi memastikan latihan siswazah lebih terancang, berstandard dan mampan.

Imej 17.4 Bengkel Pengukuhan Program Latihan Siswazah Tahun 2025

Taklimat dan penyerahan Surat Tawaran Bersyarat kepada pelajar perubatan IPTA dan IPTS tempatan melibatkan MPM dalam menyampaikan maklumat berkaitan permohonan Pendaftaran Sementara. Inisiatif ini menyumbang kepada peningkatan bilangan permohonan Pendaftaran Sementara dengan memastikan graduan perubatan membuat permohonan Pendaftaran Sementara secara teratur dan tepat pada masanya. Selain itu, penyelarasan antara KKM, MPM dan Suruhanjaya Perkhidmatan Awam (SPA) turut mempercepatkan proses penempatan graduan melalui sistem latihan siswazah, menyokong keperluan sumber manusia dalam ekosistem kesihatan negara.

Imej 17.5 Program Sesi Taklimat serta Penyerahan Surat Tawaran Bersyarat Pelajar Perubatan Tahun Akhir Semester Akhir IPTA dan IPTS

Bahagian Etika dan Perundangan, MPM berperanan mengurus dan menyelaraskan aduan terhadap pengamal perubatan berdaftar selaras dengan Akta Perubatan 1971 [f ,PI] bagi memastikan pematuhan kepada standard profesional dan etika.

Pada tahun 2025, terdapat peningkatan jumlah aduan yang telah diselesaikan berbanding tahun sebelumnya disebabkan hasil penambahbaikan dan kematangan proses prosiding. Data pengurusan aduan adalah seperti dalam **Jadual 17.2**.

Jadual 17.2 Pengurusan Aduan pada Tahun 2024-2025

Tahun	Jumlah Aduan	Aduan Selesai
2024	198	120
2025	585	236

Pencapaian ini mencerminkan komitmen teguh MPM dalam memperkukuh tadbir urus profesional serta memastikan integriti dan akauntabiliti pengamal perubatan sentiasa terpelihara demi kepentingan awam. Inisiatif yang dilaksanakan turut menyokong pembangunan pegawai perubatan yang profesional, beretika dan kompeten, selaras dengan SDG-Kesihatan Baik dan Kesejahteraan.

PENCAPAIAN PENGURUSAN KEWANGAN DAN TADBIR URUS MPM

MPM telah berjaya memperoleh Laporan Audit Bersih daripada Jabatan Audit Negara bagi tiga (3) tahun berturut-turut yang membuktikan tahap kawalan dalaman yang kukuh, pematuhan kewangan yang tinggi serta konsistensi dalam amalan tadbir urus dan pengurusan kewangan organisasi. Seiring dengan aspirasi RMK12, kejayaan ini memperkukuh komitmen MPM terhadap tadbir urus baik, reformasi sektor awam dan pengurusan sumber awam berasaskan prinsip , , .

Rajah 17.1 Sijil Audit Bersih

HALA TUJU

MPM memberi tumpuan kepada pemantapan sistem pendaftaran pengamal dan memperkukuh kualiti pendidikan, latihan dan profesionalisme pegawai perubatan. Usaha ini memastikan pematuhan graduan terhadap peraturan serta tadbir urus organisasi yang cekap dan berintegriti selaras dengan usaha menyokong penyampaian perkhidmatan kesihatan yang selamat dan berkualiti selaras dengan standard amalan perubatan.

BAB
18

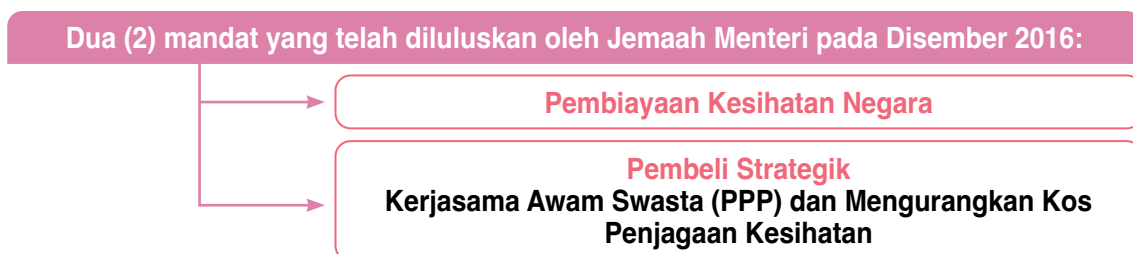
PROTECTHEALTH

PENGENALAN

ProtectHealth Corporation Sdn. Bhd. (ProtectHealth) ditubuhkan pada 19 Disember 2016 sebagai anak syarikat milik penuh ProtectHealth Malaysia (PHM) di bawah KKM memainkan peranan penting dalam menyelaraskan, mentadbir dan mengurus inisiatif berkaitan pembiayaan perkhidmatan kesihatan di Malaysia.

ProtectHealth menyokong pelaksanaan program kesihatan nasional dengan memastikan mekanisme pembiayaan penjagaan kesihatan yang berkesan bagi menggalakkan akses, kelestarian dan kualiti perkhidmatan kesihatan untuk semua rakyat Malaysia. ProtectHealth telah ditubuhkan dengan dua (2) mandat teras seperti yang diluluskan oleh Jemaah Menteri seperti dalam **Rajah 18.1**.

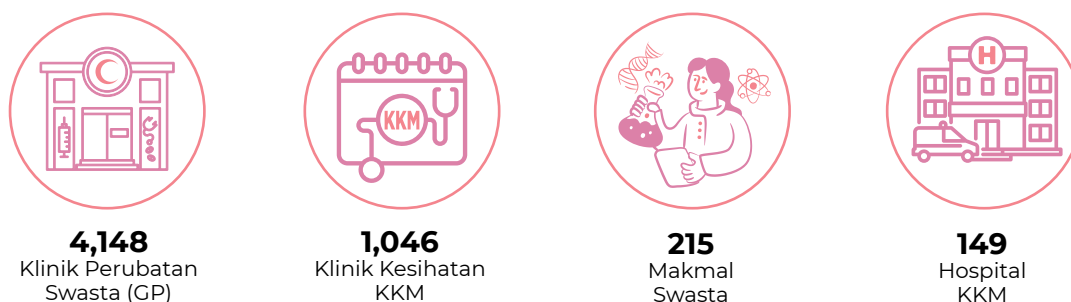

Rajah 18.1 Mandat Teras ProtectHealth yang Diluluskan oleh Jemaah Menteri

PROGRAM DAN PENCAPAIAN

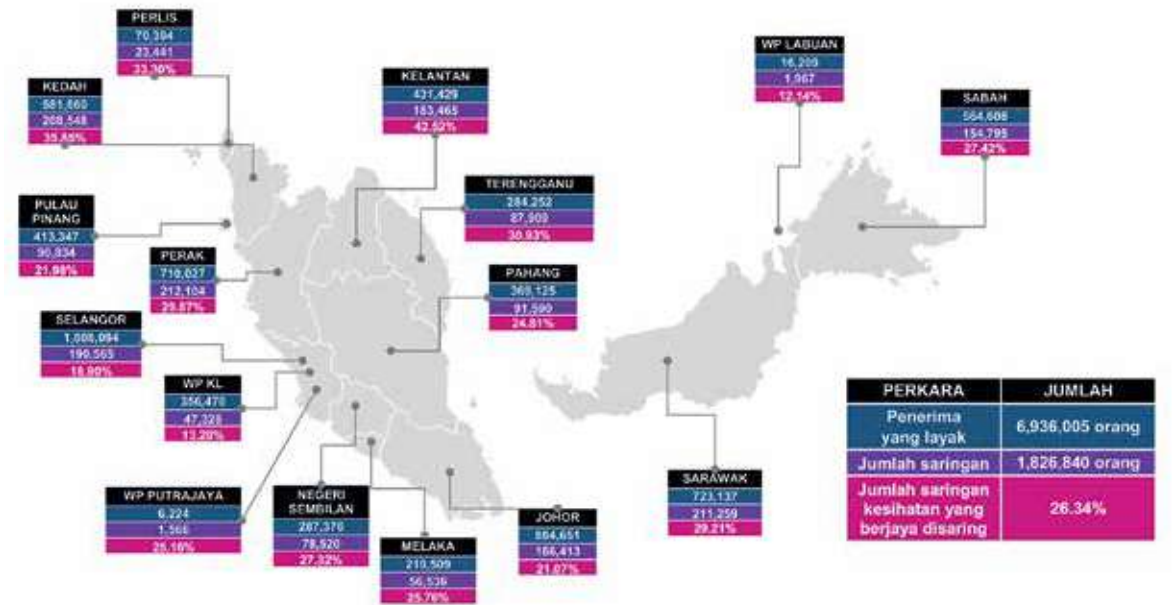
SKIM PEDULI KESIHATAN UNTUK KUMPULAN B40 (PeKa B40)

Skim PeKa B40 telah dilaksanakan selama enam (6) tahun sejak ia ditubuhkan pada 15 April 2019. Pelaksanaan PeKa B40 adalah untuk memperkukuh PPP. Inisiatif PeKa B40 bertujuan untuk menangani keperluan kesihatan kumpulan berpendapatan rendah, khususnya berkaitan NCD. Sehingga 31 Disember 2025, ProtectHealth telah bekerjasama dengan 4,893 penyedia perkhidmatan kesihatan seperti dalam **Rajah 18.2**.

Rajah 18.2 Penyedia Perkhidmatan Kesihatan Skim PeKa B40

Secara keseluruhannya, saringan kesihatan Skim PeKa B40 telah berjaya menyaring 1,826,840 penerima manfaat, dengan 323,651 saringan telah direkodkan pada tahun 2025 bagi penerima manfaat yang berumur 40 tahun dan ke atas dalam kalangan golongan B40.

Rajah 18.3 Penerima Manfaat Skim PeKa B40 Tahun 2025

Manfaat 1 (Saringan Kesihatan) 323,651 saringan kesihatan direkodkan pada tahun 2025, penurunan 3.48% berbanding tahun 2024.	Manfaat 2 (Bantuan Alat Perubatan) 34,145 alat bantuan kesihatan disalurkan.
Manfaat 3 (Insentif Melengkapkan Rawatan Kanser) 2,920 penerima insentif melengkapkan rawatan kanser.	Manfaat 4 (Insentif Tambang Pengangkutan) 8,800 permohonan insentif pengangkutan diterima.

Rajah 18.4 Penerima Manfaat PeKa B40 Tahun 2025

SKIM PERUBATAN MADANI (SPM)

Ditubuhkan sebagai projek rintis untuk mengurangkan kesesakan di hospital awam, SPM telah berjaya melalui empat (4) fasa utama pelaksanaan. Pada 23 Jun 2025, semua penerima Sumbangan Tunai Rahmah (STR) yang layak di seluruh negara boleh mendapatkan rawatan akut di klinik swasta yang berdaftar bawah skim ini di 10 daerah terpilih.

Peluasan ini bertujuan untuk memastikan penerima yang layak di semua negeri dapat menikmati kemudahan skim ini di klinik yang berdekatan. Ringkasan penggunaan SPM dari tahun 2023 hingga 31 Disember 2025 seperti dalam **Jadual 18.1**.

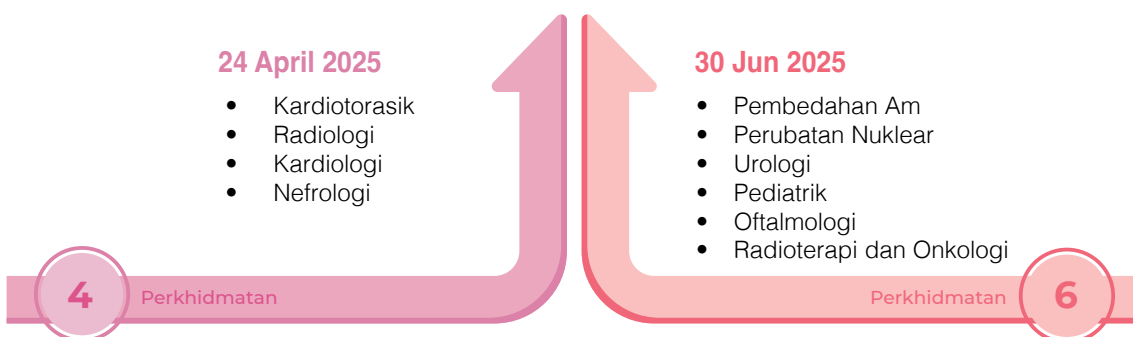
Jadual 18.1 Penggunaan SPM Tahun 2023-2025

Perkara	Fasa	2023	2024	2025	Jumlah
Jumlah rawatan	Fasa 1	609,880	665,598	848,644	2,124,122
	Fasa 2	393,645	161,657	-	555,302
	Fasa 3	588,491	319,135	-	907,626
Jumlah pesakit	Fasa 1	440,228	404,291	539,478	1,383,997
	Fasa 2	300,751	136,511	-	437,262
	Fasa 3	471,000	269,334	-	740,334
Jumlah penerima isi rumah yang menerima rawatan	Fasa 1	311,304	268,501	379,934	959,758
	Fasa 2	212,127	110,880	-	323,007
	Fasa 3	335,851	216,318	-	552,169
Aktif GP		2,455	2,463	1,375	6,293

PROGRAM PENYUMBERLUARAN PERKHIDMATAN HOSPITAL (HSOP)

HSOP merupakan inisiatif strategik KKM bagi memperkukuh keupayaan hospital awam melalui penyumberluaran perkhidmatan kesihatan, sekali gus mengurangkan masa menunggu dan kesesakan, serta meningkatkan akses serta mengoptimumkan penggunaan sumber pada tahun 2025.

Pelaksanaan HSOP bagi tahun 2025 bermula pada 24 April 2025 dengan pelaksanaan empat (4) perkhidmatan perubatan utama dan tambahan enam (6) perkhidmatan perubatan pada 30 Jun 2025 seperti dalam **Rajah 18.5**.

Rajah 18.5 Program HSOP dan Perkhidmatan yang Disediakan

Peluasan skop perkhidmatan ini bertujuan untuk menyokong keperluan klinikal hospital KKM secara lebih menyeluruh dan berfokuskan kepada keutamaan perkhidmatan.

Fasiliti KKM (97)	Penyedia Perkhidmatan (139)
- Hospital: 72 - Klinik Kesihatan: 25	- Hospital Swasta: 125 - Pusat Jagaan Ambulatori: 12 - Hospital Universiti: 2

Rajah 18.6 Penyedia Perkhidmatan HSOP

Prestasi pelaksanaan HSOP bagi tahun 2025 adalah pada tahap yang sangat baik, dengan kadar penggunaan slot perkhidmatan sebanyak 81.7% dan 43,065 rujukan perkhidmatan telah berjaya diselesaikan seperti dalam **Jadual 18.2**.

Jadual 18.2 Kes Rujukan Berdasarkan Perkhidmatan

Perkhidmatan	Kes Rujukan (Kumulatif)
Radiologi	26,902
Kardiologi	10,586
Oftalmologi	1,957
Nefrologi	1,350
Kardiotoraksik	869
Pembedahan Am	806
Perubatan Nuklear	258
Urologi	164
Radioterapi dan Onkologi	164
Pediatrik	9
Jumlah	43,065

PENGLIBATAN PEMEGANG TARUH DAN LIPUTAN MEDIA

Kejayaan ProtectHealth didorong oleh penglibatan pemegang taruh, penglibatan komuniti yang proaktif serta penglibatan media yang strategik bagi memastikan akses yang lebih luas serta impak yang lebih besar di peringkat nasional.

SESI MEJA BULAT RAKAN STRATEGIK PENJAGAAN KESIHATAN

ProtectHealth telah menganjurkan sesi libat urus bersama penyedia perkhidmatan di Putrajaya, menghimpunkan wakil KKM, hospital swasta, GP dan makmal swasta. Sesi ini adalah untuk memperkukuh kerjasama serta meningkatkan pelaksanaan HSOP, SPM dan PeKa B40.

Ia menyediakan platform penting untuk menilai prestasi, menilai tahap keberkesanan inisiatif utama tahun 2024 dan merangka perancangan strategik bagi meningkatkan penyampaian perkhidmatan kesihatan sepanjang tahun 2025.

Imej 18.1 Sesi Meja Bulat Rakan Strategik Penjagaan Kesihatan

LIBAT URUS STRATEGIK BERSAMA DENGAN JKN, PKD DAN KK

Penglibatan strategik dengan JKN, PKD dan KK di seluruh negara telah memainkan peranan penting dalam memperkukuh tahap pelaksanaan inisiatif kesihatan kebangsaan.

Beberapa sesi libat urus telah berjaya diadakan di seluruh JKN sepanjang tahun 2025. Sesi ini telah meningkatkan tahap pelaksanaan PeKa B40 dan SPM dengan memperkukuhkan kerjasama antara pihak pelaksana dengan ProtectHealth di peringkat negeri dan daerah.

Imej 18.2 Libat Urus Strategik bersama dengan JKN, PKD dan KK

s Ab sn AysA s

Jabatan Advokasi Kesihatan dengan kerjasama Universiti Putra Malaysia (UPM) dan *Medical Device Authority* (MDA), telah berjaya melaksanakan inisiatif *Let's Break the Steps*. Program selama tiga (3) bulan ini menggalakkan peserta untuk mengurangkan gaya hidup sedentari serta memupuk gaya hidup lebih aktif dan sihat dalam kalangan komuniti.

Imej 18.3 Majlis Penutup

PROGRAM MADANI RAKYAT (PMR) DAN AGENDA NASIONAL MALAYSIA SIHAT (ANMS)

ProtectHealth telah menyertai beberapa PMR di Perak, Kelantan dan Negeri Sembilan, serta program ANMS di Bagan Datuk dan Bekenu, Sarawak. Penglibatan aktif ini mencerminkan komitmen ProtectHealth dalam menyokong inisiatif KKM dan keutamaan kesihatan negara.

Imej 18.4 Penyertaan ProtectHealth dalam Program KKM

LIPUTAN MEDIA

Sepanjang tahun 2025, ProtectHealth telah mempergiat usaha promosi untuk meningkatkan keterlihatan dan penglibatan awam melalui platform media digital dan tradisional. Pendekatan daripada pelbagai saluran ini adalah untuk memastikan maklumat dapat disampaikan secara meluas dan meningkatkan kesedaran orang ramai.

Penyampaian mesej strategik memainkan peranan penting dalam meningkatkan keberkesanan penglibatan dengan kumpulan sasaran. Usaha ini memperkukuh impak program serta meningkatkan penyertaan dalam kalangan pemegang taruh seperti di **Rajah 18.7**.

Rajah 18.7 Prestasi Penglibatan Media dan Jangkauan Audiens Merentasi Platform

Imej 18.5 Liputan Media Inisiatif ProtectHealth Tahun 2025

HALA TUJU

ProtectHealth komited untuk meneruskan agenda transformasi sistem kesihatan dengan memberi tumpuan kepada cabaran semasa serta kelestarian jangka panjang. Pada tahun 2026, ProtectHealth akan memperkukuh perkhidmatan melalui pendekatan penjagaan kesihatan berasaskan nilai yang memberi penekanan kepada hasil dan impak kesihatan melalui inisiatif berikut:

- i. PeKa B40 2.0
- ii. Skim Perubatan MADANI (SPM) 2.0
- iii. Program Penyumberluaran Perkhidmatan Hospital (HSOP) 2.0
- iv. Skim Perlindungan Insurans Kesihatan Pekerja Asing (SPIKPA)
- v. Program *Diagnosis Related Group* (DRG) Swasta
- vi. Kesihatan Komuniti dan Kanak-Kanak
 - a. Program Pemakanan
 - b. Pemantauan Pertumbuhan
- vii. Program Penyumberluaran Farmasi
- viii. Penyumberluaran Makmal Klinik Kesihatan
- ix. Program Vaksinasi Penjawat Awam

BAB 19

MAJLIS PELANCONGAN **KESIHATAN** **MALAYSIA** (MHTC)

MAJLIS PELANCONGAN KESIHATAN MALAYSIA (MHTC)

Sepanjang tahun 2025, industri pelancongan penjagaan kesihatan Malaysia terus mencatatkan kejayaan hasil kerjasama kukuh antara KKM, kementerian berkaitan serta pelbagai agensi sokongan. MHTC memainkan peranan utama dalam memacu inisiatif strategik bagi menarik pelancong kesihatan antarabangsa untuk memilih Malaysia sebagai destinasi rawatan perubatan berkualiti tinggi.

MHTC menyelaras dan memperkukuh penawaran Malaysia Healthcare melalui pendekatan berstruktur yang memberikan tumpuan kepada empat (4) bidang utama di hospital ahli, iaitu penjagaan kesihatan bersepadu yang merangkumi perubatan moden, kesejahteraan serta perubatan tradisional dan komplementari, kecemerlangan klinikal, integrasi pelancongan serta pengalaman pesakit. Kekuatan ini diperkukuh lagi melalui nilai teras Malaysia Healthcare yang menonjolkan kepakaran doktor, keupayaan hospital, infrastruktur moden, hasil rawatan yang kukuh serta hospitaliti Malaysia yang terkenal, yang menterjemahkan konsep penyembuhan seiring dengan hospitaliti.

Hasil usaha bersepadu ini, prestasi pelancongan penjagaan kesihatan Malaysia terus menunjukkan pertumbuhan memberangsangkan. Pada tahun 2024, Malaysia menerima kira-kira 1.59 juta pelancong kesihatan dengan penjanaan hasil RM2.72 bilion.

Momentum ini berterusan pada 2025 dengan 1.8 juta pelancong kesihatan yang menyumbang RM3.35 bilion hasil, sekali gus melepasi paras RM3.0 bilion hanya dalam tempoh dua tahun selepas pertama kali melepasi RM2.0 bilion pada 2023. Perkembangan ini mencerminkan keyakinan antarabangsa yang semakin kukuh terhadap keupayaan Malaysia sebagai destinasi penjagaan kesihatan yang komprehensif, merangkumi perkhidmatan pencegahan, kesejahteraan, rawatan kuratif dan prosedur perubatan kompleks.

Rajah 19.1 Bilangan Pelawat Kesihatan dan Pendapatan Industri Pelancongan Kesihatan Tahun 2011-2025

AKTIVITI PEMASARAN DAN PROMOSI

Pada tahun 2025, MHTC meluaskan capaian pelancongan penjagaan kesihatan Malaysia melalui pendekatan pasaran berstruktur yang merangkumi pasaran sumber utama, pasaran pembangunan serta segmen tempatan dan ekspatriat. Bagi pasaran Indonesia yang kekal sebagai sumber utama pelancongan kesihatan Malaysia, penglibatan difokuskan secara strategik di bandar peringkat pertama, kedua dan ketiga termasuk Yogyakarta dan Makassar melalui siri *Malaysia Healthcare Expo (MHX)*. Expo ini membolehkan hospital Malaysia berinteraksi secara langsung dengan pesakit, fasilitator penjagaan kesihatan dan rakan perdagangan pelancongan sambil mengukuhkan kedudukan Malaysia sebagai destinasi dipercayai untuk penjagaan perubatan berkualiti tinggi dan mudah diakses.

Rajah 19.2 Poster MH Expo Yogyakarta 2025 Anjuran MHTC

MHTC terus membina kesedaran dan permintaan dengan menyertai inisiatif promosi bersasar di negara sumber baharu terpilih, bertujuan untuk mewujudkan kehadiran pasaran awal serta mengukuhkan laluan rujukan jangka panjang. Pada peringkat tempatan dan ekspatriat, penglibatan tertumpu pada usaha meningkatkan kesedaran tentang keupayaan penjagaan kesihatan Malaysia dalam kalangan penduduk dan komuniti ekspatriat, sekali gus meletakkan penawaran penjagaan kesihatan domestik sebagai pilihan utama bagi keperluan perubatan rutin dan kepakaran.

MHTC turut memperluas penerokaan pasaran ke Timur Tengah dengan menganjurkan *Malaysia Healthcare Week* di Oman dan Kuwait. Program yang diadakan di beberapa bandar ini memperkenalkan ekosistem penjagaan kesihatan holistik Malaysia kepada pesakit, pihak berkepentingan penjagaan kesihatan dan rakan kerjasama, sekali gus menonjolkan kekuatan klinikal dalam bidang kardiologi, ortopedik, rehabilitasi, kesuburan dan perkhidmatan kesejahteraan. Penglibatan ini membina asas bagi laluan rujukan jangka panjang serta kerjasama institusi di rantau Teluk.

Imej 19.1 Lawatan Rasmi Delegasi MHTC ke Kedutaan Besar Malaysia di Muscat Sempena Malaysia Healthcare Week Oman

Di Kemboja, *Malaysia Healthcare Week* di Phnom Penh menyediakan platform bagi penyedia penjagaan kesihatan Malaysia untuk berhubung dengan fasilitator tempatan, penanggung insurans, perniagaan dan komuniti ekspatriat melalui pameran awam dan sesi padanan perniagaan, bagi memenuhi peningkatan permintaan terhadap perkhidmatan penjagaan kesihatan berkualiti tinggi yang mudah diakses.

Inisiatif antarabangsa ini diperkukuh dengan penyertaan dalam pameran pelancongan dan perdagangan serantau dengan kerjasama Tourism Malaysia, yang mengintegrasikan mesej pelancongan penjagaan kesihatan dalam usaha promosi destinasi yang lebih luas, termasuk capaian ke pasaran Asia Timur seperti China.

Pada peringkat domestik, MHTC terus memperkukuh penglibatan awam melalui *MH Wellness Fair* yang memberikan tumpuan pada penjagaan pencegahan, kesejahteraan dan gaya hidup sihat dalam kalangan komuniti tempatan dan ekspatriat. Pameran ini menampilkan ceramah kesihatan, aktiviti kecergasan dan kesejahteraan serta pengalaman interaktif yang mencerminkan komitmen MHTC dalam mempromosikan kesejahteraan holistik seiring dengan kecemerlangan perubatan.

FLAGSHIP MEDICAL TOURISM HOSPITAL (FMTH) 2025

Anugerah FMTH 2025 diperkenalkan oleh MHTC untuk mengiktiraf institusi penjagaan kesihatan yang menunjukkan kecemerlangan dalam hasil klinikal, kualiti perkhidmatan, inovasi dan pengurusan pesakit antarabangsa. Selain pengiktirafan, anugerah ini menyokong agenda lebih luas KKM untuk meningkatkan standard penjagaan kesihatan nasional sambil mengukuhkan daya saing Malaysia dalam landskap pelancongan penjagaan kesihatan global. Anugerah FMTH merupakan tonggak utama Pelan Induk Industri Pelancongan Penjagaan Kesihatan Malaysia lima (5) tahun yang bertujuan mewujudkan pengalaman pelancongan penjagaan kesihatan Malaysia terbaik menjelang 2025 melalui pendekatan berstruktur dan berasaskan hasil.

Program FMTH mewakili usaha transformasi nasional berbilang tahun yang dilaksanakan melalui strategi berdisiplin dan pelbagai fasa dari 2021 hingga 2025. Menjelang akhir 2022, hospital yang mengambil bahagian telah melalui penilaian kemajuan dua (2) kali setahun, menerima bimbingan strategik yang disasarkan, menyertai inisiatif pembangunan keupayaan yang disesuaikan serta terlibat dalam usaha pemasaran bersama rakan kerajaan. Pencapaian mereka turut ditanda aras melalui penilaian bebas oleh badan yang diiktiraf pada peringkat antarabangsa termasuk *Joint Commission International* (JCI) dan *IQVIA Consulting Group APAC* (IQVIA). JCI memainkan peranan yang amat strategik dalam mengukuhkan reputasi penjagaan kesihatan global Malaysia kerana standard akreditasinya menyokong keselamatan pesakit, tadbir urus klinikal dan kecemerlangan operasi di seluruh dunia.

Rajah 19.3 Logo *Flagship Medical Tourism Hospital* (FMTH) 2025

Secara keseluruhan, para finalis FMTH telah menunjukkan komitmen berterusan terhadap penambahbaikan berterusan, pembangunan infrastruktur dan amalan terbaik global dalam penjagaan berpusatkan pesakit. Pemenang Anugerah FMTH akan berperanan sebagai hospital duta nasional yang mewakili kedudukan Malaysia sebagai destinasi penjagaan kesihatan yang menggabungkan kecemerlangan perubatan, penjagaan yang dipercayai dan hospitaliti yang autentik.

Gelaran berprestij *Flagship Medical Tourism Hospital 2025* telah dianugerahkan kepada Island Hospital, Pulau Pinang sebagai pengiktirafan terhadap prestasi cemerlangnya dalam kecemerlangan perubatan dan perkhidmatan serta penjenamaan antarabangsa. Tiga (3) lagi finalis ialah Institut Jantung Negara (IJN), Mahkota Medical Centre, Melaka dan Subang Jaya Medical Centre. Selain itu, lima (5) pengiktirafan khas turut diberikan bagi menghargai para finalis yang menetapkan penanda aras nasional baharu dalam bidang masing-masing seperti dalam **Jadual 19.1**.

Jadual 19.1 Penerima Kategori Pengiktirafan Khas Pelancongan Kesihatan Tahun 2025

Kategori	Pemenang	Butiran
<i>Excellence in Healthcare Tourism Revenue Growth</i>	Island Hospital, Pulau Pinang	Dianugerahkan atas pertumbuhan kukuh dalam jumlah pesakit antarabangsa dan hasil pelancongan penjagaan kesihatan, mencerminkan capaian pasaran dan penyampaian perkhidmatan yang berkesan.
<i>Digital Innovation in Patient Service Delivery</i>	Island Hospital, Pulau Pinang	Diiktiraf atas penggunaan penyelesaian digital yang meningkatkan penglibatan pesakit, kecekapan operasi dan pengalaman pesakit antarabangsa secara menyeluruh.
<i>Medical Excellence & Medical Technology Distinction</i>	Institut Jantung Negara (IJN)	Penghargaan atas keupayaan kemajuan klinikal, teknologi perubatan terkini serta kepimpinan dalam penjagaan jantung khusus yang mendapat pengiktirafan antarabangsa.
<i>Strategic Industry Partnership Leader</i>	Mahkota Medical Centre, Melaka	Diiktiraf atas kerjasama rentas sektor yang kukuh serta perkongsian strategik yang mengukuhkan perkhidmatan pelancongan penjagaan kesihatan bersepadu.
<i>Brand Distinction Excellence</i>	Subang Jaya Medical Centre	Dianugerahkan atas penjenamaan yang berkesan, strategi komunikasi dan pembinaan kepercayaan dalam kalangan pelancong penjagaan kesihatan antarabangsa.

Imej 19.2 Para pemenang FMTH Awards 2025 bersama Menteri Kesihatan Malaysia, Ketua Setiausaha KKM, Ketua Pegawai Eksekutif MHTC dan Duta MYMT 2026

MALAYSIA YEAR OF MEDICAL TOURISM (MYMT) 2026

Malaysia melangkah yakin ke pentas global dengan pelancaran MYMT 2026, satu inisiatif strategik dan bercita-cita tinggi yang diterajui oleh MHTC. Kempen ini bertujuan untuk meletakkan Malaysia sebagai hab utama pelancongan perubatan dengan menggabungkan penjagaan kesihatan berkualiti tinggi dengan hospitaliti terkenal dan tradisi budaya yang berwarna-warni.

MYMT 2026 dilancarkan secara rasmi pada 24 Julai 2025 di Pusat Perdagangan dan Pameran Antarabangsa Malaysia (MITEC) bersempena dengan Tahun Melawat Malaysia 2026, sekali gus mewujudkan sinergi kukuh antara penjagaan kesihatan, kesejahteraan, pelancongan dan pengalaman perjalanan imersif. Slogan kempen “*Healing Meets Hospitality*” merangkumkan nilai unik Malaysia iaitu penjagaan perubatan yang dipercayai digabungkan secara lancar dengan pengalaman mesra dan kaya budaya.

Imej 19.3 Menteri Kesihatan Malaysia di Majlis Pelancaran MYMT 2026

MHTC telah melantik Dato' Sri Siti Nurhaliza sebagai duta MYMT 2026 kerana beliau mencerminkan nilai teras yang ingin diketengahkan oleh inisiatif ini iaitu kepercayaan, kecemerlangan, kemesraan dan kredibiliti. Beliau merupakan antara tokoh awam Malaysia yang paling dihormati dan dikenali secara meluas di rantau Asia Tenggara serta pasaran serantau utama khususnya Indonesia, dengan daya tarikan merentasi generasi yang meningkatkan keterlihatan dan penerimaan *Malaysia Healthcare* di pasaran sumber utama. Pengaruh serantau ini amat penting kerana keputusan berkaitan dengan pelancongan penjagaan kesihatan pada asasnya dipacu oleh kepercayaan dan keyakinan.

Imej awam beliau selari dengan pembuatan keputusan penjagaan kesihatan yang dinamik, mencerminkan profesionalisme, keaslian dan sifat penyayang. Ciri-ciri ini seiring dengan janji jenama *Malaysia Healthcare* dalam menyampaikan kecemerlangan klinikal yang disokong oleh hospitaliti yang autentik. Dalam industri yang menyaksikan pesakit sering berhati-hati terhadap risiko dan dipengaruhi oleh pertimbangan keluarga, kehadiran tokoh nasional yang dipercayai dan berwibawa membantu memberikan sentuhan kemanusiaan dalam perkhidmatan penjagaan kesihatan Malaysia serta mengurangkan halangan psikologi untuk mendapatkan rawatan perubatan di luar negara.

Imej 19.4 Dato' Sri Siti Nurhaliza sebagai Duta MYMT 2026

KESEDARAN JENAMA DAN PENGLIBATAN AWAM

Usaha kesedaran jenama dan penglibatan awam pada tahun 2025 tertumpu kepada memperkukuh kepercayaan, kredibiliti dan hubungan bermakna dengan khalayak antarabangsa dan domestik melalui komunikasi konsisten berasaskan penceritaan. Inisiatif utama ialah penerusan siri digital *Experience Malaysia Healthcare (EMH) Stories* yang menampilkan profesional penjagaan kesihatan, perjalanan pesakit serta perspektif di sebalik tabir ekosistem penjagaan kesihatan Malaysia. Melalui penceritaan autentik, siri ini menyuntik elemen kemanusiaan dalam kecemerlangan perubatan dan mengukuhkan keyakinan terhadap keupayaan penjagaan kesihatan Malaysia. Naratif ini diperkukuh melalui platform media sosial rasmi MHTC termasuk Facebook, Instagram, TikTok, YouTube dan LinkedIn menerusi perkongsian testimoni pesakit, sorotan klinikal, kempen dan acara terkini.

Dalam masa yang sama, MHTC memperluas penglibatan digital berbentuk jangka masa panjang dengan melancarkan siri *podcast* baharu bertajuk *Health Beyond Borders*. Ia menampilkan perbincangan bersama dengan pemimpin penjagaan kesihatan, pakar klinikal dan pakar industri mengenai penjagaan kesihatan rentas sempadan, inovasi perubatan, pengalaman pesakit serta peranan Malaysia yang semakin meningkat dalam pelancongan penjagaan kesihatan global. *Podcast* ini melengkapi kandungan video dan media sosial sedia ada dengan menawarkan pandangan lebih mendalam serta memupuk penglibatan khalayak secara berterusan.

Imej 19.5 Rakaman *Health Beyond Borders*, Siri *Podcast* Baharu MHTC

Bersama liputan media berterusan merentasi platform cetak, penyiaran dan digital, inisiatif ini mengukuhkan keterlihatan dan kredibiliti jenama *Malaysia Healthcare* serta memperteguh kedudukan Malaysia sebagai destinasi pilihan pelancongan penjagaan kesihatan menerusi kempen MYMT 2026, berpandukan tema "*Healing Meets Hospitality*".

BAB
20

CLINICAL RESEARCH **MALAYSIA** (CRM)

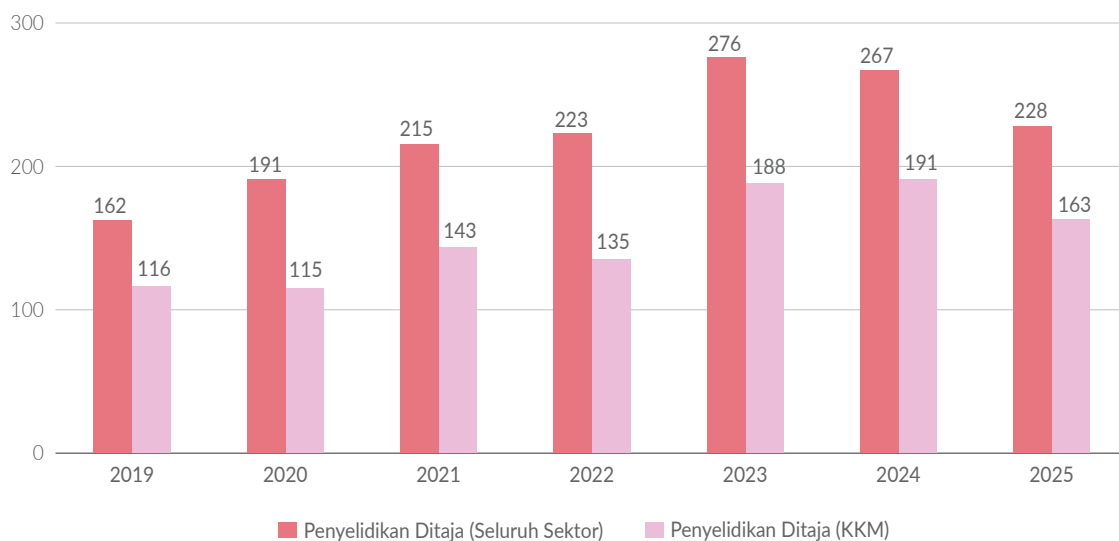
CLINICAL RESEARCH MALAYSIA (CRM)

CRM adalah Organisasi Pengurusan Penyelidikan Dipercayai Global yang ditubuhkan oleh KKM pada tahun 2012. Organisasi ini berpandukan prinsip Kemanusiaan, Kestabilan dan Kemampunan dalam menyediakan penyelesaian kajian klinikal global serta membolehkan ekosistem penyelidikan klinikal yang berkembang maju di negara ini.

CRM melaksanakan kajian klinikal tajaan dengan kepantasan, keandalan dan mutu melalui kecemerlangan operasi serta kerjasama dengan pihak berkepentingan dalam menyediakan perkhidmatan sokongan penyelidikan klinikal yang menyeluruh. CRM beroperasi berlandaskan nilai teras dan kod tatalaku yang berpandukan perakuan seperti ISO 9001:2015 Sistem Pengurusan Kualiti (QMS) dan ISO 37001:2016 Sistem Pengurusan Anti-Rasuah (ABMS) serta selaras dengan peraturan antarabangsa.

PENCAPAIAN

Pada tahun 2025, 228 kajian klinikal tajaan telah diluluskan oleh *Independent Ethics Committees* (IEC) dan *Institutional Review Boards* (IRBs) bagi mengekalkan momentum negara dalam penyelidikan global berimpak tinggi. Selain itu 163 kajian klinikal tajaan diluluskan oleh *Medical Research & Ethics Committee* (MREC) dan dijalankan di hospital awam dan pusat kesihatan primer. Prestasi yang konsisten ini memperkukuh keupayaan penyelidikan klinikal di Malaysia dan fasiliti KKM menyumbang 46% daripada keseluruhan penyelidikan tajaan.

Rajah 20.1 Penyelidikan Ditaja dari Tahun 2019-2025

CRM telah mencapai KPI yang disasarkan secara konsisten dengan lebih peratusan yang ketara dalam metrik kewangan utama. Nilai pelaburan berjumlah RM359,232,048 telah dijana melalui *Clinical Trial Agreements* (CTAs) yang dimeterai pada tahun 2025, mencatatkan peningkatan sebanyak 29.7% berbanding sasaran awal. CTAs telah memperkukuh impak ekonomi industri secara signifikan menyumbang kepada Pendapatan Negara Kasar (PNK) kumulatif sebanyak RM1.86 bilion bagi industri penyelidikan klinikal Malaysia sejak tahun 2012.

Selain itu, CRM menunjukkan prestasi kewangan yang kukuh dengan pendapatan sebenar sebanyak RM36,867,452, iaitu melebihi sasaran sebanyak 9.1%, di samping mengekalkan perbelanjaan operasi 5.5% lebih rendah daripada bajet yang diunjurkan. Kumpulan bakat negara dan ekosistem penyelidikan turut berkembang seperti yang ditunjukkan dalam Kad Skor Penyelidikan Klinikal. Peningkatan berterusan dalam PNK mencapai 29.7% melebihi sasaran dan penyelidikan tajaan terkumpul mencapai 2,800 pada tahun 2025 dan mencerminkan kematangan industri.

Jadual 20.1 Pencapaian KPI CRM Tahun 2025

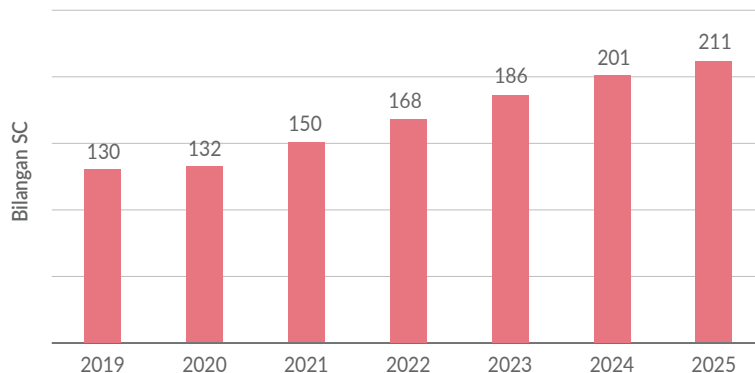
KPI	Sasaran	Pencapaian	Perbezaan Kadar (%)
Penyelidikan Ditaja (SR)	270	228	-15.6
SR di fasiliti KKM	171	163	-4.7
Pendapatan CRM	RM33,796,000	RM36,867,452	+9.1
Perbelanjaan CRM	RM29,828,380	RM28,176,364	-5.5
PNK (Nilai CTA)	RM277,000,000	RM359,232,048	+29.7

Rajah 20.2 Kad Skor Penyelidikan Klinikal Tahun 2020-2025

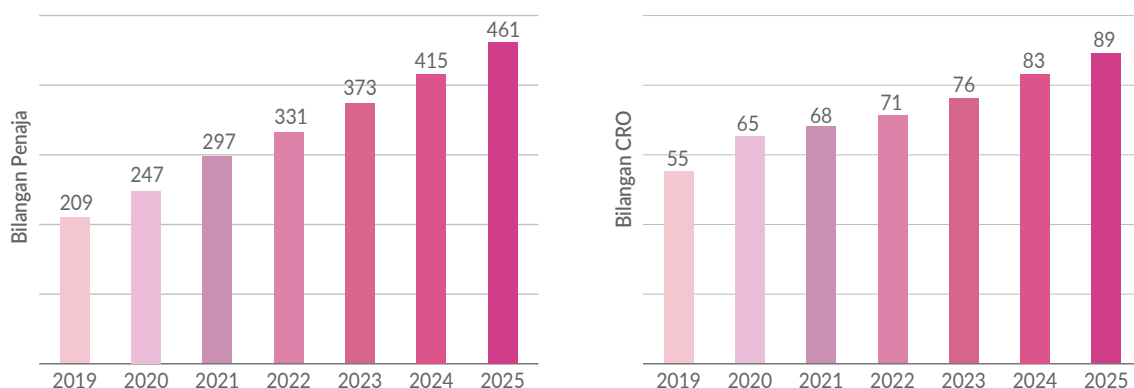
CRM sebagai *Site Management Organisation* (SMO) memperkukuh kapasiti penyelidikan klinikal Malaysia dengan menempatkan *Study Coordinator* (SC) pakar di fasiliti KKM. Tenaga profesional ini memberikan sokongan kritikal kepada penyelidik, terutamanya dalam memacu usaha perekrutan pesakit bagi memastikan sasaran pendaftaran kajian klinikal dicapai dengan lancar.

Tenaga kerja SC meningkat kepada 211 personel dengan kenaikan 5.0% pada tahun 2025 berbanding tahun sebelumnya mencerminkan permintaan tinggi terhadap penyelidikan klinikal tajaan. Perkembangan bakat yang stabil ini membuktikan dedikasi CRM dalam membina kumpulan bakat masa hadapan yang teguh bagi menjamin kejayaan kajian klinikal global di seluruh negara.

Rajah 20.3 Bilangan SC CRM Tahun 2019-2025

Pada tahun 2025, ekosistem penyelidikan klinikal Malaysia terus berkembang melalui rakan strategik bersama 461 penaja dan 89 *Contract Research Organisation* (CRO). Kerjasama erat dengan syarikat farmaseutikal, bioteknologi dan peranti perubatan telah berjaya memperkukuh kedudukan negara di persada global. Pendekatan ini diperkasakan lagi oleh strategi digital yang mencatatkan pencapaian luar biasa sebanyak 127,495,584 impresi di media sosial, jauh melampaui sasaran 113,000,000. Usaha gabungan antara penglibatan industri dan komunikasi berimpak tinggi ini terus memantapkan reputasi Malaysia sebagai destinasi utama kajian klinikal global yang inovatif.

Rajah 20.4 Bilangan Penaja dan CRO Tahun 2019-2025

KETERLIHATAN GLOBAL

CRM telah menjalankan beberapa perbincangan dengan beberapa syarikat biofarmaseutikal terkemuka global semasa mesyuarat antarabangsa yang telah membawa kepada perkembangan ketara dalam penyelidikan klinikal di Malaysia terutamanya dalam kajian fasa awal.

Jadual 20.2 Penglibatan Global CRM pada Tahun 2025

Pembentangan di Peringkat Antarabangsa	
<i>Clinical Trials Summit of Pakistan 2025</i>	17-18 Februari 2025
<i>DIA China Annual Meeting 2025</i> di Shanghai	22-23 Mei 2025
<i>6th ASEAN Health Cluster 3 (AHC 3)</i> di Brunei Darussalam	3-5 Jun 2025
<i>Asia's Leading Pharmaceutical Seminar</i> di Shanghai	24-26 Jun 2025
<i>DIA Singapore Annual Meeting 2025</i>	15-16 Julai 2025
<i>ARO Alliance for Southeast & East Asia (ARISE) Annual Meeting</i> di Universiti Nagasaki, Jepun	25 September 2025
<i>ICN Annual General Meeting</i> di Shanghai	27 Oktober 2025
Senarai MoU Baharu	
CRM dan CSI Medical Research	21 April 2025
CRM dan CSI Clinical Research	21 April 2025
CRM dan BP Diagnostic Centre Sdn. Bhd.	8 Mei 2025
CRM dan National University Corporation Kyushu University	8 Mei 2025
CRM dan Gilead Sciences Hong Kong Limited	8 Mei 2025
CRM dan PPD Development (S) Pte. Ltd. Malaysia Branch	15 Mei 2025
CRM dan Universiti Malaya & Centre For Affordable Diagnostics dan Therapeutics Limited	23 Mei 2025
CRM dan Clinical Service Center	25 Jun 2025
CRM dan Woodseer Resources Sdn. Bhd.	1 Julai 2025
CRM dan Shionogi & Co.Ltd.	2 Julai 2025
CRM dan NeurAsia Sdn. Bhd.	17 Julai 2025
CRM dan Global Antibiotic Research & Development Partnership (GARDP)	4 Disember 2025

PROJEK REALISASI FASA 1 (P1RP) 2.0

CRM telah memperkasakan keupayaan penyelidikan fasa awalnya menerusi P1RP 2.0. Melalui program penempatan antarabangsa dan bengkel pakar, pembangunan bakat peringkat tinggi ini dilaksanakan bagi memastikan tenaga kerja tempatan mencapai standard global yang diperlukan untuk mengendalikan ujian klinikal *First-in-Human* (FIH) yang kompleks. Inisiatif ini sekali gus memperkukuh kedudukan Malaysia sebagai destinasi penyelidikan global yang kompetitif dari segi kos dan kualiti.

Pencapaian ini turut mendapat pengiktirafan melalui penerbitan kertas putih IQVIA bertajuk "*Malaysia: The New Destination for Early Phase Trials*". Laporan tersebut memperincikan peranan Malaysia yang menyerlah sebagai hab klinikal serantau, dengan menonjolkan kekuatan infrastruktur, kerangka kawal selia yang mantap, kepelbagaian genetik penduduk, serta sokongan padu kerajaan sebagai pemacu utama pelaksanaan ujian FIH di negara ini.

AKTIVITI CRM

CRM TRIAL CONNECT

Pada tahun 2025, CRM sebagai peneraju global penyelidikan klinikal yang diterajui oleh kejayaan penganjuran *CRM Trial Connect 2025*. Acara utama ini telah dirasmikan oleh Perdana Menteri, bersama Menteri Kesihatan dengan kehadiran lebih 1,000 delegasi daripada 190 organisasi. Perdana Menteri menekankan kepentingan kolaborasi ASEAN serta peranan penyelidikan klinikal dalam membolehkan sistem penjagaan kesihatan yang mampan dan memacu kemakmuran negara.

Imej 20.1 Persidangan CRM Trial Connect Tahun 2025

STUDY COORDINATOR ACCELERATED PROGRAMME (SCAP)

Program SCAP telah diperkenalkan di bawah *Centre of Excellence* (CoE) pada tahun 2024. Inisiatif 12 minggu ini direka khas untuk graduan baharu sains hayat menceburi industri penyelidikan klinikal melalui latihan teori dan latihan praktikal di tapak-tapak kajian klinikal seluruh Malaysia. Dengan tiga pengambilan setahun, program ini membolehkan graduan menjadi penyelaras kajian bertauliah; pada tahun 2025, ia telah melahirkan 31 orang graduan untuk memantapkan tenaga kerja tempatan.

Selain itu aktiviti lain CRM adalah seperti dalam **Jadual 20.3**.

Jadual 20.3 Aktiviti CRM pada Tahun 2025

Aktiviti	Kekerapan
<i>I AM AWARE Roadshow</i>	8
<i>Nurturing New Talents in Sponsored Research</i>	5
<i>Bengkel Patient Recruitment and Retention</i>	4
<i>Bengkel Good Clinical Practice Refresher</i>	3
<i>Latihan Study Coordinator semasa CRM Trial Connect</i>	2
<i>Bengkel Trial Site Inspection Readiness</i>	2
<i>Bengkel Protocol Compliance</i>	2
<i>Bengkel NPRA Good Submission Practice</i>	2
<i>Bengkel MREC Good Submission Practice</i>	1
<i>Bengkel Onkologi</i>	1
<i>Bengkel Garis Panduan P1RP</i>	1
<i>Bengkel SRP-MREC</i>	1

HALA TUJU

Berpandukan nilai Kemanusiaan, Kestabilan dan Kemampanan, CRM kekal selaras dengan visi 2033 agar Malaysia menjadi hab terpilih di rantau Asia untuk penyelidikan klinikal. CRM berhasrat untuk memupuk bakat, menggalakkan kolaborasi yang memberi impak dan menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi jangka panjang.

Rajah 20.5 KPI CRM 2023-2033

GLOSARI

GLOSARI

AADK	Agensi Antidadah Kebangsaan	BKRP	Bahagian Kawalselia Radiasi Perubatan
ABMS	Sistem Pengurusan Anti-Rasuah	BLS	<i>Basic Life Support</i>
ADSSR	Keselamatan dan Kebergantungan Kendiri Ubat-ubatan ASEAN	BMSS	Bulan Malaysia Sihat Sejahtera
AED	<i>Automated External Defibrillator</i>	BNM	Bank Negara Malaysia
AGC	Jabatan Peguam Negara	BOR	Kadar Penggunaan Katil (<i>Bed Occupancy Rate</i>)
AHC	Kluster Kesihatan ASEAN	BPK	Bahagian Pembangunan Kompetensi
AHMM	Mesyyarat Menteri Kesihatan ASEAN	BPKA	Bahagian Perkembangan Kesihatan Awam
AHSC	<i>Allied Health Scientific Conference</i>	BPKj	Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan
AI	Kecerdasan Buatan	BPKK	Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga
AIGA	Anugerah Integriti, Gvernans dan Antirasuah	BPL	Bahagian Pengurusan Latihan
AJCCD	<i>ASEAN Joint Coordinating Committee on Dental Practitioners</i>	BPM	Bahagian Pengurusan Maklumat
AJCCM	<i>ASEAN Joint Coordinating Committee on Medical Practitioners</i>	BPP	Bahagian Perkembangan Perubatan
AJCCN	<i>ASEAN Joint Coordinating Committee on Nursing</i>	BPPs	Bahagian Perolehan dan Penswastaaan
AMM	<i>Academy of Medicine Malaysia</i>	BPR	<i>Business Process Reengineering</i>
AMR	<i>Antimicrobial Resistance</i>	BPTK	Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplementari
AMS	<i>Antimicrobial Stewardship</i>	BSKB	Bahagian Sains Kesihatan Bersekutu
ANMS	Agenda Nasional Malaysia Sihat	BSM	Bahagian Sumber Manusia
APC	Perakuan Amalan Tahunan	BTM	Mesyyarat Teknikal Dua Hala
APC	Anugerah Perkhidmatan Cemerlang	C&P	<i>Credentialing and Privileging</i>
APEL (C)	<i>Accreditation of Prior Experiential Learning for Credit Award</i>	CAD	Cawangan Audit Dalam
APPL	<i>Approved Products Purchase List</i>	CaPRISK	Cawangan Pengurusan Risiko dan Survelan Klinikal
AR	<i>Action Research</i>	CBBP	Cuti Belajar Bergaji Penuh
ARIF	Asisten Responsif Interaktif	CBC	<i>Coloured Brain Communication</i>
ARISE	<i>ARO Alliance for Southeast & East Asia</i>	CBCT	<i>Cone Beam Computed Tomography</i>
ASEAN	<i>Association of Southeast Asian Nations</i>	CCG	<i>Country-Core Group</i>
ASO	Audit Surveilans Optik	CCMS	<i>Cloud-based Clinic Management System</i>
ATT	<i>Anti Tetanus Toxoid</i>	CCTV	Sistem Kamera Litar Tertutup
BA	Bahagian Akaun	CDR	Kadar Kematian Kasar
BAKAS	Program Bekalan Air dan Kebersihan Alam Sekeliling	CFR	Kadar Kes Kematian
BAP	Bahagian Amalan Perubatan	CHeER	Pusat Penyelidikan Ekonomi Kesihatan
BDHA	Bahagian Dasar dan Hubungan Antarabangsa	CHER	Pusat Penyelidikan Ekuiti Kesihatan
BeBAs	Premis Bersih, Bebas Asap	CHOR	Pusat Penyelidikan Keberhasilan Kesihatan
BEMS	Perkhidmatan Pengurusan Kejuruteraan Biomedikal	CHPR	Pusat Penyelidikan Polisi Kesihatan
BeSS	Premis Bersih dan Selamat	CHQ	Pusat Penyelidikan Kualiti Kesihatan
BKD	Bahagian Kesihatan Digital	CHSR	Pusat Penyelidikan Perkhidmatan Kesihatan
BKj	Bahagian Kejururawatan	CKAPS	Cawangan Kawalan Amalan Perubatan Swasta
BKKM	Bahagian Keselamatan dan Kualiti Makanan	CLS	Perkhidmatan Pembersihan
BKP	Bahagian Kawalan Penyakit	CME	<i>Continuing Medical Education</i>
BKP	Bahagian Khidmat Pengurusan	CoE	<i>Centre of Excellence</i>
		COGS	<i>Certificate of Good Standing</i>
		COMBI	Komunikasi untuk Perubahan Tingkah Laku

COPPA	<i>Code of Practice for Programme Accreditation</i>	FOMEMA	Perkhidmatan Penyeliaan dan Pemeriksaan Kesihatan Pekerja Asing
CPD	<i>Continuing Professional Development</i>	FUKKM	Formulari Ubat KKM
CPE	<i>Continuing Professional Education</i>	FWMES	Perkhidmatan Pengawasan dan Penyeliaan Pemeriksaan Perubatan Pekerja Asing
CPG	<i>Clinical Practice Guidelines</i>	G2D	Kecacatan 2
CPP	Cawangan Perundangan Perubatan	GDM	<i>Gestational Diabetes Mellitus</i>
CPPP	Cawangan Perkembangan Perkhidmatan Perubatan	GIS	<i>Geographic Information Systems</i>
CPPPP	Cawangan Perkhidmatan Penolong Pegawai Perubatan	GMEC	Jawatankuasa Pernans Pemantauan & Penilaian
CPRC	<i>Crisis Preparedness and Response Centre</i>	GMP	<i>Good Manufacturing Practice</i>
CRC	Pusat Penyelidikan Klinikal	GP	Klinik Perubatan Swasta
CRM	Clinical Research Malaysia	HACCP	<i>Hazard Analysis Critical Control Point</i>
CRO	<i>Contract Research Organisation</i>	HAT	<i>Helping Adolescent Thrive</i>
CTA	Perjanjian Kajian Klinikal	HCL	<i>Healthier Choice Logo</i>
DAP&E	<i>Diploma in Applied Parasitology and Entomology</i>	HEAL	<i>Healthcare Excellence and Leadership Programme</i>
DDMS	<i>Digital Document Management System</i>	HIS	Sistem Maklumat Hospital
DIA	<i>Drug Information Association</i>	HLP	Hadiah Latihan Persekutuan
DIS	<i>Dental Information System</i>	HMI	Hospital Mesra Ibadah
DLKK	Dasar Literasi Kesihatan Kebangsaan	HMRC	Pusat Penyelidikan Perubatan Herba
DM	Diabetes Mellitus	HPV	<i>Human Papillomavirus</i>
DMM	<i>Diploma in Medical Microbiology</i>	HRH	<i>Human Resource for Health</i>
DNDi	<i>Drugs for Neglected Diseases Initiative</i>	HRMIS	Sistem Pengurusan Maklumat Sumber Manusia
DOSH	Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	HRPB	Hospital Raja Permaisuri Bainun
DPA	Daftar Premis Aset	HSA	<i>Health Sciences Authority</i>
DT	Diphtheria dan Tetanus	HSIS	Hospital Sultan Idris Shah
DTS	Depoh Tahanan Sementara	HSOP	Program Penyumberluaran Perkhidmatan Hospital
DVS	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	HTA	Penilaian Teknologi Kesihatan
EHRI	<i>Environmental Health Risk Inventory</i>	HWMS	Perkhidmatan Pengurusan Sisa Kesihatan
EIA	<i>Environmental Impact Assessment</i>	IAEA	Agensi Tenaga Atom Antarabangsa
EKSA	Ekosistem Kondusif Sektor Awam	IBS	<i>Industrialised Building System</i>
EMR	Rekod Perubatan Elektronik	ICD	<i>WHO International Classification of Diseases</i>
eNCDC	Sistem Elektronik Pusat Kawalan Penyakit Negara	ICR	Institut Penyelidikan Klinikal
EnPHC	<i>Enhanced Primary Healthcare</i>	ICT	Teknologi Maklumat Dan Komunikasi
eP	ePerolehan	IDFR	Institut Diplomasi dan Hubungan Luar Negeri
EPO	Erythropoietin	IFitEr	<i>I Fit Eat Right</i>
EQ	Program Jaminan Kualiti Luaran	IFSTC	<i>International Food Safety Training Centre</i>
ESG	<i>Environmental, Social and Governance</i>	IHM	Institut Pengurusan Kesihatan
eTAMS	Sistem Kehadiran Berkomputer	IHR	Peraturan Kesihatan Antarabangsa
EVALI	<i>E-Cigarette or Vaping Product Use-Associated Lung Injury</i>	IHSR	Institut Penyelidikan Sistem Kesihatan
FAO	<i>Food and Agriculture Organisation</i>	IIR	<i>Investigator-Initiated Research</i>
FEMS	Perkhidmatan Pengurusan Kejuruteraan Fasiliti	IJN	Institut Jantung Negara
FGD	<i>Focus Group Discussion</i>	IKN	Institut Kanser Negara
FIH	<i>First-in-Human</i>	IKU	Institut Kesihatan Umum
FMS	Perkhidmatan Pengurusan Fasiliti	ILKKM	Institut Latihan Kementerian Kesihatan Malaysia

IMR	Kadar Kematian Bayi	KESUMA	Kementerian Sumber Manusia Malaysia
IMR	Institut Penyelidikan Perubatan	KK	Klinik Kesihatan
INTAN	Institut Tadbiran Awam Negara	KKIA	Klinik Kesihatan Ibu dan Anak
INTOSAI	<i>The International Organisation of Supreme Audit Institutions</i>	KKM	Kementerian Kesihatan Malaysia
IPKKM	Ibu Pejabat Kementerian Kesihatan Malaysia	KKom	Klinik Komuniti
IPT	Institut Pengajian Tinggi	KLCC	Pusat Konvensyen Kuala Lumpur
IPTK	Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan	KMAM	Program Kawalan Mutu Air Minum
IPTS	Institut Pengajian Tinggi Swasta	KOL	<i>Key Opinion Leader</i>
IRB	<i>Institutional Review Boards</i>	KPI	Petunjuk Prestasi Utama
ISMS	<i>Information Security Management System</i>	KPJJS	Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta
ISR	<i>Industry-Sponsored Research</i>	KPK	Ketua Pengarah Kesihatan
IT	Teknologi Maklumat	KPKT	Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan Malaysia
ITO	Pengendali Insurans dan Takaful	KPM	Kementerian Pendidikan Malaysia
JAKOA	Jabatan Kemajuan Orang Asli	KPS	Kadar Pusingan Stok
JANM	Jabatan Akauntan Negara Malaysia	KPT	Kementerian Pendidikan Tinggi Malaysia
JAS	Jabatan Alam Sekitar	KPWKM	Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat
JBPM	Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia	KSU	Ketua Setiausaha
JEE	<i>Joint External Evaluation</i>	KUA	Kenali Ubat Anda
JKAM	Jawatankuasa Analisis Makanan	KWAP	Kumpulan ~~Wg~~ Persaraan
JKM	Jabatan Kebajikan Masyarakat	KWSP	Kumpulan ~~Wg~~ Simpanan Pekerja
JKN	Jabatan Kesihatan Negeri	LBM	Lembaga Bidan Malaysia
JKPAK	Jawatankuasa Pengurusan Aset Alih Kerajaan	LCP	<i>Letter of Credentialing and Privileging</i>
JKPPT	Jawatankuasa Pengurusan dan Pemantauan Tanah	LDP	Latihan Dalam Perkhidmatan
JKR	Jabatan Kerja Raya	LF	Filariasis Limfatik
JKWPKL&P	Jabatan Kesihatan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya	LINAC	Pemecut Linear
JLN	<i>Joint Learning Network</i>	LJM	Lembaga Jururawat Malaysia
JMSNC	<i>Joint Malaysia-Singapore Nursing Conference</i>	LJPM	Lembaga Juruterapi Pergigian Malaysia
JPA	Jabatan Perkhidmatan Awam	LLS	Perkhidmatan Linen dan Dobi
JPICT	Jawatankuasa Pemandu ICT	LNPT	Laporan Penilaian Prestasi Tahunan
JPJ	Jabatan Pengangkutan Jalan	LPKKM	Lembaga Perolehan Kementerian Kesihatan Malaysia
JPM	Jabatan Perdana Menteri	MA63	Perjanjian Malaysia 63
JPP-NIH	Jawatankuasa Penilaian Penyelidikan Institut Kesihatan Negara	MaHTAS	Cawangan Penilaian Teknologi Kesihatan
JTB	Jawatankuasa Teknikal Bersama	MARA	Majlis Amanah Rakyat
JTBPk	Jawatankuasa Tindakan Bersama Pembangunan Kesihatan	MCO	Organisasi Jagaan ~~ang~~ Diurus
JTPK	Jawatankuasa Tindakan Pembangunan Kementerian	MDA	Pihak Berkuasa Peranti Perubatan
JTWA	Jururawat Terlatih ~~Wg~~ anegara Asing	MDC	Majlis Pergigian Malaysia
KBS	Kementerian Belia dan Sukan Malaysia	MEET	<i>Medical Equipment Enhancement Tenure</i>
KD	Klinik Desa	MENTARI	Pusat Kesihatan Mental Komuniti
KDN	Kementerian Dalam Negeri Malaysia	MHPS	<i>Malaysian Healthcare Practitioners' System</i>
KDNK	Keluaran Dalam Negara Kasar	MHPSS	<i>Mental Health and Psychosocial Support Services</i>
KE	Kementerian Ekonomi Malaysia	MHTC	Majlis Pelancongan Kesihatan Malaysia
		MHX	<i>Malaysia Healthcare Expo</i>

MIH	<i>Malaysia International Healthcare</i>	NIP	Program Imunisasi Kebangsaan
MINDEF	Kementerian Pertahanan Malaysia	NMR	Kadar Kematian Neonatal
MKAK	Makmal Kesihatan Awam Kebangsaan	NNA	<i>National Nursing Audit</i>
MKMPK	Majlis Keselamatan Makanan dan Pemakanan Kebangsaan	NNIA	<i>National Nursing Indicator Approach</i>
MMR	Nisbah Kematian Ibu Bersalin	NOHSP	Pelan Strategik Kesihatan Pergigian Kebangsaan
MNHA	<i>Malaysia National Health Accounts</i>	NORNA	<i>National Operating Room Nursing Audit</i>
MoA	Memorandum Perseetujuan	NPQ	<i>National Policy for Quality in Healthcare</i>
MOC	Majlis Optik Malaysia	NPRA	Agensi Regulatori Farmaseutikal Kebangsaan
MOF	Kementerian Kewangan Malaysia	NSFIRM	Sistem Registri Kebangsaan Bunuh Diri dan Kecederaan Fatal
MoU	Perjanjian Persefahaman	NSR	<i>National Specialist Register</i>
MPC	Perbadanan Produktiviti Malaysia	NVI	Tanpa Intervensi Veterinar
MPIS	<i>Medical Programme Information System</i>	OAHS	Tinjauan Kesihatan Orang Asli
MPKBM	Majlis Profesion Kesihatan Bersekutu Malaysia	OGA	Ops Ampur Aedes
MPM	Majlis Perubatan Malaysia	OHS	<i>Online Healthcare Services</i>
MPPKM	Majlis Penasihat Promosi Kesihatan Mental	OIC	Pertubuhan Kerjasama Islam
MA	Agensi Kelayakan Malaysia	OOP	<i>Out-of-Pocket</i>
MQ	<i>Ministerial Question Time</i>	OPMDs	<i>Oral Potentially Malignant Disorders</i>
MRA	Perjanjian Pengiktirafan Bersama	P1RP	Projek Realisasi Fasa 1
MREC	<i>Medical Research & Ethics Committee</i>	PAOM	Pertubuhan Akademi Optometri Malaysia
MRI	<i>Magnetic Resonance Imaging</i>	PBKD	Pihak Berkuasa Kawalan Dadah
MSF	<i>Médecins Sans Frontières</i>	PBT	Pihak Berkuasa Tempatan
MSU	<i>Management Science University</i>	PD	<i>Protocol Deviation</i>
MTL	Monsun Timur Laut	PDPK	Perancangan Dasar dan Pelan Kesihatan
MTPK	Majlis Tindakan Pembangunan Kementerian	PDRM	Polis Diraja Malaysia
MTPN	Majlis Tindakan Pembangunan Negara	PEFLK	Program Eliminasi Filariasis Limfatik Kebangsaan
MyACPP	<i>Malaysia Advanced Clinical Pharmacy Programme</i>	PEI	<i>Psychoeducational Intervention</i>
MyHDW	<i>Malaysian Health Data Warehouse</i>	PeKa B40	Skim Peduli Kesihatan untuk Kumpulan B40
MyNAPHS	Pelan Tindakan Sekuriti Kesihatan Kebangsaan	PFA	<i>Psychological First Aid</i>
MySAVE	<i>Malaysian Suicide Awareness Voice of Hope</i>	PFK	Perancangan Fasiliti Kesihatan
NATCM	<i>National Administration of Traditional Chinese Medicine</i>	PG Dental	Program Pascasiswaah Pergigian
NCC	<i>National Cancer Centre Japan</i>	PhAMA	<i>Pharmaceutical Association of Malaysia</i>
NCD	Penyakit Tidak Berjangkit	PHM	ProtectHealth Malaysia
NCEMH	Pusat Kecemerlangan Kesihatan Mental Kebangsaan	PIBG	Persatuan Ibu Bapa dan Guru
NCFs	Pusat Keselamatan Makanan Negara	PICC	Pusat Konvensyen Antarabangsa Putrajaya
NEHAP	<i>National Environmental Health Action Plan</i>	PIK	Pusat Informatik Kesihatan
NERCIM	<i>Network of Ethics Committees In Malaysia</i>	PJH	Pusat Jagaan Harian
NGO	Badan Bukan Kerajaan	PKD	Pejabat Kesihatan Daerah
NHF	National Health Financing	PKK	Penyata Kewangan Kementerian
NHMS	Tinjauan Kebangsaan Kesihatan dan Morbiditi	PKP	Program Kesihatan Pergigian
NHSI	Inisiatif Saringan Kesihatan Kebangsaan	PKKM	Program Keselamatan dan Kualiti Makanan
NIA	<i>National Indicator Approach</i>	PoC	<i>Proof of Concept</i>
NIH	Institut Kesihatan Negara	POE	<i>Post Occupancy Evaluation</i>

PPD	Perkhidmatan Perawatan Domisiliari	SR	Penyelidikan Ditaja
PPKK	Panel Penasihat Klinik Kesihatan	SSM	Sistem Saraan Malaysia
PPP	Penolong Pegawai Perubatan	SSMP	Sektor Sumber Maklumat Penyelidikan
PPPB	Perakuan Pengamalan Pengamal Berdaftar	SSPA	Sistem Saraan Perkhidmatan Awam
PPS	Perakuan Pengamalan Sementara	T&C	Pengujian dan Pentauliahan
PPUM	Pusat Perubatan Universiti Malaya	T2DM	Diabetes Mellitus Jenis 2
PA	<i>Professional Qualifying Assessment</i>	TB	Tuberculosis
PA	Peperiksaan Kelayakan Profesional	TBP	Tabung Bantuan Perubatan
PROSIS	Program Siswa Sihati	Tdap	<i>Tetanus-Difteria-Pertussis</i>
PSH	Perkhidmatan Sokongan Hospital	TDP	<i>Talent Development Programme</i>
PSK	Perkhidmatan Sokongan Klinik	TEH	Jumlah Perbelanjaan Kesihatan
PT&K	Perubatan Tradisional dan Komplementari	TGP	<i>Talent Grooming Programme</i>
PTC	Perubatan Tradisional Cina	TKPK (KA)	Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Kesihatan Awam)
PTI	Perubatan Tradisional India	TKPK (KP)	Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Kesihatan Pergigian)
PTJ	Pusat Tanggungjawab	TKPK (P)	Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Perubatan)
PUU	Pejabat Penasihat Undang-Undang	TKPK (P&ST)	Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Penyelidikan dan Sokongan Teknikal)
QA	<i>Quality Assurance</i>	TOBaTS	Tolak Ubat Tidak Sah
JP	Program Jaminan Kualiti	TOPS	<i>Training of Parents with Speech-Language Delay Children</i>
MS	Sistem Pengurusan Kualiti	ToT	<i>Training of Trainers</i>
R&D	Penyelidikan dan Pembangunan	TPC	Perakuan Amalan Sementara
RIS	Pernyataan Impak Peraturan	TSA	<i>Technical Specification Adherence</i>
RMK12	Rancangan Malaysia Kedua Belas	TWG	<i>Technical Working Group</i>
RMK13	Rancangan Malaysia Ketiga Belas	U5MR	Kadar Kematian Bawah 5Tahun
RP3	<i>Rolling Plan 3</i>	UAE	Emiriah Arab Bersatu
RP4	<i>Rolling Plan 4</i>	UHC	Liputan Kesihatan Sejangat
SAE	<i>Serious Adverse Events</i>	UITM	Universiti Teknologi MARA
SBDP	Sektor Biostatistik dan Repositori Data	UKK	Unit Komunikasi Korporat
SC	<i>Study Coordinators</i>	UKM	Universiti Kebangsaan Malaysia
SDGs	Matlamat Pembangunan Mampan	UNICEF	<i>United Nations Children's Fund</i>
SEAMEO	<i>Southeast Asia Ministers of Education Organisation</i>	UTAR	Universiti Tunku Abdul Rahman
SEPP	Sektor Etika dan Pengawasan Penyelidikan	VAE	<i>Value at Entry</i>
SIP	Sektor Inspektorat dan Perundangan	VI	Intervensi Veterinar
SISPAA	Sistem Pengurusan Aduan Awam	VMS	Sistem Pengurusan Pelawat
SKPPI	Sektor Kesihatan Persekitaran dan Perubahan Iklim	WAAW	<i>World Antimicrobial Resistance Awareness Week</i>
SKU	Sasaran Kerja Utama	WASH	<i>Water, Sanitation and Hygiene</i>
SMO	<i>Site Management Organisation</i>	WH	<i>Wellness Hub</i>
SMRP	Sistem Maklumat Rawatan Pelanggan	WHA	Persidangan Kesihatan Sedunia
SOP	Prosedur Operasi Standard	WHO	Pertubuhan Kesihatan Sedunia
SP	<i>Sustainability Programme</i>	WoW	<i>Wellness on Wheels</i>
SPA	Suruhanjaya Perkhidmatan Awam	WP	Wahay Persekutuan
SPIKPA	Skim Perlindungan Insurans Kesihatan Pekerja Asing		
SPRM	Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia		

JAWATANKUASA EDITORIAL

KETUA PENYUNTING

Dr. Noriza binti Abdullah
Dr. Mohd Hafiz bin Ab Gani
Dr. Ahmad Aqram bin Rusli

PENYUNTING

Dr. Nur Mastura binti Aliyasaa'
Cik Nur Ain Sakinah binti Ahmad Khairi

PENYUNTING DALAMAN

Dr. Mohamad Fadli bin Kharie
Dr. Shahidah Adilah binti Shith
Encik Zuraidy bin Zainal Abidin
Dr. Zulhairi bin Mohamad
Dr. 'Ismat binti Mohd Sulaiman
Dr. Nafisah binti Mazlan
Puan Sabariah binti Salim
Cik Syahron Helmy binti Abdullah Halim
Dr. Hammad Fahli bin Sidek
Dr. Muhammad Naufal bin Nordin
Puan Maizatil Elina binti Abdul Hamid
Dr. Erwyn Ooi Chin Wei
Puan Suzani binti Mohd Bungsu
Encik Adlin Maryadi bin Ab Hadi
Puan Rosmiyawati binti Anwar
Encik Azman bin Ahmad
Puan Haina @ Norwizana binti Isa
Encik Kamaluddin bin Ismail

PENYUNTING LUARAN

Dr. Wan Ahmad Syazani bin Mohamed
Institut Penyelidikan Perubatan (IMR)
Encik Affandi bin Omar
Institut Penyelidikan Perubatan (IMR)
Dr. Ahmad Ibrahim bin Mohd Azaman
Pejabat Transformasi Kesihatan (HTO)
Encik Firdaus bin Mohd Idris
Bahagian Kawalselia Radiasi Perubatan

PENYELARAS LAPORAN TAHUNAN 2025

Dr. Enny Esdayantey binti Abdul Manap

Bahagian Amalan dan Perkembangan Kesihatan Pergigian

Dr. Khairul Hafidz Alkhair bin Khairul Amin

Bahagian Perkembangan Kesihatan Awam (BPKA)

Dr. Ahmad Farid Nazmi bin Abdul Halim

Bahagian Kawalan Penyakit (BKP)

Dr. Nurfatehar binti Ramly

*Institut Kesihatan Umum (IKU)
Institut Kesihatan Negara (NIH)*

Dr. Normaslina binti Mustaza

Bahagian Perkembangan Kesihatan Awam (BPKA)

Dr. Norhazirah binti Mohd Noor

Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga (BPKK)

Dr. Nor Azhariah binti Noordin

*Pusat Kecemerlangan Kesihatan Mental
Kebangsaan (NCEMH)*

Dr. Hasnur Syareena binti Hassan

Bahagian Amalan Perubatan (BAP)

Encik Sivaraj a/l Raman

*Institut Penyelidikan Sistem Kesihatan (IHSR)
Institut Kesihatan Negara (NIH)*

Dr. Muniamal a/p Krishnan

*Institut Pengurusan Kesihatan (IPK)
Institut Kesihatan Negara (NIH)*

Puan Lau Ling Wei

*Bahagian Dasar dan Perancangan Strategik
Farmasi*

Dr. Mariana binti Mohd Yusoff

Pejabat Transformasi Kesihatan (HTO)

Dr. Nur Farizah binti Johari

*Bahagian Perubatan Tradisional dan
Komplementari (BPTK)*

Dr. Zuraifah Asrah binti Mohamad

*Institut Penyelidikan Perubatan (IMR)
Institut Kesihatan Negara (NIH)*

Puan Roslina binti Husaini

*Institut Penyelidikan Klinikal (ICR)
Institut Kesihatan Negara (NIH)*

Puan Meraazea Sakarian @ Zakaria

Bahagian Sumber Manusia (BSM)

Puan Normah binti Mohamad Idzhar

Bahagian Khidmat Pengurusan (BKP)

Puan Farhan binti Ramly

Bahagian Perolehan dan Penswastaan (BPPs)

Dr. Farah binti Ibrahim

*Bahagian Dasar dan Hubungan Antarabangsa
(BDHA)*

Puan Nurul Hiedayah binti Azman

Bahagian Akaun (BA)

Encik Mohd Sobhi bin Muzni

Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan (BPKj)

Encik Ahmad Razaly bin Abdul Rahim

Bahagian Kewangan

Puan G. Anantharenu a/p Gopal

Bahagian Perkembangan Perubatan (BPP)

Puan Pauzilah binti Dollah

Bahagian Sains Kesihatan Bersekutu (BSKB)

Puan Maznah binti Mohamad

Bahagian Kawalselia Radiasi Perubatan (BKRP)

Encik Rosli bin Yussuf

*Pejabat Pengurus NIH
Institut Kesihatan Negara (NIH)*

Puan Khairulnissa binti Abdul Kadir

*Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan (IPTK)
Institut Kesihatan Negara (NIH)*

Puan Norainun binti Ismail

Bahagian Kesihatan Digital (BKD)

Puan Salwati binti Umar

Pejabat Penasihat Undang-Undang (PUU)

Puan Zaidatul Sheila binti Kamarulzaman

Unit Integriti (UI)

Puan Nur Diyana binti Fazlollah Suhaimi

Bahagian Pengurusan Maklumat (BPM)

Puan Ruhil Hayaty binti Mahfoz

Bahagian Pemakanan

Puan Noreena Anak Kimi

Bahagian Pendidikan Kesihatan (BPK)

Puan Norhayati binti Nordin

Bahagian Kejururawatan (BKJ)

Puan Maria Afiza binti Omar

*Bahagian Dasar, Perancangan Strategik dan
Standard Codex*

Puan Lenny Haslinda binti Hassan

Unit Komunikasi Korporat (UKK)

Puan Norazizah binti Mohd Nor

Cawangan Audit Dalam (CAD)

Puan Claire Chok Mann

Pejabat Penasihat Undang-Undang (PUU)

Encik Ahmad Farhan bin Mohd Yunus

Pihak Berkuasa Peranti Perubatan (MDA)

Puan Fatim Nasuha binti Badaruddin

Majlis Perubatan Malaysia (MPM)

Encik Darrell Robert

Bahagian Pengurusan Latihan (BPL)

Encik Mohamad Roshidi bin Rosli

Bahagian Pembangunan Kompetensi (BPK)

Puan Nur Izzati Najwa binti Amran

*Bahagian Dasar dan Hubungan Antarabangsa
(BDHA)*

Puan Farah Syakira binti Mohamad Kamal

Bahagian Pembangunan

Puan Nur Anessa Najwa binti Azman

Unit Komunikasi Korporat (UKK)

Puan Fatin Najihah binti Mohamad Faidzal

Majlis Perubatan Malaysia (MPM)

Puan Siti Fatima binti Mohamed Yusop

ProtectHealth Corporation

Encik Muhammad Rasydan bin Ma'at

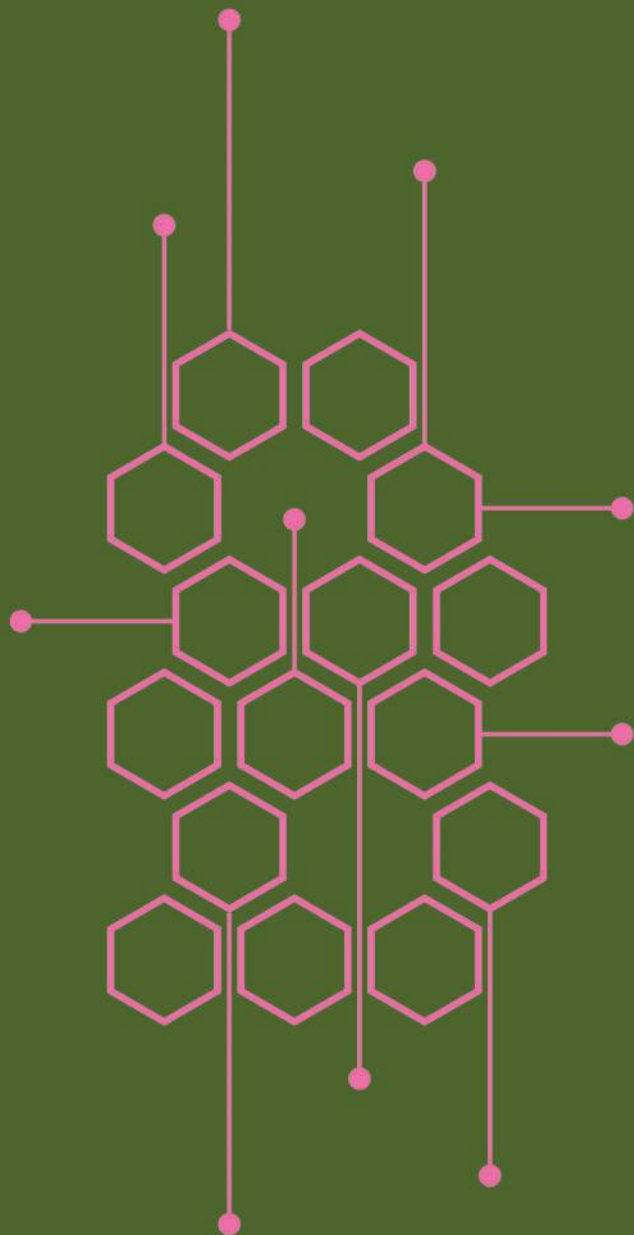
Majlis Pelancongan Kesihatan Malaysia (MHTC)

Puan Siti Hamidah binti Mohd Najib

Majlis Pelancongan Kesihatan Malaysia (MHTC)

Puan Siti Khadijah binti Sakaria

Clinical Research Malaysia (CRM)

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

**Blok E1, E3, E6, E7 dan E10, Kompleks E,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
62590 Wilayah Persekutuan Putrajaya.**

Tel.: 03-80008000 | www.moh.gov.my

eISSN 2976-3355

9 772976 335004